ဝွနို့ဆမ်းဝေါင်

၏

ရှမ်းဘာသာသင်စာအုပ်

ရနိုင်သောဌာန—

ဆရာဦးကာဝိဇ
ဥယျာဉ်ရပ် - မိုးနဲမြို့
လွိုင်လင်ခရိုင်။

[illegible]

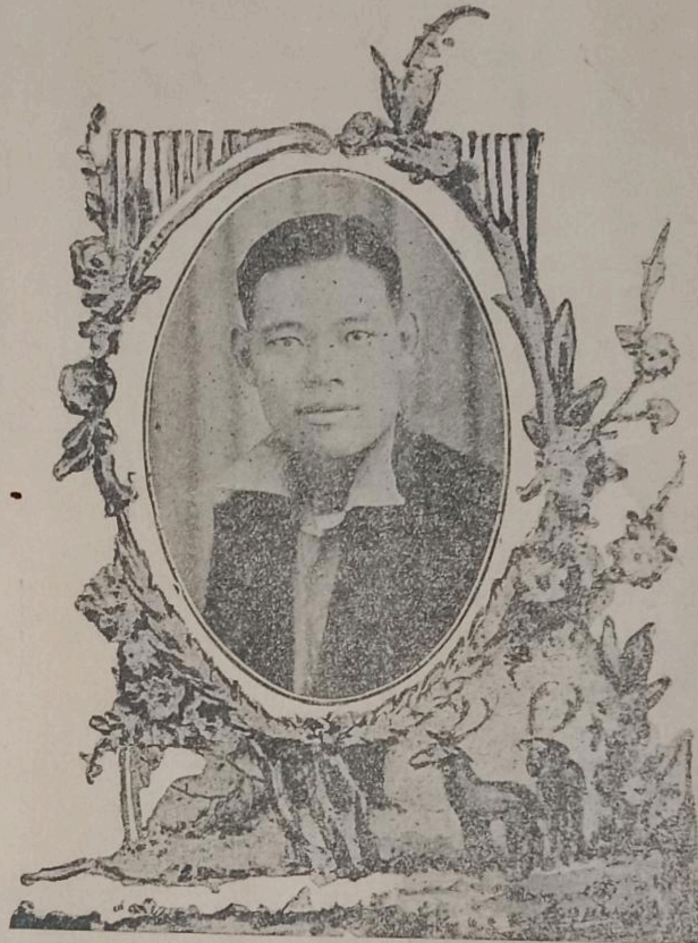
[illegible]

၁၆. ၆. ၂၀၂၁

* [illegible] Ko Win Soe [illegible]

ၽူႈၵႃႈၾေႃ၊
ၵျွင်းဢႃၼၵ်ႉ ၵၢဝ်၊ ၵျွင်းသြၼ်လိၵ်ႈပိင်းပင်လုင်၊
ၶဵၼ်တေႃႇမိူင်းလႄႈၶႃႇ၊







ငဝ်ႉႁူဝ်ၵုမ်း။

လွင်ၶိုဝ်းလႄႈပေႃႉပုင်ၼိၵ်ႉလိၵ်ႈတႆး၊

ႁဵတ်းၶိုၼ်သင်လႃၶၼ်ႇမႄႈ၊ လိၵ်ႈတႆးတေႃႇၽိုလႄႈႁႃႈ။

လိၵ်ႈတႆးသုၼ်ၶၢမ်ႇ ထုတ်ႇတီႈဝဵင်းၼႆႉ၊ ၵွပ်ႈပိုၼ်းၼၢင်းၸၢဝ်းတႆးလၢႆလၢႆပိူင်ၸိုင်ႈၽႂ်ႇဢၢၼ်ႇလူမႄဝႆႉ၊ တၢင်းၾၢင်ႈထွတ်ႈတုမ်ႉသၢင်ႈၼမ်ႇလွႆ မိူင်းၵႂႃႇပၼ်းပိုၼ်ႈဢွၵ်ႇမႃႉဢၢၵ်ႈ၊ ပုၼ်ႈလိုဝ်းတႆးဢွၼ်ၼိူင်ႇမိူင်းမၢၼ်ႇသေဢမ်ႇဝႃႈ။ တႆးဢွၼ်ၼိူင်ႇမိူင်းဢႃႇသမ်၊ မိူင်းၸိုဝ်ႈ၊ မိူင်းယုၼ်း၊ မိူင်းၶိလ်ုၼ်ႇၸိင်းၶႄႇလႄႈလိူဝ်ႇၼႆႉသေဢမ်ႇဝႃႈ၊ ၵုၼ်းတင်းလိူဝ်ႇတင်းၽုၵ်ႇဢၢၼ်ႇပႃႈမီးဝႃႇသၢၼ်ႇသေဢမ်ႇဝႃႈ၊ ပေႃးႁႂ်ႈသွၼ်ႇႁၢၼ်ႇ လိၵ်ႈတႆးၶႄႇၵေႃႈမီး ပိၼ်ႇဢွၼ်ႇငဝ်ႈၼၼ်ႉ၊ ၸင်ႇဝႃႈတုတ်ႈတီႈဝႃႈလိၵ်ႈတႆးၵဝ်ႇလိၵ်ႈတႆးမႂ်ႇၶိုၵ်းပႃး လိၵ်ႈတႆးၸိုဝ်းမဝ်း ဢၼ်ထိုင်ၼႆႉ မၼ်ႈယဝ်ႉ၊

လိၵ်ႈတႆးၼႆႉ ပိၼ်ႇဢွၵ်ႇမႃးလႄႈ ၽွၼ်ႉဢၼ်တႅမ်ႈၽႂ်ႈ ၸွမ်းမိူင်းလူ ႁဵၼ်းၶႃႈလိတ်ႉလိတ်ႉလႄႈ ၶုၼ်ၸိုင်ႈ ႁဵၼ်းႁူႉပၼ်လိၵ်ႈတႆး
ႁဵၼ်းၶႃႈတၢင်းလၢႆ ၵေႃႉလွင်ႈဝႆႉၵႂႃႇ လႄႈ ၸၢမ်းႁၼ်လိၵ်ႈတႆး ဢၼ်မီးဝႆႉ ထိုင်ၵူၼ်း ၼႂ်းမိူင်းသီပေႃႉ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ။

၁။ လိၵ်ႈၸဝ်ႈတႃ-ဢွၼ်ႇ ႁၢမ်းၶမ်း ၵူၼ်းဢၼ်လိတ်ႉလိၼ်ႈ ပိုၼ်းၼွင်ႇ ၵိုင်မိူင်းသီပေႃႉ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၂။ မၢၼ်လႅင်းဢွၼ်ႇ ၸွမ်းၵူၼ်းတေႃႇလႅင်းၼိုဝ်း ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းမိူဝ်ႈ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ။
၃။ မၢၼ်လႅင်းဢွၼ်ႇ သုမၼ ၵူၼ်းမႂ်ႇမိူင်း ၵိုင်ဝၼ်းႁိူၼ်း ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းလႃးၶႃႈ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၄။ မၢၼ်လႅင်းဢွၼ်ႇ ဝိလၢႆ ၵူၼ်းမၢၼ်ၵလၢႆ ယုင်ၵပိုၼ်း ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းသီလႆႈ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၅။ မၢၼ်လႅင်းဝိၵ်ႈ ၵူၼ်းဢိုဝ်ပိုၼ်းလူ ၶေႃႈ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၆။ ၸဝ်ႈလုင်ၵျေႃ ၵိုလ် ၵုသိၼ် တီႇတီႇ မမလုင်ၵိၵ်း (ၶျ) တပ ... (လ) ၵိၵ်ႈလုလ်လုင်းလၵ်ႈ မၢၼ်း ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၇။ လိၵ်ႈလုင်လိၵ်ႈသုလ်မုင်း ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းၵျေႃႈလီး မၢၼ်လႃႉ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ။
၈။ ၸွမ်းၸဝ်ႈလုင်ဢွၼ်ႇ ထုမ်း ၶုၼ်လၢႆသိၵ်ႈလုင် ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ။
၉။ လုင်းလၵ်ႈလၢႆတႃ ပိုၼ်းမိူင်းငေႃႉ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၁၀။ လုင်းလၵ်ႈယွၵ်ႈ ဢၼ်လၢႆမၢၼ်ယွႃႇမ ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းသီပေႃႉ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၁၁။ လုင်းလၵ်ႈဢၢၼ်တႃ ၵုင်းၵတ်ႉပၼ်လုင် ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းလႃးၶႃႈ ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊
၁၂။ လုင်းဢမတ်ႉၶျၵ်ႈဢွၼ်ႇၶျၢင် ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းၵိုင် ထုတ်ႉတီႈဝႆႉ၊

လိုဝ်ႇဢၼ်ၼႆႉယဝ့်၊ လိၵ်ႈၵိုၼ်းဢၼ်ဢၼ်ႇၵုၼ်းၵႂၢင်၊ လႆႈႁိုင်ႁဵတ်းၸိုင်ႁဵၺ်းယိုၼ်လိၵ်ႈမၢႆး၊ ဝႆႉလိုဝ်ႈဝၼ်းၶႃႈတၢင်းပေႃႉ ပုင်ၸိၵ်ႈ
ဝၢၼ်ႇယဝ့်။ ၼႂ်းသုင်လိၵ်ႈတႆး ဢၼ်ၶုပ်ႉပၢႆးၼႂ်းယိုၼ်လိၵ်ႈၼႆႉၵေႃႈ၊ လႆႈလွၵ်းဢွၵ်ႇလၢတ်ႈလီးၵၢၼ်းၵေႃႉမိတ်ႉၶေႃးႁဵတ်းၶေႃးႁဵၺ်းၼႂ်းသုင်
လိၵ်ႈတႆးဝႆႉလႄႈ ထုတ်ႉတီႈ ႁႂ်ႈလႆႈပိၼ်ႇဢွၼ်ၵၼ်းၸိတ်းသၵ်ႉလိုၵၢၼ်ယဝ့်။

လိၵ်ႈတႆးၶုၼ်ၸိုင်း ထုတ်ႉတီႈဝႆႉၼႆႉ၊ ဢၼ်ၸိုဝ်ႇဢလုပ်ၵၼ်လုဝ်ႈၵေႃႉ ထုတ်ႉတီႈ ၵိၵ်ႈလုလ်ၵေႃႉၶႃႈ သွၼ်ဢွၵ်ႇတၢင်းလိုဝ်းၸုပ်ႉ
ၸူႈၵၢၼ်ဢၼ်၊ ၵဝ်ၶႃႈ ဢွၼ်ႇၵၢႆ၊ လႆႈတၢင်းဢၼ်လူ ထိုင်ၵၢတ် ဢွၼ်ႇဝၢႆသိၼ်၊ မၢၼ်ၶုၼ်ၸုၵ်ႈလုင် တိုၵ်ႉပေႃႉ လိၵ်ႈပတေႃႇသိုၼ်
ပိုၼ်းတူင်ၶိုၼ်ႈသေယဝ့်၊ လႆႈပေႃႉ ပုင်ၸိၵ်ႈႁဵတ်းယိုၼ်လိၵ်ႈၼႆႉဝႆႉယဝ့်။

ဝၼ်းလူး ၆ ၁၃၁၂ တုဝ်၊
လိူၼ်ၵဝ်ႈ ၅-ဝၼ်း၊ ဝၼ်းသုၵ်ႈၶျၢႆ၊
18-8-50.

(ဢွၼ်ႇၵၢႆ၊)
ၸွင်းလုၵ်ႉၵဝ်ႈ ၸွင်းသွၼ်လိၵ်ႈပိုၼ်းပၼ်လုင်၊
ၶုၼ်တေႃႉမိူင်းလႃးၶႃႈ၊



ဖေါ်မီတီဢိုင်ၼှိုတ်းဢိုင်မေးမွ်သုင်လိဘ်တ်ႈ။

လိုဝ်းလုၵ်းသွ့်ၵူမိုင်းၶူ=	၁	၂	၃	၄	၅		
လိုဝ်းၼင်သွ့်ၵူမိုဝ်းၶူ=	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁

ပၢ်ၼဵၵ်တေႃလဝ်ပၢ၊

၁၀။ ၽရူးပိလယႃၼၼ်တ၊ ႁျင်းမင်ၵလႃယုင်ၵင်ဝိင်း၊မိုင်းသိလ်ုပိၸွင်၊

၉။ လဝ်သုလ်ုမုင်၊လဝ့်ပၢလုင်ၵျေးလီးမၼ်လံ၊ (ၽုၵ်ႇၵထ၊)

၇။ ၽရူးမွင်မွင်၊သႃသၼၼေႃဝၼ်လုင်၊မိုင်းသီပေႃႇ။

၆၊ ၽရူးၽေႃးသၼ်လ၊ မြႃဝ့်လႃး လွ်ပိုၼ်း၊ မိုင်းယ်၊

၁၂၊ ၽရူးချင်၊ ၽမတ်ချုၵ်၊ မိုင်းၵိုင်။

၅၊ ၽရူးထုၼ်းလ၊ ပၼ်းတၵႃၽေႃ၊ မိုင်းလ်ၶႃ။

၄။ ၶိုင်းႁျင်ၼိလႃသ၊လၶျေးပူလိၵ်၊မိုင်းၼ်း။

ပၢ်ၽရႃသိၽလုဝ်းယ၊

၈။ လဝ်သ်မိုင်း၊ပိညႃမင်းၵျိုး၊မိုင်းတ်းမိုင်းယင်းလီင်၊(ၽချုဝ်းသွင်ၽေႃမိတီ၊)

၃၊ ၶုၼ်ပၼ်းလ၊ပိင်ညႃဝၼ်ထွၵ်၊မိုင်းတ်းပွတ်းၸွင်၊ (လွ်ၽချုဝ်းသွင်။)

၂။ ၶုၼ်ၶံးၶွင်၊ၽရႃသိသိုၵ်သံပျၼ်ၵူးၵုၼ်းမိုင်း၊မိုင်းတ်း၊

၁၁။ ၽရူးပလုၼ်၊ ဩႃဝၼ်လုင်၊ ဝိင်းတွင်ၵျိုး၊

၁။ ၶုၼ်းၶံးလိုၼ်း၊ ႁျင်းသွၼ်ဝိင်ညႃဩႃမေးဝၼ်ၼႃး၊ ဝိင်းတွင့်ၵျိုး၊



၁။ တူဝ်မေႃလိၵ်ႈတႆး။

(၁) ဢၵ်ၶရႃပိူဝ်ႈ-၂၀-တူဝ်။

{ရှမ်း-ရောမရှမ်း-မြန်မာ-ဗျည်းများယှဉ်တွဲပြထားသည်။}

ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ	
K	HK	NG	S	HS'	NY	
k	hk	ng	s	hs'	ny	
k	*hk*	*ng*	*s*	*hs'*	*ny*	
က	ခ	င	စ	ဆ	ည	
တ	ထ	ၼ	ပ	ၽ	ၾ	မ
T	HT	N	P	HP	HP'	M
t	ht	n	p	hp	hp'	m
t	*ht*	*n*	*p*	*hp*	*hp'*	*m*
တ	ထ	န	ပ	ဖ	ဖှ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ႁ	ဢ
Y	R	L	W	HS	H	A
y	r	l	w	hs	h	a
y	*r*	*l*	*w*	*hs*	*h*	*a*
ယ	ရ	လ	ဝ	ဆ	ဟ	အ

(၂) ဢၵ်ၶရႃပိူဝ်ႈ-၁၈-တူဝ် (မူလိၵ်ႈၵဝ်ႇ။)

ၵ	ၶ	င	ၸ	သ	ၺ
တ	ထ	ၼ	ပ	ၽ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	ႁ	ဢ

(၃) သရ-၁၂-တူဝ် (လိၵ်ႈတႆးၵဝ်ႇ။)

ဢ	ဢႃ	ဢိ	ဢီ	ဢု	ဢူ
aa.(a)	aa	i.	i	oo.	oo
အ	အာ	အိ	အီ	အု	အူ။
ဢေ	ဢႆ	ဢေႃ.	ဢေႃ	ဢံ	ဢႃး။
ei	ai	aw.	aw	am	aa:
အေ	အိုင်(ဲ)	အော့	အော်	အံ(မ်)	အား။

(၄) သရ-၂၁-တုဝ် (မွႆသုင်သိဵၵ်တ်း။)

—	—ႃ	—ိ	—ီ	—ု	—ူ	ေ—	ႄ—	—ႆ	ေ—ႃ.	ေ—ႃ
ဢ	ဢႃ	ဢိ	ဢီ	ဢု	ဢူ	ဢေ	ဢႄ	ဢႆ	ဢေႃ.	ဢေႃ
aa.	aa	i.	i	oo.	oo	ei	e	ai	aw.	aw
အ	အာ	အိ	အီ	အု	အူ	အေ	အယ်	အိုင်(၅)	အော့	အော်

—ံ	—ႃး	—ုဝ်	—ိုဝ်	—ူဝ်	—ုၺ်	—ူၺ်	—ွႆ	—ဝ်	—ိုဝ်
ဢံ	ဢႃး	ဢုဝ်	ဢိုဝ်	ဢူဝ်	ဢုၺ်	ဢူၺ်	ဢွႆ	ဢဝ်	ဢိုဝ်
am	aa:	o	u	ur	ooi	ooei	oi	ao	ou
အံ(မ်)	အား	အို	အီ(ယူ)	အေ(အို)	အွိ	ဒွေ	အွယ်	အောင်(ဝ)	အိုင်(င)

သင်းလင်းၵျၵ်။

၁။ ခွင်းမျိုး ၂၀-တုဝ်။ "သ" ဝဝ်၊ ၵႃႈထွင်တီ "ဆ" မၢၼ်။ "သ" ပ်ၵေႃသိုင်ၽဝ်းဢွၵ်သိုင်"ဆ"မၢၼ်ၼင်ၵင်လေ၊ ပေႃးလုဝ်မႃး"သ"မၢၼ်လိုင်ဝေ်လ်ၵွင့်ထွံးသိုင်"သ"မၢၼ်ၵုၺ်း။ ဢုပမႃ{သိဝ်ၼ်ၼ}ဢၢၼ်ဝႃၼၢၼ်.၊ တေ်ဢံသ်ဝႃ{ဆိဝ်ၼ်ၼ}ဝႃၼ်။

၂။ ခွင်းပဵ့သိၵ်မင်ယိုၼ်၊ မျိုးၼ်ႇ ၁ႃ-တုဝ်ဢံၼၢၼ် ၁၀-တုဝ်ၵုၺ်း၊ ခွင်းပဵ့မွဲသုင်သိဵၵ်ဘ်းသွံမေဝ့် ၂၀-တုဝ်ယဝ်။ "သ"ဝဝ်ၼၢၼ်ၶဝ်ဢသုင်းၵႃ့ ၶ်ခွင်းၵျင်းမုၼ်လင်ယဝ်၊

၃၊ "ၺ"ၵေႃၵႃႈထွင်တီသ္ၺ "ည"မၢၼ်လေ်၊ ၵျုၵ်လိုဝ်ၵိုဝ်သေ်ဢံဝႃသုင်းလ်တီလ်ယူယဝ်၊

၄။ ခွင်း ၸရ ၁၂-တုဝ်ၼၢၼ်၊ ၶွၵ်သေ်"ဢႆ"တင်း"ဢံ"၊ သရဘင်တုဝ်သိုင်ၽတ်းမိုၼ်ၵၢၼ် တင်းသရမၢၼ်လေ်၊ သရ"ဢႆ"ၼၢၼ်၊ ဢသုင်းမၢၼ်းဝိးတိ(လိဢႆ၊ဢႆၵျတ်)လ္ၺ်လိုဝ့်ၼၢၼ်ယဝ်။ ဢတွၵ်သရ"ဢံ"ပေႃးမၢၼ်သတ်ဢံဝိၼ်လေ်၊ ၶဝ်ဢတ် ၽဝ်းဝႃ"အံ"ဝႃၼ်ၵုၺ်း။ ၵွဝ်ပိုဝ်ၼၢၼ်တေ်လ်သွၼ်ၶဝ်ဢႃသုင်းဝႃ"ဢံ" ၼ်သေ်ၸဝ့် သုံဘုဝ်သုဝ်းၵွံးၵ်သိုင်မၢၼ်းဢွၵ်ၶႃး"ဢံ(မ်)"ဝႃၼ်ၼၢၼ်ယဝ်၊

၅။ သရ"ဢေႃ."ဢၢၼ်ဝႃၼၢၼ်၊ တေ်လ်တီ "ဢေႃ."ၽံၼၢၼ်"ဢေႃ."ဝႃၼ်လေ်၊ ပေႃးၵွံးသီးၵၢၼ်းမၢၼ်းၶဝ်လ် ဢဝ်တုဝ်သင်"ဢေႃ."ၼၢၼ်ယဝ်၊

၆။ မျိုးတုဝ်ၶေ်သိဵၵ်တ်း ၂၀-တုဝ်ပိၼ်သိုင် ၅-လွၼ်လွၼ်ယဝ်၊

၇။ ၵႃခွင်းသရ ၁၂ တုဝ်၊ "ဢ၊ဢိ၊ဢု၊ဢေႃ." ပိၼ်သိုင် ၅-လေ်၊ "ဢႃ၊ဢီ၊ဢူ၊ဢေ၊ဢႆ၊ဢေႃ၊ဢံ" ပိၼ်သိုင် ၁၊ "ဢႃး"တုဝ်လိဝ်ၵုၺ်းပိၼ်သိုင် ၄၊ၸု'ၼ္ဝ်ၼင်ၼ်ယဝ့်။

၂၊ မျိုးသ်သရပ ၵ်ၽွံးၵၼ်ဝ့်။

ၵ	ၵႃ	ၵိ	ၵီ	ၵု	ၵူ	ၵေ	ၵႆ	ၵေႃ.	ၵေႃ	ၵံ	ၵႃး
Kaa.	Kaa	Ki.	Ki	Koo.	Koo	Kei	Kai	Kaw.	Kaw	Kam	Kaa:
က	ကာ	ကိ	ကီ	ကု	ကူ	ကေ	ကိုင်(၅)	ကော့	ကော်	ကံ(မ်)	ကား
ၶ	ၶႃ	ၶိ	ၶီ	ၶု	ၶူ	ၶေ	ၶႆ	ၶေႃ.	ၶေႃ	ၶံ	ၶႃး
Hkaa.	Hkaa	Hki.	Hki	Hkoo.	Hkoo	Hkei	Hkai	Hkaw.	Hkaw	Hkam	Hkaa:
ခ	ခါ	ခိ	ခီ	ခု	ခူ	ခေ	ခိုင်(၅)	ခေါ့	ခေါ်	ခံ(မ်)	ခါး

င	ငႃ	ငိ	ငီ	ငု	ငူ	ငေ	ငႆ	ငေႃႉ	ငေႃႇ	ငံ	ငႃး
Ngaa.	Ngaa	Ngi.	Ngi	Ngoo.	Ngoo	Ngei	Ngai	Ngaw	Ngaw	Ngam	Ngaa:
င	ငါ	ငိ	ငီ	ငု	ငူ	ငေ	ငိုင်(ၵ)	ငေါ့	ငေါ်	ငံ(မ်)	ငါး
ၸ	ၸႃ	ၸိ	ၸီ	ၸု	ၸူ	ၸေ	ၸႆ	ၸေႃႉ	ၸေႃႇ	ၸံ	ၸႃး
Saa.	Saa	Si.	Si	Soo.	Soo	Sei	Sai	Saw.	Saw	Sam	Saa:
စ	စာ	စိ	စီ	စု	စူ	စေ	စိုင်(ၵ)	စော့	စော်	စံ(မ်)	စား
သ	သႃ	သိ	သီ	သု	သူ	သေ	သႆ	သေႃႉ	သေႃႇ	သံ	သႃး
Hs'aa.	Hs'aa	Hs'i.	Hs'i	Hs'oo.	Hs'oo	Hs'ei	Hs'ai	Hs'aw.	Hs'aw	Hs'am	Hs'aa:
ဆ	ဆာ	ဆိ	ဆီ	ဆု	ဆူ	ဆေ	ဆိုင်(ၵ)	ဆော့	ဆော်	ဆံ(မ်)	ဆား
ၺ	ၺႃ	ၺိ	ၺီ	ၺု	ၺူ	ၺေ	ၺႆ	ၺေႃႉ	ၺေႃႇ	ၺံ	ၺႃး
Nyaa.	Nyaa	Nyi.	Nyi	Nyoo.	Nyoo	Nyei	Nyai	Nyaw.	Nyaw	Nyam	Nyaa:
ည	ညာ	ညိ	ညီ	ညု	ညူ	ညေ	ညိုင်(ၵ)	ညော့	ညော်	ညံ(မ်)	ညား
တ	တႃ	တိ	တီ	တု	တူ	တေ	တႆ	တေႃႉ	တေႃႇ	တံ	တႃး
Taa.	Taa	Ti.	Ti	Too.	Tco	Tei	Tai	Taw.	Taw	Tam	Taa
တ	တာ	တိ	တီ	တု	တူ	တေ	တိုင်(ၵ)	တော့	တော်	တံ(မ်)	တာ
ထ	ထႃ	ထိ	ထီ	ထု	ထူ	ထေ	ထႆ	ထေႃႉ	ထေႃႇ	ထံ	ထႃ
Htaa.	Htaa	Hti.	Hti	Htoo.	Htoo	Htei	Htai	Htaw.	Htaw	Htam	Htaa
ထ	ထာ	ထိ	ထီ	ထု	ထူ	ထေ	ထိုင်(ၵ)	ထော့	ထော်	ထံ(မ်)	ထာ
ၼ	ၼႃ	ၼိ	ၼီ	ၼု	ၼူ	ၼေ	ၼႆ	ၼေႃႉ	ၼေႃႇ	ၼံ	ၼႃ
Naa.	Naa	Ni.	Ni	Noo.	Noo	Nei	Nai	Naw.	Naw	Nam	Naa
နှ	နှာ	နှိ	နှီ	နှု	နှူ	နှေ	နှိုင်(ၵ)	နှော့	နှော်	နှံ(မ်)	နှာ
ပ	ပႃ	ပိ	ပီ	ပု	ပူ	ပေ	ပႆ	ပေႃႉ	ပေႃႇ	ပံ	ပႃ
Paa.	Paa	Pi.	Pi	Poo.	Poo	Pei	Pai	Paw.	Paw	Pam	Paa
ပ	ပါ	ပိ	ပီ	ပု	ပူ	ပေ	ပိုင်(ၵ)	ပေါ့	ပေါ်	ပံ(မ်)	ပါ
ၽ	ၽႃ	ၽိ	ၽီ	ၽု	ၽူ	ၽေ	ၽႆ	ၽေႃႉ	ၽေႃႇ	ၽံ	ၽႃ
Hpaa.	Hpaa	Hpi.	Hpi	Hpoo.	Hpoo	Hpei	Hpai	Hpaw.	Hpaw	Hpam	Hpaa
ဖ	ဖါ	ဖိ	ဖီ	ဖု	ဖူ	ဖေ	ဖိုင်(ၵ)	ဖေါ့	ဖေါ်	ဖံ(မ်)	ဖါ
ၾ	ၾႃ	ၾိ	ၾီ	ၾု	ၾူ	ၾေ	ၾႆ	ၾေႃႉ	ၾေႃႇ	ၾံ	ၾႃး
Hp'aa.	Hp'aa	Hp'i.	Hp'i	Hp'oo.	Hp'oo	Hp'ei	Hp'ai	Hp'aw.	Hp'aw	Hp'am	Hp'aa:
ဖှ	ဖှာ	ဖှိ	ဖှီ	ဖှု	ဖှူ	ဖှေ	ဖှိုင်(ၵ)	ဖှော့	ဖှော်	ဖှံ(မ်)	ဖှား

မ	မႃ	မိ	မီ	မု	မူ	မေ	မႆ	မေႃ.	မေႃ	မံ	မႃး
Maa,	Maa	Mi.	Mi	Moo.	Moo	Mei	Mai	Maw.	Maw	Mam	Maa:
မ	မာ	မိ	မီ	မု	မူ	မေ	မိုင်(ဖ)	မော့	မော်	မံ(မ်)	မား
ယ	ယႃ	ယိ	ယီ	ယု	ယူ	ယေ	ယႆ	ယေႃ.	ယေႃ	ယံ	ယႃး
Yaa.	Yaa	Yi.	Yi	Yoo.	Yoo	Yei	Yai	Yaw.	Yaw	Yam	Yaa:
ယ	ယာ	ယိ	ယီ	ယု	ယူ	ယေ	ယိုင်(ဖ)	ယော့	ယော်	ယံ(မ်)	ယား
ရ	ရႃ	ရိ	ရီ	ရု	ရူ	ရေ	ရႆ	ရေႃ.	ရေႃ	ရံ	ရႃး
Raa.	Raa	Ri.	Ri	Roo.	Roo	Rei	Rai	Raw.	Raw	Ram	Raa:
ရ	ရာ	ရိ	ရီ	ရု	ရူ	ရေ	ရိုင်(ဖ)	ရော့	ရော်	ရံ(မ်)	ရား
လ	လႃ	လိ	လီ	လု	လူ	လေ	လႆ	လေႃ.	လေႃ	လံ	လႃး
Laa.	Laa	Li.	Li	Loo.	Loo	Lei	Lai	Law.	Law	Lam	Laa:
လ	လာ	လိ	လီ	လု	လူ	လေ	လိုင်(ဖ)	လော့	လော်	လံ(မ်)	လား
ဝ	ဝႃ	ဝိ	ဝီ	ဝု	ဝူ	ဝေ	ဝႆ	ဝေႃ.	ဝေႃ	ဝံ	ဝႃး
Waa,	Waa	Wi.	Wi	Woo.	Woo	Wei	Wai	Waw.	Waw	Wam	Waa:
ဝ	ဝါ	ဝိ	ဝီ	ဝု	ဝူ	ဝေ	ဝိုင်(ဖ)	ဝေါ့	ဝေါ်	ဝံ(မ်)	ဝါး
သ	သႃ	သိ	သီ	သု	သူ	သေ	သႆ	သေႃ.	သေႃ	သံ	သႃး
Hsaa,	Hsaa	Hsi.	Hsi	Hsoo.	Hsoo	Hsei	Hsai	Hsaw.	Hsaw	Hsam	Hsaa:
ဆ	ဆာ	ဆိ	ဆီ	ဆု	ဆူ	ဆေ	ဆိုင်(ဖ)	ဆော့	ဆော်	ဆံ(မ်)	ဆား
ႁ	ႁႃ	ႁိ	ႁီ	ႁု	ႁူ	ႁေ	ႁႆ	ႁေႃ.	ႁေႃ	ႁံ	ႁႃး
Haa.	Haa	Hi.	Hi	Hoo.	Hoo	Hei	Hai	Haw.	Haw	Ham	Haa:
ဟ	ဟာ	ဟိ	ဟီ	ဟု	ဟူ	ဟေ	ဟိုင်(ဖ)	ဟော့	ဟော်	ဟံ(မ်)	ဟား
ဢ	ဢႃ	ဢိ	ဢီ	ဢု	ဢူ	ဢေ	ဢႆ	ဢေႃ.	ဢေႃ	ဢံ	ဢႃး
aa.	aa	i.	i	oo.	oo	ei	ai	aw.	aw	am	aa:
အ	အာ	အိ	အီ	အု	အူ	အေ	အိုင်(ဖ)	အော့	အော်	အံ(မ်)	အား

၃။ သိင်တုဝ်လိၵ်တႆး။

{အသံ ၁-နှင့် ၃-မြန်မာလိုမရှိ။}

သိင်-၁။	သိင်-၂။	သိင်-၃။	သိင်-၄။	သိင်-၅။
ၵႃ	ၵႃ,	ၵႃ;	ၵႃး	ၵႃ.(ၵ)
Kaa	Kaa,	Kaa;	Kaa:	Kaa.
ကာ	(ကာ)	ကာ	(ကား)	က

ပိ Pi ပိ	ပိ, Pi, (ပိ)	ပိ; Pi; ပိ	ပိး Pi: (ပိး)	ပိ့(ပိ) Pi. (ပိ)
လူ Loo လူ	လူ, Loo, (လူ)	လူ; Loo; လူ	လူး Loo: (လူး)	လူ့(လူ) Loo. (လူ)
မေ Mei မေ	မေ, Mei, (မေ)	မေ; Mei; မေ	မေး Mei: (မေး)	မေ့ Mei. (မေ့)
မႄ Me မယ်	မႄ, Me, (မယ်)	မႄ; Me; မယ်	မႄး Me: (မဲ)	မႄ့ Me. (မဲ့)
ၶႆ Hkai ခိုင်(ဢ)	ၶႆ, Hkai, (ခိုင်(ဢ)	ၶႆ; Hkai; ခိုင်(ဢ)	ၶႆး Hkai: (ခိုင်း(ဢ)	ၶႆ့ Hkai. (ခိုက်(ဢ)
ၵႂ Kaii ကိုင်(ဢ)	ၵႂ, Kaii, (ကိုင်(ဢ)	ၵႂ; Kaii; ကိုင်(ဢ)	ၵႂး Kaii: (ကိုင်း(ဢ)	ၵႂ့ Kaii. (ကိုက်(ဢ)
ပေႃ Paw ပေါ်	ပေႃ, Paw, (ပေါ်)	ပေႃ; Paw; ပေါ်	ပေႃး Paw: (ပေါ)	ပေႃ့(ပေႃ့) Paw. (ပေါ့)
သံ Sam စံ(မ်)	သံ, Sam, (စံ(မ်)	သံ; Sam; စံ(မ်)	သံး Sam: (စံ(မ်း)	သံ့ Sam. (စံ(မ့်)
သႃံ Saam စံ(မ်)	သႃံ, Saam, (စံ(မ်)	သႃံ; Saam; စံ(မ်)	သႃံး Saam: (စံ(မ်း)	သႃံ့ Saam. (စံ(မ့်)

သင်းလင်းချက်။

၁။ ၊တုဝ်သိၵ်ႉတ'းပေႃတုဝ်ဢွၵ် ၅-သိင်၊ ၁၀-သိင်၊ ၁၅-သိင်ဝေၢ်၊လ'မ'ပၼ်သိင်ၸွၵ်ႈပဵၼ်းငႃ'ယႃၵ်၊ ပထမ ၅-သိင်သေ် ၽၢ်ႇ၀ႃႇ၊ဒုတိယ ၅-သိင်ၼ်သ်ၽၢ်ႇ၀ႃႇ၊တတိယ ၅-သိင်သေ်ၽၢ်ႇ၀ႃႇ၊တၵ်းလ'မ'ပၼ်လွႆးၼင်ၶၼ်ဝ့'ၸ'လုံၼ့'ယၵ်၊

သိင်းၢ	-	ဢံလုဝ်မ'ၵႃသင်	( )
သိင်သွင်	-	မ'ပၼ်ယဢ်း	(—,)
သိင်သံ	-	မ'ပၼ်ယဢ်းလံ	(—;)
သိင်သိ	-	မ'ပၼ်လံၼၢ	(—း)
သိင်ႁႃ	-	မ'ပၼ်လံတို	(— ̥)

၂။ မူလိၵ်ဢၼ်ၶေဝ့'သိင် ၅-မျူဝ်းဢၼ်ႁၼ်းတင်းလ'သုင်းယူဘ် ပူၼၼ့်၊ ဢံၵုပ်းၵၼ်တင်းမူလိၵ်ဘ် ဝ့'ၼိုင်းႁျင်းမုၼ် လဝ်ၶဝ်လဝ်သေ၊ လွႆးလုလ်ဢလုဝ်ၵင်လိုမိး၁'ၶေးပ'ၶိုၼ်းလိုဝ့်ၼင်မှိုဝ်ၵေႃပ'လ'ထ'မၼ်းမေးလ'ပူယဝ်၊

(၁) ႁၼ်းတင်းလ'သုင်း၊			(၂) ႁျင်းမုၼ်လဝ်သုင်း၊		
ၵႃ	-	ၼၵ်ႇၵႃဝဝ်း	(ၵႃ̥)	-	ႁၼ်းၵႃ̥
ၵႃ,	-	မၵ်ၵႃ	ၵႃ	-	ၼၵ်ႇၵႃဝဝ်း
ၵႃ;	-	ၶေလင်ၵႃ	(ၵႃ,)	-	မၵ်ၵႃ
ၵႃး	-	ၵိုၼ်းၶျေႃၵႃး	(ၵႃ;)	-	ၶေလင်ၵႃ
ၵႃ.	-	ႁၼ်းၵႃ	(ၵႃး)	-	ႁၼ်းၶျေႃၵႃး

၃၊ မူလိၵ်ဢၼ်တ ဝ့'ၼိုင်းႁျင်းမုၼ်လဝ်ၼၼ့်ၵုပ်းၵၼ်တင်းမူလိၵ်မၼ်သေ၊ ၼိုင်းသိင် ၁ (ၵႃ̥)၊ သိင် ၂ (ၵႃ)၊ သိင် ၃ (ၵႃ,)၊ သိင် ၄ (ၵႃ;)၊ သိင် ၅ (ၵႃး)ၼၼ့်၊ သိင် ၁ ၵ၊ သိင် ၃ (ကာ)၊ သိင် ၅ (ကား)၊ "က၊ကာ၊ကား၊" ဝိၼ်လွႆးၼင်မူလိၵ်မၼ်ၶိုတ်း ဝ့'ယဝ်။

ပေႃးတုလ်းၼိုင်းမူလိၵ်ႁၼ်းတင်းလ'သုင်း "သိင် ၁" တင်း "သိင် ၃"၊ ၼိုင်းမူလိၵ်မၼ်ဢံမိးသေ၊ ၼင်မှိုဝ်ၶဝ်သွၼ်ဢဝ်တၵ်း ဝိထိလ'ၼၼ့်၊ တၵ်းလ'သွၼ်ပၼ်ၵျင်ၵျဝ်တေႃႁွတ်ဢုံသုင်းလ'၊ ဝိၼ်ဢၼ်မိုၼ်သုပ်းမႃးၼၼ့်ယဝ်၊

၄၊ တုဝ်လိၵ် "ၶေ" ၼ့'ႁွၵ် ၁၀-သိင်သေ၊ ပထမ ၅-သိင်တုဝ်ဝဝ်လ'တ "ၶေ" ၼ'သေယဝ့်၊ ဒုတိယ ၅-သိင် တုဝ်ငဝ် ၼိုင်းၶွ်သုင်လိၵ်တ'းသွ့်သ'တ "ၸေ" ဝိၼ်သဝုၵ်ထုဝ်းသွင်ထဝ်ၶိုတ်းဝ့'ၼင်ၼ'ယဝ့်၊

တုၵ်လိၵ် "ၶ'" ဢိၵ်တင်းတုဝ်လိၵ် "လံ" ဢၼ်ႁွၵ် ၁၀-သိင်ၵေႃ၊ ပထမ ၅-သိင်သိင်ပွတ်းဢံၶ'ႇပုတ်၊ ဒုတိယ ၅-သိင် သိင်ယဝ်းသ'ၶ'ႇပုတ်တ "ၶ'ၢ"၊ "လံ" သွ်ပႃးဢႃသရၵျူးပွတ်း(—ၢ)ယဝ်၊

၄၊ သိင် သရထတ်းၶၼ်းၶေဝ့'။

{၁}	ဢၵ်	-	ak	-	အက် (ခ)	-	ဢင်	-	ang	-	အိုင် (င)
	ဢႃၵ်	-	aak	-	အာက်(ခ)	-	ဢႃင်	-	aang	-	အိုင် (င)
	ဢတ်	-	at	-	အတ် (ထ)	-	ၵွႃ	-	kwa	-	ကွာ
	ဢႃတ်	-	aat	-	အာတ်(ထ)	-	ၵွံ	-	kwam	-	ကွမ် (မ)
	ဢပ်	-	ap	-	အပ် (ပ)	-	ၵွၵ်	-	kwak	-	ကွက်(ခ)
	ဢႃပ်	-	aap	-	အာပ် (ပ)	-	ၵွတ်	-	kwat	-	ကွတ်(ထ)

					ၵူင်	-	kwang-	ကွန် (င)
	ဢမ်	-	am	-	အမ် (မ်)	ၵူၼ်	-	kwaang - ကွာန် (င)
	ဢၢမ်	-	aam	-	အာမ် (မ်)	ၵူၼ်	-	kwan - ကွမ်န် (န)
	ဢၼ်	-	an	-	အံ (န်)	ၵူၼ်	-	-
	ဢၢၼ်	-	aan	-	အာ (န်)		-	
					လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း၊			
{၂}	ဢီ	-	i	-	အီ	ဢိမ်	-	im - အင်(မ်)
	ဢိၵ်	-	ik	-	အီ(ခ်)	ဢိင်	-	ing - အင်(င်)
	ဢိတ်	-	it	-	အီ(ထ်)	ဢိဝ်	-	ioo - အိ(ယူ)
	ဢိပ်	-	ip	-	အီ(ဖ်)		-	
	ဢိၼ်	-	in	-	အင်(န်)			
					လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း။			
{၃}	ဢူ	-	oo	-	အူ	ဢူၼ်	-	oon - အွန်(န)
	ဢုၵ်	-	ook	-	အူ(ခ်)	ဢုင်	-	oong - အူ (င)
	ဢုတ်	-	oot	-	အွတ်(ထ)	ဢုမ်	-	oom - အူ (မ)
	ဢုပ်	-	oop	-	အူ(ဖ)			
					လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း၊		-	
{၄}	ဢေ	-	ei	-	အေ	ဢိၼ်	-	ein - အေ(န်) -ဢီၼ်
	ဢိၵ်	-	eik	-	အေ(ခ်) - ဢိၵ်	ဢိမ်	-	eim - အေ(မ်) -ဢိံ
	ဢိတ်	-	eit	-	အေ(ထ်)- ဢိတ်	ဢိင်	-	eing - အိန်(ဂ) -ဢိင်
	ဢိပ်	-	eip	-	အေ(ဖ်) - ဢိပ်	ဢိဝ်	-	eio - အေ(ယို)-ဢိဝ်
	ဢိၼ်	-	ein	-	အေ(န်) - ဢိၼ်			
					ဖၢၵ်၊ လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း၊			
{၅}	ဢႄ	-	e	-	အယ်	ဢႅင်	-	eng - အဲယ်(ဂ) -ဢႅင်
	ဢႅၵ်	-	ek	-	အက်(ခ်) - ဢႅၵ်	ဢႅၼ်	-	en - အဲယ်(န်) -ဢႅၼ်
	ဢႅတ်	-	et	-	အက်(ထ)- ဢႅတ်	ဢႅဝ်	-	eau - အယ်(ရောင်)-ဢႅဝ်
	ဢႅပ်	-	ep	-	အယ်(ဖ) - ဢႅပ်		-	
	ဢႅမ်	-	em	-	အဲယ်(မ်) - ဢႅံ			
					လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း။			
{၆}	ဢေႃ	-	aw	-	အော်၊	ဢွၼ်	-	awn - အော် (န)
	ဢွၵ်	-	awk	-	အောက်(ဂ)	ဢွင်	-	awng - အောင်(ဂ)
	ဢွတ်	-	awt	-	အော်(ထ)	ဢွမ်	-	awm - အော် (မ)
	ဢွပ်	-	awp	-	အော်(ဖ)			
					လ'ၵိုၵ်းၽၵ်တင်း။			
{၇}	ဢူဝ်	-	o	-	အို -ဢူဝ်			
	ဢုၵ်	-	ok	-	အို(ခ) -ဢူၵ်	ဢုၼ်	-	on - အို(န) -ဢူၼ်
	ဢုတ်	-	ot	-	အို(ထ) -ဢူတ်	ဢုင်	-	ong - အုံ(ဂ) -ဢူင်
	ဢုပ်	-	op	-	အို(ဖ) -ဢူပ်	ဢုမ်	-	om - အုံ(မ်) -ဢူံ

{၈} ဢုဝ် - u - အီ(ယူ) လ'ႁိၵ်းၶၵ်ၶၢင်း၊ -
ဢုၵ် - uk - အီ(အုက်) ဢုၼ် - un - အီ(အွန်)
ဢုတ် - ut - အီ(အုတ်) ဢုင် - ung - အူ(ငိုင်)
ဢုပ် - up - အီ(အုပ်) ဢုမ် - um - အူ(အုမ်)

{၉} ဢိုဝ် - ur - အော(အို) -ဢိူဝ်၊ လ'ႁိၵ်းၶၵ်ၶၢင်း၊
ဢိုၵ် - urk - အိုက်(ခ်) -ဢိူၵ် ဢိုၼ် - urn -အော(အင်) -ဢိူၼ်
ဢိုတ် - urt - အိုက်(တ် -ဢိူတ် ဢိုင် - urng -အော(ငိုင်) -ဢိူင်
ဢိုပ် - urp - အိုပ်(ဗ) -ဢိူပ် ဢိုမ် - urm -အော(မိုင်) -ဢိူမ်

{၁၀} ဢႆ - ai - အိုင် လ'ႁိၵ်းၶၵ်ၶၢင်း။
ဢၢႆ - aai - အိုင်
ၵႂႆ - kwai - ကွိုင်

{၁၁} ဢၢႆသရဢၢၼ်ၵိုတ်း၊ - - လ'ႁိၵ်းၶၵ်တင်း၊ -
ဢဝ် - ao - အောင်(င) ဢူၺ် - ooi - အွီ
ဢၢဝ် - au - အောင်(ဝ) ဢူၺ် - ooei - အွေ
ဢူဝ် - ou - အိုင်(င) ဢွႆ - oi - အွယ်
- ဢွႆ - oii - အွဲ(ယ်)

သင်းလင်းချက်။

၁။ သိုင်တုဝ်မေႃလိၵ်တ'ႈၵဝ်ၶႂ'ႈဝႆ'သႂ်ပွတ်း။

(၁) ဢၢတွၵ် ၅-သိုင်ဢၢၼ်လ'တွ'ႈတင်းသရ–

—ႃ ။ —ီ ။ —ႂ ။ ေ—ႃ ။ —ူ' ။ —ု' ။ —ူင် ။ —ုတ် ။ —ုၼ် ။ —ူ ။ —ုၵ် ။ —ုတ် ။ —ုပ် ။ —ုၼ် ။ —ုင် ။ —ုၵ် ။

(၂) ဢၢတွၵ် ၁၀-သိုင်ဢၢၼ်လ'တွ'ႈတင်းသရ၊

ေ—ႄ ။ —' ။ —ံ ။ —ိ ။ —ဝ် ။ —ၵ် ။ —တ် ။ —ပ် ။ —ၼ် ။ —င် ။ —ႅၵ် ။ —ႅတ် ။ —ႅပ် ။
—ႅၼ် ။ —ႅင် ။ —ိဝ် ။ —ိၵ် ။ —ိတ် ။ —ိပ် ။ —ိၼ် ။ —ိင် ။ —ိမ် ။ —ႅၺ် ။

(၃) ဢၢတွၵ် ၁၅-သိုင်ဢၢၼ်လ'ႈတွ'ႈတင်းသရ၊

—ိူၵ် ။ —ိူတ် ။ —ိူပ် ။ —ိူၼ် ။ —ိူ ။ —ိူင် ။ —ိူဝ် ။

၂။ ပေႃးၵိဢဝ်သိုင်ၶေႃၵူၺ်းတ'ႈၶိုၼ်းတီႇ တင်းမၢၼ်ၵ်ႁ လတ်ပိုၼ်ဢၢၼ်ႇႁႆးပိုၼ်လ'ဝေႇ၊ ၵေႃႇဢၢၼ်ၶ'မေႃၸတ်းသိၵ်တ ႈ ၵေႃႇလိုၵ်သေႁႆးဝႃ၊တၵ်းလ'ႁႆယႆ ႁႂ်တ်းဢိတ်းတွင်ထႂ်တုၺ်းၵေႃႇႁူၵေႃႇဢၢၼ်ႇယဝ်ႉ၊

၃။ ၶိုၼ်းသိၵ်တ'ႈ ၶုၼ်ၶမ်းၶွင်ၵုတ်တီႇ ၼႂ်'၊ သုင်းတုဝ်လိၵ်တ'ႈၵဝ်ႁႆးၼႆဝေႇ၊ မိုၼ်သုင်လိၵ်တ'ႈၵေႃၵိုၵ်းၶၵ်တီႇ သႂ်ႇၵႃး ယူယဝ်ႉ။

၅။ မႆႉဢၢၼ်လုၵ်ၸိုင်းလွင်တႅမ်သိၵ်တႃႇ။

—,	ယၵ်း	Comma	yak:
—;	ယၵ်းသမ်	Semi Colon	yak: sam;
—:	သမ်ၼႃ	Colon	Sam; naa;
—.	သမ်တူဝ်	Full stop	Sam; tou;
।	ၶၢၼ်းၼုင်	Paik–gale	Hkan; nung;
॥	ၶၢၼ်သွင်	Paik–gyi	Hkan; hsawng
=	မႆႉပိင်း မႆႉမိုၼ်	equal	maii peing: maii murn
-	ၶၢၼ်ၼႃ	dash	Hkaan; naa;
—	ၶၢၼ်တူဝ်	Underline	Hkaan; tou;
^	မႆႉတုၵ်း	Something left out	maii tok:
႑	မႆႉပိၼ်	Reverse	maii pin;
/	မႆႉသိုၼ်း	Stroke for date	maii surn:
?	မႆႉထမ်	Question mark	maii tam
!	မႆႉၶိုၵ်	Interrogation point	maii hkurk;
" "	မႆႉၶေႃလၢတ်	Quotation mark	maii hkaw; laat;
”	ယၵ်းမိုၼ်	Dido mark	yak: murn
( )	ၶွပ်ဢွၼ်	Small brackets	Hkawp, awn
{ }	ၶွပ်ၵၢင်	Medium brackets	Hkawp, kang
[ ]	ၶွပ်လူင်	Big brackets	Hkawp, long
+	မႆႉလေႃး	Plus sign	Maii law:
−	မႆႉထွၼ်	Minus sign	Maii htawn
÷	မႆႉၵျိၼ်	Division sign	Maii kyin
×	မႆႉၵုၼ်း	Multiplication sign	Maii koon;

၆။ သင်ပုၼ်းလုင်သိမ်းသွင်သင်ပုၼ်း။

(၁) သင်ပုၼ်းလုင်မႆႉ ၁။

သိင် ၁။	သိင် ၂။	သိင် ၃။	သိင် ၄။	သိင် ၅။
—	—,	—;	—:	—.
—ႃ	—ႃ,	—ႃ;	—ႃ:	—ႃ.
—ိ	—ိ,	—ိ;	—ိ:	—ိ. (—ိ)
—ူ	—ူ,	—ူ;	—ူ:	—ူ. (—ု)
ေ—ၚ်	ေ—ၚ်,	ေ—ၚ်;	ေ—ၚ်:	ေ—ၚ်.

ၸ —ꩡ　　ၸ —ꩡ,　　ၸ —ꩡ;　　ၸ —ꩡး　　ၸ —ꩡ.

—ႇ　　—ႇ,　　—ႇ;　　—ႇး　　—ႇ.

—ႈ　　—ႈ,　　—ႈ;　　—ႈး　　—ႈ.

ေ—ႃ　　ေ—ႃ,　　ေ—ႃ;　　ေ—ႃး　　ေ—ႃ.(ေ—ႃ.)

—့　　—့,　　—့;　　—့း　　—့.

—့ႃ　　—့ႃ,　　—့ႃ;　　—့ႃး　　—့ႃ.

လိၵ်ႈတႆး။			ဢသုင်ႈတုဝ်လိၵ်ႈ။			မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊
ၵဝ်	ရုဝ်းမ	မွၼ်သုင်	ၵဝ်	ရုဝ်းမ	မွၼ်သုင်	
ၵႃ	Kaa	ၵႃ	ၼၵ်ႉၵႃဝဝ်း	Nok. kaa wao:	ၼူၵ်ႉၵႃဝဝ်း	ဥဩငှက်
ၵႃ	Kaa,	ၵႃ,	မၵ်ၵႃ	Maak, kaa,	မၢၵ်,ၵႃ,	မလကာသီး
ၵႃ	Kaa;	ၵႃ;	မေလၢင်ၵႃ	Me; sang; kaa;	မေ;လင်;ၵႃ;	ကခြေသည်မ
ၵႃး	Kaa:	ၵႃး	တႆးသမ်ၵႃး	Tai: sam kaa:	တႆးသမ်ၵႃး	စကားရှမ်း
ၵ	Kaa.	ၵႃ.	ၵုၼ်းၵ	Kon: kaa.	ၵူၼ်းၵႃ.	ကုန်သည်
သိ	Si	သိ	လူသိ	Soo, si	လူ,သိ	ချေးထိုးပိုး
သိ	Si,	သိ,	သိၼိုဝ်	Si, nur.	သိ,ၼိူဝ်	အမဲကင်သည်
သိ	Si;	သိ;	ၽိုင်သိ	Hpung; si;	ၽိုင်;သိ;	ပျားတုပ်သည်
သိး	Si:	သိး	လိၵ်းသိး	Leik: si:	လိၵ်းသိး	လွှန်
သိ	Si.	သိ.	ၼိဝ်သိ	Nioo. si.	ၼိဝ်သိ.	လက်ညှိုး
ႁူ	Hoo	ႁူ	ႁူၼၵ်	Hoo nok,	ႁူၼူၵ်,	နားထိုင်းသည်
ႁူ	Hoo,	ႁူ,	ၼိုဝ်ၼၢင်ႁူ	Nur. naang hoo,	ၼိူဝ်ၼၢင်ႁူ,	အစားအရေတွန့်သည်
ႁူ	Hoo;	ႁူ;	မၵ်ႁူ	Maak, hoo;	မၢၵ်ႁူ;	ငါးဥသီး
ႁူး	Hoo:	ႁူး	ၼမ်ဢွၵ်ႁူး	Nam. awk, hoo:	ၼမ်ဢွၵ်,ႁူး	စမ်းရေပေါက်
ႁူ	Hoo.	ႁူ.	ႁူငိၼ်းယဝ်	Hoo. ngyin: yao.	ႁူ.ငိၼ်းယဝ်	ကြားသိပြီ
သေ	Sei	သေ	(ယႃပေႁႆ)	yaa, pei hai;	ယႃ,ပေႁႆ;	မပိုနိုင်
သေ	Sei,	သေ,	သေတၼႃလိုမ်	Sei, tanaa, surm;	သေ,တၼႃ,သိူမ်;	စေတနာထက်သန်သည်
သေ	Sei;	သေ;	သေတႆးမိုင်းၵုင်	Sei; tai: murng: kung	သေ;တႆးမိူင်းၵိုင်	ရှိုင်းကိုင်ရှမ်းစကား
သေး	Sei:	သေး	သေးလုၵ်သေးလင်း	Sei: look; sei: lang:	သေးလုၵ်;သေးလင်း	ကလေးကျောပိုးသည်
သေ.	Sei.	သေ.	သေ.သပ်ၵၼ်ဝႆ	Sei. sap; kan wai.	သေ.သပ်;ၵၼ်ဝႆ	စေ့စပ်ထားကြသည်

F. 4.

ၽေ	Hpe	ဖေ	ထင်းၽေၵႂႃႇၼႃး	Tang: hpe kwa, naa:	တင်းဖေ့ကွာ့,နား	လယ်တောသွားလမ်းခွဲ
ၽေႇ	Hpe,	ဖေ့,	ၽေႇၶူၼ်ႁူဝ်မႃး	Hpe, hkon ho maa:	ဖေ့,ခွန်ဟိုမား	ဆံပင်ဖါးလျားချလာသည်
ၽေႈ	Hpe;	ဖေ့;	ၵႆႇၽေႈၼမ်ႉမႃး	Kai, hpe; nam maa:	ကဲ့,ဖေ့;နမ်မား	ကြက်ပွားများလာသည်
ၽေး	Hpe:	ဖေး	ၶူဝ်းလႆႈၶူဝ်းၽေး	Hko: laii; hko:hpe:	ခိုးလဲ;ခိုးဖေး	ဖိုးထည့်ဖဲထည့်
ၽေႉ	Hpe.	ဖေ့.	ၼုၵ်ႉၽေႉဝိၼ်ပႆႈ	Nok. hpe. wyin pai;	နုက့်ဖေ့.ဝိန်ပဲ့;	တောငှက်ပျံသွားသည်
ၶႆ	Hkai	ခဲ	ၶႆဝူဝ်းမၢၼ်ဝူဝ်း	Hkai wo: man: wo:	ခဲဝူးမာန်းဝူး	အမဲဆီ
ၶႆႇ	Hkai,	ခဲ့,	ၶႆႇၵႆႇသွင်မွၼ်း	Hkai, kai, hsawng mawn:	ခဲ့,ကဲ့,သွင်မွန်း	အနှစ်နှစ်လုံးကြက်ဥ
ၶႆႈ	Hkai;	ခဲ့;	ၶႆႈလႆႈၶႆႈဢၢဝ်	Hkai;lai; hkai; ao	ခဲ့;လဲ့;ခဲ့;အာဝ်	ရလို ယူလိုသည်
ၶႆး	Hkai:	ခဲး	သီတူဝ်သီၶႆး	Hsi to hsi hkai:	ဆီတူဝ်သီခဲး	ကိုယ်ချေးတွန်းသည်
ၶႆႉ	Hkai.	ခဲ.	တွၼ်ႈမႆႉၶႆႉ	Ton; mai. hkai.	တွန်;မဲ့.ခဲ.	ရေမဲပင်
ၽၢႆ	Haii	ဖါဲ	ၺၢၼ်ၽၢႆၼႃ	Nyan, hpaii naa,	ညာန်,ဖါဲနာ,	ဥဒက်အလွန်ထက်သည်
ၽၢႆႇ	Haii,	ဖါဲ,	ၽၢႆႇဝၼ်းတူၵ်း	Hpaii, wan: tok:	ဖါဲ,ဝန်းတူက်း	အနောက်ဘက်
ၽၢႆႈ	Haii;	ဖါဲ;	ၽၢႆႈဢွၼ်ယၢမ်း	Hpaii; awn, yam:	ဖါဲ;အွန်,ယမ်း	ကျင်လယ်ဖိုသည်
ၽၢႆး	Haii:	ဖါဲး	ၽၢႆးၶႃးယူ	Hpaii: hkaa: yoo,	ဖါဲးခါးယူ,	သက်လယ်ပစ်နေသည်
ၽၢႆႉ	Haii.	ဖါဲ.	ၽႃႁိူၼ်းၽၢႆႉ	Hpaa hurn: hpaii.	ဖာဟိုန်းဖါဲ.	အိမ်ထရံစောင်းသည်
ပေႃ	Paw	ပေါ်	ၽၢၼ်လိူၵ်ႈပေႃ	Hpaan; surk; paw	ဖာန်;လှိုက်;ပေါ်	ချော်ကြီးကျစ်သည်
ပေႃႇ	Paw,	ပေါ်,	ပေႃႇႁွတ်ႈၽဵဝ်မႃး	Paw, hawt; hpeau maa;	ပေါ်,ဟွတ်;ဖြဝ်မား	ပေါ်းပါက်ဆိုက်ရောက်သည်
ပေႃႈ	Paw;	ပေါ်;	ပေႃႈထင်းမေ	Paw; tang: me;	ပေါ်;တင်းဖမ်;	အဖေနှင့်အမေ
ပေႃး	Paw:	ပေါ်း	ပေႃးၵိၼ်ပေႃးသႆႇ	Paw: kyin paw: sai,	ပေါ်းကိန်ပေါ်းသဲ,	စားလောက်သုံးလောက်သည်
ပေႃႉ	Paw.	ပေါ်.	ပေႃႉပုင်လုတ်းႁၢင်	Paw. poong, lot: hang;	ပေါ်.ပုင်,လုတ်းဟာင်;	ခါတ်ပုံရိုက်သည်
ၶမ်	Hkam	ခံ	ၶမ်ထွင်တူၵ်းၵျဵၼ်း	Hkam htawng, tok: kyen:	ခံထွင်,တုက်းကျဉ်း	ထောင်ကျအကျဉ်းခံရသည်
ၶမ်ႇ	Hkam,	ခံ,	ႁိတ်းပွႆးၶမ်သင်	Heit: poi: hkam, hsang,	ဟိတ်းပွဲးခံ,သင်,	ရှင်ပြုပွဲကျင်းပသည်
ၶမ်ႈ	Hkam;	ခံ;	ၶိင်ႁူဝ်ၶမ်ႈ	Hkying, ho hkam;	ခိင်,ဟူဝ်ခံ;	ညဆည်းချာ
ၶမ်း	Hkam:	ခံး	ၶမ်းပပ်ႉ	Hkam: pap.	ခံးပပ့်	ပရိုက်ခေါက်ရွေ
ၶမ်ႉ	Hkam.	ခံ.	မႆႉၶမ်ႉ	Mai. hkam.	မဲ့ခံ.	ဖက်ကစန်
ၵၢမ်	Kaam	ကံာ	ဢၢဝ်ၵၢမ်တဵမ်ႈ	Ao kaam tem;	အာဝ်ကံာတိမ်;	ခဲတန်နှင့်ရေးသည်
ၵၢမ်ႇ	Kaam,	ကံာ,	ၵၢမ်ႇႁႆႉၼႃ	Kaam, hai. naa,	ကံာ,ဟဲ့.နာ,	ကံအလွန်ဆိုးသည်
ၵၢမ်ႈ	Kaam;	ကံာ;	ၼမ်ႉၵၢမ်ႈ	Nam. kaam;	နမ့်ကံာ;	ရေခဲ
ၵၢမ်း	Kaam:	ကံား	ဢၢဝ်ၵၢမ်းၵၼ်ဝႆႉ	Ao kaam: kan wai.	အာဝ်ကံားကန်ဝဲ့	ပူးထားသည်
ၵၢမ်ႉ	Kaam.	ကံာ.	ပွင်ၶူဝ်းၵၢမ်ႉၶူဝ်း	Pawng, hko: kaam. hko:	ပွင်,ခိုးကံာ.ခိုး	အဝတ်ပေါင်နှံသည်

(၂) သင်ပၢၼ်းလုၵ်ႉမႆႈ၊

သိင်—၁၊	သိင်—၂၊	သိင်—၃၊	သိင်—၄၊	သိင်—၅၊
—ိမ်	—ိမ်,	—ိမ်;	—ိမ်:	—ိမ်.
—ေိမ်	—ေိမ်,	—ေိမ်;	—ေိမ်:	—ေိမ်.
—ႄိမ်	—ႄိမ်,	—ႄိမ်;	—ႄိမ်:	—ႄိမ်.
—ႂ်	—ႂ်,	—ႂ်;	—ႂ်:	—ႂ်.
—ိူ	—ိူ,	—ိူ;	—ိူ:	—ိူ.
—ိုႆ	—ိုႆ,	—ိုႆ;	—ိုႆ:	—ိုႆ.
—ိူႆ	—ိူႆ,	—ိူႆ;	—ိူႆ:	—ိူႆ.
—ႂ်	—ႂ်,	—ႂ်;	—ႂ်:	—ႂ်.
—ၵ်	—ၵ်,	—ၵ်;	—ၵ်:	—ၵ်.

လိၵ်ႈတႆး

ၸႃႇသုင်းတုဝ်လိၵ်ႈ

ၵႂၢမ်း	ၸိုဝ်ႈမ	မြန်မာသင်	ၵႂၢမ်း	ၸိုဝ်ႈမ	မြန်မာသင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊
ထိမ်	Sim	ထိမ်	ထိမ်ၽႃထိမ်မိတ်	Sim hpaa, Sim mit;	ထိမ်ၽႃ့မိတ်;	ထားရိုးမြဲအောင်လုပ်သည်၊
ထိမ်	Sim,	ထိမ်,	ထေးထိမ်ၶျမ်းသႃ	Sei: Sim, hkyam: hsaa,	ထေးထိမ်,ၶျမ်းသႃ,	စည်းစိမ်ချမ်းသာ၊
ထိမ်	Sim;	ထိမ်;	(ဢဝ်မၢၵ်ႇႁိၼ်ထိမ်)	Ao maak, hyin htim;	ဢဝ်မၢၵ်,ႁိၼ်ထိမ်;	ခဲနှင့်ပစ်သည်၊
ထိမ်း	Sim:	ထိမ်:	ထိမ်းၶဝ်ထိမ်းၽၵ်း	Sim: hkao; sim: hpak:	ထိမ်းၶဝ်;ထိမ်းၽၵ်း	ထမင်းဟင်းမြည်းသည်၊
ထိမ့်	Sim.	ထိမ့်	(ဢႆႈတိမ့်ထွၵ်ႇလေႃႇ)	Ai; tim. tawk; law.	ဢႆႈ;တိမ့်ထွၵ်ႇ;လေႃ.	မောင်တင့်လှည်းထေသည်
ပိမ်	Peim	ပိမ်	ၽတ်းဢွၵ်ႇၶဝ်ပိမ်	Hpat: awk. hkao; peim	ၽတ်းဢွၵ်,ၶဝ်;ပိမ်	ဆန်ထဲ့ပြီထုတ်ပစ်သည်၊
ပိမ်	Peim,	ပိမ်,	ၼၢင်ပိမ်ႁိမ်းၽႃ	Naang; peim, him: hpaa	ၼၢင်;ပိမ်,ႁိမ်းၽႃ	ထရံနားပုန်းပြီးထိုင်နေသည်
ပိမ်	Peim,	ပိမ်;	(သိမ်ပႆႈမႆႈႁူဝ်)	Hseim; pai mai. ho.	သိမ်;ပႆႈမႆႈႁူဝ်	စည်းရိုးဝါးများချွန်သည်
ပိမ်း	Peim;	ပိမ်:	(ႁူင်ၽၵ်းၵိုဝ်ထိမ်း)	Hoong hpak: kur seim:	ႁူင်ၽၵ်းၵိုဝ်ထိမ်း	ဟင်းချက်ထဲဆားငံသည်၊
ပိမ့်	Peim:	ပိမ့်	ပိမ့်သေလိပ်းၼႃ	Peim. hse, seip; naa,	ပိမ့်ၸသ်,လိပ်းၼႃ,	ဘေးထိုးအလွန်နာသည်၊
လိမ်	Leim	လိမ်	လၵ်းလိမ်သိတ်းသိဝ်	Lak: lem hset; hseau,	လၵ်းသိမ်သိတ်းသိဝ်,လိမ္မာပါးနပ်သည်။	
လိမ်	Leim,	လိမ်,	(ၵဝ်ငိမ်ႁွင်ယူ)	Kao, ngem, hawng. yoo,	ၵဝ်ငိမ်,ႁွင်ယူ,	ငါးကွက်အောင်နေသည်၊
လိမ်	Leim,	လိမ်;	သိုဝ်ဢွႆႈသွင်လိမ်	Hsu. oi; hsawng lem;	သိုဝ်ဢွႆႈ;သွင်လိမ်;	ကြံ ၂-ချောင်းဝယ်သည်၊
လိမ်း	Leim;	လိမ်:	လိမ်းၵိၼ်ပေႃးသိင်	Lem; kyin paw: hseing;	လိမ်းၵိၼ်ပေႃးသိင်;	ကုန်အောင်လျက်စားသည်၊
လိမ့်	Leim:	လိမ့်	လိမ့်သုပ်လိမ့်ပၵ်	Lem. hsop: lem. pak,	လိမ့်သုပ်းလိမ့်ပၵ်,၁	နှုတ်ခမ်းလျက်သည်၊

ယွ'	Yoi	ယွ'	ယွၵ်းယွ'သိၵ်ၶတ်	Yawk: yoi hsik, hkat,	ယွၵ်းယွ'သိၵ်,ၶတ်,	ရတ်ပြတ်ပြိသည်
ယွ'	Yoi,	ယွ',	ယီယွ'ၵျံဢၢင်	Yi, yoi, kyam, aang;	ယီ,ယွ',ၵျံ,ဢၢင်;	ရည်ရွယ်ကြံစီသည်
ယွ'	Yoi;	ယွ';	သီးၶုၼ်းငုၼ်းယွ'	Si: hkun: ngun: yoi;	သီးၶုၼ်းငုၼ်းယွ';	ငွေနှပ်ပြန် အခ်ဳးသည်
ယွ':	Yoi:	ယွ':	ၽုၼ်ယွ'းယူယၢဝ်	Hpon yoi: yoo, yao.	ၽုၼ်ယွ'းယူ,ယၢဝ်	မိုးလင်းဖွဲ့နေပြီ
ယွ'.	Yoi.	ယွ'.	ၼမ်ႉၵႃယွ'.	Nam. kaa. yoi.	ၼမ်ႉၵႃ.ယွ'.	သွားရည်ယိုသည်
သွံ	Hsam	သွံ	လေႁႃသွံၶႆ'	Le, haa hsawm hkai	လေ,ႁႃသွံၶႆ'	ဖျည့်ပေည့်ရောင်းချသည်
သွံ	Hsam,	သွံ,	ၵတ်းသီသုပ်းသွံ	Kat: hsi, hsop: hsawm,	ၵတ်းသီ,သုပ်းသွံ,	ချမ်း၍နှုတ်ခမ်းပြာသည်
သွံ	Hsam;	သွံ;	သွံၼႃးၽုၵ်ၶဝ်	Hsawm; naa: hpook, hkao;	သွံ;ၼႃးၽုၵ်,ၶဝ်;	ကောက်စိုက်သည်
သွံး	Hsam:	သွံး	မႃသႃပင်သွံး	Maa, hsaa, pang hsawm:	မႃ,သႃ,ပင်သွံး	မသာဆုမ်းကျွေးအိမ်
သွံႉ	Hsam.	သွံႉ	တမ်ၶဝ်သွံႉၶဝ်	Tam hkao; hsawm. hkao;	တမ်ၶဝ်;သွံႉၶဝ်;	ဆန်ထောင်းဆန်ဖွတ်
ဢုံ	Oom	ဢုံ	ဢုံမေႃၼမ်ႉၵတ်း	Oom maw; nam. kat;	ဢုံမေႃ;ၼမ်ႉၵတ်း	ရေချမ်းအိုး
ဢုံ	Oom,	ဢုံ,	ဢုံမႆ'ပုၵ်	Oom, mai. pok,	ဢုံ,မႆ'ပုၵ်,	ဝါးပိုးရုံ
ဢုံ	Oom;	ဢုံ;	ဢုံႁွပ်လုၵ်ဢွမ်	Oom; hawp, look; awm,	ဢုံ;ႁွပ်,လုၵ်;ဢွမ်	ခလေးပွေ့ချီသည်
ဢုံး	Oom:	ဢုံး	ၽႃဢုံးၽုၼ်မႃး	Hpaa. oom: hpon maa:	ၽႃ.ဢုံးၽုၼ်မႃး	မိုးအုံ့မိုးရွာသည်
ဢုံႉ	Oom.	ဢုံႉ	မုၼ်းဝႆ'ဢုံႉလုံႉ	Mon: wai. oom. loom.	မုၼ်းဝႆ'ဢုံႉလုံႉ	လုံးဝိုင်းသည်
လုံ	Lom	လုံ	ငိၼ်းလုံသူမႃး	Ngyin: lom sou maa:	ငိၼ်းလုံသူမႃး	ချောင်းမြိုလာသည်
လုံ	Lom,	လုံ,	လုံၵုံလုံဢုင်	Lom, kom, lom, oong	လုံ,ၵုံ,လုံ,ဢုင်	ရွှံ့ထဲတွက်ထဲနစ်နေသည်
လုံ	Lom;	လုံ;	လိင်ႉလုံတုံပုၺ်	Leing. lom; tom; pooei,	လိင်ႉလုံ;တုံ;ပုၺ်,	ဖောက်ငွာကျွေးမွေးသည်
လုံး	Lom:	လုံး	လုံးလၢင်းသိင်း	Lom: laang: hseng:	လုံးလၢင်းသိင်း	လေပွေ
လုံႉ	Lom.	လုံႉ	ပလၢတ်လုံႉ	Paa; laat; lom.	ပႃးလၢတ်;လုံႉ.	ချော်လဲသည်
ၶွ'	Hkoii	ၶွ'	ၶွ'ပိုၼ်မေႃညၼ်	Hkoii purn; maw nyan,	ၶွ'ပိုၼ်,မေႃညၼ်,	သူမျိုးပညာတတ်အါးကျသည်
ၶွ'	Hkoii,	ၶွ',	တုၼ်မႆ'ၶွ'	Ton; mai. hkoii,	တုၼ်;မႆ'ၶွ',	ဥနှဲပင်
ၶွ'	Hkoii;	ၶွ';	တင်းၶွ'ၵၼ်	Tang: hkoii; kan	တင်းၶွ';ၵၼ်	လမ်းဆုံသည်
ၶွ':	Hkoii:	ၶွ':	ၶွင်ၶွ'းတုင်ၶဝ်	Hkawng; hkoii: tong hkao	ၶွင်ၶွ'းတုင်ၶဝ်;	စပါချင် ခွဲတောင်း
ၶွ'.	Hkoii.	ၶွ'.	ၽီဢီၶွ'.	Hpi i, hkoii.	ၽီဢီ,ၶွ'.	ကြွပ်
သို	Sou	သို	သိုလမ်သႆ'ၵမ်	Sou lam hsai; kam,	သိုလမ်သႆ';ၵမ်,	ဒေါသထွက်သည်
သို	Sou,	သို,	(ၼုင်သိုဝ်မိူ)	Noong; hsur; mou,	ၼုင်;သိုဝ်;မိူ,	အကျီသစ်ဝတ်သည်
သို	Sou;	သို;	မၼ်မိလ်သိုဝ်သို	Man, men; su; sou;	မၼ်,မိလ်းလိုဝ်;သို;	ဟုတ်မှန်သည်
သိုး	Sou:	သိုး	မႃးသူမႃးသိုး	Maa: hsoo. maa: sou:	မႃးသူ,မႃးသိုး	လာရောက်လည်ပတ်သည်
သိုႉ	Sou.	သိုႉ	သိုႉႁိတ်းသိုႉသင်	Sou. heit: sou. hsang;	သိုႉႁိတ်းသိုႉသင်;	လုပ်ကိုင်စေသည်

(၃) သင်ပုၼ်းသုင်မ' ၃။

သိင် ၁။	သိင် ၂။	သိင် ၃။	သိင် ၄။	သိင် ၅။
—ၵ်	—ၵ်,	—ၵ်;	—ၵ်း	—ၵ်.
—ႃၵ်	—ႃၵ်,	—ႃၵ်;	—ႃၵ်း	—ႃၵ်.
—ိၵ်	—ိၵ်,	—ိၵ်;	—ိၵ်း	—ိၵ်.
—ႅၵ်	—ႅၵ်,	—ႅၵ်;	—ႅၵ်း	—ႅၵ်.
—ဵၵ်	—ဵၵ်,	—ဵၵ်;	—ဵၵ်း	—ဵၵ်.
—ုၵ်	—ုၵ်,	—ုၵ်;	—ုၵ်း	—ုၵ်.
—ူၵ်	—ူၵ်,	—ူၵ်;	—ူၵ်း	—ူၵ်.
—ွၵ်	—ွၵ်,	—ွၵ်;	—ွၵ်း	—ွၵ်.
—ိုၵ်	—ိုၵ်,	—ိုၵ်;	—ိုၵ်း	—ိုၵ်.
—ိူၵ်	—ိူၵ်,	—ိူၵ်;	—ိူၵ်း	—ိူၵ်.

လိၵ်တ':			ၽႃသုင်းတုဝ်လိၵ်၊			မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ၵဝ်	ၡုဝ်းမ	ၼိူဝ်သုင်	ၵဝ်	ၡုဝ်းမ	ၼိူဝ်သုင်	
ၽၵ်	Hpak	ၽၵ်	×	x	×	×
ၽၵ်	Hpak,	ၽၵ်,	ၶုဝ်းၽၵ်လၵ်သွင်	Hko: hpak, lak; hsawng,	ၶူဝ်းၽၵ်,လၵ်;သွင်,	လက်ဖွဲ့ပစ္စည်း
ၽၵ်	Hpak;	ၽၵ်;	သိုဝ်ၽၵ်လၼ်းယွၵ်း	Hsur, hpak; san: yawk:	သူိဝ်,ၽၵ်;လၼ်းယွၵ်း	ကပြင်ရပ်ကြမ်းခင်းသည်
ၽၵ်း	Hpak:	ၽၵ်း	ၽၵ်းသုမ်ပူ	Hpak: hsom; poo	ၽၵ်းသုမ်;ပူ	ချဉ်ပေါင်
ၽၵ်ႉ	Hpak.	ၽၵ်.	ထိုဝ်ၼိုဝ်ႉၽၵ်ႉၼိုဝ်ႉ	Htur nur. hpak. nur.	ထူိဝ်ၼူိဝ်ႉၽၵ်ႉၼူိဝ်ႉ	အမဲလိုက်သည်စင်းသည်
မၵ်	Maak	မႃၵ်	×	x	×	×
မၵ်	Maak,	မႃၵ်,	မၵ်တွ'ၶျေ	Maak, toi, hkye,	မႃၵ်,တွ',ၶျေ,	သစ်ကြားသီး
မၵ်	Maak;	မႃၵ်;	မိတ်သွင်မၵ်	Myit; hsawng maak;	မိတ်;သွင်မႃၵ်;	ဓါးနှင့်စင်း
မၵ်း	Maak:	မႃၵ်း	ၼင်မၵ်း	Nang maak:	ၼင်မႃၵ်း	သားရေပွခြောက်
မၵ်ႉ	Maak.	မႃၵ်.	မၵ်ႉၼိုၵ်ႉမၵ်ႉပႃ	Maak. nur. maak. paa	မၵ်ႉၼူိဝ်ႉမႃၵ်ႉပႃ	သားငါးကြိုက်သည်
ပိၵ်	Pik	ပိၵ်	×	x	×	×
ပိၵ်	Pik,	ပိၵ်,	ၵိပိၵ်ဝိၼ်ပ'	Kyi; pik, wyin pai;	ၵိ;ပိၵ်,ဝိၼ်ပ';	အတောင်ဖြန့်ပျံပြေးသည်
ပိၵ်	Pik;	ပိၵ်;	သိုဝ်ပိၵ်ဝင်	Hsur; pik; wang	သူိဝ်;ပိၵ်;ဝင်	ဓိတ်ပါးအင်္ကျီ
ပိၵ်း	Pik:	ပိၵ်း	ၼမ်ႉမီးတဵမ်ပိၵ်း	Nam. mi: teim pik:	ၼမ်ႉမီးတဵမ်ပိၵ်း	ရေအပြည့်ရှိသည်
ပိၵ်ႉ	Pik.	ပိၵ်.	ပိၵ်ႉၵျွင်းဢုတ်းၵျွင်း	Pik. kyawng: oot: kyawng:	ပိၵ်ႉၵျွင်းဢုတ်းၵျွင်း	ကျောင်းပိတ်သည်
လိၵ်	Leik	လိၵ်	×	x	×	×
လိၵ်	Leik,	လိၵ်,	(မေႃၶဝ်ႁိၵ်)	Maw; hkao; heik,	မေႃ;ၶဝ်;ႁဵၵ်,	ဒန်ထမင်းအိုး
လိၵ်	Leik;	လိၵ်;	(ႁွင်ႉႁိၵ်လိုဝ်သိင်)	Hawng. heik; su; hseing	ႁွင်ႉႁဵၵ်;လိုဝ်;သိင်	နာမည်ခေါ်သည်
လိၵ်း	Leik:	လိၵ်း	လင်လိၵ်းၶိဵၼ်ၽႃ	Sang; leik: hkyein, hpaa.	လင်;လိၵ်းၶိဵၼ်,ၽႃ.	ပန်းဘဲဒါးလုပ်သည်
လိၵ်ႉ	Leik.	လိၵ်.	လုၵ်ယိင်းၵေႃႉလိၵ်ႉ	Look; ying: kaw. leik.	လုၵ်;ယိင်းၵေႃႉလိၵ်ႉ	သွေးအငယ်မှာ

တိၵ်	Tek	တိၵ်	×	x	×	×
တိၵ်	Tek,	တိၵ်,	မေႃၼမ်ႇၼိင်ႈတိၵ်	Maw; nam.neing; tek,	မေႃ;ၼမ်ႇၼိင်;တိၵ်,	လဘက်ရည်အိုးကွဲသည်
တိၵ်	Tek;	တိၵ်;	ၼင်းယိင်းတိၵ်ၶုပ်း	Nang: ying: tek; hko:	ၼင်းယိင်းတိၵ်;ၶုပ်း	အမျိုးသမီးပုတိုက်သည်
တိၵ်း	Tek:	တိၵ်း	လိၼ်ၵျိၼ်တိၵ်းတၵ်း	Lin kyen, tek: tak:	လိၼ်ၵျိၼ်,တိၵ်းတၵ်း	မြေမကျစ်သည်
တိၵ်ႉ	Tek.	တိၵ်ႉ	တိၵ်ႉၶဝ်ႉၶူလင်	Tek. hkao; hkoo; lang	တိၵ်ႉၶဝ်;ၶူ;လင်	နွားခေါင်းထဲကျွတ်ဝင်သည်
ထုၵ်	Htook	ထုၵ်	×	x	×	×
ထုၵ်	Htook,	ထုၵ်,	ထုၵ်မေႃပေႃးၵႂၢမ်း	Htook, maw paw: kwam:	ထုၵ်,မေႃပေႃးၵႂၢမ်း	လေပေးတဲ့သည်
ထုၵ်	Htook;	ထုၵ်;	ထုၵ်ဢႃရင်းငိုၼ်း	Htook; aa; rang: ngun:	ထုၵ်;ဢႃ;ရင်းငိုၼ်း	အရင်းငွေထုတ်သည်
ထုၵ်း	Htook:	ထုၵ်း	သပ်ပျႃထုၵ်းၶုပ်း	Hsap; pyaa, htook: hko:	သပ်;ပျႃ,ထုၵ်းၶုပ်း	အဝတ်တိုက်ဆပ်ပြာ
ထုၵ်ႉ	Htook.	ထုၵ်ႉ	ဢႃထုၵ်ႉပတ်ႉတိႉ	Aa: htook. pat. ti.	ဢႃ;ထုၵ်ႉပတ်ႉတိ	အထုဖွတ်
ႁူၵ်	Hok	ႁူၵ်	×	x	×	×
ႁူၵ်	Hok,	ႁူၵ်,	(တုၼ်မႆႇပုၵ်)	Ton; mai. pok,	တုၼ်;မႆႇပုၵ်,	ဝါးပိုးပင်
ႁူၵ်	Hok;	ႁူၵ်;	ဢီႈႁူၵ်မီးၼွင်းၼမ်ႉ	i, hok; mi: nou: nam;	ဢီ,ႁူၵ်;မီးၼွင်းၼမ်ႉ	ရေထဲဖါးလောင်းရှိသည်
ႁူၵ်း	Hok:	ႁူၵ်း	လိုၼ်ႁူၵ်းၽုၼ်တုၵ်း	Lurn hok: hpon tok;	လိုၼ်ႁူၵ်;ၽုၼ်တုၵ်း	ကဆုန်လမိုးရွာသည်
ႁူၵ်ႉ	Hok.	ႁူၵ်ႉ	ႁိုၼ်းႁူၵ်ႉပတ်းႁိုၼ်း	Hurn: hok. pat: hurn:	ႁိုၼ်းႁူၵ်ႉပတ်းႁိုၼ်း	အမိုက်ရှစ်အိမ်လှဲသည်
ပွၵ်	Pawk	ပွၵ်	×	x	×	×
ပွၵ်	Pawk,	ပွၵ်,	ပွၵ်ပိုၵ်မၢၵ်ဢုၼ်	Pawk, purk, maak, oon	ပွၵ်,ပိုၵ်,မၢၵ်,ဢုၼ်	အုန်းသီးအခွံလွှာသည်
ပွၵ်	Pawk;	ပွၵ်;	ၵျိၼ်ဝၼ်းသၢမ်ပွၵ်	Kyin wan: hsam pawk;	ၵျိၼ်ဝၼ်းသၢမ်ပွၵ်;	တနေ့ ၃-ခါစားသည်
ပွၵ်း	Pawk:	ပွၵ်း	ၵုၼ်းပွၵ်းၵုၼ်းဢဵၵ်း	Kon: pawk: kon: ek:	ၵုၼ်းပွၵ်းၵုၼ်းဢဵၵ်း	လူပုလူနိမ့်
ပွၵ်ႉ	Pawk.	ပွၵ်ႉ	ၼွင်းပွၵ်ႉၼွင်းယွမ်	Nou: pawk, nou: yawm,	ၼွင်းပွၵ်ႉၼွင်းယွမ်	အရပ်ထဲ
လုၵ်	Luk	လုၵ်	×	x	×	×
လုၵ်	Luk,	လုၵ်,	×	x	×	×
လုၵ်	Luk;	လုၵ်;	(တိၼ်ထိပ်မေႃးပုၵ်)	Tinhtip, maw; puk; puk;	တိၼ်ထိပ်,မေႃးပုၵ်;ပုၵ်;	ခြေနှင့်ဇာနိတ်ပိတ်မြည်သည်
လုၵ်း	Luk:	လုၵ်း	ၼွၼ်းလုၵ်းလုၵ်ႉလႃ	Nawn: luk: look. laa;	ၼွၼ်းလုၵ်းလုၵ်ႉလႃ;	ညည့်နက်မှအိပ်၊နေမြင့်မှထ
လုၵ်ႉ	Luk.	လုၵ်ႉ	ၼမ်ႉလုၵ်ႉၼႃ	Nam. luk. naa;	ၼမ်ႉလုၵ်ႉၼႃ,	ရေအလွန်နက်သည်
လိုၵ်	Lurk	လိုၵ်	×	x	×	×
လိုၵ်	Lurk,	လိုၵ်,	လိုၵ်ၶုပ်းဝုပ်း	Lurk, hkop: wo:	လိုၵ်,ၶုပ်းဝုပ်း	နွားကိုမှက်ကိုက်သည်
လိုၵ်	Lurk;	လိုၵ်;	လိုၵ်မိုဝ်ႉလိုၵ်ဝၼ်း	Lurk; mu. lurk; wan:	လိုၵ်;မိုဝ်ႉလိုၵ်;ဝၼ်း	နေ့ရက်ရွေးသည်
လိုၵ်း	Lurk:	လိုၵ်း	(သိင်မေႃးဢိုၵ်းဢိုၵ်း	Hseing maw: urk: urk;	သိင်မေႃးဢိုၵ်းဢိုၵ်း	အိပ်အိပ်ဟုအသံမြည်သည်
လိုၵ်ႉ	Lurk.	လိုၵ်ႉ	×	x	×	×

(၄ ...) ... ၵႃႈ ၄၊

ထိင် ၁။	ထိင် ၂၊	ထိင် ၃၊	ထိင် ၄။	ထိင် ၅။
—င	—င,	—င;	—င:	—င့
—ၢင	—ၢင,	—ၢင;	—ၢင:	—ၢင့
—ိင	—ိင,	—ိင;	—ိင:	—ိင့
—ႅင	—ႅင,	—ႅင;	—ႅင:	—ႅင့
—ႄင	—ႄင,	—ႄင;	—ႄင:	—ႄင့
—ုင	—ုင,	—ုင;	—ုင:	—ုင့
—ူင	—ူင,	—ူင;	—ူင:	—ူင့
—ွင	—ွင,	—ွင;	—ွင:	—ွင့
—ိုင	—ိုင,	—ိုင;	—ိုင:	—ိုင့
—ိူင	—ိူင,	—ိူင;	—ိူင:	—ိူင့

လိၵ်ႈတႆး။ ... အသုင်းတုဝ်လိၵ်ႈ၊ ... မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊

ၵဝ်	ရုဝ်းမ	ၼိူဝ်သုင်	ၵဝ်	ရုဝ်းမ	ၼိူဝ်သုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်
ၵင်	Kang	ၵင်	ၵင်ၼူဝ်သဝ့်သဝ့်	Kang nou sao. sao.	ၵင်ၼူဝ်သဝ့်သဝ့်	နံနက်စောစော
ၵင်	Kang,	ၵင်,	ဢဝ်ၵင်ၵွၼ်ပိုတ်း	Ao kang, kawn put:	ဢဝ်ၵင်,ၵွၼ်ပိုတ်း	လေးနှင့်ပစ်သည်
ၵင်	Kang;	ၵင်;	ၵင်ပႃသုၵ်	Kang; paa sok.	ၵင်;ပႃသုၵ်.	ငါးရိုးစူးသည်
ၵင်း	Kang:	ၵင်း	ၵတ်းၵင်းလေႃၵၢၼ်	Kat: kang: law, kan	ၵတ်းၵင်းလေႃ,ၵၢၼ်	မေးခိုက်ခိုက်တုန်သည်
ၵင့်	Kang.	ၵင့်	ၵင့်ၼူၽႆး	Kang. noo hpai:	ၵင့်ၼူၽႆး	မီးကျည် ရှိသည်
လင်	Laang	လၢင်	သဝ်ၼႃးလၢင်ၶဝ်ယူ	Sao; naa: laang hkao; yoo,	သဝ်;ၼႃးလၢင်ၶဝ်;ယူ,	လယ်သမားစပါးသွေ့သည်
လင်	Laang,	လၢင်,	ၵုဝ်သပ်လင်းလင်မၢၼ်	Ko sap; laang, man:	ၵုဝ်သပ်းလၢင်,မၢၼ်း	သူ့ညင်းပွဲမှာရိုးသည်
လင်	Laang;	လၢင်;	ယႃပေဝ်ယူၵႃလင်	Yaa, pei yoo, kaa; laang;	ယႃ,ပေဝ်ယူ,ၵႃ;လၢင်	အိမ်အောက်မှာမနေနှင့်
လင်း	Laang:	လၢင်း	ၶဝ်ၶတ်လင်းယူ	Hkao hkat; laang: yoo,	ၶဝ်ၶတ်;လၢင်းယူ	သူတို့လင့်စင်ထိုးနေသည်
လင့်	Laang.	လၢင့်	လင့်ဝၼ်ၶဝ်သေဝ်	Laang. wan, hkao; hsei	လၢင့်ဝၼ်,ၶဝ်းသေဝ်	ထမင်းပုကန်ဆေးလိုက်
ၶိင်	Hkying	ၶိင်	ၶိင်ၵုဝ်လေႃၼိင်	Hkying ko; law: neing;	ၶိင်ၵုဝ်;လေႃးၼိင်;	ဂျင်းလာတက်နှင့်သုတ်သည်
ၶိင်	Hkying,	ၶိင်,	ၶိင်တိင်ၶုၼ်းသႆ.	Hkying, teing; hkun; sai.	ၶိင်,တိင်;ၶုၼ်းသႆ.	ညဉ့်သန်းခေါင်ကျော်အချိန်
ၶိင်	Hkying;	ၶိင်;	(ၵိင်လုင်းႁူဝ်ႇ)	Kying; long: hooei;	ၵိင်;လုင်းႁူဝ်ႇ;	ချိုင့်ထဲလိမ့်ကျသည်
ၶိင်း	Hkying:	ၶိင်း	ၼူဝ်းတုဝ်ၼူဝ်းၶိင်း	Nou; to nou: hkying:	ၼူဝ်းတုဝ်ၼူဝ်းၶိင်း	ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း
ၶိင့်	Hkying.	ၶိင့်	(ဢႃမိင့်သဝ်သွမ်)	Aa; mying. sao; sawm	ဢႃ;မိင့်သဝ်;သွမ်	အရှင်သခင်အမိန့်
တိင်	Teing	တိင်	ၶုတ်းႁွင်တိင်ၽႆ	Hkoot: hawng; teing hpai	ၶုတ်းႁွင်;တိင်ၽႆ	မြောင်းတူးဆည်မြှင့်သည်
တိင်	Teing,	တိင်,	တိင်မေႃၼမ်မႃး	Teing, maw; nam. maa:	တိင်,မေႃၼမ်မႃး	ရေအိုးရွက်လာသည်
တိင်	Teing;	တိင်;	ၶိင်ၵင်ဝၼ်းတိင်	Hkying, kang wan: teing;	ၶိင်,ၵင်ဝၼ်းတိင်;	နေမွန်းတည့်ချိန်
တိင်း	Teing:	တိင်း	ၶမ်ၼမ်တိင်းၵႂႃ	Hkam; nam. teing: kwa,	ၶမ်;ၼမ်တိင်းၵႂႃ,	ထိမ်းချောင်းကျဖြတ်သည်
တိင့်	Teing.	တိင့်	တိင့်ပၼ်ႁဵမ်ပၼ်	Teing. pan hem pan	တိင့်ပၼ်ႁဵမ်ပၼ်	ရိုက်နှက်သည်

တိင်	Teng	တိင်	တိင်လံပူလင်းခိုဝ်း	Teng sam, poo,lang:hkur:	တိင်လံ,ပူ,လင်းခူိုဝ်း	လင်းခေးပရဲသီး
တိင်	Teug,	တိင်,	လဝ်တိင်ပင်လွင်း	Sao; teng, paang lawng:	လဝ်;တိင်,ပၢင်လွင်း	ကစားဝိုင်းမိုင်အုဝ်
တိင်	Teng;	တိင်;	တိင်ငိုၼ်းတိင်ၶမ်း	Teng;ngun: teng; hkam:	တိင်;ငိုၼ်းတိင်;ၶမ်း	ငွေထုံးရွှေခဲ
တိင်း	Teng:	တိင်း	လင့်ငႃးတိင်းၵွၼ်း	Saang. ngaa: Teng: kon:	လၢင့်ငႃးတိင်းၵွၼ်း	ဆင်ပြောင်ကြီးလှထိုးသည်
တိင့်	Teng.	တိင့်	ၵွၼ်းတိင့်ၵွၼ်းၵိင်း	Kon: teng. kon: keng:	ၵွၼ်းတိင့်ၵွၼ်းၵိင်း	ကိုယ်သေးပုကွသူ
ႁူင်	Hoong	ႁူင်	ႁူင်ၶဝ်ႁူင်ၾၵ်း	Hoong hkao; hoong hpak:	ႁူင်ၶဝ်;ႁူင်ၾၵ်း	ထမင်းဟင်းချက်သည်
ႁူင်	Hoong,	ႁူင်,	သုၼ်မၵ်ႁူင်	Hson maak, hoong,	သူၼ်မၢၵ်,ႁူင်,	ကညွှတ်ခြံ
ႁူင်	Hoong;	ႁူင်;	(ၼုင်ၵွၼ်သွ်)	Noong; kon sawn,	ၼုင်;ၵွၼ်သွ်,	ဘောင်းဘီပြာဝတ်သည်
ႁူင်း	Hoong:	ႁူင်း	မၵ်မႂ်ႁူင်း	Maak, mai. hoong:	မၢၵ်,မႂ်ႁူင်း	ညောင်စေ့
ႁူင့်	Hoong.	ႁူင့်	ႁူင့်သိတ်ၵႆ	Hoong. hsit; kai,	ႁူင့်သိတ်;ၵႆ,	ဝွံကြက်ကိုသုဝ်သည်
တုင်	Tong	တုင်	တုင်ၶဝ်ပိုၵ်	Tong hkao; purk,	တုင်ၶဝ်;ပိုၵ်,	ဝပါးရုင်သည်
တုင်	Tong,	တုင်,	တုင်ႁဵဝ့်တုင်ၶုမ်း	Tong, hyeau. tong, hkum:	တုင်,ႁဵဝ့်တုင်,ၶုမ်း.	ညွှတ်ကျော့ကွင်း
တုင်	Tong;	တုင်;	တုင်ၼႃးၵွင်ၼႃ	Tong; naa: kwang; naa,.	တုင်;ၼႃးၵွင်;ၼႃ,	လယ်ကွက်အလွန်ကျယ်
တုင်း	Tong:	တုင်း	ၵွၼ်းၶေႃ့ၵွၼ်းတုင်း	Kon: hkaw. kon: tong:	ၵွၼ်းၶေႃ့ၵွၼ်းတုင်း	ချုချာသောသူ
တုင့်	Tong.	တုင့်	ယႃပေႇတုင့်	Yaa, pei tong.	ယႃ,ပေႇတုင့်	မတွေ့ဝ်နှင့်
ၼွင်	Nawng	ၼွင်	ၼွင်တုံသိပ်း	Nawng toom, seip:	ၼွင်တုံ,သိပ်း	အနောမှောပြည်
ၼွင်	Nawng,	ၼွင်,	တွင့်ၼွင်တွင့်ၶွပ်း	Tawng, nawng, tawng. hkop:	တွင့်ၼွင်,တွင့်ၶွပ်း	ဝမ်းကိုက်ရောဂါ
ၼွင်	Nawng;	ၼွင်;	တွင်ၼွင်ဢွၼ်	Tawng, nawng; on;	တွင်,ၼွင်;ဢွၼ်;	ခြေသလုံးပြေ့သည်
ၼွင်း	Nawng:	ၼွင်း	ၽွၼ်တူၵ်းၼမ်ၼွင်း	Hpon tok: nam, nawng:	ၽွၼ်တူၵ်းၼမ်ၼွင်း	မိုးရွာ၍ရေကြီးသည်
ၼွင့်	Nawng.	ၼွင့်	ၼွင့်ယိင်းၼွင့်သႆ	Nawng. ying: nawng. sai:	ၼွင့်ယိင်းၼွင့်သႆး	ညီမနှင့်ညီ
တိုင်	Tung	တိုင်	တိုင်ၵွင်ယိုင်းၽၢၼ်း	Tungkwang yurng: hpaan:	တိုင်ၵွင်ယိုင်းၽၢၼ်း	ဝိုင် ဆဝ် တောသိတ် ကို
တိုင်	Tung,	တိုင်,	ယုင်းၶွပ်းပိၼ်တိုင်	yoong: hkop: pein tung,	ယုင်းၶွပ်းပိၼ်တိုင်,	ခြင်ကိုက်အဖုဖြစ်သည်
တိုင်	Tung;	တိုင်;	တိုင်ၶႃရႃ	Tung; hkaa, raa,	တိုင်;ၶႃ,ရႃ,	ခရာမှုတ်သည်
တိုင်း	Tung:	တိုင်း	ၼွႆးၼမ်တိုင်းသွ်	Nou: nam, tung: hsou	ၼွႆးၼမ်တိုင်းသွ်	ရေကြည်ပေါက်ထဲ
တိုင့်	Tung.	တိုင့်	(မိုင့်တေႃၽႆ့ယူ)	Mung. taw, hpai. yoo,	မိုင့်တေႃ,ၽႆ့ယူ,	ဗိသုကိုက်နေသည်
ပိုင်	Purng	ပိုင်	ၶိုင်ပိုင်ၵူမျူဝ်း	Hkurng; purng koo; myoo:	ၶိုင်;ပိုင်ၵူ;မျူဝ်း	တန်ဆာပလာအမျိုးမျိုး
ပိုင်	Purng,	ပိုင်,	ဢုပ့်ပိုင်လံလႃး	Oop. purng, sam, saa:	ဢုပ့်ပိုင်,လံ,လႃး	ဝိုးမိုးစံဝေးသည်
ပိုင်	Purng;	ပိုင်;	ပိုင်တင်းၵႂႃယဝ့်	Purng; tang: kwa, yao.	ပိုင်;တင်းၵႂႃ,ယဝ့်	လမ်းလွဲသွားသည်
ပိုင်း	Purng:	ပိုင်း	ဢဝ်ၽႆးပိုင်းတူၺ်း	Ao hpai: purng: tooei:	ဢဝ်ၽႆးပိုင်းတူၺ်း	မီးနှင့်ထိုးကြည့်သည်
ပိုင့်	Purng.	ပိုင့်	(ငိုင့်ပႆႈၵႂႃယဝ့်)	Ngurng. pai; kwa, yao.	ငိုင့်ပႆႈၵႂႃ,ယဝ့်	ရှောင်ပြေးသွားပြီ

(၅) သင်ပုန်းသုင်မ' ၅။

သိင် ၁။	သိင် ၂။	သိင် ၃။	သိင် ၄။	သိင် ၅။
—တ်	—တ်,	—တ်;	—တ်း	—တ်.
—ၢတ်	—ၢတ်,	—ၢတ်;	—ၢတ်း	—ၢတ်.
—ိတ်	—ိတ်,	—ိတ်;	—ိတ်း	—ိတ်.
—ေတ်	—ေတ်,	—ေတ်;	—ေတ်း	—ေတ်.
—ႄတ်	—ႄတ်,	—ႄတ်;	—ႄတ်း	—ႄတ်.
—ုတ်	—ုတ်,	—ုတ်;	—ုတ်း	—ုတ်.
—ူတ်	—ူတ်,	—ူတ်;	—ူတ်း	—ူတ်.
—ွတ်	—ွတ်,	—ွတ်;	—ွတ်း	—ွတ်.
—ိုတ်	—ိုတ်,	—ိုတ်;	—ိုတ်း	—ိုတ်.
—ိူတ်	—ိူတ်,	—ိူတ်;	—ိူတ်း	—ိူတ်.

လိၵ်ႈတ'း။			အသုင်းတုဝ်လိၵ်။			မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ၵဝ်	ၡဝ်းမ	ၼွ်သုင်	ၵဝ်	ၡဝ်းၶ	ၼွ်သုင်	
ႁတ်	Hat	ႁတ်	×	x	×	×
ႁတ်	Hat,	ႁတ်,	ဢဝ်ၼမ့်ႁတ်ၼႃ	Ao nam. hat, naa;	ဢဝ်ၼမ့်ႁတ်,ၼႃ;	မျက်နှာကိုရေနှင့်ပက်သည်
ႁတ်	Hat;	ႁတ်;	ပေႊးၵျီးႁတ်ဢမ်သုၵ်း	Pe: kyi: hat; am, hsook:	ပေႊးၵျီးႁတ်;ဢမ်,သုၵ်း	ပဲကြီးဟင်းမနူး
ႁတ်း	Hat:	ႁတ်း	ၵွၼ်းႁတ်းၵွၼ်းႁၢၼ်	Kon: hat: kon: haan	ၵွၼ်းႁတ်းၵွၼ်းႁၢၼ်	ရဲရင့်သောသူ
ႁတ်.	Hat.	ႁတ်.	ႁတ်.သ'ဢဵဝ်	Hat. hsai eau	ႁတ်.သ'ဢဵဝ်	ခါးပတ် ပတ်သည်
ပတ်	Paat	ပၢတ်	×	x	×	×
ပတ်	Paat,	ပၢတ်,	ပတ်ၶဝ်ပုံၶဝ်	Paat, hkao; poom, hkao;	ပၢတ်,ၶဝ်;ပုံ,ၶဝ်;	စပါးရိတ်စပါးပုံသည်
ပတ်	Paat;	ပၢတ်;	ဢဝ်ၽဵၼ်ပတ်ႁူဝ်	Ao hpen, paat; ho	ဢဝ်ၽဵၼ်,ပၢတ်;ႁူဝ်	ဦးခေါင်းအဝတ်နှင့်ပတ်သည်
ပတ်း	Paat:	ပၢတ်း	ပတ်းႁိူၼ်းၽဵဝ်ႁိူဝ်း	Paat: hurn: hpeio; hurn:	ပၢတ်းႁိူၼ်းၽဵဝ်;ႁိူၼ်း	အိမ်လှဲအိမ်ရှင်းသည်
ပတ်.	Paat.	ပၢတ်.	ပတ်.ၶဵပ်းလဵၼ်းၶႃ	Paat. hkep: len: hkaa	ပၢတ်.ၶဵပ်းလဵၼ်းၶႃ	ခါးတောင်းကျိုက်သည်
ၽိတ်	Hpit	ၽိတ်	×	x	×	×
ၽိတ်	Hpit,	ၽိတ်,	ၽိတ်ၵွၼ်းငဵဝ်ၵွၼ်း	Hpit, kon: ngeau: kon:	ၽိတ်,ၵွၼ်းငဵဝ်ၵွၼ်း	လူမရှိသိတ်ငြိမ်သည်
ၽိတ်	Hpit;	ၽိတ်;	ၽိတ်ပၢင်းႁွင်ႇဢဝ်	Hpit; paang: hawng. ao	ၽိတ်;ပၢင်းႁွင်ႇဢဝ်	တိတ်ကြွးသည်
ၽိတ်း	Hpit:	ၽိတ်း	ၽိတ်းႁူသႃ့သူ	Hpit: hoo saa. sou	ၽိတ်းႁူသႃ့သူ	စိတ်မျက်သည်
ၽိတ်.	Hpit.	ၽိတ်.	မၵ်ၽိတ်.ၽိတ်း	Maak, hpit. hpeit:	မၢၵ်,ၽိတ်.ၽိတ်း	ငရုပ်သီးစပ်သည်
လိတ်	Seit	လိတ်	×	x	×	×
လိတ်	Seit,	လိတ်,	(ပ'တိတ်ၼူဝ်းယုမ်း)	Pai; teit, nou: yoom:	ပ';တိတ်,ၼူဝ်းယုမ်း	ခြံထဲဝုန်းအောင်းသည်
လိတ်	Seit;	လိတ်;	မေႃသႃမေႃလိတ်	Maw saa maw seit;	မေႃသႃ.မေႃလိတ်;	စိတ်ကောက်တတ်သည်
လိတ်း	Seit:	လိတ်း	ႁိူၼ်းလိတ်းလင်	Hurn: seit: lang	ႁိူၼ်းလိတ်းလင်	အိမ်ခုနစ်ဆောင်
လိတ်.	Seit.	လိတ်.	လိတ်.ၼမ့်တႃ	Seit. nam. taa	လိတ်.ၼမ့်တႃ	မျက်ရည်သုပ်သည်

ၵိတ်	Kyet	ၵျိတ်	×	x	×	×
ၵိတ်	Kyet,	ၵျိတ်,	သွမ်းၵိတ်ဝွၵ်း	Sawm: kyet; wo:	သွမ်းၵျိတ်,ဝွၵ်း	ခွဲ၍လိုက်မောင်းသည်
ၵိတ်	Kyet;	ၵျိတ်;	လိတ်ထံလီယၢင်	Syet; taam si, yaang,	လိတ်;ထံၢသီ,ယၢင်	စစ်ဆေးစီရင်သည်
ၵိတ်း	Kyet:	ၵျိတ်း	ၵိတ်းၶုၼ်ႁူဝ်	Kyet: hkon ho	ၵျိတ်းၶုၼ်ႁူဝ်	ဆံပင်ညှပ်သည်
ၵိတ်ႉ	Kyet.	ၵျိတ်ႉ	ၼူၵ်ႉၵိတ်ႉဝိၼ်မႃး	Nok. kyet. wyin maa:	ၼူၵ်ႉၵျိတ်ႉဝိၼ်မႃး	အောဲချင်းပျံလာသည်
သုတ်	Hsoot	သုတ်	×	x	×	×
သုတ်	Hsoot,	သုတ်	သုတ်ဢႄႈႁွမ်	Hsoot, ai hawm	သုတ်,ဢႄႈႁွမ်	မွှေးနံ့ရှူသည်
သုတ်	Hsoot;	သုတ်;	ဢဝ်တိၼ်သုတ်ႈၵႂႃ	Ao tin hsoot; kwa,	ဢဝ်တိၼ်သုတ်;ၵႂႃ,	ခြေရှေ့တိုးသွားသည်
သုတ်း	Hsoot:	သုတ်း	ၶဝ်းတၢင်းသုတ်းယဝ်ႉ	Hkao: taang: hsoot: yao.	ၶဝ်းတၢင်းသုတ်းယဝ်ႉ	ခရီးဆုံးပြီ
သုတ်ႉ	Hsoot.	သုတ်ႉ	သုတ်ႉပႃႈလင်	Hsoot. paa; lang	သုတ်ႉပႃ;လင်	နောက်သို့ဆုတ်
ဝတ်	Wot	ဝူတ်	×	x	×	×
ဝတ်	Wot,	ဝူတ်,	ဢဝ်ၶွၼ်ႉဝတ်ႈတႆး	Ao hkawn. wot, tai	ဢဝ်ၶွၼ်ႉဝူတ်ႉ,တႆး	ဓါးနှင့်ရိုက်သတ်၏
ဝတ်	Wot;	ဝူတ်;	ဝတ်သိၼ်ၶၢမ်ႁူဝ်	Wot; hsin; hkaam; ho.	ဝူတ်;သိၼ်;ၶၢမ်;ႁူဝ်	ထမီပင့်စည်းရိုးကျော်၏
ဝတ်း	Wot:	ဝူတ်း	ၽႃႉဝတ်းမႃးယဝ်ႉ	Hpaa. wot: maa: yao.	ၽႃႉဝူတ်းမႃးယဝ်ႉ	မိုးလင်းခဲ့လာပြီ
ဝတ်ႉ	Wot.	ဝူတ်ႉ	(မုတ်ႉၼၢင်းလိၼ်းသီ)	Mot. naang: len: si;	မူတ်ႉၼၢင်းလိၼ်းသီ;	ခါးစည်းကိုက်သည်
ပွတ်	Pawt	ပွတ်	×	x	×	×
ပွတ်	Pawt,	ပွတ်,	ပွတ်လိပ်းႁၢၵ်ႈလိုတ်	Pawt, seip: haak; lurt;	ပွတ်,လိပ်းႁၢၵ်;လိုတ်;	အဆုပ်နာသွေးအန်၏
ပွတ်	Pawt;	ပွတ်;	ဢဝ်တဝ်ႈပွတ်ႈသီ	Ao tao; pawt, hsi	ဢဝ်တဝ်;ပွတ်;သီ	ပြာနှင့်ပွတ်တိုက်၏
ပွတ်း	Pawt:	ပွတ်း	လိုၵ်ႈပွတ်းဢမ်လီ	Sou pawt: am, li	လိုၵ်ႈပွတ်းဢမ်,လီ	မိဘ်တိုမကောင်း
ပွတ်ႉ	Pawt.	ပွတ်ႉ	(မၢၵ်ႇၽွတ်ႉမီးၵိူမ်ႈ)	Maak, pawt. mi: kurm;	မၢၵ်,ၽွတ်ႉမီးၵိူမ်;	ချဉ်ပွတ်သီးကြက်ဆူလင်၏
ၽုတ်	Hput	ၽုတ်	×	x	×	×
ၽုတ်	Hput,	ၽုတ်,	ယၢပ်ၽုတ်ၼႃ	Yaap, hput, naa,	ယၢပ်,ၽုတ်,ၼႃ,	အလွှန်ခက်ခဲသည်
ၽုတ်	Hput;	ၽုတ်;	(ၶုတ်ၽွင်ၶဝ်ၵျူင်)	Hkut; hpawng hkao; kyoong,	ၶုတ်;ၽွင်ၶဝ်;ၵျူင်,	ဂျုံမှုန့်ကြိတ်သည်
ၽုတ်း	Hput:	ၽုတ်း	လပ်းသိင်လမ်ၽုတ်းၽုတ်း	Lap:hsing,lam hput: hput:	လပ်းသိင်,လမ်ၽုတ်းၽုတ်း	မိုးချုပ်မှောင်မဲမဲ
ၽုတ်ႉ	Hput.	ၽုတ်ႉ	ၽုတ်ႉဢီးတွၵ်ႈတမ်	Hput. i: tawk; tam	ၽုတ်ႉဢီးတွၵ်;တမ်	တိုးခွေတွန်းထိုးသည်
လိုတ်	Lurt	လိူတ်	×	x	×	×
လိုတ်	Lurt,	လိူတ်,	ၼမ်ႉမႆႈလိုတ်	Nam. mai; lurt,	ၼမ်ႉမႆ;လိူတ်,	ရေချွေးဆုသည်
လိုတ်	Lurt;	လိူတ်;	လိုတ်လႅင်ႁၢင်းႁၢင်း	Lurt; leng saang: haang:	လိူတ်;လႅင်ႁၢင်းႁၢင်း	သွေးနီရဲရဲ
လိုတ်း	Lurt:	လိူတ်း	(ယႃႇပေႃႈပေႃးတိုတ်း)	Yaa, pei paw: turt:	ယႃ,ပေႃပေႃးတိုတ်း	သိဘ်မကြွဲခဲ့
လိုတ်ႉ	Lurt.	လိူတ်ႉ	×	x	×	×

(၆) သင်ၵုၼ်းၸုင်မ' ၆၊

ထိင် ၁။	ထိင် ၂။	ထိင် ၃။	ထိင် ၄။	ထိင် ၅။
—ၼ်	—ၼ်,	—ၼ်;	—ၼ်:	—ၼ်.
—ႃၼ်	—ႃၼ်,	—ႃၼ်;	—ႃၼ်:	—ႃၼ်.
—ိၼ်	—ိၼ်,	—ိၼ်;	—ိၼ်:	—ိၼ်.
—ႅၼ်	—ႅၼ်,	—ႅၼ်;	—ႅၼ်:	—ႅၼ်.
—ုၼ်	—ုၼ်,	—ုၼ်;	—ုၼ်:	—ုၼ်.
—ူၼ်	—ူၼ်,	—ူၼ်;	—ူၼ်:	—ူၼ်.
—ွၼ်	—ွၼ်,	—ွၼ်;	—ွၼ်:	—ွၼ်.
—ိုၼ်	—ိုၼ်,	—ိုၼ်;	—ိုၼ်:	—ိုၼ်.
—ိူၼ်	—ိူၼ်,	—ိူၼ်;	—ိူၼ်:	—ိူၼ်.

လိၵ်ႈတႆး။

အသုင်းတုဝ်လိၵ်ႈ၊

ၵဝ် ၶဝ်းမ ၼွႆသုင်				ၵဝ်	ၶဝ်းမ	ၼွႆသုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊
ၽၼ်	Hpan	ၽၼ်	ၼွၼ်းၽၼ်ႁၢၼ်	Nawn: hpan han	ၼွၼ်းၽၼ်ႁၢၼ်		အိပ်မက်ရသည်။
ၽၼ်	Hpan,	ၽၼ်,	ၵွၵ်းၽၼ်တႅၵ်ယဝ်	Kawk: hpan, tek, yao.	ၵွၵ်းၽၼ်,တႅၵ်,ယဝ်		ပတ်ခွက်ကွဲပြီ။
ၽၼ်	Hpan;	ၽၼ်;	ၽၼ်သိူၵ်ၽၼ်သႆ'	Hpan; surk; hpan; hsai	ၽၼ်;သိူၵ်;ၽၼ်;သႆ'		ကြီးဘျစ်သည်။
ၽၼ်း	Hpan:	ၽၼ်း	ၽၼ်းမႆ'ၽၼ်းတွၵ်	Hpan: mai. hpan: tawk,	ၽၼ်းမႆ'ၽၼ်းတွၵ်,		သစ်ခုတ်ဝါးခုတ်သည်။
ၽၼ့်	Hpan.	ၽၼ့်	ဢဝ်မိုဝ်းၵမ်ၽၼ့်	Ao mu: kam hpan.	ဢဝ်မိုဝ်းၵမ်ၽၼ့်		လက်နှင့်ဆုပ်နယ်သည်။
လၼ်	Laan	လၢၼ်	လၼ်ယိင်းလၼ်သႆ':	Laan ying: laan sai:	လၢၼ်ယိင်းလၢၼ်သႆ':		တူမနှင့်တူ။
လၼ်	Laan,	လၢၼ်,	ၶူဝ်လၼ်လုတ်	Hko laan, loot;	ၶူဝ်လၢၼ်,လုတ်;		တံထားပြုတ်ကျသည်။
လၼ်	Laan;	လၢၼ်;	လၼ်တူဝ်ႁိူၼ်း	Laan; tou; hurn:	လၢၼ်;တူဝ်;ႁိူၼ်း		အိမ်အောက်လျှိုသည်။
လၼ်း	Laan:	လၢၼ်း	လႅၼ်ၵျၢင်လၼ်းၵၢၼ်း	Laan; kyang, laan: kaan:	လႅၼ်;ၵျၢင်,လၢၼ်းၵၢၼ်း		အပြေးကျင်လည်သည်။
လၼ့်	Laan.	လၢၼ့်	ၵွၼ်းသွင်လၼ့်	Kon: hsawng laan.	ၵွၼ်းသွင်လၢၼ့်		လူနှစ်သိန်း။
လိၼ်	Lin	လိၼ်	လိၼ်ၵူမ်လိၼ်ငူဝ်	Lin kom, lin ngou;	လိၼ်ၵူမ်,လိၼ်ငူဝ်;		နှံးမြေ၊
လိၼ်	Lin,	လိၼ်	(ယႃပေႇၵိၼ်လႃ)	Yaa, pei kyin, laa,	ယႃ,ပေႇၵိၼ်,လႃ,		မကျိုန်ဆိုနှင့်။
လိၼ်	Lin;	လိၼ်;	(ၼုင်သိၼ်ပိၼ်)	Noong; hsin; pin;	ၼုင်;သိၼ်;ပိၼ်;		ထမိပြောင်းပြန်ဝတ်သည်။
လိၼ်း	Lin:	လိၼ်း	ၼမ်ႉလိၼ်းလႆ'လူင်း	Nam. lin: lai long:	ၼမ်ႉလိၼ်းလႆ'လူင်း		ရေမြှုပ်စီးဆင်းသည်။
လိၼ့်	Lin.	လိၼ့်.	လိၼ့်ဝူင်တိၼ်သိပ်း	Lin. wong; tin. seip:	လိၼ့်ဝူင်;တိၼ်သိပ်း		ခွါနာသလျှာနာ။

မိၼ်	Mein	မိၼ်	မိၼ်တူမိၼ်ၼဝ်	Mein too, mein nao;	မိၼ်တူ, မိၼ်ၼဝ်;	ပုပ်စော်နံသည်။
မိၼ်	Mein,	မိၼ်,	(ၵလႃးၶႆ'သိၼ်)'	Kaa; laa: hkai sein,	ၵႃ;လႃးၶႆ'သိၼ်,	စိတ်ကြမ်းရောင်းတူလသား
မိၼ်	Mein;	မိၼ်;	မိၼ်ပုၵ်တႃလူၺ်း	Mein; pook. taa; looi:	မိၼ်;ပုၵ်.တႃ;လူၺ်း	ဖြူကောင်။
မိၼ်း	Mein:	မိၼ်း	မီးႁဝ်မီးမိၼ်း	Mi: hao mi: mein:	မီးႁဝ်မီးမိၼ်း	သန်းရှိသည်။
မိၼ့်	Mein.	မိၼ့်	မိၼ့်တိၼ်သိၼ်	Mein. tin hsin;	မိၼ့်တိၼ်သိၼ်;	ထမီအနားခေါက်သည်။
မုၼ်	Moon	မုၼ်	ၵျွင်းမုၼ်သဝ်	Kyawng: moon sao;	ၵျွင်းမုၼ်သဝ်;	ဘုန်းကြီးကျောင်း။
မုၼ်	Moon,	မုၼ်,	(တေႃ.ၽုၼ်သူၼႃး)	Taw. hpoon, hsou, naa:	တေႃ.ၽုၼ်, သူၼႃး	လယ်ထဲသွားချေးချသည်။
မုၼ်	Moon;	မုၼ်;	တႃးမုၼ်ႁွမ်	Taa: moon; hawm	တႃးမုၼ်းႁွမ်	ပေါင်ဒါလိမ်းသည်။
မုၼ်း	Moon:	မုၼ်း	ၶဝ်မုၼ်းႁေႃ	Hkao; moon: haw,	ၶဝ်;မုၼ်းႁေႃ,	မုန့်ဖက်ထုပ်။
မုၼ့်	Moon.	မုၼ့်	(သိင်ၶူဝ်သိင်ႁုၼ့်)	Hseing hko hseing hoon.	သိင်ၶူဝ်သိင်ႁုၼ့်	ရှိသံကြွေးကြော်သံ။
ၵုၼ်	Kon	ၵုၼ်	ၵုၼ်ႁုင်ယုင်	Kon hong, yong.	ၵုၼ်ႁုင်, ယုင်	ဘောင်းဘီပွ။
ၵုၼ်	Kon,	ၵုၼ်,	(ဝူဝ်းမုၼ်ၵိၼ်ယိူဝ်)	Wo: mon, kyin yur;	ဝူဝ်းမုၼ်, ၵိၼ်ယိူဝ်;	သွားဖြူဖြူဖြက်စားသည်။
ၵုၼ်	Kon;	ၵုၼ်;	ၵွင်ၵုၼ်ယဝ်း'	Kawng kon: yao:	ၵွင်ၵုၼ်;ယဝ်း	ဗုံရှည်။
ၵုၼ်း	Kon:	ၵုၼ်း	ၵုၼ်းမိူင်းတႆး	Kon: murng: tai:	ၵုၼ်းမိူင်းတႆး	ရှမ်းပြည်သား။
ၵုၼ့်	Kon.	ၵုၼ့်	ပေႇၵုၼ့်ပႆႇၺွင်း	Pei, kon. pai, nyawng:	ပေႇ;ၵုၼ့်ပႆႇၺွင်း	အညောင်းအညာဖြေသည်။
သွၼ်	Hsawn	သွၼ်	သွၼ်လိၵ်သွၼ်လၢႆး	Hsawn lik; hsawn lai:	သွၼ်လိၵ်;သွၼ်လၢႆး	စာပေသင်ကြားသည်။
သွၼ်	Hsawn,	သွၼ်,	မိတ်ၽႃသွၼ်	Myit; hpaa. hsawn,	မိတ်;ၽႃ.သွၼ်,	ဒါးမရှိးကျွတ်သည်။
သွၼ်	Hsawn;	သွၼ်;	ဢဝ်ၽႃသွၼ်ပႃ	Ao hpaa; hsawn; paa	ဢဝ်ၽႃ;သွၼ်;ပႃ	အဝတ်နှင့်ငါးဘမ်းသည်။
သွၼ်း	Hsawn:	သွၼ်း	သွၼ်းလိတ်သွၼ်းၽုၼ်	Hsawn: let, hsawn: hpon	သွၼ်းလိတ်, သွၼ်းၽုၼ်	နေပူမိုးယပ်းရှာသည်။
သွၼ့်	Hsawn.	သွၼ့်	ဢွၵ်လိၼ့်သွၼ့်	Awk, lin. hsawn.	ဢွၵ်, လိၼ့်သွၼ့်	လျှာငယ်ကျသည်။
ၶုၼ်	Hkun	ၶုၼ်	မေႇၶုၼ်ႁၢင်လီ	Me; hkun haang; li	မေႇ;ၶုၼ်ႁၢင်;လီ	ဂုံအမျိုးသွေးချောသည်။
ၶုၼ်	Hkun,	ၶုၼ်,	တၢမ်ၶုၼ်တၢမ်ၶၼ်း	Taam, hkun. taam, hkan:	တၢမ်, ၶုၼ်, တၢမ်, ၶၼ်း	ဆောင့်ဆောင့်အောင့်အောင့်
ၶုၼ်	Hkun;	ၶုၼ်;	ၶုၼ်ၵျွင်းၶုၼ်ၵၼ်	Hkun; kyawng: hkun; kan,	ၶုၼ်;ၵျွင်းၶုၼ်;ၵၼ်,	ကျောင်းကန်တက်သည်။
ၶုၼ်း	Hkun:	ၶုၼ်း	ၵင်ၶုၼ်းလၢပ်းသိင်	Kang hkun: laap: hsing,	ၵင်ၶုၼ်းလၢပ်းသိင်,	ညည့်မှောင်မိုက်သည်။
ၶုၼ့်	Hkun.	ၶုၼ့်	ၶုၼ့်ၶၼ့်ၼႃႇ	Hkun. hkan. naa,	ၶုၼ့်ၶၼ့်ၼႃႇ,	မရိုးမရွဖြစ်သည်။
လိူၼ်	Lurn	လိူၼ်	လိူၼ်လၢပ်းလိူၼ်မုၼ်း	Lurn laap: lurn mon:	လိူၼ်လၢပ်းလိူၼ်မုၼ်း	လပြည့်လကွယ်။
လိူၼ်	Lurn,	လိူၼ်,	(ထိူၼ်ပႃမႆႇပဝ်း)	Hturn, paa, mai. pao:	ထိူၼ်, ပႃ, မႆႇ'ပဝ်း	အင်ကြင်းတော။
လိူၼ်	Lurn;	လိူၼ်;	ငူးလိူၼ်ၶၢမ်တၢင်း	Ngoo: lurn; hhaam; taang:	ငူးလိူၼ်;ၶၢမ်;တၢင်း	မြွေလမ်းဖြတ်သည်။
လိူၼ်း	Lurn:	လိူၼ်း	ၼင်လိူၼ်းတိၼ်	Naang; lurn: tin	ၼၢင်;လိူၼ်းတိၼ်	မြေဆင်းထိုင်သည်။
လိူၼ့်	Lurn.	လိူၼ့်	(ယႃပေႇၵိူၼ့်ၵၢၼ်)	Yaa, pei kurn. kaan	ယႃ, ပေႇၵိူၼ့်ၵၢၼ်	မတွက်ကာစကြွနှင့်။

(၇) သင်ပုၼ်းသုင်မႆ ၇၊

သဵင ၁၊	သဵင ၂၊	သဵင ၃၊	သဵင ၄။	သဵင ၅၊
—ပ်	—ပ်,	—ပ်;	—ပ်း	—ပ်.
—ႃပ်	—ႃပ်,	—ႃပ်;	—ႃပ်း	—ႃပ်.
—ိပ်	—ိပ်,	—ိပ်;	—ိပ်း	—ိပ်.
—ေပ်	—ေပ်,	—ေပ်;	—ေပ်း	—ေပ်.
—ႄပ်	—ႄပ်,	—ႄပ်;	—ႄပ်း	—ႄပ်.
—ုပ်	—ုပ်,	—ုပ်;	—ုပ်း	—ုပ်.
—ူပ်	—ူပ်,	—ူပ်;	—ူပ်း	—ူပ်.
—ွပ်	—ွပ်,	—ွပ်;	—ွပ်း	—ွပ်.
—ိုပ်	—ိုပ်,	—ိုပ်;	—ိုပ်း	—ိုပ်.
—ိူပ်	—ိူပ်,	—ိူပ်;	—ိူပ်း	—ိူပ်.

လိၵ်ႈတႆး။ အသုင်းတုဝ်လိၵ်ႈ၊

ၵပ်	ၸိုင်းမ	ၼွႆသုင်	ၵပ်	ၸိုင်းမ	ၼွႆသုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊
ၵပ်	Kap	ၵပ်	×	x	×	×
ၵပ်	Kap,	ၵပ်,	တိုဝ်းၵုပ်းၵပ်	Tu: koop: kap,	တိုဝ်းၵုပ်းၵပ်,	ဝါးခမောက်ဆောင်းသည်၊
ၵပ်	Kap;	ၵပ်;	မႃၵပ်ၼိူဝ်	Maa kap; nur.	မႃ,ၵပ်;ၼိူဝ်	အခဲခွေးချီသည်၊
ၵပ်း	Kap:	ၵပ်း	ဢဝ်မိတ်သုပ်းၵပ်း	Ao myit; hsoop: kap:	ဢဝ်မိတ်;သုပ်းၵပ်း	ဒါးအိမ်ထဲဒါးသွင်းသည်၊
ၵပ်	Kap.	ၵပ်.	သွၵ်းတိၼ်ၵပ်.	Hsawk: tin kap.	သွၵ်းတိၼ်ၵပ်.	တိနပ်ကြပ်သည်၊
လပ်	Laap	လႃပ်	×	x	×	×
လပ်	Laap,	လႃပ်,	ဢဝ်လပ်ၽၢၼ်းတႆ	Ao laap, hpaan: tai	ဢဝ်လႃပ်,ၽၢၼ်းတႆ	ဒါးလွယ်နှင့်ချတ်သည်၊
လပ်	Laap;	လႃပ်;	လႆသုလႆလပ်	Lai; hsoo. lai; laap;	လႆ;သု.လႆ;လႃပ်;	ဆုလာဘ်ရသည်၊
လပ်း	Laap:	လႃပ်း	ၼွၼ်းလပ်းၼွၼ်းဝၢၼ်	Nawn: laap: nawn: waan	ၼွၼ်းလႃပ်းၼွၼ်းဝၢၼ်	အိပ်ပျော်အိပ်မောကျသည်၊
လပ်	Laap.	လႃပ်.	ၵင်ဝၼ်းလပ်.လွႆ	Kang wan: laap. loi	ၵၢင်ဝၼ်းလ ပ်.လွႆ	နေ့တောင်ကွယ်သည်၊
လိပ်	Lip	လိပ်	×	x	×	×
လိပ်	Lip,	လိပ်,	(ၵိပ်ဝူဝ်းသိပ်း)	Kyip, wo: seip:	ၵိပ်,ဝူဝ်းသိပ်း	ခွေးခွေးနသည်၊
လိပ်	Lip;	လိပ်;	ၶဝ်ပိူၵ်ႇလိပ်	Hkao; purk, lip;	ၶဝ်;ပိူၵ်ႇ,လိပ်;	ဝပါးအချင်း၊
လိပ်း	Lip:	လိပ်း	ဢႃသၢၵ်ႇလိပ်းယူ	Aa; hsaak; lip: yoo,	ဢႃ;သၢၵ်ႇ;လိပ်းယူ,	အသက်ရှင်နေသည်၊
လိပ်	Lip.	လိပ်.	(ယႃပေႃၼင်သိပ်.ၵၢၼ်	Yaa, pei naang; hsip.kaan	ယႃ,ပေႃၼ င်;သိပ်.ၵၢၼ်	မြည့်ကြပ်အောင်မထိုင်နှင့်၊
ယိပ်	Yeip	ယိပ်	×	x	×	×
ယိပ်	Yeip,	ယိပ်,	ယိပ်ၶဝ်ပေႃ.ၶဝ်	Yeip, hkao; paw. hkao;	ယိပ်,ၶဝ်;ပေႃ.ၶဝ်;	ဝပါးနယ်သည်၊
ယိပ်	Yeip;	ယိပ်;	(လိပ်သွမ်းၽၢင်ၼွင်)	Leip;sawm:hpaang,nawng	လိပ်;သွမ်းၽၢင်,ၼွင်	အိုင်ကမ်းပါးရောက်သည်၊
ယိပ်း	Yeip:	ယိပ်း	(ယႃတႃသိပ်း)	Yaa; taa seip:	ယႃ;တႃသိပ်း	မျက်စဉ်း၊
ယိပ်	Yeip.	ယိပ်.	ယိပ်.ၶူဝ်းယိပ်.လိင်း	Yeip. hko: yeip. leing:	ယိပ်.ၶူဝ်းယိပ်.လိင်း	အဝတ်ချုပ်သည်၊

ၶိပ်	Hkep	ၶဵပ်	×	x	×	×
ၶိပ်	Hkep,	ၶဵပ်,	ပႃးၵွၼ်းၶိပ်ၶင်ၵႂႃ	Paa:kon:hkep,hkang;kwa,	ပႃးၵွၼ်းၶဵပ်,ၶင်;ၵႂႃ,	နံဘေးတွင်လျှခြံရှိသော
ၶိပ်	Hkep;	ၶဵပ်;	ၶဝ်ၶိပ်ၶဝ်ပွင်း	Hkao; hkep; hkao; pawng:	ၶဝ်;ၶဵပ်;ၶဝ်;ပွင်း	မုန့်လေပွေ။
ၶိပ်း	Hkep:	ၶဵပ်း	ၶိပ်းၶေႃးၶမ်း	Hkep: hkaw: hkam:	ၶဵပ်းၶေႃးၶမ်း	ဆွဲဘယက်၊
ၶိပ်ႉ	Hkep.	ၶဵပ်ႉ	ႁူင်ၽၵ်းၶိပ်ႉ	Hoong hpak: hkep.	ႁူင်ၽၵ်းၶဵပ်ႉ	ဟင်းချိုရွက်ချက်သည်၊
ၸုပ်	Soop	ၸုပ်	×	x	×	×
ၸုပ်	Soop,	ၸုပ်,	ၸုပ်ၼမ်ႁၵ်ႉၵၢၼ်	Soop, nom hak. kaan	ၸူပ်,ၼူမ်ႁၵ်ႉၵၢၼ်	နမ်းရှုပ်ချစ်ခင်ကြသည်၊
ၸုပ်	Soop;	ၸုပ်;	ဢွၵ်မႃးပိၼ်ၸုပ်	Awk, maa: pein soop;	ဢွၵ်,မႃးပိၼ်ၸုပ်;	တသုတ်ပြီးတသုတ်ထွက်လာ
ၸုပ်း	Soop:	ၸုပ်း	(ၼုင်သိုဝ်သုပ်း)	Noong; sur; hsoop:	ၼုင်;သိူဝ်;သုပ်း	သင်တိုင်းဝတ်သည်၊
ၸုပ်ႉ	Soop.	ၸုပ်ႉ	ဢဝ်ၽိၼ်ၸုပ်ႉ	Ao hpen, soop. nam.	ဢဝ်ၽဵၼ်,ၸုပ်ႉၼမ်ႉ	အဝတ်ရေဆွတ်သည်၊
ၶုပ်	Hkop	ၶူပ်	×	x	×	×
ၶုပ်	Hkop,	ၶူပ်,	ၶုပ်ၼီပီမိူင်း	Hkop, ni; pi murng:	ၶူပ်,ၼီ;ပီမိူင်း ·	နှစ်ပရိစ္ဆေဒ၊
ၶုပ်	Hkop;	ၶူပ်;	ၶဝ်မုၼ်းၶဝ်ၶုပ်	Hkao; moon: hkao; hkop;	ၶဝ်;မုၼ်းၶဝ်;ၶူပ်;	မုန့်၊မုန့်ကျွတ်၊
ၶုပ်း	Hkop:	ၶူပ်း	ၶုပ်းၵိၼ်ငၢၼ်ၵိၼ်	Hkop: kyin ngan; kyin	ၶူပ်းၵိၼ်ငၢၼ်;ၵိၼ်	ကိုက်စားသည်၊
ၶုပ်ႉ	Hkop.	ၶူပ်ႉ	(တုပ်ႉၽႃတုပ်ႉၽိၼ်)	Top. hpaa; top. hpen,·	တူပ်ႉၽႃ;တူပ်ႉၽဵၼ်,	အဝတ်ခေါက်သည်၊
ၵွပ်	Kawp	ၵွပ်	×	x	×	×
ၵွပ်	Kawp,	ၵွပ်,	ၵွပ်ပိတ်ယုၵ်းယၵ်း	Kawp, pet; yook: paak:	ၵွပ်,ပဵတ်;ယုၵ်းယၵ်း	အမှိုက်ကြိုးပစ်သည်၊
ၵွပ်	Kawp;	ၵွပ်;	ၵွပ်ၶုၼ်တုၼ်မႆႈ	Kawp; hkun; mai.	ၵွပ်;ၶုၼ်;တူၼ်;မႆႈ	သစ်ပင်တွယ်တက်သည်၊
ၵွပ်း	Kawp:	ၵွပ်း	ၵွပ်းမသိၼ်တုၵ်း	Kawp: maa. hsein tok:	ၵွပ်းမႃႉသိၼ်တူၵ်း	မြင်းကုန်းကျသည်၊
ၵွပ်ႉ	Kawp.	ၵွပ်ႉ	×	x	×	×
လိုပ်	Lup	လိုပ်	×	x	×	×
လိုပ်	Lup,	လိုပ်,	(သိုပ်လိုၵ်သိုပ်သၢႆ)	Hsup, surk; hsup, hsaai	သိုပ်,လိူၵ်;သိုၵ်,သၢႆ	ကြိုးဆက်သည်၊
လိုပ်	Lup;	လိုပ်;	လိုပ်ထွမ်းလမ်းထွမ်း	Lup; sawm: lam: sawm:	လိုပ်;ထွမ်းလမ်းထွမ်း	လိုက်သံသည်၊
လိုပ်း	Lup:	လိုပ်း	(ပိၼ်ငုပ်းပိၼ်ငပ်)	Pein ngup: pein ngaap,	ပိၼ်ငုပ်းပိၼ်ငၢပ်,	အအက်အကွဲဖြစ်သည်၊
လိုပ်ႉ	Lup.	လိုပ်ႉ	×	x	×	×
ပိုပ်	Purp	ပိူပ်	×	x	×	×
ပိုပ်	Purp,	ပိူပ်,	(သိုၶုၼ်းၼုဵးဢိုပ်ပေ)	Hsou, hko: nou: urp, pei	သို,ၶူၼ်းၼုဵးဢိူပ်,ပေ	ဖါထဲအဝတ်ထည့်သည်၊
ပိုပ်	Purp;	ပိူပ်;	လိင်းၼမ်ႉပိုပ်	Leng: nam. purp;	လဵင်းၼမ်ႉပိူပ်;	လှိုင်းရိုက်ခတ်သည်၊
ပိုပ်း	Purp:	ပိူပ်း	(ၶဝ်မုၼ်းဢိုပ်း)	Hkao; moon: urp:	ၶဝ်;မုၼ်းဢိူပ်း	ထိုးမုန့်။
ပိုပ်ႉ	Purp.	ပိူပ်ႉ	×	x	×	×

(ဂ) သင်ပုၼ်းသုင်မ' ဂ၊

သိင် ၁။	သိင် ၂။	သိင် ၃။	သိင် ၄။	သိင် ၅။
—ဝ်	—ဝ်,	—ဝ်;	—ဝ်း	—ဝ့်
—ၢဝ်	—ၢဝ်,	—ၢဝ်;	—ၢဝ်း	—ၢဝ့်
—ိဝ်	—ိဝ်,	—ိဝ်;	—ိဝ်း	—ိဝ့်
—ေဝ်	—ေဝ်,	—ေဝ်;	—ေဝ်း	—ေဝ့်
—ႄဝ်	—ႄဝ်,	—ႄဝ်;	—ႄဝ်း	—ႄဝ့်
—ုဝ်	—ုဝ်,	—ုဝ်;	—ုဝ်း	—ုဝ့်
—ိုဝ်	—ိုဝ်,	—ိုဝ်;	—ိုဝ်း	—ိုဝ့်
—ူဝ်	—ူဝ်,	—ူဝ်;	—ူဝ်း	—ူဝ့်

လိၵ်တ'း။ ဂဝ်	ၶုဝ်းမ	ၼိုၼ်သုင်	ဂဝ်	ဢသုင်းတုဝ်လိၵ်၊ ၶုဝ်းမ	ၼိုၼ်သုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ႁဝ်	Hao	ႁဝ်	ႁဝ်ၼွၼ်းယူယဝ့်	Hao nawn: yoo, yao.	ႁဝ်ၼွၼ်းယူ,ယဝ့်	သန်းနေပြီ။
ႁဝ်	Hao,	ႁဝ်,	ငိၼ်းသိင်မႃႁဝ်	Ngin: hseing maa hao,	ငိၼ်းသိင်မႃႁဝ်,	ခွေးဟောင်သံကြားသည်၊
ႁဝ်	Hao;	ႁဝ်;	ၵုၼ်းႁိတ်းၵုၼ်းႁဝ်	Kon: hit: kon: hao;	ၵုၼ်းႁိတ်းၵုၼ်းႁဝ်;	ဝဲစွဲသူ။
ႁဝ်း	Hao:	ႁဝ်း	ၶိင်လိုၵ်ႁဝ်းၶူဝ်း	Hkeing; surk; hao: hko:	ၶိင်;လိုၵ်;ႁဝ်းၶူဝ်း	အဝတ်ကြိုးတန်းသည်။
ႁဝ့်	Hao.	ႁဝ့်	ႁဝ့်ၶဵၼ်လုၵ်ဢွၼ်	Hao. hken look; awn,	ႁဝ့်ၶဵၼ်လုၵ်;ဢွၼ်,	ခလေးလက်မောင်းဆွဲသည်၊
ၶဝ်	Hkau	ၶၢဝ်	ၼႆးၶဝ်လူၶမ်	Nai: hkau loo, hkam,	ၼႆးၶၢဝ်လူ,ၶမ်,	သိလရင်အလှူခံသည်၊
ၶဝ်	Hkau,	ၶၢဝ်,	ႁူဝ်ၶဝ်လေႃၵၢၼ်	Ho hkau, law,kaan	ႁူဝ်ၶၢဝ်,လေႃ,ၵၢၼ်	ဒူးချင်းတိုက်သည်။
ၶဝ်	Hkau;	ၶၢဝ်;	ၶဝ်ပိုၵ်ၶဝ်သၼ်	Hkau; purk, hkau; hsan	ၶၢဝ်;ပိုၵ်,ၶဝ်;သၼ်	စပါးနှင့်ဆန်။
ၶဝ်း	Hkau:	ၶၢဝ်း	ပႆၵႆၶဝ်းယဝ်း	Pai kai hkau: yao:	ပႆၵႆၶၢဝ်းယဝ်း	ခရီးဝေးရှောက်သည်။
ၶဝ့်	Hkau.	ၶၢဝ့်	ၵုၼ်းမင်ၶဝ့်	Kon: maang hkau.	ၵုၼ်းမၢင်ၶၢဝ့်	အသက်ကြီးရင့်သူ.
သိဝ်	Hsioo	သိဝ်	သိဝ်လင့်ဢွၵ်မႃး	Hsioo saang. awk, maa:	သိဝ်လၢင့်ဢွၵ်,မႃး	ဝက်ခြံပေါက်သည်။
သိဝ်	Hsioo,	သိဝ်,	သိဝ်ႁမ်းၽွၵ်ႁူး	Hsioo, haam: hpawk; hoo:	သိဝ်,ႁမ်းၽွၵ်;ႁူး	အပေါက်ပေါက်ဆောက်လုံး၊
သိဝ်	Hsioo;	သိဝ်;	ဢဝ်မႃသိဝ်ၵုၼ်း	Ao maa hsioo; kon:	ဢဝ်မႃသိဝ်;ၵုၼ်း	လူကိုခွေးနှင့်ရှူးတိုက်သည်။
သိဝ်း	Hsioo:	သိဝ်း	ဢႃလၼ်သိဝ်း	Aa, lan, hsioo:	ဢႃ,လၼ်,သိဝ်း	အသံရှူး။
သိဝ့်	Hsioo.	သိဝ့်	(ၼိဝ့်သိၼိဝ့်ၵွႆ')	Nioo. si. nioo. koi;	ၼိဝ့်သိ့ၼိဝ့်ၵွႆ';	လက်ညှိုးနှင့်လက်သန်း။

ၵိဝ်	Keio	ၵိဝ်	ၶမ်ၼမ့်ၵိဝ်မႃး	Hkam; nam. keio maa;	ခံ;နံ့ကိဝ်မႃး	ရောဝတ်မြစ်ဖြတ်ကူး
ၵိဝ်	Keio,	ၵိဝ်,	ၼူၵ်ႉၵိဝ်ႁၢင်းလူ	Nok. keio, haang: loo.	နူက် ကိဝ်,ႁာင်းလူ.	ဇရက်သိုက်ပျက်သ
ၵိဝ်	Keio;	ၵိဝ်;	ငူးၵိဝ်ၵၢၼ်	Ngoo: keio; kaan	ငူးကိဝ်;ကာန်	မြွေချင်းလိန်ကြသည်
ၵိဝ်း	Keio:	ၵိဝ်း	(ၶိဝ်းပၢတ်ၶဝ်)	Hkeio: paat, hkao;	ခိဝ်းပ တ်,ခဝ်;	စပါးရိတ်ထံဖင်
ၵိဝ့်	Keio.	ၵိဝ့်	ဝူဝ်းၵိဝ့်ဝုင်ယူ	wo: keio. wung; yoo,	ဝူဝ်းကိဝ့်ဝူင်;ယူ,	နွားစမြီ့မြန်နေသည်
လိဝ်	Leau	လီဝ်	လူလိဝ်ၵိုၼ်ပင်း	Loo. leau kurn, pang:	လူ.လီဝ်ကူန်,ပင်း	ပျက်စီးပြိုကျသည်
လိဝ်	Leau,	လီဝ်,	(ထဝ်တိင်ၶဝ်မၢၵ်တိဝ်)	Sao;tang,hkao,maak,teau,	ထဝ်;တီင်,ခဝ်,မာက်,တီဝ်,	နိုင်အုပ်အံစာခေါက်
လိဝ်	Leau:	လီဝ်;	သွႆၼမ့်လိဝ်ၼႃ	Hsou, nam. leau; naa,	သို့,နံ့လီဝ်;နာ,	ရေထည့်ကြိုလွှန်းသ
လိဝ်း	Leau;	လီဝ်း	ဢဝ်လိဝ်းသုပ်းၵၢပ်း	Ao leau: hsoop: kaap:	အဝ်လီဝ်းသုပ်းကာပ်း	ဒါးအိမ်ထဲဒါးသွင်း
လိဝ့်	Leau.	လီဝ့်	(တုင်ႁိဝ့်တုင်ၶုမ်း)	Tong, heau. tong, hkum:	တူင်,ဟိဝ့်တူင်,ခုမ်း	ညွတ်ကျော့ကွင်း။
ၶူဝ်	Hko	ခူဝ်	သိင်ၶူဝ်ဢွၼ်မေႃ	Hseing hko on maw:	သိင်ခူဝ်အွန်မော်	ရှိသံဆူညံသည်၊
ၶူဝ်	Hko,	ခူဝ်,	လိတ်မႆၶူဝ်ႁူမ်းမႆ	Let, mai; hko, hom; mai.	လီတ်,မ';ခူဝ်,ဟုံး;မ'	နေပူသစ်ပင်ရိပ်ခိုသ
ၶူဝ်	Hko;	ခူဝ်;	ၶူဝ်ၶဝ်တိၵ်	Hko; hkao; tek,	ခူဝ်;ခဝ်;တိက်,	ပေါက်ပေါက်ဖောက်သ
ၶူဝ်း	Hko:	ခူဝ်း	ပုတ်ၶူဝ်းမွႆ	Poot; hko: mou,	ပုတ်;ခူဝ်;မွ်,	အဝတ်သစ်လဲသည်၊
ၶူဝ့်	Hko.	ခူဝ့်	ၶူဝ့်မွၵ်ပဝ်း	Hko. mawk; pau:	ခူဝ့်မွက်;ပါဝ်း	အင်ကြင်းပန်းခက်၊
ပိုဝ်	Pu	ပိုဝ်	တွင့်ပိုဝ်ယူယဝ့်	Tawng. pu yoo, yao.	တွင့်ပိုဝ်ယူ,ယဝ့်	ဗိုက်ပေါင်းနေပြီ၊
ပိုဝ်	Pu,	ပိုဝ်,	(ၵိၼ်ၼမ့်ယႃၶိုဝ်)	Kyin nam. yaa; hku,	ကိန်နံ့ယာ;ခိုဝ်,	ဆေးပြုတ်ရေသောက်
ပိုဝ်	Pu;	ပိုဝ်;	ဢဝ်ၶွၼ့်ပိုဝ်သွႆ	Ao hkawn. pu; hsou,	အဝ်ခွန့်ပိုဝ်;သို့,	ဒုတ်နှင့်ပစ်သည်၊
ပိုဝ်း	Pu:	ပိုဝ်း	ပိုဝ်းၶႃးတူဝ်း	Pu: hkaa: tooei:	ပိုဝ်းခါးတူဝ်း	သက်ငယ်လှန်ကြည့်
ပိုဝ့်	Pu.	ပိုဝ့်	မၢၵ်လွၵ်းပိုဝ့်ၼွၼ်းၵတ်	Maak, sawk: pu. nou: kat,	မာက်,လွက်းပိုဝ့်နွန်းကတ်	လိမ္မော်သီးဈေးထဲမှာ
ႁိုဝ်	Hur	ႁိုဝ်	ၶုၼ်းဢိုဝ်ဝႃ-ႁိုဝ်	Hkun: ur waa;-hur	ခုန်းအိုဝ်ဝါ;-ဟိုဝ်	ဟေ-ဟုမြန်ထုံးသည်
ႁိုဝ်	Hur,	ႁိုဝ်,	ႁိုဝ်လႆၶႆးယွႆ	Hur, lai hkai: yoi.	ဟိုဝ်,လ'ခ'းယွ'.	ချွေးကျသည်၊
ႁိုဝ်	Hur;	ႁိုဝ်;	ႁိုဝ်မၢပ်ယူ	Hur; maap; yoo,	ဟိုဝ်,မာပ်;ယူ,	ပြောင်လက်နေသည်
ႁိုဝ်း	Hur:	ႁိုဝ်း	ၵွၼ်းႁေႃႁိုဝ်းဝိၼ်	Kon: haw; hur: wyin	ကွန်းဟော်;ဟိုဝ်းဝိန်	ဝေလယာဉ်ပျံမောင်း
ႁိုဝ့်	Hur.	ႁိုဝ့်	ႁိုဝ့်ဢွၼ်ၼွၼ်းသွႆ	Hur. on; non; sou	ဟိုဝ့်အွန်;နွန်းသို့	မောပန်းခွန်းနယ်သည်

(၉) သင်ပုၼ်းသုင်မ' ၉၊

သိင် ၁၊	သိင် ၂၊	သိင် ၃၊	သိင် ၄။	သိင် ၅။
—ေလို	—ေလို,	—ေလို;	—ေလိုး	—ေလို.
—ဧလို	—ဧလို,	—ဧလို;	—ဧလိုး	—ဧလို.
—ုလို	—ုလို,	—ုလို;	—ုလိုး	—ုလို.
—ူလို	—ူလို,	—ူလို;	—ူလိုး	—ူလို.
—ိုမ်	—ိုမ်,	—ိုမ်;	—ိုမ်း	—ိုမ့်
—ုမ်	—ုမ်,	—ုမ်;	—ုမ်း	—ုမ့်

လိၵ်တ'း၊

ဢသုင်းတုဝ်လိၵ်၊

ဢၵ် ရုဝ်းမ မွဵ်သုင်		ဢၵ်	ရုဝ်းမ	မွဵ်သုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်၊
ဢိလို	Ein	ဢိလို	ဢိလိုၶေႃးၶၢတ်	Ein hkaw: hkat,	ဢိလိုၶေႃးၶတ်,	လည်ကြောဖြတ်သည်၊
ဢိလို	Ein,	ဢိလို,	(ၶိလိုၽၢ.ၶိလိုမိတ်)	Hkein, hpaa. hkein, myit;	ၶိလို,ၽႃ.ၶိလို,မိတ်;	ဒါးတုလုပ်သည်၊
ဢိလို	Ein;	ဢိလို;	ဢိလိုသွမ်းၵၢၼ်	Ein; sawm: kaan	ဢိလို;သွမ်းၵၢၼ်	အတူတူကစားကြသည်၊
ဢိလိုး	Ein:	ဢိလိုး	ဝုဝ်းဢိလိုးၵၢၼ်	Wo: ein: kaan	ဝုဝ်းဢိလိုးၵၢၼ်	နွားစောင်နေကြသည်၊
ဢိလို.	Ein.	ဢိလို.	(ၶ'ဝိလို.ဝၼ်း)	Hkai, wein. wan:	ၶ',ဝိလို.ဝၼ်း	ရက်ခြားဥသည်၊
ၵိလို	Ken	ၵိလို	မေ;ယိင်းတၢၵိလို	Me; ying: taa ken	မေ;ယိင်းတၢၵိလို	မျက်စိမှာတိမ်ဖွဲ့သောသိမ်၊
ၵိလို	Ken,	ၵိလို,	လိၼ်ၵိလို,ၼႃ	Lin ken, naa,	လိၼ်ၵိလို,ၼႃ,	မြေအလွန်မာသည်၊
ၵိလို	Ken;	ၵိလို;	မိးၵိလို;မိးႁူဝ်	Mi: ken; mi: ho	မိးၵိလို;မိႁူဝ်	ဦးစီးခေါင်းဆောင်ရှိသည်၊
ၵိလိုး	Ken:	ၵိလိုး	ၵုၼ်းၽၼ်ၵိလိုး	Kon: hpan ken:	ၵုၼ်းၽၼ်ၵိလိုး	ဆင်းရဲကြွပ်တည်းသူ၊
ၵိလို.	Ken.	ၵိလို.	ၵိၼ်ၼမ်.ၵိလို.ၼမ်.	Kyin nam. ken. nam.	ၵိၼ်ၼမ်.ၵိလို.ၼမ်.	ရေသောက်၍ဆိုးသည်၊

ၽုၺ်	Hpooi	ဖုၺ်	(ပၼ်မႆႉၵုၺ်)	Paan, mai kooi	ပါန်,မဲ့ကွိုင်	ချည်ငင်သည်၊
ၽုၺ်	Hpooi,	ဖုၺ်,	ၽုၺ်ၽၵ်းတူ	Hpooi, hpak: too	ဖုၺ်,ဖက်းတူ	တံခါးဖွင့်သည်၊
ၽုၺ်	Hpooi;	ဖုၺ်;	မၵ်မူၽုၺ်	Maak, moo. hpooi;	မာက်,မူ.ဖုၺ်;	ကွမ်းသီးဖြေသည်၊
ၽုၺ်း	Hpooi:	ဖုၺ်း	ၽုၺ်းမႆႉၽုၺ်းတွၵ်	Hpooi: mai. hpooi: tawk,	ဖုၺ်းမဲ့ဖုၺ်းတွက်,	သစ်ရွက်သစ်ခက်၊
ၽုၺ်ႉ	Hpooi	ဖုၺ်.	(မူတုၺ်ႉၵုမ်)	Moo tooi. kom,	မူတုၺ်.ကုံ,	ဝက်ဘွက်ကိုထိုးသည်၊
မုၺ်	Mooei	မူၺ်	မုၺ်တုၵ်းၼမ်ႉၵၢမ်	Mooei tok: nam. kaam;	မူၺ်တုက်းနမ့်ကာမ်;	နှင်းကျချရေခဲသည်၊
မုၺ်	Mooei,	မူၺ်,	ၽေဢႃမုၺ်ၵၢၼ်	Hpe aa; mooei, kaan	ဖေအာ;မူၺ်,ကာန်	အရမွှေးခဲ့ဝေကြသည်၊
မုၺ်	Mooei;	မူၺ်;	ၼမ်ႉႁိမ်းၶုၼ်းမုၺ်ၼႃ	Nam.hem:hkun:mooei;naa,	နမ့်ဟိမ်းခုန်းမူၺ်;နာ,	ညဖျော့ောင်သည့်ရေ
မုၺ်း	Mooei:	မူၺ်း	ပေႃႈတဝ်မီးမုၺ်းၵဝ်	Paw; tao; mi: mooei: kao;	ပေါ်;တဝ်;မီးမူၺ်းကဝ်;	အသိုးယောင်တို့ရှိသည်
မုၺ်ႉ	Mooei.	မူၺ်.	မုၺ်ႉဢဝ်ၶူၼ်ႁူဝ်	Mooei. ao hkon ho	မူၺ်.အဝ်ခူန်ဟူဝ်	ခံပင်ကိုခွဲပသည်၊
ၵုမ်	Kum	ကုမ်	ႁူင်ၶဝ်ၵုမ်	Hoong hkao; kum	ဟူင်ခဝ်;ကုမ်	ဆန်ပြုတ်ပြုတ်သည်၊
ၵုမ်	Kum,	ကုမ်,	×	x	×	×
ၵုမ်	Kum;	ကုမ်;	×	x	×	×
ၵုမ်း	Kum:	ကုမ်း	(ၶုမ်းၵင်ၵႆႇ)	Hkum: kang kai,	ခုမ်းကင်ကဲ့	ကြက်ထောင်ကြေးတွန်သည်
ၵုမ်ႉ	Kum.	ကုမ့်	ၵုၼ်းသူၵုမ်ႉ	Kon: sou kum.	ကူန်းသိုဝ်ကုမ့်	စိဘ်ဆတ်သူ၊
လိုမ်	Lurm	လိုမ်	ငူးလိုမ်လိုၼ်ၵႂႃ	Ngoo: lurm lurn; kwa,	ငူးလိုမ်လိုန်;ကွာ,	စပါးကြီးမြွေသွားသည်၊
လိုမ်	Lurm,	လိုမ်,	လိုမ်ၵွင်းမူး	Lurm, kawng: moo:	လိုမ်,ကွင်းမူး	သုရားငူ၊
လိုမ်	Lurm;	လိုမ်;	ပတ်းယူးႁိုၼ်းလိုမ်	Pat: yoo: hurn: lurm:	ပတ်းယူးဟိုန်းလိုမ်;	တံမျက်လှဲအမှိုက်မြှပ်
လိုမ်း	Lurm:	လိုမ်း	(ၼႆႈၶေႃးဢိုမ်း)	Nai: hkaw: urm:	နဲ့းခေါ်းအိုမ်း	လည်ပင်းကြီးအဖွား၊
လိုမ်ႉ	Lurm.	လိုမ့်	(ဢဝ်တိၼ်သိုမ်ႉပၼ်)	Ao tin surm. pan	အဝ်တိန်လိုမ့်ပန်	ခြေနှင့်ကန်သည်၊

(၁၀) သင်ပုၼ်းသုင်မ' ၁၀။

သိင် ၁။	သိင် ၂။	သိင် ၃။	သိင် ၄။	သိင် ၅။
–ဝါ	–ဝါ,	–ဝါ;	–ဝါ:	–ဝါ.
–ွါ	–ွါ,	–ွါ;	–ွါ:	–ွါ.
–ွိ	–ွိ,	–ွိ;	–ွိ:	–ွိ.
–ွၵ်	–ွၵ်,	–ွၵ်;	–ွၵ်:	–ွၵ်.
–ွတ်	–ွတ်,	–ွတ်;	–ွတ်:	–ွတ်.
–ွင်	–ွင်,	–ွင်;	–ွင်:	–ွင်.
–ွမ်	–ွမ်,	–ွမ်;	–ွမ်:	–ွမ်.

လိၵ်တႆး။			ၶႃသုင်းတုဝ်လိၵ်။			
ၵဝ် ရုဝ်းမ ၼွ်သုင်			ၵဝ်	ရုဝ်းမ	ၼွ်သုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ၵွႃ	Kwa	ၵွႃ	×	x	×	×
ၵွႃ	Kwa,	ၵွႃ,	ၵွႃ,ၵွႃမႃးမႃး	Kwa, kwa, maa: maa:	ၵွႃ,ၵွႃ,မႃးမႃး	သွားသွားလာလာ။
ၵွႃ	Kwa;	ၵွႃ;	တႆ'ယဝ့်ၵွႃ	Tai yao. kwa;	တႆ'ယဝ့်ၵွႃ;	သေပြီထင်ပါရဲ့။
ၵွႃး	Kwa:	ၵွႃး	(လွႃးလိုဝ်မႆ့')	Lwa: lur; mai.	လွႃးလိုဝ်;မႆ့'	သစ်ဖြတ်လွှ။
ၵွႃ.	Kwa.	ၵွႃ.	ပိုတ်းၵၢင်ၵွ	Put: kaang, kaw.	ပိုတ်းၵၢင်,ၵွႃ.	ငွေဈေးနှင့်ပစ်သည်။
ၶွႃ	Hkwaa	ၶွႃ	မိုဝ်းၶွၼ်ၶွႃ	Mu: hkawn hkwaa	မိုဝ်းၶွၼ်ၶွႃ	လက်ျာဘက်လက်။
ၶွႃ	Hkwaa,	ၶွႃ,	ၵတ်ၵၢင်းယၼ်ၶွႃ	Kat; kaang: yan hkwaa,	ၵတ်;ၵၢင်းယၼ်ၶွႃ,	လှဲချော်ကင်းကွာသည်။
ၶွႃ	Hkwaa;	ၶွႃ;	×	x	×	×
ၶွႃး	Hkwaa:	ၶွႃး	×	x	×	×
ၶွႃ.	Hkwaa.	ၶွႃ.	×	x	×	×
ၵွမ်	Kwam	ၵွမ်	×	x	×	×
ၵွမ်	Kwam,	ၵွမ်,	×	x	×	×
ၵွမ်	Kwam;	ၵွမ်;	×	x	×	×
ၵွမ်း	Kwam:	ၵွမ်း	ႁိတ်းၵွမ်းသိင်လီ	Heit: kwam: hseing li	ႁိတ်းၵွမ်းသိင်လီ	သီချင်းဆိုသံသာယာသည်။
ၵွမ်.	Kwam.	ၵွမ်.	×	x	×	x

ၶွၵ်	Hkwak	ၶွၵ်	×	x	×	×
ၶွၵ်ႇ	Hkwak,	ၶွၵ်,	ၶွၵ်မႆႇလႅမ်	Hkwak,mai. lem	ၶွၵ်,မႆႇလႅမ်	ဝါးချွန်။
ၶွၵ်	Hkwak;	ၶွၵ်;	ၶွၵ်ႁူဝ်ၶွၵ်သွၼ်	Hkwak; ho, hkwak; hson	ၶွၵ်;ႁူဝ်ၶွၵ်;သွၼ်	ခြံစီးရိုးချဲ့သည်၊
ၶွၵ်း	Hkwak:	ၶွၵ်း	(ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင်)	Kwak: mu: hawng.	ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင်	လက်ရပ်ခေါ်သည်၊
ၶွၵ်ႉ	Hkwak.	ၶွၵ်ႉ	ၶဝ်သၢၼ်ၶွၵ်ႉၼႂ်း	Hkao; hsan hkwak. nung;	ၶဝ်;သၢၼ်ၶွၵ်ႉၼႂ်;	ဆန်တခွက်။
ၶွတ်	Kwat	ၶွတ်	×	x	×	×
ၶွတ်ႇ	Kwat,	ၶွတ်,	ဢဝ်မႆႇၶွတ်ပိတ်	Ao mai. hkwat, pet;	ဢဝ်မႆႇၶွတ်,ပိတ်;	ဒုတ်နှင့်ခြစ်ချသည်၊
ၶွတ်	Kwat;	ၶွတ်;	(ဢဝ်မိုဝ်းႁွတ်ပိတ်)	Ao mu: hwat; pet;	ဢဝ်မိုဝ်းႁွတ်;ပိတ်;	လက်နှင့်သပ်ချသည်၊
ၶွတ်း	Kwat:	ၶွတ်း	(သွတ်းပိတ်ပႆႇပိတ်)	Hswat: pet; pai; pet;	သွတ်းပိတ်;ပႆႇ;ပိတ်;	ရှောင်ထွက်သွားသည်၊
ၶွတ်ႉ	Kwat.	ၶွတ်ႉ	×	x	×	×
ၵွင်	Kwang	ၵွင်	လတ်ၵွမ်းၵွင်	Lat; kwam: kwang	လတ်;ၵွမ်းၵွင်	ယောင်ရမ်းပြောဆိုသည်၊
ၵွင်ႇ	Kwang,	ၵွင်,	(ဢမ်ၶဝ်ၶွင်ပိူၼ်)	Am, hkao; hkwang, purn;	ဢမ်,ၶဝ်;ၶွင်,ပိူၼ်;	လူတောမတိုး။
ၵွင်	Kwang;	ၵွင်;	×	x	×	×
ၵွင်း	Kwang:	ၵွင်း	မွင်းၵူၺ်းပၢၼ်းၵွင်း	Mawng:kooei:paan:kwang:	မွင်းၵူၺ်းပၢၼ်းၵွင်း	ကျောက်စီလက်စွပ်၊
ၵွင်ႉ	Kwang.	ၵွင်ႉ	(ပေႃပွင်ႉမႃး)	Paw, pwang. maa:	ပေႃ,ပွင်ႉမႃး	ပွင့်လာသည်။
ၵွင်	Kwaang	ၵွၢင်	ၵွင်ၶဝ်ၼူမ်	Kwaang hkao noom,	ၵွၢင်ၶဝ်ၼူမ်,	ဆတ်ချိုး။
ၵွင်	Kwaang,	ၵွၢင်,	(သွင်လိုဝ်သိူဝ်းလိုဝ်)	Hswaang, sou hsur: sou	သွၢင်,လိုဝ်သိူဝ်းလိုဝ်	စိတ်ရွှင်လန်းသည်၊
ၵွင်	Kwaang;	ၵွၢင်;	ႁိူၼ်းၵွင်လီၼႃ	Hurn: kuaang; li naa,	ႁိူၼ်းၵွင်လီၼႃ,	အိမ်အတော်ကျယ်သည်၊
ၵွင်း	Kwaang:	ၵွၢင်း	ၵွင်းႁိူဝ်းဝိၼ်	Kwaang: hur: wyin	ၵွၢင်းႁိူဝ်းဝိၼ်	လေယာဉ်ပျံကွင်း။
ၵွင်ႉ	Kwaang.	ၵွၢင်ႉ	ယွၼ်းဢၶွင်ႉမိူဝ်း	Yawn: aa; hkwanng. mur:	ယွၼ်းဢႃ;ၶွၢင်ႉမိူဝ်း	အိမ်ပြန်ရန်ခွင့်တောင်းသည်၊
ၵွၼ်	Kwan	ၵွၼ်	ၵွၼ်ၾႃၾႃ	Kwan hpaa. hpaa,	ၵွၼ်ၾႃႉၾႃ,	မိုယ်းကြိုး။
ၵွၼ်ႇ	Kwan,	ၵွၼ်,	ၵွၼ်သွင်တူဝ်	Kwan, hsawng to	ၵွၼ်,သွင်တူဝ်	ကြိုးကြားနှစ်ကောင်၊
ၵွၼ်း	Kwan;	ၵွၼ်;	(ၵွၼ်းၶွၼ်ၼႃ)	Kon: hkwan; naa,	ၵူၼ်းၶွၼ်;ၼႃ,	လူများသည်၊
ၵွၼ်း	Kwan:	ၵွၼ်း	ၵွၼ်းၾႆးၼူဝ်း	Kwan: hpai: no:	ၵွၼ်းၾႆးၼူဝ်း	မီးခိုးထသည်၊
ၵွၼ်ႉ	Kwan.	ၵွၼ်ႉ	လႆႇသိုဝ်မႆႇၵွၼ်ႉ	Lai; hsou, mai. kwan.	လႆႇ;သိုဝ်,မႆႇၵွၼ်ႉ	ယက်မထည့်ရသည်၊

(၁၀) သင်ႇ

သိင် ၁။	သိင် ၂၊	သိင် ၃၊	သိင် ၄။	သိင် ၅။
─ျႃ	─ျႃ,	─ျႃ;	─ျႃး	─ျႃ.
─ႂျႃ	─ႂျႃ,	─ႂျႃ;	─ႂျႃး	─ႂျႃ.
─ႂျင်	─ႂျင်,	─ႂျင်;	─ႂျင်း	─ႂျင့်
─ႂျတ်	─ႂျတ်,	─ႂျတ်;	─ႂျတ်း	─ႂျတ့်
─ႂျၵ်	─ႂျၵ်,	─ႂျၵ်;	─ႂျၵ်း	─ႂျၵ့်
─ျိ	─ျိ,	─ျိ;	─ျိး	─ျိ့
─ျဝ်	─ျဝ်,	─ျဝ်;	─ျဝ်း	─ျဝ့်
─ျတ်	─ျတ်,	─ျတ်;	─ျတ်း	─ျတ့်
─ြႃ	─ြႃ,	─ြႃ;	─ြႃး	─ြႃ.
─ြတ်	─ြတ်,	─ြတ်;	─ြတ်း	─ြတ့်
─ြိတ်	─ြိတ်,	─ြိတ်;	─ြိတ်း	─ြိတ့်

ၵုၺ်လိၵ်ၵွႆးၸၼ်းယၢင်း(─ျ)၊ ယႃသိုဝ်း(─ြ)ၼၼ်ၼၼ်ၼၼ်သုင်ႈၼၵ်ႉၼႃႈလေ၊
ႁဝ်းၶႃႈတေႃၼၼ်ပၼ်ၼႃႈပမႃႈၶေႃႈၵွင်ႈပွတ်းၼႂ်းတၢင်းမၢၵ်ႈယၢင်။

ၵဵ	ၼႄးမ	မိူင်း	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ၵျႃၼႃႈတေႉၵႂႃ	Kyaa. naa, te. kwa;	ၵျႃ.ၼႃ,တေ.ၵႂႃ;	သိတ်တော်ပေတာ်။
ဝၼ်းသွၵ်ၵျႃ	Wan: hsawk; kyaa,	ဝၼ်းသွၵ်;ၵျႃ,	သောကြာနေ့။
ၵိၼ်ၶဝ်ၵျႃ	Kyin hkao; kyaa	ၵိၼ်ၶဝ်;ၵျႃ	ဆန်ပြုတ်စားသည်။
ၶျႃးႁူၼ်းပူၵင့်	Hkyaa: hwun: poo, kang.	ၶျႃးႁူၼ်းပူ,ၵင့်	ကြောင့်အိမ်မှာတည်းရှိသည်၊
ၵႂျႃမႃးၶႃ	Kywaa. maa: hkaa;	ၵႂျႃ.မႃးၶႃ;	ကြွခဲ့ပါခင်ဗျား။
ၵွၼ်းၵႂျႃးၵွၼ်းဝႃး	Kon: kywaa: kon: waa:	ၵွၼ်းၵႂျႃးၵွၼ်းဝႃး	ကြွားဝါသောသူ။
ဝေႃးၵႂျွင်မႃးယဝ့်	Wo: kyawng, maa: yao.	ဝေႃးၵႂျွင်,မႃးယဝ့်	နွားကြောင်လာပြီ၊
ၵႂျွင်းသွၼ်လိၵ်	Kyawng: hsawn lik;	ၵႂျွင်းသွၼ်လိၵ်;	စာသင်ကျောင်း။
ပွႆးလိူၼ်ၵႂျွတ်	Poi: lurn kvawt;	ပွႆ,လိူၼ်ၵႂျွတ်;	သီတင်းကျွတ်ပွဲ။
ၵႂျွၵ်တၼ်လမ်းၼူင်း	Kyawk; tan, lam; nung;	ၵႂျွၵ်;တၼ်,လမ်;ၼူင်;	ကျောက်တန်တချောင်း။
ၼၢင်းယိင်းၵႂျွၵ်းသိူၵ်	Nang: ying: kyawk: surk;	ၼၢင်းယိင်းၵႂျွၵ်းသိူၵ်;	အမျိုးသမီးတို့ချန်သည်၊
တင်းၵျမ်တင်းပွင်	Tang: kyam, tang; pawng	တင်းၵျမ်,တင်;ပွင်	အကြံအစီ၊
ၵျမ်းၼွၼ်းၽၼ်ႁၢၼ်	Kyam: nâwn: hpan haan	ၵျမ်းၼွၼ်းၽၼ်ႁၢၼ်	အိပ်မက်တိတ်ခဲ့ကျမ်း။
ၵျပ်ႁိတ်းၵၼ်	Kyap; heit: kan	ၵျပ်ႁိတ်းၵၼ်	အလုပ်ကြီးကြပ်သည်။
ငိုၼ်းပျတ်ၵႂႃ	Ngun: pyat; kwa,	ငိုၼ်းပျတ်;ၵႂႃ,	ငွေအသုံးပြု[illegible]။
လႆႈဢႃးမြတ်မႃး	Lai; aa; myat; maa:	လႆႈ;ဢႃ;မြတ်;မႃး	အမြတ်ရခဲ့သည်၊
မီးဢႃးပြိတ်ၼၵ်	Mi: aa; pyet; nak:	မီးဢႃ;ပြိတ်;ၼၵ်း	ကြီးလေးသောဓာတ်ရှိသည်၊

(၁၂) သင်ပုၼ်းလုင်မ' ၁၂။

ထိင် ၁။	ထိင် ၂။	ထိင် ၃။	ထိင် ၄။	ထိင် ၅။
—ျင	—ျင,	—ျင;	—ျင း	—ျင့
—ျုင	—ျုင,	—ျုင;	—ျုင း	—ျုင့
—ျွင	—ျွင,	—ျွင;	—ျွင း	—ျွင့
—ျၼ်	—ျၼ်,	—ျၼ်;	—ျၼ်း	—ျၼ့်
—ျုၼ်	—ျုၼ်,	—ျုၼ်;	—ျုၼ်း	—ျုၼ့်
—ျၵ	—ျၵ,	—ျၵ;	—ျၵး	—ျၵ့
—ျုၵ	—ျုၵ,	—ျုၵ;	—ျုၵး	—ျုၵ့
—ျွၵ	—ျွၵ,	—ျွၵ;	—ျွၵး	—ျွၵ့
ေ—ျ	ေ—ျ,	ေ—ျ;	ေ—ျး	ေ—ျ့
ႄ—ျ	ႄ—ျ,	ႄ—ျ;	ႄ—ျး	ႄ—ျ့
ေ—ျၢ	ေ—ျၢ,	ေ—ျၢ;	ေ—ျၢး	ေ—ျၢ့
—ျုဝ	—ျုဝ,	—ျုဝ;	—ျုဝး	—ျုဝ့

တုဝ်လိၵ်တွ'းတင်းယဝိင်း(—ျ)၊ ယယိတ်း(ျ)ဝိၼ်ၼၼ်ၼသုင်းၵႄၼႃလေဝ်၊
ႁဝ်းၶႃတေဝ်ၶဵၼ်ပၼ်ၼုပမႃးၶေႃၵႂ်ႈပွတ်းတၼ်တၼ်ၵုလိုးယဝ်။

ၵဝ်	ၸဝ်းမ	မိူဝ်သုင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
ၼႃၵျင့်လီၼႃ	Aa; kyang. li naa,	ၼႃ;ၵျင့်လီၼႃ,	အကျင့်အတော်ကောင်းသ
လုၵ်ဢွၼ်လိၼ်ၵျင	Look; awn, len; kyang,	လုၵ်;ဢွၼ်,လိၼ်;ၵျင;	ကလေးများအပြေးသန်သ
မေ်ၶျင်းမေႃယႃၵုၼ်း	Me; bkyang: maw yaa kon:	မေ်;ၶျင်းမေႃယႃၵုၼ်း	ချင်းအမျိုးသွီးလူနာကုတ
ၶဝ်ၵျုင်ဢွၵ်မႃးယဝ့်	Hkao;kyoong,awk,maa:yao.	ၶဝ်;ၵျုင်,ဢွၵ်,မႃးယဝ့်	ဂျုပ်များထွက်လာပြီ။
သင်းၶျိင်းၵုၼ်းၶျိၵ်	Hsang: hkyeng: kon: hkyek,	သင်းၶျိင်းၵုၼ်းၶျိၵ်,	ညှော်သည်သင်းချိုင်း။
ပျၼ်ၵွမ်းၶုၼ်း	Pyan, kwam: hkun:	ပျၼ်,ၵွမ်းၶုၼ်း	စကားပြန်သည်။
သုင်ၵွႃတႃၵျုၼ်း	Hsong, kwa, taa; kyoon:	သုင်,ၵွႃ,တႃ;ၵျုၼ်း	တကျွန်းပို့သည်။
ၵျၵ်သႃရေဝၼ်မိူင်း	Kyak; hsaa, rei, wan; murng:	ၵျၵ်;သႃ,ရေ,ဝၼ်;မိူင်း	တိုင်းပြည်၏ကြက်သရေ၊
ၼႃမတ်ၶျုၵ်	Aa; mat; hkyook;	ၼႃ;မတ်;ၶျုၵ်;	အမတ်ချုပ်။
ထုၵ်သိုၵျိူၵ်ႁၵ်.	Took, sou kyurk; hak.	ထုၵ်,သိုၵျိူၵ်;ႁၵ်.	သဘောတူချစ်ကြိုက်သည်
ပျေ့သုံတိမ်ထုၼ်	Pyei. soom, teim hton;	ပျေ့.သုံ,တိမ်ထုၼ်;	ပြည့်စုံသည်၊
မေ်လဝ်ၵျေးသူး	Me; sao; kyei: soo;	မေ်;လဝ်;ၵျေးသူး	ကျေးဇူးရှင်မိခင်။
ပျေႃယႃသႃသို	Pyaw, yaa, hsaa, sou	ပျေႃ,ယႃ,သႃ,သို	စိတ်ချမ်းသာပျော်ရွှင်သည်
ၵျုဝ်းလႃးသွၼ်ညၼ်	Kyo: saa; hsawn nyan,	ၵျုဝ်းလႃးသွၼ်ညၼ်,	ပညာကိုကြိုးစားသင်ပါ၊

သင်းလင်းၸၵ်း။

ပေႃႈၼၵ်ႈလွႆးလိၵ်ႈတႆးၵဝ်ႇမိူၼ်ၼၼ်ႉ၊ လၵ်းၶၢၼ်ႉၼႆးၸိုင်ႈလႃ လုင်းမီး ၄၄-တူဝ်ႁူမ်ႈ။ တူဝ်လွင်ႇ ၁၂-တူဝ်ပႃးတင်းတူဝ်သတ် ၃၂-တူဝ်သဝ်ႈ။

တူဝ်လွင်ႇ ၁၂-တူဝ်- —ႃ၊ —ီ။ —ူ၊ ေ—ႈ၊ —ႆ၊ ေ—ႃ၊ —ံ၊ —ႅ၊ —ုံ၊ —ိူ၊ —ေႃ၊ —ိူဝ်၊
တူဝ်သတ် ၃၂-တူဝ်- —ၵ်၊ —ိၵ်၊ —ုၵ်။ —ွၵ်၊ —ိုၵ်၊
—င်၊ —ိင်၊ —ုင်၊ —ွင်၊ —ိုင်။
—တ်၊ —ိတ်၊ —ုတ်၊ —ွတ်၊ —ိုတ်၊
—ၼ်၊ —ိၼ်။ —ုၼ်။ —ွၼ်၊ —ိုၼ်၊
—ပ်၊ —ိပ်၊ —ုပ်၊ —ွပ်၊ —ိုပ်၊
—မ်၊ —ိမ်။ —ုမ်၊ —ိုမ်၊
—ိူၺ်၊ —ုၺ်၊ —ိုၺ်၊

ၽိၵ်ႇၶႃ ၁၆-တူဝ်ၼၼ်လုၵ်ႈၼႅင်းလိၵ်ႈလုင်း
ၵျ ၊ ၵျႃး ၊ ၾြ ။ ၾြႃး ။ ၶွ ၊ ၶွႃး ၊ ၵွ ၊ ၵွႃး ၊ ၵျိုး ၊ ၾြိုင် ၊ ၾြိုး ၊ ၶွႃင်ႇၵျႃင်း ၊ ၾြႃး ၊ လိုး ၊ ၼြိုး။

ႁ၊ (၁) လိၵ်ႈၸတ်းၼၼ်လွႆးသင်ပုၼ်းလုင်မ' ၁၊

ၵဝ်	ရုဝ်းမ	ၼွီသူင်	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
၁၊ —ႃ၊			
ပႃသႃမႃး	Paa; hsaa, maa:	ပႃ;သႃ,မႃး	ဒေါ်ဆာလာသည်၊
မႃးႁႃမႃ	Maa: haa maa	မႃးႁႃမႃ	ခွေးလာရှာသည်၊
မႃပႃသႃ	Maa paa; hsaa,	မႃပႃ;သႃ,	ဒေါ်ဆာ၏ခွေး။
မႃးႁႃၼႃလႃ	Maa: haa aa; saa,	မႃးႁႃၼႃ;လႃ,	အစာရှာလာသည်၊
ပႃသႃလႃဝႃ	Paa; hsaa, las, waa;	ပႃ;သႃ,လႃ,ဝႃ;	ဒေါ်ဆာ၏သို့ဆဲသည်၊
မႃမႃမႃးမႃး	Maa maa; maa: maa:	မႃမႃ;မႃးမႃး	ခွေးရှူးလာလာ၊
၂၊ —ီ၊			
ပႃသႃပီးၼႃ	Paa; hsaa, pi: naa,	ပႃ;သႃ,ပီးၼႃ,	ဒေါ်ဆာအလွန်ဝသည်၊
ပႃသႃမီးၶႃ	Paa; hsaa, mi: hkaa;	ပႃ;သႃ,မီးၶႃ;	ဒေါ်ဆာမှာအစေခံရှိသည်၊
ပႃသႃသီတႃ	Paa; hsaa; hsi taa	ပႃ;သႃ,သီတႃ	ဒေါ်ဆာမျက်စိပွတ်သည်၊
တႃပႃသႃလီၼႃ	Taa paa; hsaa, li naa,	တႃပႃ;သႃ,လီၼႃ,	ဒေါ်ဆာမျက်စိအလွန်ရှင်သည်၊
ဢီလီလႃပႃသႃ	i, li laa, paa; hsaa,	ဢီ,လီၼႃ,ပႃ;သႃ,	မာလီကဒေါ်ဆာကိုဆဲသည်၊
ပႃသႃဝႃဢီၶႃ	Paa; hsaa, waa; i, hkaa;	ပႃ;သႃ,ဝႃ;ဢီ,ၶႃ;	ဒေါ်ဆာကကျွန်မဟုတ်ဆိုသည်၊

၃။ —ႃ၊			
မႃမႃးယူ	Maa maa: yoo,	မၢမၢးယူ	ချွေးလာနေသည်၊
မႃးၺႃးငူး	Maa: nyaa: ngoo:	မၢးညၢးငူး	မြွေနှင့်လာတွေ့သည်၊
ငူးႁႃၼူ	Ngoo: haa noo	ငူးႁၢၼူ	မြွေကကြွက်ကိုရှာနေသည်၊
ငူးမီးတီႈႁူး	Ngoo: mi: ti; hoo:	ငူးမီးတီႈႁူး	မြွေ တွင်းထဲမှာရှိသည်၊
ၼူမႃးသူးငူး	Noo maa: soo: ngoo:	ၼူမၢးသူးငူး	ကြွက်မြွေဆီကိုလာသည်၊
ၼူဢႃႈသႃငူး	Noo aa; sao, ngoo:	ၼူဢၢႈသၢ့ငူး	ကြွက်သည်မြွေအစာဖြစ်သည်
၄။ ေ—ႈ၊ေ—ႈ။			
ၶေႈၶေႇမႃးလေ	Me; hkye, maa: le,	ၶေႈၶေႇ,မၢးလေ,	တရုပ်မအလည်လာသည်၊
ၶေႈၶေႇၶိမႃ့မႃး	Me; hkye. hki, maa. maa:	ၶေႈၶေႇ,ၶိ,မၢ့မၢး	တရုပ်မမြင်းစီးလာသည်၊
ပႃးမႃးၽေးၶေႇ	Paa: maa: hpe: hkye,	ပၢးမၢးၽေးၶေႇ,	တရုပ် ဖဲပိုးများပါလာသည်၊
ၽေးၶေႇၼႃလီၼႃ	Hpe: hkye, naa li naa,	ၽေးၶေႇ,ၼၢလီၼၢ,	တရုပ် ဖဲပိုးအလွန်ထူသည်၊
ပႃႈသႃႈရေးၶေႇၵႃႈၽေး	Paa; saa; rei: hkei, kaa; kpe:	ပၢႈသၢႈရေးၶေႇ,ၵၢႈၽေး	စာရေးကတော်ဖဲတိုး ငွေပေး
ပႃႈသႃႈရေးမီးတေ့တေ့	Paa; saa; rei: mi: te. te.	ပၢႈသၢႈရေးမီးတေ့တေ့	စာရေးကတော်အတော်ချွေးသ
၅။ —ႆ၊—ႆ။			
ၼႆးမႆႉတႆႈၽႆး	Nai: maii tai; hpai:	ၼႆးမႆႉတႆႈၽႆး	အဖွားမိုင် မီးထွန်းနေသည်၊
ၽႆးမႆႈသႆးၶႃး	Hpai: mai; saii: hkaa:	ၽႆးမႆႈသႆႉၶၢး	တံစက်မိတ်မီးလောင်နေသည်၊
ၼႆးမႆႉဝႃႈၽႆးၽႆး	Nai: maii waa; hpai: hpai:	ၼႆးမႆႉဝၢႈၽႆးၽႆး	အဖွားမိုင်ကမီးမီးဟုအော်သည်၊
ပူႇဢႆႈမႃးၶေႇၽႆး	Poo, ai; maa; hke hpai:	ပူႇဢႆႈမၢးၶေႇၽႆး	အဘိုးအိုင်မီးလာ၍ငြိမ်းသတ်သ
ၽႆးမႆႈပႃးပူႇဢႆႈ	Hpai: mai; paa: poo, ai;	ၽႆးမႆႈပၢးပူႇဢႆႈ	အဘိုးအိုင်ပါမီးလောင်သည်၊
ၼႆးမႆႉႁႆႈငႃးငႃး	Nai: maii hai; ngaa: ngaa:	ၼႆးမႆႉႁႆႈငၢးငၢး	အဖွားမိုင်အလွန်ငိုသည်၊
၆။ ေ—ႝ၊			
ပီႈသေႝႁေႝၵႃး	Pi; saw haw; kaa;	ပီႈသေႝႁေႝႈၵၢး	ကိုစော်မိတ်ကားမောင်းလာသည်
ႁေႝၵႃးမေႝၼႃ	Haw; kaa: maw naa,	ႁေႝႈၵၢးမေႝၼၢ,	မိတ်ကားမောင်းကျင်လည်သည်
ႁေႝၵႃးတီႈႁေႝ	Haw; kaa: ti; haw	ႁေႝႈၵၢးတီႈႁေႝ	ဟော်မှာမိတ်ကားမောင်းသည်၊
ၵႃးႁေႝလီၼႃ	Kaa: haw li naa,	ၵၢးႁေႝလီၼၢ,	ဟော်ကမိတ်ကားအလွန်ကောင်း
ပေႝးမီးၵႃးၵေႝ	Paw: mi: kaa: kaw;	ပေႝးမီးၵၢးၵေႝႈ;	မိတ်ကားရှိလျှင်၊
ပေႝးႁေႝၵေႝမေႝ	Paw: haw; kaw; maw	ပေႝးႁေႝႈၵေႝႈမေႝ	မောင်းလျှော်တတ်သည်၊
၇။ —ံ၊—ံ။			
ဢေးပုၶံၢၼမ့်မႃး	e: poo. hkaam; nam. maa:	ဢေးပူ့ၶံၢႈၼမ့်မၢး	ဆဲပုရေထဲဖြတ်လာသည်၊
ပႃးမႃးၵေႃ့ၼမ်ၼႃ	Paa: maa; kaw. nam naa,	ပၢးမၢးၵေႃ့ၼမ်ၼၢ,	အပေါ်တွေများစွာပါလာသည်၊
ၶိလေႃ့မႃးၶမ်ဝႃး	Hki, law. maa; hkam; waa:	ၶိ,လေႃ့မၢးၶမ်ႈဝၢး	ညဥ့်က ဖျည်းစီးလာသည်၊
လမ်းသႃးႁေႝလေႃ့မႃး	Lam: hsaa: haw; law. maa:	လမ်းသၢးႁေႝႈလေႃ့မၢး	ဖျည်းအရမ်းမောင်းလာသည်၊
ငႃမႃးၽႃငမ်မႆႉ	Ngaa maa: hpaa, ngam; mai.	ငၢမၢးၽၢ့ငမ်ႈမႆႉ	သစ်ပင်ကိုဝင်တိုက်မဲ့လုစ်သည်၊
လေႃ့ဢမ်ၶမ်မႃးငႆ	Law. am, hkam maa: ngai;	လေႃ့ဢမ်,ၶမ်မၢးငႆ;	ဖျည်းမခံ၍လွယ်ကူစွာလာနိုင်သ

(၂) လိၵ်ႈၵဝ်ႇၶႅပ်ႇထွႆးသင်ပုၢ်းလုင်း ၂။

ၵၢပ်ႈ	ႁူဝ်ၸႂ်	ၶိူဝ်း	မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။
၁။ ―ႅ။―ႅ။―ႅ။			
ပူႇၸမ်သႅမ်မႂ်ႇလႅမ်	Poo, sam, hseim; mai. lem	ပူႇ,ၸမ်,သဵမ်း;မႂ်ႇလဵမ်	အတိုးစံဝါးချွန်သည်။
မႂ်ႇလႅမ်လႅမ်လီၼႃ	Mai. lem lem li naa,	မႂ်ႇလဵမ်လဵမ်လီၼႃ,	ဝါးချွန်အတော်ချွန်သည်။
ပႃၸႃၶမ်းၶႅမ်ႇၼႃ	Paa; saa, am; hkem. naa,	ပႃး;ၸႃ,ဢမ်း;ၶဵမ်ႇ.ၼႃ,	ဒေါ်ဆာကကောင်းသည်ဟုချီးမွမ်း၏။
မႂ်ႇလႅမ်ဝႂ်ႇႁႅမ်မႃး	Mai. lem wai. hem maa	မႂ်ႇလဵမ်ဝႂ်ႇႁဵမ်မႃ	ဝါးချွန်ခွေးရိက်တို့ရန်ထားသည်။
ပူႇၸမ်ပႅမ်ႁိမ်းၽႃ	Poo, sam, peim, him: hpaa	ပူႇ,ၸမ်,ပဵမ်,ႁိမ်း;ၽႃ	အတိုးစံထရံနံဘေးမှာပုန်းနေသည်။
မႃမႃးႁိမ်းပူႇၸမ်	Maa maa: him: poo, sam,	မႃမႃးႁိမ်းပူႇ,ၸမ်,	အတိုးစံထံခွေးလာခဲ့သည်။
၂။ ―ဝႆ။			
ပွႆးမီးၵႃၼႆ	Poi: mi: kaa; nai;	ပွႆးမီးၵႃး;ၼႆ;	ဠိမ့်ပွဲရှိသည်။
ပႃသွႆးၶႆၼမ်ႉဢွႆ	Paa; hsoi: hkai nam. oi;	ပႃး;သွႆးၶႆၼမ်ႉဢွႆ;	ဒေါ်ဆွယ်ကြံသကာရောင်းသည်။
ၼမ်ႉဢွႆသိမ်းလီၼႃ	Nam. oi; seim: li naa,	ၼမ်ႉဢွႆ;သိမ်းလီၼႃ,	ကြံသကာအတော်ကောင်းသည်။
ဢႆၸႆးသိမ်းၼမ်ႉဢွႆ	Ai; sai: sim: nam. oi;	ဢႆ;ၸႆးသိမ်းၼမ်ႉဢွႆ;	မောင်ဖိုင်းကြံသကာမြည်းသည်။
ဢႆၸႆးယႃႉယွႆၼမ်ႉဢွႆ	Ai; sai: yaa. yoi; nam. oi;	ဢႆ;ၸႆးယႃႉယွႆ;ၼမ်ႉဢွႆ;	မောင်ဖိုင်းကြံသကာခုတ်ယူသည်။
ဢႆၸႆးသွႆပႃသွႆးၶႆ	Ai; sai: soi; paa; hsoi: hkai	ဢႆ;ၸႆးသွႆပႃး;သွႆးၶႆ	မောင်ဖိုင်းဒေါ်ဆွယ်ကိုဘူရောင်းသည်။
၃။ ―ဝ်။			
ၵႆမေႊငွမ်းယူ	Kai, me; ngawm: yoo,	ၵႆ;မေႊ;ငွမ်းယူ	ကြက်မဝပ်နေသည်။
မႃမႃးငွမ်ႁိမ်းၵႆမေႊ	Maa maa: ngawm him:kai,me;	မႃမႃးငွမ်ႁိမ်းၵႆ,မေႊ;	ကြက်မနားခွေးလာဝပ်သည်။
ဢႆၸႆးသမ်ႉမႃးလွမ်မႃ	Ai; sai; hsam. maa: lawm maa	ဢႆ;ၸႆးသမ်ႉမႃးလွမ်မႃ	မောင်ဖိုင်းခွေးသာရှာသည်။
ဢႆၸႆးပႃးမႂ်ႇၸႃလွမ်းမႃး	Ai;sai:paa:mai.saa;lawm;maa;	ဢႆ;ၸႆးပႃးမႂ်ႇၸႃ;လွမ်းမႃး	မောင်ဖိုင်းအချဉ်ဝါးပါလာသည်။
ဢႆၸႆးလမ်းသွမ်းမႃပႆ	Ai; sai; lam: sawm: maa pai;	ဢႆ;ၸႆးလမ်းသွမ်းမႃပႆ;	မောင်ဖိုင်းကခွေးကိုလိုက်၍ခွေးပြေး၏။
၄။ ―ႂ်။―ူ။			
ၼၢင်းၼုမ်ႇတွမ်းၼႃမႃး	Nang: noom, tom: naa; maa:	ၼၢင်းၼုမ်ႇ,တွမ်းၼႃ;မႃး	မနွန်မျက်နှာအုပ်လာသည်။
မႃးၽႃၺႃးသုမ်ပႃ	Maa: hpaa, nyaa: hsoom, paa	မႃးၽႃ,ၺႃးသုမ်,ပႃ	ငါးထောင်သည့်မြှုံးလာဘိုက်မိသည်။
ၼၢင်းၼုမ်ႇလွမ်ႉႁိမ်းၵွမ်	Nang: noon, lom. him: kom;	ၼၢင်းၼုမ်ႇ,လွမ်ႉႁိမ်းၵွမ်,	မနွန်ရွှံ့ဘက်နားလဲသည်။
ၼၢင်းၼုမ်ႇတွမ်ၼမ်ႉလႆး	Nang: noom, tom, nam. lai:	ၼၢင်းၼုမ်ႇ,တွမ်,ၼမ်ႉလႆး	မနွန်တံထွေး ထွေးသည်။
ၼၢင်းၼုမ်ႇလီဢႆၵွမ်ၼႃ	Nang: noom, li ai kom; naa;	ၼၢင်းၼုမ်ႇ,လီဢႆၵွမ်;ၼႃ;	မနွန်ရှက်၍ခေါင်းငုံ့နေသည်။
သမ်ႉသုမ်ၼႃပႆဝႆးၼႃ	Hsam. hsoom,naa;pai; wai:naa,	သမ်ႉသုမ်,ၼႃ;ပႆ;ဝႆးၼႃ,.	မျက်နှာအုပ်၍အမြန်သွားသည်။

၅။ —ႂ။
ပူၵျဵပႃးၵွႆးမႃး
ၵွႆးထႆႁႆ ငႃးယူ
ငႃးယေႃးၶွႆးသီပျႃး
ပူၵျဵၶႆႁႃၶွႆး
ၵွႆးဢမ်ၶႆထႆႁႆ
ၵွႆးပႆတီႁႆငႃး
၆။ —ႂ။
ၼမ်ႉၼႆႉသူဝ်လီၼႃ
ၽူဝ်ယႃပေႃႈယႃႈ
ၼူဝ်ၼႆႉၽူဝ်မႃးၵႃတီၼႆ
ၽူဝ်မႃးသူဝ်ၼမ်ၼူဝ်းမေႃ
ပေႃးသူဝ်ၼမ်သူဝ်လီလီ
ယႃပေႃးသူဝ်လမ်သူဝ်ဝႆးၼႃ

Poo, kye, paa: koii: maa:
Koii: htai hai; ngaa: yoo,
Ngaa: yei; hkoii: hsi, pyaa:
Poo, kye, hkai; haa; hkoii:
Koii: am, hkai; htai hai;
Koii: pai; ti; hai; ngaa:

Nam. nai. hsou li naa,
Hpou yaa. pei yaa. nam.
Nou nai. hpou maa: kaa; ti; nai;
Hpou maa: hsou, nam nou: maw; nam
Paw: hsou, nam hsou, li li
Yaa, pei sou lam hsou, wai: naa,

ပူ့ၵျဵ,ပႃးၵွႆးမႃး
ၵွႆးထႆႁႆ;ငႃးယူ,
ငႃးယေႃး;ၶွႆးသီ,ပျႃး
ပူ,ၵျဵ,ၶႆႁႃ;ၶွႆး
ၵွႆးဢမ်,ၶႆ;ထႆႁႆ;
ၵွႆးပႆ;တီ;ႁႆ;ငႃး

ၼမ်ႉၼႆႉသူဝ်လီၼႃ,
ၽူဝ်ယႃ,ပေႃႈယႃ.ၼမ်ႉ
ၼူဝ်ၼႆႉၽူဝ်မႃးၵႃ;တီ;ၼႆႉ;
ၽူဝ်မႃးသူဝ်,ၼမ်ၼူဝ်းမေႃ.ၼမ်ႉ
ပေႃးသူဝ်,ၼမ်သူဝ်,လီလီ
ယႃ,ပေႃးသူဝ်လမ်သူဝ်,ဝႆးၼႃ

ဆယ်အိမ်ခေါင်းကျဲ့ပါသ...
ကျဲ့နှင့်နှမ်းယာခင်းထွန်...
နှမ်းတခွဲလျှင်ပေးကျ၀်၊
ဆယ်အိမ်ခေါင်းက ၅ခွဲရောင်...
ကျဲ့သည်ယာခင်းမထွန်လို...
နှမ်းခင်းမှ ကျဲ့ထွက်ပြေး...

ဤရေအလွန်ကြည်လင်...
မည်သူမှ ရေမနေခက်...
ဒိနေ့နံက်မည်သူလာသ...
ရေအိုးထဲမည်သူနေ...
ရေသည်...
စိတ်ဆိုး...မြန်မြန်မသ...

(၃) လိၵ်ႈၾဵတ်းဢၼ်ထွႆးသင်ပၢၼ်းလုင်မ ၃။

မြန်မာအဓိပ္ပါယ်။

ၵဝ် ၸုဝ်းမ ၼိူင်သုင်

၁။ —ၵ်။ —ၢၵ်။
မၵ်ပၵ်ႉမၵ်ၼမ်ၼႃ
လႆၶႆယေႃးပၵ်ယေႃးႁွႆ.
လႆသူဝ်လေႃ.လၵ်ၶႆ
ဢႆမႆမႃးႁႃလၵ်ႉမၵ်ပၵ်ႉ
မၵ်ပၵ်ႉႁႆဢမ်ႁူလႆပၵ်
ပူၵျဵတီဢႆမႆၽူလၵ်ႉမႃး
၂။ —ိၵ်။ —ေၵ်။ ေၵ်။
ၶိၵ်တေႆမႃးလေၶမ်ၼႆႉ
သူဝ်.ဢေႃးလိၵ်ႉႁႃဝႆႉသေႃ.လိၵ်.
ပေႃးၶိၵ်မႃးသူယႃပေႆဢိၵ်း
ၶိၵ်သူဢေႃးလိၵ်ႉပႃးလိၵ်တႆးမႃး
ၶိၵ်ပႃးဝႃသႃၼႃလူလိၵ်တႆး
ပေႃးလူလိၵ်တႆးတိၵ်းတိၵ်းမေႃ
ၵူၵေႃ.

Maak, pak. maak, nam naa,
Lai; hkai yei; pak, yei; hoi.
Lai; hsou, law. lak; hkai
Ai; mai maa: haa lak. maak, pak
Maak. pak, hai am, hoo. lai pak,
Poo, kye, ti. ai; mai hpoo; lak. maa:

Hkek, tei maa: le, hkam; nai.
Sou. e: leik. haa wai. hsei: lik.
Paw: hkek, maa: hsoo yaa. pei eik:
Hkek, soo. e: leik. paa: lik: tai: maa:

Hkek, paa: waa, hsaa, naa, loo lik: tai:
Paw: lóo lik; tai: tik: maw koo; kaw.

မၢၵ်,ပၵ်.မၢၵ်,ၼမ်ၼႃ,
လႆ;ၶႆယေႃ;ပၵ်,ယေႃ;ႁွႆ.
လႆ;သူဝ်,လေႃ.လၵ်;ၶႆ
ဢႆ;မႆမႃးႁႃလၵ်.မၢၵ်,ပၵ်.
မၢၵ်,ပၵ်.ႁႆဢမ်,ႁူ.လႆပၵ်
ပူ,ၵျဵ,တီ.ဢႆ;မႆၽူ;လၵ်.မႃး

ၶိၵ်,တေႆမႃးလေ,ၶမ်;ၼႆႉ;
သူဝ်.ဢေႃးလိၵ်ႉႁႃဝႆႉသေႃးလိၵ်
ပေႃးၶိၵ်,မႃးသူယႃ,ပေႆဢိၵ်း
ၶိၵ်,သူ.ဢေႃးလိၵ်.ပႃး
လိၵ်;တႆးမႃး
ၶိၵ်,ပႃးဝႃ,သႃၼႃ, လိၵ်.တႆး
ပေႃးလူလိၵ်;တႆးတိၵ်းတိၵ်းမေႃ
ၵူၵေႃ.

ဖရုံသီးအတော်သီးသည်...
တရာလျှင် ၁၀-ရောင်းရ...
လှည်းနှင့်တင်ရောင်းသ...
မောင်ပိုင်ဖရုံသီးလာဝယ်...
ဖရုံသီးများစွာ ပျောက်...
ပူကြယ်အိုက်နိုင်သူမို ကိုဘ...

ဒိနေ့ညနေသည်လာမည်...
မယ်လိတ်ကိုဆေးလိပ်ဝယ်...
စည်သည်လာလျှင်မပေါ်...
မယ်လိတ်ရှိစေ့ရှမ်းစာပ...
စည်သည်ရှမ်းစာ ဖတ်သ...
ရှမ်းစာနိုင်ဖြင့်ဘတ်လျှင်လျှင်...

—ုၵ်၊ —ူၵ်၊

မေ်ပႃပုၵ်းဢိၼုလုၵ်.	Me; paa; pok: i, noo, look.	ၸမ်;ပႃ;ပုၵ်းဢိ,ၼူ.လုၵ်.	အဒေါ်က မယ်နုကိုထရန်နိုးသည်၊
ဢိၼုႁူၼုၵ်တုၵ်းသို	i, noo, hoo nok, tok: sou	ဢိ,ၼူ.ႁူၼူၵ်,တူၵ်းသို	မယ်နုနားထိုင်း၍လန့်သည်၊
ဢိၼုလုၵ်.လုၵ်းယိၵ်.ၼႃမေ်ပႃ	i,noo.look.sook:yek.naa;me:paa;	ဢိ,ၼူ.လုၵ်.လုၵ်းယိၵ်.ၼႃ;ၸမ်;ပႃး	အဒေါ်မျက်နှာမယ်နုမိုက်ကြည့်၏
မေ်ပႃဝႃပေႃးလုၵ်.မႃးသုၵ်ၼႃ	Me; paa; waa; paw: look. maa:	ၸမ်;ပႃ;ဝႃ;ပေႃးလုၵ်.မႃး	
သေဝႃၼႆ	hsook; naa; hsei waa; nai	သုၵ်;ၼႃ;သေဝႃ;ၼႆ	အဒေါ်ကအိပ်ယာထရက်နှာသစ်ရန်ပြော၏၊
ဢိၼုၵေႃသိႁူသိတႃ	i, noo. kaw; hsi hoo hsi taa	ဢိ,ၼူ.ၵေႃ;သိႁူသိတႃ	
လုၵ်းႁႃပိၵ်	sok: haa pek,	လူၵ်းႁႃပိၵ်,	မယ်နုမျက်စိပွတ်ပြီးထင်းရှူးရှာ၏
ဢိၼုၶုၵ်းသို့လႆ်ပိၵ်မီးၼိုး	i, noo. hkook: sou lai; pek,	ဢိ,ၼူ.ၶုၵ်းသို့လႆ;ပိၵ်,	
ၽီးၽႆး	mi: nou: hpi: hpai:	မီးၼိုးၽီးၽႆး မီးဒိုထဲမှာထင်းရှူးရှိမှန်းသတိရ၏	

၄၊ —ွၵ်၊

ၵႃတီၼႆမီးမၵ်ႁွၵ်း	Kaa; ti; nai; mi: maak, sawk:	ၵႃ;တီ;ၼႆ;မီးမၢၵ်,ႁွၵ်း	ဒီမှာလိမ္မော်သီးရှိသည်၊
ပွၵ်ၼႆမၵ်ႁွၵ်းသုၵ်းၼမ်ၼႃ	Pawk;nai,maak,sawk:hsook.nam naa	ပွၵ်;ၼႆ'မၢၵ်,ႁွၵ်းသုၵ်းၼမ်ၼႃ,	ဒီတခါလိမ္မော်သီးအတော်မှည့်၏၊
မွၵ်မၵ်ႁွၵ်းႁူင်လုင်းတူ်မႆ	Mawk, maak, sawk: hong; long: tou; mai.	မွၵ်,မၢၵ်,ႁွၵ်းႁူင်.လူင်းတူ;မႆ'	လိမ္မော်ပွင့် အပင်မှာဝေဖြာကျသည်၊
ပီဢႆလၵ်းတွၵ်တႃသွႆမၵ်ႁွၵ်း	Pi; ai; sak: tawk, taa, hsoi. maak, sawk:	ပီ;ဢႆ;လၵ်းတွၵ်,တႃသွႆ. မၢၵ်,ႁွၵ်း	လိမ္မော်သီး သီရန်အစ်ကိုနှိုးပြော၏
ဢႆလႆးတုၵ်းပီဢႆၵွၵ်မၵ်ႁွၵ်း	Ai; sai: tooks: pi; ai; kawk, maak, sawk:	ဢႆ;လႆးတုၵ်းပီ;ဢႆ;ၵွၵ်, မၢၵ်,ႁွၵ်း	အစ်ကို ကိုလိမ္မော်သီးအခွံ သင်ပေးရန်မောင်စံပူဆာသည်၊
ဢႆလႆးသို့လမ်ဝႆၼႃငွၵ်.ယူ	Ai; sai: sou lam wai. naa; ngawk. yoo,	ဢႆ;လႆးသို့လမ်ဝႆ'ၼႃ;ငွၵ်.ယူ,	မောင်စံစိတ်ဆိုး၍မျက်နှာပုပ်၏။

၅၊ —ိုၵ်၊ —ိူၵ်၊

ၽူလၵ်.လေ်လိုၵ်းၼႃ	Hpoo; lak. le, luk: naa,	ၽူ;လၵ်.လေ,လိုၵ်းၼႃ,	ညဉ့်နက်အောင်လည်သည့်သူခိုး၊
ၽူလၵ်.လၵ်.တိုၵ်ၶမ်းမႃး	Hpoo; lak. lak. turk; hkam: maa:	ၽူ;လၵ်.လ.တိူၵ်;ၶမ်းမႃး	ရွှေသေတ္တာကိုသူခိုး ခိုးလာသည်၊
ဢႃမူထမ်းပႃးလိူၵ်လိၵ်းသွမ်းႁႃ	Aa; moo. htam: paa: surk; leik: sawm: haa	ဢႃ;မူ.ထမ်းပႃးလိူၵ်;လိၵ်းသွမ်းႁႃ	အမှုထမ်းများလက်ဆိပ်နှင့်ရှာ၏၊
ဢႃမူထမ်းႁိုၵ်.ညႃးၽူလၵ် ႁိမ်းႁိုၵ်း	Aa; moo. htam: huk. nyaa: hpoo; lak. him: huk:	ဢႃ;မူ.ထမ်းႁိုၵ်.ညႃးၽူ;လၵ် ႁိမ်းႁိုၵ်း	အမှုထမ်းများက သူခိုးကိုချောက်နားမှာရင်ဆိုင်တွေ့သည်၊
ၽူလၵ်.ပွႆတုၵ်းတိူၵ်ၶမ်းငႃပႆ	Hpoo; lak. poi, tok: turk; hkam; ngaa pai;	ၽူ;လၵ်.ပွႆ,တူၵ်းတိူၵ်;ၶမ်းငႃပႆ;	သူခိုးက ရွှေသေတ္တာလွှတ်ချ၍ပြေးမည်ပြုသည်၊
ဢႃမူထမ်းဝႃဢႆမိူၵ်ပေႃးမိုးႁႆ.ထမ်းပႆလူးဝႃၼႆ	Aa; moo. htam: waa; ai; murk; paw: mou: hai. sam: pai: loo: waa; nai	ဢႃ;မူ.ထမ်းဝႃ;ဢႆ;မိူၵ်; ပေႃးမိုးႁႆ.ထမ်းပႆ;လူးဝႃ;ၼႆ	အမှုထမ်းများကမင်းရဲလျှင် ပြေးကြည့်စမ်းဟုပြောသည်၊

(၄) လိၵ်ႈၽတ်းဢၼ်ထွႆႈသင်ပၢၼ်းလုင်မႆ ၄၊

၁၊ —င်၊ —ၢင်၊			
ၼင်းသွ်လွ့်သင်ၶမ်းၼင်	Nang: hsou sou. hsaang, hkam: naang;	ၼင်းသွ်လွ့်သၢင်ၶမ်းၼၢင်;	မနန်းဆိုင်ကဆံခမ်းကိုထိုင်ခိုင်း၏
သင်ၶမ်းဢမ်ၶႆႇၼင်ႁိမ်းၼင်းသွ်	Hsaang, hkam: am, hkai; naang; him: nang: hsou	သၢင်ၶမ်းဢမ်ၶႆႇၼၢင်ႁိမ်းၼင်းသွ်	ဆံခမ်းက မနန်းဆိုင်နားမထိုင်လို၊
ၼင်းသွ်ဢီးသင်ၶမ်းတုၵ်းၶင်	Nang: hsou i: hsaang, hkam: tok: hkang.	ၼင်းသွ်ဢီးသၢင်ၶမ်းတုၵ်းၶင်	မနန်းဆိုင်တွန်းချ၍ဆံခမ်းလိမ့်ကျသည်၊
ၼင်းသွ်ထင်သင်ၶမ်းတႆ	Nang: hsou htang, hsaang, hkam: tai	ၼင်းသွ်ထင်သၢင်ၶမ်းတႆ	ဆံခမ်းသေပြီဟုမနန်းဆိုင်ထင်၏၊
ပူၵင့်လၵ်သင်ၶမ်းဢွၵ်	Poo, kang. lak; hsaang, hkam: awk,	ပူၵင့်လၵ်သၢင်ၶမ်းဢွၵ်,	ဆယ်အိမ်ခေါင်းကဆံခမ်းကိုဆွဲထုတ်သည်၊
လင်သင်ၶမ်းလွၵ်မီးသေတုမ်တွၵ်	Lang hsaang, hkam: lawk; mi: hsei tum; tawk,	လင်သၢင်ၶမ်းလွၵ်မီးသေတုမ်တွၵ်,	ဆံခမ်း၏ကျောခွံ၌ဒါဏ်ရာရသည်၊
၂၊ —ိင်၊ —ေင်၊ —ႄင်။			
ၼႆးႁိင်တင်ၼမ့်ၼိင်	Nai:heing taang; nam.neing;	ၼႆးႁိင်တၢင်ၼမ့်ၼိင်	ဟိန်ကတော်ခွက်ရေအိုးတည်၏
ၶိၵ်မႃးလေပူႁိင်	Hkek, maa: le, poo, heing	ၶိၵ်မႃးလေပူႁိင်	သူကြီးထံဧည့်သည်အလည်လာ၏
ၶိၵ်ဢိင်ၽႃၼင်ႁႆႇတိင်	Hkek,ing hpaa naang;hai,ting,	ၶိၵ်ဢိင်ၽႃၼၢင်ႁႆႇတိင်,	ဧည့်သည်ထရံမှီထိုင်၍ စောင်းတီးနေ၏
ၼႆးႁိင်ဢင်လိင့်ၶဝ်ၶိၵ်	Nai; heing ang; leing. hkao; hkek,	ၼႆးႁိင်ဢင်လိင့်ၶဝ်ၶိၵ်,	ဟိန်ကတော်ဧည့်သည်ကိုထမင်းကျွေး၍ ပြင်ဆင်၏၊
ၶိၵ်လီဢႆလုၵ်ယိင်းၼႆးႁိင်	Hkek, li ai look; ying: nai:heing,	ၶိၵ်လီဢႆလုၵ်ယိင်းၼႆးႁိင်	ဧည့်သည်ကဟိန်ကတော်သမီးကိုရှက်နေ၏
ၼႆးႁိင်ယုမ့်တေႃလုၵ်ယိင်းၼင်းသိင်,	Nai: heing yoom. taw. look; ying: nang: sing,	ၼႆးႁိင်ယုမ့်တေႃလုၵ်ယိင်းၼင်းသိင်,	ဟိန်ကတော်သမီးနန်းစိန်ကိုကြည့်ပြီးပြုံး၏
၃၊ —ုင်၊ —ူင်၊			
ၵႃးလုၵ်ၵိင်းတုင်မႃး	Kaa: look. kyeing:toong maa:	ၵႃးလုၵ်ၵိင်းတုင်မႃး	မိုတ်ိုကားကျိုင်းတုံမှလာသည်၊
ၵႃးၶမ်ဢုင်ႁိမ်းတုင်ၼႃး	Kaa: hkam oong him: tong; naa:	ၵႃးၶမ်ဢုင်ႁိမ်းတုင်ၼႃး	လယ်တောနားမှာမိုတ်ိုကားနစ်နေ၏၊
လႆႈႁေႃၵႃးတင်လမ်းသွမ်းသုင်	Lai; haw; kaa: tang, lam: sawm: hsong,	လႆႈႁေႃၵႃးတင်လမ်းသွမ်းသုင်,	တခြားမိုတ်ိုကားနှင့်လိုက်ပို့ရ၏၊
ၵႃးလုင်းလူးတႃၼမ့်ၶုင်း	Kaa:long:soo:taa;nam.hkong:	ၵႃးလုင်းလူးတႃၼမ့်ၶုင်း	သံလွင်ကူးတို့သို့မိုတ်ိုကားဆင်း၏
ၽင်ၼမ့်ၶုင်းသုင်ၼႃ	Hpaang, nam. hkong: hsoog naa,	ၽၢင်ၼမ့်ၶုင်းသုင်ၼႃ,	သံလွင်က ရွာအလွန်မြင့်သည်၊
လႆႈလုင်ၼင်းယိင်းၶမ်တႃ	Lai; soong nang: ying: hkam; taa;	လႆႈလုင်ၼင်းယိင်းၶမ်တႃ;	အမျိုးသမီးလက်ဆွဲပြီးကူးတို့ကူး၏
၄၊ —ွင်၊			
ႁွင်လႆဢွၵ်ၼွၼ်းၼွင်	Hawng; lai awk non: nawng	ႁွင်လႆဢွၵ်ၼွၼ်းၼွင်	ရေအိုင်မှရေသည်ချောင်းသို့စီး၏
ႁိမ်းၼွင်မီးၶုၵ်သၵ်	Him: nawng mi: hkok. saak;	ႁိမ်းၼွင်မီးၶုၵ်သၢၵ်;	ရေအိုင်နားမှာစက်ဆုံရှိသည်၊
ၼမ့်ႁွင်လႆႁိင်းၼႃ	Nam. hawng; lai heng; naa,	ၼမ့်ႁွင်လႆႁိင်းၼႃ,	ရေစီး အလွန်သန်သည်၊
ၶုင်းၼမ့်ၵေႃလွင်ပႃး	Kong; nam kaw; lawng; paa:	ၶုင်းၼမ့်ၵေႃလွင်ပႃး	ရေရဟတ်ပါမြောပါသွားသည်
ၶုၵ်မွင်းႁၢၵ်းတင်းသိင်	Hkok. mawng: haak: tang: hseing;	ၶုၵ်မွင်းႁၢၵ်းတင်းသိင်;	ရေမောင်းများအားလုံးကျိုးသည်
လႆတိင်ႁွင်မေးၽႆ	Lai; teing hawng: me: hpai	လႆႈတိင်ႁွင်ၸမ်းၽႆ	ချောင်းမှိုပြီးဆည်ကိုပြင်ရသည်

၅၊ —ိုင်၊ —ူိင်၊

လေႊတႆးဢွၵ်မိူင်းၵိုင်	Sei; tai: awk, murng: kung	ေလ်;တ'းအွၵ်,မိူင်းကိုင်	မိုင်းကိုင်မှာရှမ်းစကားထွက်၏၊
လေႊမိူင်းၵိုင်လီၼႃ	Sei; murng: kung li naa,	ေလ်;မိူင်းကိုင်လီနာ,	မိုင်းကိုင်စကားအလွန်ကောင်း၏၊
မိူင်းၵိုင်မိူင်းႁိူဝ်ႁိူင်း	Murng: kung murng: hur; hurng:	မိူင်းကိုင်မိူင်းဟိူဝ်;ဟိူင်း	မိုင်းကိုင်သည်စည်ပင်သာယာသောနယ်
ၶိုင်ဝႆႉလၢၵ်ႇမေးလေႊ	Hkung wai. saak; me: sei;	ခိုင်းဝ့်လာၵ်;မေးလေ်;	စကားမြဲမြံရန်စက်တည်ဘိုကြိုးစနေ၏၊
ဢမ်ႇႁိူင်လေႊလိူင်းလေႊၶျေႃး	Am, hung sei; lurng: sei; hkyaw:	အံ,ဟိူင်လေ်;လိူင်းလေ်းချော်	မကြာမီ စကား အချောအကြမ်း
ထိုင်တီႈတၵ်းလႆႈသိုင်	Htung ti; tak: lai; hseing;	ထိုင်တီ;တၵ်း:လ';သိုင်;	များကို အားလုံးရတို့ရန်ရှိသည်

(၅) လိၵ်ႈၸဵတ်းဢၼ်ထွမ်းသင်ပုၼ်းလုင်မ' ၅၊

၁၊ —တ်၊ —ၢတ်။

ၼၢင်းမၢတ်ႇမႃးလေႉၵၢတ်ႇ	Nang: maat; maa: le, kaat,	နင်းမာတ်;မာ:လေ်,ကာတ်,	မနန်းမတ်ဈေးသို့အလည်လာ၏
မႃးႁႃၶၢတ်သုမ်ႉၶႆႈသိင်	Maa: haa hkat, hsoom. hkai hseng	မား:ဟာခတ်,သုံ့,ခ'သိင်	ကျောင်းရောင်းရန်ဆိုင်၌တို့ရှိ၏
ၼၢင်းလိင်ၶၢတ်းပၢၵ်ႇတေႃ	Nang: leng hkat: paak, taw,	နင်းလိင်ခတ်းပာၵ်,တော်,	မနန်းလိုင်ဝေါ်ဝေါ်ဟုအသံပေး၏
ၼၢင်းမၢတ်ႇဝႆႉယုမ်ႉလူး	Nang; maat; wai, yoom. soo;	နင်းမာတ်;ဝ',ယုံ့,လူး	မနန်းမတ်ကသည်ပြီးပြုံးသည်၊
ၼၢင်းလိင်ၼၢင်ၶႆႈသၢတ်	Nang: leng naang; hkai hsat,	နင်းလိင်နာင်;ခ'သတ်,	မနန်းလိုင်ထိုင်ပြီးဈေးရောင်း၏၊
ၶႆႈသၢတ်လႆႈဝၢတ်ႇပႆႇ	Hkai hsat, lai; wat, pai	ခ'သတ်,လ';ဝတ်,ပ'	ဈေးရောင်း၍ ဒီ-၄ပဲပိုရသည်၊

၂၊ —ိတ်၊ —ေတ်၊ —ဵတ်။

ၶိတ်ႇမေႃးၼွင်းၼမ်ႉ	Hkeit, maw: nou: nam.	ခိတ်,မော်:နုင်းနံ့	ပါးရေထဲမှာအောင်နေသည်၊
ပိတ်းမေႃးၼွင်းၼွင်	Peit: maw: nou: nawng	ပိတ်းမော်:နုင်းနွင်	ရေအိုင်ထဲမှာ ဘဲအောင်နေသည်၊
တမ်ႇငႃႈတီႉၶိတ်ႇသူႇၼွင်းပိတ်း	Tam, ngaa; ti. hkeit, sou, nou: peit;	တံ,ငါ;တိ့ခိတ်,သု့,နုင်းပိတ်;	တံငါသည်ပါးဖမ်း၍တောင်းထဲထည့်၏
တမ်ႇငႃႈတိတ်ႇပူႉလွၼ်ပိတ်း	Tam, ngaa; teit, pou. lawn peit:	တံ,ငါ;တိတ်,ပု့,လွန်ပိတ်း	တံငါသည်ပုန်း၍ဘဲကိုချောင်း၏
သိင်ၶိတ်ႇမေႃးဢိတ်ႇဢိတ်ႇ	Hseing hkeit, maw: et; et;	သိင်ခိတ်;မော်းအိတ်;အိတ်;	ပါးအောင်သံအက်အက်မည်၏၊
ပိတ်းသၼ်ပိၵ်ႇမေႃးၽိတ်ႇၽိတ်ႇ	Peit: hsan, pik, maw: hpet; hpeit;	ပိတ်သန်,ပိၵ်,မော်းဖိတ်;ဖိတ်;	ဘဲအတောင်ခါဘတ်ဘတ်မည်၏

၃၊ —ုတ်၊ —ူတ်၊

ဢႆႈတုတ်ႈၼၢင်ႈႁိမ်းတုမ်မႆႉ	Ai; toot; naang; him: toom mai.	အ';တုတ်;နာင်;ဟိမ်းတုံမ့'	တုံးနားမှာလူနံ့ထိုင်နေသည်၊
သုတ်ႉပိတ်ႈတုမ်မႆႉသေႊ	Hsoot. pet; toom mai. hsei	သုတ့်ပိတ်;တုံမ့'သေ်	သစ်တုံးကိုဒွေ့လိုက်ပါ။
ဢႆႈတုတ်ႈလုတ်းသႆႈႁၢတ်ႉ	Ai; toot; lôt: hsai haat.	အ';တုတ်;လုတ်းသ'ဟာတ့်	လူနံ့ခါးပတ်ချွတ်နေသည်၊
ဢႆႈတုတ်ႈၶုတ်းႁူးသၢင်	Ai: toot; hkoot: hoo: hsang	အ';တုတ်;ခုတ်းဟူးသင်	လူနံ့ဘာတွင်းတူးနေသလဲ?
ဢႆႈတုတ်ႈလုတ်ႇမေႃႈယႃႈ	Ai; toot; loot, maw: yaa;	အ';တုတ်;လုတ်,မော်;ယာ;	လူနံ့ဆေးတံသောက်သည်၊
ဢႆႈတုတ်ႈသုတ်ႇယႃႈယႃ	Ai; toot; hsoot, yaa; yaa	အ';တုတ်;သုတ်,ယာ;ယာ	လူနံ့ဆေးရှူသည်၊

၄၊ —ွတ်၊			
လွတ်ၼႃသၵ်မႃး	Lawt; aa; hsak; maa:	လွတ်;အာ;သက်;မား	အသက်လွတ်လာသည်၊
ႁွတ်မႃးလီၼႃ	Hawt; maa: li naa,	ဟွတ်;မား;လီနာ၊	ကောင်းမွန်စွာရောက်လာသည်၊
လေႇသွတ်ၵူဝိင်း	Le, sawt, koo; weing:	လေ့၊သွတ်၊ကူ;ဝိင်း	မြို့တိုင်းနှင့်အောင်လည်သည်၊
ငူးတိုင်းငႃတွတ်	Ngoo: tung: ngaa tawt,	ငူးတိုင်းငါတွတ်၊	မြွေပွေးကိုက်ရန်ပြုသည်၊
ထွတ်မိတ်တိင်းသွႆ	Htawt, myit; teng: hsou,	ထွတ်၊မိတ်;တိင်းသွိ၊	ဓါးနှင့်ချွတ်ပြီးထိုးသည်၊
ၵွတ်ၶေႃးၼင်းပႆ	Kawt, hkaw: nang: pai;	ကွတ်၊ခေါ်းနင်းပိုင်;	မယ်လည်ပင်းဖက်ပြီးမြေး[illegible]
၅၊ —ိုတ်၊ —ူတ်၊			
လိတ်မႆႁိူဝ်ဢွၵ်	Let, mai; hur, awk,	လိတ်၊မိုင်;ဟိူ၊အွက်၊	နေပူလျှင်ချွေးထွက်သည်၊
ႁိူတ်တူင်ၼုၼ်းၽႃ	Hurt; tong. nou: hpaa;	ဟိူတ်;တူင့်နုန်းဖါ;	စောင်ထဲမှာကြမ်းပိုးရှုတိုး[illegible]
မေႇပႃဢမ်ၶုတ်းသူ	Me; paa;am, hkut: sou	မေ့;ပါ;အမ်၊ခုတ်းသူ	ကြီးဒေါ်အသားမရ၊
မေႇပႃႁိူတ်းၼင်းၵုတ်း	Me; paa; hut: nang: kut:	မေ့;ပါ;ဟိူတ်းနင်းကုတ်း	ကြီးဒေါ်မနန်းကိတ်ကိုဒေါ်[illegible]
ၼင်းၵုတ်းလႆလွမ်ႁိူတ်	Nang: kut: lai; lawm hurt;	နင်းကုတ်းလိုင်;လွမ်ဟိူတ်;	မနန်းကိတ်ကြမ်းပိုးရှာရသည်၊
လိူတ်ႁိူတ်လိင်သင်းႁင်း	Lurt; hurt; leng sang: hang:	လိူတ်;ဟိူတ်;လိင်သင်းဟင်း	သွေးရဲရဲနှင့်ကြမ်းပိုးကိုတွေ့[illegible]

(၆) လိၵ်ႈတႅမ်းၼႃႈၵွမ်းသင်ပၢၼ်းလိူင်မႆ ၆၊

၁၊ —ၼ်၊ —ၢၼ်၊			
လၢၼ်သႆးၽၢၼ်ပေႃမေႃ	Lan sai: hpan paw; me;	လၢန်သိုင်းဖၢန်ပေါ်;မေ;	မိဘပဲ့တူမောင်၊
ပေႃၼႃပၢၼ်ပဵၵ်ႉသၢၼ်	Paw; naa. paan pek. hsan,	ပေါ်;နာ့ပါန်ပိက့်သန်၊	ဦးလေးကပိုက်ဆံပေးသည်၊
လၢၼ်သႆးလႆသမ်ၶၢၼ်	Lan sai: lai; hsam hkan	လၢန်သိုင်းလိုင်;သမ်ခန်	တူမောင်မှာ ၃၀-ရသည်၊
ၵေႃႉႁၢၼ်သမ်ႉၶႆလႆ	Kaw. haan hsam. hkai; lai;	ကော့ဟာန်သမ့်ခိုင်;လိုင်;	မြင်ရသူလိုချင်ကြသည်၊
လၢၼ်ယိင်းၶၢၼ်ႉႁိတ်းၵၢၼ်	Lan ying: hkan. heit: kan	လၢန်ယိင်းခန့်ဟိတ်းကန်	တူမအလုပ်လုပ်ရမှာပျင်းသည်
ပေႃၼႃဢမ်ပၢၼ်ပဵၵ်ႉသၢၼ်ႁႆ	Paw; naa. am, paan pek. hsan, hai;	ပေါ်;နာ့အမ်၊ပါန်ပိက့်သန်၊ဟိုင်;	ဦးလေးကပိုက်ဆံမပေး၍[illegible]
၂၊ —ိၼ်၊ —ိၼ်၊			
ၼွၵ်လိၼ်ၼုၼ်းလိၼ်	Nawk; lin nou: lin	နွက်;လိန်နုန်းလိန်	မြေပြင်မြေတွင်း၊
မိူင်ၵိၼ်မိင်းသီး	Mong; kin meng: si:	မိူင်;ကိန်မိင်းသီး	ပိုးကိုက်ပိုးထိုး၊
မိူင်မီးပိၼ်တီ	Mong; mi: pein ti;	မိူင်;မီးပိန်တီ;	တချို့နေရာမှာပိုးရှိသည်၊
တိၼ်မိူင်ၵႆးၼႃ	Tin mong; kai: naa,	တိန်မိူင်;ကိုင်းနာ၊	ပိုးခြေထောက်အလွန်ကြမ်း[illegible]
လႆတွႆမႆႉလူင်း	Lai; toi, mai. long:	လိုင်;တွိုင်၊မိုင့်လူင်း	သစ်ပင်ကိုရိုက်ချရသည်၊
ဝူင်ၶုမ်းသိၼ်တုၵ်း	Wong; hkom: hsein tok:	ဝူင်;ခုမ်းသိန်တုက်း	ပိုးယားကျလာသည်၊

၃။ —ုၼ်၊ —ူၼ်၊

ၼိုဝ်းဝင်းလုမ်းမီးတုၼ်မၢၵ်ဢုၼ်	Nou: wang: loom:mi: ton; maak, oon	ၼိုဝ်းဝင်းလုမ်းမီးတူၼ်;မၢၵ်,ဢုၼ်	ရုံးဝင်းထဲမှာအုန်းပင်ရှိသည်၊
ၵုၼ်းၶုၼ်မၵ်ႉမၢၵ်ဢုၼ်ၼႃ	Kon: hkoon mak. maak, oon naa,	ၵူၼ်းၶုၼ်မၵ်ႉမၢၵ်,ဢုၼ်ၼႃ,	ဝန်ထောက်၏အစေခံအုန်းသီးကြိုက်၏
မွၵ်မၢၵ်ဢုၼ်ႁွင်လုင်းမႃး	Mawk, maak, oon hong; long: maa:	မွၵ်,မၢၵ်,ဢုၼ်ႁွင်;လူင်းမႃး	အုန်းညွန့်များကျွေ၍ကျလာသော်
ပႃးမၢၵ်ဢုၼ်ႁွင်သွင်လုၵ်	Paa: maak, oon hong; hsawng look;	ပႃးမၢၵ်,ဢုၼ်ႁွင်;သွင်လုၵ်;	အုန်းသီးနှစ်လုံးပါကြွေကျ၏၊
ၼႆးႁွမ်တီသုၼ်ပိုဝ်ႉမုင်လွမ်	Nai; hawm ti,hson pou.moong; lawm	ၼႆး,ႁွမ်တီ,သုၼ်ပိုဝ်ႉမုင်;လွမ်	အဖွားတွန်ခြံခုပ်ရင်းစောင့်ကြည့်၏၊
ပူယွမ်ၵုင်ငုင်ၼုင်ၵုၼ်သွမ်	Poo,yawm kong,ngong, noong;kon sawm	ပူ,ယွမ်ၵူင်,ငုင်,ၼုင်;ၵုၼ်သွမ်,	အဘိုးရှုံ့ကုန်းပြီးဘောင်းဘီဝတ်နေ၏

၄။ —ွၼ်၊

သွၼ်လိၵ်လူးၵွၼ်	Hsawn lik; loo: kawn,	သွၼ်လိၵ်;လူးၵွၼ်,	စာသင်ရဦးမည်၊
ပူမွၼ်တိုၵ်းယုင်းလုၵ်လၼ်	Poo, mawn, tuk: yong: look; lan	ပူ,မွၼ်,တိုၵ်းယူင်းလုၵ်;လၼ်	ဘိုးဘေးကသားသြီးကိုသွန်သင်၏၊
မိူင်းပွၼ်မိူင်းပူၼႆး	Murng: Pawn murng: poo, nai:	မိူင်းပွၼ်မိူင်းပူ,ၼႆး	မိုင်းပွန်သည်ဘိုးဖွားနယ်ဖြစ်၏
ဝႆးၼႆႉဢွၼ်ၵၼ်မႃး	Wai: nai. awn kan maa:	ဝႆးၼႆႉဢွၼ်ၵၼ်မႃး	နေ့ဝင်သောအခါလာကြပါ။
သွၼ်မေႃသင်သွၼ်ဢမ်း	Hsawn maw sang, sawn am:	သွၼ်မေႃသင်,သွၼ်ဢမ်း	ပညာတတ်မှအားကျမည်၊
သွၼ်ထမ်းၵၢၼ်ၼႃမိူင်း	Hsawn htam: kaan naa; murng:	သွၼ်ထမ်းၵၢၼ်ၼႃ;မိူင်း	တိုင်းပြည်အလုပ်ထမ်းရွက်ရန်သင်ယူ

၅။ —ိူၼ်၊ —ိူၼ်၊

ယူႁိူၼ်းၶႃးပုၵ်းႁိူၼ်းမႂ်ႇ	Yoo, hurn: hkaa: pok: hurn: mai.	ယူ,ႁိူၼ်းၶႃးပုၵ်းႁိူၼ်းမႂ်ႇ	သက်ငယ်အိမ်နှင့်နေပြီးသစ်အိမ်းဆောက်
ၽူလူဝ်ၵႆႉပိူၼ်ဢမ်း	Hpoo; lou kai. purn; am:	ၽူ;လူဝ်ၵႆႉ,ပိူၼ်;ဢမ်း	အလုပ်ကဲသူ သူများချီးမွမ်း၏၊
ႁိူၼ်းၶႃးဢမ်မိူၼ်ႁိူၼ်းဢုတ်	Hurn: hkaa: am, murn hurn: oot,	ႁိူၼ်းၶႃးဢမ်,မိူၼ်ႁိူၼ်းဢုတ်,	သက်ငယ်သည်အုတ်တိုက်နှင့်မတူ၊
ပေႃးၽႆးတုတ်မႂ်ၶုၼ်သုင်	Paw: hpai: tot, mai; hkun; hsoong	ပေႃးၽႆးတုတ်,မႂ်;ၶုၼ်သုင်	မီးရှို့လျှင်အမြင့်သို့လောင်တတ်၏၊
ႁိူၼ်းဢုတ်ဢမ်လီပိင်းႁိူၼ်းၶႃး	Hurn: oot, am, li peing: hurn: hkaa:	ႁိူၼ်းဢုတ်,ဢမ်,လီပိင်း ႁိူၼ်းၶႃး	အုတ်တိုက်အိမ်သည် သက်ငယ်အိမ်လောက်မကောင်း၊
ပေႃးဢိင်သၼ်မႃးႁိူၼ်းၵႆႉၵိူၼ်	Paw: ing, hsan, maa: hurn: kai.kurn,	ပေႃးဢိင်,သၼ်,မႃးႁိူၼ်း ၵႆႉၵိူၼ်,	ငလျင်လှုပ်လျှင်အိမ်ပြိုတတ်၏၊

(၇) လိၵ်ၽတ်းဢၼ်တွႆးသင်ၸၼ်းလုင်မႂ် ၇။

၁။ —ၼ်၊ —ၢၼ်၊

လိတ်မႂ်လိၼ်တိၵ်ၶၢပ်	Let, mai: lin tek, hkaap,	လိတ်,မႂ်;လိၼ်တိၵ်,ၶၢပ်,	နေပူလျှင်မြေကြီးအက်သည်၊
ၶမ်ယၢပ်ႁိတ်းၵၢၼ်ၵႆႉ	Hkam, yaap, heit: kaan kai.	ၶမ်,ယၢပ်,ႁိတ်းၵၢၼ်ၵႆႉ	ပင်ပန်းခံ၍အလုပ်လုပ်သည်၊
ဢပ်ၼမ်ႉသမ်ႉသိင်ႁၢပ်	Ap, nam. hsam. hseing haap,	ဢပ်,ၼမ်ႉသမ်ႉသိင်ႁၢပ်,	ရေချိုး၍အသံဝင်သည်၊
ၵပ်ၼႆႉဢမ်လီ	Kaap; nai. kaap; am, li	ၵၢပ်;ၼႆႉၵၢပ်;ဢမ်,လီ	ဒီခေတ် ခေတ်မကောင်း၊
ၽိုဝ်ၵျိၼ်လၢပ်မႂ်ၶျိ	Hpou kyin laap; mai; hkyi	ၽိုဝ်ၵျိၼ်လၢပ်;မႂ်ၶျိ	ထသင်စားသူစိတ်ပူရသည်၊
ဢမ်တပ်လတ်လီႁူ	Am, tap; lat; li hoo.	ဢမ်,တပ်;လတ်;လီႁူ.	မခြောက်သိဘဲရှိုးကောင်းသည်၊

၂။ ‒ိပ်၊ ‒ေပ်၊ ‒ဗပ်၊

မၢၵ်ႁိပ်းတုၵ်းလုင်းမၢႆး	Maak, heip: tok: long: maa:	မၢၵ်,ႁိပ်းတုၵ်းလုင်းမၢႆး	နို့ရည်းသီးကျလာသည်၊
ပၢႆးၵၼ်ၵိပ်းသို့ၶွင်	Paa: kan kyeip: hsou, hkawng;	ပၢႆးၵၼ်ၵိပ်းသို့ၶွင်;	ပုံးထဲကိုကောက်ထည့်ကြ၏၊
ၵံၽွင်သို့ၼူႆးဢဵပ်	Kam; hpawng; hsou, nou: ep,	ၵံ;ၽွင်;သို့,ၼူႆးဢဵပ်;	တချို့အစ်ထဲထည့်ကြသည်၊
ၵေႃ.တၢသိပ်ႁိတ်းယၢႆးယၢ	Kaw. taa hsep, heit: yaa: yaa	ၵေႃ.တၢသိပ်,ႁိတ်းယၢ;ယၢ	မျက်စိနာသူမျက်စိထဲခင်သည်
ပၢဝ်ႈငၢမၢႆးထိပ်	Paa; wou ngaa maa: htip,	ပၢႆးဝ်ႈငၢမၢႆးထိပ်,	ဒေါ်ဝိုင်းကကန်မည်လို့ကြ၏၊
ႁိပ်ၶမ်ႁူးလွင်ဝႆ့	Hip, hkam hoo: lawng; wai.	ႁိပ်,ၶမ်ႁူးလွင်;ဝႆ့	ကွမ်းညှပ်အပေါက်ခံနေသည်၊

၃။ ‒ၢပ်။ ‒ူပ်။

ၵူပ်းၵၢပ်သွင်ဝဵ	Koop: kaap, hsawng wou	ၵူပ်းၵၢပ်,သွင်ဝဵ	ခမောက်နှစ်ခု၊
ထုပ်းၼူႆးႁွင်ၽႆ	Htop: nou: hawng; hpai	ထုပ်းၼူႆးႁွင်;ၽႆ	ဆည်မြောင်းထဲမှာတွေ့သည်၊
ၵူၼ်းဢူပ်ၵၼ်မၢႆး	Kon: oop, kan maa:	ၵူၼ်းဢူပ်,ၵၼ်မၢႆး	လူချင်းစကားပြောလာကြ၏၊
ပၢႆးမၢႆးထူပ်ၼိင်	Paa: maa: htoop. neing;	ပၢႆးမၢႆးထူပ်.ၼိင်;	လာဘက်ထုပ်ပါလာကြသည်၊
မၢႆးႁုပ်ၺၢႆးလိင်း	Maa; hop. nyaa: ling:	မၢႆးႁုပ်.ၺၢႆးလိင်း	မျောက်နှင့်လာ၍တွေ့ကြသည်၊
လိင်းတုပ်းၶၢၼေ	Ling: top: hkaa ne	လိင်းတုပ်းၶၢၼေ	မျောက်ကပေါင်ပုတ်ပြသည်၊

၄၊ ‒ွပ်၊

လိင်းၵွပ်ၵိင်မႆ့	Ling: kawp; kying, mai.	လိင်းၵွပ်;ၵိင်,မႆ့	မျောက်သစ်ကိုင်းတွယ်တက်၏
ၵိင်မႆ့ၶွပ်ၼၢ	Kying, mai. hkawp; naa,	ၵိင်,မႆ့ၶွပ်;ၼၢ,	သစ်ကိုင်းအလွန်ကျွတ်ဆတ်၍၊
လိင်းႁွပ်လုၵ်လဵင်	Ling: hawp, look; leng	လိင်းႁွပ်,လုၵ်;လဵင်	မျောက်ခလေးကိုပွေ့နေသည်၊
ဢႆသိင်သွပ်.သိပ်	Ai; hseng hsawp. hsep.	ဢႆ;သိင်သွပ်.သိပ်.	မောင်ဆိုင်တီးဘိုးပြောသည်၊
ဢႆသိင်ညွပ်းလိင်း	Ai; hseng nyawp: ling:	ဢႆ;သိင်ညွပ်းလိင်း	မောင်ဆိုင်မျောက်ကိုဘမ်း၏၊
လိင်းတွပ်ဢႆသိင်	Ling: tawp, ai; hseng	လိင်းတွပ်,ဢႆ;သိင်	မောင်ဆိုင်ကိုပြန်ပြောသည်။

၅၊ ‒ုပ်၊ ‒ူပ်၊

လုင်းသိင်လုပ်လုင်းသိင်	Loong; sing, lup; loong: hseng	လုင်းသိင်,လုပ်;လုင်းသိင်	ဦးစိန်ဦးဆိုင်ကိုလိုက်လာသည်
လုင်းလိင်တုပ်တိၼ်လွၵ်	Loong: leng tup; tin lawk,	လုင်းလိင်တုပ်.တိၼ်လွၵ်,	ဦးလှိုင်ကချောက်သွန့်သည်၊
လုင်းၼုတ်ႁွၵ်ၶုပ်ႁွႆးတိၼ်	Loong: not; hawk, hkup; hoi: tin	လုင်းၼုတ်,ႁွၵ်,ၶုပ်;ႁွႆးတိၼ်	ဦးနုတ်ခမ်းမွေးဖြူခြေရာတိုင်းထွာ၏၊
ၽႆးၼႆးသိၼ်မိုပ်ပိၼ်ၵမ်း	Hpai: nai: hsin murp; pein kam:	ၽႆးၼႆးသိၼ်မိုပ်;ပိၼ်ၵမ်း	ဥပုသ်စောင့်အဖွားငါး၊နှိန်တုပ်လင်း၏
ၼႆးသိၼ်သုပ်ၵံသိၼ်	Nai: hsin hsup, kam hsin	ၼႆးသိၼ်သုပ်,ၵံသိၼ်	အဖွားကြီးဆက်ပြီးဥပုသ်စောင့်၏၊
ၶၢမ်ဢုပ်းတင်းၵိၼ်ယူ	Hkaam, up: tang: kyin yoo,	ၶၢမ်,ဢုပ်းတင်းၵိၼ်ယူ,	အစာငတ်ခံနေသည်၊

(ဂ) လိၵ်ႈပဵၼ်ၵႂၢမ်းလူႉသုမ်ပၢၼ်းလုင်မ' ဂ။

၁။ —ဝ်၊ —ၢဝ်၊

ၵဝ့်ငိူမ်ၶဝ်ႈႁူၼ်းၶဝ်	Kao. ngem hkao; hurn: hkao	ၵဝ့်ငိူမ်,ၶဝ်ႈႁူၼ်းၶဝ်	ဗိုးကွက်ငင်းတို့အိမ်ဝင်သည်။
ၶဝ်ဢဝ်ၵၢင်ယိုင်းၵဝ့်	Hkao ao kaang, yurng: kao.	ၶဝ်ဢဝ်ၵၢင်ယူိင်းၵဝ့်	ငင်းတို့ဗိုးကွက်ကိုလေးနှင့်ချိန်၏
ၼႆ'းထဝ်လုပ်လမ်ၵဝ့်ငိူမ်	Nai: htao; sou lam kao. ngem,	ၼႆ'းထဝ်;လုပ်လမ်ၵဝ့်ငိူမ်,	အဖွားအိုဗိုးကွက်ကိုစိတ်ဆိုး၏။
ၼႆ'းထဝ့်ဢဝ်တဝ်ၽုၵ်းၵဝ့်	Nai; htao; ao tao; hpook: kao.	ၼႆ'းထဝ်;ဢဝ်တဝ်;ၽုၵ်းၵဝ့်	အဖွားအိုဗိုးကွက်ကိုပြာနှင့်ပက်၏
ၵဝ့်တႆ'ႁိမ်းတိၼ်သဝ်ၶဝ်	Kao. tai him; tin hsao hkao	ၵဝ့်တႆ'ႁိမ်းတိၼ်သဝ်ၶဝ်	ဗိုးကွက်ငင်းတို့တိုင်ရင်းမှာသေ၏
ၶဝ်ၽဝ်ၵဝ့်ၼူဝ်းတဝ်	Hkao hpao kao. nou: tao;	ၶဝ်ၽဝ်ၵဝ့်ၼူဝ်းတဝ်;	ငင်းတို့ဗိုးကွက်ကိုပြာနှင့်ဖုတ်၏။

၂။ —ိဝ်၊ —ႅဝ်၊ —ဵဝ်၊

ၼူၵ်ႉၶဵဝ်တင်းၼူၵ်ႉၵဵဝ်	Nok. hkeio tang: nok. keio,	ၼူၵ်ႉၶဵဝ်တင်းၼူၵ်ႉၵဵဝ်,	ကြက်တူရွေးနှင့်ဇရက်။
မေႃးတီတွၼ်မွၵ်ႉသဵဝ်	Maw: ti; ton; mawk, hseio;	မေႃးတီ;တွၼ်;မွၵ်ႉ,သဵဝ်;	ဒလေစွယ်တော်ပင်မှာအောင်နေ၏။
ႁိမ်းပႃႁဵဝ်မီးမဵဝ်း	Him; paa, heio; mi: meau;	ႁိမ်းပႃ,ႁဵဝ်;မီးမဵဝ်း	သင်းချိုင်းနားမှာကြောင်ရှိသည်။
တိတ်ႉတဵဝ်းတၵ်ႉဢွၼ်ယူ	Tet. teau; tak. on yoo,	တိတ်ႉတဵဝ်းတၵ်ႉဢွၼ်ယူ,	တစ်တီတူးဆူညံ့စွာအောင်နေ၏။
ၵွၼ်းသွၼ်ၵေႃႉလဵဝ်မႃး	Kon: son kaw. leio maa:	ၵွၼ်းသွၼ်ၵေႃႉလဵဝ်မႃး	ဒါးပြတယောက်လာသည်။
ပႃးသီဝ်ပႃးၶဵဝ်းမႃး	Paa: hsioo, paa; hkeio: maa:	ပႃးသီဝ်,ပႃးၶဵဝ်းမႃး	ဆောက်နှင့်တံဇဉ်ပါလာသည်။

၃။ —ူဝ်၊

ဝူဝ်းသွင်တူဝ်တႆ'ၶူဝ်ယူ	Wo: hsawng to tai, hko yoo,	ဝူဝ်းသွင်တူဝ်တႆ',ၶူဝ်ယူ,	နွား ၂-ကောင်တံထားလျှော်နေ၏။
တူဝ်ၼိုင်ႈပဵၼ်ဝူဝ်းႁူဝ်ငိူၼ်း	To nung; pein wo; ho ngun;	တူဝ်ၼိုင်ႈပဵၼ်ဝူဝ်းႁူဝ်ငိူၼ်း	နွားတကောင်မှာခေါင်းဖြူဖြစ်၏။
ဝူဝ်းတူဝ်လိုၼ်းၵူဝ်ၶူဝ်ၼႃႈ	Wo: to lun: ko hko naa,	ဝူဝ်းတူဝ်လိုၼ်းၵူဝ်ၶူဝ်ၼႃႈ,	နောက်ဆုံးနွားမှာတံထားကြောက်၏
လဝ်ပွဝ်းၽူဝ်မေးသွမ်းလင်ဝူဝ်း	Sao;wo:hpo mei:sawm:lang wo:	လဝ်;ဝူဝ်းၽူဝ်မေးသွမ်းလင်ဝူဝ်း	နွားရှင်လင်မယားနွားနောက်လိုက်၏
ဢဝ်ပူဝ်ယႃႈတင်ဝူဝ်းလေၶႆ'	Ao po, yaa; tang, wo: le, hkai	ဢဝ်ပူဝ်,ယႃႈ;တင်,ဝူဝ်းလေၶႆ'	နွားပေါ်မှာဆေးတင်ပြီးရောင်း၏။
ဝူဝ်းသူဝ်းႁႆ'လူဝ်ပႆ'ႁွတ်ၵၢတ်	Wo:hso: hai so; pai, hawt;kaat,	ဝူဝ်းသူဝ်းႁႆ'လူဝ်;ပႆ'ႁွတ်;ၵၢတ်,	ဈေးမရောက်မှီနွားသိုးပျောက်၏။

၄။ —ိူဝ်၊ —ူဝ်၊

ယႃႈပေႇၵူဝ်သိူဝ်	Yaa, pei ko hsur	ယႃႈ,ပေႇၵူဝ်သိူဝ်	ကျားကိုမကြောက်ပါနှင့်။
သိူဝ်မီးတင်းၼိူဝ်	Hsur mi: tang: nur	သိူဝ်မီးတင်းၼိူဝ်	မြောက်ဘက်မှာကျားရှိသည်။
လဝ်ၵိူဝ်ပႆ'သိူဝ်	Sao; kur pai; hsur	လဝ်;ၵိူဝ်ပႆ';သိူဝ်	ဆားသယ်ကျားကိုမြင်၍ပြေး၏။
လဝ်ၵိူဝ်ႁိူဝ့်ၼႃႈ	Sao; kur hur. naa,	လဝ်;ၵိူဝ်ႁိူဝ့်ၼႃႈ,	ဆားသယ်ဆိဝ်မောသည်။
လဝ်ၵိူဝ်ၼၢင်လိုဝ်	Sao; kur naang; lu;	လဝ်;ၵိူဝ်ၼၢင်;လိုဝ်;	ဆားသယ်အမောဖြေရန်ထိုင်၏။
ၼၢင်သိုဝ်ၽၵ်းတူ	Naang; hsu; hpak: too	ၼၢင်;သိုဝ်;ၽၵ်းတူ	တံခါးပေါက်တည့်တည့်မှာထိုင်၏

(၉) လိၵ်ႈထေတ်းၶၢမ်ႇလွႆးသင်ပၢၼ်းလုင်မႂ်ႇ ၉။

၁။ ―ေလ့ၼ်။ ―ႄလ့ၼ်။			
မိဝ်းႁိၼ်မႃ	Meau: hen maa	မိဝ်းႁိၼ်မႃ	ကြောင်ကခွေးကိုမော့ကြည့်၏
မႃၶိၼ်လုပ်	Maa hken loop,	မႃၶိၼ်လုင်,	ခွေးကအရိုးကို အစာမာန်ထင်၏
မိဝ်းလိၼ်ပႆ	Meau: len; pai;	မိဝ်းလိၼ်ပႆ;	ကြောင်ထွက်ပြေးသည်၊
တိၼ်သီမႃ	Ten si; maa	တိၼ်သီ;မႃ	ခွေးကိုပျားတုတ်သည်။
ႁိၼ်ပေႃမႃး	Hein paw, maa:	ႁိၼ်ပေႃ,မႃး	တောကြောင်ပေါ်လာသည်။
ႁိၼ်လမ်းမိၼ်	Hein lam: mein;	ႁိၼ်လမ်းမိၼ်;	တောကြောင်ကမြွေကိုလိုက်၏၊
၂။ ―ႃလိုၼ်။ ―ူလိုၼ်။			
ပီၶူၺ်ၶႆႇလူၺ်	Pi; hkooei hkai looei	ပီ;ၶူၺ်ၶႆႇလူၺ်	၁ဲ့အိုကြက်ဆုံရောင်းသည်၊
ၶႆႇလူၺ်သွင်ႁူၺ်	Hkai looei hsawng hooei,	ၶႆႇလူၺ်သွင်ႁူၺ်	ကြက်ဆုံ ၂-လုံးရောင်းသည်၊
ၼွင်းၵူၺ်မီးၵူၺ်	Nou; kooei mi: kooei;	ၼွင်းၵူၺ်မီးၵူၺ်;	ခြင်းတောင်းထဲမှာငှက်ပျောသီးရှိသည်
သဝ်ၵူၺ်ပူၺ်တူၺ်း	Sao; kooei; pooi, tooei:	သဝ်;ၵူၺ်;ပူၺ်,တူၺ်း	ငှက်ပျောသည်ကဖွင့်ကြည့်၏၊
သဝ်ၵူၺ်သိုဝ်မိူဝ်း	Sao; kooi, hsu, mur:	သဝ်;ၵူၺ်,သိုဝ်မိူဝ်း	ဝါဠမ်းသည်ကဝယ်ပြန်သွား၏
သဝ်ၵူၺ်လူၺ်းၼမ်	Sao; kooi, looi: nam.	သဝ်;ၵူၺ်,လူၺ်းၼမ်	ဝါဠမ်းသည်ရေကူးသည်၊
၃ ―ိမ်၊ ―ႅမ်၊			
ၶဝ်လိုမ်းဢဝ်မႃးၶိုမ်း	Hkao lum: ao maa: hkum:	ၶဝ်လိုမ်းဢဝ်မႃးၶိုမ်း	သူတို့ညွှတ်ယူလာရန်မေ့နေ၏
ၶဝ်တႃလိူမ်တူၺ်းၵၼ်	Hkao taa lurm; tooei: kan	ၶဝ်တႃလိူမ်;တူၺ်းၵၼ်	မျက်လုံးပြူး၍သူတို့ကြည့်၏၊
ႁိူၼ်းၶဝ်ဢိူမ်ႁိမ်းတၢင်း	Hurn: hkao urm him: taang:	ႁိူၼ်းၶဝ်ဢိူမ်ႁိမ်းတၢင်း	သူတို့အိမ်လမ်းဘေးတွင်ကပ်နေ၏၊
ၶဝ်ဢၢင်ဢဝ်တိၼ်သိူမ်ၵၼ်	Hkao ang; ao tin surm, kan	ၶဝ်ဢၢင်;ဢဝ်တိၼ်သိူမ်ၵၼ်	သူတို့အချင်းချင်းခြေနှင့်ကန်မည်ပြု၏
ၶဝ်ဢဝ်မႃးမၢၵ်ၵဵင်းၵိူမ်း	Hkao aomaa:maak,kyeng:kurm;	ၶဝ်ဢဝ်မႃးမၢၵ်ၵဵင်းၵိူမ်;	သူတို့မှဉ့်သေါ်မကျဉ်းသီးယူ၏
သူၶဝ်ပိၼ်ၵိူမ်ႉသူးၵၼ်	Sou hkao pein kurm. soo: kan	သူၶဝ်ပိၼ်ၵိူမ်ႉသူးၵၼ်	သူတို့တယောက်နှင့်တယောက်စိတ်နှံကြ၏၊

(၁၀) လိၵ်ႈထေတ်းၶၢမ်ႇလွႆးသင်ပၢၼ်းလုင်မႂ်ႇ။ ၁၀။

၁။ ―ႂႃ။ ―ၸႂႃ၊ ―ႂ၊			
ၼိတ်ႇၵႂႃၼိတ်မႃး	Net; kwa, net; maa:	ၼိတ်;ၵႂႃ,ၼိတ်;မႃး	အရေးတ ကြီးသွားလာသည်၊
ယႃပေႁိတ်းၵႂၢမ်း	Yaa, pei heit: kwam:	ယႃ,ပေႁိတ်းၵႂၢမ်း	သီချင်းမဆိုနှင့်။
ၵႂႃၽႆႇၶႂႃတၢင်း	Kwa, hpai, hkwa taang:	ၵႂႃ,ၽႆႇ,ၶႂႃတၢင်း	လက်ျာဘက်လမ်းကိုသွား။
သိုဝ်မႃးလႂႃးလွင်	Hsu, maa: lwa: long	သိုဝ်မႃးလႂႃးလွင်	သွကြီးကိုဝယ်လာပါ။
ဝႆႉသႃတီလီလီ	Wai. hsaa; ti. li li	ဝႆႉသႃ;တီႉလီလီ	ကောင်းကောင်းသတိထား။
ၵေႃႁိူဝ်းၶႂၢမ်ႇပိတ်ႇ	Ko hur; hkwam; pet;	ၵေႃႁိူဝ်းၶႂၢမ်ႇ;ပိတ်ႇ;	လှေမှောက်မှာစိုးသည်၊

၂။ —ွၵ်၊ —ွတ်၊ —ွင်၊ —ွၼ်၊

ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင့်ၵၼ်	Kwak: mu; hawng. kan	ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင့်ၵၼ်	လက်ရပ်ခေါ်ကြသည်၊
ယႃပေႇၵွင်လၢတ်	Yaa, pei kwang laat;	ယႃႇ,ပေႇၵွင်လၢတ်း	ယောင်ပြီးမပြောနှင့်။
ၶွတ်လုင်းလိလိ	Hkwat, long; li li	ၶွတ်,လုင်းလိလိ	ကောင်းကောင်းခြစ်ချလိုက်ပါ။
ၶဝ်သၼ်လႆၶွၵ်	Hkao; hsan lai hkwak.	ၶဝ်;သၼ်လႆၶွၵ်ႉ	ဆန်ဘယ်နှစ်ခွက်လဲ၊?
မၼ်းမီးၵွၼ်ၼႃၽၵ်	Man: mi; kwan naa; hpak,	မၼ်းမီး;ၵွၼ်ၼႃႇ;ၽၵ်,	သူ့၏နဖူးမှာအမှဲ့ရှိသည်။
ၵူၼ်းႁၵ်ႉၶႄပေႃးမီး	Kon: hak. am, paw: mi;	ၵူၼ်းႁၵ်ႉၶႄပေႃးမီး	ချစ်တဲ့သူများသိတ်မရှိပါ။

(၁၁) လိၵ်ႈထတ်းၼႄၵွႆးသင်ပၼ်းလုင်မႂ်ႇ၊ ၁၁။

၁။ —ျႃ၊ —ႂႃ၊ —ျၵ်၊

ၵျွင်းၽုၺ်ဝႆႉလိုၼ်ၵျွတ်	Kyawng:hpooi, wai:lurn kyawt;	ၵျွင်းၽုၺ်,ဝႆႉးလိုၼ်ၵျွတ်;	သိတင်းကျွတ်ပြီးလျှင်ကျောင်းဖွင့်သည်၊
ၵျွၵ်တၼ်တေႇလႆႈမီး	Kyawk; tan, tei lai; mi:	ၵျွၵ်;တၼ်,တေႇလႆႈ;မီး	ကျောက်တန်များရှိထားရမည်။
ၵႂႃးၼႃၵေႃႇဢမ်ႇလီ	Kywaa; naa, kaw; am, li	ၵႂႃး;ၼႃ,ၵေႃ;ဢမ်ႇ,လီ	ကြွားလွန်းလျှင်မကောင်း။
ဝၼ်းသွၵ်ၵျႃပိၵ်ႉၵျွင်း	Wan:hsawk;kyaa,pik.kyawng:	ဝၼ်းသွၵ်;ၵျႃ,ပိၵ်ႉၵျွင်း	သောကြာနေ့ကျောင်းပိတ်သည်။
ၼၢင်းယိင်းၵျွၵ်းပျေႃၼႃ	Nang: ying: kyawk: pyaw,naa,	ၼၢင်းယိင်းၵျွၵ်းပျေႃ,ၼႃ,	အမျိုးသမီးကြီးခုနှစ်အတော်ပျော်၏
ၶဝ်ၵျွင်းတုၺ်းႁူးၼႃ	Hkao kyawng:tooei: hoo:.hpaa	ၶဝ်ၵျွင်းတုၺ်းႁူးၽႃ	ထရံပေါက်ကသူတို့ချောင်းကြည့်နေ၏

၂။ —ျႃ၊ —ျပ်၊ —ျတ်၊ ၸြႃ၊ ၸြတ်၊ ၸြိတ်၊

သျႃၵျပ်တုၵ်းယႃၽျတ်ၼဝ်	Hsyaa,kyap;tuk:yaa;hpyat;nao	သျႃ,ၵျပ်;တုၵ်းယႃ;ၽျတ်;ၼဝ်	ဆရာကအဖျားဖြတ်ဆေးတိုက်၏
ၵူၼ်းၼဝ်ၼဝ်ပျတ်ၵႂႃ	Kon: nao nao pyat; kwa,	ၵူၼ်းၼဝ်ၼဝ်ပျတ် ၵႂႃ,	ဖျားနေသူနေကောင်းသွားသည်။
ၵူၼ်းၼဝ်ပၼ်ငိုၼ်းၶၼ်ႁႃၵျပ်	Kon:nao paan ngun:hkan haa;kyap:	ၵူၼ်းၼဝ်ပၢၼ်ငိုၼ်းၶၼ်ႁႃ,ၵျပ်;	ဖျားသူသက်သာ၍ငွေ၅၀ပေး၏
သျႃဢမ်ႇမီးဢႃမျတ်ၵႃသင်	Hsyaa, am, mi; aa; myat; kaa; hsang	သျႃ,ဢမ်ႇ,မီး;ဢႃ;မျတ်;ၵႃ;သင်	ဆရာမှာဘာမျှအကျိုးမရှိ။
ၵူၼ်းၼဝ်ၵျမ်ၵိၼ်သုမ်ၵပ်းၵိုဝ်	Kon: nao kyam, kyin hsom; kap: kur	ၵူၼ်းၼဝ်ၵျမ်,ၵိၼ်သူမ်;ၵပ်းၵိုဝ်	အချဉ်စားရန်ဖျားနေသူကကြံ၏။
ပေႃးၼဝ်ဢႃပျတ်မီးၼိုဝ်မၼ်း	Paw:nao aa; pyet;mi:nur man;	ပေႃးၼဝ်ဢႃ;ပျတ်မီးၼိူဝ်းမၼ်း	ဖြန်ဖျားလျှင်သူ့အပေါ်အဖြစ်ရှိ၏။

(၁၂)လိၵ်ႈၽိတ်းၶၢမ်းတွႆႇသင်ပုင်ၶၢမ်းလုင်မႄႈ။ ၁၂။

၁။ —ျင်။ —ျုင်။ —ျိင်း။ —ျၢၼ်။ —ျုၼ်။

ၶဝ်ၵျုင်သိင်ၵႂႃယဝ့်	Hkao;kyoong, hseing; kwa,yao.	ၶဝ်;ၵျုင်,သိင်;ၵႂႃ,ယဝ့်	ကျောင်းကြနိသွားပြီ။
ၶဝ်ပျၢၼ်ပၢၼ်ၶုၼ်းငုၼ်း	Hkao pyan paan, hkun: ngun:	ၶဝ်ပျၢၼ်,ပၢၼ်ၶုၼ်းငုၼ်း	သူတို့ကငွေကိုပြန်ပေးသည်။
ၶျုၼ်သုပ်းၶဝ်ဢမ်မီး	Hkyoon, hsop: hkao am, mi:	ၶျုၼ်,သုပ်းၶဝ်ဢမ်,မီး	သူတို့မှာစားရကံ မကြုံပါ။
ၶဝ်လၢတ်းသင်းၶျိင်းၵႂႃ	Hkao laat: hsang: hkyeng:kwa,	ၶဝ်လ တ်းသင်းၶျိင်းၵႂႃ,	သင်းချိုင်းကိုသူတို့ဖြတ်၍သွား၏။
ၶဝ်ပႆႇၵျင်ၼႃႈႁွတ်ႈႁိူၼ်းလဝ့်	Hkao pai kyang, naa, hawt; hurn: sao.	ၶဝ်ပႆႇၵျင်ၼႃႈ,ႁွတ်ႈႁိူၼ်းလဝ့်	မြေသွက်၍အိမ်ကိုသူတို့စောစောရောက်၏။
ၶဝ်ဝေႉသုဝ့်ၶဝ်ႁဝ့်လူင်းၶျုင်	Hkao we. hsu, hkao; hao. loong: hkyoong,	ၶဝ်ဝေႉသိုဝ့်ၶဝ်;ႁဝ့်လူင်းၶျုင်,	ဦးခြုံကော်ညွှန်းကိုသူတို့ဝင်ဝယ်သွား၏။

၂။ —ျၵ်။ —ျုၵ်။ —ျိၵ်။ ေ—ျ။ ေ—ျ။ ေ—ျႃ။ —ျုဝ်။

ၵျုဝ်းလႃးၵျၵ်လိၵ်ၵၢၼ်	Kyo: saa: kyak; lik; kan	ၵျုဝ်းလႃးၵျၵ်;လိၵ်;ၵၢၼ်	စာကိုကြိုးစား၍ဘတ်ပါ။
ပေႃးပျေႃပုၼ်ႉဢမ်ၵျိူၵ်	Paw: pyaw, pon, am, kyurk;	ပေႃးပျေႃ,ပုၼ်ႉဢမ်,ၵျိူၵ်း	ထိတ်ပျော်လွန်းလျှင်းမကြိုက်ပါ။
ယိူၼ်ႉၶျုၵ်လိုဝ့်ၵျုဝ်းလႃး	Yurn. hkyook; sou kyo: saa:	ယိူၼ်ႉၶျုၵ်;လိုဝ့်ၵျုဝ်းလႃး	သည်းညည်းခံပြီးကြိုးစားပါ။
သွၼ်လိၵ်ၵျေႊးလူးယိူဝ်	Hsawn lik; kyei: soo:you,	သွၼ်လိၵ်;ၵျေႊးလူးယိူဝ်,	စာတတ်လျှင်ကျေးဇူးရှိသည်။
မျုဝ်းၵူၼ်းလႆႈဢႃမျႃး	Myo: kon: sai: aa; myaa:	မျုဝ်းၵူၼ်းလႆႈဢႃ;မျႃး	ယောက်ျားအများတို့။
လိၵႆႉၶၵ်းၵျုဝ်းလႃး	Li kai. hkak: kyo: saa:	လိၵႆႉၶၵ်းၵျုဝ်းလႃး	ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။

၁	ၼိုင်	Nung	ၼိုင်	တစ်။
၁၀	သိပ်း	Hsip:	သိပ်း	တဆယ်။
၁၀၀	ပၵ်	Pak,	ပၵ်,	တရာ။
၁၀၀၀	ႁိင်	Heing	ႁိင်	တထောင်။
၁၀၀၀၀	မိုၼ်	Mun,	မိုၼ်,	တသောင်း
၁၀၀၀၀၀	သႅၼ်	Hsen	သႅၼ်	တသိန်း။
၁၀၀၀၀၀၀	လၢၼ်ႉ	Lan.	လၢၼ်ႉ	တသန်း။
၁၀၀၀၀၀၀၀	ၵုၵ်တေႊ	Kook; tei,	ၵုၵ်;တေႊ,	တကုဋေ။

၉၉၉၉၉၉၉၉	ၵဝ်ၵုၵ်တေႊ	ၵဝ်လၢၼ်ႉ	ၵဝ်သႅၼ်	ၵဝ်မိုၼ်	ၵဝ်ႁိင်	ၵဝ်ပၵ်	ၵဝ်သိပ်းၵဝ်။
	Kao; kook; tei,	Kao; lan.	Kao; hsen	Kao; mun,	Kao; heing	Kao; pak,	Kao; hsip: kao;
	ၵဝ်;ၵုၵ်;တေႊ,	ၵဝ်;လၢၼ်ႉ	ၵဝ်;သႅၼ်	ၵဝ်;မိုၼ်,	ၵဝ်;ႁိင်	ၵဝ်;ပၵ်,	ၵဝ်;သိပ်းၵဝ်;
	ကိုးကုဋေ	ကိုးသန်း	ကိုးသိန်း	ကိုးသောင်း	ကိုးထောင်	ကိုးရာ	ကိုးဆယ်ကိုး။

(၈) ႁွႆးတေႃငုၼ်းဢဝ်ႇႁူၵ်ႉဢဝ်ႇႁဝ်ႉ

ၼိုင် ၶီႈၽုင်ႈဢွင်ႇၽႃႇယွင်း
သွင် တႆးၼွင်မွင်ပႃသူမ်
သၢမ် ၼၢင်းဢမ်ၶုၼ်တေႃးၵျီ
သီႇ ဢေႈဢီၶုၼ်တေႃးလၢႆး
ႁႃႈ မၢၵ်ႇလူႇလႃႈသုၵ်းလိူင်
ႁူၵ်း ၽုၼ်လူင်တူၵ်းဝေႃးတုၼ်
ၸဵတ်း ပိူၼ်ႈဝဵတ်းပႃလွင်ၼမ်
ပႅတ်ႇ ပိူၼ်ႈၵျဵတ်ၼမ်ၶဝ်ၼႃး
ၵဝ်ႈ ပူႇယၢင်းတဝ်ႇႁႃႈပႃႇ
သိပ်း ၼူၵ်ႉၵူၼ်ႇဝိတ်းၵူၼ်ဝဵဝ်ႇ



Nung; Hki; hpung; awng, hpaa; yawng:
Hsawng Tai: nawng mawng paa hsom;
Hsam Nang: am hkun; taw; kyi,
Hsi, e: i, hkun; taw: lai:
Haa; Maak, loo; laa; hsook: lurng
Hok: Hpon long tok: wo: tun,
Seit; Purn; weit: paa lawng nam.
Pet, Purn; kyet, nam. hkao; naa:
Kao; Poo, yang: tao; haa paa
Hsip: Nok. kon; wit: kon; weio;

ၼိုင်	ၶီႈ၊ၽုင်ႈ၊ဢွင်ႇ,ၽႃႇ၊ယွင်း
သွင်	တႆး၊ၼွင်မွင်ပႃသူမ်;
သၢမ်	ၼၢင်းဢမ်ၶုၼ်၊တေႃးၵျီ,
သီႇ,	ဢေႈဢီ,ၶုၼ်၊တေႃးလၢႆး
ႁႃႈ၊	မၢၵ်ႇ,လူႇ;လႃႈ၊သုၵ်းလိူင်
ႁူၵ်း	ၽုၼ်လူင်တူၵ်းဝေႃးတုၼ်,
ၸဵတ်း	ပိူၼ်ႈ၊ဝဵတ်းပႃလွင်ၼမ်
ပႅတ်ႇ,	ပိူၼ်ႈ၊ၵျဵတ်,ၼမ်ၶဝ်ၼႃး .
ၵဝ်ႈ၊	ပူႇ,ယၢင်းတဝ်ႇ၊ႁႃႈပႃႇ
သိပ်း	ၼူၵ်ႉ.ၵူၼ်ႇ၊ဝိတ်းၵူၼ်ဝဵဝ်ႇ;

တစ်	ပျားပယောင်းကိုပယောင်းချက်သည်၊
နှစ်	အင်းရှမ်းငါးချဉ်တည်သည်၊
သုံး	မနန်းအံယက္ကန်းရက်သည်၊
လေး	မဆဲအီယက္ကန်းကွက်ပေါ်သည်။
ငါး	မျှစ်လင်းချဉ်သီးမှည့်သည်။
ခြောက်	မိုးသီးကြီးရွာ၍နွားလန့်သည်၊
ခုနှစ်	လူတွေရေချောင်းရှောက်ပြီးငါးမြှားသည်။
ရှစ်	လူများလယ်တောထဲသို့ရေသွင်းနေကြသည်။
ကိုး	ယင်းအိုငါးရှာသည်၊
တဆယ်	ငှက်အမြီးစောင်းအမြီးပေါင်း။

(၉) သဝ်းတူဝ်ၽွင်ႉပွၵ်ႉလိူဝ်း

တွၵ်ႉတေႃႉ	Tawk. te.	တွၵ်ႉၸတ်ႉ	တောက်တဲ့
ပေႉ	Pe	ပေႉ	ဆိတ်
မိဝ်း	Meau:	မိဝ်း	ကြောင်
တိတ်ႉတိဝ်း	Tet. teau:	တိတ်ႉတိဝ်း	တက်တိတူး
ၶွတ်ၵွင်	Hkawt; kawng,	ၶွတ်ႈ,ၵွင်,	(ငှက်တမျိုး)
ပီသိဝ်း	Pi seio:	ပီသိဝ်း	ရွှေပြည်စိုး
ၵိုင်းဝေႃး	Kur: wo:	ၵိူဝ်းဝူဝ်း	ငှက်ငွား
တွင်လေႃး	Tawng; law:	တွင်ႈလေႃး	ဥဩငှက်တမျိုး
ၵူဝ်တူၵ်း	Ko tok:	ၵူဝ်တူၵ်း	ငှက်ဗိမ်းတမျိုး
ဢႃဝုမ်း	Aa woom:	ဢႃဝုမ်း	ငှက်ငွား
ပေႃႁၢဝ်ႉ	Paw; hao.	ပေႃႈႁၢဝ်ႉ	ဥဩငှက်
ပူၵူဝ်သိူဝ်	Poo, ko hsur	ပူ,ၵူဝ်သိူဝ်	ချိုးလင်းပြာ
ပုၵ်ႉတႃလုၺ်း	Pook. taa; looi:	ပုၵ်ႉတႃႈလုၺ်း	ဖြူကောင်
ၵုၵ်ၵၢၵ်	Kok, kaak,	ၵုၵ်,ၵၢၵ်,	အောက်ချင်းကြီး
ဝင်ၵူးလေႃး	Wang, koo: law:	ဝင်,ၵူးလေႃး	ရှုးပျံ
ၼင်းပွမ်ႈသဝ်ၶွၵ်	Nang: pawm; hsao hkawk,	ၼင်းပွမ်ႈသဝ်ၶွၵ်,	ယောက်ဖခွေးခေါ်ခွေးခေါ်ဒိုင်
ၼုၵ်ႉတူ	Nok, too;	ၼုၵ်ႉတူႈ	ချိုး
မႃဝုၵ်း	Maa wook:	မႃဝုၵ်း	ညောင်ခွေးငှက်
ၶူတ်းၵုၵ်	Hkoot: kook;	ၶူတ်းၵုၵ်ႈ	ဥဩမယ်သင်
တီးတူတ်	Ti: toot;	တီးတူတ်ႈ	ဒီးဒုတ်

(၁၀) ဢင်ၵႃႇတူဝ်ၵူၼ်း

ၵွၵ်းႁူဝ်	Kawk: ho	ၵွၵ်းႁူဝ်	ဦးခေါင်း
ၵိမ်	Kem;	ၵိမ်ႈ	ပါး
ၵွင်ၵေႃႈ	Kawng, kaw;	ၵွင်,ၵေႃႈ	ရင်
ၵုမ်	Koom,	ၵုမ်,	တင်ပါး
ၶူၼ်ႁူဝ်	Hkon ho	ၶူၼ်ႁူဝ်	ဆံပင်
ၶူၼ်တႃ	Hkon taa	ၶူၼ်တႃ	မျက်ခုံးမွေး
ၶူလင်	Hkoo; lang	ၶူႈလင်	နှာခေါင်း
ၶဵဝ်	Hkeio;	ၶဵဝ်ႈ	သွား

ၶေႃး	HKaw:	ၶေႃး	လည်ပင်း။
ၶေႃးႁွႆႈ	HKaw: hoi	ၶေႃးႁွႆႈ	လည်ဖြို။
ၶႃ	Hkaa	ၶႃ	ပေါင်။
ၶေႃႈမိုဝ်း	Hkaw; mu:	ၶေႃႈမိုဝ်း	လက်ကောက်ဝတ်။
ၶေႃႈတိၼ်	Hkaw, tin	ၶေႃႈတိၼ်	ခြေချင်းဝတ်။
ၶဵၼ်	Hken	ၶဵၼ်	လက်မောင်း။
ၶွပ်ႇတႃ	Hkawp, taa	ၶွပ်ႇတႃ	မျက်စဉ်း၊မျက်ရစ်။
ၶီႈ	Hki;	ၶီႈ	မစင်။
ၶီႈတႃ	Hki; taa	ၶီႈတႃ	မျက်ချေး။
ၶီႈႁူ	Hki; hoo	ၶီႈႁူ	နားပါချေး။
ၶီႈၶၢၵ်ႇ	Hk ; hkak,	ၶီႈၶၢၵ်ႇ	ချွဲ။
ၶီႈမုၵ်ႇ	Hki; mook;	ၶီႈမုၵ်ႇ	နှပ်ချေး။
ၶႆး	Hkai:	ၶႆး	ချွေး။
ငွၵ်းသွၵ်ႇ	Ngawk: hsawk,	ငွၵ်းသွၵ်ႇ	တံတောင်ဆစ်။
သုပ်း	Hsop:	သုပ်း	ပဝါ။
သီႇသုပ်း	Hsi, hsop:	သီႇသုပ်း	နှုတ်ခမ်း။
သႆႈ	Hsai;	သႆႈ	အူ။
သၼ်လင်	Hsan lang	သၼ်လင်	ကျောပြင်။
သုၼ်ႈတိၼ်	Hson; tin	သုၼ်ႈတိၼ်	ခြေဖနောင့်။
သႆႈလီ	Hsai li	သႆႈလီ	ချက်။
သၼ်ၶႃ	Hsan hkaa	သၼ်ၶႃ	ပေါင်အပေါ်သား။
တွင်ႇၼွင်း	Tawng, nawng;	တွင်ႇၼွင်း	တကောက်ကွေး။
တႃႈတိၼ်	Taa tin	တႃႈတိၼ်	ခြေမျက်စိ။
တွင်ႇၼွႆႉ	Tawng, noi.	တွင်ႇၼွႆႉ	ဆီးစပ်။
ၼႃႈၽၢၵ်ႇ	Naa; hpak,	ၼႃႈၽၢၵ်ႇ	နဖူး။
ၼႃႈၺိ	Naa; nyi.	ၼႃႈၺိ	မျက်မောင်း။
ၼုတ်ႇ	Not,	ၼုတ်ႇ	နှုတ်ခမ်းမွေး။
ၼိဝ်ႉမိုဝ်း	Nioo. mu:	ၼိဝ်ႉမိုဝ်း	လက်ချောင်း။
ၼိဝ်ႉသီႇ	Nioo. si.	ၼိဝ်ႉသီႇ	လက်ညှိုး၊လက်သူရှုန်း။
ၼိဝ်ႉၵၢင်	Nioo. kang	ၼိဝ်ႉၵၢင်	လက်လယ်။
ၼိဝ်ႉတမ်း	Nioo. tam:	ၼိဝ်ႉတမ်း	လက်သူကြွယ်။
ၼိဝ်ႉၵွႆႈ	Nioo. koi;	ၼိဝ်ႉၵွႆႈ	လက်သန်း။

ၼိဝ်ႉတိၼ်	Nioo tin	ၼိဝ်ႉတိၼ်	ခြေချောင်း။
ၼိဝ်ႉတမ်ႈမေတိၼ်	Nioo. tam: me; tin	ၼိဝ်ႉတမ်ႈမေ;တိၼ်	ခြေညှိုး။
ၼိဝ်ႉၵင်တိၼ်	Nioo. kang ton	ၼိဝ်ႉၵင်တိၼ်	ခြေညှိုးလယ်။
ၼိဝ်ႉတမ်ႈၵိင်ၵွႆႈ	Nioo. tam: kying, koi;	ၼိဝ်ႉတမ်ႈၵိင်,ၵွႆ;	ခြေညှိုးသူကြွယ်။
ၼိဝ်ႉၵွႆတိၼ်	Nioo. koi; tin	ၼိဝ်ႉၵွႆ;တိၼ်	ခြေသန်း။
ၼူမ်ႈ	Nom:	ၼူမ်ႈ	နို့။
ၼင်တႃ	Naang taa	ၼၢင်တႃ	မျက်ခွံ။
ၼႃၶိင်	Naa: hkyeng;	ၼႃ;ၶိင်;	ညို့သကြီး။
ၼမ်ႉလႆး	Nam. lai;	ၼမ်ႉလႆး	တံထွေး။
ၼမ်ႉၵႃ	Nam. kaa.	ၼမ်ႉၵႃ.	သွားရည်။
ၼမ်ႉတႃ	Nam, taa	ၼမ်ႉတႃ	မျက်ရည်။
ပိၵ်ၵႆ	Pik, kai,	ပိၵ်,ၵႆ,	စက်ပြင်။
ပေလင်	Pe lang	ပေလင်	ကျောရိုး။
ပွတ်	Pawt,	ပွတ်,	အဆုပ်။
ပုမ်	Poom	ပုမ်	ဗိုက်။
ပဵမ်	Peim,	ပဵမ်	နံဘေး။
ၽႃမိုဝ်း	Hpaa, mu:	ၽႃ,မိုဝ်း	လက်ဝါး။
ၽႃတိၼ်	Hpaa, tin	ၽႃ,တိၼ်	ခြေဖဝါး။
မုၺ်းၵဝ်	Mooei kao;	မူၺ်းၵဝ်;	ယောင်ထုံး။
မၢၵ်တႃ	Maak, taa	မၢၵ်,တႃ	မျက်လုံး။
မွႆၵင်း	Moi kang:	မွႆၵင်း	မုတ်ဆိတ်မွေး။
မေမိုဝ်း	Me; mu:	မေ;မိုဝ်း	လက်မ၊
မၢၵ်ၵဝ်	Maak, kao;	မၢၵ်,ၵဝ်;	ခြေသလုံး။
မေတိၼ်	Me; tin	မေ;တိၼ်	ခြေမ။
မၢၵ်ႁူဝ်လူဝ်	Maak, ho sou	မၢၵ်,ႁူဝ်လူဝ်	နှလုံး။
ယိဝ်	Yeio;	ယိဝ်	ကျောင်ယော။
လုပ်ႁူဝ်ၵုၼ်း	Loop, ho kon;	လုပ်,ႁူဝ်ၵူၼ်း	ဦးခေါင်းခွံ၊
လိၼ်ႉ	Lin.	လိၼ်ႉ	လျှာ။
လိုတ်	Lurt;	လိူတ်;	သွေး။
လင်တိၼ်	Lang tin	လင်တိၼ်	ခြေဖမိုး။
လုပ်ၶီၶင်	Loop, hki; hkang;	လုပ်,ၶီ;ၶင်;	နံရိုး။
လုပ်	Loop,	လုပ်,	အရိုး။

လႆ,တႃ	Lai,taa	လႆ,တႃ	ဖျက်ခဲ့။
ဝၼ်ႁူ	Wan hoo	ဝၼ်ႁူ	နားရွက်။
ႁူဝ်ၶဝ်	Ho hkao,	ႁူဝ်ၶဝ်,	ဦး။
ႁူဝ်ဢုၵ်း	Ho ok:	ႁူဝ်ဢုၵ်း	ရင်ဘတ်။
ႁူဝ်ဝႃ	Ho waa,	ႁူဝ်ဝႃ,	ပခုံး။
ႁူဝ်ၼဝ်	Ho nao,	ႁူဝ်ၼဝ်,	ဆီးဝင်။
ႁူးၵွၼ်	Hoo: kon;	ႁူးၵွၼ်;	စအို။
ႁူးယဵဝ်	Hoo: yeio;	ႁူးယဵဝ်;	ဆီးချောင်းပေါက်။
ႁိူဝ်	Hur,	ႁိူဝ်,	ချွေး။
ဢဵဝ်	Eau	ဢဵဝ်	ခါး။
ဢဵၼ်	Ein	ဢဵၼ်	အကြော။

၁၁။ မူဗိုလ်ုံးဆွေမျိုးဆိုင်ရာအမည်များ။

ပီႈၼွင်ႉလိူဝ်ႉၶိူဝ်း	Pi; nawng. sur. hkur:	ပီႈၼွင်ႉလိူဝ်ႉၶိူဝ်း	ဆွေမျိုးသားချင်း။
ပေႃႈမွၼ်	Paw; mawn,	ပေႃႈမွၼ်,	ဘိုးဘေး။
မေႈမွၼ်	Me; mawn,	မေႈမွၼ်,	အဘွားဘီ။
ပေႃႈထဝ်	Paw; htao;	ပေႃႈထဝ်;	အဘိုးအို။
မေႈထဝ်	Me;- htao;	မေႈထဝ်;	အဘွားအို။
ပူႇ	Poo,	ပူႇ,	အဘိုး။
ၼႆး	Nai:	ၼႆး	အဘွား။
ပေႃႈ	Paw;	ပေႃႈ	အဖေ၊အဘ။
မေႈ	Me;	မေႈ	အမေ၊အမိ။
ပေႃႈသိုပ်	Paw; hsup,	ပေႃႈသိုပ်,	ဘထွေး၊အမိ၏နောက်ဆက်လင်။
မေႈသိုပ်	Me; hsup,	မေႈသိုပ်,	မိထွေး၊အဘ၏နောက်ဆက်မယား။
ပေႃႈသဝ်	Paw; sao;	ပေႃႈသဝ်	ယောက္ခမ(ထီး)
မေႈသဝ်	Me; sao;	မေႈသဝ်	ယောက္ခမ(မ)
ပေႃႈၶိင်း	Paw; hking:	ပေႃႈၶိင်း	ယောက္ခမ(ထီး)
မေႈၶိင်း	Me; hking:	မေႈၶိင်း	ယောက္ခမ(မ)
ဢွၵ်ႇၼႆး	Awk, nâi:	ဢွၵ်ႇ,ၼႆး	ယောက္ခမ။
ပေႃႈမေႈ	Paw; me;	ပေႃႈမေႈ;	မိဘ။
ပေႃႈလုင်း	Paw; loong:	ပေႃႈလုင်း	ဘကြီး။

မေပါ	Me; paa;	ဖေ့;ပါ;	ကြီးဒေါ်။
ပေါ်အာ(ထ'ပေါ်)	Paw; aa	ပေါ့;အာ	ဦးလေး။
မေအာ(ယ'ပေါ်)	Me; aa	မေ့;အာ	ဒွေးဒေါ်။
ပေါ်နာ(ထ'မေ)	Paw; naa.	ပေါ့;နာ.	ဦးလေး။
မေနာ(ယ'မေ)	Me; naa.	ဖေ့;နာ.	ဒွေးဒေါ်။
ပူလွင်	Poo, lawng	ပူ, [illegible]င်	ခမီးခမက်။
နာ်းလွင်	Nai: lawng	နႆ:လွင်	ခမီးခမက်။
နာခုလ်	Naa. hkooei	နာ.ခူလို	ဦးလေး။
နာပို့	Naa. pou.	နာ.ပို့	ဒွေးဒေါ်။
အာခုလ်	Aaa hkooei	အာ့ခူလို	ဦးလေး။
အာပို့	Aaa pou.	အာ့ပို့	ဒွေးဒေါ်။
ပီအာ'	Pi; ai;	ပီ;အႆ;	အစ်ကိုကြီး။
ပီနင်း	Pi; nang:	ပီ;နင်း	အစ်မ။
ပီခုလ်	Pi; hkooei	ပီ;ခူလို	ခဲအို။
ပီလုဝ်း	Pi; lo:	ပီ;လိုး	မရီး။
နွင့်ထ'း	Nawng. sai:	နွင့်ဆႆး	ညီကလေး။
နွင့်ယိင်း	Nawng. ying:	နွင့်ယိင်း	နှစ်မ။
လာန်ထ'း	Lan sai;	လာန်ဆႆး	တူ။
လာန်ယိင်း	Lan ying:	လာန်ယိင်း	တူမ။
လာန်ခုလ်	Lan hkooei	လာန်ခူလို	တူ။
လာန်ပို့	Lan pou.	လာန်ပို့	တူမ။
လုက်ခုလ်	Look; hkooei	လုက်;ခူလို	သမက်။
လုက်ထ'းဝဝ်	Look; sai: wao,	လုက်;ဆႆးဝဝ်,	သားပျို။
လုက်ယိင်းသဝ်	Look; ying: hsao	လုက်;ယိင်းသဝ်	သမီးပျို။
လုက်ပို့	Look; pou.	လုက်;ပို့	ချွေးမ။
ဖုဝ်	Hpo	ဖိုဝ်	လင်ယောကျ်ားခင်ပွန်း။
မေ	Mei:	မေး	မယားမိန်းမ။
ပေါ်ရှိုန်း	Paw; hurn:	ပေါ့;ဟိုန်း	အိမ်ရှင်ယောကျ်ား။
မေရှိုန်း	Me; hurn;	ဖေ့;ဟိုန်း	အိမ်ရှင်မိန်းမ။
ပေါ်မ'	Paw; mai;	ပေါ့;မႆ;	မုဆိုးဖို။
မေမ'	Me; mai;	ဖေ့;မႆ;	မုဆိုးမ။
ပေါ်ဟင့်	Paw; hang.	ပေါ့;ဟင့်	မယားကွာ ယောကျ်ား။

မေ်ႁင့်	Me; hang.	ဇမ်;ႁင့်.	တခုလတ်၊
ၽူဝဝ်	Hpoo; wao,	ၽူ;ဝဝ်,	လူပျို၊
ၽူသဝ်	Hpoo; hsao	ၽူ;သဝ်	အပျို၊
လုၵ်လင်း	Look; lang:	လုၵ်;လင်း	သားဦး၊
လုၵ်ဢွၼ်ၸၢႆး	Look; awn, sai:	လုၵ်;ဢွၼ်,ၸၢႆး	ယောက်ျားကလေး။
လုၵ်ဢွၼ်ယိင်း	Look; awn, ying:	လုၵ်;ဢွၼ်,ယိင်း	မိန်းကလေး၊
လုၵ်ဢွၼ်လဵင်	Look; awn, leng	လုၵ်;ဢွၼ်,လဵင်	နို့စို့ခလေး၊
လုၵ်ၵိပ်း	Look; kyeip:	လုၵ်;ၵိပ်း	မွေးစားသောသားသ္မီး။
လုၵ်ဢွၼ်ၽၢၼ်ပေႃႉမေ	Look; awn, hpan paw; me;	လုၵ်;ဢွၼ်,ၽၢၼ်ပေႃ;ဇမ်;	မိဘမဲ့ခလေး၊
လုၵ်ၸၢႆးဢွၵ်	Look; sai; awk,	လုၵ်;ၸၢႆးဢွၵ်,	သားအရင်း၊
လုၵ်ယိင်းဢွၵ်	Look; ying: awk,	လုၵ်;ယိင်းဢွၵ်,	သ္မီးအရင်း။
လုၵ်သိုပ်	Look; hsup,	လုၵ်;သိုပ်,	လင်ပါသားသ္မီး၊မယားပါသားသ္မီး
ၽူဝ်မေး	Hpo mei:	ၽူဝ်ဇမ်း	လင်မယား၊
ၸူ	Soo,	ၸူ.	သ္မီးဒိးစား၊
ၵေႃႉသေ	Kaw, hse;	ၵေႃႉဇသ်း	သူငယ်ချင်း။
ပေႃႈမေႈလုၵ်	Paw; me; look;	ပေႃ;ဇမ်;လုပ်;	မိဘသားသ္မီး၊
ၶႅၵ်	Hkyek,	ၶႅၵ်,	ဧည့်သည်၊

(၁၂။) ၁။ လိၵ်သိုင်ၼႆၢ်မိူင်းတႆး ပႃးၸိုင်ႈၼိၵ်ႈၼႆလီဝေ၊

ၼႆၢ်မိူင်းတႆးပွတ်းႁွင်၊

သီပေႃႉ	Hsi, paw,	သီ,ပေႃႉ	သီပေါ၊
တွင်ပိင်	Tawng, peng,	တွင်,ပိင်,	တောင်ဗိုင်၊
(ၼမ့်သၼ်)	(Nam, hsan,)	(ၼမ့်သၼ်,)	(နမ့်ဆံ၊)
သိၼ်ဝီႁွင်	Hsein; wi hawng,	သိၼ်;ဝီႁွင်,	မြောက်သိန္နီ၊
သိၼ်ဝီၸၼ်း	Hsein wi san:	သိၼ်;ဝီၸၼ်း	တောင်သိန္နီ၊
(မိူင်းယႆ)	(Murng: yai)	(မိူင်းယႆ)	(မိုင်းရယ်၊)
မိူင်းမိတ်	Murng: myit;	မိူင်းမိၼ်;	မိုးမိတ်၊
လႃႈသဵဝ်	Laa; hseio;	လႃ;သဵဝ်;	လားရှိုး၊

ၼႆၢ်မိူင်းတႆးပွတ်ၸၼ်း။

မိူင်းၼႆး	Murng: nai:	မိူင်းၼႆး	မိုးနဲ၊
ယွင်ႁူၺ်ႈ	Yawng; hooei,	ယွင်;ႁူၺ်,	ညောင်ရွှေ၊

မိူင်းပႆး (ၽႆ့ၶူၼ်)	Murng: pai: (Hpai hkoon.)	မိူင်းပႆး (ၽႆ့ၶူၼ်,)	မိုးနဲ၊ (ပယ်ခုံ၊)
လွၵ်ႈသွၵ်ႈ	Lawk; Sawk,	လွၵ်ႈ;သွၵ်ႈ,	ရပ်စောက်၊
လႆးၶႃႈ	Lai: hkaa;	လႆး;ၶႃႈ	လဲချား။
မွၵ်ႇမႆႇ	Mawk, mai,	မွၵ်ႇ,မႆႇ,	မောက်မယ်၊
မိူင်းပၼ်	Murng: pan,	မိူင်းပၼ်,	မိုင်းပန်။
မိူင်းပွၼ်	Murng: pawn	မိူင်းပွၼ်	မိုင်းပွန်။
သမ်ၵႃး	Sam kaa:	သမ်ၵႃး	စကား။
ၼမ့်ၶူၵ်ႉ	Nam. hkok.	ၼမ့်ၶူၵ်ႉ.	နမ့်ခုတ်၊
ၼွင်ဝွၼ်	Nawng wawn	ၼွင်ဝွၼ်	နောင်မွန်။
မိူင်းၼွင်	Murng: nawng	မိူင်းၼွင်	မိုင်းနောင်၊
မိူင်းၵိုင်	Murng: kung	မိူင်းၵိုင်	မိုင်းကိုင်။
ၵျေးသီးမၢၼ်သမ်	Kyei: si: man; sam	ၵျေးသီးမၢၼ်;သမ်	ကျေးသီးဘန့်စံ။
လွႆလုင် (ပင်လွင်း)	Loi long (Pang lawng:)	လွႆလုင် (ပင်လွင်း)	လွယ်လုံ၊ (ပင်လောင်း)
သႃထုင်	Hsaa; htoong,	သႃ;ထုင်,	သထုံ၊
ဝၼ်ယိၼ်း	Wan; yein,	ဝၼ်;ယိၼ်း,	ဘန်းယဉ်။
ႁူဝ်ပုင်း	Ho pong:	ႁူဝ်ပုင်း	ဟိုပုံး။
သႃၵွႆႈ	Saa; koi,	သႃ;ၵွႆႈ,	စကွယ်။
မိူင်းသူ	Murng: hsoo;	မိူင်းသူ;	မိုင်းရှူ၊
သႃမိူင်းၶမ်း (ဢွင်ပၢၼ်း)	Hsaa; murng: hkam: (Awng, pan:)	သႃ;မိူင်းၶမ်း (ဢွင်,ပၢၼ်း)	သာမခန်း။ (အောင်ပန်း)
ပုၺ်းလႃ	Pooei: laa.	ပုၺ်းလႃ.	ပွေးလှ။
ပေႃ	Paw,	ပေႃ,	ဘော်။
ယေႇငၼ်	Yei, ngan,	ယေႇငၼ်,	ရွာငံ၊
ပင်းတႃလႃ	Pang: taa; laa,	ပင်းတႃ;လႃ.	ပင်းတယ၊
ပင်မီ	Pang mi	ပင်မီ	ပင်မှိ။
ၵျူင်း	Kyong:	ၵျူင်း	ကျုံး။
တွင်ၵျီး	Tawng, kyi:	တွင်,ၵျီး	တောင်ကြီး။
ၵႃလေႃး	Kaa. law:	ၵႃ;လေႃး	ကလော၊

ၶေႃမိူင်းတႆးပွတ်းဝၼ်းဢွၵ်၊

ၵိူင်းတုင်	Keing: toong	ၵိူင်းတုင်	ကျိုင်းတုံ၊
ၵူဝ်းၵင်	Ko: kang.	ၵူဝ်းၵင်	ကိုးကန့်၊
မင်းလိူၼ်း	Mang: lurn:	မင်းလိူၼ်း	မိုင်းလင်း။
မိူင်းဝႃ	Murng: waa.	မိူင်းဝႃ.	ဝနယ်၊
လွႆမုၺ်	Loi mooei	လွႆမုၺ်	လွယ်မွေ၊

(၂။) ပႃၵိဝ်ၵွတ်ႉၾေႃၵွတ်ႉမေး။

မိူင်းၼႆးလႄႈမိူင်းၼွင်ပိူၼ် ၵိၼ်ၼမ်ႉမၢၼ်းငႃး။ ႁိပ်းသွင်ပၼ်းၼႃးပိူၼ် ၵိၼ်ၼမ်ႉမၢၼ်းမူဝ်၊ ပႃၵိဝ်ၵွတ်ႉၾေႃၵွတ်ႉမေးၽူႇလူဝ်ၶႃႈ ႁၢၼ်မႃး လမ်းလၢတ်ႈလူးသူး၊

Mu:ng: nai: le; murng: nawng parn; ky'n nam. man: ngaa:: hsip: hsawng pan: naa: purn; kyin nam. man: moot paa, byeio; kot. hpo kot. mei: hpoo; lou kwa, han maa:: sam: laat; loo: hsoo:

မိူင်းၼႆးလႄႈမိူင်းၼွင်ပိူၼ်း ၵိၼ်ၼမ်ႉမၢၼ်းငႃး။ ႁိပ်းသွင်ပၼ်းၼႃးပိူၼ်း ၵိၼ်ၼမ်ႉမၢၼ်းမူဝ်၊ ပႃႇ ၵိဝ်းၵွတ်ႉၾေႃၵွတ်ႉမေးၽူး လူဝ်ၵႂႃႇ ႁၢၼ်မႃး လမ်းလၢတ်းလူးသူး၊

မိုးနဲ့နွင့်မိုင်းနောင်နယ်များတွင် လူအများတို့သည် နွမ်းဆိတ်ကိုသာစားကြ၏၊ ၁၂-နယ်ပမာဏမှလူအများတို့က၊ ဝက်ဆီကိုသာလျှင်၊ စားကြသည်။ သူတပါး၏လင် သူတပါး၏မယားကိုပစ်မှားသောသူတို့၏သင်းချိုင်းဘယ်သူများမြင်ဘူးပါသလဲ ?၊ ပြောပြစမ်းပါ၊

(၁၃။) ၵႆႇမႄႈငွၼ်းၶႆႇ၊

ၵႆႇမႄႈငွၼ်းၶႆႇ	Kai, me; ngawn: hkai,
ငွၼ်းလႆႇႁႃႇဝၼ်း	Ngawn: lai; haa; wan:
ယႃႇပေႇၶႆႉၵူၺ်	Yaa, pei hkai. kooei
ၵူဝ်ၵႆႇမႄႈသႃ	Ko kai, me; saa.
ထုင်သဝ်းဢဵတ်းဝၼ်း	Htung hsao: eit; wan:
လုၵ်းမၢၼ်းတဵၵ်းသဵင်	Look; man: tek, hseing;
မၢၼ်းထိင်းလုၵ်းလီ	Man: hting: look; li
ႁူင်ႉဢမ်ႇလႆႇသိတ်	Hoong. am, lai; hsit;
ပေႃႇထုင်သိပ်းလိူၼ်	Paw; htung hsip: lurn
ၵႆႇမႄႈသဝ်ၶႆႇ	Kai, me; hsao hkai,
ၵႃႇပဵၼ်ၵႆႇပေႃႇ	Kaa; pein kai, paw;
ၶၢၼ်ထေႃႇပၼ်းမိူင်း	Hkan htaw; pan: murng:
ၵႆႇမႄႈၶိူဝ်းလီ	Kai, me; hkur; li
သၢင်ႇပၼ်ဢႃႇၵျူဝ်း	Sang; pan aa; kyo:
ၽူႇလူဝ်လဵင်ႉၵေႃႇ	Hpoo; lou leing kaw;
ဢမ်ႇၽိတ်းၶႃႇၼေႃႇ	Am, hpit: kaa; naw;

ၵႆႇ၊မႄႈ၊ငွၼ်း၊ၶႆႇ၊	ကြက်မဥပ်နေသည်၊	ၵႆႇ၊မႄႈ၊သဝ်ၶႆႇ၊	ကြက်မတန်းဥနေသည်။
ငွၼ်းလႆႇ၊ႁႃႇ၊ဝၼ်း	ဝပ်နေတာ ၅-ရက်ရှိပြီ။	ၵႃႇ၊ပဵၼ်ၵႆႇ၊ပေႃႇ၊	ကြက်ဖမှန်သမျှ၊
ယႃႇ၊ပေႇၶႆႉ၊ၵူၺ်	တောင်းကိုမရွှေ့နှင့်၊	ၶၢၼ်ထေႃႇ၊ပၼ်းမိူင်း	တိုင်းလုံးကျော်တွန်သည်။
ၵူဝ်ၵႆႇ၊မႄႈ၊သႃႉ	ကြက်မပိတ်ကောက်မှာစိုးသည်၊	ၵႆႇ၊မႄႈ၊ၶိူဝ်းလီ	အမျိုးကောင်းသောကြက်မ။
ထုင်သဝ်းဢဵတ်းဝၼ်း	၂၁-ရက်ကြာသောအခါ၊	သၢင်ႇ၊ပၼ်ဢႃႇ၊ၵျူဝ်း	အကျိုးပေးတတ်သည်။
လုၵ်းမၢၼ်းတဵၵ်း၊သဵင်ႇ	သူ့ခလေးတွေအားလုံးပေါက်သည်။	ၽူႇ၊လူဝ်လဵင်ႉၵေႃႇ၊	ဘယ်သူဘဲမွေးမွေး။
မၢၼ်းထိင်းလုၵ်းႇလီ	သူခလေးထိန်းကောင်းသည်။	ဢမ်ႇ၊ၽိတ်းၶႃႇ၊ၼေႃႇ၊	မမှားပါခင်ဗျား။
ႁူင်ႉဢမ်ႇ၊လႆႇ၊သိတ်း	ကြက်ကလေးတွေစွန်မသုပ်ရ။		

ၵႆ'တႆ'မႆ'ႁႆ':သႆ'၊တႆ':ၼႆ':တႆ'ၽႆ':ၶႆ'ၶႆ'ၵႆ'
Kai, tai, mai, hai: hsai, tai: nai: tai; hpai: hkai hkai, kai,
ၵႆ',တႆ',မႆ'ႁႆ':သႆ'၊တႆ':ၼႆ':တႆ';ၽႆ':ၶႆ'ၶႆ',ၵႆ',
ကြက်သည့်ညောင်ပင်တချောက်ရှောက်သွားသည်။မိုးနဲ့ရှမ်းသည်မီးထွန်းပြီးကြက်ဥကိုရောင်းသည်။

(၁၄) ၶိူင်ႈၵိူၼ်းယိူၼ်ဝၼ်ၼိုင်းၽိူၼ်ၽႆ'း။

ၵိင်း	Kyeing:	ၵိင်း	သံခနောက်၊
ၵၢၵ်	Kaak,	ၵၢၵ်,	ပေလောင်းမ။
ၵွၵ်းသုၵ်မိုဝ်း	Kawk: hsook; mu:	ၵွၵ်းသုၵ်;မိုဝ်း	လက်ဆေးရန်ခွက်၊
ၵျွင်ဢိင်	Kyawng, ing,	ၵျွင်,ဢိင်,	ကြောင်အိမ်။
ၵွၵ်းၽၼ်	Kawk: hpan,	ၵွၵ်းၽၼ်	ပတ်ခွက်၊
ၵွၵ်းၽႆး	Kawk: hpai:	ၵွၵ်းၽႆး	မီးခွက်။
ၵွၵ်းၵိူဝ်	Kawk: kur	ၵွၵ်းၵိူဝ်	ဆားခွက်၊
ၵွၵ်းၶဝ်မိၼ်	Kawk; hkao; myin.	ၵွၵ်းၶဝ်;မိၼ်	နခွင်းခွက်၊
ၵွၵ်းမၢၵ်ၽိတ်.	Kawk: maak, hpit.	ၵွၵ်းမၢၵ်,ၽိတ်.	ငရုပ်သီးခွက်၊
ၵွၵ်းငိုၼ်း	Kawk: ngun:	ၵွၵ်းငိုၼ်း	ငွေဖလား၊
ၵွၵ်းၶုတ်	Kawk; hkot,	ၵွၵ်းၶုတ်,	ဆန်ဆေးရန်တောင်း။
ၵိမ်းၺပ်ၽႆ'း	Kyim: nyap; hpai;	ၵိမ်းၺပ်;ၽႆ'း	မီးညှပ်၊
ၶုၵ်ၼမ်ႉၽိတ်.	Hkok. nam. hpit.	ၶုၵ်.ၼမ်ႉၽိတ်.	ငရုပ်ဆုံ။
ၶိင်	Hkyeing	ၶိင်	စင်းတုံး၊
ငွႆ'းၽႆ'းဝေႃ.	Ngoi: hpai: waw.	ငွႆ'းၽႆ'းဝေႃ.	ဆီမီးခွက်ငယ်၊
ငွႆ'းၼမ်ႉၼိင်	Ngoi; nam. neing;	ငွႆ'းၼမ်ႉၼိင်;	လဘက်ရေခရား၊
သေႃ.	Saw.	သေႃ.	ဇွန်း၊
သႃဝႆ'	Hsaa. wai	သႃ.ဝႆ'	ကြိမ်ခြင်း၊
သိပ်ၼိူဝ်	Hseip, nur.	သိပ်,ၼိူဝ်	ထံပိုး၊
သွႆ'းၵိင်း	Hsoi; kyeng:	သွႆ'းၵိင်း	ဆွဲချိုင့်၊
တဝ်ယေႆၼၼ်သီ	Tao; yei, nan, hsi,	တဝ်;ယေႆ,ၼၼ်,သီ,	ရေနံဆီပုလင်း၊
တင်ၼင်	Tang, naang;	တင်,ၼၢင်;	ဖင်ထိုင်ခုံ၊
ထုင်	Htong	ထုင်	လွယ်အိတ်၊
ၼမ်ႉတဝ်	Nam, tao;	ၼမ်ႉတဝ်;	ရေတကောင်း၊
ၼမ်ႉၵွၵ်း	Nam. kawk:	ၼမ်ႉၵွၵ်း	ရေခွက်၊
ၼမ်ႉၶွင်	Nam. hkawng;	ၼမ်ႉၶွင်;	ရေပုံး၊
ပၼ်ႇတွင်း	Pan. tawng:	ပၼ်ႇတွင်း	ကြေးလင်ဗန်း။

ပုင်းထုဝ်ၼဝ်	Poong: hto, nao;	ပုင်းထုဝ်,ၼဝ်;	စဲပုပ်ပုံး
ပုင်းတိၵ်းၼမ့်	Poong: teik: nam.	ပုင်းတိၵ်းၼမ့်	ရေခစ်ပုံး
ပၼ့်ၼမ့်ၼိင်	Pan. nam. neing;	ပၼ့်ၼမ့်ၼိင်;	လဘက်ရည်လင်ဗန်း
ပိတ်	Peit;	ပိတ်;	တောင်း
ပိၵ်	Pek,	ပိၵ်,	ထင်းရှူး
ၾိုၼ်	Hpurn	ၾိုၼ်	ဒေါင်းလန်းဖြတ်
ၾိုၼ်း	Hpun:	ၾိုၼ်း	ထင်း
ၾင်ၾႆး	Hpang hpai:	ၾင်ၾႆး	မီးဖို
မေႃၶဝ်	Maw; hkao;	မေႃ;ၶဝ်;	ထမင်းအိုး
မေႃၾၵ်း	Maw; hpak:	မေႃ;ၾၵ်း	ဟင်းအိုး
မေႃၼိုင်	Maw; nung;	မေႃ;ၼိုင်;	ပေါင်းအိုး
မႂ်ၵၼ်း	Mai. kan:	မႂ်ၵၼ်း	ထမ်းဘိုး
မေႃႁိၵ်	Maw; heik,	မေႃ;ႁိၵ်,	ဒန်အိုး
မေႃတွင်း	Maw; tawng:	မေႃ;တွင်း	ကြေးအိုး
မေႃလိၼ်	Maw; lin	မေႃ;လိၼ်	မြေအိုး
မေႃၶင်	Maw; hkang	မေႃ;ၶင်	ဒယ်အိုး
ယူးပတ်း	Yoo; pat:	ယူးပတ်း	ထံမျက်စိ
ဝၼ်ၸႃလုင်	Wan, saa, loong,	ဝၼ်,ၸႃ,လုင်,	ဇလုံပုကန်
ဝၼ်ၽေ	Wan, hpe	ဝၼ်,ၽေ	ပုကန်ပြား
ဝၼ်ၶဝ်	Wan, hkao;	ဝၼ်,ၶဝ်;	ထမင်းပုကန်
ဝၼ်ၵွၼ့်	Wan, kawn.	ဝၼ်,ၵွၼ့်	ဟင်းခွက်
ဝၼ်ၽၵ်း	Wan, hpak:	ဝၼ်,ၽၵ်း	ဟင်းပုကန်
ဝၼ်ဝေ့	Wan, Wei;	ဝၼ်,ဝေ;	ကြွေပုကန်
ဝၼ်ၽႆးတိၼ်း	Wan, hpai: tein:	ဝၼ်,ၽႆးတိၼ်း	ဆီမီးခွက်
ဝၵ်ၼမ့်မၼ်း	Wok, nam. man:	ဝၵ်,ၼမ့်မၼ်း	ဆီဘူး
ဝၼ်ၼမ့်ၼိင်	Wan, mam. neing;	ဝၼ်,ၼမ့်ၼိင်;	လလက်ရည်ပုကန်
ဝၵ်ပဝ်ၽႆး	Wok, pao, hpai:	ဝၵ်,ပဝ်,ၽႆး	မီးပြောင်း
ဝၵ်လုတ်ၼမ့်မၼ်း	Wok, loot, nam. man:	ဝၵ်,လုတ်,ၼမ့်မၼ်း	ဆီစုပ်ဘုံဘိုင်
ဝုၺ်	Wooei	ဝူၺ်	ရေမှုတ်
ႁႆၶဝ်	Hai hkao;	ႁႆၶဝ်;	ပေါင်းချောင်
ဢိင်	Eng,	ဢိင်,	အင်တုံ
ဢုပ်း	Oop;	ဢုပ်း	အုပ်
ဢုံၼမ့်ၵတ်း	Oom nam. kat:	ဢုံၼမ့်ၵတ်း	ရေချမ်းအိုး

(၁၅) ၶိူင်းယိပ်းၶိူင်းႁဵတ်းလိၵ်ႈလိၵ်ႈၼႃး။

ၵွၵ်းလဝေ	Kawk: saa, le,	ၵွၵ်းသႃႇ,ၸေ,	စလယ်ခွက်၊
ၵွၵ်းပေ	Kawk: pe,	ၵွၵ်းၸေ,	ပြည်တောင်း၊
ၶိဝ်း	Hkyeio:	ၶိဝ်း	တံစဉ်ကောက်၊
ၶုင်	Hkung	ၶုင်	ဆံကာ၊
ၶုၵ်ႉတမ်ၶဝ်	Hkok. tam hkao;	ၶူၵ်ႉတမ်ၶဝ်;	ဆုံ၊
ၶွင်ၶူၺ်း	Hkawng; hkoii:	ၶွင်,ၶူၺ်း	ခွဲတောင်း၊
ၶေ	Hkye.	ၶေ	ဆောင်း။
ၶွၼ်ႇပေႃႇၶဝ်	Hkawn. paw. hkao;	ၶွၼ်ႇပေႃႇၶဝ်;	စပါးရိတ်သည့်ဒုတ်၊
လိုၵ်ပေႃ	Surk; paw	လိူၵ်;ပေႃ	ချော်ကြိုး။
လိုၵ်မၵ်ဢွၼ်	Surk; maak, oon	လိူၵ်;မၢၵ်,ဢွၼ်	အုန်းဆံကြိုး။
သေႃး	Saw:	သေႃး	တူးရွင်း။
သၵ်တမ်ၶဝ်	Hsak, tam hkao;	သၵ်,တမ်ၶဝ်;	ကျည်ပွေ့၊
သိမ်	Hseim	သိမ်	ပေါက်ပြား၊
တၵ်တႃး	Tak; taa:	တၵ်;တႃး	ထွန်ခြစ်၊
တွၵ်	Tawk,	တွၵ်,	နှီး။
ထႆ	Htai	ထႆ	ထွန်တုံး။
ထိုၼ်	Hturn,	ထိူၼ်,	ထွန်ယက်၊
ၽႃႇတီ	Hpaa. ti,	ၽႃႇတီ,	ဒါးမကောက်၊
ၽိုဝ်ၶိင်း	Hpur hkyeng:	ၽိူဝ်ၶဵင်း	ထွန်ခြစ်။
ယွင်ၶဝ်	Yawng hkao;	ယွင်ၶဝ်;	စပါးကျီ။
လုင်	Long;	လူင်;	စကော၊
လုၺ်ၶဝ်	Looei hkao;	လူၺ်ၶဝ်;	ကြိတ်ဆုံ၊
လေႃႇ	Law.	လေႃႇ	လှည်း။
ႁိင်	Hing,	ႁိင်,	ဆွဲသွဲ၊
ႁွၵ်	Hawk;	ႁွၵ်;	ခလောက်၊
ဢုင်	Ung	ဢုင်	ပုဝ်၊
ဢိၵ်	Ek,	ဢဵၵ်;	ကျွဲလည်ပင်းတင်ကောက်

(၁၆) ၶိူင်းယိပ်းၶိူင်းႁဵတ်းလၵ်သမႃး။

ၵျႃးသျႃ	Kyaa: hsyaa,	ၵျႃးသျႃ;	ကျွားလျှာ။
ၵေႃပျႃး	Kaw, pyaa:	ၵေႃ,ပျႃး	ကော်ပြား။

ၵၵ်သေႃး	Kak, hsaw:	ၵၵ်,သေႃး	သော့တန်။
ၵိၼ်တွႆ	Kyin, toi,	ၵိၼ်,တွႆ,	ကျင်တွယ်။
ၶွၼ်ႇသွၵ်း	Hkawn. sawk:	ၶွၼ်ႇသွၵ်း	တူ။
သေႇသႆး	Sei; hsai:	သေႇ;သႆး	ကော်ပတ်။
လႃဝိ	Saa, wi,	လႃ,ဝိ,	ဓာဝိ။
သိဝ်ႁမ်း	Hsioo, ham:	သိဝ်,ႁမ်း	ဆောက်လုံး။
သိဝ်ပျႃး	Hsioo, pyaa:	သိဝ်,ပျႃး	ဆောက်ပြား။
ၸေ	Hse;	ၸေ;	မင်းတုံး။
သေႃး	hsaw:	သေႃး	သော့ခလောက်။
တႃမတ်	Taa mat,	တႃမတ်,	ပေါက်ဆိန်။
တႃမိတ်း	Taa met:	တႃမိတ်း	ရဲဒင်း။
တၢၼ်းသၢင်း	Tan: hsang:	တၢၼ်းသၢင်း	ထံစင်း။
ပဵမ်း	Pem:	ပဵမ်း	ပလိုင်း။
ပတ်တႃ	Pat; taa,	ပတ်;တႃ,	ပချာ။
ပွၵ်းၶျူၼ်း	Pawk; hkyoon:	ပွၵ်းၶျူၼ်း	ပေါက်ချွန်း။
ပေႇတၢၼ်	Pei, tan,	ပေႇ,တၢၼ်,	ပေတံ။
ပေႇၵျူဝ်း	Pei, kyo;	ပေႇ,ၵျူဝ်း	ပေကြိုး။
ပႃတႃၶိင်	Paa; taa; hkyeing,	ပႃ;တႃ;ၶိင်,	ပြဒါးချိန်။
ပိလ်	Pyen;	ပိလ်;	ပျဉ်။
ၽႃ	Hpaa.	ၽႃ.	ဒါးမ။
မိတ်	Myit;	မိတ်;	ဒါး။
မႆႇၶိတ်မိ	Mai hkyit, mi;	မႆႇၶိတ်,မိ;	မျဉ်းကြိုး။
မၢၼ်းသွႆ	Man: soi,	မၢၼ်းသွႆ,	ငါးမန်းစွယ်။
မၢၵ်ယွၼ်	Maak, yawn,	မၢၵ်,ယွၼ်,	ချိန်သီး။
လွႃး	Lwa:	လွႃး	လွှ။
လိၵ်းလိုဝ်	Leik: lur;	လိၵ်းလိုဝ်;	လွှ။
လိၵ်းမႆႇၼႃး	Leik: mai, naa:	လိၵ်းမႆႇ,ၼႃး	သံမှို။
လိၵ်းသီး	Leik: si:	လိၵ်းသီး	လွန်။
လိၵ်းၾိုၵ်	Leik: hpurk,	လိၵ်းၾိုၵ်,	သွပ်။
လိၵ်းတၢၼ်ၶျွင်း	Leik: tan, hkyawng:	လိၵ်းတၢၼ်,ၶျွင်း	သံချောင်း။
ဢူလိင်	Oo, ling,	ဢူ,လိင်,	ဝက်အူ။
ဢိင်မျွင်	Eing, myawng,	ဢိင်,မျွင်,	အိမ်မြှောင်။

(၁၇) ၶိုင်ယိဝ်းၶိုင်ၵႃးတံငါမူးသိုဝ်။

ၵင်ထိၵ်း	Kang, htek:	ၵင်,ထိၵ်း	ဒူးလေး၊
ၵင်ၵွၼ်	Kang, kawn	ၵင်,ၵွၼ်	လောက်လေး။
ၵင်ၵွ	Kang, kwa.	ၵင်,ၵွႃ.	ဂွလေး။
ၵွင်	Kawng;	ၵွင်;	သေနတ်၊
ၵၢၼ်းဝိတ်း	Kan: weit:	ၵၢၼ်းဝိတ်း	ငါးမြှားတံ၊
ၶေ	Hkye	ၶေ	ပိုက်ကွန်။
ၶုမ်း	Hkum:	ၶုမ်း၊	ကျော့ကွင်း၊
လိုၼ်း	Sun:	လိုၼ်း	ခဲ။
သ'ဝိတ်း	Hsai weit:	သ'ဝိတ်း	ငါးမြှားကြီး။
သုံပႃ	Hsoom, paa	သုံ,ပႃ	ငါးမြုံး။
သီ	Hsi	သီ	ခက်ရင်း။
တံလိၵ်း	Tam, leik:	တံ,လိၵ်	ထောင်ချောက်။
ပိုၼ်	Pun	ပိုၼ်	မြှား၊
မၵ်ၵုင်ၵွၼ်	Maak, koong; kawn	မၢၵ်,ၵုင်;ၵွၼ်	လောက်စာလုံး။
မၵ်ၵွင်	Maak, kawng;	မ ၵ်,ၵွင်;	ယမ်းတောင့်။
ယုင့်	Yong.	ယူင့်	လောက်လွှဲ။
ယံး	Yam:	ယံး	ယမ်း၊
ယိူဝ်ပႃ	Yur. paa	ယိူဝ်,ပႃ	ငါးစာ။
လပ်	Lap,	လပ်,	ဒါးလွယ်။
လိဝ်း	Leau:	လီဝ်း	ဒါးလွယ်။
လံၽႆးႁိူဝ်း	Lam; hpai: hur:	လံ;ၽႆး;ႁိူဝ်း	တက်မ။
ဝိတ်း	Weit:	ဝိတ်း	ငါးမြှားချိတ်။
ႁွၵ်	Hawk,	ႁွၵ်,	ထုံ။
ႁိူဝ်း	Hur:	ႁိူဝ်း	လှေ။
ႁဵဝ့်	Heau.	ႁဵဝ့် ႁဵဝ်.	ညှတ်၊

(၁၈) ၶိုင်တူၵ်သၢႆပဝ်ႁႃ'။

ၵွင်ၶိတ်	Kawng hkyeit,	ၵွင်ၶျိတ်,	ဖါးစည်၊
ၵွင်ၵုၼ်ယဝ်း	Kawng kon; yao:	ၵွင်ၵူၼ်;ယဝ်း။	ရှမ်းဗုံရှည်၊
ၵွင်ၶုမ်း	Kawng hkoom:	ၵွင်ၶုံး	ကုလားဗုံ။
ၵွင်ဢွင်းသီ	Kawng o: si,	ၵွင်ဢူဝ်းသီ,	အိုးစည်၊

ၵွင်ပတ်ႉမ	Kawng pat; maa.	ၵွင်ပတ်ႉမႃႉ	ပတ်မ။
ၶဵပ်းလၵ်ႉၵွမ်း	Hkyep: sak; kwam:	ၶဵပ်းလၵ်ႉၵွမ်း	ဓါတ်ပြား၊
ၶဵမ်လၵ်ႉၵွမ်း	Hkyeim sak; kwam:	ၶဵမ်လၵ်ႉၵွမ်း	ဓါတ်စက်အဝ်။
ၶီႉၶပ်	Hkyı; hkap,	ၶီႉၶပ်,	ဝါးလက်ချပ်။
ၶႃရႃ	Hkaa, raa,	ၶႃ,ရႃ,	ခရာ။
လၵ်ႉၵွမ်း	Sak; kwam:	လၵ်ႉၵွမ်း	ဓါဘ်စက်၊
သႅ'တိင်	Hsai ting,	သႅ'တိင်,	စောင်းကြိုး။
သိင်	Hseng,	သိင်,	လင်းကွင်း၊
တိင်	Ting,	တိင်,	စောင်း။
တႃရေႃး	Taa; raw:	တႃႉရေႃး	တယော။
ၼေး	Ne:	ၼေး	နှဲ။
ပီ	Pi,	ပီ,	ပုလွေ၊
ပေႇ	Pei:	ပေႇ	လက်ခတ်ပုလွေ၊
ပႃၵျႃပဝ်	Paa, kyaa, pao,	ပႃ,ၵျႃ,ပဝ်,	ပါးစပ်မှုတ်ဘာဂျာ၊
ပႃၵျႃတုတ်ႉ	Paa, kyaa, tut.	ပႃ,ၵျႃ,တုတ်ႉ	လက်ဆွဲဘာဂျာ။
ပိၼ်	Pen,	ပိၼ်	ဘင်၊
မေႃႇပိတ်ထႃရီ	Maw; pet, htaa, ri,	မေႃႇပိတ်,ထႃ,ရီ,	ဘက်ထရီအိုး၊
မွင်းသိုင်း	Mawng: ksurng:	မွင်းသိုင်း	မောင်းဆိုင်း၊
မွင်းတုၼ်း	Mawng: ton:	မွင်းတုၼ်း	မောင်းကြီး။
ရေႇတီဢူဝ်	Rei, ti, o,	ရေႇ,တီ,ဢူဝ်,	ရေဒီယို၊

(၁၉) ၼိုင်ႁုပ်းလုၵ်းဢီၼွၼ်း။

ၵူတီၼွၼ်း	Koo, ti; nawn:	ၵူ,တီႉၼွၼ်း	ခုတင်
ၵေႃသေႃး	Kaw, saw:	ၵေႃ,သေႃး	ကော်ဇော်။
ၶပ်ၽႃႁုမ်	Hkap; hpaa; hom,	ၶပ်ႉၽႃႉႁုမ်,	ဝွမ်းပုံဝွဝ်၊
သုတ်း	Hsoot:	သုတ်း	ခြင်ထောင်။
သတ်ၽိဝ်	Hsat, hpioo	သတ်,ၽိဝ်	သင်ဖြူးဖျာ၊
သတ်ၼိူဝ်	Hsat, nur.	သတ်,ၼိူဝ်	ဖျာကြမ်း။
သတ်တွင်သိင်	Hsat, tawng sing	သတ်,တွင်သိင်	ဖျာချော၊
တၼ်သိူဝ်း	Tan; hsur:	တၼ်ႉသိူဝ်း	ကော်ဇော၊
တိူၵ်ထႃဢႃမႃၶမ်	Turk; taa, aa, maa. hkam,	တိူၵ်ႉထႃ,ဢႃ,မႃႉ,ၶမ်,	အာမခံသေတ္တာ၊
ထုင်မွၼ်ႁူဝ်	Htong mawn ho	ထုင်မွၼ်ႁူဝ်	ခေါင်းဝွဝ်။

ၽႃႇၵွပ်း	Hpaa; kawp:	ၽႃ;ၵွပ်း	မွေ့ယာ။
ၽႃႇလူမ်း	Hpaa; lom;	ၽႃ;လူမ်း	အိပ်ယာခင်း၊
ၽႃႇႁုမ်ႇတဵင်ၵူၺ်	Hpaa; hom, teing kooi	ၽႃ;ႁုမ်ႇ,တဵင်ၵူၺ်	ငွမ်းပုံ။
ၽႃႇဝႆႉ	Hpaa; wai	ၽႃ;ဝႆႉ	စောင်။
ၽႃႇၵင်ယုင်း	Hpaa. kang yoong:	ၽႃ;ၵင်ယုင်း	ခြင်ထောင်။
ၽႃႇၵင်	Hpaa; kang;	ၽႃ;ၵင်;	ကန့်လန့်ကာ။
ၽႃႇသဵတ်ႉၼႃ	Hpaa; seit. naa;	ၽႃ;သဵတ်ႉၼႃ;	မျက်နှာသုတ်ပုဝါ။
ၽဵၼ်သဵတ်ႉမိုဝ်း	Hpen, seit. mu:	ၽဵၼ်,သဵတ်ႉမိုဝ်း	လက်သုတ်ပုဝါ။
မွၼ်ႁူဝ်	Mawn ho	မွၼ်ႁူဝ်	ခေါင်းအုံး။

(၂၀) ဢသုင်းဢသွင်ၶေႃယိင်း၊

ၵျွၵ်ၽဵၼ်	Kyawk; hpen,	ၵျွၵ်;ၽဵၼ်,	ကျောက်ပျဉ်။
ၵိမ်းႁႆႈ	Kyim: hai:	ၵိမ်းႁႆႈ	ကပ်ကျေး။
ၵုပ်းၵပ်	Koop: kap,	ၵုပ်းၵပ်,	ဝါးကပ်ခမောက်၊
ၵုပ်းၶျေ	Koop: hkye,	ၵုပ်းၶျေ,	တရုပ်ခမောက်။
ၵုပ်းယေႃး	Koop: yaw:	ၵုပ်းယေႃး	ယောခမောက်၊
ၶဵမ်ၵွင်	Hkeim kawng.	ၶဵမ်ၵွင်ႇ	တွယ်အပ်။
ၶူၺ်ႉတိၼ်ၶမ်း	Hkooei, tin hkam:	ၶူၺ်ႉ,တိၼ်ၶမ်း	ရွှေခြေချင်း။
ၶဵမ်	Hkeim	ၶဵမ်	အပ်။
ၶဵမ်သၵ်	Hkeim sak;	ၶဵမ်သၵ်;	အဝတ်ချုပ်အင်။
ၶူၺ်ႉထူဝ်းမွၵ်	Hkooei, hto: mawk,	ၶူၺ်ႉ,ထူဝ်းမွၵ်,	ပန်းထိုးငွေ။
ၶဵပ်းတိၼ်ၼင်	Hkyep: tin naang	ၶဵပ်းတိၼ်ၼင်	သားရေဘိနပ်။
ၶဵပ်းတိၼ်မႆႉ	Hkyep; tin mai,	ၶဵပ်းတိၼ်မႆႉ	ခုံဘိနပ်၊
ၶဵပ်းတိၼ်ၵႃတီႈပႃ	Hkyep: tin kaa; ti, paa,	ၶဵပ်းတိၼ်ၵႃ;တီႈ,ပႃ,	ကတ္တီပါဘိနပ်၊
သမ်	Sam;	သမ်;	မှန်၊ကြေးမှုံ။
သွင်ႈ	Sawng.	သွင်ႈ	ဆံရာ။
သႃ	Ssa,	သႃ,	ဇာ၊
သွင်ပိၵ်	Sawng; pik;	သွင်;ပိၵ်;	ဖိတ်ထမီး၊
သွင်ပိၵ်ဝိင်	Sawng; pik; wing,	သွင်;ပိၵ်;ဝိင်,	ဖဲထမီး၊
သၵ်ယဵပ်ႉၶူဝ်း	Sak: yeip hko:	သၵ်;ယဵပ်ႉၶူဝ်း	အဝတ်ချုပ်စက်၊
သႃၼပ်ၶႃး	Hsaa; nap; hkaa:	သႃ;ၼပ်;ၶႃး	သနပ်ခါး၊
သွႆးၵျူဝ်း	Hsoi: kyo;	သွႆးၵျူဝ်း	ဆွဲကြိုး။

သ'ၶိဝ်းၶႆး	Hsai hkep: hkam:	သ'ၶိပ်းၶႆး	ဆံထုံးကြီး။
သၫုပ်	Hsaa; nyap;	သႃ;ၫုင်း	ဆံညှပ်။
သ'ၶိဝ်းလႆ'	Hsai hkyep lai;	သ'ၶိပ်းလႆ';	ဖဲစည်းကြိုး။
သိၼ်တုင်	Hsin; tong,	သိၼ်;တူင်,	ထမီ။
သိၼ်ပၵ်	Hsin; pak;	သိၼ်;ပၵ်;	ဗလာထမီ။
သိၼ်လႆ'	Hsin; lai;	သိၼ်;လႆ';	ပိုးထမီ။
သိၼ်ၽေး	Hsin; hpe:	သိၼ်;ၽေး	ဖဲထမီ။
သိၼ်သရတ်ထေ	Hsin; hsaa; rat; hte,	သိၼ်;သႃ;ရတ်;ထေ	သရက်ထည်ထမီ။
သိၼ်ၵွင်	Hsin; kawng.	သိၼ်;ၵွင်	အင်္ကျီလုံချည်၊
သိုဝ်ဝႆး	Hsur; wai:	သိူဝ်;ဝႆး	ရှုံးသားအင်္ကျီ။
သိုဝ်ပိၵ်ဝင်	Hsur; pik; wang	သိူဝ်;ပိၵ်;ဝင်	ပိတ်ပါးအင်္ကျီ၊
သိုဝ်လႆ'ၶွင်	Hsur; lai; hkawng,	သိူဝ်;လႆ'ၶွင်,	ပန်းရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်လႆ'လိူင်	Hsur; lai; lurng	သိူဝ်;လႆ';လိူင်	အဝါရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်လႆ'သွမ်	Hsur; lai; hsawm,	သိူဝ်;လႆ';သွမ်,	အပြာရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်လႆ'ၶဵဝ်	Hsur; lai; hkyeio	သိူဝ်;လႆ';ၶဵဝ်,	အစိမ်းရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်လႆ'လမ်	Hsur; lai; lam	သိူဝ်;လႆ';လမ်	အနက်ရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်လႆ'လိင်	Hsnr; lai; leng	သိူဝ်;လႆ';လိင်	အနီရောင်ပိုးအင်္ကျီ။
သိုဝ်ပေႃႉမွၵ်	Hsur; paw, mawk,	သိူဝ်;ပေႃႉမွၵ်,	ပန်းရိုက်အင်္ကျီ။
သိုဝ်ၶူၼ်	Hsur; hkon	သိူဝ်;ၶူၼ်	သားမွေးအင်္ကျီ။
သိုဝ်ၶူၼ်သူဝ်း	Hsur; hkon hso:	သိူဝ်;ၶူၼ်သူဝ်း	သိုးမွေးအင်္ကျီ။
သိုဝ်ပိတ်း	Hsnr; pit:	သိူဝ်;ပိတ်း	ချေ ခံအင်္ကျီ၊
သိုဝ်ယဝ်း	Hsur; yao:	သိူဝ်;ယဝ်း	အင်္ကျီရှည်၊
သိုဝ်ၼႃတေႃ	Hsur; naa; taw,	သိူဝ်;ၼႃ;တေႃ,	ရင်စိအင်္ကျီ၊
သိုဝ်ၼႃဝိတ်ႉ	Hsur; naa; wet.	သိူဝ်;ၼႃ;ဝိတ်ႉ	ရင်ဖုံးအင်္ကျီ။
သိုဝ်ၸႃပေႃလီ	Hsur; saa; paw, li,	သိူဝ်;ၸႃ,ပေႃ,လီ,	စာဘော်ထီ၊
သ'ႁတ်ႉၵိဝ်	Hsai hat. eau	သ'ႁတ်ႉၵိဝ်၊	ခါးစည်းကြိုး။
တိုၵ်တႃ	Turk; taa,	တူဝ်ၵ်;တႃ,	သေတ္တာ။
ထုင်ပိင်	Htong peng;	ထူင်ပိင်;	ငွေအိပ်။
ၼမ်ႉႁွမ်	Nam. hawm	ၼမ်ႉႁွမ်	ရေမွှေး။
ၼမ်ႉမၼ်းတႃးတိၵ်	Nam. man: taa: tek,	ၼမ်ႉမၼ်းတႃးတိၵ်,	အလှဆီ၊
ၼမ်ႉမၼ်းတႃးႁူဝ်	Nam. ma: taa: ho	ၼမ်ႉမၼ်းတႃးႁူဝ်	ခေါင်းလိမ်းဆီ၊
ၼေႃၸႃ	Naw, saa,	ၼေႃ,ၸႃ;	လည်တုံ။
ၼမ်သႃၽိုၵ်	Nam, hsaa, hpurk,	ၼမ်,သႃ,ၽိူၵ်,	နံ့သာဖြူ။
ၼမ်သႃလိင်	Nam, hsaa, leng	ၼမ်,သႃ,လိင်	နံ့သာနီ။

ပေ်ႁူဝ်ၶမ်း	Pei, hoo bkam:	ပေ်,ႁူဝ်ၶမ်း	ရွှေနားဋောင်း။
ပွၵ်မိုဝ်း	Hpawk, mu:	ပွၵ်,မိုဝ်း	လက်စွပ်။
ၽႃပွံ	Hpaa pawm,	ၽႃပွံ,	တကောက်ဖါ။
ၽႃပုၵ်ႉႁူဝ်	Hpaa; pok. ho	ၽႃ;ပုၵ်ႉႁူဝ်	တံဘက်။
ၽႃၵွင်ႉၶေႃး	Hpaa; kawng. hkaw:	ၽႃ;ၵွင်ႉၶေႃး	ပုဝါ။
ၽႃဢွမ်	Hpaa; awm;	ၽႃ;ဢွမ်;	အနှီး။
မုၼ်ႁွမ်	Moon; hawm	မုၼ်;ႁွမ်	ပေါင်ဒါမှုန့်။
မွင်းၶူၺ်းၶမ်း	Mawng: hkooei: hkam:	မွင်းၶူၺ်းၶမ်း	ရွှေလက်စွပ်။
မွင်းၶူၺ်းၵွင်းသိင်	Mawng:hkooei:kwang: hseng	မွင်းၶူၺ်းၵွင်းသိင်	ကျောက်လက်စွပ်၊
မၢတ်ႁူဝ်	Maat, ho	မၢတ်,ႁူဝ်	ဆံထိုး၊
မၢတ်ၼႃသိူဝ်	Maat, naa; hsur;	မၢတ်,ၼႃ;သိူဝ်;	ရွှေကြယ်သီး။
မၢၵ်တုမ်ၶမ်း	Maak, toom, hkam:	မၢၵ်,တုမ်,ၶမ်း	ရင်ထိုး။
မႂ်	Mai	မႂ်	အပ်ချည်။
မေႃပွၵ်	Maw; mawk,	မေႃ ပွၵ်,	ပန်းအိုး။
ယႃယႃႉယွမ်ႉသုပ်း	Yaa; yaa yawm. hsop:	ယႃ;ယႃႉယွမ်ႉသုပ်း	နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး၊
ယႃယႃႉယွမ်ႉၼဵပ်ႉမိုဝ်း	Yaa; yaa yawm. neip. mu:	ယႃ;ယႃယွမ်ႉၼဵပ်ႉမိုဝ်း	လက်သည်းဆိုးဆေး၊
လိၵ်းထုဝ်းသႃ	Leik: hto: saa,	လိၵ်းထုဝ်းသႃ,	ဖာထိုးအပ်။
လေႃႉထုဝ်း	Law. hto:	လေႃႉထုဝ်း	လက်တွန်းလှည်း။
လၵ်ၽွႆး	Lak; hpoi:	လၵ်;ၽွႆး	လက်ဖွဲ့။
ဝီႁူဝ်	Wi ho	ဝီႁူဝ်	ဘီး၊
ဝဵၼ်ၶမ်း	Wen hkam:	ဝဵၼ်ၶမ်း	ရွှေလက်ကောက်၊
ဝဵၼ်သိင်	Wen hseng	ဝဵၼ်သိင်	ကျောက်စီလက်ကောက်၊
ဝဵၼ်ၵျူဝ်းလိမ်	Wen kyo: lim,	ဝဵၼ်ၵျူဝ်းလိမ်,	ကြိုးလိမ်လက်ကောက်။
ဝဵၼ်တၼ်	Wen tan	ဝဵၼ်တၼ်	အသားပိတ်လက်ကောက်၊
ဝဵၼ်တွင်ႉပိင်	Wen tawng. ping	ဝဵၼ်တွင်ႉပိင်	ငွေ့ရိုးလက်ကောက်၊
ဢူ	Oo,	ဢူ,	ပုခက်။
ဢွင်ႉၺေး	Awng. nye:	ဢွင်ႉၺေး	ယမင်းရုပ်။

(၂၁) အသုင်းအသွင်ၵူၼ်းသႂ်ႇ။

ၵူၼ်ၶျေ	Kon hkye,	ၵူၼ်ၶျေ,	တရုပ်ဘောင်းဘီ။
ၵူၼ်ၵႃလႃး	Kon kaa; laa:	ၵူၼ်ၵႃ;လႃး	ကုလားဘောင်းဘီ။
ၵူၼ်ႁွင်ယွင်ႉ	Kon hong, yong.	ၵူၼ်ႁွင်,ယွင်ႉ	ဘောင်းဘီပွ။
ၵူၼ်ပွတ်း	Kon pawt:	ၵူၼ်ပွတ်း	ဘောင်းဘီတို၊
ၵူၼ်ယဝ်း	Kon yao:	ၵူၼ်ယဝ်း	ဘောင်းဘီရှည်၊
ၵွပ်းမႃ	Kawp: maa,	ၵွပ်းမႃ.	မြင်းကုန်း။

ၵၵ်ႉမ	Kaak. maa.	ၵၢၵ်ႉမႃႉ	စက်ကြီး
ၶိူၼ်းႁူဝ်	Hkyein: ho	ၶိူၼ်းႁူဝ်	ခေါင်းပေါင်း၊
သိူဝ်တင်းၼွၵ်	Hsur; tang: nawk;	သိူဝ်;တင်းၼွၵ်;	အပေါ်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်တင်းၼႂ်း	Hsur; tang: nou:	သိူဝ်;တင်းၼႂ်း	ရှပ်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်လွင်ႁိူဝ်	Hsur; lawng hur,	သိူဝ်;လွင်ႁိူဝ်,	ချွေးခံအင်္ကျီ၊
သိူဝ်သွႆ'တႃ	Hsur; hsoi, taa,	သိူဝ်;သွႆ',တႃ,	ဆွယ်တာအင်္ကျီ၊
သိူဝ်ၵုတ်	Hsur; koot;	သိူဝ်;ၵုတ်;	ကွတ်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်တဵၵ်ပုင်	Hsur; tek; poong,	သိူဝ်;တဵၵ်;ပုင်,	တိုက်ပုံအင်္ကျီ၊
သိူဝ်သၵ်ၵလတ်	Hsur; hsak; kaa: lat;	သိူဝ်;သၵ်;ၵႃ;လတ်;	သက္ကလပ်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်ၶမ်ၽူၼ်	Hsur; hkam, hpon	သိူဝ်;ၶမ်,ၽူၼ်	မိုးကာအင်္ကျီ၊
သိူဝ်ယဝ်းလုင်	Hsur; yao: long	သိူဝ်;ယဝ်းလူင်	လောင်းကွတ်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်ၶႅၼ်ပိတ်း	Hsur; hkyen pit:	သိူဝ်;ၶႅၼ်ပိတ်း	လက်တိုအင်္ကျီ၊
သိူဝ်ၶႅၼ်ယဝ်း	Hsur; hkyen yao:	သိူဝ်;ၶႅၼ်ယဝ်း	လက်ရှည်အင်္ကျီ၊
သိူဝ်ဝၼ်ၶွၼ်	Hsur; wan; hkawn,	သိူဝ်;ဝၼ်;ၶွၼ်,	ဖျင်နီအင်္ကျီ၊
သိူဝ်ဝၼ်သွမ်	Hsur; wan: hsawm,	သိူဝ်;ဝၼ်;သွမ်၊	ဖျင်ပြာအင်္ကျီ၊
သိူဝ်ဝၼ်ၽိူၵ်	Hsur; wan; hpurk,	သိူဝ်;ဝၼ်;ၽိူၵ်,	ဖျင်ဖြူအင်္ကျီ၊
သ'ဢိဝ်	Hsai eau	သ'ဢဵဝ်	ခါးပတ်၊
သွၵ်းတိၼ်ၼင်	Hsawk: tin naang	သွၵ်းတိၼ်ၼၢင်	သားရေဘိနပ်၊
သွၵ်းတိၼ်ဢုတ်	Hsawk: tin ot,	သွၵ်းတိၼ်ဢူတ်,	ဘွတ်ဘိနပ်၊
သ'ၼႃရိၶမ်း	Hsai naa, ri; hkam:	သ'ၼႃ,ရိ,ၶမ်း	ရွှေနာရီကြိုး၊
ထတ်ၽ'းၼဵၵ်း	Htat; hpai: neik:	ထတ်;ၽ'းၼဵၵ်း	လက်နှိပ်ဓါတ်မီး၊
ၼႃရိ	Naa, ri,	ၼႃ,ရိ,	နာရီ၊
ၼဵပ်	Nep,	ၼဵပ်,	မွေ့ ညှပ်၊
ၽ'းၶိတ်ထတ်	Hpai: hkyit, htat;	ၽ'းၶိတ်,ထတ်;	ဓါတ်မီးချစ်၊
မွၵ်ႁူဝ်	Mawk, ho	မွၵ်,ႁူဝ်	ဦးထုပ်၊
မွင်ႁူဝ်	Mawng ho	မွင်ႁူဝ်	ခေါင်းစွပ်၊
မုင်တိၼ်ပွတ်း	Mong tin pawt:	မူင်တိၼ်ပွတ်း	ခြေအိတ်တို၊
မုင်တိၼ်ယဝ်း	Mong tin yao:	မူင်တိၼ်ယဝ်း	ခြေအိတ်ရှည်၊
မိတ်ႁူၼ်	Myit; hon	မိတ်;ႁူၼ်	သင်ဒုန်းဒါး၊
မေႃယႃ	Maw; yaa;	မေႃ;ယႃ;	ဆေးတံ၊
မၵ်ထတ်ၶေး	Maak, htat; kkye:	မၢၵ်,ထတ်;ၶေး	ဓါတ်ခဲ၊
မၵ်ၽၼ်တီး	Maak, hpan, ti:	မၢၵ်,ၽၼ်,တီး	ပတ်သီး၊
ဢဵပ်ယႃ	Ep, yaa;	ဢဵပ်,ယႃ;	ဆေးဘူး။

(၂၂) လဝ်ဝုဝ်းတင်လံၵႃး။

လဝ်ဝုဝ်းတင်လံၵႃး
ပႃးၵွၼ်ပႃးသိၼ်မႃး
သိင်ႁိင်မေႃးတွင်းတွင်း
ဢွၼ်ၵၼ်လုင်းပၵုဝ်း
ဢူးၵျီးလဝ်ဝုဝ်းတင်
ပႃးလုၵ်သိင့်လုၵ်လင်
ၶျႃးလၢၶၼ်းပင်လိုဝ်
တီယိုဝ့်လိုင်ၼမ့်ၼမ်
ပျေႃႇသေလဝ်ဝုဝ်းတင်
လင်မီးၽူးလွႆယဝ်
ပွႆ'သႆ'တိၼ်လွတ်မိုင်း
မုတ်ၵိုဝ်းႁူလၵ်းသိင်
ဢဝ်ၶူးၶုၼ်သံလေႃး
ၵတင်းဝုဝ်းႁႃပၵ်



Sao; wo: tang, sam kaa:
Paa: kon, paa: hsin maa:
Hseing hing,maw;tong:tong:
Awn kan long: paa; ko:
Oo; kyi: sao; wo: tang,
Paa: look; leing. look; sang;
Hkyaa:saa; hkan: pang lu;
Ti; yur; lurng, nam. nam
Pyaw, hsei sao; wo: tang,
Sang; mi: hpoo; lou yao;
Poi, hsai tin sawt, murng:
Mut; ku: hoo. sak: hseing;
Ao hkoo: hkoon hsam law:
Kaa. tang: wo: haa; pak,

သိင်ၶုဝ်သိင်ႁူၼ့်လွႆ
ၼၼ်ၵူၼ်ၵူၶမ်
ႁိတ်းၵၼ်မျူဝ်းလိင့်တွင့်
လီၶွႆ'လဝ်ဝုဝ်းတင်
ယႃပေၶၼ့်ပေဢိုၼ်
ၵမိုၼ်လဝ်ဝုဝ်းၼေႃ

Hseing hko hseing hoon. lou
Nan; koo; nou koo; hkam;
Heit:kan myo:leing. tawng.
Li hkoi sao; wo: tang,
Yaa, pei hkan. pei urn
Kaa. murn sao; wo: naw;

လဝ်;ဝူဝ်းတင်,လံၵႃး	စံကားကန္ဒားဝန်တင်သမား၊
ပႃးၵွၼ်,ပႃးသိၼ်မႃး	ကုန်စည်များပါလာသည်။
သိင်ႁိင်,မေႃးတူင်းတူင်း	ချူသံများမြည်လာသည်၊
ဢွၼ်ၵၼ်လူင်းပႃ;ၵူဝ်း	ပဲခူးသို့ဆင်းကြသည်၊
ဢူးၵျီးလဝ်;ဝူဝ်းတင်,	နွားဝန့်တင်ဦးစီးခေါင်းဆောင်
ပႃးလုၵ်;လိင့်လုၵ်;လင်;	နောက်လိုက်နောက်ပါများပါ
ၶျႃးလႃ;ၶၼ်းပင်လိုဝ်;	လျက်၊စခန်းချကြသည်။
တီးယူဝ်;လူင်,ၼမ့်ၼမ်	ရေပေါများပေါရာအရပ်၊
ပျေႃႇ,သေလဝ်;ဝုဝ်းတင်,	နွားဝန်တင်သမားများပျော်သလို၊
လင်;မီးၽူး;လွႆယဝ်;	ဘယ်သူများရှိဦးမလဲ၊

ပွႆ',သႆ'တိၼ်လွတ်,မူင်း	တိုင်းပြည်အနှံ့ အပြားခြေချ၏၊
မုတ်;ၵိုဝ်းႁူ.လၵ်းသိင်;	လူအများသိကျွမ်းကြသည်၊
ဢဝ်ၶူးၶုၼ်သံလေႃး	ခွန်ဆံလောကိုအတုယူပြီး
ၵႃ.တင်းဝူဝ်းႁႃ;ပၵ်,	နွား ၅၀၀ နှင့်-ကုန်ကူးသန်းသည်၊
သိင်ၶူဝ်သိင်ႁူၼ့်လွႆ	ရှိသံညာသံများ။
ၼၼ်;ၵူ;ၼူၵူ;ၶမ်;	နံက်တိုင်းညတိုင်းပဲ့တင်သံခတ်၏
ႁိတ်းၵၼ်မျူဝ်းလိင့်တွင့်	ဝမ်းစာအတွက်လုပ်ကိုင်သည်မှာ
လီၶွႆ'လဝ်;ဝူဝ်းတင်,	နွါးဝန်တင်သွားကိုအတုယူသင့်၏
ယႃ,ပေၶၼ့်ပေဢူၼ်	မပျင်းမရိကြပါနှင့်၊
ၵႃ.မူၼ်လဝ်;ဝူဝ်းၼေႃ;	နွားဝန်တင်သွားလိုကုန်ကူးပါ၍၊

(၂၃) သတ်းတုဝ်သီတိၼ်။

ၵႂႆး	Kwai:	ၵႂႆး	ကျွဲ။
ၵႂၢင်	Kwang	ၵႂၢင်	ဆတ်၊
ၵႃလႃဢုၵ်	Kaa; laa; ook;	ၵႃ;လႃ;ဢုၵ်;	ကုလားအုတ်။
ၵႂႆးထိုၼ်	Kwai: hturn,	ၵႂႆးထိုၼ်,	ပြောင်၊(တောကျွဲ)
ႁဵတ်ဝိၼ်	Hheit, win	ႁဵတ်,ဝိၼ်	ပါးပျံ့၊
ၶဵတ်	Hkeit,	ၶဵတ်,	ဖါး။
ၶဵတ်ဢူပ်း	Hkeit, op:	ၶဵတ်,ဢူပ်း	ဖါးပြုတ်။
ၶင့်ၶၵ်	Hkang. hkak;	ၶင့်ၶၵ်;	ဖါးပြုတ်၊
ၶင်ၵႃရူ	Hkang, kaa; roo.	ၶင်,ၵႃ;ရူ.	ကန့်ကရူး၊
ငိုၵ်	Ngurk;	ငိုၵ်;	မိကျောင်း။
ၸင့်	Sang.	ၸင့်	ဆင်။
ၸၢတ်ၶႆး	Saat, hkai:	ၸၢတ်,ၶႆး	ဒရယ်။
ၸွၼ်	Sawn;	ၸွၼ်	ရှဉ့်။
ၸွၼ်ၽိုင်း	Sawn; hpurng:	ၸွၼ်;ၽိုင်း	မြွေပါ။
ၸိုင့်ႁိုၼ်း	Surng. hurn:	ၸိုင့်ႁိုၼ်း	အိမ်မြှောင်၊
ၸူင်	Song	ၸူင်	ကြွံ၊
သူဝ်း	Hso:	သူဝ်း	သိုး။
သိူဝ်	Hsur	သိူဝ်	ကျား။
သင်သီ	Hsang, hsi;	သင်,သီ;	ခြင်္သေ့၊
တိုင်	Tung	တိုင်	ဗိုင်၊
တဝ်	Tao,	တဝ်,	လိပ်၊
တွၵ်ႉတေႃႉ	Tawk. te.	တွၵ်ႉတေႃႉ	တောက်တဲ့၊
တွၼ်	Tawn,	တွၼ်,	ပွေး၊
ၼူ	Noo	ၼူ,	ကြွက်၊
ၼႆ	Nai,	ၼႆ,	ရှဉ့်ကြွက်၊
ပေႃႉထိုၼ်	Pe. hturn,	ပေႃႉထိုၼ်,	တောဆိတ်၊
ပင်တႆး	Pang tai:	ပင်တႆး	ယုန်။
ပေႃႉ	Pe.	ပေႃႉ	ဆိတ်၊
ပႃၽႃ	Paa hpaa	ပႃၽႃ	ကဏ္ဍာလိပ်၊
ၽၼ်း	Hpan:	ၽၼ်း	ချေ၊

မ	Maa.	မႃ.	မြင်း၊
မူ	Moo	မူ	ဝက်၊
မိ	Mi	မီ	ဝက်ဝံ၊
မိဝ်း	Meau:	မီဝ်း	ကြောင်၊
မႃ	Maa	မႃ	ခွေး၊
မၢၼ့်	Maa. nam.	မႃ.ၼမ့်	ရေမြင်း။
မိူၼ်	Mein;	မိူၼ်;	မြူ။
မုၼ်	Mon;	မူၼ်;	မျှ။
မႃၼႆႉး	Maa nai:	မႃၼႆႉး	ဝံပလွေ၊
မႃႁိူဝ်	Maa heau	မႃႁိူဝ်	ခွေးအ၊
မလႆး	Maa. lai:	မႃ.လႆး	မြင်းကျား၊
မူမႃ	Moo maa	မူမႃ,	ခွေးတူဝက်တူ၊
မႃမႂ့်	Maa mai.	မႃမႂ့်	ကြောင်ဝန်ပိုက်၊
မႃလိၼ်	Maa lin	မႃလိၼ်	မြေခွေး။
ယိုင်း	Yurng:	ယိုင်း	တောဆိတ်၊
ယေႃ	Ye.	ယေႃ	ပဒတ်။
လိင်းလိင်	Ling: leng	လိင်းလိင်	မျောက်နီ၊
လိင်းၵင်	Ling: kang;	လိင်းၵင်;	မျောက်လွှဲကျော်၊
လိင်းလုမ်း	Ling: lom:	လိင်းလုမ်း	မျောက်လေဝွေ၊
လိၼ်း	Len:	လီၼ်း	ဖွတ်။
လီ	Li;	လီ;	မြည်း။
လေႃ	Law;	လေႃ;	လား။
ဝဝ်း	Wo:	ဝူဝ်း	နွား။
ဝိင်	Wing,	ဝိင်,	လင်းနို့။
ဝဝ်းထိုၼ်	Wo: hturn,	ဝူဝ်းထိုၼ်,	ဝိုင်၊(တောနွား)
ဝင်ၵူႇလေႃး	Wang, koo: law:	ဝင်,ၵူး:လေႃး(လွၼ်မိၼ်)	ရှူးပျံ။
ဢီသွၵ်း	i, sawk:	ဢီ,သွၵ်း	အိမ်မြှောင်။
ႁိူၼ်	Hein	ႁိူၼ်	တောကြောင်၊
ဢၢၵ်လိုၼ်း	Aak,, lurn:	ဢၢၵ်,လိုၼ်း	ကင်းလိပ်ချော။
ဢၢၵ်ၶင်	Aak, bkang	ဢၢၵ်,ၶင်	ပုပ်သင်ညို၊
ဢိုင်းဢၢင်	Ung: aang,	ဢိုင်းဢၢင်,	ဖါးပြုတ်။
ဢုၼ်	On;	ဢုၼ်;	ငွေး။

(၂၄) သဘ်းတုဝ်သွင်တိၼ်မီးမိၵ်း။

ၵႆ	Kai,	ၵႆ,	ကြက်၊
ၵွၼ်	Kawn,	ၵွၼ်,	ကြိုးကြာ၊
ၵႃ	Kaa	ၵႃ	ကျီး၊
ၵဝ်	Kao.	ၵဝ်	ဗီးကွက်၊(ခင်ပုပ်ငှက်၊)
ၵႆၼမ်ႉ	Kai, nam.	ၵႆ,ၼမ်ႉ	ရေကြက်၊
ၵႃၶပ်	Kaa hkap,	ၵႃၶပ်	ငှက်ခါး၊
ၵႆသင်ႇ	Kai, sang.	ၵႆ,သင်ႇ	ကြက်ဆင်၊
ၵႃသႆး	Kaa sai:	ၵႃသႆး	ဒင်ကြီး၊
ၵႆၽႃ	Kai, hpaa	ၵႆ,ၽႃ	ရစ်၊
ၵႆသဝ်ပူ	Kai, sao; poo.	ၵႆသဝ်;ပူ.	ဘုတ်ငှက်၊
ၵႃၵေႃ	Kaa kye	ၵႃၵေႃ	ဒို၊
ၶင်လေႃႉ	Hkang, law.	ၶင်,လေႃႉ	သိန်း၊
တိတ်ႉတိဝ်း၊ တေႃးဝိတ်း၊	Tet. teau:၊ Te; we:	တိတ်ႉတိဝ်း၊ တေႃးဝိတ်း၊	တစ်ဘီတူး၊ငှက်တလိုင်း
တီးတုတ်	Ti: toot;	တီးတုတ်;	ဒီးရတ်၊
ၼူၵ်ႉယုင်း	Nok. yoong:	ၼူၵ်ႉယုင်း	ဒေါင်း၊
ၼူၵ်ႉၵွၼ်ႇႁွႆ	Nok. kawn. hoi	ၼူၵ်ႉၵွၼ်ႇႁွႆ	ငှက်ကြား၊
ၼူၵ်ႉပဝ်	Nok. pao;	ၼူၵ်ႉပဝ်;	ငုံး၊
ၼူၵ်ႉပူသႃႁွပ်	Nok. poo, hsaa; rawp;	ၼူၵ်ႉပူ,သႃ;ႁွပ်;	ကုပ်ကလောင်၊
ၼူၵ်ႉယၢင်း	Nok. yang:	ၼူၵ်ႉယၢင်း	ဗျိုင်း၊
ၼူၵ်ႉတူ	Nok. too;	ၼူၵ်ႉတူ;	ချိုး၊
ၼူၵ်ႉတူတွင်း	Nok. too; tawng:	ၼူၵ်ႉတူ;တွင်း	ချိုးလင်းပြာ၊
ၼူၵ်ႉၶဵဝ်	Nok, hkeio	ၼူၵ်ႉၶဵဝ်	ကြက်တူရွေး၊
ၼူၵ်ႉဢိင်	Nok. eing;	ၼူၵ်ႉဢိင်;	သာလိကာ၊
ၼူၵ်ႉပီသဵဝ်း	Nok. pi seio;	ၼူၵ်ႉပီသဵဝ်း	ရွှေပြည်စိုး၊
ၼူၵ်ႉၵဵဝ်	Nok. keio,	ၼူၵ်ႉၵဵဝ်,	ဇရက်၊
ၼူၵ်ႉသွၵ်ႉ	Nok. sawk,	ၼူၵ်ႉသွၵ်ႉ,	စာကလေး၊
ၼူၵ်ႉသွၵ်ႉၼႃး	Nok. sawk, naa:	ၼူၵ်ႉသွၵ်ႉ,ၼႃး	စာဘီလူး၊
ၼူၵ်ႉယၢတ်	Nok. yaat,	ၼူၵ်ႉယၢတ်,	မြေဝပ်ငှက်၊ဗိုလ်စားငှက်၊
ၼူၵ်ႉယၢင်လိူၼ်	Nok. yang, lurn	ၼူၵ်ႉယၢင်,လိူၼ်	ဗိုလ်စားငှက်၊
ၼူၵ်ႉႁင်းသႃ	Nok. hang: hsaa,	ၼူၵ်ႉႁင်းသႃ,	ဟင်္သာငှက်၊
ၼူၵ်ႉၵိူဝ်းဝူဝ်း	Nok. kur; wo:	ၼူၵ်ႉၵိူဝ်းဝူဝ်း	ငှက်ငွား၊
ၼူၵ်ႉၵူၵ်ႉၵၵ်ႉ	Nok: kok, kak,	ၼူၵ်ႉၵူၵ်ႉ,ၵၵ်ႉ,	အောက်ချင်းအကြီးမျိုး။

ၼွၵ်ႇၵျိတ်ႇ	Nok. kyet,	ၼွၵ်ႇၵျိတ်ႇ	အောင်ချင်းငယ်၊
ၼွၵ်ႇတွင်လေႃး	Nok. tawng; law:	ၼွၵ်ႇတွင်ႈလေႃး	ဥဩငှက်တမျိုး။
ၼွၵ်ႇၵုၵ်တုၵ်း	Nok. ko tok:	ၼွၵ်ႇၵုၵ်တုၵ်း	ကိုတလုပ်၊
ၼွၵ်ႇဢႃဝုမ်း	Nok. aa woom:	ၼွၵ်ႇဢႃဝုမ်း	ငှက်ငွား။
ၼွၵ်ႇတွႆႇၵုင်	Nok· toi, kong	ၼွၵ်ႇတွႆႇ,ၵူင်	သစ်ဖတောက်ငှက်။
ၼွၵ်ႇပေႃႁဝ်ႉ	Nok. paw; hao·	ၼွၵ်ႇပေႃႈႁဝ်ႉ	ဥဩငှက်။
ၼွၵ်ႇပူၵုၵ်သိူဝ်	Nok. poo, ko hsur	ၼွၵ်ႇပူႇ,ၵူၵ်သိူဝ်	ချိုးလင်းပြာ။
ၼွၵ်ႇၼင်းပွမ်ႇသဝ်ၶွၵ်	Nok nang:pawm;hsao hkawk,	ၼွၵ်ႇၼင်းပွမ်ႇ;သဝ်ၶွၵ်,	ယောက်ဖခွေးခေါ် ခွေးခေါ်ရိတ်၊
ၼွၵ်ႇမႃဝုၵ်း	Nok. maa wook:	ၼွၵ်ႇမႃဝုၵ်း	ညောင်ခွေးငှက်၊ကုန်သည်ငှက်၊
ၼွၵ်ႇၶုတ်းၵုၵ်	Nok. hkoot: kook;	ၼွၵ်ႇၶုၵ်းၵုၵ်,	ဥဩမယ်သင်ငှက်။
ၼွၵ်ႇသိၵ်းၵုၵ်လွႆး	Nok. sik: ko, loi:	ၼွၵ်ႇသိၵ်းၵူၵ်,လွႆး	ပုပ်ဖင်နီ၊ပုပ်ကလုံငှက်၊
ၼွၵ်ႇထုဝ်	Nok. hto	ၼွၵ်ႇထူဝ်	ခြုံတိုးငှက်။
ၼွၵ်ႇၵႃဝဝ်း	Nok, kaa wao:	ၼွၵ်ႇၵႃဝဝ်း	ဥဩငှက်၊
ၼွၵ်ႇဢဵၼ်ၽႃ	Nok. en, hpaa.	ၼွၵ်ႇဢဵၼ်,ၽႃ.	ပျံလွှားငှက်။
ၼွၵ်ႇၵႃလႃဢုၵ်	Nok. kaa; laa; ook;	ၼွၵ်ႇၵႃ;ဢုၵ်;	ငှက်ကုလားအုပ်။
ၼွၵ်ႇၶုမ်	Nok hkoom;	ၼွၵ်ႇၶုမ်;	ငုံး။
ၼွၵ်ႇလႆး	Nok lai:	ၼွၵ်ႇလႆး	ခါ။
ၼွၵ်ႇၶႃ	Nok. hkaa,	ၼွၵ်ႇၶႃ,	ရစ်။
ၼွၵ်ႇထီးလင်ၵႃ	Nok. hti: lang, kaa,	ၼွၵ်ႇထီးလင်,ၵႃ,	ငှက်ကြီးထီးလက်ဝါ။
ၼွၵ်ႇၼင်းၵွႆ	Nok nang: koi	ၼွၵ်ႇၼင်းၵွႆ	ငှက်တမျိုး။
ၼွၵ်ႇပိတ်	Nok. pit,	ၼွၵ်ႇပိတ်,	တောစာကလေး၊
ၼွၵ်ႇဝူၺ်	Nok. wooei	ၼွၵ်ႇဝူၺ်	စာဗျူးတောင်း။
ၼွၵ်ႇတုမ်ႇ	Nok. toom.	ၼွၵ်ႇတုမ်ႇ.	တုံလုံငှက်။
ၼွၵ်ႇၵတ်ႉ	Nok. kat,	ၼွၵ်ႇၵတ်ႉ,	ခါ။
ၼွၵ်ႇလင်းတိဝ်	Nok. lang; tein	ၼွၵ်ႇလင်းတိဝ်	တိန်ညင်း၊ဒိန်ညင်း၊ဆင်ဒိန်ညင်း၊
ၼွၵ်ႇမၢၵ်ၶူဝ်သိပ်ႇ	Nok. maak. hkur sip.	ၼွၵ်ႇမၢၵ်,ၶူဝ်သိပ်ႇ	နံပြည်ရုပ်၊
ၼွၵ်ႇမၢၵ်ႁိင်မၢၵ်ၶူဝ်	Nok. maak, heng;maak, hkur	ၼွၵ်ႇမၢၵ်,ႁိင်;မၢၵ်,ၶူဝ်	နံပြည်ရုပ်။
ၼွၵ်ႇၶီႈႁိူၺ်	Nok hkyi; hein	ၼွၵ်ႇၶီႈ;ႁိူၺ်	ရိုးခွေငှက် ငှက်ကြား၊
ၼွၵ်ႇသပိတ်ဢုၵ်းလိင်	Nok hsaa; pit;ok: leng	ၼွၵ်ႇသႃ;ပိတ်;ဢုၵ်းလိင်	သပိတ်လွယ်ငှက်၊
ၼွၵ်ႇသေႃ.ယုမ်း	Nok hsaw. yoom:	ၼွၵ်ႇသေႃ.ယုမ်း	ခြုံတိုးငှက်၊
ၼွၵ်ႇလင်လိၵ်း	Nok. sang; leik:	ၼွၵ်ႇလင်;လိၵ်း	လင်းပြာ၊ငှက်ပုတိမ်၊
ၼွၵ်ႇႁင်ယဝ်း	Nok hang yao:	ၼွၵ်ႇႁင်ယဝ်း	ငှက်မြီးရှည် ငှက်တော
ၼွၵ်ႇၶုၵ်	Nok. hkok,	ၼွၵ်ႇၶုၵ်,	ငှက်ဗိမ်း၊ဗွတ်ကလုံ၊ဗွတ်ဖင်နီ၊

ၼုၵ်ႉပတီး	Nok. paa; ti:	ၼူၵ်ႉပႃႇတီး	ငှက်ပဘီး၊
ၼုၵ်ႉယွပ်ၵုၼ်	Nok. yawp, kon;	ၼူၵ်ႉယွပ်,ၵူၼ်;	ငှက်ရဟတ်၊
ၼုၵ်ႉလိူင်	Nok, lurng	ၼူၵ်ႉလိူင်	ငှက်ဝါ၊
ၼုၵ်ႉၵိုဝ်း	Nok. ku:	ၼူၵ်ႉၵိုဝ်း	ချိုးငှက်တမျိုး၊
ၼုၵ်ႉဝိလုံး	Nok. wei:	ၼူၵ်ႉဝီလုံး	ငါးထိုးငှက်၊
ၼုၵ်ႉလံပႃ	Nok. lam paa	ၼူၵ်ႉလံပႃ	ငါးထိုးငှက်၊ငှက်ရုန်း၊ငှက်ပေါ်စ်၊
ၼုၵ်ႉၵုၼ်ၼဝ်	Nok. kon; nao;	ၼူၵ်ႉၵူၼ်;ၼဝ်;	ဘုတ်ငှက်၊
ၼုၵ်ႉႁွၼ်ၵွၼ်	Nok. hawn kwan	ၼူၵ်ႉႁွၼ်ၵွၼ်	သစ်တောက်ငှက်၊
ၼုၵ်ႉသိဝ်း	Nok. hseau:	ၼူၵ်ႉသိဝ်း	ပစ်ချုငှက်၊
ပိတ်း	Peit:	ပိတ်း	ဝမ်းဘဲ၊
ပင်ပလ	Pang. paa. laa,	ပင်,ပႃႉလႃႉ	လင်းပြာ၊
မေႃ်ညုဝ်	Me, nyo,	ၸမ်,ညုဝ်,	မယ်ညို၊
ယုဝ်	Yo;	ယူဝ်;	ခွန်၊
လင်းတ	Lang: taa.	လင်းတႃႉ	ငှင်းတ၊
လင်းတခမ်း	Lang: taa. hkam:	လင်းတႃႉခမ်း	လင်းယုန်၊
ႁုင်	Hoong.	ႁုင်	ခွန်၊
ႁၢၼ်	Han,	ႁၢၼ်,	ငန်း။

(၂၅) တုဝ်လင်ၵႂ႞လင်ၵၢၼ်း။

ၵပ်ဝိုဝ်	Kaap, wur;	ၵႃပ်,ဝိူဝ်;	လိပ်ပြာ၊
ၵုင်ၵဝ်	Koong, kao	ၵုင်,ၵဝ်	ပင့်ကူ၊
ၵုင်	Koong;	ၵုင်;	ပုဇွန်၊
ငိဝ်း	Ngeau:	ငိဝ်း	ပုဇွန်ဆိတ်၊
ငူး	Ngoo:	ငူး	မြွေ၊
ငူးႁဝ်	Ngoo: hao,	ငူးႁဝ်,	မြွေဟောက်၊
ငူးတိုင်း	Ngoo: tung:	ငူးတိုင်း	မြွေပွေး၊
ငူးလိူမ်	Ngoo: lurm	ငူးလိူမ်	စပါကြီးမြွေ၊
ငူးသုင်ဢၢင်	Ngoo: song aang	ငူးသူင်ဢႃင်	ငန်းမြွေ၊
ငူးသိၼ်	Ngoo: hsin	ငူးသိၼ်	လင်းမြွေ၊
ငူးၶိဝ်	Ngoo: hkeio	ငူးၶိဝ်	မြွေစိမ်း၊
ငူးၶွၼ်ႈၵွမ်	Ngoo: hkawn. kawm;	ငူးၶွၼ်ႈၵွမ်;	ဆင်ပစ်မြွေ၊
ငူးသိုၼ်း	Ngoo; sun:	ငူးသိုၼ်း	ခဲမြွေ၊

ၸွၵ်းႁိပ်း	Sawk: heip:	ၸွၵ်းႁိပ်း	မွား၊
ၸူႉသီ	Soo, si	ၸူႉ,သီ	ချေးတိုးပိုး။
ၸၵ်းတိၼ်	Sak: ten	ၸၵ်းတိၼ်	နှံကောင်။
ၸၵ်းၶႆႇၼၢႆး	Sak; hkai, naa:	ၸၵ်းၶႆႇ;ၼၢႆး	ပရစ်။
တိၼ်	Ten	တိၼ်	ခွေးလေးပျားပဒုံမနှီ၊
တေႃ	Taw,	တေႃ	ပဒူ၊
တေႃလိၼ်	Taw, lin	တေႃ,လိၼ်	မြေပဒူ။
တေႃလွၼ်း	Taw, lawn:	တေႃ,လွၼ်း	နဂျီ၊
တေႃႁူဝ်လၼ်	Taw, ho lan.	တေႃ,ႁူဝ်လၼ်	အောင်း၊နဂျီကောင်၊
တိုၵ်လိုၼ်	Turk, lurn	တိုၵ်,လိုၼ်	တီ။
တင်တူဝ်	Tang, tou	တင်,တူဝ်	ပက်ကျိ၊
တၵ်တၢလၼ်	Tak. taa; lan;	တၵ်.တၢ;လၼ်;	ပက်ကျိ။
တိုၵ်	Turk,	တိုၵ်,	သန်ကောင်၊
ၼင်းတီး	Nang: ti;	ၼင်းတီး	ပရစ်။
ၼွၼ်	Nawn	ၼွၼ်	လောက်။
ပူ	Poo	ပူ	ဂဏန်း၊ပုဇွန်။
ပုၵ်	Pok,	ပုၵ်,	ခြ၊
ပိင်	Ping	ပိင်	မျှော့။
ပႃဝင်	Paa wang	ပႃဝင်	ငါးဖယ်။
ပႃသၢတ်	Paa saat,	ပႃသၢတ်,	ငါးရစ်၊ငါးပြား၊ငါးတောင်နွယ်၊
ပႃမုင်း	Paa moong;	ပႃမုင်း	ငါးကြင်း၊ငါးကြောင်၊
ပႃၵေႃ	Paa kaw,	ပႃၵေႃ;	ငါးရံ့။
ပႃၼႆး	Paa nai:	ပႃၼႆး	ငါးဖိန်း။
ပႃပွၵ်း	Paa pawk:	ပႃပွၵ်း	ငါးပြေ ငါးခုံးမ၊
ပႃလုၵ်း	Paa look:	ပႃလုၵ်း	ငါးချု။
ပႃလမ်	Paa lam	ပႃလမ်	ငါးအချုံမဲ့။(ငါးရံ့ပုစ်)
ပႃငူး	Paa ngoo;	ပႃငူး	ငါးမြွေထိုး၊ငါးရင်ဘု။
ပႃသူ	Paa soo;	ပႃသူ;	ငါးသလဲထိုး။
ပႃယိၼ်	Paa yein,	ပႃယိၼ်,	ငါးရှဉ့်။
ပႃၵႃၽႃလူး၊ပႃတႃမဵၼ်း	Paa kaa; hpaa; loo:ı paa taa men:	ပႃၵႃ;ၽႃ;လူး၊ပႃတႃမဵၼ်း	ငါးလုံး၊ကဘီလူး၊
ပႃဝူဝ်ႇလႃ	Paa wooei, laa.	ပႃဝူဝ်ႇ,လႃ.	ဝေလငါး၊ငါးဝန်။
ပႃၶဵဝ်	Paa hkeau.	ပႃၶဵဝ်	ငါးမြွေထိုး။
ပႃသႃလွၵ်၊ပႃပႃသျူး	Paa saa;lawk; paa paa;hsioo:	ပႃသႃ;လွၵ်;၊ပႃပႃ;သိဝ်း	ငါးသလောက်၊ထားဝယ်ငါး။

ပႃငမိၼ်း	Paa ngaa; min:	ပႃငႃ;မိၼ်း	ငါးမြင်း။
ပႃငမၼ်း	Paa ngaa; man:	ပႃငႃ;မၼ်း	ငါးမန်း၊ငါးမန်းဟိုင်း၊
ပႃငႃးသိင်း	Paa ngaa; hseng:	ပႃငႃးသိင်း	ငါးဆင်၊
ပႃသုပ်းႁွၵ်	Paa hsop: hawk,	ပႃသူပ်းႁွၵ်,	ငါးဆင်၊
ပႃၵတ်သပွင်း	Paa kat; hsaa; pawng:	ပႃၵတ်.သႃ;ပွင်း	ငါးကသပေါင်း။
ပႃၵတ်သမိၼ်း	Paa kat; hsaa; min:	ပႃၵတ်;သႃ;မိၼ်း	ငါးကသမြင်း။
ပႃၵၶူယၼ်	Paa kaa; hkoo, yan,	ပႃၵႃ;ၶူ,ယၼ်,	ကကျရံ
ပႃၵႃတိတ်.	Paa kaa; kaa; tit,	ပႃၵႃ;ၵႃ;တိတ်.	ကကတစ်။
ပႃငႃပျေမ	Paa ngaa; pyei, maa.	ပႃငႃ;ပျေမႃ.	ငါးပြေမ။
ပႃၵုံ	Paa kom	ပႃၵုံ	ငါးလုံး။
ပႃငႃဢုင်တုင်	Paa ngaa; oong, toong,	ပႃငႃ;ဢုင်တုင်,	ငါးအုံတုံ၊
ပႃမုင်းတႃလိင်	Paa moong: taa leng	ပႃမုင်းတႃလိင်	ငါးမြင်းမျက်ဆန်နီ၊
ပႃပုင်ၼႃး	Paa poong, naa:	ပႃပုင်,ၼႃး	ငါးပုဏ္ဏား၊
ပႃငႃပုၵ်သိၼ်	Paa ngaa; pook; hsin,	ပႃငႃ;ပုၵ်;သိၼ်,	ငါးပုစ်သင်၊
ပႃၵႃၵႃတုဝ်း	Paa kaa; kaa; to:	ပႃၵႃ;ၵႃ;တုဝ်း	ငါးကကတိုး။
ၽိုင်	Hpung;	ၽိုင်;	ပျား။
ၽိုင်မ	Hpung; maa.	ၽိုင်;မႃ.	ပျား။
ၽုၵ်.	Hpook.	ၽုၵ်.	ဖုတ်၊
ၽိုင်ၵုင်	Hpung: kong	ၽိုင်;ၵုင်	သစ်ခေါင်းပျား၊
ၽိုဝ်ႉၼွၼ်းဝၼ်း	Hpur. nawn: wan:	ၽိုဝ်ႉၼွၼ်းဝၼ်း	ညပဒူ။
မိင်းၶႃးႁိုဝ်	Meng; hkaa: hur;	မိင်းၶႃးႁိုဝ်;	သတ်ငယ်ပိုး။
မိင်းသလင်း	Meng; saa; lang:	မိင်းသႃ;လင်း	ကင်းခြေများ။
မိင်းၵုၼ်ငေႃး	Meng: kon; ngaw:	မိင်းၵုၼ်;ငေႃး	ကင်းမြီးကောက်၊
မိင်းၵုၼ်ငိပ်	Meng: kon; ngip;	မိင်းၵုၼ်;ငိပ်;	ကင်းမြီးညှပ်။
မိင်းၵုၼ်ၺိပ်	Meng: kon; nyip;	မိင်းၵုၼ်.ၺိပ်;	နကင်းညှပ်၊
မိင်းမုၼ်း	Meng: mon:	မိင်းမုၼ်း	ယင်ကောင်၊
မိင်းသိုင်း	Meng: sung:	မိင်းသိုင်း	မြေအုံမ။
မိင်းသုလွတ်း	Meng: sou lawt:	မိင်းသုလွတ်း	နကျယ်၊
မိင်းၽွင်ႇ	Meng: hpawng.	မိင်းၽွင်ႇ	ဖြုတ်၊
မိင်းယုင်ယင်	Meng; yoong, yang,	မိင်းယုင်,ယင်;	ရေမွှား၊
မိင်းလိင်	Meug: leng	မိင်းလိင်	မြေမွှား၊
မိင်းပိၵ်လႆး	Meng: pik, lai:	မိင်းပိၵ်,လႆး	ယင်ကြွား၊

မိင်းမဝ်	Meng: mao;	မိူင်းမဝ်;	ပလ္လ၊ ပဒ္ဒ။
မိင်းဝူ	Meng: woo;	မိူင်းဝူ,	ကျိုင်းကောင်၊
မိင်းၵိင်း	Meng: kyeng:	မိူင်းၵိူင်း	ပိုးနံကောင်၊
မိင်းမိၼ်	Meng: mein	မိူင်းမိၼ်	ပဇင်း။
မိင်းမီ	Meng: mi;	မိူင်းမီ;	ပိုးဟာတ်၊
မိင်းသပ်	Meng: hsap,	မိူင်းသပ်,	မြက်မန်းခေါ်အဆိကောင်၊
မိင်းမၼ်း	Meng: man:	မိူင်းမၼ်း	ပဇင်းငယ်တမျိုး၊
မိင်းယႂ်း	Meng: yai;	မိူင်းယႂ်း	ပဇင်းတမျိုး၊
မိင်းသေ	Meng: se	မိူင်းၸေ	သန်း၊(ကိုယ်ပေါ်)
မိၼ်း	Mein:	မိၼ်း	ခွေးလေး၊
မတ်း	Mat:	မတ်း	ပရွက်ဆိတ်၊
မုတ်ႉ	Mot.	မူတ်ႉ	ဝါးပိုး။
မွတ်	Mawt;	မွတ်;	ပိုးယားခါ၊
မုင်ၶွၼ်	Mong; hkon	မူင်းၶူၼ်	ကရင်နီ၊ကျင်နီ။
မုတ်ႉႁိၼ်ႈ	Mot. hint.	မူတ်ႉႁိၼ်ႈ	ခါချဉ်၊
မုတ်ႉသုံ	Mot. hson;	မူတ်ႉသူံ;	ခါးစဉ်း။
မုတ်ႉၼင်းလိၼ်း	Mot. nang: len:	မူတ်ႉၼင်းလဵၼ်း	ကျင်နက်၊ကရင်နက်၊
မုၼ်ႉၶႅမ်	Mot. hkeim	မူတ်ႉၶႅမ်	ခြင်။
ယုင်း	Yoong;	ယုင်း	မှက်။
လိူၵ်	Lurk,	လိူၵ်,	ပိုးလောင်း၊
လွတ်	Lawt;	လွတ်;	ပိုးနသန်။
ဝုင်တိၼ်ၼမ်	Wong; tin nam	ဝူင်းတိၼ်ၼမ်	ပိုးလောင်း။
ႁိၼ်ႈ	Hin.	ႁိၼ်ႈ	ကြွမ်းပိုး၊
ႁိူတ်	Hurt;	ႁိူတ်;	သန်း၊(ခေါင်းပေါ်)
ႁဝ်	Hao	ႁဝ်	ခရု။
ႁွႆ	Hoi	ႁွႆ	ပိုးစုန်းကြူး၊
ႁိင်ႁွႆ	Hing, hoi;	ႁိင်,ႁွႆ;	

(၂၆) ၵုၼ်ၵၢၼ်ၵုၼ်ယႃႉ၊

ၵိူဝ်	Kur	ၵိူဝ်	ဆား။
ၵိူဝ်ဝၼ်	Kur wan	ၵိူဝ်ဝၼ်	သကြား၊
ၵျႃႇသၼ်	Kyaa, hsan,	ၵျႃႇ,သၼ်,	ကြာဆံ၊

ၵုင်ႁိင်	Koong; heng;	ၵုင်;ႁိင်;	ဖုန်ခြောက်။
ၵျႃၺူဝ်	Kyaa, nyo.	ၵျႃ,ၺူဝ်	ကြာညို့။
ၶဝ်မုၼ်းတိုၵ်တႃ	Hkao; moon: turk; taa,	ၶဝ်;မုၼ်းတိုၵ်;တႃ,	မုန့်သေတ္တာ။
ၶဝ်သၼ်	Hkao; hsan	ၶဝ်;သၼ်	ဆန်။
ၶဝ်ပိုၵ်	Hkao; purk,	ၶဝ်;ပိုၵ်,	စပါး။
ၶဝ်ၸဝ်	Hkao; sao;	ၶဝ်;ၸဝ်;	ဆန်ကြမ်း။
ၶဝ်ႁႆ	Hkao; hai;	ၶဝ်;ႁႆ;	တောင်ယာဆန်။
ၶဝ်ၼႃး	Hkao; naa:	ၶဝ်;ၼႃး	လယ်တောဆန်။
ၶဝ်သၼ်ၼဵဝ်	Hkao; hsan neio	ၶဝ်;သၼ်ၼဵဝ်	ကောက်ညှင်းဆန့်။
ၶဝ်လိင်	Hkao; leng	ၶဝ်;လိင်	ဆန်နီ။
ၶဝ်သိင်	Hkao; hseng	ၶဝ်;သိင်	ငချိတ်ဆန်။
ၶဝ်ၵွႆ	Hkao; koi	ၶဝ်;ၵွႆ	ငုံးဆန်။
ၶဝ်မၵ်လူၺ်	Hkao; maak, looei	ၶဝ်;မႃၵ်,လူၺ်	လူး၊ပြောင်း၊ကလိပ်။
ၶဝ်ငုၵ်း	Hkao; ngook:	ၶဝ်;ငုၵ်း	ဆပ်၊နှံစားပြောင်း။
ၶဝ်ၶေ	Hkao; hkye,	ၶဝ်;ၶျေ,	ပြောင်းဖူး။
ၶဝ်ၼမ်ၶမ်း	Hkao; nam. hkam:	ၶဝ်;ၼမ်ၶမ်း	နဝမ့်ခမ်းဆန်။
ၶဝ်မုၼ်	Hkao; mon,	ၶဝ်;မုၼ်,	ကောက်ကြီးဆန်။
ၶဝ်ၸလိဝ်း	Hkao; saa; leau:	ၶဝ်;ၸႃ;လိဝ်း	ကောက်သွယ်။
ၶဝ်ၼိပ်မိုဝ်း	Hkao; neip. mu:	ၶဝ်;ၼိပ်မိုဝ်း	ကောက်သွယ်။
ၶဝ်ၼိပ်ၶူင်း	Hkao; neip. hkong:	ၶဝ်;ၼိပ်ၶူင်း	ကောက်သွယ်။
ၶဝ်ၸမ်ပူ	Hkao: sam, poo,	ၶဝ်;ၸမ်,ပူ,	ဆန်ကြမ်း။
ၶဝ်ၼုၵ်တိတ်	Hkao; nok. teit,	ၶဝ်;ၼုၵ်တိတ်,	စဒိုမဲ။
ၶဝ်သင်းႁွမ်	Hkao; hsang: hawm	ၶဝ်;သင်းႁွမ်	ကောက်မွှေး။
ၶဝ်ၸဝ်	Hkao; sao.	ၶဝ်;ၸဝ်	ဆန်ကြမ်း။
ၶဝ်မုယေႃး	Hkao; moo. yaw:	ၶဝ်;မူယေႃး	မုယောစပါး။
ၸိုဝ်ပိင်	Sur. peng;	ၸိုဝ်ပိင်;	တဆေး။
သၼ်ထုဝ်	Hsan hto,	သၼ်ထုဝ်,	ပဲထွန်။
သၼ်ငႃး	Hsan ngaa:	သၼ်ငႃး	နှမ်း။
သေႃတႃ	Hsaw, taa;	သေႃ,တႃ;	ဆော်ဒါ။
ထုဝ်ၼဝ်	Hto, nao;	ထုဝ်,ၼဝ်;	ပဲပုပ်။
ထုဝ်ယမ်း	Hto, yam:	ထုဝ်,ယမ်း	ပဲယင်း။
ထုဝ်	Hto,	ထုဝ်;	ပဲ။

ထုဝ်းႁဵ.	Hto, he.	ထုဝ်,ဗႁဵ.	ပဲစင်းငုံ၊
ထုဝ်ႁူဝ်လင်	Hto, ho sang.	ထုဝ်,ႁူဝ်လင်	ကုလားပဲ၊
ၼမ်ႉထၼ်	Nam. htan	ၼမ်ႉထၢၼ်	ထန်းလျက်၊
ၼမ်ႉဢွႆ	Nam. oi;	ၼမ်ႉဢွႆ;	ကြံသကာ၊
ၼိင်ႁိင်	Neing; heng;	ၼိင်;ႁိင်;	လဘက်ခြောက်၊
ၼမ်ႉမၼ်းငႃး	Nam. man: ngaa:	ၼမ်ႉမၼ်းငႃး	နှမ်းဆီ၊
ၼမ်ႉမၼ်းထုဝ်	Nam. man: hto,	ၼမ်ႉမၼ်းထုဝ်,	ပဲဆီ၊
ၼမ်ႉမၼ်းၽၵ်းၵတ်ႇ	Nam man: hpak: kat,	ၼမ်ႉမၼ်းၽၵ်းၵၢတ်ႇ,	မုန်ညင်းဆီ၊
ၼမ်ႉမၼ်းမၵ်ႇဢုၼ်	Nam. man: maak. oon	ၼမ်ႉမၼ်းမၢၵ်ႇ,ဢုၼ်	အုန်းဆီ၊
ၼမ်ႉမၼ်းမူ	Nam. ma: moo	ၼမ်ႉမၼ်းမူ	ဝက်ဆီ၊
ၼိူဝ်ႉတိူၵ်ႈတႃ	Nur. turk; taa,	ၼိူဝ်ႉတိူၵ်ႈ;တႃ,	အမဲသေတ္တာ၊
ပႃႁိင်	Paa heng;	ပႃႁိင်;	ငါးခြောက်၊
ပႃၼဝ်	Paa nao;	ပႃၼဝ်;	ငါးပိ၊
ပႃသုမ်	Paa hsom;	ပႃသုမ်;	ငါးချဉ်၊
ပႃတိူၵ်ႈတႃ	Paa turk; taa,	ပႃတိူၵ်ႈ;တႃ,	ငါးသေတ္တာ၊
ပွင်းပႃ	Pawng: paa	ပွင်းပႃ	ငါးပိပေါင်း၊
ၾွင်ၵႃၽီ	Hpawng kaa, hpi,	ၾွင်ၵႃ,ၽီ	ကာဖီမှုန့်၊
ၾွင်ၵူဝ်ၵူဝ်း	Hpawng ko, ko:	ၾွင်ၵူဝ်,ၵူဝ်း	ကိုကိုးမှုန့်၊
ၾွင်ၶဝ်ၵျူင်	Hpawng; hkao; kyoong,	ၾွင်ၶဝ်;ၵျူင်,	ဂျုံမှုန့်၊
မီႈႁူဝ်လိင်	Mi, ho leng	မီႈ,ႁူဝ်လိင်	ကြက်သွန်နီ၊
မီႈႁူဝ်ၽိူၵ်	Mi, ho hpurk,	မီႈ,ႁူဝ်ၽိူၵ်,	ကြက်သွန်ဖြူ၊
မၵ်ၽိတ်.	Maak, hpit.	မၢၵ်,ၽိတ်.	ငရုပ်သီး၊
မႃသႃလႃ	Maa, hsaa, laa,	မႃ,သႃ,လႃ,	မဆလာ၊
ဢႃလူး	Aa, loo:	ဢႃ,လူး	အာလူး၊
ဢဵပ်ယူဝ်	Ep, yo,	ဢဵပ်,ယူဝ်,	ယိုဘူး၊
ဢဵပ်ၼမ်ႉၼူမ်းလိပ်း	Ep, nam. noom: lip:	ဢဵပ်,ၼမ်ႉၼူမ်းလိပ်း	နို့စိမ်းဘူး၊
ဢဵပ်ၼမ်ႉၼူမ်းၵမ်	Ep, nam. noom: kam;	ဢဵပ်,ၼမ်ႉၼူမ်းၵမ်;	နို့ဆီဘူး၊

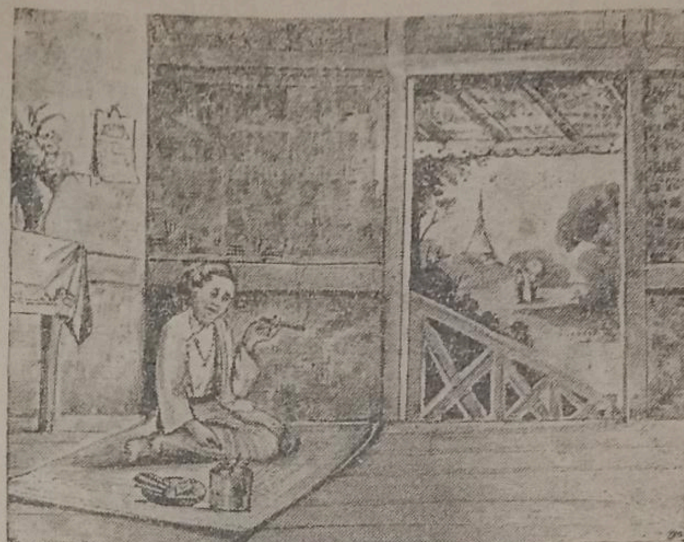
(၂၇) ၵၢၼ်ၵတင်းၶႃ'ယႂ်'ယႂ်'ယီႈ.ယီႈ။

ၵွၵ်းထုမ်	Kawk: htom,	ၵွၵ်းထုမ်,	ခွေးခံ၊
ၵဝ်ႇၶုတ်ၵူၺ်	Kao. hkut; kooi	ၵဝ်ႇၶုတ်;ၵူၺ်	မိုင်း၊
ၵျီ	Kyi,	ၵျီ,	ယက္ကန်းစင်၊
ၵွၵ်းသႃႇပိတ်	Kawk: hsaa; pit;	ၵွၵ်းသႃ;ပိတ်;	သပိတ်၊
ၵွၵ်းၽႆႈမၢၼ်ဢိင်	Kawk: hpai: man, ing,	ၵွၵ်းၽႆႈမၢၼ်,ဢိင်,	လက်သုံးမီးအိမ်၊
ၵွၵ်းၽႆႈထတ်	Kawk: hpai: htat;	ၵွၵ်းၽႆႈထတ်;	ဓါတ်မီး၊
ၵႃလွင်တၢၼ်	Kaa; lawng, tan,	ၵႃ;လွင်,တၢၼ်,	ကလောင်တံ၊
ၵမ်လႅမ်	Kam lem	ၵမ်လႅမ်	ခဲတံ၊
ၵျွၵ်တၢၼ်	Kyawk; tan,	ၵျွၵ်;တၢၼ်,	ကျောက်တံ၊
ၵျွၵ်သင်ပုၼ်း	Kyawk; hsang, poon:	ၵျွၵ်;သင်,ပုၼ်း	ကျောက်သင်ပုန်း၊
ၵဵမ်မႃရႃ	Kyem, maa, raa,	ၵဵမ်,မႃ,ရႃ,	ဓါတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ၊
ၶင်	Hkang;	ၶင်;	ချိပ်၊
ၶွၼ်ႇဝႆ	Hkawn. wai	ၶွၼ်ႇဝႆ	ကြိမ်လုံး၊
သွင်ၶမ်း	Sawng; hkam:	သွင်;ၶမ်း	ရွှေသီး၊
သဵတ်ၺူဝ်	Set; nyo,	သဵတ်;ၺူဝ်,	ဆိုးဆေး၊
သူၽႆး	Sou hpai:	သူၽႆး	မီးစာ၊
သိုၵ်လဵၵ်း	Surk: leik:	သိုၵ်;လဵၵ်း	သံကြိုး၊
သေႇတႅမ်လိၵ်	Sei; tem; lik;	သေႇ;တႅမ်;လိၵ်;	စာရေးစက္ကူ၊
သႃပွႆး	Saa; poi:	သႃ;ပွႆး	စားပွဲ၊
သပ်ပျႃ	Hsap; pyaa,	သပ်;ပျႃ,	ဆပ်ပြာ၊
သႃးသေး	Hsaa: sei:	သႃးသေး	ရှားစေး၊
သေးယူဝ်း	Hsei: yo:	သေးယူဝ်း	ဆေးရိုး၊
သေးလိၵ်သေႇ	Hsei: lik. sei;	သေးလိၵ်ႉသေႇ;	စီးကရက်၊
သေးလိၵ်တွင်	Hsei: lik. tawng	သေးလိၵ်ႉတွင်	ပက်ဆေးလိပ်၊
သင်ၵၢင်း	Hsang, kang:	သၢၼ်,ၵၢင်း	သင်္ကန်း၊
တိၺ်း	Tein:	တိၺ်း	ပယောင်းတိုင်၊
တွင်သေးလိၵ်	Tawng hsei: lik.	တွင်သေးလိၵ်ႉ	သနပ်ဖက်၊
ထုၼ်	Htoon	ထုၼ်	ထုံး၊
ထတ်သီ	Htat; hsi,	ထတ်;သီ;	ဓါတ်ဆီ၊
ထုင်လိၵ်	Htong lik;	ထုင်လိၵ်,	စာအိတ်၊
ထတ်ပုင်	Htat; poong,	ထတ်;ပုင်,	ဓါတ်ပုံ၊
ၼမ်ႉမိၼ်လူင်	Nam. mein long	ၼမ်ႉမိၼ်လူင်	ရေနံကြီး၊

ၼမ်ႉမၼ်းတႆး	Nam. man: tai;	ၼမ်ႉမၼ်းတႆ;	ရေနံဆီ။
ၼမ်ႉမၼ်းၵိၼ်	Nam man: kyin	ၼမ်ႉမၼ်းၵိၼ်	စားဆီ။
ၼမ်ႉမၼ်းလၵ်	Nam. man: sak;	ၼမ်ႉမၼ်းလၵ်;	စက်ဆီ၊
ၼုၼ်	Noon;	ၼုၼ်;	မှို။
ၼုၼ်းၵုၺ်	Non: kooi	ၼုၼ်းၵုၺ်	ဝါဂွမ်း။
ၼိပ်	Neip.	ၼိပ်ႉ	ကလောင်သွား။
ၼမ်ႉမုၵ်	Nam. muk.	ၼမ်ႉမုၵ်ႉ	မှင်။
ပိၵ်ႉၶၢတိင်	Pek. hkaa; teing,	ပိၵ်ႉၶၢ;တိင်,	ပြက္ခဒိန်။
ပျွင်းၽႆး	Pyawng: hpai:	ပျွင်းၽႆး	ဒိုးပြောင်း။
ပပ်လိၵ်	Pap lik;	ပပ်ႉလိၵ်;	စာအုပ်၊
ၽႆးၶိတ်	Hpai: hkyit,	ၽႆးၶိတ်,	ဒိုးခြစ်။
ၽႆ	Hpai.	ၽႆႉ	ဖဲ။
ပွင်ႉတိၼ်	Hpawng, tin;	ပွင်ႉ,တိၼ်,	ပေါင်တိန်။
မၵ်မု	Maak, moo.	မၢၵ်,မူႉ	ကွမ်းသီး။
မၼ်တၢ	Man, taa	မၼ်,တၢ	မျက်မှန်။
မၵ်ပေႃလုင်း	Maak, paw, loong:	မၢၵ်ပေႃ,လုင်း	ဘောလုံး။
မၵ်တိဝ်	Maak, teau,	မၢၵ်,တိဝ်,	အံစာ။
မၵ်ၵေႃလီ	Maak, kaw, li,	မၢၵ်,ၵေႃ,	ဂေါ်လီလုံး။
မၵ်ပွင်းလုံး	Maak, pawng: lom:	မၢၵ်ပွင်းလူမ်း	အုပေါင်း။
မေႇၽိဝ်	Mei, hpioo,	မေႇ,ၽိဝ်,	မြေဖြူ။
ယၢသူ	Yaa, soo,	ယၢ,သူ,	ချိန်ခွင်၊
ယွႆး	Yoi:	ယွႆး	ချိန်ခွင်ငယ်။
ယၢသေႃး	Yaa; hsei:	ယၢ;သေႃး	ဆေးသေး၊
ယၢၵျိုမ်း	Yaa; kyam:	ယၢ;ၵျိုမ်း	ဆေးရွက်ကြီး။
လုၵ်ၶၼ်	Look; hkan	လုၵ်;ၶၼ်	ချိန်ရန်အလေး။
လေႃႉလုံး	Law. lom:	လေႃႉလူမ်း	စက်ဘီး။
ဝီး	Wi:	ဝီး	ယပ်တောင်။
ဝၵ်	Wak,	ဝၵ်,	အင်တွဲ။
ဝုၵ်ၵေႃ	Wok, kaw,	ဝူၵ်,ၵေႃ,	ကော်ဘူး။
ႁၵ်	Hak.	ႁၵ်ႉ	သစ်စေး၊
ႁူၼ်း	Hon:	ႁူၼ်း	မဲနယ်။
ႁူၵ်	Hook,	ႁူၵ်,	ယက္ကန်း။
ဢလမ်	Aa; lam,	ဢၢ;လမ်,	အလံ။

(၂၇) ႁိူၼ်းၼႂ်ႇလၢဝ်ၵျေႃးလူး။

ႁိူၼ်းၼႆႉ ပဵၼ်ႁိူၼ်းမႄႇထဝ်
ပုၵ်းယဝ်ႉတေႃႇမိူဝ်ႈမိူင်းၼၼ်ႉ
ၶူဝ်ႁွမ်ႇသႅမ်ပီလႆႈပႆႇ
ၵွပ်တင်းမႆႈၶီပေႃႉပဵၼ်မၢၵ်ႈ
လုၵ်ႈလၢင်းသဵမ်လဵၵ်ႉယူႇ
သူႈၵၼ်သွၼ်ငိုၼ်းမႄႇပုၵ်းႁိူၼ်း
မႄႇသဝ်ႇၵျေႃးလူးဢၼ်လီ
တင်းမႆႈၶီလႆႈယိၼ်ယဝ်ႉ
ဝႃႈသႃႈၼႃႈမႄႇထဝ်သွင်ၶဵၵ်ႉ
တီႈတူႉတဵၵ်ႉဢမ်ႇထင်မီး
ပေႃးလုၵ်ႈလၢင်းသွမ်းတင်းပျေႃႈ



Hurn: nai. pein hurn: me; htao;
Pok: yao. to; mur; murng: mim
Hko, hom; hsam pi ali; pai;
Kawp; tang: mai; hki paw, pein maa:
Look; lang: seim leik. you,
Soo. kan hsou, ngun: me; pok: hurn:
Me; sao; kyei: soo: an li
Tang: mai; hki lai; yein yao.
Waa, hsaa, naa, me; htao; hsong; hkyek,
Ti; too. tek; am. htang, mi:
Paw: look; lang: sawm: tang: pyaw,

ပၼ်သႃႈတီႈၼေႃးသေႃႇဢမ်ႇၶၼ်ႉ — Pan hsaa; ti. no: hsaw, am, hkan.
ၵျေႃးလူးမႄႇထဝ်ၼႆႉသမ်ႉ — Kyei: soo: me; htao; nai. sam.
လုၵ်ႈလၢင်းတၵ်းလုမ်းလႆႈသုၼ်ႇၼိုၼ် — Look; lang: tak: lum: lai; su, hn
ပီမိူင်းပုၼ်ႉၵွႃႇလႆႈလၵ်ႈထၵ်ႈ — Pi murng: pon. kwa, lai lak; htak;
တင်းႁၵ်ႉတၵ်းလူၼ်ႉလိူဝ်တွၼ်း — Tang: hak. tak: lon. lur tawn:
ႁွႆးတိၼ်ႁွႆးမူးလႆႈႁၼ် — Hoi: tin hoi: mu; lai; han
ပဵၼ်လွင်ႈဢၼ်ႁူဝ်တိူဝ်ႉသူၼႃႈ — Pein lawng; an hou; tur. sou naa,
ဝႆႈသေႇဢႃႇယူႉသုတ်ႈၵွႆ — Wai; hsei aa, yoo. hsoot; koi
တၵ်းႁွပ်ႉထွပ်းၵၼ်ဢမ်ႇပိူင်ႈဢမ်ႇလွႆး — Tak: hop. htop; kan am, purng; am, loi:

ႁိူၼ်းပဵၼ်ႁိူၼ်းမႄႈထဝ်ႈ | ဤအိမ်သည်အမေအိုအိမ်ဖြစ်၏။ | လုၵ်ႈလၢင်းသဵမ်လဵၵ်ႉယူႇ | သားသမီးများ ကြီးစဉ် ငယ်လိုက်
ပုၵ်းယဝ်ႉတေႃႇမိူဝ်ႈမိူင်းၼၼ်ႉ | တိုင်းပြည်ကောင်စီဆော်ပြီးသည် | သူႈၵၼ်သွၼ်ငိုၼ်းမႄႈပုၵ်းႁိူၼ်း | ငွေရပြီးမိခင်အိမ်ကိုဆောက်၏။
ၶူဝ်ႁွမ်ႈသမ်ပီလႆႈပႆႈ | ၃-နှစ်အရိပ်ရှိပြီးလျှင်ပြေးရသည် | မႄႈသဝ်ႈၵျေႃးလူးဢၼ်လီ | ကောင်းသောကျေးဇူးရှင်မိခင်၊
ၵွပ်ႈတင်းမႆႈၶီပေႃႈ ပဵၼ်မႃး | ပုပ်နံခြင်းပေါ်ပေါက်သောကြောင့် | တင်းမႆႈၶီလႆႈယိၼ်ယဝ်ႉ | ပူပင်သောကငြိမ်းရပြီ။

ဝႃ,သႃ,ၼႃ,ၸမ်;ထဝ်;သၢင်ငိူၵ်, အမေအို ဖြည့်သည် လိုလားစိတ်
တီ;တူ့ထိၵ်းၽႆ,ထင်,ငိုး တရှိန်းစရာမရှိဟုထင်သည်။
ပေႃးလုၵ်;လင်းထွႆးတင်းပျႃ, သားသမီးများအပျော်လိုက်ကြလျှင်
ပၼ်သႃ;တီ့ၼုဝ်းသေႃ,ၽႆ,ၶၼ်ႉ သတိပေးနှိုးဆော်ရန်မနေပါ။
ၵျိူးလူးၸမ်;ထဝ်;ၼႄႉ'ထံ အမေအို၏ ကျေးဇူးသည်ကား
လုၵ်;လင်းတၵ်;လိမ်းလ';လိုင်ႉမွိုၵ် သားသမီးများမည်သို့မေ့အံ့နည်း။

ငိမ်ႈင်းပုၼ်ႉၵွႃ,လ'လၵ်;ထၵ်; နှစ်ပေါင်းများစွာကုန်သော်လည်း
တင်းႁၵ်ႉတၵ်းလူၼ်ႉလူင်တွၼ်း ချစ်ခြင်းမေတ္တာသာ၍ပို၍သည်
ၽွ'းတ်ၼ်ၽွ'းမိဝ်းလ';ႁၼ် တွေ့မြင်ရသော လက်ရာ ဖြေ
ပိၼ်လွင်;ၽၼ်ပျ;တူင်ဝ်ႉၸင်ၼႃ, စိတ်ထဲခိုက်ဘွယ်ရာဖြစ်၏။
ဝ'းသေင်ၽႃ,ယူႉသုဝ်းၵွ' တသက်တာကုန်ဆုံးပြီးနောက်
တၵ်းမွူဝ်ႉထုပ်းၵၼ်ၽႆ,ပိူင်;ၽႆလွ': ပြန်ပြီးတွေ့ဆုံကြမည်ကားမဟုတ်။

(၂၉) ၵူးၶတ်းသၼ်ၵၼ်။

ၵႃ	ပေႃး	Kaa;	Paw:	ၵႃ;	ပေႃး	ရှားသည်။	ပေါသည်။
ၵီ	တုပ်	Kyi;	Toop,	ၵီ;	တုပ်,	ပွင့်သည်။	ပိတ်သည်။
ၵူ	တိၼ်း	Koo;	Ten:	ၵူ;	တိၼ်း	ချေးသည်။	ဆစ်သည်။
ၵႂ်	ထံ	Kai	Sam	ၵႂ်	ထံ	ဝေးသည်။	နှိုးသည်။
ၵဝ်	မွ်	Kao,	Mou	ၵဝ်,	မွ်,	ဟောင်းသည်။	သစ်သည်။
ၵူဝ်	ႁတ်း	Ko	Hat:	ၵူဝ်	ႁတ်း	ကြောက်သည်။	ရဲသည်။
ၵႂႃ	မႃး	Kwa,	maa:	ၵႂႃ,	မႃး	သွားသည်။	လာသည်။
ႁွၵ်ႉ	ၵိင်	Hok.	Kyeing;	ႁွၵ်ႉ	ၵိင်;	ရှုပ်သည်။	ရှင်းသည်။
ၵဵပ်	ၵုင်	Kyep;	Kwang;	ၵဵပ်;	ၵုင်;	ကျဉ်းသည်။	ကျယ်သည်။
ၵတ်း	မႂ်	Kat:	Mai;	ၵတ်း	မႂ်;	ဖြသည်။	ပွသည်။
ၵွတ်ႉ	သိုဝ်	Kot.	Hsu;	ၵွတ်ႉ	သိုဝ်;	ကောက်သည်။	ဖြောင့်သည်။
ၵျမ်း	ၶေႃး	Kyam:	Hkyaw:	ၵျမ်း	ၶေႃး	ကြမ်းသည်။	ချောသည်။
ၵမ်	ၸိူမ်	Kam;	Surm;	ၵမ်;	ၸိူမ်;	ခဲသည်။	အရည်ပျော်၏။
ၶဝ်	ဢွၵ်	Hkao;	Awk	ၶဝ်;	ဢွၵ်,	ဝင်သည်။	ထွက်သည်။
ၶွင်	မဵၼ်း	Hkong;	Men:	ၶွင်:	မဵၼ်း	ချိုင့်သည်။	ခုံးသည်။
ၶၼ်ႉ	ၵႂ်ႉ	Hkan.	Kai.	ၶၼ်ႉ	ၵႂ်ႉ	ပျင်းသည်။	ကဲသည်။
ၶိမ်	လုင်း	Hkum:	Long;	ၶိမ်;	လုင်း	တက်သည်။	ဆင်းသည်။
ၶုတ်း	ထုမ်	Hkoot:	Htom	ၶုတ်း	ထုမ်	တူးသည်။	မှိုသည်။
ၶွၼ်း	မၼ်	Hkawn:	Man;	ၶွၼ်း	မၼ်;	လှုပ်သည်။	မြဲသည်။
ငိၼ်း	ၼုၵ်	Ngyin:	Nok,	ငိၼ်း	ၼုၵ်,	ကြွားသည်။	နားထိုင်းသည်။
ထင်း	ႁၵ်ႉ	Sang:	Hak.	ထင်း	ႁၵ်ႉ	မုန်းသည်။	ချစ်သည်။
ၸုၵ်း	ၼၢင်	Sook:	Naang;	ၸုၵ်း	ၼၢင်;	ထသည်။	ထိုင်သည်။
သိုဝ်ႉ	ၶႂ်	Hsu.	Hkai	သိုဝ်ႉ	ၶႂ်	ဝယ်သည်။	ရောင်းသည်။

သိုင်	ၼေ	Hsurng,	Ne	သိူင်,	ၼေ	ဂုဏ်သည်။	ပြသည်။
သုံ	လိမ်း	Hsom;	Seim:	သူမ်း	လိမ်း	ချဉ်သည်။	ချိုသည်။
သုတ်ႉ	ထူမ်	Hsot.	Htom,	သူတ်ႉ	ထူမ်	သောက်သည်။	ထွေးသည်။
တႆ	ၵိူတ်	Tai	Kurt,	တႆ	ၵိူတ်,	သေသည်။	မွေးသည်။
တင်	ၵွမ်း	Tang;	Kawm:	တင်း	ၵွမ်း	ထောင်သည်။	ကုန်းသည်။
တဵမ်	သုင်	Tem,	Hsoong	တဵမ်ႈ,	သုင်	ပုသည်။	မြင့်သည်။
ထိုင်း	ဝႆး	Hturng:	Wai:	ထိူင်း	ဝႆး	နွေးသည်။	မြန်သည်။
ထိုင့်	ၽႆ	Htung.	Hpai	ထိုင့်	ၽႆ	ထိုင်းသည်။	ထက်သည်။
ထွၵ်	ထဵမ်	Htawk,	Htem	ထွၵ်,	ထဵမ်ႈ	သွန်သည်။	ထည့်သည်။
ၼုမ်ႈ	ထဝ်	Noom,	Htao;	ၼုမ်ႈ,	ထဝ်	နုသည်။	အိုသည်။
ၼုင်	ထွတ်	Noong;	Htawt,	ၼုင်း	ထွတ်,	ဝတ်သည်။	ချွတ်သည်။
ၼွၼ်း	လုၵ်ႉ	Nawn:	Look.	ၼွၼ်း	လုၵ်ႉ	အိပ်သည်။	ထသည်။
ၼၵ်း	ဝဝ်	Nak;	Wao	ၼၵ်း	ဝဝ်	လေးသည်။	ပေါ့သည်။
ပီး	ယွမ်ႈ	Pi:	Yawm	ပီး	ယွမ်ႈ	ဝသည်။	ပိန်သည်။
ပေႉ	သုံး	Pe.	Hsoom:	ပေႉ	သုမ်း	နိုင်သည်။	ရှုံးသည်။
ပင်ႉ	ဢုံး	Pang,	Oom:	ပင်ႉ,	ဢုမ်း	စင်သည်။	အုံ့သည်။
ပုင်	တင်	Pong	Tang;	ပူင်	တင်း	ချသည်။	တည်သည်။
ပၼ်	ဢဝ်	Pan	Ao	ပၼ်	ဢဝ်	ပေးသည်။	ယူသည်။
ပွတ်း	ယဝ်း	Pawt:	Yao:	ပွတ်း	ယဝ်း	တိုသည်။	ရှည်သည်။
ပိုဝ့်	ၵျႅၼ်	Pur.	Kyen,	ပိူဝ့်	ၵျႅၼ်,	ပြော့သည်။	မာသည်။
ၽုၵ်	ထုၺ်	Hpook,	Htooei;	ၽုၵ်,	ထူၺ်း	ဖိုက်သည်။	နှုတ်သည်။
ၽၼ်	မီး	Hpan	Mi:	ၽၼ်	မီး	ဆင်းရဲသည်။	ဌေးသည်။
ၽုၺ်	ဢုတ်း	Hpooi,	Oot:	ၽုၺ်,	ဢုတ်း	ဖွင့်သည်။	ပိတ်သည်။
ၽုၼ်	လဵတ်	Hpon	Let,	ၽူၼ်	လဵတ်,	ရိုင်းရွာသည်။	နေပူသည်။
ၽဵၺ်သုင်	ၶျႃးတဵမ်	Hpen hsoong	Hkyaa: tem,	ၽဵၺ်သုင်	ၶျႃးတဵမ်ႈ,	ဝါကြွားသည်။	နှိမ့်ချသည်။
ၽဵပ်ႉ	ၵုမ်ႈ	Hpep.	Kom	ၽဵပ်ႉ	ၵူမ်ႈ	ပြားသည်။	လုံးသည်။
ၽတ်ႉ	ၶုမ်ႈ	Hpat,	Hkom	ၽတ်ႉ,	ၶူမ်ႈ	ဖန်သည်။	ခါးသည်။
မိၺ်	ႁွမ်ႈ	Mein	Hawm	မိၺ်	ႁွမ်ႈ	နံသည်။	မွှေးသည်။
မတ်ႉ	ပွႆ	Mat.	Poi,	မတ်ႉ	ပွႆ	ချည်သည်။	လွှတ်သည်။
မေး	ယႃ	Me:	Yaa.	မေး	ယႃႉ	ပြင်သည်။	ဖျက်သည်။
မုဝ်း	ၸိင်	Mo:	Seng:	မူဝ်း	ၸိင်း	မှုံသည်။	ကြည်လင်သည်။
ယပ်	ငႆ	Yap,	Ngai;	ယပ်,	ငႆး	ခက်သည်။	လွယ်သည်။

ယွံး	တိမ်	Yawm:	Teim	ယွံး	တိမ်	လျော့သည်။	ပြည့်သည်။
ယွင်	ၶျႃး	Yawng;	Hkyaa:	ယွင်;	ၶျႃး	မသည်။	ချသည်။
ယိမ်	သွင်	Yim	Hsong,	ယိမ်	သွင်,	ငှားသည်။	ပို့သည်။
ယိုတ်	ႁုတ်း	Yut;	Hot:	ယိုတ်;	ႁုတ်း	ဆန့်သည်။	ကြုံသည်။
ယွံး	လိူဝ်	Yawm:	Lur	ယွံး	လိူဝ်	လျှော့သည်။	ပိုသည်။
ယံး	ႁိင်	Yam:	Heng;	ယံး	ႁိင်;	စိုသည်။	ခြောက်သည်။
လံ	ၶဝ်	Lam	Hkao	လံ	ၶဝ်	ဖွဲသည်။	ဖြူသည်။
လိုင်း	ငေ	Lurng:	Nge;	လိူင်း	ငေ;	ရှင်းသည်။	ယဉ်သည်။
လပ်း	တုၼ်	Lap:	Tun,	လပ်း	တုၼ်,	အိပ်ပျော်သည်။	နိုးသည်။
လိုၵ်း	လဝ့်	Luk:	Sao,	လိုၵ်း	လဝ့်	ညဉ့်နက်သည်။	စောသည်။
လိပ်း	သုၵ်း	Lip:	Hsook:	လိပ်း	သုၵ်း	စမ်းသည်။	မှည့်သည်။
လိၵ်.	ယူ	Leik.	You,	လိၵ်.	ယူ,	ငယ်သည်။	ကြီးသည်။
လုၵ်.	ၼၢင်	Look.	Naang;	လုၵ်.	ၼၢင်;	ထသည်။	ထိုင်သည်။
ဝင်	ၼႃ	Wang	Naa	ဝင်	ၼႃ	ပါးသည်။	ထူသည်။
ဝၼ်	ၶၼ်း	Wan	Hkan:	ဝၼ်	ၶၼ်း	ချိုသည်။	စပ်သည်။
ႁႆ.	လီ	Hai.	Li	ႁႆ.	လီ	ဆိုးသည်။	ကောင်းသည်။
ႁင်လ	ႁင်လီ	Hang; saa.	Hang; li	ႁင်;လႃ.	ႁင်;လီ	အရုပ်ဆိုးသည်။	လှသည်။
ႁႆ	ၶူဝ်	Hai;	Hko	ႁႆ;	ၶူဝ်	ငိုသည်။	ရယ်သည်။
ႁုၵ်.	ၵိင်	Hok.	Kyeing,	ႁုၵ်.	ၵိင်;	ရှုပ်သည်။	ရှင်းသည်။

(၂၀) ၽႃသုင်းဢင်ၵႃတုဝ်ႁဝ်း။

ၶူလင် နှာခေါင်း။

ထုၺ်ႉသုၺ်	Htooei; sou	ထုၺ်း;သုၺ်	အသက်ရှူသည်။
ၼုမ်ႉဢႆ	Nom ai	ၼုမ်ႉဢႆ	အနံ့ခံသည်။
သုတ်ယႃယႃ	Hsoot, yaa; yaa	သုတ်,ယႃ;ယႃ	ဆေးရှူသည်။
ထင်ၶီမုၵ်	Htang, hkyi; mook;	ထင်,ၶီ;မုၵ်;	နှင်ညှစ်သည်။
ဢဝ်ၶူလၼ်ၼိူင်	Ao hkoo; lang nung	ဢဝ်ၶူ;လင်ၼိူင်	နှာခေါင်းနှင့်ပြသည်။
ၶီသမ်	Hkyi; sam	ၶီ;သမ်	ချေသည်။

ႁူ၊ နား။

ထွံ့သိင်ၵုၼ်း	Htawm, hseing kon:	ထွံ့,သိင်ၵုၼ်း	လူသံနားထောင်သည်၊
ငိၼ်းသိင်ၵွင်	Ngyin: hseing kawng;	ငိၼ်းသိင်ၵွင်;	သေနတ်သံကြားသည်၊
ႁဵႈႁူထွံ့	Hei; hoo htawm,	ႁဵႈ;ႁူထွံ့,	နားစွင့်နေသည်၊
ႁူႁိင်	Hoo hing	ႁူႁိင်	နားပါးသည်၊

လိၼ့်၊ လျှာ။

ဢဝ်လိၼ့်ၵွၵ်း	Ao lin. kwak:	ဢဝ်လိၼ့်ၵွၵ်း	လျှာကိုထွက်သည့်၊
ဢဝ်လိၼ့်လေႇ	Ao lin. lei:	ဢဝ်လိၼ့်လေႇ	လျှာနှင့်လျက်သည်၊
ဢဝ်လိၼ့်ပႆ	Ao lin. pai,	ဢဝ်လိၼ့်ပႆ	လျှာနှင့်ခတ်သည်၊

ၶဵဝ်၊ သွား။

ၵဵဝ့်ၵိၼ်	Keio. kyin	ၵဵဝ့်ၵိၼ်	သွားနှင့်ကြိတ်စားသည်၊
ၶုပ်းၵိၼ်	Hkop: kyin	ၶုပ်းၵိၼ်	ကိုက်၍စားသည်၊
ဢဝ်ၶဵဝ်သၵ်း	Ao hkeio; hsak:	ဢဝ်ၶဵဝ်;သၵ်း	သွားနှင့်ထိုးသည်၊
ငၢၼ်ၵိၼ်	Ngan; kyin	ငၢၼ်;ၵိၼ်	ကိုက်၍ဝါးစားသည်၊

ႁူဝ်ၶဝ်၊ ဒူး။

ထွၵ်ႁူဝ်ၶဝ်	Htawk; ho hkao,	ထွၵ်;ႁူဝ်ၶဝ်,	ဒူးထောက်သည်၊
ဢဝ်ႁူဝ်ၶဝ်တွၵ်	Ao ho hkao, tawk;	ဢဝ်ႁူဝ်ၶဝ်,တွၵ်;	ဒူးနှင့်တိုက်သည်၊

ႁူဝ် ဦးခေါင်း။

ပၵ်းမွၵ်	Pak: mawk,	ပၵ်းမွၵ်,	ပန်းပန်သည်။
ဢဝ်ႁူဝ်တွၵ်	Ao ho tawk;	ဢဝ်ႁူဝ်တွၵ်;	ခေါင်းနှင့်တိုက်သည်၊
ဢဝ်ႁူဝ်တေႃး	Ao ho taw:	ဢဝ်ႁူဝ်တေႃး	ခေါင်းနှင့်ခွေသည်၊
တိင်ပိတ်	Teing, peit;	တိင်,ပိတ်;	တောင်းရွက်သည်၊
ၶွၼ်းႁူဝ်	Hkawn: ho	ၶွၼ်းႁူဝ်	ခေါင်းခါသည်၊
ငွၵ်းႁူဝ်	Ngawk: ho	ငွၵ်းႁူဝ်	ခေါင်းညိတ်သည်၊
တုပ်းၵုပ်း	Tu: koop:	တုပ်းၵုပ်း	ခမောက်ဆောင်းသည်၊

ႁူဝ်ဝႂ်၊ ပခုံး။

ႁပ်ၶူဝ်း	Hap, hko:	ႁပ်,ၶူဝ်း	ပစ္စည်းထမ်းသည်၊
ႁၢမ်ၵွမ်	Ham kawm,	ႁၢမ်ၵွမ်,	လူသေခေါင်းထမ်းသည်၊
ဝိၵ်မႆ့မႃး	Wek, mai. maa:	ဝိၵ်,မႆ့မႃး	ဝါးထမ်းလာသည်၊

သုင်း၊ ပါးစပ်၊

လတ်ၵွမ်း	Lat; kwam:	လတ်;ၵွမ်း	စကားပြောသည်။
ၵိၼ်ၶဝ်	Kyin hkao;	ၵိၼ်ၶဝ်;	ထမင်းစားသည်။
ပဝ်ၽႆး	Pao, hpai:	ပဝ်,ၽႆး	ဒိုးမှုတ်သည်။
သုပ်းတွင်	Hsop: tong.	သုပ်းတွင်	ပါးစပ်လှုပ်သည်
ပွင်ယူ	Pawng. yoo,	ပွင်ယူ,	ဆာနေသည်။
လႃလုၵ်ဢွၼ်	Laa, look; awn,	လႃ,လုၵ်;ဢွၼ်,	ခလေးကိုဆဲဆိုသည်။
သိမ်းၽၵ်း	Sim: hpak:	သိမ်းၽၵ်း	ဟင်းကိုမြည်းကြည့်သည်။
ၼွမ်ႁွမ်	Nom hawn	ၼွမ်ႁွမ်	နမ်းသည်။
သုပ်သုပ်း	Soop, hsop:	သုပ်,သုပ်း	နှုတ်ခမ်းစုပ်သည်။
ယွင်ယေႃး	Yawng; yaw:	ယွင်;ယေႃး	ချိုးမွမ်းသည်။
ဢုမ်ပူ	Om poo.	ဢုမ်ပူ	ကွမ်းစားသည်။
ထုမ်ၼမ်ႉလႆး	Htom, nam. lai:	ထုမ်,ၼမ်ႉလႆး	တံထွေး ထွေးသည်။
ႁၵ်ဢွၵ်	Hak; awk,	ႁၵ်;ဢွၵ်,	အန်ထုတ်သည်။
ၶႆးဢွၵ်	Hkai: awk	ၶႆးဢွၵ်,	ခံတွင်းမှအန်ထုတ်သည်။
ပုၼ်ပၵ်	Pon; pak,	ပုၼ်;ပၵ်,	ပလုတ်ကျင်းသည်။
ၵပ်ၼိူဝ်	Kap; nur.	ၵပ်;ၼိူဝ်	အမဲသားချိသည်။
ႁိုတ်းလုၵ်ဢွၼ်	Hut: look; awn,	ႁိုတ်းလုၵ်;ဢွၼ်,	ခလေးငေါက်သည်။
ဢိၵ်းလုၵ်ဢွၼ်	Eik: look; awn,	ဢိၵ်းလုၵ်;ဢွၼ်,	ခလေးငေါက်ငန်းသည်။
တွပ်ၵၼ်	Tawp, kan	တွပ်,ၵၼ်	ငြင်းခုံကြသည်။
ထဵင်ၵၼ်	Hteing kan	ထဵင်ၵၼ်	ငြင်းခုံကြသည်။
ပိတ်ႉလိၼ်	Pet. len	ပိတ်ႉလိၼ်	လိမ်လည်လှည့်ဖြားသည်။
သွပ်ႉသိပ်ႉ	Hsawp. hsep.	သွပ်ႉသိပ်ႉ	တီးတိုးပြောသည်။
ၶႃႉသိုဝ်ၶႆသဵင်	Hkaa. su; hkai hseing	ၶႃႉသိုဝ်;ၶႆသဵင်	ဂုဏ်းချေသည်။
သေႃၵၼ်	Hsaw, kan	သေႃ;ၵၼ်	တိုင်ကြားကြသည်။
ၶႆဢႃပုမ်	Hkai; aa; poom,	ၶႆ;ဢႃ;ပုမ်,	ပုံပြောသည်။
လွၵ်ၼွၵ်ႉ	Lawk, nok.	လွၵ်;ၼွၵ်ႉ	ငှက်ချောက်သည်။
ၵိၼ်လႃ	Kyin, laa,	ၵိၼ်,လႃ,	ကျိန်ဆဲသည်။

တႃ၊ မျက်စိ။

တူၺ်းလိၵ်	Tooei: lik;	တူၺ်းလိၵ်,	စာကြည့်။
လပ်းတႃ	Lap: taa	လပ်းတႃ	မျက်စိမှိတ်သည်။

မိုၼ်းတႃ	Mun: taa	မိူၼ်းတႃ	မျက်စိဖွင့်သည်၊
ထႅပ်ႉတႃၼေ	Hpep. taa ne	ထႅပ်ႉတႃၼေ	မျက်စိလှုပ်ပြသည်၊
လိုၵ်တႃတုၺ်း	Lurk, taa tooei:	လိူၵ်ႉ,တႃတူၺ်း	မျက်လုံးပြူးကြည့်သည်၊
သိၵ်တုၺ်းပိုၼ်	Sek; tooei: purn;	သိၵ်း;တူၺ်းပိူၼ်;	သူတပါးကိုဗိုက်ကြည့်သည်၊
သွင်းတႃတုၺ်း	Sawng: taa tooei:	သွင်ႈတႃတူၺ်း	မျက်စိကိုစောင်း၍ကြည့်သည်၊
တႃတုင်ႉ	Taa tong.	တႃတူင်ႉ	မျက်စိလှုပ်သည်၊
ၶျွင်းတုၺ်း	Hkyawng: tooei:	ၶျွင်းတူၺ်း	ချောင်း၍ကြည့်သည်၊
မုင်တုၺ်း	Moong; tooei:	မုင်ႈတူၺ်း	မှော်၍ကြည့်သည်၊
တႃႁၼ်	Taa han	တႃႁၼ်	မျက်စိမြင်သည်၊

တိၼ်၊ ခြေထောက်။

ပႆတင်း	Pai tang:	ပႆ,တင်း,	လမ်းလျှောက်သည်၊
ၵႂႃၵတ်ႉ	Kwa, kat,	ၵႂႃ,ၵတ်ႉ,	ပြေးသွားသည်၊
ၵၼ်းသီတိၼ်	Kan; hsi, tin	ၵၼ်းသီ,တိၼ်	လေးဘက်တွားသည်၊
ပိတ်ႉပေႃလုင်း	Pit. paw, loong:	ပိတ်ႉပေႃ,လုင်း	ဘောလုံးကန်သည်၊
ဢဝ်တိၼ်သေ	Aa tin hse,	ဢဝ်တိၼ်ၸႄ,	ခြေနှင့်ထိုးသည်၊
လေႆသွမ်းတင်း	Le, sawm: taug:	ၸႄ,သွမ်းတင်း	လမ်းရှောက်လည်သည်၊
ၵျွၵ်းသိုၵ်	Kyawk: surk;	ၵျွၵ်းသိူၵ်;	ကြိုးချန်သည်၊
ဝႅၼ်တွၵ်း	Wen tok:	ဝႅၼ်တွၵ်း	ချန်ဆင်းသည်၊
ဢဝ်တိၼ်သိုမ်	Ao tin surm,	ဢဝ်တိၼ်သိူမ်	ခြေနှင့်ကန်သည်၊
ယိပ်ၼိုဝ်ၽၵ်ႉ	Yeip, nur hpak;	ယိပ်,ၼိူဝ်ၽၵ်ႉ;	ကြိမ်းပေါ်ဘွင်နင်း၍သွားသည်၊
ယိုမ်ၵႂႃလွႆးလွႆး	Yurm; kwa, loi: loi:	ယိူမ်;ၵႂႃ,လွႆးလွႆး	ဖြည်းဖြည်းရှောက်သည်၊
တိုပ်တိၼ်	Tup; tin	တိုပ်;တိၼ်	ခြေနှင့်ဆောင့်သည်၊
ဢဝ်တိၼ်ၶျေႆ	Ao tin hkyei,	ဢဝ်တိၼ်ၶျေႆ,	ခြေနှင့်ယက်သည်၊
ဢဝ်တိၼ်တိၵ်	Ao tin tek;	ဢဝ်တိၼ်တႅၵ်;	ခြေနှင့်တိုင်းသည်၊

မိုဝ်း၊ လက်၊

ယိပ်းၵိင်မႆ	Yip: kying, mai.	ယိပ်း,ၵိင်,မႆ	သစ်ကိုင်းကိုင်သည်၊
သၼ်သိုၵ်	San surk;	သၼ်သိူၵ်;	လွှန်ထဲသည်၊
ဢီးလုမ်	i: lom.	ဢီးလူမ်ႉ	တွန်း၍လှဲသည်။
လုပ်လင်	Loop, lang	လုပ်,လင်	ကြေသစ်သည်၊

ၵမ်းလိုတ်	Kam: lurt;	ၵမ်းလိူတ်;	သွေးစမ်းသည်။
ဝိပ်ၼမ်ႉၼုမ်း	Wip, nam. noom:	ဝိပ်,ၼမ်ႉၼုမ်း	နို့ညှစ်သည်။
ၽၢၼ်ႇၶဝ်	Hpan. hkao:	ထၢၼ်ႇၶဝ်;	ထမင်းဆုပ်နှယ်သည်၊
ၽၢၼ်လိုၵ်ပေႃ	Hpan; surk; paw	ထၢၼ်;လိူၵ်;ပေႃ	လျှော်ကြိုးကျစ်သည်၊
သီႁူဝ်	Hsi ho	သီႁူဝ်	ခေါင်းလျှော်သည်၊
ပေႃႉထတ်ပုင်	Paw. htat; poong,	ပေႃႉထတ်;ပုင်,	ဓါတ်ပုံရိုက်သည်။
တိုတ်ႉမိုဝ်းမၢၼ်း	Tut. mu: man:	တိုတ်ႉမိုဝ်းမၢၼ်း	သူ့လက်ကိုဆွဲသည်၊
လၵ်ႉလေႃႉမႃး	Lak; law. maa:	လၵ်;လေႃႉမႃး	ဖြည်းဆွဲလာသည်၊
ဢဝ်ၵုပ်းသေ	Ao koop: hse	ဢဝ်ၵုပ်းၸသ်	ခမောက်ကိုလွှင့်ပစ်လိုက်သည်၊
ယႆးၶုမ်း	Yai: hkon:	ယႆးၶုမ်း	ယားလို့ကုပ်သည်၊
ယၵ်းၵၢၼ်	Yak; kan	ယၵ်းၵၢၼ်	ဆိပ်ကြဲသည်၊
တုပ်းမိုဝ်း	Top; mu:	တူင်းမိုဝ်း	လက်ခုပ်တီးသည်၊
ၶွၼ်းသဝ်ႁိူၼ်း	Hkawn: hsao hurn:	ၶွၼ်းသဝ်ႁိူၼ်း	အိမ်တိုင်ထူပ်သည်၊
ငဵၼ်းၵေႃး	Ngyen: kaw:	ငဵၼ်းၵေႃး	လည်ပင်းကိုညှစ်သည်၊
သီးႁူးၽႃ	Si: hoo: hpaa	သီးႁူးၽႃ	ထရံပေါက်ပေါက်သည်၊
ယိပ်ႉၶူဝ်း	Yeip. hko:	ယိပ်ႉၶူဝ်း	အဝတ်ချုပ်သည်။
ပွတ်ႇၵွၵ်းၼမ်ႉ	Pawt; kawk: nam.	ပွတ်;ၵွၵ်းၼမ်ႉ	ရေခွက်ကိုပွတ်တိုက်သည်၊
ထူၽၵ်	Htoo hpak;	ထူၽၵ်;	ကြမ်းကိုတိုက်ချွတ်သည်၊
ၼုတ်ၶဝ်သုမ်	Not; hkao; hsom;	ၼူၵ်;ၶဝ်;သူမ်;	ထမင်းချဉ်နယ်သည်၊
ဢဝ်မိတ်ယဝ်	Ao myit; yao;	ဢဝ်မိတ်;ယဝ်;	ဒါးနှင့်ထိုးသည်။
မိုဝ်းလုမ်ၼွင်းၼမ်ႉ	Mu: soom, nou: nam.	မိုဝ်းလုမ်,ၼွင်းၼမ်ႉ	ရေထဲကိုလက်နှင့်နှိုက်သည်၊
ထူၺ်တူၼ်ယိုဝ်	Htooei; ton; yur;	ထူၺ်;တူၼ်;ယိူဝ်;	မြက်နှုတ်သည်။
ပၵ်ယုမ်း	Pak; yoom:	ပၵ်;ယုမ်း	မြေကိုလက်နှင့်ရှင်းလင်းသည်၊
ဢဝ်မိုဝ်းႁေႉ	Ao mu: he.	ဢဝ်မိုဝ်းႁေႉ	လက်နှင့်ကာသည်၊
ဢဝ်မိုဝ်းတုမ်းၼႃ	Ao mu: tom: naa;	ဢဝ်မိုဝ်းတူမ်းၼႃ;	မျက်နှာကိုလက်နှင့်အုပ်သည်၊
သုၵ်မိုဝ်း	Hsook; mu:	သုၵ်;မိုဝ်း	လက်ဆေးသည်၊
ၵမ်ၶဵၼ်	Kam hkyen	ၵမ်ၶဵၼ်	လက်မောင်းကိုဆုပ်ကိုင်သည်၊
တီႈၵုၼ်း	Ti. kon:	တီႉၵူၼ်း	လူကိုဘမ်းသည်၊
ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင်	Kwak: mu; hawng,	ၵွၵ်းမိုဝ်းႁွင်	လက်ယပ်ခေါ်သည်၊
ဢဝ်မိုဝ်းႁွင်ဝႆႉ	Ao mu: hawng; wai.	ဢဝ်မိုဝ်းႁွင်;ဝႆႉ	လက်နှင့်မထားနှင့်၊

လုင်းမၢၵ်ႇၵုင်ၵွၼ်	Loong: maak, koong; kawn	လုင်းမၢၵ်ႇ,ၵုင်;ၵွၼ်	လောက်စာသုံး လုံးသည်။
တွႆႇႁိုင်	Toi, hing,	တွႆႇ,ႁိုင်,	ခေါင်းလောင်းထိုးသည်။
ႁႆႈမွင်း	Hai, mawng:	ႁႆႈ,မွင်း	မောင်းတီးသည်။
ၶုတ်ႉၶဝ်	Hkot. hkao;	ၶုတ်ႉ ၶဝ်;	ထမင်းချေးသည်။
တိၵ်းၼမ်ႉ	Teik: nam.	တိၵ်းၼမ်ႉ	ရေခပ်သည်။
ႁိဝ်ၼမ်ႉ	Hioo; nam.	ႁိဝ်;ၼမ်ႉ	ရေကိုလက်နှင့်ဆွဲသွားသည်။
လပ်ႉမျိတ်	Lap. myit;	လပ်ႉမျိတ်;	ဒါးသွေးသည်။
သၼ်သတ်	Hsan hsat,	သၼ်သတ်,	ဖျာယက်သည်။
တဵပ်းမႆႉ	Tep: mai.	တဵပ်းမႆႉ	ဝါးခုတ်သည်။
သၵ်းပဵၵ်	Sak: pek,	သၵ်းပဵၵ်,	ထင်းရှုခွဲသည်။
ၶပ်ႉၽုၼ်း	Hkap. hpun:	ၶပ်ႉၽုၼ်း	ထင်းစိသည်။
သိူဝ်ႈၽႆး	Hsou, hpai:	သိူဝ်ႈ,ၽႆး	မီးထည့်သည်။
ႁုင်ၶဝ်	Hoong hkao;	ႁုင်ၶဝ်;	ထမင်းချက်သည်။
ႁူဝ်ၼမ်ႉၶဝ်	Hu; nam. hkao;	ႁူဝ်;ၼမ်ႉၶဝ်;	ထမင်းရည်ငှဲသည်။
သဵင်းၽၵ်း	Hsep: hpak;	သဵင်းၽၵ်း;	သဲ့ဝါးသဲ့သည်။
ၽႆႇၶႃး	Hpai: hkaa:	ၽႆႇးၶႃး	သစ်ငယ်ပစ်သည်။
ပွမ်ႇမႆႉ	Pawm; mai.	ပွမ်ႇ;မႆႉ	သစ်ပင်လှဲသည်။
လင်းၼမ်ႉမေႃ	Lang: nam. maw,	လင်းၼမ်ႉမေႃ,	ရေတွင်းဆေးသည်။
ၵႆႇၼမ်ႉလိၼ်း	Kai, nam. lin:	ၵႆႇ,ၼမ်ႉလိၼ်း	ရေမြွှန်တပ်သည်။
ၽုၵ်ႇၽၵ်းမီ	Hpook, hpak: mi,	ၽုၵ်ႇ,ၽၵ်းမီ,	ကြက်သွန်စိုက်သည်။
ၶုတ်းၶုမ်	Hkoot: hkoom	ၶုတ်းၶုမ်	တွင်းတူးသည်။
ဝိၵ်ႉလိၼ်	Weik. lin	ဝိၵ်ႉလိၼ်	မြေပေါက်သည်။
သတ်ႉယမ်းၵွင်	Hsat. yam: kawng;	သတ်ႉယမ်းၵွင်;	သေနတ်ယမ်းထိုးသည်။
ၽုၼ်းမႆႉ	Hpon: mai	ၽုၼ်းမႆႉ	ချည်ကြိုးရစ်သည်။
ၽွၵ်ႇႁူး	Hpawk; hoo:	ၽွၵ်ႇ;ႁူး	အပေါက်ဖေါက်သည်။
လိတ်ႉၼမ်ႉတႃ	Seit, nam. taa	လိတ်ႉၼမ်ႉတႃ	မျက်ရည်သုတ်သည်။
သီထုဝ်ၼဝ်	Si, hto, nao;	သီ,ထုဝ်,ၼဝ်;	ပဲပုပ်ဖုတ်သည်။
သွႆႇမွၵ်ႇ	Hsoi. mawk,	သွႆႇမွၵ်ႇ,	ပန်းသီသည်။
ယိုဝ်းၵွင်	Yu: kawng;	ယိုဝ်းၵွင်;	သေနတ်ပစ်သည်။
လိတ်းတိင်	Leit: ting,	လိတ်းတိင်,	စောင်းတီးသည်။
တမ်ၶဝ်	Tam kkao;	တမ်ၶဝ်;	ဆန်ထောင်းသည်။
တီသွၼ်	Ti, hson	တီ,သွၼ်	ခြံရှင်းသည်။

(၃၁) လိဝ်ထိင်ရေႃးၵႃတင်ၶ'ထင်းမိူၼ်း၊

ၵလင်	Kaa, lang,	ၵႃ,လင်,	လူမှိုနာ၊ကလေးနာ၊
ၵၵ်း	Kak:	ၵၵ်း	ထစ်ခြင်းရောဂါ၊
ၵၼလုဝ်	Kaa, naa, so,	ၵႃ,ၼႃ,လူဝ်,	ကနုမို၊
ၵိူ	Kou;	ၵိူ;	ပေါ်ယောင်ခြင်း၊
ၵၼ်	Kan;	ၵၼ်;	အောင့်ခြင်း၊
ၵင်းၶိင်	Kang; hkyeng	ၵင်းၶိင်	မေးခိုင်ခြင်း၊
ၵိတ်းလိဝ်း၊ၵိတ်းယိၼ်း	Kyeit; seip:၊ kyeit: yein:	ၵိတ်းလိဝ်း၊ၵိတ်းယိၼ်း	အနာပေး၊အပေး၊
ၵွင်	Kawng.	ၵွင်	အဆိပ်၊
ၶေႃးဢုမ်း	Hkaw: urm:	ၶေႃးဢူမ်း	လည်ပင်းကြီးရောဂါ၊
ၶေႃးၼိင်	Hkaw: neing	ၶေႃးၼိင်	လည်ပင်းကြီးရောဂါ၊
ၶေႃးလိဝ်း	Hkaw: seip:	ၶေႃးလိဝ်း	လည်ချောင်းနာ၊
ၶဝ်လိဝ်း'	Hkyeio; seip:	ၶဝ်;လိင်း	သွားနာ၊
ၶဝ်မိင်း	Hkyeio; meng:	ၶဝ်;မိင်း	သွားပိုးစားခြင်း၊
ၶဝ်ဝင်	Hkpeio; wang;	ၶဝ်;ဝင်;	သွားကျိုးခြင်း၊
ၶူၺ်လိူၼ်	Hkooei lurn	ၶူၺ်လိူၼ်	ချုနာ၊
ၶီၵျ်လၢ်	Hkyi; kyen,	ၶီ;ၵိလ်,	စမြင်းခံခြင်း၊
ၶူပ်းၶိူၼ်	Hkop: hkun;	ၶူပ်းၶိူၼ်;	ကိုက်ခဲခြင်း၊
ၶုမ်း	Hkom:	ၶူမ်း	ယားနာ၊
ၶီႁၵ်သွင်ႁူၼ်	Hkyi; hak; hsawng hon	ၶီ;ႁၵ်;သွင်ႁူၼ်	အော့နာ၊ဝမ်းကျ၊ကာလနာ၊
ၶႃမၼ်း	Hkaa man:	ၶႃမၼ်း	ဘင်နာ၊
ၶီဢုၵ်၊ၶီဢုဝ်	Hkyi; uk.၊ hkyi; ur.	ၶီ;ဢုၵ်၊ၶီ;ဢူဝ်	ကြို့ထိုးခြင်း၊ကြို့တက်ခြင်း၊
ၶ'ႁမ်ပွင်းလုမ်း	Hkai, ham pawng: lom;	ၶ',ႁမ်ပွင်းလူမ်း	ရက္ခရောဂါ၊
ငၼ်းမိတ်ႁူၼ်	Ngan: myit; hon	ငၼ်းမိတ်;ႁူၼ်	သွက်ချပ်ါဒလေမိခြင်း၊လေသင်ဖုန်း
ငၼ်း	Ngan:	ငၼ်း	ငန်းရောဂါ၊
သ'လိဝ်း	Hsai; seip;	သ';လိဝ်း	အူနာ၊
သ'ၵိူ	Hsai; kou;	သ';ၵိူ;	အူယောင်၊
သ'ၵိင်	Hsai; kying,	သ';ၵိင်,	အူအတက်ပေါက်နာ၊
သ'တုၵ်း	Hsai; tok:	သ';တူၵ်း	အူကျနာ၊
သိင်ႁပ်	Hseing hap,	သိင်ႁပ်,	အသံဝင်ခြင်း၊အသံပြာခြင်း၊
သုပ်းမိၺ်တူ	Hsop: mein too,	သူပ်းမိၺ်တူ,	ခံတွင်းပုပ်ခြင်း၊

သုပ်းဝိင်	Hsop: weng,	သုပ်းဝိင်,	ရွတ်ခမ်းသဲ ။
သုပ်းဝိတ်း	Hsop: wit:	သွပ်းဝိတ်း	ပါးစပ်ရှုံ့ခြင်း။
သိဝ်	Hsioo	သိဝ်	ဝတ်ခြုံပေါက်ခြင်း။
သႆလီလိပ်း	Hsai li seip:	သႆလီလိပ်း	ချက်နှာ။
တႃၶုမ်း	Taa hkoom:	တႃၶုမ်း	ဝမ်းနှာ။
တႃသဵပ်	Taa hsep,	တႃသဵပ်,	ဝမ်းလျှော့ပင်လယ်အုရွှေ့ဟတ်။
တိၼ်လိပ်း	Tin seip:	တိၼ်လိပ်း	ဝမ်းပေါ်ခြင်း။
တိၼ်ႁေႃ	Tin haw	တိၼ်ႁေႃ	ဝမ်းယောင်ခြင်း။
တိၼ်ႁၵ်း	Tin hak:	တိၼ်ႁၵ်း	ဝမ်းရစ်ခြင်း။
တိၼ်ပုတ်း	Tin poot:	တိၼ်ပုတ်း	ဝမ်းကိုက်နှာ၊ဗိုက်လိုက်ရောဂါ။
တိၼ်တုတ်	Tin toot;	တိၼ်တုတ်;	သွေးဝမ်းရောဂါ။
တွင့်ၵျိုၼ်း	Tawng: kyen:	တွင့်ၵျိုၼ်း	မြင်းသရိုက်ဝမ်းရောဂါ။
တႃလိပ်း	Taa seip;	တႃလိပ်း	ဝမ်းရစ်ခြင်း။
တႃၽေ	Taa hpei.	တႃၽေ	ဝမ်းနာခြင်း။
တႃၵျိုၼ်	Taa kyen	တႃၵျိုၼ်	မျက်စိနာခြင်း။
တႃယုပ်း	Taa yoop:	တႃယုပ်း	မျက်ခမ်းစပ်ခြင်း။
တႃတိၼ်	Taa tin,	တႃတိၼ်,	မျက်စိတိမ်စွဲခြင်း။
တႃဢေႃ	Taa ei	တႃဢေႃ	မျက်ကြောဆွဲခြင်း။
တႃဢွၵ်း	Taa awk:	တႃဢွၵ်း:	မျက်စိစွန်ခြင်း။
တႃဝွတ်	Taa wawt,	တႃဝွတ်,	မျက်စိစွေခြင်း။
တႃဝွတ်လိူမ်	Taa wawt, lurm;	တႃဝွတ်,လိူမ်;	မျက်စိတဖက်လပ်ခြင်း။
တႃတေႃ	Taa taw;	တႃတေႃ;	မျက်စိကန်းခြင်း။
တွင့်လိပ်း	Tawng. seip:	တွင့်လိပ်း	ကြောင်တောင်ကန်း။
တွင့်ၵႂႃ	Tawng. kwa,	တွင့်ၵႂႃ,	မျက်စိတိမ်စွဲခြင်း။
တွင့်ၵို	Tawng. kou;	တွင့်ၵို	မျက်စိယားခြင်း ။
တွင့်ပွင်း	Tawng. pawng:	တွင့်ပွင်း	မျက်စိစပ်ခြင်း။
တွင့်ဢိဝ်	Tawng. ioo;	တွင့်ဢိဝ်;	ခြေနာ။
တွင့်ၶုပ်း၊တွင့်ၼွင်	Tawng.hkop:၊Tawng.nawng,	တွင့်ၶုပ်း၊တွင့်ၼွင်,	ခြေချောင်းယားနာ။
တွင့်လိူတ်	Tawng. lurt;	တွင့်လိူတ်;	ခြေကျိုးခြင်း။
တွင့်မိင်းသႃလိူၵ်	Tawng. meng; hsaa; lurk;	တွင့်မိင်းသႃ;လိူၵ်	ခြေပြတ်ခြင်း။

			နူနာစွဲခြေ၊
တိၼ်ထုတ်	Tin toot;	တိၼ်တုတ်;	နူလာရောဂါ၊
တူလႃ	Too, laa,	တူ,လႃ,	ခြေလက်အင်္ဂါသေခြင်း၊
တိၼ်ထႆမိုဝ်းထႆ	Tin tai mu: tai	တိၼ်တႆမိုဝ်းတႆ	ကိုယ်တပိုင်းသေခြင်း၊
ထႆၽၵ်ႉ	Tai hpak,	တႆၽၵ်ႉ,	အနာစိမ်း၊အိုင်း၊အိုင်းအမ
တုံၽီလူင်	Toom, hpi long	တုံ,ၽီလူင်	ပြည်တည်နေသောအနာ၊
တုံၽီ	Toom, hpi	တုံ,ၽီ	သေခြင်း၊
ထႆ	Tai	တႆ	နစ်မြော၍သွားခြင်း၊
ထႆလုမ်း	Tai lum:	တႆလုမ်း	ဆင်ရူလည်ပြတ်နာ၊
တုံသိပ်းလူင်ၵွင်ၵေႃ	Toom,seip: long,kawng,kaw;	တုံ,သိပ်းလူင်ၵွင်,ၵေႃ	ခါးကိုက်ခြင်း၊
တင်းပိၼ်ဢၢဝ်ၶွပ်း	Tang: pein eau hkop:	တင်းပိၼ်ဢၢဝ်ၶွပ်း	အဖုအပိန့်ထွက်ခြင်း၊
တုံပွင်း	Toom, pawng:	တုံ,ပွင်း	ဓါတ်ချုပ်ခြင်း၊
တွင်ၶျုၵ်ႉ	Tawng. hkyook;	တွင်ၶျုၵ်ႉ;	ကြွက်ထက်ခြင်း၊
တင်းဢၢၼ်ၼူၶုၼ်	Tang: an noo hkun;	တင်းဢၢၼ်ၼူၶုၼ်;	အကြောဆွဲခြင်း၊
တင်းပိၼ်ၶုၼ်	Tang: pein hkun;	တင်းပိၼ်ၶုၼ်;	သရက်ရွက်ရောင်ခြင်း၊
တင်းပိၼ်မႃႇၵူ	Tang: pein maam. kou;	တင်းပိၼ်မႃႇၵူ;	ငှတ်ဖျား၊
ၼဝ်ၼုၵ်ႉ	Nao nok.	ၼဝ်ၼုၵ်ႉ	တုန်ဖျား၊တက်ဖျား၊ကျဖျာ
ၼဝ်သၼ်	Nao hsan,	ၼဝ်သၼ်,	အဖျားဝါ၊
ၼဝ်လိူင်	Nao lurng	ၼဝ်လိူင်	တင်းတိတ်၊
ၼႃၽႃ	Naa; hpaa;	ၼႃ;ၽႃ;	ထုံကျင်ခြင်း၊
ၼိတ်း	Neit:	ၼိတ်း	နို့နာ၊
ၼုမ်ႈသိပ်း	Nom: seip:	ၼုမ်ႈသိပ်း	ဘေးအောင့်ခြင်း၊
ပိမ်ႇသေ	Peim. hse,	ပိမ်ႇသေ,	အဆုပ်နာ၊
ပွတ်သိပ်း	Pawt, seip:	ပွတ်,သိပ်း	မူးဝေခြင်း၊
ပၼ်တႃလမ်	Pan, taa lam	ပၼ်,တႃလမ်	ပြိန်းပြကိုယ်ရောင်ခြင်း၊
ပိင်းပေး	Ping: pe:	ပိင်းပေး	ပလိပ်ရောဂါ၊
ပႃလိၵ်ႉ	Paa; lik;	ပႃ;လိၵ်ႉ;	ငွေး၊
ပူဢိုၺ်း	Pooei:	ပူဢိုၺ်း	ဘေနာ၊
ပင်	Pang;	ပင်;	တိုက်ဖေါင်းခြင်း၊
ပုမ်ႇပိတ်	Poom Peit;	ပုမ်ႇပိတ်;	အဆုင်ရောင်ခြင်း၊
ပွတ်ၵူ	Pawt; kou;	ပွတ်,ၵူ;	

ပိၼ်ဝတ်း	Pein wat:	ပိၼ်ဝတ်း	နှာစေးချောင်းဆိုးခြင်း၊
ၽမ်	Hpam;	ၽမ်;	အသမား၊
မဝ်း	Mao:	မဝ်း	မူးဝေခြင်း၊
မဝ်	Mao;	မဝ်;	မကျွရနာ၊
မိင်းသႃရိူၵ်	Meng: hsaa; rurk;	မိင်းသႃ;ရိူၵ်;	လိပ်ခေါင်းထွက်နာ၊သွေးကျနာ၊
မႃမူ	Maa; moo	မႃ;မူ	ဝက်ရူးထခြင်း။
မၵ်လူင်	Mak, long	မၵ်,လူင်	ကျောက်ကြီးရောဂါ။
မၵ်လိင်	Mak, leng	မၵ်,လိင်	ဝက်သက်ထွက်ခြင်း။
မၵ်မူ	Mak, moo	မၵ်,မူ	ကျောက်ဖြူ ရေကျောက်။
မီးယပ်	Mi: yap;	မီးယပ်;	မီးယပ်။
မၢၼ်းၼမ့်	Man: nam.	မၢၼ်းၼမ့်	ရေဖျဉ်းရောဂါ၊
မၢၼ်	Man	မၢၼ်	မြဲခြင်း၊သားသွီးမရနိုင်ခြင်း၊
မၢၼ်း	Man:	မၢၼ်း	ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်း။
မွင်ၶေႃသိုၵပ်	Mawng hkaw; sou kap.	မွင်ၶေႃ;သိုၵပ်.	ပန်းနာ ရှိုက်ကုန်းနာ။
ယူဝ်မႆ	Yo; mai;	ယူဝ်;မႆ;	ဆီးပူခြင်း။
ယူဝ်ၵိတ်း	Yo; kyet:	ယူဝ်;ၵိတ်း	ဆီးအောင့်ခြင်း။
ယူဝ်ႁူဝ်	Yo; ho;	ယူဝ်;ႁူဝ်;	ဆီးလွန်ခြင်း။
ယွင်	Yawng,	ယွင်,	အရူးနာ။
ယူၽႆး	Yoo, hpai:	ယူ,ၽႆး	မီးနေသားဖွားခြင်း။
လီၽိူၵ်	Li. hpurk,	လီ.ၽိူၵ်,	ရိဖြူ။
လီလိင်	Li. leng	လီ.လိင်	ရိနီ။
လီမုၵ်	Li. mook;	လီ.မုၵ်;	ရိဖြူ။
လိၼ့်သွၼ့်	Lin. hsawn.	လိၼ့်သွၼ့်	လျှာငယ်ပေါက်ခြင်း။
လိၼ့်သိပ်း	Lin. seip:	လိၼ့်သိပ်း	လျှာနာ။
လိၼ့်ဝူင်	Lin. wong;	လိၼ့်ဝူင်;	လျှာနာ၊
လိၼ့်မဝ်	Lin. mao;	လိၼ့်မဝ်;	လျှာနာ၊မကျွရနာ။
လင်ၵွင်	Lang kawng,	လင်ၵွင်,	ကျော ကုန်းခြင်း။
လင်	Lang,	လင်,	ညှင်း။
လုလုၵ်	Loo. look;	လု.လုၵ်;	သားလျှောခြင်း၊
လိူတ်ႁူဝ်	Lurt; ho;	လိူတ်;ႁူဝ်;	သွေးလွန်ခြင်း၊

လိုတ်ၵိုတ်း	Lurt; kut;	လိုတ်;ၵိုတ်း	ချွေးထိန်ခြင်း။
လိုတ်ၶူလင်တိၵ်	Lurt; hkoo; lang tek,	လိုတ်;ၶူ;လင်တိၵ်,	နှာခေါင်းချွေးထွက်ခြင်း။
လုပ်ၵပ်းၶုပ်းၶုၼ်	Loop, kap: hkop: hkun;	လုပ်,ၵပ်းၶုပ်းၶုၼ်;	အချိုးအဆစ်နာ။
လၼ်ႁိပ်	Lan hip,	လၼ်ႁိပ်,	ပါးချိတ်ရောင်ခြင်း၊
လုပ်ႁၵ်း	Loop, hak:	လုပ်,ႁၵ်း	အရိုးကျိုးခြင်း၊
လုံးသေ	Lom: hse,	လုံးသေ,	လေထိုးခြင်း။
ႁူဝ်ၶုၼ်	Ho hkun;	ႁူဝ်ၶုၼ်;	ခေါင်းခဲနာခြင်း။
ႁူဝ်ၶႆ	Ho hkai;	ႁူဝ်ၶႆ;	ခေါင်းကိုက်ခြင်း။
ႁူဝ်ဢူးယိၼ်း	Ho oo: yein:	ႁူဝ်ဢူးယိၼ်း	ခေါင်းကိုက် ခေါင်းခဲခြင်း။
ႁူဝ်သိပ်း	Ho seip:	ႁူဝ်သိပ်း	ဦးခေါင်းနာခြင်း၊
ႁူဝ်ယိၼ်း	Ho yein;	ႁူဝ်ယိၼ်း	ဦးရင်းနာခြင်း။
ႁူဝ်မိင်းၶိၼ်း	Ho meng: hkein;	ႁူဝ်မိင်းၶိၼ်း	ဆံပင်ကျွတ်ခြင်း၊
ႁူဝ်သူသိပ်း	Ho sou seip:	ႁူဝ်သူသိပ်း	နှစ်လုံးနာခြင်း၊
ႁၵ်လိုတ်	Hak; lurt;	ႁၵ်;လိုတ်;	ချွေးအံ့ရောဂါဖြစ်ခြင်း။
ႁိုၵ်လၼ်	Hurk, lan;	ႁိုၵ်,လၼ်;	ခေစီးကပ်းပြိုဖြစ်ခြင်း၊
ႁိတ်း	Hit:	ႁိတ်း	ဝဲနာ၊
ႁဝ်	Hao;	ႁဝ်;	ဝဲနာ။
ႁိင်းဢွၼ်	Heng: on;	ႁိင်းဢွၼ်;	အားနည်းခြင်း၊
ႁေႃႁူဝ်	Haw hu,	ႁေႃႁူဝ်,	မိတ်။
ႁွႆးၽၢၼ်း	Hoi: hpan:	ႁွႆးၽၢၼ်း	ထိရှရာ၊ချတ်ရာ။
ႁူဝေႃ	Hoo waw,	ႁူဝေႃ	နားပြည်ယိုခြင်း၊
ႁူၼွၵ်	Hoo nok,	ႁူၼွၵ်,	နားပင်းခြင်း။
ႁူမေႃး	Hoo maw:	ႁူမေႃး	နားအူခြင်း၊
ႁူလိုင်	Hoo lung,	ႁူလိုင်,	နားထိုင်းခြင်း၊
ႁူဝ်သူသၼ်	Ho sou hsan,	ႁူဝ်သူသၼ်,	နှလုံးတုံ့ရောဂါ၊
ႁူတ်း	Hoot:	ႁူတ်း	ကြွက်နို့ပေါက်ခြင်း။
ႁွႆးသိပ်း	Hoi: seip;	ႁွႆးသိပ်း	အနာချွတ်၊ဒါကာရာ၊
ဢွၵ်းၵပ်ႉ	Ok: kap.	ဢွၵ်းၵပ်ႉ	ရင်ကြွပ်ခြင်း။
ဢႃ	Aa,	ဢႃႉ	ဆွံ့အခြင်း၊
ဢႆ	Ai	ဢႆ	ချောင်းဆိုးခြင်း၊
ဢႆႁူတ်	Ai hoot,	ဢႆႁူတ်,	ကျားပဟာ်းကျက်ညှာ။
ဢိၼ်ပိုင်	Ein pụrng;	ဢိၼ်ပိုင်;	အဆစ်လွဲခြင်း။

(၁) ၵႂၢမ်းဢမူၼ်းတႆးႁၢဝ်း။

ၼွၼ်းတႆးမူၼ်းရႃလႃ
ဢလမ်သုမ်လၢၼ်တႃ
လိုၼ်ၶမ်းသဝ်သၢၵ်ၵျႃ
ႁဝ်တႆးမီးတေလႃ
ၽွမ်ႉပိင်းသူဝႃလႃ
သူသဝ်ႁၢဝ်းၶႃႁဝ်မီးသူသိတ်းလႃ၊

Hkur: tai: myo: raa, saa,
Aa. lam, hsam. san. taa,
Lurn hkam: sao; saak; kyaa
Hou; tai: mi: te, saa,
Hpawm. peing: sou waa, saa,
Hsoo sao; hao: hkaa; hou; mi: sou hseit; saa

ၶိုဝ်ႇတႆးမူၼ်းရႃႇ,လႃႇ,
ဢႃႇ,လမ်,သမ်ႇသၢၼ်,တႃႇ,
လိုၼ်ၶမ်းသဝ်းသၢၵ်းၵျႃႇ,
ႁဝ်တႆးမီးတေ,လႃႇ,
ၽွမ်ႉပိင်းသူဝႃႇ,လႃႇ,
သူသဝ်းႁၢဝ်းၶႃႇ;ႁဝ်းမီးသူသိတ်းလႃႇ၊

ရှမ်းအမျိုးသည်၊ ရာဇာမျိုးတည်း။
အလံမှာလည်း၊ လမင်းပင်ဖြစ်သည်၊
ရွှေလမင်းသည်လည်း၊ စကြာမင်းဖြစ်၏
ရှမ်းအမျိုးသားများတံခိုးရှိအောင်
အားလုံးစည်းလုံးညီညွတ်ကြပါ၊
သင်တို့၊ ငါတို့သည်၊ သစ္စာတည်ပါစေ။

(၂) ၶေႃၵႂၢမ်းၵွၼ်းမိူင်းလႆးၶႃႇ၊

မူၼ်းၵွၼ်းထုင်ႉမိူင်းလွႆႇႁၢဝ်းၶႃႇ
ဢွၼ်ၵၢၼ်လုၵ်ႉလႃႇယႃႇပေဢွၼ်း
မုၵ်ႉသုမ်းႁၢဝ်းၶႃႇမီးသိတ်းလႃႇ
ၽွမ်ႉပိင်းသူဝႃႇလႃႇႁၵ်ႉၵၢၼ်
ႁၢဝ်းယင်းၶႆႇယူႇသႃႇ
ယႃႇငိုၼ်ႇၼႃႇမိူၼ်မိူၼ်ဝၼ်းဝႃး
ထုင်ႉမိူင်းလွႆႇႁၢဝ်းႁႃး
ဢွၼ်ပႃးသွႆႇၵၢၼ်ၵႂႃႇ
ၵူၼ်ၶီၼႆႇ၊ၵႆႇ.ၵတ်
တွင်းမတ်ႇၵႂႃႇႁင်းမၢၼ်း
ၽွမ်ႉသိင်လေႇပိင်းပၵ်
ၽူဝ်ယႃႇၽတ်ႇသုမ်းၵၢၼ်

Myo: kon: htoong. murng: loi hao: hkaa;
Awn kan look. laa; yaa, pei nawn:
Mook. soom: hao: hkaa; mi: hseit; saa,
Hpawm. peing: sou waa, saa, hak. kan
Hao: yang; hkai; yoo, hsaa,
Yaa, ngur; naa, murn mur; wan: waa:
Htoong. murng; loi hao: haa:
Awn paa: soi; kan kwa,
Ko hki nai, kai. kat;
Tawng: mat; kwa, hang: man:
Hpawm. hseing le; peing: pak,
Hpou yaa, hpat, soom: kan

မူၼ်းၵွၼ်းထုင်ႉမိူင်းလွႆႇႁၢဝ်းၶႃႇ;
ဢွၼ်ၵၢၼ်လုၵ်ႉလႃႇ;ယႃႇပေဢွၼ်း
မုၵ်ႉသုမ်းႁၢဝ်းၶႃႇ;မီးသိတ်ႇ;လႃႇ,
ၽွမ်ႉပိင်းသူဝႃႇ,လႃႇ,ႁၵ်ႉၵၢၼ်
ႁၢဝ်းယင်းၶႆႇ;ယူႇ,သႃႇ,
ယႃႇ,ငိုၼ်ႇ;ၼႃႇ,မိူၼ်မိူၼ်ႇ;ဝၼ်းဝႃး
ထုင်ႉမိူင်းလွႆႇႁၢဝ်းႁႃး
ဢွၼ်ပႃးသွႆႇ;ၵၢၼ်ၵႂႃႇ,
ၵူၼ်ၶီၼႆႇ၊ၵႆႇ.ၵတ်;
တွင်းမတ်ႇ;ၵႂႃႇ,ႁင်းမၢၼ်း:
ၽွမ်ႉသိင်လေႇ;ပိင်းပၵ်,
ၽူဝ်ယႃႇ,ၽတ်ႇ,သုမ်းၵၢၼ်

ကျွန်ုပ်တို့တောင်တန်းသားများ။
နေမြင့်အောင်မအိပ်ကြနှင့်၊
ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့သစ္စာရှိ၍၊
စည်းလုံးညီညွတ်စွာချစ်ခင်ကြပါ။
ကျွန်ုပ်တို့ချမ်းသာစွာနေလိုလျှင်၊
လွန်ခဲ့သည့်နေ့များလိုမတွေဝေနှင့်
ကျွန်ုပ်တို့တောင်တန်းဒေသ။
တဦးနှင့်တဦးရိုင်းပင်းကူညီကြပါ
ကြေငြာ ရွှံ့ခြင်းသည်ဖင့်နွဲ့စေသည်
ဓာတ်သားနာယူကြပါလော့။
စည်းလုံးညီညွတ်စွာဖြင့်၊
အဖွဲ့အစည်းမှမည်သူမှမခွဲနှင့်၊

ႁဝ်းဢမ်ၶႂ်ႈႁိတ်းၶႃ	Hao: am, hkai; heit: hkaa,	ႁဝ်းဢမ်ႇ,ၶႂ်ႈ;ႁဵတ်းၶႃႈ;	ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ကျွန် မဖြစ်လို၊
မိူင်းၼႃယႃႁူဝ်ပိၼ်	Mur: naa; yaa, hou; pein	မိူင်းၼႃႈ;ယႃႇ,ႁူဝ်;ပိၼ်	နေခင်တွင်လည်း၊ ကျွန်မဖြစ်ကြနိုင်
မၢၼ်တႆးၸႅဝ်ၶျၢင်းၶၢင်	Man; tai; le; hkyang: hkang	မၢၼ်;တႆး,ၸႅဝ်;ၶျၢင်းၶၢင်	မြန်မာ၊ရှမ်း၊ချင်းနှင့်ဂျင်းဖေါ၊
ပွင်သင်လွင်လွတ်လိဝ်း	Pawng hsang; lawng; lawt; leau:	ပွင်သင်;လွင်;လွတ်;လိဝ်း	လွတ်လပ်ရေးကိုကြိုဆောင်ကြ၏
လွတ်လိဝ်းႁဝ်းၶႂ်လႆ	Lawt; leau: hao: hkai; lai;	လွတ်;လိဝ်းႁဝ်းၶႂ်ႈ;လႆႈ;	လွတ်လပ်ရေးကျွန်ုပ်တို့အလိုရှိ၏၊
ပူမႆဢွၼ်ၵၼ်ယွၼ်း	Poo, mai; awn kan yawn:	ပူ,မႆႈဢွၼ်ၵၼ်ယွၼ်း	အပူတပြင်းတောင်းဆိုကြ
ၽွမ်ႉၵၼ်ၶိုၼ်ပိၼ်တိဝ်း	Hpawm. kan hkun; pein teau:	ၽွမ်ႉၵၼ်ၶိုၼ်;ပိၼ်တိဝ်း	အတူတကွချီတက်လျှင်၊
လွတ်လိဝ်းတၵ်းဢမ်ၵတ်	Lawt; leau: tak: am; kat;	လွတ်;လိဝ်းတၵ်းဢမ်ႇ,ၵတ်;	လွတ်လပ်ရေးလွဲနိုင်မည်မဟုတ်၊
မုၵ်ႉသုမ်းႁဝ်းၼမ်တွၼ်း	Mook. soom: hao: nam tawn:	မုၵ်ႉသုမ်းႁဝ်းၼမ်တွၼ်း	ကျွန်ုပ်တို့အဖွဲ့အင်အားကြီးစွာဖြင့်
ဢွၼ်ၵၼ်ယွၼ်းႁူလႆ	Awn kan yawn: hou; lai;	ဢွၼ်ၵၼ်ယွၼ်းႁူ;လႆႈ;	မရမနေတောင်းဆိုကြလော့၊
လွတ်လိဝ်းၽွမ်ႉယွၼ်းၵႂႃ	Lawt; leau: hpawm. yawn: kwa,	လွတ်;လိဝ်းၽွမ်ႉယွၼ်းၵႂႃႇ,	လွတ်လပ်ရေးကိုတောင်းဆိုရာ၌၊
ႁူၵမ်ၵပႃလႆငိၼ်း	Hou; kam, kpaa, lai; ngyin:	ႁူ;ၵမ်,ၵပႃႇ,လႆႈ;ငိၼ်း	ကမ္ဘာကြီး သိ-ကြသွားပါစေ။

(၃) ဢလမ်တႆးႁဝ်းၶႃမိူင်းလွႆ။

ဢလမ်တႆးႁဝ်းၶႃမိူင်းလွႆ	Aa, lam, tai: hao: hkaa; murng: loi	ဢႃႇ,လမ်,တႆးႁဝ်းၶႃႈ;မိူင်းလွႆ	တောင်တန်းဒေသ ရှမ်းအလံ၊
ၶိုၼ်ယဝ်ႉႁွတ်ပႆလၵ်းပဵဝ်ယူ	Hkun; yao. hawt; pai lak: piao yoo,	ၶိုၼ်;ယဝ်ႉႁွတ်;ပႆလၵ်းပဵဝ်ယူႇ,	တိုင်ထိပ်သို့ရောက်၍လွှင့်နေပြီ၊
လိူင်ၶဵဝ်လႅင်ဢႃရွင်ႉသမ်မျူဝ်း	Lurng hkeio leng aa; rawng. hsam: myo:	လိူင်ၶဵဝ်လႅင်ဢႃ;ရွင်ႉ,သမ်မျူဝ်း	ဝါစိမ်းနီသုံးရောင်ချယ်တွင်၊
ပႃးလိူၼ်ၶမ်းသဝ်ထွင်ႁိူဝ်	Paa: lurn hkam: sao htawng, hur;	ပႃးလိူၼ်ၶမ်းသဝ်ထွင်,ႁိူဝ်;	သော်တာလမင်းလင်းရောင်ဖြာ၏
ဢလမ်ၼၼ်ႉပုၵ်းပၼ်သူၸႃတိၵုၼ်းမိူင်း	Aa, lam, nan. pok: pan sou saa, ti. kon: murng:	ဢႃႇ,လမ်,ၼၼ်ႉပုၵ်းပၼ်သူ ၸႃႇ,တိၵုၼ်းမိူင်း	ထိုအလံသည်၊ ပြည်တွင်း ဓာတ်သားများ စိတ်ဓါတ် တို့ဆော်၍
တႆးၶၢင်၊ ၶျၢင်း၊ ယၢင်းလႅင်၊ မၢၼ်	Tai:hkang hkyang:yang:leng man;	တႆးၶၢင်၊ၶျၢင်း၊မၢၼ်;၊ယၢင်လႅင်	ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း၊ ကရင်နီ မြန်မာ
ၽွမ်ႉၵၼ်ႁူဝ်သေႈၵူမ်ႇၵွမ်း	hpawn. kan ro, hsei, kom; kawm:	ၽွမ်ႉၵၼ်ႁူဝ်,သေႈ,ၵူမ်ႇ;ၵွမ်း	ရုံညီစွာအလေးပြုကြသည်၊
ဢတိၵ်လိူင်သႃသႃၼႃၵေႃ တၵ်းႁိူင်း	Aa; tik; lurng hsaa, hsaa, naa, kaw; tak: hurng:	ဢႃ;တိၵ်;လိူင်သႃ,သႃ,ၼႃ, ၵေႃ;တၵ်းႁိူင်း	ဝါရောင်အတိတ်-သာသနာတော် ထွန်းပြောင်မည်၊
ဢတိၵ်ၶဵဝ်ဝၼ်မိူင်းၵေႃ တၵ်းသႃယႃ	Aa; tik; hkeio wan; murng: kaw; tak: ksaa, yaa,	ဢႃ;တိၵ်;ၶဵဝ်ဝၼ်;မိူင်းၵေႃ; တၵ်းသႃ,ယႃ,	စိမ်းရောင် အတိတ်- တိုင်းပြည် စည်ပင်သာယာမည်၊
ဢတိၵ်လႅင်လိူတ်ၸႃတိ တၵ်းပုၵ်းပဵၼ်ဝွၵ်လတ်	Aa; tik; leng lurt; saa, ti. tak: pok: pen wawk, lat;	ဢႃ တိၵ်;လႅင်လိူတ်;ၸႃတိ. တၵ်းပုၵ်းပဵၼ်ဝွၵ်,လတ်;	နီရောင်အတိတ်-ဓာတ်သွေးထက် ကြွယ့်ဆော်မည်၊
ၼမ်မိူင်းလွႆလိူၼ်ၶမ်းသဝ် တၵ်းႁူဝၼ်မိူင်းၵတ်းၼိမ် ဢမ်ၵတ်	Nam, murng: loi lurn hkam: sao; hsam. tak: hou; wan; murng: kat; nim am, kat;	ၼမ်,မိူင်းလွႆလိူၼ်ၶမ်းသဝ်; တၵ်းႁူ;ဝၼ်;မိူင်းၵတ်းၼိမ် ဢမ်,ၵတ်;	တောင်တန်းဒေသ နှင်ဖတ်ဖြူသော သော်တာ လ မင်းသည် တိုင်းပြည်ချမ်းသာယာစေမည်

(၃) ဝၼ်းတႆးႁဝ်း၊

ပီ ၁၉၄၇-ၶူၼ်ၽႅၼ်ၽေႃႇဝႃႇရီ ၇-ဝၼ်း၊ ပိၼ်ဝၼ်းတႆးႁဝ်းႁဝ်လႆတွင်းမတ်ႇၶႂႃႇမိူင်းၼႃး၊ လၢဝ်ၵေႃႇၵၢၼ်လၢဝ်ၵွၼ်းမိူင်း ၽွမ်ႉပိင်ႈသူၵၼ်တိၵ်းထၼ်တိုင်ဝႃး၊ ၵႃးဢမ်လႆလွတ်ႈလီဝ်းၵွၼ်းဢဝ်၊ ဝၼ်းၼႆႉႁဝ်းဝႆႉသိတ်းသႃႇတၵ်းဢမ်ၽႃ၊ ၼၢင်ၵႃႇၶၢင်၊ ၶျၢင်း၊ ယၢင်းလႅင်မၢၼ်းတႆးၽွမ်ႉၵၼ်၊ ဝၼ်းတႆးၵေႃႇပိၼ်မႃးလွတ်ႈလီဝ်းၵေႃႇလႆႈယဝ်ႉ၊ လၢႆးၶျူၵ်းပၢင်လူင်ပွႆးမၢင်းသုင်၊ ပိၼ်သၵ်းသေလွင်ယႃႇဢမ်လႆ၊ ဢဝ်ၼႆႉၶႂႃႇၼႃႈၵႃႈပိၼ်လုၵ်ႉလၢၼ်ႁဝ်း၊ သုမ်ပျေႃသုမ်းမွၼ်ၵၼ်ၼုမ်းဝၼ်းတႆးၵူႉလုၵ်ႉ။

Pi 1947 hkoo.ıhpei, hpaw, waa, ri, 7 wan: pein wan: tai: hao: hou; lai; tawng: mat; kwa, mur: naa; sao; hpaa. le; ko, saa, le, kon: murng: hpawm. peing: sou kan tik; htan, turng, waa; kaa; am, lai; lawt; leau: kawn: kaw wan: nai. hao: wai. hseit; saa, tak: am, hpaa; nang, kaa; hkang hkyang: yang: leng man; tai: hpawm. kan wan: tai: kaw; pein maa:ı lawt; leau; kaw; lai; yao. saa, hkyook; pang long poi: mang: soong, pein hsak; hsei, long yaa. am, lai; ao nai. kwa, naa; kaa; pein look; lan hao: som: pyaw, som: mon; kan nou: wan: tai: koo; so;

ပီ ၁၉၄၇-ၶူ.၊ ၽေ,ၽေႃ,ဝႃ,ရီ ၇-ဝၼ်း ပိၼ်ဝၼ်းတႆးႁဝ်းႁူ;လႆ;တွင်းမတ်;ၶႂႃ,မိူင်းၼႃ;သဝ်;ၽႃ.လေ;ၵေႃ,သႃ,လေ,ၵွၼ်းမိူင်းၽွမ်ႉ.ပိင်းသူၵၼ်တိၵ်;ထၼ်,တိုင်,ဝႃ;ၵႃ;ဢမ်လႆ;လွတ်;လီဝ်းၵွၼ်းၵေႃ ဝၼ်းၼႆႉႁဝ်းဝႆႉသိတ်;သႃ,တၵ်း ဢမ်,ၽႃ; ၼၢင်,ၵႃ;ၶၢင်၊ၶျၢင်း၊ယၢင်းလႅင်၊မၢၼ်;၊တႆးၽွမ်ႉ.ၵၼ် ဝၼ်းတႆးၵေႃ;ပိၼ်မႃး၊လွတ်;လီဝ်းၵေႃ;လႆ;ယဝ်ႉ လၢႆ,ၶျူၵ်; ပၢင်လူင်ပွႆးမၢင်းသုင်,ပိၼ်သၵ်;သေ,လွင်ယႃ.ဢမ်,လႆ; ဢဝ်ၼႆႉၶႂႃ,ၼႃ;ၵႃ;ပိၼ်လုၵ်ႉလၢၼ်ႁဝ်း သုမ်းပျေႃသုမ်း;မွၼ်;ၵၼ်ၼုမ်း ဝၼ်းတႆးၵူ;ၵူဝ်;၊

၁၉၄၇-ခု၊ဖေဖော်ဝါရီလ ၇-ရက်နေ့သည်၊ရှမ်းအမျိုးသားနေ့ဖြစ်၍၊မှတ်သားကြလေသော့၊စော်ဘွားများနှင့်လူထုကိုယ်စားလှယ် စည်းလုံးညီညွတ်စွာအဓိဋ္ဌာန်ပြုကြသည်မှာ၊လွတ်လပ်ရေးမရမနေ ယနေ့သည်ကား၊သစ္စာပြု၍လက်လွတ်တော့မည်မဟုတ်၊ ဂျင်းပေါ ချင်း၊ကရင်နီ မြန်မာ ရှမ်း စည်းလုံးညီညွတ်ကြသည့်အတိုင်း၊ ရှမ်းအမျိုးသားနေ့ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အပြင်၊ လွတ်လပ်ရေးလည်းရရှိခဲ့ လေပြီ၊ပင်လုံမင်းဂုံပွဲတွင် ချုပ်ဆိုထားသော စာချုပ်သည်ကား၊ သက်သေကြီးဖြစ်၍၊ ဖျက်သိမ်းလို့ရမည်မဟုတ်ချေ၊ဒီကရှေ့ကို သားမြေးများအားလုံး၊ရှမ်းအမျိုးသားနေ့တွင်၊ထာဝစဉ်ပျော်မြူးကြလေကုန်လော့၊

(၁၁) ၼႃရီ၊ ဒိင်ၶႃ၊ မိဝ်ႈဝၼ်း။

(၁)ၼႃရီ၊

၁ ၼိုင်ၼႃရီ	1 Nung; naa; ri,	၁ ၼိုင်;ၼႃ,ရီ,	၁ တနာရီ၊
၂ သွင်ၼႃရီ	2 Hsawng naa, ri,	၂ သွင်ၼႃ,ရီ	၂ နှစ်နာရီ၊
၃ သံၼႃရီ	3 Hsam naa, ri,	၃ သံၼႃ,ရီ,	၃ သုံးနာရီ၊
၄ သိၼႃရီ	4 Hsi, naa, ri,	၄ သိ,ၼႃ,ရီ	၄ လေးနာရီ၊
၅ ႁႃၼႃရီ	5 Haa; naa, ri,	၅ ႁႃ;ၼႃ,ရီ,	၅ ငါးနာရီ၊
၆ ႁုၵ်းၼႃရီ	6 Hok: naa, ri,	၆ ႁုၵ်းၼႃ,ရီ,	၆ ခြောက်နာရီ၊
၇ ၸိတ်းၼႃရီ	7 Seit: naa, ri,	၇ ၸိတ်းၼႃ,ရီ,	၇ ခုနစ်နာရီ၊
၈ ပိတ်ၼႃရီ	8 Pet, naa, ri,	၈ ပိတ်,ၼႃ,ရီ,	၈ ရှစ်နာရီ၊
၉ ၵဝ်ၼႃရီ	9 Kao; naa, ri,	၉ ၵဝ်;ၼႃ,ရီ,	၉ ကိုးနာရီ၊
၁၀ သိပ်းၼႃရီ	10 Hsip: naa, ri,	၁၀ သိပ်းၼႃ,ရီ,	၁၀ ဆယ်နာရီ၊
၁၁ သိပ်းဢိတ်းၼႃရီ	11 Hsip: eit: naa, ri,	၁၁ သိပ်းဢိတ်းၼႃ,ရီ,	၁၁ ဆယ့်တစ်နာရီ၊
၁၂ သိပ်းသွင်ၼႃရီ	12 Hsip: hsawng naa, ri,	၁၂ သိပ်းသွင်ၼႃ,ရီ,	၁၂ ဆယ့်နှစ်နာရီ၊

၁၂း	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃရီထုဝ်းယဝ်ႉ	12;	Naa, ri, Hsip: hsawng naa, ri, hto: yao.
၁၂း ၅	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃရီလိုဝ်ႁႃမိၼိတ်ႉ	12: 5	Naa, ri, Hsip: hsawng naa, ri, lur haa; mi, nit.
၂း ၁၅	ၼႃရီ သွင်ၼႃရီလိုဝ်သိပ်းႁႃမိၼိတ်ႉ	2: 15	Naa, ri, Hsawng naa, ri, lur hsip: haa; mi, nit.
၁၂း ၃၀	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃရီၶွႆး	12: 30	Naa, ri, Hsip: hsawng naa, ri, hkoii:
၂း ၄၅	ၼႃရီ သွင်ၼႃရီလိုဝ်သိသိပ်းႁႃမိၼိတ်ႉ	2: 45	Naa, ri, Hhsawng naa, ri, lur hsi, hsip: haa; mi, nit.
၁း	ၼႃရီ ၼိုင်ၼႃရီထုဝ်းယဝ်ႉ ၼႃရီပျၢၼ်ၵမ်းၼိုင်ယဝ်ႉ	1:	Naa, ri, Nurg; naa, ri, hto: yao. Naa, ri, pyan, kam: nung; yao.

၁၂း	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃ,ရီ,ထုဝ်းယဝ်ႉ	၁၂း	နာရီ ဆယ့်နှစ်နာရီထိုးပြီ၊
၁၂း ၅	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃ,ရီ,လိုဝ်ႁႃ;မိ,ၼိတ်ႉ	၁၂း ၅	နာရီ ဆယ့်နှစ်နာရီနှင့်ငါးမိနစ်၊
၂း ၁၅	ၼႃရီ သွင်ၼႃ,ရီ,လိုဝ်သိပ်းႁႃ;မိ,ၼိတ်ႉ	၂း ၁၅	နာရီ နှစ်နာရီနှင့်ဆယ့်ငါးမိနစ်၊
၁၂း ၃၀	ၼႃရီ သိပ်းသွင်ၼႃ,ရီ,ၶွႆး	၁၂း ၃၀	နာရီ ဆယ့်နှစ်နာရီခွဲ၊
၂း ၄၅	ၼႃရီ သွင်ၼႃ,ရီ,လိုဝ်သိ,သိပ်းႁႃ;မိ,ၼိတ်ႉ	၂း ၄၅	နာရီ နှစ်နာရီနှင့်လေးဆယ်ငါးမိနစ်။
၁း	ၼႃရီ ၼိုင်;ၼႃ,ရီ,ထုဝ်းယဝ်ႉ ၼႃ,ရီ,ပျၢၼ်,ၵမ်းၼိုင်;ယဝ်ႉ	၁း	နာရီ တနာရီထိုးပြီ၊ တချက်ထိုးပြီ။

(၂) ၶိူင်ၶႃႈ

ၶိူင်ႁူဝ်ၼွႆ	Hkying, ho nou	ၶိုင်,ႁူဝ်ၼွႆ	နံနက်ယံအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ၼွႆ	Hkying, kang nou	ၶိုင်,ၵၢင်ၼွႆ	နံနက်အချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းၶုၼ်	Hkying, kang wan: tuk. hkun;	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းၶုၼ်;	နေတက်စအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းမုင်	Hkying, kang wau: tuk. moong;	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းမုင်;	နေထွက်ပြူစအချိန်။
ၶိူင်ၼႃႈတေႇလိင်း	Hkying, naa; tei leng:	ၶိုင်,ၼႃႈတေႇလိင်း	မိုးလင်းခါနီးအချိန်။
ၶိူင်လဝ်လိင်းဢွၵ်ႇ	Hkying, lao leng: awk,	ၶိုင်,လဝ်လိင်းဢွၵ်ႇ,	သောက်ဖျူးထွက်ချိန်။
ၶိူင်လၢပ်ႈသိင်လဝ်ဝွင်ႉ	Hkying, laap: hsing, sao; wong.	ၶိုင်,လၢပ်ႈသိင်,လဝ်;ဝွင်ႉ	လင်းရိပ်မှောင်ကျချိန်။
ၶိူင်ၵႆႇၶၼ်ၶိူဝ်း	Hkying, kai, hkan hkur:	ၶိုင်,ၵႆႇ,ၶၼ်ၶိူဝ်း	လင်းကြက်တွန်ချိန်။
ၶိူင်မိူင်းလိင်းလၢမုင်လၢမၢင်	Hkying, murng: leng: saa; moong saa; mang	ၶိုင်,မိူင်းလိင်းလၢ;မုင်လၢ;မၢင်	ဝေလီဝေလင်းအချိန်။
ၶိူင်ႁူဝ်မိူင်းသွႆ	Hkying, ho murng: hsou	ၶိုင်,ႁူဝ်မိူင်းသွႆ	အာရုံတက်အချိန်။
ၶိူင်မိူင်းလိင်း	Hkying, murng: leng:	ၶိုင်,မိူင်းလိင်း	မိုးလင်းချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းႁိူဝ်	Hkying, kang wan: tuk. hur;	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းႁိူဝ်;	နေရောင်ထောက်စအချိန်။
ၶိူင်ႁူၵ်းၼႃႈရီၵၢင်ၼွႆ	Hkying, hok: naa, ri, kang nou	ၶိုင်,ႁူၵ်းၼႃႈ,ရီ,ၵၢင်ၼွႆ	နံနက် ၆-နာရီအချိန်။
ၶိူင်လိတ်တုၵ်းဢွၼ်	Hkying, let, tuk. oon,	ၶိုင်,လိတ်,တုၵ်းဢွၼ်,	နေနွေးစအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းပဵၼ်လွႆ	Hkying, kang wan: tuk. pen loi	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းတုၵ်းပဵၼ်လွႆ	နေတောင်ပြူစအချိန်။
ၶိူင်လဝ်မုၼ်ႁႆႇႁွၵ်ႇ	Hkying, sao; moon hai, hawk;	ၶိုင်,လဝ်;မုၼ်ႁႆႇ,ႁွၵ်ႇ;	ကုလားတက်ခေါက်ချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်း	Hkying, kang wan:	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်း	နေ့ခင်းအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းတိင်	Hkying, kang wan: teing;	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းတိင်;	နေမွန်းတည့်အချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းသႆႉ	Hkying, kang wan: sai.	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းသႆႉ	နေစောင်းချိန်။
ၶိူင်ဝႆးဝၼ်း	Hkying, wai: wan:	ၶိုင်,ဝႆးဝၼ်း	နေမွန်းလွဲချိန်။
ၶိူင်လိတ်ၶဵင်	Hkying, let, hkyeng	ၶိုင်,လိတ်,ၶဵင်	နေပူပြင်းချိန်။
ၶိူင်ႁူဝ်ၶမ်	Hkying, ho hkam;	ၶိုင်,ႁူဝ်ၶမ်;	ညဦးယံအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ဝၼ်းႁႃလပ်ႉတေးလွႆ	Hkying, kang wan: haa lap. te: loi	ၶိုင်,ၵၢင်ဝၼ်းႁႃလပ်ႉတေးလွႆ	ညဦးဆည်းဆာအချိန်။
ၶိူင်ၵၢင်ၶမ်	Hkying, kang hkam	ၶိုင်,ၵၢင်ၶမ်;	ညနေချိန်။
ၶိူင်လိတ်ဢွၼ်	Hkying, let, on;	ၶိုင်,လိတ်,ဢွၼ်;	နေတောင်တင်၊ နေမြီးမြီ။
ၶိူင်ၵၢင်ၶုၼ်း	Hkying, kang, hkun:	ၶိုင်,ၵၢင်ၶုၼ်း	ညဦးအချိန်။
ၶိူင်ၵႆႇသေႃၼွၼ်း	Hkying, kai, hsaw, nawn:	ၶိုင်,ၵႆႇ,သေႃ,ၼွၼ်း	သူငယ်အိပ်ကြက်တွန်ချိန်။
ၶိူင်တိင်ၶုၼ်း	Hkying, teing: hkun:	ၶိုင်,တိင်းၶုၼ်း	သန်းခေါင်ယံအချိန်။
ၶိူင်ၵူၼ်းလုင်ၶဝ်တီၼွၼ်း	Hkying, kon: long hkao; ti; nawn:	ၶိုင်,ၵူၼ်းလုင်ၶဝ်;တီၼွၼ်း	သက်ကြီးခေါင်းချချိန်။
ၶိူင်ၵူၼ်းၼွၼ်းယိၼ်	Hkyiug, kon: nawn: yein	ၶိုင်,ၵူၼ်းၼွၼ်းယိၼ်	လူများအိပ်မောကျချိန်။
ၶိူင်တိင်ၶုၼ်းသႆႉ	Hkying, teing; hkun: sai.	ၶိုင်,တိင်;ၶုၼ်းသႆႉ	သန်းခေါင်ကျော်အချိန်။

ၶိင်ၵႆ ၶၢၼ်ပွၵ်းၼႂ်	Hkying, kai, hkan pawk; nung;	ခြိင့်,ကိုင်,ခန်ပေါက်;နုံ;	ပဌမကြက်တွန်ချိန်၊
ၶိင်ၵႆ ၶၢၼ်သွင်ပွၵ်း	Hkying, kai, hkan hsawng pawk;	ခြိင့်,ကိုင်,ခန်သွင်ပေါက်;	ဒုတိယကြက်တွန်ချိန်၊
ၶိင်ၵႆ ၶၢၼ်သၢမ်ပွၵ်း	Hkying, kai, hkan hsam pawk.	ခြိင့်,ကိုင်,ခန်သံပေါက်;	တတိယကြက်တွန်ချိန်၊
ၶိင်ၸဝ်ႈလေႃႉ ဢွၵ်း	Hkying, sao; law. awk,	ခြိင့်,စဝ်;လော့,အောက်,	ဗုဒ္ဓသမားခရီးထွက်ချိန်၊
ၶိင်တုၵ်ႉၼွၼ်းဝၼ်း	Hkying, tuk. nawn: wan	ခြိင့်,တုက့်နွန်းဝန်	အိပ်မောကျသောအချိန်၊
ၶိင်ၶီႈလၢၵ်ႉလေ	Hkying, hkyi; laak. le,	ခြိင့်,ခြီ;လာက့်လေ,	သူခိုးထွက်ချိန်။
ၶိင်ၵႆ သေႃႇၵွၼ်း	Hkying, kai, hsaw, kawn:	ခြိင့်,ကိုင်,ဆော့,ကွန်း	ကြက်အိပ်တန်းတက်ချိန်၊
ၶိင်ႁႆ သွင်မွင်း	Hkying, hai, hsawg mawng:	ခြိင့်,ဟိုင်,သွင်မွင်း	နှစ်ချက်တီးချိန်၊
ၶိင်ၵဝ်ႈၼႃႈရီၵၢင်ၶုၼ်း	Hkying, kao; naa, ri, kang hkun:	ခြိင့်,ကဝ်;နား,ရီ,ကင်ခွန်း	ည ၉-နာရီအချိန်၊
ၶိင်သီႇၼႃႈရီၵၢင်ၼွၼ်	Hkying, hsi, naa, ri, kang nou	ခြိင့်,သီ,နား,ရီ,ကင်နွန်	နံနက် ၄-နာရီအချိန်၊
ၶိင်ဝဝ်ၶုၼ်းမိူဝ်း	Hkying, wao, hkun: mur:	ခြိင့်,ဝဝ်ခွန်းမွိုဝ်း	လူမျိုပြန်ချိန်။

(၃) မိူဝ်ႈဝၼ်း။			ဒိုကနေ့။
မိူဝ်ႈၼႆႉ	Mur; nai.	မွိုဝ်;နိုင့်.	ယခု။
မိူဝ်ႈလိူဝ်	Mur; leio	မွိုဝ်;လိူဝ်	ယခု။
တေႃႇလိူဝ်	Taw, leio	တော့,လိူဝ်	မနေ့က၊
မိူဝ်ႈဝႃး	Mur; waa:	မွိုဝ်;ဝါး	တမြန်နေ့က၊
မိူဝ်ႈသိုၼ်း	Mur; hsun:	မွိုဝ်;သုန်း	တမြန်နေ့မတိုင်မှီတနေ့က။
ဢွၼ်တၢင်းဝၼ်းသိုၼ်း	Awn tang: wan: hsun:	အွန်တင်းဝန်းသုန်း	လွန်ခဲ့သော ၅-ရက်နေ့က၊
ပုၼ်ႉမႃးလႆႈႁႃႈဝၼ်း	Pon. maa: lai; haa; wan:	ပုန့်မား:လိုင်;ဟား;ဝန်း	လွန်ခဲ့သောအပတ်၊
ပၢတ်ႇပုၼ်ႉ	Pat; pon.	ပတ်;ပုန့်	လွန်ခဲ့သော၃လ၊
လိူၼ်ပုၼ်ႉ	Lurn pon.	လွိုန်ပုန့်	အရင်လမရောက်မှီတလ၊
လိူၼ်ဢွၼ်	Lurn awn	လွိုန်အွန်	အရင်နှစ်။
ပီၵႆ	Pi kai	ပီကိုင်	လွန်ခဲ့သောနှစ်မတိုင်မှီတနှစ်၊
ပီပုၼ်ႉ	Pi pon.	ပီပုန့်	မနက်ဖန်၊
မိူဝ်ႈၽုၵ်ႈ	Mur; hpook;	မွိုဝ်;ဖုက်;	သဘက်ခါ။
မိူဝ်ႈႁိုဝ်း	Mur; hu:	မွိုဝ်;ဟွိုဝ်း	ဖိန်းနွဲခါ။
မိူဝ်ႈၼိုင်ႈ	Mur; nung;	မွိုဝ်;နိုင်;	ဖိန်းနွဲခါနောက်တရက်၊
မိူဝ်ႈသွင်	Mur; hsawng	မွိုဝ်;သွင်	ဒိုတပါတ်၊
ဝူင်ၼႆႉ	Wong; nai.	ဝူင်;နိုင့်	လာမည့်အပါတ်၊
ဝူင်တေမႃး	Wong; tei maa:	ဝူင်;တေမား	

ၵတ်တေႃမႃး	Kat, tei maa:	ဂတ်,တေႃမႃး	လာမည့်ဈေး။
ၵတ်ၼႆႉ	Kat, nai.	ဂတ်,ၼႆႉ	ဒီဈေး၊
ၵတ်ပူၼ်ႉ	Kat, pon.	ဂတ်,ပူၼ်ႉ	လွန်ခဲ့သောဈေး၊
ပတ်တေႃမႃး	Pat; tei maa:	ပတ်;တေႃမႃး	လာမည့်အပါတ်၊
ပတ်ၼႃႈ	Pat; naa;	ပတ်;ၼႃႈ	လာမည့်အပါတ်နောက်တပါတ်၊
လိူၼ်ၼႆႉ	Lurn nai.	လိူၼ်ၼႆႉ	ဒီလ။
လိူၼ်တေႃမႃး	Lurn tei maa:	လိူၼ်တေႃမႃး	လာမည့်လ၊
လိူၼ်ၼႃႈ	Lurn naa;	လိူၼ်ၼႃႈ	လာမည့်လနောက်တလ၊
ပီၼႆႉ	Pi nai.	ပီၼႆႉ	ဒီနှစ်၊
ပီတေႃမႃး	Pi tei maa:	ပီတေႃမႃး	လာမည့်နှစ်၊
ပီၼႃႈ	Pi naa;	ပီၼႃႈ	လာမည့်နှစ်နောက်တနှစ်၊
ပီၵႆႉ	Pi kai	ပီၵႆႉ	မနှစ်က။
ပီပူၼ်ႉ	Pi pon.	ပီပူၼ်ႉ	လွန်ခဲ့သောအရင်တနှစ်၊
ပူၼ်ႉမႃးလႆႈသၢမ်ပီ	Pon. maa: lai; hsam pi	ပူၼ်ႉမႃးလႆႈ;သၢမ်ပီ	လွန်ခဲ့သော ၃-နှစ်၊
လိူၼ်မွႆႇ	Lurn mou,	လိူၼ်မွႆႇ,	ဆန်း၊
ပႅတ်ၶမ်ႈ	Pet, hkam;	ပႅတ်,ၶမ်ႈ;	၈-ရက်နေ့၊
လိူၼ်မူၼ်း	Lurn mon:	လိူၼ်မူၼ်း	လပြည့်နေ့၊
လိူၼ်လွင်ႈ	Lurn lawng;	လိူၼ်လွင်ႈ;	ဆုတ်၊
လိူၼ်လၢပ်း	Lurn laap:	လိူၼ်လၢပ်း	လကွယ်နေ့၊
ပီၵဝ်ႇ	Pi kao,	ပီၵဝ်ႇ,	နှစ်ဟောင်း၊
ပီမွႆႇ	Pi mou,	ပီမွႆႇ,	နှစ်သစ်။
ၼူၼ်းဝႃႇ	Nou: waa,	ၼူၼ်းဝႃႇ;	ဝါတွင်း၊
ဢွၵ်ႇဝႃႇ	Awk, waa,	ဢွၵ်ႇ,ဝႃႇ,	ဝါပ၊
လိူၼ်ၵျွတ်ႈ	Lurn kyawt;	လိူၼ်ၵျွတ်ႈ;	သီတင်းကျွတ်၊
ၽွင်းသင်းၵျၢၼ်	Hpawng: hsang: kyan,	ၽွင်းသင်းၵျၢၼ်,	သင်္ကြန်အခါ၊
လိူၼ်မွႆႇသၢမ်ၶမ်ႈ	Lurn mou, hsam hkam;	လိူၼ်မွႆႇ,သၢမ်ၶမ်ႈ;	ဆန်း ၃-ရက်နေ့၊
လိူၼ်လွင်ႈၵဝ်ႇၶမ်ႈ	Lurn lawng; kao; hkam;	လိူၼ်လွင်ႈ;ၵဝ်ႇ;ၶမ်ႈ;	ဆုတ် ၉-ရက်နေ့။

(၄) လိတ်းလုၵ်ဝၼ်း။

ဝၼ်းတႃၼင်းၼုၺ်	Wan: taa; nang: nooei,	ဝၼ်းတႃ;ၼင်းၼူၺ်,	တနင်္ဂနွေနေ့။
ဝၼ်းတႃၼင်းလႃ	Wan: taa; nang: laa,	ဝၼ်းတႃ;ၼင်းလႃ,	တနင်္လာနေ့။
ဝၼ်းဢင်ၵႃ	Wan: aang, kaa,	ဝၼ်းဢၢင်,ၵႃ,	အင်္ဂါနေ့။
ဝၼ်းပုၵ်တႃႁူး	Wan: pook; taa; hoo:	ဝၼ်းပုၵ်;တႃ;ႁူး	ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။
ဝၼ်းၵျႃသပ်ပတေး	Wan: kyaa, hsap; paa; tei:	ဝၼ်းၵျႃ,သပ်;ပႃ;တေး	ကြာသပတေးနေ့။
ဝၼ်းသွၵ်ၵျႃ	Wan: hsawk; kyaa,	ဝၼ်းသွၵ်;ၵျႃ,	သောကြာနေ့။
ဝၼ်းသၼေ	Wan: saa; nei,	ဝၼ်းသႃ;ၼေ,	စနေနေ့။

(၃၃) လိုၼ်တႆး၊ လိုၼ်မၢၼ်၊ လိုၼ်ၵလႃးယိုၵ်။

တႆး။	ရုဝ်းမ။	ၶွၼ်သုင်။	မၢၼ်း။	ၵလႃးယိုၵ်၊
လိုၼ်ၸိင်	Lurn seing	လိူၼ်ၸိင်	နတ်တော်လ။	တီလ်ဗ်ပႃ
လိုၼ်ၵံ	Lurn kam	လိူၼ်ၵံ	ပြာသိုလ။	ၸၼ်ၼႄဝႃရီ၊
လိုၼ်သံ	Lurn hsam	လိူၼ်သံ	တပို့တွဲလ။	ၽေၵ်ၽေဝႃရီ၊
လိုၼ်သိ	Lurn hsi,	လိူၼ်သိ,	တပေါင်းလ။	မတ်၊
လိုၼ်ႁႃ	Lurn haa;	လိူၼ်ႁႃ;	တံကူးလ။	ဢေပရီ၊
လိုၼ်ႁုၵ်း	Lurn hok:	လိူၼ်ႁုၵ်း	ကဆုန်လ။	မေ။
လိုၼ်ၸိတ်း	Lurn seit:	လိူၼ်ၸိတ်း	နယုန်လ။	ၸုၼ်။
လိုၼ်ပိတ်	Lurn pet,	လိူၼ်ပိတ်,	ဝါဆိုလ။	ၸူလိုင်၊
လိုၼ်ၵဝ်	Lurn kao;	လိူၼ်ၵဝ်;	ဝါခေါင်လ၊	ဢေႃးၵုတ်။
လိုၼ်သိပ်း	Lurn hsip:	လိူၼ်သိပ်း	တော်သလင်းလ၊	သိတ်တိမ်ပႃ၊
လိုၼ်သိပ်းဢိတ်း	Lurn hsip: eit:	လိူၼ်သိပ်းဢိတ်း	သီတင်းကျွတ်လ။	ဢွၵ်တုဝ်ပႃ၊
လိုၼ်သိပ်းသွင်	Lurn hsip: hsawng	လိူၼ်သိပ်းသွင်	တန်ဆောင်မုန်းလ။	ၼုဝ်ဝိမ်ပႃ၊

(၃၅) ႁေႃလုင်ဝိင်းမိုင်းၼႆး။

ႁေႃလုင်ဝိင်းမိုင်းၼႆး
ၵိုၼ်ပၢင်းပဵၼ်ၽဝ်တဝ်
ၵျႃပၼ်ၶဝ်မိုင်းမႃး
ပႃးၵၼ်းၶျေၽႆးတုတ်
ၵွၼ်းမိုင်းပႆပဵၼ်သႆ
ၵမ်းၽွင်းတႆးဢုၵ်လိုတ်
ပဵၼ်သုၵ်းၼႆဢမ်လီ
တၢင်းမႆးၶီသေႃတေႃ
ပေႃးမေးလေလုၵ်းလၢင်း
ပႃးတၢင်းသူသူဝ်ၵၼ်
ၽတ်ယၼ်ၶေႃးၶုမ်ၼႃ
လွင်းသႃသူဝ်ဢမ်မီး
ႁေႃလုင်မုၼ်ၶမ်းသဝ်
လႆးသမ်သိပ်းၵဝ်ပီ
လုၵ်းလၼ်လီႁူပွင်
သွင်ဝႃးလႆးသၵ်းၽေ
ထုၵ်ၶွတ်းၼေသွၼ်လတ်
တွင်းမတ်းႁူဝ်းသုၵ်းယဵၼ်
ၵႃးပဵၼ်ႁေႃမိုင်းတႆး
ၽႆးတုတ်ႁူၼ်ၶမ်းၼမ်
ၵျၵ်းသႃရေသုင်တိုင်း
ဝၼ်းမိုင်းလႆးၺူဝ်မွင်

Haw long weing: murng: nai:
Kurn, pang: pein hpao, tao;
Kyaa, pan, hkao; murng: maa:
Paa: kan; hkye; hpai: toot,
Kon: murng: pai pein hsai
Kam; hpwng; tai urk, lurt;
Pein hsuk: nai. am, li
Tang: mai; hki sawt, to;
Paw; me; le; look; lang:
Paa: tang: soo. so: kan
Hpat, yan hkaw: hkom naa,
Lawng; hsaa, sou am, mi:
Haw long moon hkam: sao;
Lai; sam, hsip: kao; pi
Look; lan li hoo. pawng,
Sawng, waa; lai; sak: hpe
Htook, hkwat: ne hsawn lat;
Tawng: mat; hou; hsuk: yein
Kaa; pein haw murng: tai:
Hpai: toot, hoon. kam; nam
Kyak; hsaa, rei, hsung, turng:
Wan; murng: lai; nyo: mawng

ႁေႃလုင်ဝိင်းမိုင်းၼႆး
ၵိုၼ်ႇပၢင်းပဵၼ်ၽဝ်ႇတဝ်း
ၵျႃႇပၼ်ႇၶဝ်းမိုင်းမႃး
ပႃးၵၼ်းၶျေးၽႆးတုတ်ႇ
ၵွၼ်းမိုင်းပႆပဵၼ်သႆ
ၵမ်းၽွင်းတႆးဢုၵ်ႇလိုတ်း
ပဵၼ်သုၵ်းၼႆႇဢမ်ႇလီ
တၢင်းမႆးၶီသေႃႇတေႃး
ပေႃးမေးလေးလုၵ်းလၢင်း
ပႃးတၢင်းသူႇသူဝ်းၵၼ်
ၽတ်ႇယၼ်ၶေႃးၶုမ်ႇၼႃႇ
လွင်းသႃႇသူဝ်ဢမ်ႇမီး

မိုးနဲ့ဟော်နန်းတော်ကြီး
မြို့လယ်၌ပြာပုံအတိဖြစ်သွားသည်၊
ဂျပန်များပြည်တွင်းသို့ဝင်လာ၍
မီးရှူးပါလာ၍မီးနှင့်ရှို့ကြသည်၊
ပြည်သူလူထုကြီးများပြေးသွား၍၊
အညှိုသွားရိုင်တွင်လူးလဲသေရ၍
ဝဋ်ဖြစ်သည်မှာ မကောင်းပါ။
ပုပ်ပွခြင်းများဖြစ်ကြ၍၊
မိဘနှင့်သားသမီးများ။
တွေ့ရည်းစားအချင်းချင်းပါ၊
ကွဲကွာပြီးဝမ်းနည်းကြလျှက်၊

ႁေႃလုင်မုၼ်ၶမ်းသဝ်း
လႆးသမ်ႇသိပ်းၵဝ်းပီ
လုၵ်းလၼ်လီႁူႇပွင်ႇ
သွင်ႇဝႃးလႆးသၵ်းၽေ
ထုၵ်ႇၶွတ်ႇၼေသွၼ်လတ်း
တွင်းမတ်းႁူဝ်းသုၵ်းယဵၼ်
ၵႃးပဵၼ်ႁေႃမိုင်းတႆး
ၽႆးတုတ်ႇႁူၼ်ႇၶမ်းၼမ်
ၵျၵ်းသႃႇရေႇသုင်ႇတိုင်း
ဝၼ်းမိုင်းလႆးၺူဝ်းမွင်ႇ

စိတ်ချမ်းသာခြင်းမရှိကြပါ။
ဟော်ကြီးဘုရား၏ဟော်နန်းကြီး။
၁၉–နှစ်ကိုးစံရသည်၊
သားစဉ်မြေးဆက်များအဖိသင့်၍၊
တော်ကြီးရှင်းလင်းပြုရသည်၊
ငွေဖြန်းပြီးသွန်သင်သည့်အတိုင်း။
ဝမ်းမြောက်ပီတိရနှစ်ဖြစ်သွားသင့်၍၊
ရှမ်းပြည်တွင် ဟော်နန်းရှိသမျှ၊
များသောအားဖြင့်မီးရှို့ခံရသည်၊
တိုင်းပြည်၏ကြွက်သရေ၊
ညှိုးနွမ်းခြင်းဖြစ်ရသောသည်၊

(၃၉) ဢရႃႇ ၵၼ်ငၼ်းၵူၼ်းႁဵၼ်း။

ၵျွင်းသြႃလူင်	Kyawng: hsayaa, long	ၵျွင်းသြႃ,လူင်	ကျောင်းအုပ်ကြီး။
ၵျွင်းသြႃ	Kyawng: hsayaa,	ၵျွင်းသြႃ,	ကျောင်းဆရာ၊
ၵျွင်းသြႃမ	Kyawrg: hsyaa, maa.	ၵျွင်းသြႃ,မႃ.	ကျောင်းဆရာမ။
ၵပ်သႃရေး	Kap saa; rei:	ၵပ်;သႃ;ရေး	ဂါတ်စာရေး။
ၵေႃႉႁွင်	Kye, hawng;	ၵေႃႉ,ႁွင်;	မြောင်းလှကြီး။
ၵူဝ်လမ်ဢုၵ်	Ko, lam, ook;	ၵူဝ်,လမ်,ဢုၵ်;	ကိုယ်ရံတော်အုပ်၊
ၵိုင်းၶျုၵ်	Kurng: hkyook;	ၵိုင်းၶျုၵ်;	ဂိုဏ်းချုပ်၊
ၵိုင်းဢုၵ်	Kurng: ook;	ၵိုင်းဢုၵ်;	ဂိုဏ်းအုပ်။
ၵျွင်းၵပ်ပီ	Kyawng: kap; pi,	ၵျွင်းၵပ်;ပီ,	ကျောင်းကပ္ပိယ။
ၵူၼ်းႁေႃဝူဝ်း	Kon: haw; wo:	ၵူၼ်းႁေႃ;ဝူဝ်း	နွားမောင်းသမား။
ၵၼ်တႃရိၵ်ၽၵ်းလႅင်	Kan, taa; rek; hpak: leng	ၵၼ်,တႃ;ရိၵ်;ၽၵ်းလႅင်	အမဲလ်ထရိုက်။
ၵၼ်တႃရိၵ်ၽၵ်းၽိူၵ်	Kan, taa, rek; hpak: hpurk,	ၵၼ်,တႃ;ရိၵ်;ၽၵ်းၽိူၵ်,	ဝက်လ်ထရိုက်၊
ၵၼ်တႃရိၵ်ပႃ	Kan, taa; rek; paa	ၵၼ်,တႃ;ရိၵ်;ပႃ	ငါးကိုထရိုက်၊
ၵၼ်တႃရိၵ်လဝ်	Kan, taa; rek; lao;	ၵၼ်,တရိၵ်;လဝ်;	အရက်လ်ထရိုက်၊
ၵူလီ	Koo, li	ၵူ,လီ	ကူလီ၊
ၵူၼ်းသူ့ၵူၼ်းသွႆ	Kon: sou. kon: hsoi	ၵူၼ်းသူ့,ၵူၼ်းသွႆ	အစေခံ၊
ၵူၼ်းႁိူၼ်း	Kon: hurn:	ၵူၼ်းႁိူၼ်း	ခိုးသူခိုးသား။
ၵူၼ်းသုၼ်	Kon: son	ၵူၼ်းသုၼ်	ဒါးပြ။
ၵူၼ်းတုၵ်းၵျဵၼ်း	Kon: tok: kyen၊	ၵူၼ်းတုၵ်းၵျဵၼ်း	အကျဉ်းသား။
ၵူၼ်းယွၼ်း	Kon: yawn:	ၵူၼ်းယွၼ်း	သူတောင်းစား။
ၵူၼ်းယွင်	Kon: yawng,	ၵူၼ်းယွင်,	အရူး၊
ၵူၼ်းႁဵတ်းၼႃး	Kon: heit: naa:	ၵူၼ်းႁဵတ်းၼႃး	လယ်သမား၊
ၵူၼ်းၵႃႉၵူၼ်းၶၢႆ	Kon: kaa. kon: hkai	ၵူၼ်းၵႃႉ,ၵူၼ်းၶၢႆ	ကူးသန်းရောင်းဝယ်သူ၊
ၵူၼ်းပဵၼ်	Kon: pein	ၵူၼ်းပဵၼ်	လူနာ။
ၵူၼ်းႁိတ်းၵူၼ်းႁၢဝ်	Kon: hit: kon: hao;	ၵူၼ်းႁိတ်းၵူၼ်းႁၢဝ်;	ဝဲစွဲသူ။
ၵူၼ်းႁေႃၵႃး	Kon: haw; kaa:	ၵူၼ်းႁေႃ;ၵႃး	မော်တော်ကားမောင်းသမား၊
ၵူၼ်းႁေႃလေႃ	Kon: haw; law.	ၵူၼ်းႁေႃ;လေႃ.	လှည်းမောင်းသမား။
ၵူၼ်းႁေႃႁိူဝ်းဝိၼ်	Kon: haw; hur: win	ၵူၼ်းႁေႃ;ႁိူဝ်းဝိၼ်	လေယာဉ်ပျံမောင်းသမား။
ၶုၼ်ႁေႃၶမ်း	Hkoon haw hkam:	ၶုၼ်ႁေႃၶမ်း	ရှင်ဘုရင်။
ၶွၼ်ဢႃမတ်	Hkawn, aa; mat;	ၶွၼ်,ဢႃ;မတ်;	အခွန်တော်အမတ်။

ၶရႃပုဝ်	Hkaa, raa, po,	ၶႃ,ရႃ,ပူဝ်,	ခရာဗိုလ်၊
ၵွင်းမိင်း	Hkawng: meng:	ၵွင်းမိင်း	အိပ်ဖန်စောင့်မှူး၊
ၶူၺ်းမူး	Hkooei: moo:	ၶူၺ်းမူး	ခွေးထိန်း။
ၵိင်းထႃး	Hkying: htaa:	ၵိင်းထႃး	ထံထားတကာ၊
ၵိင်းၼင်း	Hkying: nang:	ၵိင်းၼင်း	အရာရှိကတော်၊
ငူၺ်တိၵ်ႉသုဝ်း	Ngooei, tek; so:	ငူၺ်,တိၵ်ႉ,သူဝ်း	ငွေတိုက်စိုး၊
ၸဝ်ႈၾႃႈလူင်	Sao; hpaa. long	ၸဝ်ႈ,ၾႃႉ,လူင်	စော်ဘွားကြီး၊
ၸဝ်ႈၵဵမ်မိူင်း	Sao; kyem murng:	ၸဝ်ႈ,ၵဵမ်,မိူင်း	ကျမိုင်းသခင်၊
ၸဝ်ႈၼေႃႈမိူင်း	Sao; naw, murng:	ၸဝ်ႈ,ၼေႃႉ,မိူင်း	နော်မိုင်းသခင်။
ၸႃႈရေးလူင်	Saa; rei: long	ၸႃႈ,ရေး,လူင်	စာရေးကြီး၊
ၸႃႈရေးၼႃႈႁေႃ	Saa; rei: naa; haw	ၸႃႈ,ရေး,ၼႃႈ,ႁေႃ	ဟော်ဦးစာရေး။
ၸႃႉတိၵ်ႉပုဝ်	Saa, tek; po,	ၸႃႉ,တိၵ်ႉ,ပူဝ်	စာတိုက်ဗိုလ်။
ၸႃႉတိၵ်ႉဢိၼ်ၸႃႉပိတ်တေႃ	Saa, tek; in, hsaa; pet; taw,	ၸႃႉ,တိၵ်ႉ,ဢိၼ်,သႃႉ,ပိတ်ႉ,တေႃ,	စာတိုက်အင်စပက်တော်၊
ၸႃႉပုဝ်ႇ	Saa, po.	ၸႃႉ,ပူဝ်ႇ	စာပို့သမား၊
သုင်ထွၵ်ႇ	Soong, tawk;	သုင်,ထွၵ်ႉ;	ရုံးထောက်။
ၸႃႈတေႃႉၵဵၵ်း	Saa; taw, ke:	ၸႃႈ,တေႃႉ,ၵဵၵ်း	စားတော်ကဲ၊
ၸႃႈၽုဝ်ဝုၼ်	Saa; hpo, woon,	ၸႃႈ,ၽူဝ်,ဝုၼ်,	စားတော်ဖိုဝန်၊
သင်ၶမ်း	Sang; hkam:	သင်ႈ,ၶမ်း	ရွှေပန်းတိမ်၊
သင်ငိုၼ်း	Sang; ngun:	သင်ႈ,ငိုၼ်း	ငွေပန်းတိမ်၊
သင်လိၵ်း	Sang; leik:	သင်ႈ,လိၵ်း	ပန်းဘဲဆရာ၊
ၸဝ်ႈမုၼ်ၼၢင်းႁူဝ်ၵျွင်း	Sao;moon naang; ho kyawng:	ၸဝ်ႈ,မုၼ်,ၼၢင်ႈ,ႁူဝ်,ၵျွင်း	ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၊
ၸဝ်ႈသင်း	Sao; sang:	ၸဝ်ႈ,သင်း	ခမ်းနေဦးပဉ္စင်း။
ၸဝ်ႈသၢင်	Sao; hsang,	ၸဝ်ႉ,သၢင်,	သာမဏေ၊
ၸဝ်ႈၼႃး	Sao; naa:	ၸဝ်ႈ,ၼႃး	လယ်ပိုင်ရှင်။
ၸဝ်ႈႁႆႈ	Sao; hai;	ၸဝ်ႈ,ႁႆႈ;	ယာပိုင်ရှင်။
ၸဝ်ႈသူၼ်	Sao; hson	ၸဝ်ႈ,သူၼ်	ခြံပိုင်ရှင်။
ၸဝ်ႈလေႃႉ	Sao; law.	ၸဝ်ႈ,လေႃႉ	လှည်းပိုင်ရှင်၊လှည်းသမား၊
ၸဝ်ႈၵႃး	Sao; kaa:	ၸဝ်ႈ,ၵႃး	မော်တော်ကားပိုင်ရှင်၊
ၸဝ်ႈၸင်ႉ	Sao; sang.	ၸဝ်ႈ,ၸင်ႉ	ဆင်ဦးစီး။
ၸဝ်ႈဝူဝ်း	Sao; wo:	ၸဝ်ႈ,ဝူဝ်း	နွားပိုင်ရှင်၊
ၸဝ်ႈသိင်	Sao; hseng,	ၸဝ်ႈ,သိင်ႈ,	ဆိုင်ပိုင်ရှင်။
ၸဝ်ႈၵူၼ်	Sao; koon,	ၸဝ်ႈ,ၵူၼ်,	ကျွန်သည်၊

			သခင်မ၊
လဝ်ၼၢင်း	Sao; nang:	လဝ်ႈၼၢင်း	ဒိုးသည်၊
လဝ်မေႃ	Sao; maw;	လဝ်ႈမေႃႈ	ရသေ့၊
လဝ်ရသေ်း	Sao; ras; hsei:	လဝ်ႈရႃႈသေ်း	ဓာတ်ဆရာ၊
လၢတ်ဆြႃ	Sat; hsyaa,	လတ်ႉဆြႃ,	သမတ။
သံမတ	Hsam, maa, taa.	သံ,မႃ,တႃ.	ရွှေလှံဗိုလ်၊
သုၺ်လံပုၵ်	Hsooei, lam, po,	သုၺ်,လံ,ပုၵ်,	ဆေးဆရာဝန်ကြီး၊
ဆြႃမေႃယႃလုင်	Hsyaa, maw yaa long	ဆြႃ,မေႃယႃလူင်	ဆေးဆရာဝန်၊
ဆြႃမေႃယႃ	Hsyaa, maw yaa	ဆြႃ,မေႃယႃ	ဆေးရုံဆရာမ။
ဆြႃမသေ်းယုင်	Hsyaa, maa. hsei: yong,	ဆြႃ,မႃ.သေ်းယူင်;	ကျောက်ထိုးဆရာ၊
ဆြႃသံးမၵ်	Hsyaa, hsam: maak,	ဆြႃ,သံးမႃၵ်;	သွားဆိုက်ဆရာ၊
ဆြႃၵပ်းၶိဝ်	Hsyaa, kap: hkeio;	ဆြႃ,ၵပ်းၶိဝ်;	ဓါတ်ပုံဆရာ။
ဆြႃပေႃ့ပုင်	Hsyaa, paw. poong,	ဆြႃ,ပေႃ.ပုင်,	စာပေဟောဆရာ၊
ဆြႃႁေႃးလိၵ်	Hsyaa, haw: lik;	ဆြႃ,ႁေႃးလိၵ်;	ရှေ့နေချုပ်၊
သေ့ၼေ်ၶျုၵ်	Hsei. nei, hkyook;	သေ့ၼေ်,ၶျုၵ်;	ရှေ့နေ၊
သေ့ၼေ်	Hsei. nei,	သေ့ၼေ်,	ဆည်ဝန်။
သေ်ဝုၼ်	Hse, woon,	ဇသ်,ဝုၼ်,	ရွှေဒါးဗိုလ်၊
သုၺ်တႃးပုၵ်	Hsooei, taa: po,	သုၺ်,တႃးပုၵ်,	သံတော်ဆင့်၊
သၼ်တေႃသင့်	Hsan, taw, hsaug.	သၼ်,တေႃ,သင့်	ဗေဒင်ဆရာ၊
ဆြႃပေ်တင်	Hsyaa, pei, tang,	ဆြႃ,ပေ်,တင်,	ဆင်ဝန်။
သိၼ်ဝုၼ်	Hsin, woon,	သိၼ်,ဝုၼ်,	သဘင်ဝန်၊
သပိၼ်ဝုၼ်	Hsaa; pin, woon,	သႃ;ပိၼ်,ဝုၼ်,	ပန်းချီဆရာ၊
ဆြႃပၵျိ	Hsyaa, paa; kyi,	ဆြႃ,ပႃ;ၵျိ,	ပန်းပုဆရာ၊
ဆြႃပပု	Hsyaa, paa; poo.	ဆြႃ,ပႃ;ပူ.	ပန်းရံဆရာ၊
ဆြႃပယၼ်	Hsyaa, paa; yan,	ဆြႃ,ပႃ;ယၼ်	သာသနာ့ပိုင်၊
သႃသၼႃပိင်	Hsaa, hsaa, naa, peng,	သႃ,သႃ,ၼႃ,ပိင်,	ဆရာတော်၊
ဆြႃတေႃ	Hsyaa, taw,	ဆြႃ,တေႃ,	ဆိုင်းဆရာ။
သိင်းဆြႃ	Hseng: hsyaa;	သိင်းဆြႃ,	တရားသူကြီး၊
တြႃးသုၵျိုး	Traa: hsoo, kyi;	တြႃးသူ,ၵျိုး	အမတ်ကြီး။
တဝ့်ၽႃယႃး	Tao. hpaa; yaa:	တဝ့်ၽႃ;ယႃး	တံခါးမှူး။
တၵႃမူး	Taa; kaa; moo:	တႃ;ၵႃ;မူး	တံငါသည်၊
တံငႃမေႃပႃ	Tam, ngaa; maw paa	တံ,ငႃ;မေႃပႃ	ဒရဝမ်၊
တရဝၼ်	Taa; raa, wan,	တႃ;ရႃ,ဝၼ်,	

တေႃးဢုၵ်ႇ	Taw: ook.	တေႃးဢုၵ်ႇ	တောအုပ်၊
တေႃးၶွင်း	Taw: hkawng:	တေႃးၶွင်း	တောခေါင်း၊
တေႃးၵျပ်	Taw: kyap;	တေႃးၵျပ်;	တောကြိုပ်၊
ထွင်ပိင်	Htawng, peng,	ထွင်,ပိင်,	ထောင်ပိုင်၊
ထမူင်	Htaa; mong	ထႃ,မူင်,	ထမုံ၊
ထီးတေႃမုၼ်း	Hti: taw, mo:	ထီးတေႃ,မူၼ်း	ထီးတော်မိုး၊
ၼၢၼ်းယိၼ်းဝုၼ်	Nan: yin: woon,	ၼၢၼ်းယိၼ်းဝုၼ်,	နန်းရင်ဝန်။
ၼႆးၶဝ်	Nai: hkao	ၼႆးၶဝ်	မယ်သီလ၊
ၼိၵ်ပုၼ်သေႃ	Nik; pon, hsaw,	ၼိၵ်;ပုၼ်,သေႃ,	နိဗ္ဗာန်ဆော်၊
ၼႆးသိၼ်	Nai: hsin	ၼႆးသိၼ်	ဉပုသ်သည်၊(မ)
ၼေဢုၵ်	Ne, ook;	ၼေ,ဢုၵ်;	နယ်အုပ်။
ၼႆးလၢၼ်းဝုၼ်ထွၵ်	Nai, lau: woon, htawk;	ၼႆးလၢၼ်းဝုၼ်,ထွၵ်;	လမ်းဝန်ထောက်ကတော်၊
ၼႃရီမူး	Naa, ri, moo:	ၼႃ,ရီ,မူး	နာရီမှူး၊
ပုဝ်ႁူဝ်သိုၵ်း	Po, ho hsuk:	ပူဝ်,ႁူဝ်သိုၵ်း	စစ်ဗိုလ်၊
ပုဝ်လုင်ၽႆႈၼမ်ႉ	Po, long hpai nam.	ပူဝ်,လူင်,ၽႆႈ,ၼမ်ႉ	ရေကြောင်းဗိုလ်၊
ပုဝ်လုင်ၽႆႈလူမ်း	Po, long hpai, lom:	ပူဝ်,လူင်ၽႆႈ,လူမ်း	လေကြောင်းဗိုလ်။
ပုဝ်လုင်တပ့်တိၼ်	Po, long tap. tin	ပူဝ်,လူင်တပ့်တိၼ်	ကြည်းကြောင်းဗိုလ်၊
ပိင်ၺႃမင်းၵျိုး	Pnig, nyaa, mang: kyi:	ပိင်,ၺႃ,မင်းၵျိုး	ပညာမင်းကြီး၊
ပိင်ၺႃဝုၼ်	Ping, nyaa, woon,	ပိင်,ၺႃ,ဝုၼ်,	ပညာဝန်၊
ပိင်ၺႃဝုၼ်ထွၵ်	Ping, nyaa, woon, htawt;	ပိင်,ၺႃ,ဝုၼ်ထွၵ်;	ပညာဝန်ထောက်၊
ပိင်ၺႃဢုၵ်	Ping, nyaa, ook;	ပိင်,ၺႃ,ဢုၵ်;	ပညာအုပ်၊
ပျႃတႃ	Pyaa, taa,	ပျႃ,တႃ,	ဖြာတာ၊
ပူႁိင်	Poo, heing	ပူ,ႁိင်	ဟိန်၊
ပူသိုင်	Poo, hsung,	ပူ,သိုင်,	ဆိန်၊
ပူၵင့်	Poo, kang.	ပူ,ၵင့်	ကြော့၊
ပူၵေ	Poo, kye,	ပူ,ၵေ,	ဆယ်အိမ်ခေါင်း၊
ပူမိုၼ်	Poo, mun	ပူ,မိုၼ်,	ရွာသူကြီး။
ပုဝ်လၵ်ဝႆး	Poo, lak; wai:	ပူ,လၵ်;ဝႆး	လက်ဝဲဗိုလ်၊
ပူဝင်းမူး	Poo, wang: moo:	ပူ,ဝင်းမူး	ဝင်းမှူး၊
ပူသထေး	Poo, hsaa; htei:	ပူ,သႃ;ထေး	သူဌေးမင်း၊
ပၢၼ်းတႃၵႃ	Pan: taa; kaa,	ပၢၼ်းတႃ;ၵႃ,	ပန်းတကာ၊
ပူသိၼ်	Poo, hsin,	ပူ,သိၼ်	ဉပုသ်သည်၊(ကျား)

ပေႃသင်	Paw; hsang,	ပေႃ;သင်,	ရှင်တကာ။
ပေႃလင်း	Paw; sang:	ပေႃ;လင်း	ပဉ္စင်းတကာ။
ပွံလၢၼ်းတႃး	Pawm; san: taa:	ပွံ;လၢၼ်းတႃး	နွန်းစဏ္ဍား။
ပေႃလဝ်ႁိူၼ်း	Paw; sao; hurn:	ပေႃ;လဝ်;ႁိူၼ်း	အိမ်ရှင်ယောက်ျား။
ပွႆးလႃး	Poi: saa:	ပွႆးလႃး	ပွဲစား။
ပွႆးၵျူဝ်	Poi: kyo,	ပွႆးၵျူဝ်,	ပွဲကြို။
ၾႃယႃး	Hpaa; yaa:	ၾႃ;ယႃး	ဘယား။
ၾၼ်တႃလူဝ်း	Hpan, taa, so:	ၾၼ်,တႃ,လူဝ်း	ဘဏ္ဍာစိုး။
ၾူဝ်းသူတေႃ	Hpo: hsoo, taw,	ၾူဝ်းသူ,တေႃ,	ဖိုးသူတော်။
ၾူလၵ်ႈ	Hpoo; lak.	ၾူ;လၵ်ႈ	သူခိုး။
ၿႃးတႃၵႃ	Hpyaa: taa; kaa,	ၿႃးတႃ;ၵႃ,	ဘုရားတကာ။
မြူဝ့်ဝၼ်	Myo. woon,	မြူဝ့်ဝၼ်,	မြို့ဝန်။
မင်းၵျီးလုင်မိူင်းတႆး	Mang: kyi: long murng: tai:	မင်းၵျီးလုင်မိူင်းတႆး	ရှမ်းပြည်အထူးတိုင်းမင်းကြီး။
မြူဝ့်လႃး	Myo. saa:	မြူဝ့်လႃး	မြို့စား။
မြူဝ့်ဢုၵ်ႈ	Myo. ook.	မြူဝ့်ဢုၵ်ႈ	မြို့အုပ်။
မင်းၵျီးၽႆႇယႃယႃ	Mang: kyi: hpai, yaa: yaa	မင်းၵျီးၽႆႇ,ယႃ;ယႃ	ဆေးမင်းကြီး။
မေဵၵိပ်း	Me; kyeip:	မေဵ;ၵိပ်း	ဝမ်းဆွဲ။
မင်းၵျီးၽႆႇတင်း	Mang: kyi: hpai, tang:	မင်းၵျီးၽႆႇ,တင်း	လမ်းမင်းကြီး။
မင်းၵျီးၽႆႇလႃတိၵ်း	Mang: kyi: hpai, saa, tek;	မင်းၵျီးၽႆႇ,လႃ,တိၵ်း;	စာတိုက်မင်းကြီး။
မင်းၵျီးၽႆႇယေဵး	Mang; kyi: hpai, ye:	မင်းၵျီးၽႆႇ,ယေဵး	ရဲမင်းကြီး။
မုၼ်ၶမ်းလဝ်	Moon hkam: sao;	မုၼ်ၶမ်းလဝ်;	တော်ကြီးဘုရား။
မႃလိင်မူး	Maa, leing, moo:	မႃ,လိင်,မူး	မာလိန်မှူး။
မိၼ်းဝၼ်	Myin: woon,	မိၼ်းဝၼ်,	မြင်းဝန်။
မႃႁႃတၢၼ်ဝၼ်	Maa, hao, tan, woon,	မႃ,ႁႃ,တၢၼ်,ဝၼ်,	မဟာဒါန်ဝန်။
မေဵလင်း	Me; sang:	မေဵ;လင်း	ပဉ္စင်းတကာမ။
မေဵသင်	Me; hsang,	မေဵ;သင်,	ရှင်တကာမ။
မေဵလဝ်ႁိူၼ်း	Me; sao; hurn;	မေဵ;လဝ်;ႁိူၼ်း	အိမ်ရှင်မ။
မေႃၼိူဝ်ႈ	Maw nur.	မေႃၼိူဝ်ႈ	အမဲသည်။
မေဵလင်ၵႃ	Me; sang; kaa;	မေဵ;လင်;ၵႃ;	ကချေသည်မ။
မၼ်လတ်	Man; sat;	မၼ်;လတ်;	သဘင်သည်။
မေႃၵႂၢမ်း	Maw kwam:	မေႃၵႂၢမ်း	သီချင်းသီဆိုသူ။
မေႃတရေႃး	Maw taa; raw:	မေႃတႃ;ရေႃး	တယောထိုးသူ။

မၢၼ်ၼေႇၵျႃ	Man, ne, kyaa,	မၢၼ်,ၼေႇ,ၵျႃ,	မန်နေဂျာ။
မေႃတွၼ်	Maw tawn	မေႃတွၼ်	ငွေးသင်းသမား။
မေႃၽီ	Maw hpi	မေႃၽီ	နတ်ကတော်။
ရႃလဝုတ်ဝုၼ်	Raa, saa; woot; woon,	ရႃ,လႃ;ဝုတ်;ဝုၼ်,	ရာဇဝတ်ဝန်။
ရႃလဝုတ်ဝုၼ်ထွၵ်	Raa, saa; woot; woon, htawk;	ရႃ,လႃ;ဝုတ်;ဝုၼ်,ထွၵ်;	ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်။
ရႃလဝုတ်ဢုၵ်	Raa, saa; woot; ook;	ရႃ,လႃ;ဝုတ်;ဢုၵ်;	ရာဇဝတ်အုပ်။
ရႃသေႃ	Raa, hsaw,	ရႃ,သေႃ,	ရွာဆော်။
လၢၼ်းဝုၼ်ထွၵ်	Lan: woon, htawk;	လၢၼ်းဝုၼ်,ထွၵ်;	လမ်းဝန်ထောက်။
လၢၼ်းဢႃမတ်	Lan: aa; mat;	လၢၼ်းဢႃ;မတ်;	လမ်းအမတ်။
လၵ်သမႃး	Lak; hsaa; maa:	လၵ်;သႃ;မႃး	လက်သမား။
ဝုၼ်ၵျုၵ်လူင်	Woon, hkyook; long	ဝုၼ်,ၵျုၵ်;လူင်	ဝန်ကြီးချုပ်။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇတင်း	Woon, long hpai, tang:	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,တင်း	လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးဝန်။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇၽုၵ်သွမ်	Woon, long hpai, hpook, hsawm;	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ၽုၵ်,သွမ်;	စိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇထိုၼ်	Woon, loug kpai, hturn,	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ထိုၼ်,	သစ်တောရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇပိင်ၺႃ	Woon, long hpai, ping; nyaa,	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ပိင်,ၺႃ,	ပညာရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇၵႃႉၶၢႆ	Woon, long hpas, kaa. hkai	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ၵႃႉၶၢႆ	ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇဝေႃႁေႊ	Woon, long hpai, waw, he;	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ဝေႃ,ႁေႊ;	သတ္တုတွင်းဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇသိုၵ်သမ်ၵွၼ်းမိူင်း	Woon, long hpai, hsurk; hsam, kon: murng:	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,သိုၵ်;သမ်,ၵွၼ်းမိူင်း	ပြည်သူ့ဆက်ဆံပြန်ကြားရေးဝန်
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇၽၼ်တႃတေႃ	Woon, long hpai, hpa, taa, taw,	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,ၽၼ်,တႃ,တေႃ,	ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇသိုၵ်သမ်ၼွၵ်မိူင်း	Woon, long hpai, hsurk: hsam, nawk; murg:	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,သိုၵ်;သမ်,ၼွၵ်;မိူင်း	နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်လူင်ၽႆႇတူၺ်းလူၼ်ႈမိူင်း	Woon, long hpai, tooei: loo nou: murng:	ဝုၼ်,လူင်ၽႆႇ,တူၺ်းလူၼ်ႈမိူင်း	ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး။
ဝုၼ်ထွၵ်	Woon, htawk;	ဝုၼ်,ထွၵ်;	ဝန်ထောက်။
ဝုၼ်ထိင်းၼင်း	Woon, hting: nang:	ဝုၼ်,ထိင်းၼင်း	အနောက်ဝန်။
ႁူဝ်ႁၢၼ်ဢႃလုဝ်းယႃ	Ho han aa; so: yaa.	ႁူဝ်ႁၢၼ်ဢႃ;လူဝ်းယႃ.	အစိုးရစစ်သည်တော်။
ႁူဝ်ႁၢၼ်မိူင်းလဝ်ၽႃ	Ho han murng: sao; hpaa.	ႁူဝ်ႁၢၼ်မိူင်းလဝ်;ၽႃ.	စော်ဘွားရဲမက်တော်။
ႁူဝ်ႁွႆး.	Ho hoi.	ႁူဝ်ႁွႆး.	သူကြီး။
ႁူဝ်ႁႃသိပ်း	Ho haa; hsip:	ႁူဝ်ႁႃ;သိပ်း	သူကြီး။
ဢႃတွင်းဝုၼ်	Aa; twang: woon,	ဢႃ;တွင်းဝုၼ်,	အတွင်းဝန်။
ဢုၵ်ႉၵႃထႃႉဝုၼ်လူင်မိူင်းတႆး	Ook. kaa; htaa. woon,' long murng: tai:	ဢုၵ်ႉၵႃ;ထႃႉဝုၼ်,လူင်မိူင်းတႆး	ရှမ်းပြည်ဥက္ကဋ္ဌဝန်ကြီး။
ဢႃယေးပိင်	Aa; yei: peng,	ဢႃ;ယေးပိင်,	အရေးပိုင်။
ဢႃယေးပိင်ၽႆႇတင်း	Aa; yei: peng, hpai, tang:	ဢႃ;ယေးပိင်,ၽႆႇ,တင်း	လမ်းအရေးပိုင်။

ဢေႃတီႇတႃ	E, ti, taa,	ဧဢ်,တိ,တႃ,	အယ်ဒီတာ။
ဢရပ်ဢုၵ်	Aa; rap; ook;	ဢႃ;ရပ်;ဢုၵ်;	အရပ်အုပ်။
ဢမတ်လုင်	Aa; mat; long	ဢႃ;မတ်;လုင်	အမတ်ကြီး။
ဢမတ်ထွၵ်	Aa; mat; htawk;	ဢႃ;မတ်;ထွၵ်;	အမတ်ထောက်။
ဢသုဝ်တေႃ	Aa; hso, taw,	ဢႃ;သုဝ်,တေႃ,	အဆိုတော်။
ဢွၼ်လႆးႁေႃ	Awn, sai: haw	ဢွၼ်,လႆး‌ႁေႃ	လူပျိုတော်။
ဢွၼ်ယိင်းႁေႃ	Awn, ying: haw	ဢွၼ်,ယိင်းႁေႃ	အပျိုတော်။
ဢယုဝ်းတေႃၵွၵ်	Aa; yo: taw, kawk;	ဢႃ;ယူဝ်းတေႃ,ၵွၵ်;	အရိုးတော်ကောက်။
ဢွၵ်သြႃ	Awk, hsyaa,	ဢွၵ်,သြႃ,	ဆရာကတော်။
ဢွၵ်လရေး	Awk, saa; rei:	ဢွၵ်,လႃ;ရေး	စာရေးကတော်။

(၃၇) ပျူဝ်းဢၼ်ၵိုၵ်းပၢႆးတီႈယူႇတၼ်းသဝ်းၵွၼ်းႁဝ်း။

ၵျွင်းၽြႃး	Kyawng: hpyaa:	ၵျွင်းၽြႃး	ဘုရားကျောင်း။
ၵျွင်းၶမ်း	Kyawng: hkam:	ၵျွင်းၶမ်း	ရွှေကျောင်း။
ၵျွင်းၵဝ်	Kyawng: kao,	ၵျွင်းၵဝ်,	ကျောင်းဟောင်း။
ၵျွင်းမွႆ	Kyawng: mou,	ၵျွင်းမွႆ,	ကျောင်းသစ်။
ၵျွင်းႁမ်း	Kyawng: ham:	ၵျွင်းႁမ်း	ကျောင်းပျက်။
ၵျွင်းလဝ်မုၼ်	Kyawng: sao; moon	ၵျွင်းလဝ်;မုၼ်	ဘုန်းကြီးကျောင်း။
ၵျွင်းမုၼ်လဝ်	Kyawng: moon sao;	ၵျွင်းမုၼ်လဝ်;	ဘုန်းကြီးကျောင်း။
ၵျွင်းသွၼ်လိၵ်	Kyawng: hsawn lik;	ၵျွင်းသွၼ်လိၵ်;	စာသင်ကျောင်း။
ၵျွင်းတၵ်ၵသုဝ်	Kyawng: tak; kaa; hso,	ၵျွင်းတၵ်;ၵႃ;သုဝ်,	တက္ကသိုလ်ကျောင်း။
ၵျွင်းတၼ်းသုင်	Kyawng: tan: hsoong	ၵျွင်းတၼ်းသုင်	တန်းမြင့်ကျောင်း။
ၵျွင်းတၼ်းတိမ်	Kyawng: tan: tem,	ၵျွင်းတၼ်းတိမ်,	မူလတန်းကျောင်း။
ၵျွင်းၵုၼ်းမိူင်း	Kyawng: kon: murng:	ၵျွင်းၵုၼ်းမိူင်း	အမျိုးသားကျောင်း။
ၵျွင်းၶႄ	Kyawng: hkye,	ၵျွင်းၶႄ,	တရုပ်ကျောင်း။
ၵျွင်းၵလႃး	Kyawng; kaa; laa:	ၵျွင်းၵႃ;လႃး	ကုလားကျောင်း။
ၵျွင်းမၢၼ်	Kyawng; man;	ၵျွင်းမၢၼ်;	မြန်မာကျောင်း။
ၵျွင်းဢိင်းၵလိတ်	Kyawng: eng: kaa; leit;	ၵျွင်းဢိင်းၵႃ;လိတ်;	အင်္ဂလိပ်ကျောင်း။
ၵျွင်းၶရိတ်ယၢၼ်	Kyawng: hkaa; reit; yan,	ၵျွင်းၶႃ;ရိတ်;ယၢၼ်,	ခရစ်ယာန်ကျောင်း။
ၵျွင်းၽုၵ်သွမ်	Kyawng: hpook; hsawm;	ၵျွင်းၽုၵ်;သွမ်;	ဗိုလ်ပျိုးကျောင်း။

ၵျွင်းၼင်းယိင်း	Kyawng: nang: ying:	ၵျွင်းၼင်းယိင်း	မိန်းကလေးကျောင်း၊
ၵျွင်းၵူၼ်းဢႃ	Kyawng: kon: aa.	ၵျွင်းၵူၼ်းဢႃ.	စကားဆွံ့အသူများကျောင်း၊
ၵျွင်းၵူၼ်းတႃမွတ်	Kyawng: kon: taa mawt,	ၵျွင်းၵူၼ်းတႃမွတ်,	မျက်မမြင်ကျောင်း၊
ၵျွင်းၵူၼ်းၽၢၼ်ပေႃမေ	Kyawng: kon: hpan paw;me;	ၵျွင်းၵူၼ်းၽၢၼ်ပေႃ;မေ;	မိဘမဲ့ကျောင်း၊
ၵျွင်းတေႃးႁူၵ်း	Kyawng: taw: hook,	ၵျွင်းတေႃးႁူၵ်း,	ယက္ကန်းကျောင်း၊
ၵျွင်းယႃယႃ	Kyawng: yaa; yaa	ၵျွင်းယႃ;ယႃ	ဆေးကျောင်း၊
ၵျွင်းထုၼ်ပႃမႆ	Kyawng: hturu, paa, mai.	ၵျွင်းထုၼ်,ပႃ,မႆ	သစ်တောကျောင်း။
ၵျွင်းယႃသတ်း	Kyawng: yaa, hsat:	ၵျွင်းယႃသတ်း	တိရိစ္ဆာန်ဆေးကုကျောင်း၊
ၵျွင်းဢိၼ်ၵျိၼ်ၼီယႃ	Kyawng: ein, kyin ni, yaa,	ၵျွင်းဢိၼ်,ၵျိၼ်,ၼီ,ယႃ,	အင်ဂျင်နီယာကျောင်း၊
ၵျွင်းၵျမ်းလိၵ်ႈ	Kyawng: kyam: lik;	ၵျွင်းၵျမ်းလိၵ်ႈ;	ကျမ်းစာသင်ကျောင်း။
ၵုၵ်တွင်	Ko, tawng,	ၵုၵ်,တွင်,	ကိုဒေါင်၊
ၵႆၼႃး	Kai, naa:	ၵႆ,ၼႃး	ပွဲတဲ၊
ၵႃလပ်	Kaa; lap.	ၵႃ;လပ်	ကလပ်။
ၶိူင်ၽြႃး	Hkyeing, hpyaa:	ၶိူင်,ၽြႃး	ဘုရားစင်။
ၶိူင်ၽီ	Hkyeing, hpi	ၶိူင်,ၽီ	နတ်စင်၊
ၶႃး	Hkaa:	ၶႃး	သက်ငယ်၊
ၶုၵ်လႆ	Hko lai	ၶုၵ်လႆ	သွေခါး၊
ၶိူင်ၼမ်	Hkyeing, nam.	ၶိူင်,ၼမ်	ရေအိုးစင်၊
ၶိူင်မေႃၶဝ်မေႃၽၵ်း	Hkyeing,maw;hkao;maw;hpak:	ၶိူင်,မေႃ;ၶဝ်;မေႃ;ၽၵ်း	ထမင်းအိုးဟင်းအိုးစင်၊
ၶၢၼ်းၶႅၵ်ႇလုၵ်းၶႅၵ်ႇ	Hkan: hkek, ։ look: hkek,	ၶၢၼ်းၶႅၵ်ႇ,လုၵ်းၶႅၵ်ႇ,	ဧည့်ခန်း။
ၶၢၼ်းဢၢပ်ႇၼမ်	Hkan: ap, nam.	ၶၢၼ်းဢၢပ်ႇ,ၼမ်	ရေချိုးခန်း၊
ၶၢၼ်းၵိၼ်ၶဝ်	Hkan: kyin hkao;	ၶၢၼ်းၵိၼ်ၶဝ်;	ထမင်းစားခန်း၊
ၶၢၼ်းဢွၵ်ႇၼွၵ်ႇ	Hkan: awk, nawk;	ၶၢၼ်းဢွၵ်ႇ,ၼွၵ်ႇ;	မိလ္လာခန်း။
ၶၢၼ်းၽတ်းလိၵ်ႈ	Hkan: hpat; lik;	ၶၢၼ်းၽတ်းလိၵ်ႈ;	စာဘတ်ခန်း။
ၶၢၼ်းဝႆႉၶူဝ်း	Hkan: wai. hko:	ၶၢၼ်းဝႆႉၶူဝ်း	ပစ္စည်းထားခန်း၊
ငူၺ်တိၵ်တိုၵ်ငိုၼ်း	Ngooei, tek; turk; ngun:	ငူၺ်,တိၵ်;တိုၵ်;ငိုၼ်း	ငွေတိုက်။
သႃႁွပ်	Saa, rawp;	သႃ;ႁွပ်;	ဇရပ်၊
သႃတိၵ်	Saa, tek;	သႃ,တိၵ်;	စာတိုက်၊
သၢၼ်း	San:	သၢၼ်း	ကြမ်းပြင်၊
သိမ်	Hsim,	သိမ်,	သိမ်၊
သေးယုင်	Hsei: yong,	သေးယုင်,	ဆေးရုံ၊
သိင်ၶႆၶူဝ်း	Hseng, hkai hko:	သိင်,ၶႆၶူဝ်း	အထည်ဆိုင်၊

သုံ့ၶႆ့ၶဝ်	Hsoom. hkai hkao;	သုံ့ၶႆ့ၶဝ်;	ထမင်းဆိုင်၊
သုံ့ပင်လွင်း	Hsoom. pang lawng:	သုံ့ပင်လွင်း	ကစားဝိုင်းတဲ၊
သုံ့ၵတ်	Hsoom. kat,	သုံ့ၵတ်,	ဈေးဆိုင်ငယ်။
သုံ့မုဝ်းၵႃ	Hsoom. mo: kaa,	သုံ့မူဝ်းၵႃ,	ရိုးကာတဲ။
သွင်ၽီးၽႆ့း	Hsawng, hpi; hpai:	သွင်,ၽီးၽႆ့း	ဒိုးမိုဆောင်၊
တေးတေႃ	Te: taw,	တေးတေႃ,	တဲတော်၊
ထိင်ႁႆ့	Hteing hai;	ထိင်ႁႆ့;	တောင်ယာတဲ၊
ထိင်ၼႃး	Hteing naa:	ထိင်ၼႃး	လယ်တဲ။
ထွင်	Hteing,	ထွင်,	ထောင်၊
ပုဝ်တေး	Po, te:	ပူဝ်,တေး	ဗိုလ်တဲ၊
ပွၵ်း	Pawk:	ပွၵ်း	ထောက်။
ၽႃၵင်	Hpaa kang	ၽႃၵင်	အလယ်ထရံ၊
ၽႃတုၼ်လုံး	Hpaa ton; lom:	ၽႃတူၼ်;လူမ်း	အခန်းထရံ၊
ၽႃႁိမ်း	Hpaa him:	ၽႃႁိမ်း	အပြင်ထရံ၊
ၽၵ်းတူလုၵ်းၼွင်း	Hpak: too look: nou:	ၽၵ်းတူလုၵ်းၼွင်း	အတွင်းတံခါး၊
ၽၵ်းတူၼွၵ်	Hpak: too nawk;	ၽၵ်းတူၼွၵ်;	အပြင်တံခါး၊
မႆ့သဝ်ပိၵ်	Mai. hsao pik,	မႆ့သဝ်ပိၵ်,	လက်နဲ့တိုင်၊
မႆ့သဝ်ၶူဝ်	Mai. hsao hku,	မႆ့သဝ်ၶူဝ်,	ထုပ်ခံ။
မႆ့သဝ်သွမ်	Mai. hsao sawm	မႆ့သဝ်သွမ်	ခေါင်တိုင်။
မႆ့သဝ်လုင်	Mai, hsao long	မႆ့သဝ်လူင်	တိုင်ကြီး။
မႆ့သဝ်ဢွၼ်	Mai. hsao awn,	မႆ့သဝ်ဢွၼ်,	တိုင်ငယ်။
မႆ့ၽၵ်	Mai. hpak;	မႆ့ၽၵ်;	သဲ့ဝါး။
မႆ့ၵွၼ်	Mai. kawn	မႆ့ၵွၼ်	အချင်ဝါး၊
မႆ့ၶူဝ်	Mai. hku,	မႆ့ၶူဝ်,	ထုပ်ဝါး။
မႆ့ယုဝ်း	Mai. yo:	မႆ့ယူဝ်း	ထောက်ကျားဝါး။
မႆ့ပေ	Mai. pe	မႆ့ပေ	လျှောက်ဝါး။
မႆ့လတ်းၵွၼ်	Mai. lat: kawn	မႆ့လတ်းၵွၼ်	အချင်တန်းဝါး။
မႆ့ပိတ်လိင်	Mai. pet, leng.	မႆ့ပိတ်,လိင်	သက်ငယ်တဲဝါး။
ယၢင်ၵုၼ်းတုတ်	Yang, kon: toot;	ယၢင်,ၵူၼ်းတုတ်;	အနူရုံ။
ယုင်သတ်	Yong, sat;	ယူင်,သတ်;	ဓာတ်ရုံ။
လုံးၽႆ့သိုၵ်း	Loom: hpai, hsurk:	လုံးၽႆ့,သိုၵ်း	စစ်ရုံး။
လုံးလုင်ဢႃလုဝ်းယႃ	Loom: long aa; so: yaa.	လုံးလူင်ဢႃ;လူဝ်းယႃ.	အစိုးရရုံးကြီး။

လုံးသဝ်ၾ	Loom: sao; hpaa.	လုံးသဝ်;ၾႃ.	စော်ဘွားရုံး။
လုံးၽႆ'တင်း	Loom: hpai, tang:	လုံးၽႆ',တင်း	လမ်းရုံး။
လုံးဢႃၶွၼ်တေႃ	Loom: aa; hkawn. taw,	လုံးဢႃ;ၶွၼ်,တေႃ,	အခွန်တော်ရုံး။
လုံးရႃသႃဝုတ်	Loom: raa, saa; woot;	လုံးရႃ,သႃ;ဝုတ်;	ရာဇဝတ်ရုံး။
လုံးမိဝ်ၼိသိပေ	Loom: mioo, ni, si, pe,	လုံးမိဝ်,ၼိ,သိ,ပေ,	မြူနီစီပါယ်ရုံး။
လုၵ်းတိၼွၼ်း	Look: ti; nawn:	လုၵ်းတိ;ၼွၼ်း	အိပ်ခန်း။
လုၵ်းဝႆ့'ၶုဝ်း	Look: wai. hko:	လုၵ်းဝႆ့'ၶုဝ်း	ပစ္စည်းထားသောအခန်း။
ဝတ့်	Wat.	ဝတ့်	ဘုရားဝတ်တက်ကျောင်း။
ႁိူၼ်းတိူၵ်ဢုတ်	Hurn: turk; oot,	ႁိူၼ်းတိူၵ်;ဢုတ်,	အုတ်တိုက်အိမ်။
ႁိူၼ်းပဵၼ်	Hurn: pen;	ႁိူၼ်းပဵၼ်;	ပျဉ်ထောင်အိမ်။
ႁိူၼ်းမႆ့'ပုၵ်	Hurn: mai. pok,:	ႁိူၼ်းမႆ့'ပုၵ်,	ဝါးအိမ်။
ႁိူၼ်းသုံ့	Hurn: hsoom.	ႁိူၼ်းသုံ့	တဲအိမ်။
ႁိူၼ်းမုင်းလိၵ်းၽိူၵ်	Hurn: moong: leik: hpurk,	ႁိူၼ်းမုင်းလိၵ်းၽိူၵ်,	သွပ်မိုးအိမ်။
ႁိူၼ်းမုင်းၵပ်	Hurn: moong: kap;	ႁိူၼ်းမုင်းၵပ်;	ကပ်မိုးအိမ်။
ႁိူၼ်းမုင်းၶႃး	Hurn: moong: hkaa:	ႁိူၼ်းမုင်းၶႃး	သက်ငယ်မိုးအိမ်။
ႁေႃ	Haw	ႁေႃ	ဟော်နန်း။
ႁေႃၶမ်း	Haw hkam:	ႁေႃၶမ်း	ရွှေနန်းတော်။
ႁေႃယိၼ်	Haw yein	ႁေႃယိၼ်	ယာယီဟော်နန်း။
ႁိူၼ်းယဝ်းတပ့်သိုၵ်း	Hurn; yao: tap. hsuk:	ႁိူၼ်းယဝ်းတပ့်သိုၵ်း	စစ်တန်းလျား။
ႁူးပႃတိင်းပွၵ်	Hao: paa; teng: pawk;	ႁူးပႃ;တိင်းပွၵ်;	ပြတင်းပေါက်။
ႁူးလင်းတိၼ်	Hoo; lang; tein	ႁူးလင်းတိၼ်	ပြတင်းပေါက်ငယ်။

(၃၀) လိူဝ်သိင်ၽိူဝ်းၵူၼ်း။

ၵေႃရၶႃး	Kaw, raa; hkaa:	ၵေႃ,ရႃ;ၶႃး	ဂေါ်ရခါး။
ၵလႃး	Kaa; laa:	ၵႃ;လႃး	ကုလား။
ၵပျႃး	Kaa. pyaa:	ၵႃ.ပျႃး	ကပြား။
ၵျႃပၼ်	Kyaa, pan,	ၵျႃ,ပၼ်,	ဂျပန်။
ၵိဝ်	Kyean;	ၵိဝ်;	ဇာယက်နှံ။
ၵပ်ပလိ	Kap; paa; li,	ၵပ်;ပႃ;လိ,	ကပ္ပလီ။
ၵျႃမၼိ	Kyaa, maa, ni,	ၵျႃ,မႃ,ၼိ,	ဂျာမဏီ။
ၵရိၵ့်	Kaa; rik.	ၵႃ;ရိၵ့်	ဂရိတ်။
ၵၼေတိယၼ်	Kaa, nei, ti, yan,	ၵႃ,ၼေ,တိ,ယၼ်,	ကနေဒီယံ။

ၵိူဝ်	Kioo;	ကိုဝ်;	ကွဲ၊
ၵေႃ	Kaw;	ေကၢ်;	ဂေါ်။
ၶုၼ်	Hkun	ခုၼ်	ဂုံ။
ၶႃမူ	Hkaa; moo.	ခၢ;မူ.	ခမု၊
ၶမဵတ်ႉ	Hkaa; met.	ခၢ;မဵတ်.	ခမက်၊
ၶမိူၼ်	Hkaa; mein	ခၢ;မိူၼ်	ခမင်၊
ၶျၢင်း	Hkyang:	ချၢင်း	ချင်း။
ၶၢင်	Hkang	ခၢင်	ကချင်၊
ၶႄႇ	Hkye,	ၶႄႇ,	တရုပ်။
ၶႄႇတႆးၼိူဝ်	Hkye, tai: nur	ၶႄႇ,တႆးၼိူဝ်	ရှမ်းတရုပ်၊
ၶႄႇၵွၼ်းတူင်	Hkye, kwan: tong,	ၶႄႇ,ကွၼ်းတူင်,	ကွမ်းတုံတရုပ်။
ၶႄႇလူင်	Hkye, long	ၶႄႇ,လူင်	ပြည့်ကြီးတရုပ်၊
ၶႄႇလီးသေႃး	Hkye, li: hsaw:	ၶႄႇ,လီးသေႃး	လီရှော။
ၶႄႇပၼ်းသေး	Hkye, pan: hsei:	ၶႄႇ,ပၼ်းသေး	ပန်းသေးတရုပ်၊
ၶႄႇသိၵ်ႈ	Hkye, sik.	ၶႄႇ,သိၵ်ႈ	စိန့်(ခ)တရုပ်၊
သၢၵွတ်ႈ	Saa; kawt.	သၢ;ၵွတ်ႈ	စဝေါ်၊
သဝိတ်ႈ	Saa; wit. (saa.)	သၢ;ဝိတ်ႈ(သၢႉ)	စဝစ်၊
သူးလူး	Soo: loo:	သူးလူး	ဇူးလူး။
သိၵ်ႈ	Sik.	သိၵ်ႈ	စိ(ခ)
သွႆတိတ်ႈ(သ)	Sooi, tit. (saa.)	သွႆ,တိတ်ႈ(သၢႉ)	ဆွိခင်၊
တဝွႆ	Taa, woi,	တၢ,ဝွႆ,	ထားဝယ်၊
တွင်သူ	Tawng, hsoo,	တွင်,သူ,	တောင်သူ၊
တွင်လိူဝ်း	Tawng, lur:	တွင်,လိူဝ်း	တောင်ရိုး။
တၼူ	Taa, noo,	တၢ;ၼူ.	ဓနု၊
တႆးၼိူဝ်	Tai: nur	တႆးၼိူဝ်	မြောက်ပိုင်းရှမ်း။
တႆးတဝ်ႈ	Tai: tou;	တႆးတဝ်ႈ	တောင်ပိုင်းရှမ်း။
တႆးလူင်	Tai: long	တႆးလူင်	ရှမ်းကြီး။
တႆးၼွႆႉ	Tai: noi.	တႆးၼွႆႉ	ယိုးဒယားရှမ်း၊
တတ်(ၶျ)	Tat. (hkyaa.)	တတ်ႈ(ၶျႃႉ)	ဒတ်(ချ)
တလိင်း	Taa; leng:	တၢ;လိင်း	တလိုင်း၊
တႆးၼွင်	Tai; nawng	တႆးၼွင်	အင်းသား။
ထႆး	Htai:	ထႆး	ထိုင်း။(ယိုးဒယား)

ၼေႃႇဝူၺ်းၵိယၢၼ်	Naw, wooei: kyi, yan,	ၼေႃႇ,ဝူၺ်းၵိ,ယၢၼ်	နော်ဝေချီယံ
ၼီၵႃရူဝ်	Ni, kaa, ro,	ၼီ,ၵႃ,ရူဝ်,	နီဂရို။
ပတွင်	Paa; tawng,	ပႃ;တွင်,	ပဒေါင်။
ပလေး	Paa; lei:	ပႃ;လေး	ပလေး။
ပလေ့	Paa; le.	ပႃ;ၸေ့	ပဍဲ။
ပလွင်	Paa; lawng;	ပႃ;လွင်;	ပလောင်။
ပသီ	Paa; hsi,	ပႃ;သီ,	ပသီ။
ပင်ၵႃလီ	Pang, kaa, li;	ပင်,ၵႃ,လီ,	ဘင်္ဂါလီ။
ပၢၼ်ၵျႃပီ	Pan, kyaa, pi,	ပၢၼ်,ၵျႃ,ပီ,	ပန်ချာပီ။
ပိၵ်ႉမီး	Pik. mi:	ပိၵ်ႉမီး	ပစ်မီ။
ပေႉ(လႃ)ၵျိၼ်	Pe, (laa,) kyin,	ပေႉ,(လႃ,)ၵျိၼ်;	ဘလ်ဂျင်။
ၽရၢၼ်သိတ်	Hpaa, ran, hsit;	ၽႃ,ရၢၼ်,သိတ်;	ပြင်သစ်။
မၢၼ်	Man;	မၢၼ်;	မြန်မာ။
မူၼ်	Moon,	မူၼ်,	မွန်။
မူးသိူဝ်း	Moo: hsur:	မူးသိူဝ်း	မုဆိုး။
မူးသိူဝ်းၵူဝ်လဝ်း	Moo: hsur: ko, lao:	မူးသိူဝ်းၵူဝ်,လဝ်း	မုဆိုး။
မူးသိူဝ်းလမ်	Moo: hsur: lam	မူးသိူဝ်းလမ်	မုဆိုး။
မတရသီ	Maa, taa, raa, hsi,	မႃ,တႃ,ရႃ,သီ,	မန်ဒရာစီ။
မဢေႃးရိတ်ႉ	Maa, aw: rit. (saa.)	မႃ,ဢေႃးရိတ်ႉ(လႃႉ)	မသြရစ်။
ယၢင်းၽိူၵ်	Yang: hpurk.	ယၢင်းၽိူၵ်,	ကရင်ဖြူ။
ယၢင်းလႅင်	Yang: leng	ယၢင်းလႅင်	ကရင်နီ။
ယၢင်းလၢႆး	Yang: lai:	ယၢင်းလၢႆး	ယင်းကြား။
ယၢင်းလမ်	Yang: lam	ယၢင်းလမ်	ယင်းနက်။
ယၢင်းဝၢၼ်ၶူၼ်	Yang: wan; koon	ယၢင်းဝၢၼ်;ၶူၼ်	ဝမ်ကွန့်ယင်း။
ယူၼ်း	Yon:	ယူၼ်း	ယိုးဒယား။
ရၶိင်	Raa; hkyeng,	ရႃ,ၶိင်,	ရခိုင်။
ရူသျႃ	Roo. hsyaa.	ရူသျႃ.	ရုရှား။
လႃးႁူ	Laa: hoo,	လႃးႁူ,	လားဟူ။
လိုဝ်ႉ	Lu.	လိုဝ်ႉ	လေ့။
လဵမ်း	Lem:	လဵမ်း	လင်း။
ဝ	Waa.	ဝႃ.	ဝ။
ႁိၼ်တူ	Hin, too,	ႁိၼ်,တူ,	ဟိန္ဒူ။

ႁင်ၵေႃႇရီယၢၼ်	Hang, kei; ri, yan,	ႁင်,ၵေႃႇ,ရီ,ယၢၼ်,	ဟန်ဂေရီယံ။
ဢင်းသႃး	Ang: hsaa:	ဢင်းသႃး	အင်းသား။
ဢူရႃတူ	Oo, raa, too,	ဢူ,ရႃ,တူ,	အူရာတူ။
ဢူးရီးယႃး	Oo, ri: yaa:	ဢူးရီးယႃး	အူးရီးယား။
ဢိင်းၵႃလိတ်	Eng: kaa; leit;	ဢိင်းၵႃ;လိတ်;	အင်္ဂလိပ်။
ဢႃမေရိၵၢၼ်	Aa, mei, ri, kan,	ဢႃ,မေ,ရိ,ၵၢၼ်,	အမေရိကန်။
ဢိတလီ	i. taa; li.	ဢိ.တႃ;လီ.	အီတလီ။
ဢေႃးသတေယၢၼ်	Aw: saa; tei. yan,	ဢေႃးသႃ;တေ,ယၢၼ်,	ဩစတေးလျံ။
ဢႃရပ်	Aa, rap;	ဢႃ,ရပ်;	အာရပ်။

(၃၉) မေႇႁိူၼ်းၼုမ်ႇၵေႃးၼႂ်း။

မေႇႁိူၼ်းၼုမ်ႇၵေႃးၼႂ်း	Me; hurn: noom, kaw. nung;	မေ;ႁိူၼ်းၼုမ်ႇ,ၵေႃးၼႂ်	နုပျိုသောအိမ်ရှင်မတယောက်၊
ၽိုၺ်ၵျေးလႃးမုင်တင်း	Hpooi, kye: laa: moong;tang:	ၽိုၺ်,ၵျေးလႃးမုင်;တင်း	ပြတင်းပေါက်မှမျှော်၍ကြည့်နေ၏
လႆႇပိၼ်ဢွၵ်လႃရေး	Lai; pein awk, saa; rei;	လႆႇ;ပိၼ်ဢွၵ်,လႃ;ရေး	၎င်းသူမှာစာရေးကတော်ဖြစ်၏၊
ယူၼွၼ်းႁိူၼ်းယေးႁင်လီ	Yoo, nou: hurn: yei: hang; li	ယူ,ၼွၼ်းႁိူၼ်းယေးႁင်;လီ	လှပသောအိမ်ထဲတွင်နေရသည်၊
ၽူဝ်မၢၼ်းၼင်းၵႂႃလုမ်း	Hpo man: nang: kwa, loom:	ၽူဝ်မၢၼ်းၼင်းၵႂႃ,လုမ်း	၎င်း၏ခင်ပွန်းသည်ရုံးသို့သွား၏၊
ၽူဝ်လူင်းလုမ်းၶမ်ၵႂႃ	Hpo long: loom: hkam; kwa,	ၽူဝ်လူင်းလုမ်းၶမ်;ၵႂႃ,	၎င်း၏ခင်ပွန်းရုံးဆင်းနေ့ခံကျ၏၊
သူဢမ်သႃၵႆႇငဝ်	Sou am, hsaa, kai. ngao	သူဢမ်,သႃ,ၵႆႇ.ငဝ်	၎င်းမှာစိတ်မချမ်းသာ၍ငိုင်နေ၏၊
ၶိူဝ်းထင်ၽူဝ်ဢဝ်မေးထိင်	Kur:htang,hpo ao mei:hteng;	ၶိူဝ်းထင်,ၽူဝ်ဢဝ်မေးထိင်;	မိမိခင်ပွန်းနေ့ခံမယားယူသည်ဟုထင်၏
ပေႃးလိူၼ်သိင်ငိုၼ်းသိင်	Paw:lurn hseing;ngun:hseing	ပေႃးလိူၼ်သိင်;ငိုၼ်းသိင်;	လကုန်လျှင်ငွေကုန်သည်၊
လႃၶႃလႆႇဢမ်ပေႃးၵျိၼ်	Laa. hkaa. lai; am, paw;kyin	လႃ.ၶႃ.လႆႇ;ဢမ်,ပေႃး;ၵျိၼ်	လခရသည်မှာစား၍မလောက်ပါ၊
သုင်းပုၺ်လႆႇပုၺ်ၼႃ	Hsoon: pooei, sai, pooei, naa,	သုင်းပုၺ်,လႆႇ,ပုၺ်,ၼႃ,	အလွန်သုံးဖြုန်းသည်၊
ဢႃၵႃၼုင်ၶူဝ်းလိူမ်ၶူဝ်းလီ	Aa, kaa, noong; hko: lurm: hko: li	ဢႃ,ၵႃ,ၼုင်;ၶူဝ်းလိူမ်;ၶူဝ်းလီ	သစ်လွင်သောအဝတ်များဝတ်၍
ပီလိူဝ်ပုၼ်ႈၵေႃယႃ	Pi lou pon. kaw; yaa,	ပီလိူဝ်ပုၼ်ႈၵေႃ;ယႃ,	ဘယ်တနှစ်လွန်မြောက်သော်လည်း
ၵျမ်းသႃဢမ်ပိၼ်မႃး	Hkyam: hsaa, am, pein maa:	ၵျမ်းသႃ,ဢမ်,ပိၼ်မႃး	သုခချမ်းသာမဖြစ်နိုင်၊
သီးပွႃးသုတ်ယွမ်းယူ	Si: pwaa: hsoot; yawm: yoo,	သီးပွႃးသုတ်;ယွမ်းယူ,	စီးပွားဆုတ်ယုတ်သျက်၊
လွင်တင်းလူၵႆႇသူ	Lawng; tang: loo, kai sou	လွင်;တင်းလူ,ၵႆႇသူ	အလှူအတန်းပြုရန်ဝေးပါသေး၏၊
မိူဝ်းၵၢၼ်လႃၶႃလႃး	Myo: kan laa. hkaa. saa:	မိူဝ်းၵၢၼ်လႃ.ၶႃ.လႃး	လခစားဆိုသည်မှာ၊
လႃးပြီးသီးပွႃးဢမ်ပိၼ်လႆႇ	Saa:pyi:si:pwaa; am, pein lai;	လႃးပြီးသီးပွႃး;ဢမ်,ပိၼ်လႆႇ;	စားရရုံတွင်ဘဲစီးပွားမဖြစ်နိုင်၊
ပေႃးၶႆႇမၵ်ၶႆႇမီး	Paw: hkai; mak; hkai; mi:	ပေႃးၶႆႇ;မၵ်;ၶႆႇ;မီး	ကြွယ်ဝချမ်းသာလိုလျှင်၊
လူဝ်ဢႃသၵ်ၶႆႇၵူၼ်	So; aa; hsak; hkai koon,	လူဝ်;ဢႃ;သၵ်;ၶႆႇၵူၼ်,	ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်လုပ်ပါ။

ယၢႁွ်မေႊယူလႆ	Yaa, hou; mei: yoo, lai	ယၢ,ႁွ်;မေႊယူ,လႆ	
လိူဝ်ၽူဝ်ၶႆၵူၼ်လွႆ	Sou. hpo hkai koon, soi;	လိူဝ်ၽူဝ်ၶႆ,ၵူၼ်,လွႆ;	ဇနီးသည်ကိုအလကားမနေစေနှင့်
ပေႃးၶႆပိၼ်သၢထေး	Paw: hkai; pein hsaa; htei:	ပေႃးၶႆ;ပိၼ်သၢ;ထေး	လင်ဖြစ်သူကိုကူညီ၍ရောင်းပါစေ
ပိတ်ၵၢၼ်လၢရေးယၢထၢ	Pet; kan saa; rei: yaa, htaa;	ပိတ်;ၵၢၼ်လၢ;ရေးယၢ,ထၢ;	သူဌေးဖြစ်လိုလျှင်၊
			စာရေးအဖြစ်မှစွန့်ထွက်လိုက်ပါ။

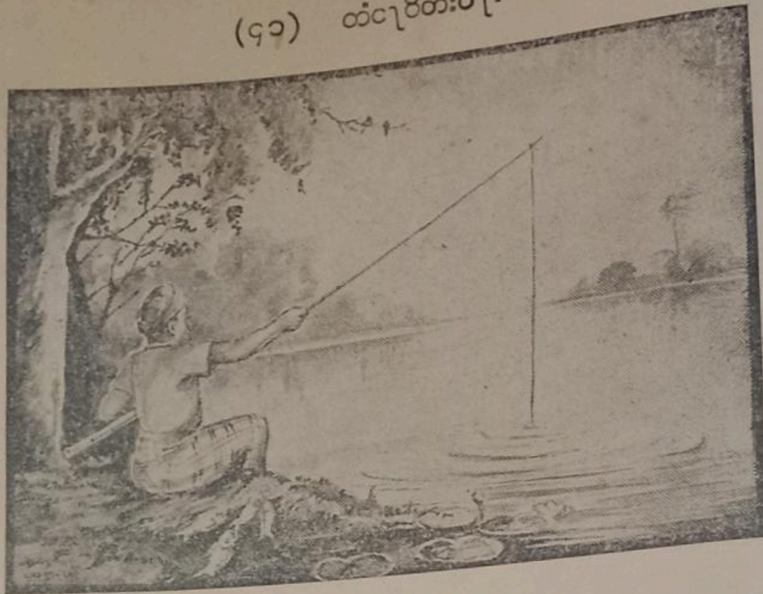
(၄၀) မျိုးခပ်အသွင်းဆိုးယၢပရသော်။

ၵၢၼ်	Kan.	ၵၢၼ်	
ၵပ်ဢွင်ငိုၼ်းပၢင်လႆ	Kap, awng. nge: pang, lai,	ၵပ်,ဢွင်ငိုၼ်းပၢင်,လႆ,	ကန်။
ၵိူဝ်ဝၢၼ်ၵွၼ်	Kur wan kawn;	ၵိူဝ်ဝၢၼ်ၵွၼ်;	ကန့်ကမံ၊
ၵွႆးမွၼ်	Koi: mon;	ၵွႆးမွၼ်;	သကြားခဲ
ၵူင်းၵင်း	Kong: kang:	ၵူင်းၵင်း	ဖျံသို။
ၵိပ်ယိုင်း	Kyip, yurng:	ၵိပ်,ယိုင်း	ကန့်ပလူ၊
ၵပ်ဢွင်ငိုၼ်း	Kap, awng. nye:	ၵပ်,ဢွင်ငိုၼ်း	တောဆိတ်ခွါ။
ၵၢရၢမိတ်	Kaa; raa; met;	ၵၢ;ရၢ;မိတ်;	ယောက်သွားခွံ။
ၵိူဝ်သိင်းထေႃး	Kur hsing: htaw:	ၵိူဝ်သိင်းထေႃး	ကရမက်၊
ၶပ်ႁွႆပၢင်လႆ	Kap; hoi pang, lai,	ၶပ်;ႁွႆပၢင်,လႆ,	သိင်္ဂံဆား၊သိန္ဓောဆား။
ၶိၶၢ	Hkyi; hkaa,	ၶိ;ၶၢ,	ပင်လယ်ခရုဆံ၊
ၶပ်ၵူင်ၵပ်	Hkap; koong, kao	ၶပ်;ၵူင်,ၵပ်	ကျွဲခို။
ၶပ်ႁင်းတေႃ	Hkap; hang: taw,	ၶပ်;ႁင်းတေႃ,	ပင့်ကူရေလဲ။
ၶပ်ႁင်းတိၼ်	Hkap; hang: ten	ၶပ်;ႁင်းတိၼ်	ပဒူအိမ်၊
ၶင်ၶၵ်	Hkang. hkak;	ၶင်ၶၵ်;	ပဆုတ်ပနီ၊
ၶူၺ်တိူၵ်လိူၼ်	Hkooei turk, lurn	ၶူၺ်တိူၵ်,လိူၼ်	ဖါးပြွတ်၊
ၶပ်ၼူး	Hkap; noo:	ၶပ်;ၼူး	တီကျစ်မြေ၊
ၶိၶင်လိပ်း	Hkyi; hkang; lip:	ၶိ;ၶင်;လိပ်း	မြွေရေလဲ၊
ၶိဝိင်	Hkyi; wing,	ၶိ;ဝိင်,	ချိစိမ်း။
ၶူၼ်မိၼ်	Hkon mein;	ၶူၼ်မိၼ်;	လင်းနို့ချေး၊
ၶဝ်ၵွင်ၼုမ်	Hkao kwang noom,	ၶဝ်ၵွင်ၼုမ်	ပြူဆူး။
ငႃးဢွၼ်	Ngaa: on;	ငႃးဢွၼ်;	ဆတ်ချိုနု၊
ငႃးဝေႃ	Ngaa: wo	ငႃးဝေႃ	ငွေးစွယ်၊
သူသီ	Soo, si	သူ,သီ	ကြံခွယ်၊
သၢမုင်ၶဝ်ပိူၵ်	Saa; moong, hkao; purk,	သၢ;မုင်,ၶဝ်;ပိူၵ်,	ချေးတိုမိုး၊
			စနုံ့ပေါ်။

သဝၵ်သႃ	Hsaa; wak; hsaa,	သႃ;ဝၵ်;သႃ,	ဇဝက်သား။
သၢၼ်ၶဝ်တိၵ်	Hsan hkao; tek,	သၢၼ်ၶဝ်;တိၵ်,	လက်ချား။
သၢၼ်လိင်	Hsan leng	သၢၼ်လဵင်	ခြိန်နီ။
သၢၼ်ၶဝ်	Hsan hkao	သၢၼ်ၶဝ်	ခြိန်ဖြူ။
သွႆ့ဝုဝ်	Hsoi; wo	သွႆ့;ဝူဝ်	ကြာဝတ်ဆံ။
တင်းၼုၵ်ႉ	Tang: nok.	တင်းၼူၵ်ႉ	ကျောက်စစ်သောင်း။
ထုဝ်လိၼ်	Hto, lin	ထူဝ်,လိၼ်	မြေပဲ။
ၼမ့်ၽိုင်	Nam. hpung;	ၼမ့်ၽိုင်;	ပျားရည်။
ၼေႃးသုင်	Naw: song	ၼေႃးသူင်	ကြံချို။
ၼမ့်ယႃၽတ်	Nam, yaa; hpat,	ၼမ့်ယႃ;ၽတ်,	ကျောက်စက်။
ၼူလင့်ငႃ	Noo sang. ngaa,	ၼူလင့်ငႃ,	ကြွက်ရုတ်။
ၼူႁွမ်ႇ	Noo hawm	ၼူႁွမ်ႇ	ကြွက်ကတိုး။
ၼမ့်ၼုမ်းသိုဝ်	Nam. noom: hsur	ၼမ့်ၼုမ်းသိူဝ်	ကျားနို့ရည်။
ၼမ့်မုၺ်	Nam. mooei	ၼမ့်မူၺ်	နှင်းရေ။
ၼမ့်မၢၼ်းၵႆ	Nam. man: kai,	ၼမ့်မၢၼ်းၵႆ,	လိသသျှေ။
ပုံတွၵ်လိမ်သႆ့	Pom tawk, lim, hsai.	ပူံတွၵ်,လိမ်,သႆ့	ဘယ်လိမ်နှီးခေါင်း။
ပုၵ်ပင်လႆ	Pok, pang, lai,	ပူၵ်,ပင်,လႆ	ပင်လယ်ရေမြှုပ်။
ပဝ်လိုတ်	Pao; lurt;	ပဝ်;လိူတ်;	ပေါက်ခွယ်နီ။
ပုံၶီႁႃမိၼ်	Poom hkyi; haa, mein;	ပုံၶီ;ႁႃ,မိၼ်;	မြူအစာအိမ်။
ပုၵ်မၵ်ႁိၼ်	Pok, maak, hin	ပူၵ်,မၢၵ်,ႁိၼ်	ကျောက်မြှုပ်။
ၽႃလႃသင်းၽေႃး	Hpaa, laa, hsang: hpaw:	ၽႃ,လႃ,သင်းၽေႃး	ဖါလာငယ်။
မၵ်ဝေႆၼဝ်	Maak, wei; nao;	မၢၵ်,ဝေႆ;ၼဝ်;	ကြွေပုပ်။
မၵ်ဝေႆၽဝ်ၽႆး	Maak; wei; hpao hpai;	မၢၵ်,ဝေႆ;ၽဝ်ၽႆး	ကြွေမီးရတ်။
မၵ်ၵုင်ၵွၼ်ၽီ	Maak, koong; kawn hpi	မၢၵ်,ၵုင်;ၵွၼ်ၽီ	ပိုးတလုံး။
မိင်းသႆလပ်	Meng: hsai lap,	မိင်းသႆ,လပ်,	ပိုးနုသန့်။
မိင်းသီလႃ	Meng: hsi, laa,	မိင်းသီ,လႃ,	မြင်းသီလာ။
မၵ်မွၵ်ဝုဝ်	Maak, mawk, wo	မၢၵ်,မွၵ်,ဝူဝ်	ကြာသီး။
မွၵ်ၵမ်ႉၵေႃ	Mawk, kam. kaw,	မွၵ်,ၵမ်ႉၵေႃ,	ကံကော်ဝတ်ဆံ။
မႆ့ႁုင်း	Mai. hoong:	မႆ့ႁူင်း	ညောင်ပိန္နဲ။
မႆ့ငေ့	Mai. nge.	မႆ့ငဵ့	သစ်ယာသား။
မွၵ်မၵ်ႁိၼ်	Mauk, maak, hin	မွၵ်,မၢၵ်,ႁိၼ်	ကျောက်ပွင့်။
မၵ်ၽိတ်ႉၶျင်း	Maak, hpit. hkyang:	မၢၵ်,ၽိတ်ႉၶျင်း	ဝိတ်ချင်း။

မၢၵ်ၶဵၵ်းၽိူၵ်	Maak, hkyek: hpurk,	မာၵ်,ၶဵၵ်းၽိူၵ်,	ခွေးဖြူ၊
ယႃလမ်	Yaa; lam	ယႃ;လံ	မှတ်။
ယႃလိၵ်းသီး	Yaa; leik: si:	ယႃ;လိၵ်းသီး	ဝံအရိုး၊
ယႃႁူဝ်လုင်	Yaa; ho long	ယႃ;ႁူဝ်လူင်	ဆေးတလုံးဥ၊
လိူတ်ၽႃ	Lurt; hpaa	လိူတ်;ၽႃ	ကျောက်သွေး၊
လိူတ်လိင်း	Lurt; ling:	လိူတ်;လိင်း	မျောက်သွေး။
လိူတ်ၸုင်	Lurt; song	လိူတ်;ၸူင်	ကြွက်သွေး။
လုပ်ၵုၼ်းပွင်လိဝ်	Lurp, kon: pawng; leio	လုပ်,ၵူၼ်းပွင်;လိဝ်	ငေါင်းရိုး၊
လီငူးလိူမ်	Li ngoo: lurm	လီငူးလိူမ်	စပါးကြီးသည်းခြေ၊
လီမီ	Li mi	လီမီ	ဝက်ဝံသည်းခြေ၊
လုပ်ၵႃသႆး	Loop, kaa sai:	လုပ်,ၵႃသႆး	တင်ကြီးငှက်ရိုး၊
လုပ်ပႃၽႃ	Loop, paa hpaa	လုပ်,ပႃၽႃ	ကဏ္ဍုလိပ်အရိုး၊
လုပ်ၼူၵ်ယုင်း	Loop, nok. yoong:	လုပ်,ၼူၵ်ယုင်း	ဒေါင်းရိုး၊
လုပ်သိူဝ်လုင်	Loop, hsur long	လုပ်,သိူဝ်လူင်	ကျားကြီးအရိုး၊
လိၼ်ႁင်းတေႃ လွၼ်း	Lin hang; taw, lawn:	လိၼ်ႁင်းတေႃ,လွၼ်း	နကျီအိမ်မြေ၊
ဝၵ်ၵုင်	Wak, kong	ဝၵ်,ၵူင်	ဖွဲ့ညက်၊
ဝၵ်ပဝ်း	Wak, pao:	ဝၵ်,ပဝ်း	အင်တွဲ။
ႁိၼ်လိူင်	Hin lurng	ႁိၼ်လိူင်	ဆေးဒါန်း၊
ႁိၼ်ၶဵဝ်	Hin hkyeio	ႁိၼ်ၶဵဝ်	ဒုဂ္ဂါ၊
ႁိၼ်သုမ်	Hin hsom;	ႁိၼ်သူမ်;	ကျောက်ချဉ်။
ႁွႆပင်လႆ	Hoi pang, lai,	ႁွႆပင်,လႆ,	ပင်လယ်ခရု၊
ႁွႆၶဝ်ၸဝ်	Hoi hkao; sao;	ႁွႆၶဝ်;ၸဝ်;	ခရုကြောင်ကရင်း။
ႁွႆငူဝ်	Hoi ngo,	ႁွႆငူဝ်	ခရုစီးစဉ်း၊
ႁွႆႁဵၼ်	Hoi hein;	ႁွႆႁဵၼ်;	ခရုနမြေ၊
ႁိင်ႁွႆ	Hing, hoi;	ႁိင်,ႁွႆ;	မိုးခုန်းကြုံး(သတ္တုတမျိုး)
ႁူဝ်သၵ်းၶႆၼႃး	Ho sak: hkai, naa:	ႁူဝ်သၵ်းၶႆ,ၼႃး	ပယင်းဦးခေါင်း၊
ႁင်တဝ်သေ	Hang tao, hse,	ႁင်တဝ်,သေ,	လိပ်ကျောက်ဆူး။
ႁူဝ်ၵုၼ်းၽႃၽႃ	Ho kon: hpaa. hpaa,	ႁူဝ်ၵူၼ်းၽႃ.ၽႃ	မိုးကြိုးပစ်ခေါင်း၊
ႁူဝ်ဝုၵ်း	Ho wook:	ႁူဝ်ဝုၵ်း	ဝဥ။
ႁွမ်လုၼ်	Hawm lon,	ႁွမ်လူၼ်,	ပုစိနဒါ၊ဒီယာ၊ကရဝေး။
ႁင်းၼူၵ်တူ	Hang: nok. too;	ႁင်းၼူၵ်တူ;	ချိုးသိုက်၊(ချိုးငှက်သိုက်၊)

(၄၁) ထံင်ႇပိတ်းပႃ'



ထွံ့းလုလို် ၶဵၼ်းဢၢၼ်ၶဵၼ် ဝ့ႆ'ၵႃတွၼ်ႈ၊ တႅ လွင်ထံင်ငႃ ပိတ်းပႃတေႃၽွတ်ယၵ့်တုဝ် ၶေႃၵႃး၊ တႅမ'ထွံ့းတုဝ်လိၵ်ႈ ဢၢၼ်တုၵ်ႈၼံပတ် ၁၀၊ ၼံပတ် ၅၊ၼံပတ် ၁၀၊ ၼံပတ် ၅၊ ယေႃထိဝ်ၾႃလ'ဝိၼ်သိတုဝ် ၶေႃၵႃး၊ ဢဝ့်ဢၢၼ်တေႃလ ဢၢၼ်ၼံပတ် ၁ ထိုလုတံးႁႃ မိုဝ်းၼေႃလေႃ၊ တုဝ်လိၵ်ႈဢၢၼ် လိုၵ်ႈၵိုဝ်းဢၢၼ်သဝ့်ၼဵၼ့် တၵႈ ၵံလ' ဢပ့်ဢၢၼ်ပႃး ထိုင်၊ တၵႈ လ'ၼိုၼ်း ဢၢၼ်လၼံ ပတ် ၁ ၵုၵႃး၊ တၵႈလ'ထိ ထိုလိုတႅ ႁႃတေႃထိုင်ၽွတ် တုဝ်လိၵ်ႈ ၵႃဢၢၼ် ပၼ်ဝ့', လ'ယၵ့် တုဝ်ၶဝ်ပႃးၼိုင်းထိုဝ် လိၵ်ႈၼဵၼ့်ယဝ်။

အောက်နမူနာပြထားသည့် အတိုင်းငါးမြှားနေသော... သည့် အကြောင်းကို ပြီး... သည့်တိုင်အောင် ရေးပါ၊ ... ပါတ် ၁၀၊ နံပါတ် ၅၊ နံပါတ် ၁၀၊ နံပါ ၅ ကျသောစာလုံး များကို ရေးမှတ်ထား၍၊ ... တကြောင်းလျှင်စာလုံး ၄ လုံး ပါရှိရမည်၊နံပါတ် ၁ ကစ ရေ တွက်၍၊ အစဉ် အလိုက် ရေ တွက်ပြီး၊ရွေးကောက်ပြီးသော စာလုံးများကိုနောက်ထပ်မရေ တွက်ဘဲ ချန်လှပ်ထားရမည်၊ ခါတိုင်းပင် နံပါတ် ၁ က ရေတွက်၍ပြီးဆုံးသည့်အထိ ပေးထားသမျှ စာလုံးများကို စာကြောင်းတွင် စီစဉ် ရေး သားကြရမည်။

၁	၂	၃	၄	ငႃ	ပႃ	လႆ	မုင်း	မုင်း	တံ
ယို်	ပိတ်း	ဢံ	ပိတ်း	လႆ	ပႃ	ပိတ်း	ပႃ	ၵွႃ	တုဝ်
ငႃ	ပိတ်း	လံ	ၶံ	လုင်း	သႆ	ၼွႆ	ၶတ်	ပႃး	တံ
ပႃ	လို်	မႃး	ပွႆ	ၼႃ	ပိတ်း	လႆ	သို်	ၽိုံး	ယိုဝ်
မိုဝ်း	ပႃ	ငေႃ့	ၶံ	ၼႃ	ပိတ်း	ယဝ့်	ၽုံ	၄၉	၅၀
၅၁	ဢံ	၅၃	ၼဵမ်း	၅၅	တေႃ့	၅၇	၅၈	၅၉	၆၀

တံငႃဝိတ်းပႃ (၁၀+၅+၁၀+၅)

၁။ တံငႃဝိတ်းပႃ
၂။
၃။
၄။
၅။
၆။

၇။
၈။
၉။
၁၀။
၁၁။
၁၂။

1	2	3	4						
You,	Weit:	Am,	Weit:	Ngaa;	Paa	Lai;	Moong:	Moong:	Tam,
Ngaa;	Weit:	Lam	Hkam,	Lai;	Paa	Weit:	Paa	Kwa,	To
Paa	Sou	Maa:	Poi,	Long:	Hsai	Mou,	Hkat,	Paa:	Tam,
Mur:	Paa	Pe.	Nam	Naa,	Weit:	Lai;	Hsou,	Kam:	Yur,
51	Am,	53	Nak:	Naa,	Weit:	Yao.	Koo;	49	Hap,
				55	Te.	57	58	59	60

1. Tam, ngaa; weit: paa
2.
3.
4.
5.
6:

7.
8.
9.
10.
11.
12.

၁ ၂ ၃ ၄ ငႃ; ပႃ လႆ; မုင်း မုင်း တံ,
ယို, ဝိတ်း ၶမ်, ဝိတ်း လႆ; ပႃ ဝိတ်း ပႃ ၸိုႆ, တူဝ်
ငႃ; ဝိတ်း လံ ၶံ, လူင်း သႆ ၼွႆ, ၶတ်, ပႃး တံ,
ပႃ လိူဝ် မႃး ပွႆ, ဢေႃ, ဝိတ်း လႆ; သိူဝ်, ၽံး ယူဝ်,
မူဝ်း ပႃ ၹဝ်ႉ ဢမ် ဢေႃ, ဝိတ်း ယဝ်ႉ ၵူး; ၄၉ ၵႃဝ်,
၅၁ ၶမ်, ၅၃ ဢၼ်း ၅၅ ၹတ်ႉ ၅၇ ၅၈ ၅၉ ၆၀

၁။ ထံ့ငႃ ႆးဖိတ်းပႃ	၇။
၂။	၈။
၃။	၉။
၄။	၁၀။
၅။	၁၁။
၆။	၁၂။

၁။ ထံငါသည်ငါးမြားသည်၊	၇၊ ငါးမြားမျှတ်အသစ်ချသည်၊
၂။ ငါးကြွင်းကိုမိသည်။	၈။ ငါးစာပါထည့်သည်၊
၃။ ငါးကြွင်းအကောင်ကြီးသည်၊	၉။ ငါးများစွာလာသည်၊
၄။ ငါးမြားမျှတ်မခံနိုင်၊	၁၀။ ငါးမြားတိုင်းမိသည်၊
၅။ ငါးမြားကြိုးပြတ်သွားသည်၊	၁၁။ ထမ်း၍မသွားနိုင်။
၆။ ထံငါသည်စိတ်ဆိုးသည်။	၁၂။ တကယ်လေးပါသည်။

(၄၂) မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးပိူၼ်မႂ်ႇသင်၊

မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးပိူၼ်မႂ်ႇသင်	Mai. nur naa: pein mai. hsang	မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးပိူၼ်မႂ်ႇသင်	လယ်ကန်သင်းပေါ်ကဘာပင်လဲ၊
ပိူၼ်ၵႂၢမ်းတၵ်ႉၼၢင်းသဝ်ၵျေႃ	Pein kwam: tak nang: hsao kye,	ပိူၼ်ၵႂၢမ်းတၵ်ႉၼၢင်းသဝ်ၵျေႃ,	အပျိုကြီးမေးသည့်စကားဖြစ်၏၊
ဢႆၼုၵ်းငၵ်းသမ်ႉၽေဝႃ	Ai; nguk: ngak, hsam. hpei, waa:	ဢႆ;ၼုၵ်းငၵ်း,သမ်ႉၽေ,ဝႃ;	နဲ့ အသူကဖြေကြားသည်မှာ၊
မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးပိူၼ်မႂ်ႇၶႆ	Mai. nur naa: pein mai. hkai.	မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးပိူၼ်မႂ်ႇၶႆ	ကန်သင်းပေါ်ကအပင်မှီးမပင်ဖြစ်၏၊
ၼၢင်းသဝ်ၵျေႃၶႆလႆၽေႃ	Nang: hsao kye, hkai; lai; hpo	ၼၢင်းသဝ်ၵျေႃ,ၶႆ;လႆ;ၽေႃ	လင်လိုချင်သောအပျိုကြီး၊
တိၵ်းတွင်ႉၶေႃထုၵ်ႇသုၼ်ၼိူၼ်	Teik: tawng. hko htook, sou nen,	တိၵ်းတွင်ႉၶေႃထုၵ်ႇ,သုၼ်ၼိူၼ်,	သဘောကျ၍အလွန်ရယ်မော၏၊
မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးမႃးၼိုဝ်ၼႆ	Mai. nur naa: maa; nur nai.	မႂ်ႇၼိုဝ်ၼႃးမႃးၼိုဝ်ၼႆ	ကန်သင် ပေါ်ကအပင်ပြောခြင်း၊ မှာဒီဓပါ
ပိူၼ်ၵႂၢမ်းႁွင်ႉဢႆၼုၵ်းငၵ်း	Pein kwam:hawng, ai;nguk:ngak,	ပိူၼ်ၵႂၢမ်းႁွင်ႉဢႆ;ၼုၵ်းငၵ်း,	အပျိုကြီးကစကားထာနှင့်ပြောသည့်စကား
ပေႃးလၢတ်ႈသုၵေႃပိူၼ်ႁူႉ	Paw: lat; hsu; ko purn; hoo.	ပေႃးလၢတ်ႈ;သုၵ်;ၵေႃပိူၼ်;ႁူႉ.	တည့်တည့်ပြောလျှင်သူများသိမှာစိုး
လႆဝႆႉသူႉႁိတ်းၼၢင်ၼၢၼ်	Lai; wai. soo. heit: nang. nan	လႆ;ဝႆႉသူႉႁိတ်းၼၢင်ႇ,ၼၢၼ်	ဒီးစားထားသည်မှာ၍ကဲ့သို့ပြောလေ
ဢႆငိူဝ်ငႃႉသမ်ႉငုၵ်းငၵ်း	Ai; ngur; ngaa. hsam. nguk:ngak,	ဢႆ;ငိူဝ်;ငႃႉ,သမ်ႉငုၵ်းငၵ်း,	ငင်းလှသည်အသည့်အထဲနဲ့လိုက်သေး
တႃလႆမေးပိူၼ်ဢၼ်ယပ်	Taa, lai; mei: pein an yap,	တႃ,လႆ;မေးပိူၼ်ဢၼ်ယပ်,	မယားရတ္တိရန်အတော်ခဲ့ယဉ်းသော

(၄၃) မႆႉတၢမႆႉ၊

မႆႉၵိတ်းပိၼ်	Mai. kyeit: pin;	မႆႉၵိတ်းပိၼ်;	ကဝ်မပင်။
မႆႉၵွင်ယႃ	Mai. kawng; yaa;	မႆႉၵွင်;ယႃ;	ထီးရိုးဝါး။
မႆႉၵၢင်း	Mai. kang:	မႆႉၵၢင်း	ဝိုးမြေဖြူ၊ဝိုးမြေစွာ၊ဖုံမော်စွာ။
မႆႉၵၢင်ပႃ	Mai. kang; paa	မႆႉၵၢင်;ပႃ	ရေချင်းယား။
မႆႉၵုတ်	Mai. koot,	မႆႉၵုတ်,	ယင်းကျူပင်။
မႆႉၵုင်မိူၼ်	Mai. kong mein	မႆႉၵုင်မိူၼ်	ဝါးဖြန်။
မႆႉၵေႃ	Mai. kaw,	မႆႉၵေႃ,	ရုံပင်၊သစ်အယ်ပင်၊
မႆႉၵွင်ႉၽူ	Mai. kawng. hpoo;	မႆႉၵွင်ႉၽူ;	ဆေးကိန္နရာ။
မႆႉၵွင်ႉမေ	Mai. kawng me;	မႆႉၵွင်ႉမေ;	ဆေးကိန္နရီ။
မႆႉၵဝ်	Mai. kao	မႆႉၵဝ်	ပေါက်ပင်၊
မႆႉၵျေး	Mai. kyei:	မႆႉၵျေး	ဖက်သနေ၊
မႆႉၵွၼ်းယႃၵျေလုင်	Mai. kawn: yaa; kye; long	မႆႉၵွၼ်းယႃ;ၵျေ;လုင်	ငကုံခါး။
မႆႉၵွၼ်းလိင်	Mai. kawn: leng	မႆႉၵွၼ်းလိင်	မြင်စကုန်နီ။
မႆႉၵွၼ်သုပ်းဝၼ်	Mai. kawn hsop: wan	မႆႉၵွၼ်သုပ်းဝၼ်	ကုံချို။
မႆႉၵေႃမျဵတ်း	Mai. kaw, myet:	မႆႉၵေႃ,မျဵတ်း	သအယ်ပင်၊
မႆႉၵေႃလုင်	Mai. kaw, long	မႆႉၵေႃ,လုင်	ရင်ကြီး။
မႆႉၵုၼ်း၊	Mai. kun;	မႆႉၵုၼ်း	ဒဟာသားကိုင်း။
မႆႉၵွၼ်းယၢင်မႃ	Mai. kawn: yang maa.	မႆႉၵွၼ်းယၢင်မႃ.	စေခ္ခခု။
မႆႉၵွၵ်မွင်	Mai. kawk, mawng	မႆႉၵွၵ်,မွင်	နှပေ။
မႆႉၵုၼ်ၵႆ	Mai. kun kai,	မႆႉၵုၼ်ၵႆ,	မရိုးနွယ်၊
မႆႉၵုင်လိင်	Mai. koong; leng	မႆႉၵုင်;လိင်	ကြက်ဆူရိုးနီ၊
မႆႉၵုင်ၽိုၵ်	Mai. koong; hpurk,	မႆႉၵုင်;ၽိုၵ်,	ကြက်ဆူရိုးဖြူ။
မႆႉၵုၼ်လူၺ်ၵႆ	Mai. kun looei kai,	မႆႉၵုၼ်လူၺ်ၵႆ,	ခြသော့နွဲ့ရည်၊
မႆႉၵုတ်ၶုၼ်လိူင်	Mai. koot, hkon lurng	မႆႉၵုတ်,ၶုၼ်လိူင်	ဆေးမွေးဖါး၊
မႆႉၵဝ်လုင်	Mai. kao; long	မႆႉၵဝ်;လုင်	ပျောက်ကြီး။
မႆႉၵဝ်ၶိုဝ်း	Mai. kao hkur:	မႆႉၵဝ်ၶိုဝ်း	ပေါက်နွယ်၊
မႆႉၵိင်းႁွမ်တႆး	Mai, kyeng: hawm tai:	မႆႉၵိင်းႁွမ်တႆး	ဒန့်ကျွဲ။
မႆႉၵပ်ဢဵင်ငဵင်းလုင်	Mai. kap, eng; nge: long	မႆႉၵပ်,ဢဵင်;ငဵင်းလုင်	ယောက်သွားခုံ၊
မႆႉၵိင်းႁွမ်	Myi. kyeng: hawm	မႆႉၵိင်းႁွမ်	သစ်ကြမ်းဖိုး။
မႆႉၵုတ်တိၼ်မုင်	Mai. koot tin mong;	မႆႉၵုတ်,တိၼ်မုင်;	ဆေးဖိုးစိ။

မႆႇၵျေႃးႁွၵ်ႇတိၵ်း	Mai. kye: hawk; tik:	မႆႇၵျေႃးႁွၵ်ႈတိၵ်း	သစ်သလွဲ၊
မႆႇၵင်ပႃလုင်	Mai. kang; paa long	မႆႇၵင်ႈပႃႈလူင်	ရှိုးတုံး၊
မႆႇၵိင်ပၼ်	Mai. kying, pan	မႆႇၵိင်ႉပၼ်	စလင်း၊
မႆႇၵင်ပႃဢွၼ်	Mai. kang; paa awn,	မႆႇၵင်ႈပႃႈဢွၼ်ႇ	ချောင်းခါး၊
မႆႇၵဵင်ႇၶိုဝ်း	Mai. kyeng. hkur:	မႆႇၵဵင်းၶိူဝ်း	မကျည်းနွယ်၊
မႆႇၶဝ်လမ်	Mai. hkao; lam	မႆႇၶဝ်ႈလမ်	ပေါင်းနှင်းဝါး၊
မႆႇၶဝ်ၵႂၢႆး	Mai. hkao kwai:	မႆႇၶဝ်ၵႂၢႆး	ကျွဲချိုဝါး၊
မႆႇၶႆႇမုၼ်	Mai. hkai. mon,	မႆႇၶႆႇမုၼ်ႉ	ရှိဗ်းမခပင်၊
မႆႇၶႆႇလွႆ	Mai. hkai. loi	မႆႇၶႆႇလွႆ	သနပ်တော၊
မႆႇၶႆႇ	Mai. hkai.	မႆႇၶႆႇ	ရေမှဲပင်၊
မႆႇၶမ်	Mai. hkam.	မႆႇၶမ်ႇ	အာသနိစ၊ဖက်ကစန်၊
မႆႇၶႂႆ	Mai. hkwai,	မႆႇၶႂႆႉ	ဥနဲ့ပင်၊
မႆႇၶဝ်တုမ်	Mai. hkao; tom;	မႆႇၶဝ်ႈတူမ်ႈ	ဥပင်ဆေး၊
မႆႇၶႆႇလုင်	Mai. hkai. long	မႆႇၶႆႇလူင်	ကြောင်ဆိပ်၊
မႆႇၶမ်းၼမ်	Mai. hkam: nam.	မႆႇၶမ်းၼမ်ႉ	ရေတကြည့်၊
မႆႇၶျတ်ႁွမ်	Mai. hkyat, hawm	မႆႇၶျတ်ႉႁွမ်	သိလာစန္ဒနု၊
မႆႇၶႆမွၵ်	Mai. hkai; mawk,	မႆႇၶႆႈမွၵ်ႇ	ယင်းကင်၊
မႆႇၶမ်းလိၼ်	Mai. hkam: lin	မႆႇၶမ်းလိၼ်	မြေသီး၊
မႆႇၶမ်းၶွင်	Mai. hkam: hkawng,	မႆႇၶမ်းၶွင်ႉ	သစ်ရှားကြီး၊
မႆႇသုမ်းႁုင်	Mai. som: hung	မႆႇသူမ်းႁူင်	ရေပဒုံးပင်၊ တောသနပ်၊
မႆႇသႃလွမ်း	Mai. saa; lawm;	မႆႇသႃႈလွမ်ႈ	တုံတံဝါး၊
မႆႇသီ	Mai. si;	မႆႇသီႈ	ဆေးပွတ်အရိုး၊
မႆႇသုင်ၵႆး	Mai. soong kai:	မႆႇသူင်ၵႆး	သစ်ယား
မႆႇသုင်ႁွမ်လုင်	Mai. song hawm long	မႆႇသူင်ႁွမ်လူင်	ဆိပ်နံ့ကြီး၊
မႆႇသုင်ႁွမ်ဢွၼ်	Mai. song hawm awn	မႆႇသူင်ႁွမ်ဢွၼ်ႇ	ဆိပ်နံ့ငယ်၊
မႆႇသမ်ၶဝ်	Mai. sam hkao	မႆႇသမ်ၶၢဝ်	စကားဖြူ၊
မႆႇသမ်လိုင်	Mai. sam lurng	မႆႇသမ်လိူင်	စကားဝါ၊
မႆႇသေႃလေႃ	Mai. saw law	မႆႇသေႃလေႃ	ထိန်ပင်ခေ၊
မႆႇသႃလုမ်းၽိုၵ်	Mai. saa; lum: hpurk,	မႆႇသႃႈလုမ်းၽိူၵ်ႇ	မယကြီးဖြူ၊
မႆႇသႃလုမ်းလမ်	Mai. saa; lum: lam	မႆႇသႃႈလုမ်းလမ်	မယကြီးနက်။
မႆႇသင်း	Mai. hsag;	မႆႇသင်း	ဝါးချော၊
မႆႇသင်းၼမ်	Mai. hsang; nam	မႆႇသင်းၼမ်ႉ	ကြခတ်ဝါး၊

မႂ်ႇသုမ်ႇႁိပ်း	Mai, hsom; heip,	မႂ်ႇသုမ်ႇ;ႁိပ်း	ချဉ်ပေါင်၊တုစန်း၊တုသန်၊
မႂ်ႇသေႃႉ	Mai, hsaw.	မႂ်ႇသေႃႉ	ယမနေ၊
မႂ်ႇသႃႇပေႇ	Mai, hsaa; pei,	မႂ်ႇသႃ;ပေႇ,	သပြေ၊
မႂ်ႇသိင်ၵဵဝ်	Mai, hseng keau;	မႂ်ႇသိင်ၵဵဝ်;	သစ်ချိုပင်၊သရက်ချို၊
မႂ်ႇသဵဝ်ၽိူၵ်	Mai. hseio; hpurk,	မႂ်ႇသဵဝ်;ၽိူၵ်;	ဆေးဝါးကြီး၊
မႂ်ႇသဵဝ်သွမ်ႇ	Mai. hseio; hsawm,	မႂ်ႇသဵဝ်;သွမ်ႇ,	ပန်းတောသီး၊
မႂ်ႇသဵဝ်ၶဵဝ်	Mai. hseio; hkeio	မႂ်ႇသဵဝ်;ၶဵဝ်	တရပင်၊
မႂ်ႇသႃႇလဝ်း	Mai. hsaa; lao:	မႂ်ႇသႃ;လဝ်း	မျက်နှာပန်း၊
မႂ်ႇသၵ်းၵႆႇ	Mai. hsak: kai,	မႂ်ႇသၵ်းၵႆႇ,	ကျွန်းဆိပ်ပင်၊သစ်လင်းတ၊
မႂ်ႇသၵ်းမူႇဢွၼ်ႇ	Mai. hsak: mou awn,	မႂ်ႇသၵ်းမူႇဢွၼ်ႇ,	ကျွန်းနက်၊
မႂ်ႇသၵ်းမူႇလူင်	Mai. hsak: mou long	မႂ်ႇသၵ်းမူႇလူင်	ကျွန်းကြီး၊
မႂ်ႇသင်းၶမ်း	Mai. hsang: hkam:	မႂ်ႇသင်းၶမ်း	ဝါးချော ရွှေဝါ၊
မႂ်ႇသင်းၼုမ်ႇ	Mai. hsang: noom,	မႂ်ႇသင်းၼုမ်ႇ	ကြခတ်ဝါး၊
မႂ်ႇသႃႇလူဝ်	Mai. hsaa; lo	မႂ်ႇသႃ;လူဝ်	မောကျွဲတော၊
မႂ်ႇသုပ်းပိတ်း	Mai. hsop: peit:	မႂ်ႇသုပ်းပိတ်း	သစ်သလွဲ၊
မႂ်ႇသီၽုင်း	Mai. hsi; hpoong:	မႂ်ႇသီ;ၽုင်း	သစ်ခေါင်းလောင်း။
မႂ်ႇသုမ်ႇပင်တႆး	Mai. hsom; pang tai:	မႂ်ႇသုမ်ႇပင်တႆး	ပေါင်း၊ငရုံ၊
မႂ်ႇသေႃႉလုင်	Mai. hsaw. long	မႂ်ႇသေႃႉလုင်	ရှင်ကစွည်း၊
မႂ်ႇသေႃႉမဵဝ်း	Mai. hsaw. meau:	မႂ်ႇသေႃႉမဵဝ်း	ရှင်ပါကူ၊
မႂ်ႇသေႃႉဢွၼ်ႇ	Mai. hsaw. awn,	မႂ်ႇသေႃႉဢွၼ်ႇ;	တပွဲသေ၊
မႂ်ႇၺွင်	Mai. nyawng	မႂ်ႇၺွင်	ညောင်ပင်။
မႂ်ႇတွင်း	Mai. tawng:	မႂ်ႇတွင်း	ကသစ်၊
မႂ်ႇတတ်းတဝ်	Mai. tat: tao,	မႂ်ႇတတ်းတဝ်;	တရော်ပင်၊တယ်ပင်၊
မႂ်ႇတိၼ်ပိတ်း	Mai. tin peit:	မႂ်ႇတိၼ်ပိတ်း	ထက်ပံခါး။
မႂ်ႇတမ်းပူ	Mai. tam: poo	မႂ်ႇတမ်းပူ	ဆူးကျင့်၊
မႂ်ႇတွင့်သင့်	Mai. tawng. sang:	မႂ်ႇတွင့်သင့်	မဥသင်ခါ၊
မႂ်ႇတွင်ႁုၵ်း	Mai. tawng hook:	မႂ်ႇတွင်ႁုၵ်း	ခေါင်းဆပ်ပျာ၊
မႂ်ႇတႃႇပိင်း	Mai. taa peing:	မႂ်ႇတႃႇပိင်း	ထိန်ပင်ခါ၊
မႂ်ႇတွင်းၼမ်ႉ	Mai. tawng: nam.	မႂ်ႇတွင်းၼမ်ႉ	ပင်လယ်ကသစ်၊
မႂ်ႇတွင်းလွႆ	Mai. tawng: loi	မႂ်ႇတွင်းလွႆ	ကြည်းကသစ်၊
မႂ်ႇတွင်းၶမ်း	Mai. tawng: hkam:	မႂ်ႇတွင်းၶမ်း	ဇီဇဝါကြီး၊
မႂ်ႇတႃႇသိုဝ်	Mai. taa hsu;	မႂ်ႇတႃႇသိုဝ်;	ရဲယို၊

မႆ့ထွင်ဆိင်လုင်	Mai. tawng sing long	မႆ့ထွင်းသိင်လူင်	နရပသသ်ကြီး၊
မႆ့ထွင်ဆိင်လမ်	Mai. tawng sing lam	မႆ့ထွင်ထိင်လံ	နရပသသ်နက်၊
မႆ့တပ်းဆိင်ၽိူၵ်	Mai. tap: hseng hpurk,	မႆ့တင်းသိင်ၽိူၵ်,	မရသိမ်ဖြူ၊
မႆ့တပ်းဆိင်လမ်	Mai. tap: hseng lam	မႆ့တင်းသိင်လံ	မရသိမ်နက်၊
မႆ့တွင်းၼၵ်းမွင်ၶူၼ်	Mai. twang: nak; mou hkon	မႆ့တွင်းၼၵ်းမွင်ၶူၼ်	ထွင်းနက်၊
မႆ့တိုင်း	Mai tung:	မႆ့တိုင်း	အင်၊
မႆ့တႃလုင်	Mai. taa long	မႆ့တႃလူင်	နေ့ာပက်မဉ္ဇပင်ခါ၊
မႆ့တေႃယေႃ	Mai. taw, yaw,	မႆ့တေႃ,ယေႃ,	ထိန်ပင်ခါ၊သရေ်ပင်၊
မႆ့ထွင်ႁင်	Mai. tawng sang.	မႆ့တွင်ႁင်	မဉ္ဇပင်ခါ၊
မႆ့တိုင်ၶိူဝ်းၶမ်း	Mai. tung hkur: hkam:	မႆ့တိုင်ၶိူဝ်းၶမ်း	ဗိန္နဲ့ခွယ်၊
မႆ့ထင်ယင်	Mai. htang, yarg,	မႆ့ထင်ယၢင်	ကညင်ပင်၊
မႆ့ထႃၼွင်း	Mai. htaa; nawng:	မႆ့ထႃးၼွင်း	ထနေ့ာင်းပင်၊
မႆ့ထွၼ်	Mai. htwn,	မႆ့ထွၼ်,	စစ်ကြီး၊သစ်ကြီး၊
မႆ့ၼမ်ၼိူဝ်မွၵ်ၽိူၵ်	Mai .nam nur. mawk,hpurk,	မႆ့ၼမ်ၼိူဝ်မွၵ်,ၽိူၵ်	သမင်စာဖြူ၊
မႆ့ၼၵ်းၼိူင်	Mai. nak: nein	မႆ့ၼၵ်းၼိူင်	သမင်စာနီ၊
မႆ့ၼမ်သႃ	Mai. nam, hsaa,	မႆ့ၼမ်,သႃ,	နံ့သာ၊
မႆ့ၼဝ်ၼူဝ်း	Mai. nao; nou:	မႆ့ၼဝ်ၼူဝ်း	တရေညို၊
မႆ့ၼၵ်းၼိူင်လုင်	Mai. nak: nein long	မႆ့ၼၵ်းၼိူင်လူင်	ထိကရုံးကြီး၊
မႆ့ၼၵ်းၼိူင်ဢွၼ်	Mai. nak: nein awn,	မႆ့ၼၵ်းၼိူင်ဢွၼ်,	ထိကရုံးငယ်၊
မႆ့ၼႃလုင်	Mai. naa. long	မႆ့ၼႃ့လူင်	ခေါးမကျိုး၊
မႆ့ၼမ်ၼိူဝ်မွၵ်လိင်	Mai. nam nur, mawk, leng	မႆ့ၼမ်ၼိူဝ်မွၵ်,လိင်	သမင်စာနီ၊
မႆ့ၼမ်လေ	Mai. nam le	မႆ့ၼမ်ၸလ်	သိပ်ဟရေဓာ၊
မႆ့ၼိဝ်	Mai. nioo,	မႆ့ၼိဝ်	လက်ပံ၊
မႆ့ပုၵ်	Mai. pok,	မႆ့ပုၵ်,	ဝါးဖိုး၊
မႆ့ပေႃ	Mai. paw,	မႆ့ပေႃ.	ဝါးပွဲ၊
မႆ့ပိၵ်	Mai. pek,	မႆ့ပိၵ်,	ထင်းရှူး၊
မႆ့ပုၼ်းပုၵ်	Mai. poon: pok,	မႆ့ပုၼ်းပုၵ်,	ကြောင်မီးတူ၊ကြောင်မီးတူ၊
မႆ့ပဝ်း	Mai. poo:	မႆ့ပဝ်း	အင်ကြင်း၊
မႆ့ပဝ်းလမ်	Mai. pao: lam	မႆ့ပဝ်းလံ	ထောက်ကြံ့၊
မႆ့ပိူၵ်လိူင်	Mai. purk, lurng	မႆ့ပိူၵ်,လိူင်	သစ်သက်နိုး၊
မႆ့ပိဝ်ပွင်ၽႃ	Mai. peio pawng, hpaa.	မႆ့ပိဝ်ပွင်,ၽႃ.	ထုပ်ခြင်းဖြောင်၊

မႆႉၽိတ်	Mai. hpet;	မႆႉၽိတ်;	အချင်ဝါး။
မႆႉၽိူဝ်ၼူၺ်း	Mai. hpur nooei:	မႆႉၽိူဝ်ၼူၺ်း	ကြိက်မအုပ်။
မႆႉၽၵ်းႁီ	Mai. hpak: hi.	မႆႉၽၵ်းႁီ.	ညောင်ချဉ်ပင်။
မႆႉၽုၺ်း	Mai. hpooei:	မႆႉၽုၺ်း	ပန်းမွေး။
မႆႉၽုၺ်းၽိုၵ်	Mai. hpooei: hpurk,	မႆႉၽုၺ်းၽိူၵ်,	ကြည်းဖြူပင် ဗန့်ငွေးပင်၊
မႆႉၽႃႇမိူဝ်းၽီ	Mai. hpaa, mu: hpi	မႆႉၽႃႇ,မိူဝ်းၽီ	သကြားလက်ဝါး။
မႆႉၽၵ်းသိူဝ်သူမ်	Mai. hpak: hseio; hsom;	မႆႉၽၵ်းသိူဝ်,သူမ်;	ချဉ်စပ်။
မႆႉၽြႃးၽိၵ်	Mai. hpwaa: hpek;	မႆႉၽြႃးၽိၵ်;	ငုဝံ။
မႆႉၽိူဝ်လိူမ်	Mai. hpur lurm;	မႆႉၽိူဝ်လိူမ်;	ကရနိုင်၊တောင်ဒဟာပ်။
မႆႉၽုၺ်းလဵင်	Mai. hpooei; leng	မႆႉၽုၺ်းလဵင်	ကျေးနိုပင်။
မႆႉၽဵၼ်ႉၽၢၼ်းလူင်	Mai. hpei.hpan: long	မႆႉၽဵၼ်ႉၽၢၼ်းလူင်	ပြည်တော်သိမ်ကြီး၊
မႆႉၽဵၼ်ႉၽၢၼ်းဢွၼ်	Mai. hpei. hpan: awn,	မႆႉၽဵၼ်ႉၽၢၼ်းဢွၼ်;	ပြည့်တော်သိမ်ငယ်။
မႆႉမွင်	Mai. mawng	မႆႉမွင်	သိုက်ဝါး၊
မႆႉမွၼ်းလုပ်	Mai. mawn: loop;	မႆႉမွၼ်းလုပ်,	ကပ်ဖို။
မႆႉမွတ်သဝ်	Mai. mawt; hsao;	မႆႉမွတ်;သဝ်;	စောင်းပဆွေး၊
မႆႉမိူတ်	Mai murt,	မႆႉမိူတ်,	ဒေါက်ရစ်ပင်။
မႆႉမူပီး	Mai. moo pi:	မႆႉမူပီး	ပန်းမ။
မႆႉမၢၵ်ႇၶွၵ်း	Mai. maak, hkawk:	မႆႉမၢၵ်ႇ,ၶွၵ်း	စီးမနီး၊
မႆႉမီႇမိၼ်	Mai. mi, mein	မႆႉမီႇ,မိၼ်	အုံတုံး
မႆႉမိၼ်ႁိူတ်	Mai. mein hurt;	မႆႉမိၼ်ႁိူတ်;	သစ်ကြမ်းပိုး။
မႆႉမဵင်းၵဵင်း	Mai. meng: kyeng:	မႆႉမဵင်းၵဵင်း	သစ်ကြမ်းပိုး၊ရေပန်းပင်၊
မႆႉမွၼ်းႁွမ်	Mai. mawn: hawm	မႆႉမွၼ်းႁွမ်	စတုံ၊သစ်တုံ၊
မႆႉမွၼ်းမိၼ်	Mai. mawn: mein	မႆႉမွၼ်းမိၼ်	ဗိန်းဖြန်။
မႆႉမွၼ်းဢွၼ်	Mai. mawn: awn,	မႆႉမွၼ်းဢွၼ်,	ပိုးစာပင်၊
မႆႉမွၼ်းသွႆ	Mai. mawn: hsoi;	မႆႉမွၼ်းသွႆ;	တောင်လုံးကျော်၊
မႆႉမၢၵ်ႇမူး	Mai. maak, mu:	မႆႉမၢၵ်ႇ,မူး	တောင်တမာ။
မႆႉမိူတ်လူင်	Mai. murt, long	မႆႉမိူတ်,လူင်	ခေါင်ရင်ကြီး။
မႆႉမိူတ်ဢေး	Mai. murt, e:	မႆႉမိူတ်,ဢေး	ခေါင်ရင်သိမ်၊
မႆႉမၢၵ်ႇၵွၵ်ႇ	Mai. maak, kawk,	မႆႉမၢၵ်ႇ,ၵွၵ်ႇ,	စပနီ၊ငွေးကြီး၊
မႆႉမၢၵ်ႇၶီႈၼူၵ်ႉ	Mai. maak, hkyi; nok.	မႆႉမၢၵ်ႇ,ၶီႈၼူၵ်ႉ.	မနိုသြခါ၊
မႆႉမုၼ်	Mai. mon,	မႆႉမုၼ်,	သစ်လျင်၊

မ့်'မိအ်လုင်	Mai. mein long	မ့်'မြအ်လူင်	လင်တပြည်။
မ့်'မိအ်ဢွၼ်	Mai. mein awn,	မ့်'မြအ်ဢွၼ်,	လင်တပြည်သိမ်၊
မ့်'မၵ်လူလႃ	Mai. maak, loo; laa;	မ့်'မၢၵ်,လူ;လႃ;	ပန်းတေသီး။
မ့်'မၵ်ၶွပ်	Mai. maak, hkawp;	မ့်'မၢၵ်,ၶွပ်;	သခွေးဖို။
မ့်'ယင်ၶဝ်လုင်	Mai. yang hkao long	မ့်'ယင်ၶဝ်လူင်	လက်ထုပ်ကြီး။
မ့်'ယိဝ်ၵွႆး	Mai. yeio; kwai:	မ့်'ယိဝ်;ၵွႆး	ရာဇဝင်၊
မ့်'ယပ်	Mai. yap;	မ့်'ယပ်;	ဖက်ဝန်ကြီး၊
မ့်'ယုံး	Mai. yom;	မ့်'ယူမ်း	ဖလံဖြူ၊
မ့်'ယုံးႁိၼ်	Mai. yom: hein;	မ့်'ယူမ်းႁိၼ်;	တောင်တမာ၊
မ့်'ယင်ၶဝ်ဢွၼ်	Mai. yang hkao awn;	မ့်'ယင်ၶဝ်ဢွၼ်,	လက်ထုပ်ငယ်၊
မ့်'ယင်းမႃ	Mai. yang: maa,	မ့်'ယင်းမႃ,	ယင်းမာ။
မ့်'လံလုင်	Mai lam long	မ့်'လံလူင်	ဝါးခုက်၊
မ့်'လိုဝ်	Mai. lur,	မ့်'လိုဝ်,	သဖန်းပင်၊
မ့်'လိင်း	Mai. leing:	မ့်'လိင်း	ဖက်ဝန်သိမ်၊
မ့်'လိုဝ်ပွင်	Mai. lur, pawng,	မ့်'လိုဝ်,ပွင်,	ဖအောင်။
မ့်'လိၼ့်မႃ	Mai. lin maa	မ့်'လိၼ့်မႃ	ညောင်ကြစ်။
မ့်'လူ	Mai. loo	မ့်'လူ	ပဒေါက်၊
မ့်'လဝ်ဝီး	Mai. lao wi:	မ့်'လဝ်ဝီး	မျောက်ဆိတ်ပင်၊
မ့်'လီး	Mai. lim:	မ့်'လီး	သေမကြီး၊
မ့်'လုံးလိုင်	Mai. lom: lurng	မ့်'လူမ်းလိူင်	ငုရွှေ၊
မ့်'လုံးလံ	Mai. lom: lam	မ့်'လူမ်းလံ	ငုနက်၊
မ့်'ဝိၵ်	Mai. wet;	မ့်'ဝိတ်;	ယင်းတိုက်ပင်။
မ့်'ႁွမ်ႁိုတ်	Mai. hawm hurt,	မ့်'ႁွမ်ႁိူတ်;	ဒန့်ကွဲ၊
မ့်'ႁူၵ်းၽ	Mai hok: hpaa.	မ့်'ႁူၵ်းၽႃ.	ထေဘက်ကြီး။
မ့်'ႁၵ်	Mai. hak.	မ့်'ႁၵ်.	သခွေး။
မ့်'ႁႃယိုင်းလုင်	Mai. haa, yurng: long	မ့်'ႁႃ;ယိူင်းလူင်	သက်ရင်းကြီး၊
မ့်'ႁေ.	Mai. he.	မ့်'ႁေ.	စရေဝါး။
မ့်'ႁႃယိုင်ႁွမ်	Mai. haa, yurng: hawm	မ့်'ႁႃ,ယိူင်းႁွမ်	သက်ရင်းကတိုး။
မ့်'ႁႃယိုင်းမိအ်	Mai haa, purng: mein	မ့်'ႁႃ'ယိူင်းမြအ်	သက်ရင်းပုပ်။
မ့်'ႁႃယိုင်းၽိုၵ်	Mai. haa, yurng: hpurk,	မ့်'ႁႃ,ယိူင်းၽိူၵ်,	သက်ရင်းဖြူ၊
မ့်'ဢေႃ	Mai. aw;	မ့်'ဢေႃ;	ကြံပင်၊
မ့်'ဢေႃလေႃး	Mai. aw; law:	မ့်'ဢေႃ;လေႃး	အလိုကြံ၊

(၄၄) မူးခ်လီးသေႃး။

မူၶေ်လီးသေႃး	Moo hkye, li: hsaw:	မူဇာ်,လီးသေႃး	လိပ်ရှောဝက်။
မီးၼူႈဝၼ်ၶေ်	Mi: nou: wan hkye,	မီးၼူႈဝၼ်ဇာ်,	လိပ်ရှောရွာထဲမှာရှိသည်။
ပေႃးၵိၼ်ယိုဝ်ဢိမ်	Paw: kyin yur, im,	ပေႃးၵိၼ်ယိုဝ်,ဢိမ်,	အစာဝလျှင်။
ပီးႁင်လီမႃး	Pi: hang; li maa:	ပီးႁင်;လီမႃး	ဝပြီးလှလာသည်၊
မူလူင်ယေႇတူဝ်	Moo long yei; to	မူလူင်ယေႇ;တူဝ်	ဝက်ကြီးတကောင်လျှင်၊
ၵႆႉထိုၵ်ယေႇပၼ်း	Kai. hturk; yei; pan:	ၵႆႉထိုၵ်;ယေႇ;ပၼ်း	ငွေ ဂဝိ ထိုက်တန်တတ်သည်။
ပေႃးမၵ်ႇၼိုဝ်ႉမူ	Paw: mak. nur. moo	ပေႃးမၵ်ႇၼိုဝ်ႉမူ	ဝက်သားကိုကြိုက်လျှင်။
ၶုၼ်ႇသူးလွႆၶေ်	Hkun; soo: loi hkye,	ၶုၼ်ႇ;သူးလွႆဇာ်,	လိပ်ရှောတောင်ပေါ်သို့တက်။
ၶေ်ၶဝ်လိင်ႉမူ	Hkye, hkao leing. moo	ဇာ်,ၶဝ်လိင်ႉမူ	လိပ်ရှောများဝက်မွေးသည်မှာ။
ၽုင်မူယွႆႉၼႃ	Hpoong moo you, naa,	ၽုင်မူယွႆႉ,ၼႃ,	ဝက်အုပ်အလွန်များသည်၊
ပေႃးမူယွမ်ႇၵႂႃ	Paw: moo yawm kwa,	ပေႃးမူယွမ်ႇၵႂႃ,	ဝက်ပိန်သွားသျှင်၊
ဢွႆႉပၢင်းၵႃလူဝ်ႉ	Oi. pang: kaa, lou	ဢွႆႉ,ပၢင်းၵႃ,လူဝ်ႉ	အရက်ဖတ်များနှင့်ကျွေးပါ။
ၶိင်ၶဝ်ၶေ်ပေႃ	Hkying, hkao; hkye, paw,	ၶိင်,ၶဝ်;ဇာ်,ပေႃ,	ပြောင်းဖူးပေါ်ချိန်။
ၶဝ်ပျေႃဢွႆႉမူ	Hkao pyaw, oi, moo	ၶဝ်ပျေႃ,ဢွႆႉ,မူ	အားပါးတရဝက်စာကျွေး၏၊
သပ်သၢင်းမီးပွႆး	Hsap; hsang: mi: poi:	သပ်;သၢင်းမီးပွႆး	ပွဲလမ်းသဘင်ပြုလုပ်လျှင်၊
သွႆႉၵၼ်ၶႃမူ	Soi; kan hkaa; moo	သွႆႉ;ၵၼ်ၶႃ;မူ	ဝက်သတ်ပြီးဝက်သားဟင်းနှင့်၊
လိင်ႉလူၵူႈသဝ်	Leing. loo koo; sao;	လိင်ႉလူၵူႈ;သဝ်;	ဧည့်ခံကျွေးမွေးကြ၏။
သိမ်ၼူမ်ႉထဝ်ယဝ်	Seim noom, htao; yao;	သိမ်ၼူမ်ႉ,ထဝ်;ယဝ်;	အားလုံးအ-ျိုအဒိုမကျန်။
ၵႃပိၼ်မူၶေ်	Kaa; pein moo hkye,	ၵႃ;ပိၼ်မူဇာ်,	လိပ်ရှောဝက်မှန်သမျှ။
ယႃၵိုဝ်းသိုဝ်ႉလႆႉ	Yaa, kur: hsu. lai;	ယႃ,ၵိုဝ်းသိုဝ်ႉလႆႉ;	ဝယ်ယူနိုင်သည်ဟုမထင်ကြနှင့်၊
မူၶဝ်ၵမ်ၽွင်	Moo hkao kam; hpawng;	မူၶဝ်ၵမ်;ၽွင်;	၎င်းတို့ဝက်အချို့ကို
ဝႆႉလွင်လိင်ႉပီ	Wai. lawng; leing. hpi	ဝႆႉလွင်;လိင်ႉပီ	နတ်ပူဇော်ရန်လည်းထားသေး၏။
လုၵ်လၼ်လိၵ်ႉယူႇ	Look; lan leik. you,	လုၵ်;လၼ်လိၵ်ႉယူႇ,	သားစဉ်မြေးဆက်။
ၵူဝ်းၵွႆႉပေႃမေ်	Ko: koi, paw; me;	ၵူဝ်းၵွႆႉ,ပေႃ;မေ်;	မိဘများကို ကိုးကွယ်ကြသည်။
သွမ်းလူလႆထုင်းသမ်	Sawm; looei; htoong: sam,	သွမ်းလူလႆ;ထုင်းသမ်,	ထုံးစံရှိသည့်အတိုင်း၊
ဢဝ်မူႁိတ်းပိုင်	Ao moo heit: purng	ဢဝ်မူႁိတ်းပိုင်	ဝက်ကိုအရေးထား၍။
ဢမ်ပၼ်မူပျၢတ်	Am, pan moo pyat;	ဢမ်,ပၼ်မူပျၢတ်;	အမြဲမပြတ်ရစေဘဲ။
သိၼ်သၵ်လိင်ႉယဝ်	Sin, hsak; leing. yao;	သိၼ်,သၵ်;လိင်ႉယဝ်;	အစဉ်အဆက်မွေးမြူကြရသည်။

(၄၅) ၁။ ၊ၽႃသႃၶူဝ်းၶႂ်ႈ၊

ပုၵ်ႉထၢၽႃသႃ	Pook. htaa. hpaa, hsaa,	ပုၵ်ႉ,ထႃႉ,ၽႃ,သႃ,	ဗုဒ္ဓဘာသာ၊
မႁႃမေတိၼ်	Maa, haa, mei, tin,	မႃ,ႁႃ,မေ,တိၼ်,	မဟာမေဒင်။
ႁိၼ်တူ	Hin, too,	ႁိၼ်,တူ,	ဟိန္ဒူ၊
ၶရိတ်ယၼ်	Hkaa; reit; yan	ၶႃ;ရိတ်;ယၼ်,	ခရစ်ယန်၊
ၵိုင်းဝႆၽီ	Kurng; wai; hpi	ၵိူင်းဝႆ;ၽီ	နတ်ကိုးကွယ်သောဂိုဏ်း၊
သိၼ်ထုဝ်	Hsin, hto,	သိၼ်,ထုဝ်,	ရှင်တိုဘာသာ၊

၂။ ၊ပွႆးပျေႃပွႆးမၼ်၊

ပွႆးၵိၼ်ၶဵၵ်	Poi: kyin hkyek,	ပွႆးၵိၼ်ၶဵၵ်,	မင်္ဂလာဆောင်ပွဲ၊
ပွႆးၵၼ်တေႃး	Poi: kan, taw:	ပွႆးၵၼ်,တေႃး	ကန်တော့ပွဲ၊
ပွႆးၵိၼ်ၶဝ်ၶမ်ႈ	Pai: kyin hkao; hkam;	ပွႆးၵိၼ်ၶဝ်;ၶမ်;	ညစာစားပွဲ။
ပွႆးၵိၼ်ၼမ်ႉၼိူင်ဝၼ်	Poi: kyin nam. neing; wan	ပွႆးၵိၼ်ၼမ်ႉၼိူင်း;ဝၼ်	လဘက်ရည်ပွဲ၊
ပွႆးၵိၼ်ၼမ်ႉလဝ်	Poi: kyin nam. lao;	ပွႆးၵိၼ်ၼမ်ႉလဝ်;	အရက်သောက်ပွဲ၊
ပွႆးၵထိင်	Poi: kaa; hting,	ပွႆးၵႃ;ထိင်,	ကထိန်ပွဲ၊
ပွႆးၵႃၼင်ငေး	Poi: kaa; nang: nge:	ပွႆးၵႃ;ၼင်းငေး	ရုပ်သေးပွဲ၊
ပွႆးၵလႃး	Poi: kaa; laa:	ပွႆးၵႃ;လႃး	ကုလားပွဲ၊
ပွႆးၵႃပွႆးဝဵၼ်	Poi: kaa; poi: wen	ပွႆးၵႃ;ပွႆးဝဵၼ်	ကပွဲခန့်ပွဲ၊
ပွႆးၵႃလႆးသဵၼ်ႉလႆးသိူင်း	Poi: kaa; lai: hsen. lai:surng:	ပွႆးၵႃ;လႆးသဵၼ်ႉလႆးသူင်း	သိုင်းကပွဲ၊
ပွႆးၵႃႁွၵ်ၵႃလပ်	Poi: kaa; hawk, kaa; lap,	ပွႆးၵႃ;ႁွၵ်,ၵႃ;လပ်,	ဓါးလှံကပွဲ၊
ပွႆးၵႃၼုၵ်ႉၵိင်ၵႃရႃ	Pni: kaa;nok.kying, kaa,raa,	ပွႆးၵႃ;ၼူၵ်ႉၵိင်,ၵႃ,ရႃ,	ကိန္နရာကပွဲ၊
ပွႆးၵႃသုဝ်း	Poi: kaa; hso:	ပွႆးၵႃ;သူဝ်း	တိုးနယားကပွဲ၊
ပွႆးၵႃလိင်း	Poi: kaa; ling;	ပွႆးၵႃ;လိင်း	မျောက်ကပွဲ၊
ပွႆးၵႆတေႃ	Poi: kai, taw,	ပွႆးၵႆ,တေႃ,	ကြက်တိုက်ပွဲ။
ပွႆးၶရိတ်ႉသမတ်	Poi: hkaa, rit(saa.)hsaa;mat;	ပွႆးၶႃ,ရိတ်ႉထႃ;မတ်,	ခရစ်စမတ်ပွဲ၊
ပွႆးၶိုၼ်ႁေႃ	Poi: hkun; haw	ပွႆးၶိုၼ်;ႁေႃ	နန်းတက်ပွဲ၊
ပွႆးၸေႃ	Poi: hye,	ပွႆးၸေႃ,	တရုပ်ပွဲ၊
ပွႆးၶမ်သင်	Po!; hkam, hsang,	ပွႆးၶမ်,သင်,	ရှင်ပြုပွဲ၊
ပွႆးသီးႁူ	Poi: si: hoo	ပွႆးသီးႁူ	နားသမင်္ဂလာပွဲ၊
ပွႆးသီးဝူၺ်းလူင်	Poi: si: wooei: long	ပွႆးသီးဝူၺ်းလူင်	အစည်းအဝေးပွဲ၊

ပွႆးလဝ်မုၼ်လွၼ်	Poi: sao; moon lawn,	ပွႆးလဝ်;မုၼ်လွၼ်,	ဘုန်းကြီးပျံပွဲ။
ပွႆးသိမ်းၶဝ်	Poi: hsim: hkao;	ပွႆးသိမ်းၶဝ်;	စပါးသိမ်းပွဲ။
ပွႆးသင်းၵျၼ်	Poi: hsang: kyan,	ပွႆးသင်းၵျၼ်,	သင်္ကြန်ပွဲ။
ပွႆးသုၵ်ႁဝ်သႆႁူဝ်	Poi: hsook; kao; hsai, ho	ပွႆးသုၵ်;ႁဝ်;သႆ,ႁူဝ်	ခေါင်းဆေးမင်္ဂလာပွဲ။
ပွႆးသွၼ်းၼမ်ႉ	Poi: hsawn: nam.	ပွႆးသွၼ်းၼမ်ႉ	ရေသွန်းပွဲ။
ပွႆးသင်လွင်း	Poi: hsang, lawng:	ပွႆးသင်,လွင်း	ရှင်ပြုပွဲ။
ပွႆးသိုၵ်း	Poi: hsuk:	ပွႆးသိုၵ်း	စစ်ပွဲ။
ပွႆးညပ်သင်း	Poi: nyap; sang:	ပွႆးညပ်;သင်း	ပဥ္စင်းခံပွဲ။
ပွႆးတင်းလူ	Poi: tang: loo,	ပွႆးတင်းလူ,	အလှူပွဲ။
ပွႆးတုင်း	Poi: toong:	ပွႆးတုင်း	ရထားပွဲ။
ပွႆးပင်း	Poi: pang:	ပွႆးပင်း	စာပြန်ပွဲ။
ပွႆးပေႃလုင်း	Poi: paw, loong:	ပွႆးပေႃ,လုင်း	ဘောလုံးပွဲ။
ပွႆးပင်းၽီ	Poi: pang: hpi	ပွႆးပင်းၽီ	နတ်ပသပွဲ။
ပွႆးပေႃႉပုၺ်း	Poi: paw. pooei:	ပွႆးပေႃႉပုၺ်း	လက်ဖွဲ့ပွဲ။
ပွႆးပွင်ဝတ်	Poi: pawng wat;	ပွႆးပွင်ဝတ်;	ဝတ်တက်ပွဲ။
ပွႆးပုၵ်ၸေႃယိတ်	Poi: pook; saw; yit;	ပွႆးပုၵ်;ၸေႃ,ယိတ်;	ယဇ်ပူဇော်ပွဲ။
ပွႆးပၼ်ၽိၵ်သိၵ်	Poi: pan hpik; hsik;	ပွႆးပၼ်ၽိၵ်;သိၵ်;	ဘိသိက်သွန်းပွဲ။
ပွႆးပြႃးထတ်သိၼ်	Poi: pyaa. htat; hsin,	ပွႆးပြႃးထတ်သိၼ်,	ဓါတ်ရှင်ပြပွဲ။
ပွႆးပၼ်လၵ်မတ်လိုဝ်သိင်လီ	Poi:pan lak;mat;su;hseing li	ပွႆးပၼ်လၵ်;မတ်;လိုဝ်;သိင်လီ	ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်ပေးပွဲ။
ပွႆးပြႃးမျၵ်ၸလေႃႉ	Poi: pyaa. myak; le.	ပွႆးပြႃးမျၵ်;ၸလေႃႉ	မျက်လှည့်ပြပွဲ။
ပွႆးပီမႂ်ႇ	Poi: pi mou,	ပွႆးပီမႂ်ႇ,	နှစ်သစ်ကူးပွဲ။
ပွႆးပွႆပႃ	Poi: poi, paa	ပွႆးပွႆပႃ	ငါးလွှတ်ပွဲ။
ပွႆးၾွင်ၸေႃဢူး	Poi: hpawng, taw, oo:	ပွႆးၾွင်,ၸေႃ,ဢူး	ဖေါင်တော်ဦးဘုရားပွဲ။
ပွႆးၽုၺ်ၵျွင်း	Poi: hpooi, kyawng:	ပွႆးၽုၺ်,ၵျွင်း	ကျောင်းဖွင့်ပွဲ။
ပွႆးၽြႃး	Poi: hpyaa:	ပွႆးၽြႃး	ဘုရားပွဲ။
ပွႆးမႃၼဝ်ၶင်	Poi: maa, nao, hkang	ပွႆးမႃ,ၼဝ်,ၶင်	ကချင်မနောပွဲ။
ပွႆးမႃလဵၼ်	Po : maa. len;	ပွႆးမႃႉလဵၼ်;	မြင်းပွဲ။
ပွႆးမၢၼ်သတ်ၵႃ	Poi: man; sat; kaa;	ပွႆးမၢၼ်;သတ်;ၵႃ;	မြန်မာ့ဇာတ်ပွဲ။
ပွႆးလိူၼ်ၵျွတ်	Poi: lurn kyawt;	ပွႆးလိူၼ်ၵျွတ်;	သီတင်းကျွတ်ပွဲ။
ပွႆးလိူၼ်သိပ်းသွင်	Poi: lurn hsip: hsawng	ပွႆးလိူၼ်သိပ်းသွင်	တန်ဆောင်တိုင်ပွဲ။
ပွႆးလိူၼ်သီ	Poi: lurn hsi,	ပွႆးလိူၼ်သီ,	တပေါင်းပွဲ။
ပွႆးလိူၼ်ႁူၵ်း	Poi: lurn hok:	ပွႆးလိူၼ်ႁူၵ်း	ကဆုန်ညောင်ရေသွန်းပွဲ။

			ဆွမ်းလောင်းပွဲ။
ပွႆးလွင်းသွမ်း	Poi; lawng: hsawm:	ပွႆးလွင်းသွမ်း	လောင်းတမ်းကစားပွဲ၊
ပွႆးလွင်း	Poi: lawng:	ပွႆးလွင်း	ရထားပွဲ၊
ပွႆးလေႃ.	Pai: law.	ပွႆးလေႃ.	ဆီမီးပူဇော်ပွဲ၊
ပွႆးလူတိၼ်းႁိုင်	Poi: loo, tein: heing	ပွႆးလူဘိၼ်းႁိုင်	ဝါဆိုပန်းကပ်လှူပွဲ။
ပွႆးလူမွၵ်ၼွႆးဝႃ	Poi: loo, mawk, nou: was,	ပွႆးလူ,မွၵ်,ၼွႆးဝႃ,	ပြေးပွဲ၊
ပွႆးလိၼ်ၶေ.	Poi: len; hkyei.	ပွႆးလိၼ်ၶေ.	လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ပွဲ၊
ပွႆးဝၼ်းလွတ်လိဝ်းၵွၼ်းၶေႃ	Poi: wan:lawt;leau:kawn;hkaw	ပွႆးဝၼ်းလွတ်;လိဝ်းၵွၼ်းၶေႃ	ပြည်ထောင်စုအထိမ်းအမှတ်ပွဲ၊
ပွႆးဝၼ်းပြေထွင်ၸူ	Poi: wan: pyei, htawng, soo.	ပွႆးဝၼ်းပြေထွင်,ၸူ.	ရှမ်းအမျိုးသားအထိမ်းအမှတ်ပွဲ၊
ပွႆးဝၼ်းတႆးႁၢဝ်း	Poi: wan: tai: hao:	ပွႆးဝၼ်းတႆးႁၢဝ်း	တရားဟောပွဲ။
ပွႆးႁေႃးတြႃး	Poi: haw: traa:	ပွႆးႁေႃးတြႃး	ကျောင်းဖွင့်ပွဲ၊
ပွႆးဢုတ်းၵျွင်း	Poi: oot: kyawng:	ပွႆးဢုတ်းၵျွင်း	စစ်အောင်ပွဲ၊
ပွႆးဢွင်သုၵ်း	Poi: awng, hsuk:	ပွႆးဢွင်,သုၵ်း	

(၄၆) ၵုၼ်းလွင်းၵွတ်းတႃႇလိုင်။

ၵုၼ်းလွင်းၵွတ်းတႃႇလိုင်	Kon: lawng: kawt: taa lurng	ၵုၼ်းလွင်းၵွတ်းတႃႇလိုင်	လောင်းတမ်းကစား၍မျက်စိဖြဲသူ၊
တိတ်တိၵ်ၶုၼ်ႁိုၼ်းပိုၼ်	Teit, teit, hkun; hurn: purn;	တိတ်,တိတ်,ၶုၼ်;ႁိုၼ်းပိုၼ်;	သူတပါးအိမ်ကိုတိတ်တဆိတ်တက်၍
ၵျမ်ဝိၵ်တိုၵ်လူင်းႁိုၼ်း	Kyam, wek, turk; long; hurn:	ၵျမ်,ဝိၵ်;တိုၵ်;လူင်းႁိုၼ်း	သေတ္တာဖိုးဖြိုးအိမ်ဆင်မည်အပြု၊
ၶုၼ်လႆႁိုၼ်းလၼ်လုတ်	Hkun; lai hurn: lan loot;	ၶုၼ်;လႆႁိုၼ်းလၼ်,လုတ်;	အိမ်သော့ခါးပြုတ်၍ကျသွားသည်၊
ထဝ်ႁိုၼ်းတုၵ်းသိုဝ်တိုၼ်	Sao; hurn: tok: sou tun,	ထဝ်;ႁိုၼ်းတုၵ်းသိုဝ်တိုၼ်,	အိမ်ရှင်လန့်နိုး၍၊
ၼိတ်ၽုတ်လုၵ်ဢွၵ်တူဝ်း	Net; hpoot, look awk, tooei:	ၼိတ်;ၽုတ်,လုၵ်.ဢွၵ်,တူဝ်း	ရုတ်တရက်ထပြီးထွက်ကြည့်သည်၊
ၽိုဝ်ပိုင်းထတ်ၽႆးႁႃ	Hpur, purng: htat; hpai: haa	ၽိုဝ်,ပိုင်းထတ်;ၽႆးႁႃ	လက်နှိပ်ဓါတ်မီးနှင့်ထိုးကြည့်ရာ၊
လႆႁၼ်ၵုၼ်းၶမ်ယူ	Lai; han kon: hkam yoo,	လႆ;ႁၼ်ၵုၼ်းၶမ်ယူ,	လူတယောက်လဲနေသည်ကိုမြင်ရ၏၊
ၵုၼ်းလွင်းၵွတ်းတႆလိုမ်း	Kon: lawng: kawt: tai lum:	ၵုၼ်းလွင်းၵွတ်းတႆလိုမ်း	ကစားရှုံးသူမေ့နေသည်။
လႆဝိင်းၵၼ်သၼ်ဢွၵ်	Lai; weng: kan san awk,	လႆ;ဝိင်းၵၼ်သၼ်ဢွၵ်,	ဝိုင်းပြီးဆွဲထုတ်ကြသည်၊
ဝႆးသေႁူတုဝ်မႃး	Wai: hsei hoo. to maa:	ဝႆးသေႁူ.တုဝ်မႃး	သတိရလာသောအခါ။
လႆၶမ်တင်းတီမတ်	Lai; hkam, tang: ti. mat.	လႆ;ၶမ်,တင်းတီမတ်	ဘမ်းဆီးခြင်းခံရသည်။
ဢမ်ႇမျိုဝ်းၵုၼ်းလွင်းလူင်	Aa; myo: kon: lawng: long	ဢမ်ႇ;မျိုဝ်းၵုၼ်းလွင်းလူင်	ကစားဝါသနာပါသူဆိုသည်မှာ၊
ပေႃးလွင်းလႆမိုၼ်ၶုၼ်	Paw: lawng: lai; murn hkoon	ပေႃးလွင်းလႆ;မိုၼ်ၶုၼ်	ကစားနိုင်သောအခါသခင်နှင့်တူ၏၊
ပေႃးသမ်လွင်းၵွတ်းၵႂႃ	Paw: hsam. lawng: kawt: kwa,	ပေႃးသမ်လွင်းၵွတ်းၵႂႃ,	ကစားရှုံးလျှင်၊
ပိၼ်ၼင်ယွပ်းမႃဝႆ	Pein nang, yawp: maa wai.	ပိၼ်ၼင်,ယွပ်းမႃဝႆ	နုံရုပ်ရုပ်ညံ့သူနှင့်တူသည်။
ႁိၼ်တင်းလိၼ်တင်းလွင်း	Hin. tang; lein; tang: lawng:	ႁိၼ်တင်းလိၼ်;တင်းလွင်း	လောင်းတမ်းကစားဝါသနာ။

Li wur, san; kan naa,
Mi: hko: mou, mou, kaw;
Kai. pawng. hkai lawng: hsoom:
Maak. hkur pek. hsawng hsawng
Kon: lawng: sur; mu: kyin
Nur. paa hpak: hkan you,
Hsou, hsou, am, lai; kyin

ဢိူဝ်,သၢၼ်;ၵၢၼ်ၼႃ,
မီးၶူဝ်းမူ,မူ,ၵေႃ;
ၵႆ'.ပွင်,ၶႆ'လွင်းသုမ်း
မၢၵ်,ၶိူဝ်ပဵၵ်.သွင်သွင်း
ၵူၼ်းလွင်းသိူဝ်;မိုဝ်းၵိၼ်
ၼိူဝ်ပႃၽၵ်းၶၢၼ်ယူ,
သူ,သူ,ဢမ်,လႆ';ၵိၼ်

ရှ ရှာဘွယ်ကောင်းသည်၊
အဝတ်သစ်သစ်ရှိကာမှ၊
ပေါင်နှံ့ပြီးကစားရှုံးတတ်သည်၊
ခရမ်းချဉ်သီးတပြားနှစ်ချင်း၊
ကစားသူအကြွေးနှင့်ဝယ်သွား၏၊
ဈေးကြီးသောအမဲနှင့်ငါးများ၊
ကြာကြာနေလျှင်မစားရတော့ပါ၊

(၄၇) လၢင်ၵႃတႃႇယေမ်ၵိၵ်ꩡႃႁေႃ၊

Naang, hu tei lak: lem,
hou; hsao: kyem him: hsyaa,
Lat; kwam: kyam: aa, kaa,,
pet; wang: yaa, yan kai
Kwam: lat; pao, len lai,
taw, htung tai yaa, lat;
Hsang hkai; pein kon: myat,,
yaa, hsat: hsak; to sou
Koo; hkam; ik, wan: nou,
han hko: hpou yaa, hseau:
Tang: hpyang: ki. lei, hsaa,,
yaa, pyaw, naa, li ko
Maa, too. kaa, mi: hpo,
tur. tin mu: hou; we;
Seim leik. taw, htung tao,
yaa, kyin lao; ma: kam
Hsang ko yak; hpan moi:,
yaa, tooei: poi: koo; hkam;
Hsei: lik. le; poo. yaa;,
yaa, ao sou waa; hpeau
Lawng; lein; pe. tang: nyawng:
ngun: tawng: yaa, ao saap;
To hpou hsei am, waa;,
mur: naa; hou; tawng: ao

ၼၢင်ႁူဝ်တေႇလၵ်းလဵမ်၊
ႁူဝ်;သဝ်းၵဵမ်ႁိမ်းသျႃ,
လတ်;ၵွမ်းၵျမ်းဢႃ,ၵႃ,၊
ပဵတ်;ဝၢင်းယႃ,ယၢၼ်ၵႆ'
ၵွမ်းလတ်;ပဝ်,လဵၼ်လႆ',
တေႃ,ထုင်တႆ'ယႃ,လတ်;
သၢင်ၶႆ'ပဵၼ်ၵူၼ်းမျတ်း၊
ယႃ,သတ်းသၵ်;တူဝ်သူ
ၵူ;ၶမ်;ဢိၵ်,ဝၼ်းၼူ၊
ႁၢၼ်ၶူဝ်းၽူယႃ,သဵဝ်;
တင်းၽျင်းၵိ.လေ,သႃ,၊
ယႃ,ပျေႃ,ၼႃ,လိၵူ
မႃ,တူ.ၵႃ,မီးၽူဝ်၊
တိူဝ်တိၼ်မူဝ်းႁူဝ်;ဝေ;
သိမ်လိၵ်.တေႃ,ထုင်တဝ်၊
ယႃ,ၵိၼ်လဝ်;မႃးၵမ်
သၢင်ၵူယၵ်;ၽၢၼ်မွႆ'း၊
ယႃ,တူဝ်ႊပွႆ'းၵူ;ၶမ်;
သေႊလိၵ်.လေ;ပူ.ယႃ;၊
ယႃ,ဢဝ်သူဝႃ;ၽဵဝ်
လွင်;လိၼ်;ပေ.တင်းၺွင်း၊
ငိုၼ်းတွင်းယႃ,ဢဝ်သၢပ်;
တူဝ်ၽူသေဢမ်,ဝႃ;၊
မိူဝ်းၼႃ;ႁူဝ်;တွင်းဢဝ်

လိမ္မာပါးနပ်ရန်ဆရာထံ
ဆည်းကပ်ပါ၊
ကြမ်းတမ်းသော စကားပြောဆို
ခြင်းရှောင်ကြဉ်၍၊ဆရာနှင့်မဥ္စရ
အကျိုမဲ့ စကားပြောဆိုခြင်းကို
သေသည့်တိုင်အောင်မပြောနှင့်၊
သူတော်ကောင်းဖြစ်လိုလျှင်၊
သူ့အသက်မသတ်နှင့်၊
နေ့တိုင်းညတိုင်းသူတပါး
ပစ္စည်းများတွေ့မြင်သော်မခိုးနှင့်၊
ကိလေသာမကောင်းမှုကို ကြောက်
စရာဖြစ်၍အပျော်မကျူးနှင့်၊
ကာမပိုင်ရှိသောမိန်းမကို
မပြစ်မှားနှင့်၊
ငယ်ရွယ်သူများမှအိုမင်းမစွမ်းရှိ
သူများအထိ၊သေရည်ကိုရှောင်ပါ
ဆင်းရဲနွမ်းပါးမည်စိုးလျှင်၊
အပျော်အပါးမလိုက်စားနှင့်၊
ဆေးလိပ်နှင့်ကွမ်းဆေးများ၊
လွန်မင်းစွာမစားသောက်နှင့်၊
လောင်းကစားခြင်းဖြင့်၊ညောင်း
ညာစေဘတ်၍၊ငွေနှင့်မကစားနှင့်
မည်သူမဆို၊ရှေ့ဆက်၍
နာယူမှတ်သားကြပါလေကုန်၊

(၄၈) ၽိုးမၢၼ်ယိၵ်ႈ၊ ၽိုးတႆးလိတ်။

ၽိုးမၢၼ်ယိၵ်ႈ၊	ရုဝ်းမ။	မွဲသုင်၊	ၽိုးတႆးလိတ်။	ရုဝ်းမ။	မွဲသုင်။	မြန်မာ၊
ၵျူဝ်းလၢႆး	Kyo; saa:	ၵျူဝ်းလၢး	ၵႆ ၶၵ်း၊ၶတ်းသွႆ	Kai.hkak;:hkat:sou	ၵႆ ၶၵ်း၊ၶတ်းသွႆ	ကြီးစား၊
ၵူလီ	Koo, li,	ၵူ,လီ,	ၵုၼ်းၵျိၼ်သင်	Kon: kyin sang;	ၵူၼ်းၵျိၼ်သင်;	ကူလီ၊
ၵုင်သေ	Koong. hse,	ၵုင်,ၸေ,	သဝ်ၵုၼ်	Sao; koon,	သဝ်းၵုၼ်,	ကုန်သည်၊
ၵေ ရေ	Ke, rea:	ၵေ ရေ	သေ့သွမ်း	Hse. hsawm:	သေ့သွမ်း	ကဲ့ရဲ့၊
ၵလၵ်ထိင်	Kaa; lak; hteng,	ၵႃ;လၵ်;ထိင်,	တင်ၼင်ငုၺ်း၊တင်ၵ ထငုင်း	Tang:naang;ngocei: Tang, kaa. tang, ngong:	တင်,ၼၢင်း;ငုၺ်း၊ တင်,ၵႃ ၊တင်,ငုင်း	ကုလားထိုင်၊
ၵေႃ	Kaw,	ၵေႃ,	ၶဝ်မိူၼ်	Hkao; men,	ၶဝ်;မိူၼ်,	ကော်။
ၵုဝ်လၢႆး	Ko; sa:	ၵူဝ်,လၢး	တင်တူဝ်	Tang to	တင်တူဝ်	ကိုယ်စား။
ၶေးတၼ်	Hke: tan,	ၶေးတၼ်,	ၵမ်လိမ် ၵမ်လိမ်သိုၼ်း	Kam lem kam lem sun:	ၵမ်လိမ်၊ၵမ်လိမ်သိုၼ်း	ခဲတန်။
ၶွင်းလွင်း	Hkawng:lawng:	ၶွင်းလွင်း	ႁိင်	Hing,	ႁိင်	ခေါင်းလောင်း၊
ၶေႃတေႃမူ	Hkaw,taw,moo,	ၶေႃ,တေႃ,မူ,	သဝ်သွမ်ႁွင်	Sao; sawm hawng	သဝ်း;သွမ်ႁွင်	ခေါ်တော်မူ၊
ၶိတ်သၼ်	Hkyit. hsan,	ၶိတ်,သၼ်,	သွမ်းၵပ်သွမ်းၵိင်း	Sawm:kap: sawm: kying:	သွမ်းၵပ်;သွမ်းၵိင်း	ခေတ်ဆန်၊
ၶျႃးလၵ်ၼၵ်	Hkyaa: lak; nak;	ၶျႃးလၵ်;ၼၵ်;	ၵိုင်းၼွမ်း	Kurng: nawm:	ၵိုင်းၼွမ်း	လက်နက်ချ၊
ငူၺ်တွင်	Ngooei, tawng,	ငူၺ်,တွင်,	လွႆးငုၼ်း	Loi ngun:	လွႆးငုၼ်း	ငွေတောင်၊
သိတ်ပိင်း	Set; peing:	သိတ်;ပိင်း	လေႃလူမ်း၊ ၵုင်းၵၵ်းႁိူဝ်	Law. lom: kong: kak: hour.	လေႃ[illegible]၊ ၵူင်းၵၵ်းႁိူဝ်	စက်ဘီး၊
လၢပေႃ	Saa, po.	လၢ,ပေႃ	ၵုၼ်းသုင်လိၵ်	Kon: hsong, lik;	ၵူၼ်းသုင်,လိၵ်:	စာပို့သမား၊
လၢၶၼ်း	Saa; hkan:	လၢ;ၶၼ်း	ပင်လူဝ်	Pang lu;	ပင်လူဝ်;	စခန်း၊
လၢပွႆး	Saa; poi:	လၢ;ပွႆး	ၶုင်ထိမ်လိၵ်၊ ၶုင်ၵျိၼ်ၶဝ်	Hkoong, tim, lik; hkong, kyin hkao.	ၶုင်,ထိမ်;လိၵ်;၊ ၶုင်,ၵျိၼ်ၶဝ်;	စားပွဲ၊
သေႃၵႃး	Saw, kaa:	သေႃ,ၵႃး	ႁိတ်းဢမ်ၼပ်ဢမ်ၶၼ်:	Heit: am, nap am, hkan:	ႁိတ်းဢမ်,ၼပ်ဢမ်ၶၼ်း	စော်ကား၊
သၵျႃး	Hsaa; kyaa:	သႃ;ၵျႃး	ၵိုဝ်ဝၼ်	Kur wan	ၵိုဝ်ဝၼ်	သကြား၊
သျႃဝုၼ်	Hsyaa, woon,	သျႃ,ဝုၼ်,	မေႃယႃ	Maw yaa	မေႃယႃ	ဆရာဝန်၊
သျႃမဝုၼ်းသွႆး	Hsyaa, maa. woon: hsoi:	သျႃ,မႃ,ဝုၼ်းသွႆး	မေၵိပ်း	Me; keip:	မေ;ၵိပ်း	ဝမ်းသွဲ့ဆရာမ၊
သိုဝ်လုတ်ၵေ	Hsur; soot; kye,	သိုဝ်;လုတ်;ၵေ,	သိုဝ်လွင်ႁိုဝ်၊ သိုဝ်ႁွင်းၼူဝ်း	Hsur; lawng hur, hsur; hawng: nou:	သိုဝ်;လွင်ႁိုဝ်,၊ သိုဝ်;ႁွင်းၼူဝ်း	စွဝ်ကျယ်၊
သွႆးၶိၼ်း	Hsoi: hkyin;	သွႆးၶိၼ်း	သ	Hsaa.	သႃ.	ဆွဲခြင်း၊
သုင်းမ	Hsoong: maa.	သုင်းမႃ	သင်သွၼ်	Hsang, hsawn	သင်,သွၼ်	ဆုံးမ၊

သင်းကျူဝ်	Hsang: kyo,	သင်းၵျူဝ်,
သေ်းလိၵ်	Hsei: lik.	သေ်းလိၵ်
ယေ်ၼၼ်သိ	Yei, nan, hsi,	ယေ်,ၼၼ်ႇ,သိ,
သင်ချင်	Hsang, hkyang,	သင်,ၶျင်,
သေ်းယုဝ်း	Hsei: yo:	သေ်းယုဝ်း
သိုဝ်မုဝ်းၵႃ	Hsur; mo: kaa,	သိုဝ်;မုဝ်းၵႃ,
သင်သရႃ	Hsang,hsaa,raa,	သင်,သႃ,ရႃ,
သႃးၶႃး	Hsaa: hkaa;	သႃးၶႃး
သတင်း	Hsaa; tang:	သႃ;တင်း
သင်းၶျိင်း	Hsang: hkyeng:	သင်းၶျိင်း
သင်းရေႊသႃး	Hsang: re: hsaa:	သင်းရေႊသႃး
တွႆဢတ်	Toi, at;	တွႆ,ဢတ်;
တၼ်ၽုဝ်း	Tan, hpo:	တၼ်,ၽုဝ်း
တၼ်းသိၵ်	Tan: hsik;	တၼ်းသိၵ်;
တၶႃလႃး	Taa, hkaa, saa:	တႃ,ၶႃ,လႃး
တၼ်တလိင်	Tan, taa; ling.	တၼ်,တႃ;လိင်
တတ်ၼိုင်လႆ	Tat; nurng, lai;	တတ်;ၼိုင်,လႆ;
တရိၵ်သၼ်	Taa; rik; hsan,	တႃ;ရိၵ်;သၼ်,
တေႃးသမေႃးႁႃ	Taw: hsaa. maw: haa.	တေႃးသႃ,မေႃးႁႃ.
ထီး	Hti:	ထီး
ထူးသၼ်း	Htoo: hsan:	ထူးသၼ်း
ထူၺ်းဢင်	Htooei: ang,	ထူၺ်းဢင်,
ထုင်ၵုင်ဢိၵ်	Htong koong, ik;	ထုင်ၵုင်,ဢိၵ်;
ၼႃမေ်ၵျေႃ	Naa, me, kyaw,	ၼႃ,မေ်,ၵျေႃ,
ၼမ်ႉပုင်း	Nam. poong:	ၼမ်ႉပုင်း
ပတိင်းပွၵ်၊ ၵျေးလႃး	Paa; teng: pawk;၊ kye: laa:	ပႃ;တိင်းပွၵ်;၊ ၵျေးလႃး
ပီးသပတ်	Pi: saa; pat,	ပီးသႃ;ပတ်;
ပဢုၵ်၊ သႃဢုၵ်	Paa; ook;၊ saa, ook;	ပႃ;ဢုၵ်;၊ သႃ,ဢုၵ်;

ၾင်လိၼ်	Hpang lin	ၾင်လိၼ်	သကြိုထ်။
လိၼ်းယႃ	Len; yaa;	လိၼ်းယႃ;	ဆေးလိပ်။
ၼမ်ႉမၼ်းတႆ	Nam. man: tai;	ၼမ်ႉမၼ်းတႆ;	ရေနံဆီ။
ၶႆသူ	Hkai; sou	ၶႆ;သူ	ဆင်ခြင်။
ၵၼ်ယႃ	Kan; yaa;	ၵၼ်;ယႃ:	ဆေးရိုး။
သိုဝ်ႁေၽုၼ်	Hsur; he. hpon	သိုဝ်;ႁေ.ၽုၼ်	မိုးကာအင်္ကျီ။
လတ်ၼႃ	Sat; naa;	လတ်;ၼႃ:	သံသရာ။
ၵုဝ်ၶုမ်	Kur hkom	ၵုဝ်ၶုမ်	ဆားခါး။
သိင်ၶဝ်	Hseing hkao,	သိင်ၶဝ်,	သတင်း။
ပႃႁိူဝ်	Paa, heio;	ပႃ,ႁိူဝ်;	သင်းချိုင်း။
ၵုၼ်းယၵ်၊ ၵုၼ်းၽၼ်	Kon: yak; kon: hpan	ၵုၼ်းယၵ်; ၵုၼ်းၽၼ်	ဆင်းရဲသား။
ၶိူဝ်းၵွင်	Hkyein kawng.	ၶိူဝ်းၵွင်	တွယ်အပ်။
ၵႃၶၼ်	Kaa; hkan	ၵႃ;ၶၼ်	တန်ဘိုး။
သုမ်	Soom;	သုမ်;	ထံဆိပ်။
ၵိၼ်ပွၵ်လိူဝ်	Kyin pawk; leio	ၵိၼ်ပွၵ်;လိူဝ်	တခါစား။
လၵ်ၵိင်	Sak; kying;	လၵ်;ၵိင်;	သံဒလိမ့်။
ဝႃလႆပွင်ပိၼ်	Waa; lai; pawng pein	ဝႃ;လႆ;ပွင်ပိၼ်	တတ်နိုင်ခြင်း။
သတ်း	Hsat:	သတ်း	ဝိရိဿာန်။
လူလမ်သႆၵမ်	Sou lam hsai; kam,	လူလမ်သႆ;ၵမ်,	ဒေါသမောဟ။
သွင်	Sawng;	သွင်;	ထီး။
လၵ်လႆ	Lak, lai:	လၵ်,လႆ:	ထူးဆန်း။
ၵွၵ်းထုမ်	Kawk: htom,	ၵွၵ်းထုမ်,	ထွေးခံ။
ထုင်ပၼ်	Htong pan,	ထုင်ပၼ်,	ဂုံအိပ်။
လိုဝ်ဢွၵ်၊ သိင်ဢွၵ်	Su; awk, hseing awk,	လိုဝ်;ဢွၵ်, သိင်ဢွၵ်,	နာမည်ကျော်။
ၼမ်ႉၶွင်း၊ ၶွင်းၼမ်ႉ	Nam. hkawng;၊ hkawng; nam.	ၼမ်ႉၶွင်း၊ၶွင်းၼမ်ႉ	ရေပုံ။
ႁူးလင်းတိူၺ်၊ ႁူးလုမ်း	Hoo: lang: tein၊ hoo: lom:	ႁူးလင်းတိူၺ်၊ ႁူးလုမ်း	ပြတင်းပေါက်၊ ကဲလား။
တင်ၶူၺ်ႁူဝ်	Tang, hkooei, ho	တင်,ၶူၺ်,ႁူဝ်	ဘီးဝပတ်။
ပပ်ႉလိၵ်	Pap. lik;	ပပ်ႉလိၵ်;	စာအုပ်။

ပျောင်းပျန်	Pyawng: pyan,	ပျွင်းပျၼ်,	ပိၼ်ၽုၼ်	Pin; hpon	ပိၼ်းၽုၼ်	မြောင်းမြီ။
ပလိုင်း	Paa; leng:	ပႃ;လိူင်း	ၵွင်တဝ်	Kawng: tao;	ၵွင်းတဝ်;	ပုလင်း။
ပိန်းမိန်း	Pin: min:	ပိၼ်းမိၼ်း	ပူလင်သၵ်၊ ၼႆႈလင်သၵ်.	Poo, sang; hsak.' nai: sang; hsak.	ပူ,လင်;သၵ်၊ ၼႆႈလင်;သၵ်	ပင်းမင်း။
ပထိက်ခတ်	Pan; tik; hkat;	ပႃ;ထိၵ်;ၶတ်;	လွင်လတ်.လိူ	Lawng; sat. sou	လွင်;လတ်.လိူ	ပရိက္ခရာ။
ပွင့်ဝႆ'ၶူဝ်း	Pawng, wai hko:	ပွင်,ဝႆ'ၶူဝ်း	ၵမ်.ဝႆ'ၶူဝ်း	Kam. wai. hko:	ၵမ်.ဝႆ'ၶူဝ်း	အဝတ်ခေါင်း။
ပတ်တား	Pat; taa:	ပတ်;တႃး	ၼမ်ႉငိုၼ်းလိူင်း	Nam ngun: leng:	ၼမ်ႉငိုၼ်းလိူင်း	မြဒါး။
ပျာတာ	Pyaa, taa,	ပျႃ,တႃ,	ၵူၼ်းသို့ၶူၼ်၊ ၵူၼ်းသို့လုံး	Kon: sou. hkoon' kon: sou. loom:	ၵူၼ်းသို့ၶူၼ်၊ ၵူၼ်းသို့လုံး	ဖြာတာ။
ၽႃလုင်ကြိ	Hpaa; long, kyi	ၽႃ;လုင်,ၵျိ,	ၽႃတူင်၊ ၽႃတိၼ်	Hpaa; tong,' hpaa; teau;	ၽႃ;တူင်,၊ ၽႃ;တိၼ်;	လုံချီ၊
ၽယွင်းတိူင်	Hpaa; yawng: teng.	ၽႃ;ယွင်းတိူင်,	တိၼ်း	Tein:	တိၼ်း	ပဆယ်ဝင်းကိုး။
ၽၼ်တိၵ်	Hpan, tek;	ၽၼ်,တိၵ်;	တိူၵ်ငိုၼ်း	Turk: ngun:	တိူၵ်;ငိုၼ်း	ဘဏ်တိုက်။
မြတ်တာ	Myet; taa,	မြတ်;တႃ,	တင်းႁၵ်.	Tang: hak.	တင်းႁၵ်.	မေတ္တာ။
မုင်လာထုၵ်	Moong, laa, htook;	မုင်,လႃ,ထုၵ်;	ၽၵ်းၵတ်လုင်း	Hpak: kat, loong:	ၽၵ်းၵတ်,လုင်း	မုံလာထုပ်။
မႁႃတေဝိ	Maa, haa, tei, wi,	မႃ,ႁႃ,တေ,ဝိ,	ၼၢင်းၶင်းႁူဝ်	Nang: hkang: ho	ၼၢင်းၶင်းႁူဝ်	မဟာဒေဝီ။
မိင်းသမီး	Meng: hsaa; mi:	မိင်းသႃ;မီး	မေသင်ၵႃ	Me; sang: kaa;	မေ;သင်;ၵႃ;	ကချေသည်။
မိၵ်သုၺ်	Mik; hsooei,	မိၵ်;သုၺ်,	ၵေႃႇၸေ	Kaw. hse;	ၵေႃႇၸေ;	မိတ်ဆွေ။
မရၼ	Maa, raa, naa.	မႃ,ရႃ,ၼႃ.	ၽီတႆ'	Hpi tai	ၽီတႆ'	မရ[illegible]။
မိၼ်းတူင်း	Min: tong:	မိၼ်းတူင်း	ၸေ	Hse;	ၸေ;	မင်းတိုင်။
မျ	Myaa.	မျႃ.	သိင်ၶဵဝ်	Hseng hkyeio	သိင်ၶဵဝ်	မြ၊
မၵ်လပိတ်	Maak, saa; pit;	မၢၵ်,လႃ;ပိတ်;	မၢၵ်ဢိတ်	Maak, et,	မၢၵ်,ဢိတ်,	သပြတ်သီး။
ရေႃးၵႃၽေႃး	Raw: kaa, hpaw:	ရေႃး;ၵႃ,ၽေႃး	တင်းပိၼ်ၵူဝ်	Tang: pein kou;	တင်းပိၼ်ၵူဝ်;	ပေါ်ဆယ်ကြိုး။
လၵ်သွပ်	Lak; sawp;	လၵ်;သွပ်;	မွင်းၶူၺ်း	Mawng: hkooei:	မွင်းၶူၺ်း	လက်စွပ်။
လွၢး	Lwaa:	လွၢး	လိၵ်းလိူဝ်;	Leik: lur;	လိၵ်;လိူဝ်;	ဒွှ၊
လေႃးၽ	Law: hpaa.	လေႃးၽႃ.	လမ်မၵ်	Lam, mak;	လမ်,မၵ်;	လောဘ။
လၶ	Laa. hkaa.	လႃ.ၶႃ.	ၵႃလိူၼ်ႁူဝ်လိူၼ်	Kaa; lurn: ho lurn	ၵႃ;လိူၼ်ႁူဝ်လိူၼ်	လခ။
လၵ်ၶၼႃ	Lak; hkaa, naa,	လၵ်;ၶႃ,ၼႃ,	သႆငႆ	Hsai ngai	သႆငႆ	လက္ခဏာ။
လၵ်သွင်	Lak; hsawng,	လၵ်;သွင်,	ၶူဝ်းၽၵ်	Hko: hpak,	ၶူဝ်းၽၵ်,	လက်ဆောင်။
လၵ်ထပ်	Lak; htap;	လၵ်;ထပ်;	ၵိၼ်ဢွၼ်၊ ၵိၼ်ၶဵၵ်	Kyin on, kyin hkyek.	ၵိၼ်ဢွၼ်၊ ၵိၼ်ၶဵၵ်,	လက်ထပ်။

ဢိင်သႃ	Ing, hsaa,	အိင်,သာ,	လီဢိင်ထင်ဢွၵ်ႇ ၼွၵ်ႇထႅင်ထတ်	Li;ing, htang awk, nawk; htainghtat;	လီ;အိင်,ထင်အွက် နွက်;ထိုင်ထတ်;	ဆိမ်သာ။
ဢႃၼႃရေႃးၵႃ	Aa;naa,raw:kaa,	အာ;နာ,ရော်:ကာ,	တင်းၶႆႈတင်းပဵၼ်	Tang: hkai; tang: pein	တင်းခဲ့;တင်းပိန်	အနာရောဂါ။
ဢရပ်ထႃၼႃ	Aa;rap;htaa,naa.	အာ;ရပ်;ထာ,နာ.	တီယူႇတၢၼ်းသဝ်း	Ti;yoo,tan:hsao:	တီ;ယူ;တန်း;သော်;အရပ်ဌာန။	အရပ်ဌာန။
ဢႃလူး	Aa, loo:	အာ,လူး	မၢၼ်းမၢၵ်ႈၶူဝ်သွမ်	Man: maak, hkur hsom;	မာန်း;မာက်,ခုဝ်;သုံ;	အာလူး။
ဢူးယိၼ်	Oo: yein,	ဦး;ယိန်,	သုၼ်လူင်	Hson long	သုန်လုင်	ဥယျာဉ်။
ဢသုၼ်းဢသ	Aa; soon:aa;saa.	အာ;သုန်း;အာ;သာ	တင်းၵတ်ႉတင်းၶၢၼ်	Tang: kat. tang: hkan	တင်းကတ့်တင်းခန်	အစွန်းအစ။
ဢႃႁႃရႃ	Aa, haa, raa.	အာ,ဟာ,ရာ.	တင်းၵျိၼ်တင်းၶူပ်း	Tang: kyin tang: hkop:	တင်းကျိန်တင်းခုပ်း	အဟာရ။

(၄၉) လုၵ်ႈဢွၼ်ၵျွင်းသွၼ်လိၵ်ႈ။

လုၵ်ႈဢွၼ်ၵျွင်းသွၼ်လိၵ်ႈ	Look; awn, kyawng: hsawn lik;	လုက်;အွန်,ကျောင်း;သွန်လိက်;	စာသင်သောကျောင်းသား။
ၵျၵ်ႈလိၵ်ႈၸမ်ႁိမ်းၾႆး	Kyak; lik; sam him: hpai:	ကျက်;လိက်;ဆမ်ဟိမ်:ဖဲး	မီးခွက်နှင့် ကပ်ပြီးစာကျက်သည်။
ၾႆးသုမ်ႇမႆႈၶူၼ်တႃ	Hpai: hsam. mai; hkon taa	ဖဲး;သုံ့မဲ့;ခုန်တာ	မျက်ခုံးမွေးမီးလောင်သည်။
ႁႃၸမ်ႈမႃးယိၵ်ႉၼႃ	Haa sam; maa: yek. naa;	ဟာဆံ့;မား;ယိက်.နာ;	မှန်နှင့်မျက်နှာကိုပြန်ကြည့်သည်။
ၶႂႃၵျွင်းၵေႃႉသေၶူဝ်	Kwa, kyawng: kaw. hse; kho	ခွာ,ကျောင်း;ကော့.ဆယ်;ခုဝ်	ကျောင်းရှိအပေါ်များကရယ်ကြ၏။
ၵူမ်ႈႁူဝ်လီဢၢႆႈၼႃ	Kom; ho li ai naa,	ကုံ့;ဟုဝ်လီအဲ့နာ,	အလွန်ရှက်၍ခေါင်းငုံ့နေသည်။
ၵူၼ်းၵျၵ်ႈလိၵ်ႈမိူၼ်မၼ်း	Kon: kyak; lik; murn man:	ကုန်း;ကျက်;လိက်မိုန်မန်း	၎င်းကဲ့သို့စာကြိုးစားသူများ။
ၼၼ်းမီးဢမ်ႇတွၼ်ႈႁၢၼ်	Nan: mi: am, tawn. han	နန်း;မီး;အံ,တွန့်.ဟန်	မကြာဘူးအောင်ရှိပေသည်။
ၺၢၼ်လီတွၼ်းလိူဝ်ပိူၼ်	Nyan, li tawn: lur purn;	ညန်,လီတွန်း;လိုဝ်ပိုန်;	သူများထက်ထူးချွန်ပြီးဉာဏ်ရှိ၏။
လႆႈၶိုၼ်ႈတၢၼ်းၵူႈပီ	Lai; hkun; tan: koo; pi	လဲ့;ခိုန့်;တန်း;ကူ့;ပီ	နှစ်စဉ်အတန်းတက်ရသည်။
ပိၵ်ႉသုမ်ႇယၵ်ႈၽၢၼ်မူၺ်ႈ	Peik. hsam. yak; hpan moi:	ပိက်.သုံ့ယက်;ဖန်မွဲ့:	ဆင်းရဲသော်လည်း။
သႂ်ႇသပ်းသွႆးၽႆႇလိၵ်ႈ	Sou sap: soi: hpai, lik;	သိုသပ်း;သွိုင်း;ဖဲ့,လိက်;	စာပေဘက်တွင်စိတ်ဝင်စား၏။
လူင်းၵျွင်းၽဵဝ်မိူဝ်းႁိူၼ်း	Long: kyawng: hpeau mur: hurn:	လုင်း;ကျောင်း;ဖိဝ်မိုဝ်း;ဟိုန်း	ကျောင်းဆင်း၍အိမ်ရောက်လျှင်။
ၵႆႉၼႃတိုၼ်းဢမ်ႇလႄႈ	Kai. naa, tun: am. le,	ကဲ့.နာ,တိုန်း;အံ့.လဲ	လည်ပတ်ခြင်းမပြုအလုပ်ကူညီ၏။
ၽူႈလူဝ်ႇႁၼ်ၵေႃႈဢမ်း	Hpoo; lou han kaw; am:	ဖူ့;လုဝ့်ဟန်ကော့;အမ်း	မြင်ရသူတိုင်းချီးမွမ်းကြသည်။
ပဵၼ်လုၵ်ႈၶမ်းႁၵ်ႉမႄႈ	Pein look; hkam: hak. me;	ပိန်လုက်;ခမ်း;ဟက်.မဲ့;	မိကောင်းဖခင်သားပီသသည်။
ပိူဝ်ႈရူဝ်ႇသႄႇထွမ်ႇၵႂၢမ်း	Pur; ro, hsei, htawm: kwam:	ပိုဝ့်;ရုဝ့်,ဆဲ့,ထွံ,ကွမ်း	စကားကိုနားထောင်သောကြောင့်
ပဵၼ်တိုၼ်းႁွၼ်းၾုင်းယူႇ	Pein tun: hawn: hpoong: you,	ပိန်တိုန်း;ဟွန်း;ဖုင်း;ယူ,	စီးပွားတက်၍ကျော်စောသည်။
ၽဵဝ်မိူင်းလူဝ်ႇၵေႃႈယႃႇ	Hpeau murng: lou kaw; yaa,	ဖိဝ်မိုင်း;လုဝ့်ကော့;ယာ,	မည်သည့်မြို့ရွာရောက်သော်လည်း။

မိတ်တၢ သိုၵ်ထိုင်လူး	Myet; taa, hsurk; htung soo;	မြိတ်;တာ,သိုက်;ထိုင်လူး	ချစ်ခင်သူပေါင်းများသည်၊
ၵွၼ်းလႂ်သိုဝ်မျူဝ်းမၼ်	Kon: sou hsu; myo: man,	ကွန်းလို့သိုဝ်;မျိုးမန်,	ရိုးသားစိတ်သဘောထားကြီး၍
ၼင်သိင်လီထိုၵ်ၵႃ	Nang, hseng li hturk; kaa;	နင်,သိင်လီထိုက်;ကာ;	ပညာမြားမှန်၍ မနစ်သလိုဖြစ်၏၊
ပေႃးၶႆ'ပိၼ်ၵွၼ်းမြတ်	Paw: hkai; pein kon: myat;	ပေါ်းခိုင်';ပိန်ကွန်းမြတ်;	လူကောင်းသူကောင်းဖြစ်လိုလျှင်
လီယိပ်ယင်ႁွႆ'းတိၼ်	Li yeip, yang; hoi: tin	လီယိပ်,ယင်;ဟွိုင်'းတိန်	၎င်း၏အတုကိုယူသင့်ကြ၏၊

(၅၀) သွၼ်လတ်ၵႂၢမ်းလူင် "မႃး"

မႃး	Maa:	မား	လာ၊
မႃးမႃး	Maa: maa:	မားမား	လာလာ။
မႃးၶႃ	Maa: hkaa;	မားခါ;	လာပါခင်ဗျား၊
မႃးၶႃမႃးၶႃ	Maa: hkaa; maa: hkaa;	မားခါ;မားခါ;	လာပါခင်ဗျား၊လာပါခင်ဗျား၊
မႃးသေႇၵမ်းၶႃ	Maa: hsei kam: hkaa;	မားဆေ့ကမ်းခါ;	လာခဲ့ပါခင်ဗျား။
မႃးမၼ်မၼ်သေႇၵမ်းၶႃ	Maa:man,man,hsei kam:hkaa;	မားမန်,မန်,ဆေ့ကမ်းခါ;	မှန်မှန်လာပါခင်ဗျား။
မႃးၶၼ်ၶၼ်	Maa: hkan hkan	မားခန်ခန်	အလျင်အမြန်လာပါ။
မႃးဝႆးဝႆး	Maa: wai: wai:	မားဝႆးဝႆး	မြန်မြန်လာပါ၊
မႃးၽိုးၽိုး	Maa: hpou: hpou:	မားဖိုးဖိုး	မြန်မြန်လာပါ၊
မႃးႁိပ်ႁိပ်	Maa: hip; hip;	မားဟိပ်;ဟိပ်;	မြန်မြန်လာပါ၊
မႃးႁိတ်းတေႉ	Maa: heit: te.	မားဟိတ်းတေ့	ခပ်သုတ်သုတ်လာပါ၊
မႃးၼင်ၶႃ	Maa: naang; hkaa;	မားနာင်;ခါ;	လာထိုင်ပါခင်ဗျား၊
မႃးတူဝ်းၶႃ	Maa: tooei: hkaa;	မားတူဝ်းခါ;	လာကြည့်ပါခင်ဗျား။
မႃးၼွၼ်းၶႃ	Maa: nawn: hkaa,	မားနွန်းခါ;	လာအိပ်ပါခင်ဗျား၊
မႃးၵိၼ်ၶႃ	Maa: kyin hkaa;	မားကိန်ခါ;	လာစားပါခင်ဗျား၊
မႃးၵိၼ်ၶဝ်ၶႃ	Maa: kyin hkao; hkaa:	မားကိန်ခဝ်;ခါ;	ထမင်းစားကြွပါခင်ဗျား၊
မႃးဢုမ်ပူဢုမ်ယႃၶႃ	Maa: om poo. om yaa; hkaa;	မားအုံပူ့အုံယာ;ခါ;	ကွမ်းဆေးလာစားပါခင်ဗျား။
မႃးသုတ်ႉၼမ်ႉၼိင်ၶႃ	Maa: hsot.nam.neing;hkaa;	မားသုတ့်နမ့်နိင်;ခါ;	လာဘက်ရည်လာသောက်ပါ၊
မႃးၵိၼ်ၼမ်ႉၵတ်းဢွၼ်သေႇ ၵွၵ်းၶႃ	Maa: kyin nam. kat: awn hsei kawk: hkaa;	မားကိန်နမ့်ကတ်းအွန်,ဆေ့ ကွက်းခါ;	ရေတခွက်လောက်လာသောက်ပါ
မႃးလိုဝ်ႁိုဝ်ႉလိုဝ်သူၶႃ	Maa: lu; hur. lu; sou hkaa;	မားလိုဝ်;ဟိုဝ့်လိုဝ်;သူ့ခါ;	အမောလာဖြေပါခင်ဗျား၊
မႃးလူးၵွၼ်ၶႃ	Maa: loo: kawn, hkaa;	မားလူးကွန်,ခါ;	လာပါဦးခင်ဗျား။
မႃးၵမ်းၼိုင်ၶႃ	Maa: kam: nung; hkaa;	မားကမ်းနိုင်;ခါ;	ခဏလာပါခင်ဗျား။
မႃးလေႇမႃးလိၼ်ၶႃ	Maa: le, maa: lein; hkaa;	မားလေ့,မားလိန်;ခါ;	အလည်အပတ်လာပါခင်ဗျား။

မႃးဝေႆႉၵမ်ႈဢွၼ်ႇၶႃႈ	Maa: we. kam: awn, nung; hkaa,	မႃးဝေႆႉၵမ်ႈဢွၼ်ႇ,ၼိုင်ႈၶႃႈ;	ခဏကလေးဝင်ခဲ့ပါခင်ဗျား။
မႃးဝေႆႉၵမ်ႈဢွၼ်ႇၵူၺ်းၶႃႈ	Maa:we.kam;awn,nung:kooei:hkaa;	မႃးဝေႆႉၵမ်ႈဢွၼ်ႇ,ၼိုင်ႈၵူၺ်းၶႃႈ;	ခဏကလေးဝင်ခဲ့ပါခင်ဗျား။
မႃးလိူဝ်းသေႇၵမ်ႈၶႃႈ	Maa: sou: hsei kam: hkaa;	မႃးလိူဝ်းသေႇၵမ်ႈၶႃႈ;	အလည်လာပါခင်ဗျား။
ၵႆႉၵႆႉမႃးလေႇၶႃႈ	Kai. kai. maa: le, hkaa,	ၵႆႉၵႆႉမႃးလေႇ,ၶႃႈ;	ခဏခဏလာလည်ပါခင်ဗျား။
မႃးၵူႈဝၼ်းၶႃႈ	Maa: koo; wan: hkaa;	မႃးၵူႈဝၼ်းၶႃႈ;	နေ့တိုင်းလာပါခင်ဗျား။
မႃးတိၵ်းတိၵ်းၶႃႈ	Maa: tik: tik: hkaa;	မႃးတိၵ်းတိၵ်းၶႃႈ;	ဆက်ခါဆက်ခါလာပါခင်ဗျား။
မႃးၼၢင်ႈၼိူဝ်ဝၼ်ၶႃႈ	Maa; naang; nur: won hkaa;	မႃးၼၢင်ႈၼိူဝ်ဝၼ်ၶႃႈ;	အထက်ကိုကြွခဲ့ပါခင်ဗျား။
မႃးၼၢင်ႈၼိူဝ်တၼ်ႈသိူဝ်းၶႃႈ	Maa: naang; nur tan; hsur: hkaa;	မႃးၼၢင်ႈၼိူဝ်တၼ်ႈသိူဝ်းၶႃႈ;	ကော်ဇောပေါ်လာထိုင်ပါခင်ဗျား။
မႃးသုၵ်းႁိမ်းၼႆႉၶႃႈ	Maa: sook: him; nai. hkaa;	မႃးသုၵ်းႁိမ်းၼႆႉၶႃႈ;	ဒီအနားမှာလာရစ်ပါခင်ဗျား။
မႃးတင်းၼႆႉၶႃႈ	Maa: tang: nai. hkaa;	မႃးတင်းၼႆႉၶႃႈ;	ဒီဘက်လာပါခင်ဗျား။
မႃးသုၵ်ႈမိုဝ်းၶႃႈ	Maa: hsook; mu; hkaa;	မႃးသုၵ်ႈမိုဝ်းၶႃႈ;	လက်လာ၍ဆေးပါခင်ဗျား။
မႃးမိူဝ်ႈလႂ်ၶႃႈ	Maa: mur; lou hkaa;	မႃးမိူဝ်ႈလႂ်ၶႃႈ;	ဘယ်တုံးကလာပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးႁဵတ်းသင်ၶႃႈ	Maa: heit: hsang hkaa:	မႃးႁဵတ်းသင်ၶႃႈ;	ဘာကြောင့်လာပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးယဝ်ႉၶႃႈၼေ	Maa: yao. hkaa; ne,	မႃးယဝ်ႉၶႃႈ;ၼေ,	လာပြီးလားခင်ဗျား။
မႃးႁႃၽူႈလႂ်ၶႃႈ	Maa: haa hpoo; lou hkaa;	မႃးႁႃၽူႈလႂ်ၶႃႈ;	ဘယ်သူကိုတွေ့ချင်ပါသလဲခင်ဗျား
မႃးလၢႆၵေႃႉၶႃႈ	Maa: lai kaw. hkaa;	မႃးလၢႆၵေႃႉၶႃႈ;	ဘယ်နှစ်ယောက်လာပါသလဲခင်ဗျား
မႃးတင်းၽူႈလႂ်ၶႃႈ	Maa: tang: hpoo; lou hkaa;	မႃးတင်းၽူႈလႂ်ၶႃႈ;	ဘယ်သူနှင့်လာပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးလၢႆႈလၢႆဝၼ်းယဝ်ႉၶႃႈ	Maa: lai; lai wan: yao. hkaa;	မႃးလၢႆႈလၢႆဝၼ်းယဝ်ႉၶႃႈ;	လာခဲ့တာဘယ်နှစ်ရက်ရှိပြီလဲ၊
မႃးၶျႃးႁိူၼ်းၽူႈလႂ်ၶႃႈ	Maa: hkyaa: hurn: hpoo; lou hkaa;	မႃးၶျႃးႁိူၼ်းၽူႈလႂ်ၶႃႈ;	ဘယ်သူ့အိမ်တည်းခိုပါလဲခင်ဗျား။
မႃးလွင်ႈၵိၵ်ႈသႃႉသင်ၶႃႈ	Maa: lawng; kik. saa. hsang hkaa;	မႃးလွင်ႈၵိၵ်ႈသႃႉသင်ၶႃႈ;	ဘာကိစ္စနှင့်လာခဲ့ပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးသိုဝ်ႉႁိုဝ်ၶႃႈ	Maa: su. hu hkaa;	မႃးသိုဝ်ႉႁိုဝ်ၶႃႈ;	ဘယ်လိုလာခဲ့ပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးတင်းသင်ၶႃႈ	Maa: tang: hsang hkaa;	မႃးတင်းသင်ၶႃႈ;	ဘာနဲ့လာခဲ့ပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးၺႃးသင်ၶႃႈ	Maa: nyaa: hsang hkaa;	မႃးၺႃးသင်ၶႃႈ;	ဘာကိုလာတွေ့ပါသလဲခင်ဗျား။
မႃးဝေႆႉႁိူၼ်းပူႉႁဵင်ယူႇၶႃႈႁိုဝ်း	Maa: we. hurn, poo. heing yoo, hkaa; hu:	မႃးဝေႆႉႁိူၼ်းပူႉႁဵင်ယူႇ,ၶႃႈ,ႁိုဝ်း	သူကြီးအိမ်ကိုဝင်ခဲ့သေးသလား။

(မႃး—လာ—Maa:—laa,)အစား (ၵႂႃ—သွား—Kwa,—thywaa:)ကိုပြောင်းလဲသုံးစွဲနိုင်သည်။

(၅၁) ၁၊ ၵူဝ်းၵိုၼ်းလုၵ်ႈဢွၼ်ႇၼွၼ်း၊

ၼွၼ်းလပ်းတႃယႃႁႆႈ	ႁႆႈ
ၼွၼ်းလႆႈသွင်ၵူၼ်းလီ	လီ
မေႈၶႂႃႇၼမ်ႉပႆမႃး	မႃး
လုၵ်ႈသႆးၼွၼ်းၼုၼ်းဢူသႆပႃး	ပႃး
ယႃပေႁႆႈတင်းမေး	မေး
မေႈၶႂႃႇၼမ်ႉတုၼ်ႈလိုဝ်	
မေႈပႆလႆႈသိုဝ်ပၼ်ၽႃး	လိုဝ်
လႆးၼွၼ်း	ၼွၼ်း
မေႈၶႂႃႇၼမ်ႉတၼ်ႈၼွတ်ႈ	ၼွတ်ႈ
ၶႂႃႇဢမ်ႇပႆတွၼ်းႁွတ်ႈ	ႁွတ်ႈ
ၽုၼ်လူင်လူမ်းလူင်လၼ်သႆႁီး	ႁီး
မေႈလႆးဢမ်ႇပႆႁွတ်ႈႁိူၼ်းလႆႈ	လႆႈ
လုၵ်ႈသႆးၼူမ်ႉၼွတ်းပီး	ပီး
ယႃပေႁႆႈတင်းမေး	မေး
ဢုၼ်း—ဢုၼ်ႈ၊ဢုၼ်း	ဢုၼ်ႈ



Nawn: lap: taa yaa, hai;	Hai;
Nawn: lai; sawng, kon: li	Li
Me; kwa, nam. pai, maa:	Maa;
Look; sai: nawn: non: oo, hsai paa:	Paa;
Yaa, pei hai tang: me;	Me;
Me; kwa, nam. ton; lur,	Lur,
Me; pai, lai; hsur, pan hpaa: sai: nawn:	Nawn:
Me; kwa, nam. tan; nawt;	Nawt;
Kwa, am, pai, ton: hawt;	Hawt;
Hpon long lom: long lan, hsai hi:	Hi:
Me: sai: am, pai, hawt: hurn: lai;	Lai;
Look; sai: noom, noot: pi:	Pi:
Yaa, pei hai; tang: me;	Me;
Un:—un; ၊ un:	Un;

ၼွၼ်းလပ်းတႃယႃ,ႁႆႈ;	ႁႆႈ;	အိပ်ပျော်အောင်အိပ်ပါမငိုပါနှင့်၊
ၼွၼ်းလႆႈ;သွင်,ၵူၼ်းလီ	လီ	အိပ်နိုင်မှလူကောင်းဖြစ်မယ်၊
မေႈ;ၶႂႃ,ၼမ်ႉပႆမႃး	မႃး	မေမေရေဆိပ်ကိုသွားတာပြန်မလာသေးဘူး
လုၵ်ႈ;သႆးၼွၼ်းၼုၼ်းဢူ,သႆပႃး	ပႃး	သားကလေးပုခက်ထဲမှာအိပ်ထာ၊
ယႃပေႁႆႈ;တင်းမေး;	မေး;	မေမေသွားတာလိုက်ပြီးမငိုနှင့်၊
မေႈ;ၶႂႃ,ၼမ်ႉတုၼ်ႈ;လိုဝ်,	လိုဝ်,	မေမေသဖန်းပင်ရေဆိပ်သို့သွားနေပါတယ်၊
မေႈ;ပႆ,လႆႈ;သိုဝ်,ပၼ်ၽႃး;လႆးၼွၼ်း	ၼွၼ်း	သားအိပ်ရန်မေမေအိပ်ရာမပြင်ရသေးပါ၊
မေႈ;ၶႂႃ,ၼမ်ႉတၼ်ႈ;ၼွတ်ႈ;	ၼွတ်ႈ;	မေမေကတွက်ပင်ရေဆိပ်ကိုသွားနေတယ်၊
ၶႂႃ,ဢမ်ႇ,ပႆ,တွၼ်းႁွတ်ႈ;	ႁွတ်ႈ;	သွားလို့မှမရောက်ခင်ဘဲ၊
ၽုၼ်လူင်လူမ်းလူင်လၼ်,သႆႁီး	ႁီး	မိုးသည်းကြီးလေကြီးကျပြီး၊
မေႈ;လႆးဢမ်ႇ,ပႆႁွတ်ႈ;ႁိူၼ်းလႆႈ;	လႆႈ;	မေမေအိမ်ကိုမရောက်နိုင်သေးဘူး၊
လုၵ်ႈ;လႆးၼူမ်ႉ,ၼွတ်းပီး	ပီး	နုနယ်ဝဖြိုးတဲ့သားကလေးပါ၊
ယႃ,ပေႁႆႈ;တင်းမေး;	မေး;	မေမေသွားတာငိုမနေပါနဲ့ ။
ဢုၼ်း—ဢုၼ်ႈ;၊ဢုၼ်း	ဢုၼ်ႈ;	အိပ်—အိပ်—အိပ်—အိပ်၊

၂။ လၵ်းတိၼ်ထ'ဝွၼ်ၶဝ်၊

လၵ်းတိၼ်ထ'ဝွၼ်ၶဝ်၊	Sak: ten tai, wou hkao;	လၵ်းတိၼ်ထ',ဝွၼ်ၶဝ်;	နံကောင်သည်စပါးရွက်ပေါ်ရောက်၏၊
ပူ,ႁူဝ်သဝ်ႁိူဝ်းၼွၼ်း၊	Poc, ho hsao; ur: nawn:	ပူ,ႁူဝ်သဝ်;ႁိူဝ်းၼွၼ်း:	ခေါင်းဖြူအဘိုးကြီးသည် အိပ်ဘို့အိပ်၏၊
လၵ်းတိၼ်ထ'ဝွၼ်ၶႃး၊	Sak: ten tai, wou hkaa:	လၵ်းတိၼ်ထ',ဝွၼ်ၶႃး:	နံကောင်သက်ငယ်ရွက်ရောက်သည်၊
ပူ,ႁူဝ်သႃးႁိူဝ်းမွႆ'၊	Poo, ho hsaa: ur: moi;	ပူ,ႁူဝ်သႃးႁိူဝ်းမွႆ';	ခေါင်းဖြူအဘိုးကြီးသည်မွေးဘို့အိပ်၏၊
ဢိုၼ်း—ဢိုၼ်၊	Un:—un	ဢိုၼ်း—ဢိုၼ်	အိပ်—အိပ်၊

၃။ ၵူႈဝၼ်းၸႂ်ႈလုၵ်ဢွၼ်ၼွၼ်း၊

ၼွၼ်းၵေႃၼွၼ်းတႃ၊ လုၵ်ၶမ်းပေႃသိင်ႁုၼ်းၼွၼ်းၵႃၼုၼ်းတေႃးလႃယႃ၊ဢူ,ၽွတ်သွင်းဝႃတႃမွၼ်း၊ၸိူင်ႁူလပ်းလီ၊
ဢႃမျိဝ်းသိၼ်ပိုင်ပေႈယိင်းလွင်တင်းၶီ၊ ယၼ်ၽၵ်ၵႆ'ၵႃး၊ ႁူဢၼ်လုၵ်ၶမ်းပေႃႁဝ်းမေႁဝ်းၼႆ'၊ ၶိုဝ်းလွင်တင်းမႆ'ဝတ်း၊
ၽိတ်းၼဝ်ၽျႃးသိုင်ႁူဝ်ပူၼ်းၵႆ'၊ႁူဝ်ပေႃးလပ်းလီၽေႃးၽေႃးသိူဝ်မျိဝ်းၼႆ'၊ၼုင်းဝၼ်ႁူၼ်းတုပ်လင်လႃး၊ယႃပၼ် ႁူဢၼ်
ပေႃးလေႃးမေၼွႆးလဵပ်သွင်ပႃး၊ယိၼ်းသုၵ် ၼုင်းၵႃၼုင်းလႆ၊ၼွၼ်းၵေႃၼွၼ်းတႃ၊ပၼ်းလႃးၵိတ်းမႆ၊ၵွႆႈၵတုမ်းသိင်ဢႃ'ၼၼ်း၊
ၼွၼ်းၼုင်းၽွင်ႁူၼ်း ၵုတ်ထီၶဝ် ပိၼ်ထၼ်း၊ မီးပတိင်းပွၵ်ႁူးပိဝ်၊ၼွၼ်းၵေႃၼွၼ်းတႃ၊ လုၵ်ၶမ်းပေႃႁုၼ်းလိဝ်သိင်ႁႃၵ်လႆ
ၶေႃး၊ယံးဢၼ်မေလ'ၸ'လုင်းၼႆ'ပေယ်ၸျိဝ်းၶဝ်းၼိဝ်ဝၼ်းၶမ်ႁႃလပ်တေႃးလွ'၊ ၵႃးဢွၼ်ၼိုင်ၵိတ်းၼွ'၊ ၶမ်းမေလ'ႁႃၵ်တေႃ
မႃး၊ႁူဢၼ်ယိုၼ်လႆယိုၼ်ၶေႃး လုၵ်လ'ပေႃသွၼ်လတ်ၼၼ်ပျေႃး၊ၼိုဝ်းမေလ'ၸ'လုင်းၼႆ'လုင်းၼွင်၊လ'ၶမ်းသုၵ် ၼုင်းယိုင်
ၼုင်းဝၼ်လႆလေႃး၊ ယုပ်ဢၼ်မေႁႃဝ်းၵႂ်ပိုင် လတ်ၼၼ်ပျေႃး ၵႃးဢၵ်တၼ်းယၼ်၊ ယုပ်ဢၼ်မေႁႃဝ်းဝ'ဝ'ပိတ်ႁိတ်း
ၼၼ်၊တင်းပေႃလေႃးလုၵ်လႃပႃး၊လင်ဝႃလ'ဢွၼ်ၼ'မၼ်းႁႃ'ၼ်မျူးထွႆးမေႁႃင်းသိင်၊ ၵႃးၼ'ပေႃလ'သုံတၵ်းလတ်ၶႃ'
ၼိင်လ'လုၵ်သုၺ်းသိတ်လႆပေႃဝေမေႃး၊ၼွၼ်းၵေႃၼွၼ်းယုႁူလင်းဝ'ထီၸျေႃးလိုင်၊ ပိၼ်ပေႃးယွင်ၵႃးဝႃ၊လ'ၼ'ႁုၼ်း
ထီ၊ဢၼ်ဝႃသိပ်းပိုင်ၶေႃးယိင်း၊ ထွင်တင်းၶီယၵ်းၽၵ်ယၼ်ၵႃး၊တင်ဢႃပ်ပိၼ်မတ်း၊ ႁိတ်ယုင်းလင်ၶုပ်းလုၵ်လ'ပေႃလႃ
ပႃး၊ႁိတ်းလႁိတ်းၶီ၊ ပေႃတၵ်းႁိတ်းပၼ်သုတ်းဢွၼ် ပိတ် ၵႃၵိၼ်ၶိုင်းမၼ်းလိုင်၊ ႁူလ'လုၵ်ၶမ်းပေႃလင်းထီယိၼ်ဝ'ၼုင်း
ဝင်လႆလေႃး၊ၵႃးဢွၼ်းႁ ၶမ်းမေလ'သုံတၵ်းၽွင်ပၵ်လတ်သိင်မေႃး၊တၵ်းၽွတ်မႃးထိဝ်၊လ'ယင်၊ ၼွၼ်းယူၼုင်းဢူၶၼ်ပိၼ်
ထိဝ်သ'လိုၵ်ၸျိဝ်းၽွ'ထိၼ်သွ'၊ႁူပေႃးလင်းလိဝ'လႆလွ'၊ထွႆးႁူဝၼ်းပီ၊ ၵႃးၼ'ၵိတ်းထတ်ယတ်ပေႃးဝ'၊ ၵူႈၶႃႁဝ်းဢႆ
ပေႃးလီ၊ႁၵ်းတုပ် သွင်ၵုံး၊လွင်ၼိုဝ်းလုၵ်ဢွၼ်ယႆၼွၼ်းၼိဝ်ၵင်ဝၼ်း၊ႁဝ်းၶႃၵိတ်းယွၼ်၊ ၼိၼ်ၼင်လေႃလီပိၼ်ၶိၽွတ်မႃး
တီးမူးၵိၵ် ၵိတ်းယတ် လူးၵွၼ်၊ၽိုင်းလၵ်ယိၼ်ၵိတ်း၊တိၼ်ထိဝ်ၵိယႃပိတ် ဢၼ်ၵိတ်း၊ ထွႆးၵပ်တေႃးၸျၶဝ်းပင်၊ လိုင်တေႃ
လိဝ်ၼၼ်၊

Nawn: kaw; nawn: taa.ı look; hkam: paw; hseng kon: ı nawn: kaa; nou: taw: laa, yaa. ı oo, hpawt, hsawng: waa. taa. mon: ı /sung hou; lap: li ı aa; myo: hsen purng pei: yeng: lawng; tang: hki ı yan hpak; kai kaa: ı hou; an look; hkam: paw; hao: me; hao: nai. ı hkur: lawng; tang: mai; wat: ı hpit: nao hpyaa: sung hu; wooei: kaiı Hu; paw:lap: li hpaw:hpaw:sur. myo: nai ı nou: wang; hurn: toop; lang laa: ı yaa, pan hou;an paw;me; mou:sao;hsawng paa:ıyin:hsook. noong:kaa; nou: souı nawn: kaw nawn:taa.ı pan: laa: kyi; tam: mou ı hawm kaa: to: hsing. ai nan: ı nawn: nou: hawng; hurn: ı oot, si, hkap. pein tan: ı mi: paa; teng: pawk;hoo:peieı nawn:kaw nawn:taa.ı look;hkam: paw;kon:leio hseng hak.sou hkaw:ı yam:an me; sai;long: nam. yei hkyo: ı hkao: mur; wan; hkam; haa lap. te: loi ı kam: awn, nung; it: noi ı hkam: me; sai: hak. tei maa: ı hou an yurn. sou yurn. hkaw:ı look; sai: paw; hsawn lat; ne pyaw:ı hkur: me; sai: hpai; long: nam,

yo an me: hao: am, purng, lat; ne long: nawng: sai: hkam: hsook. noong: yoong; nou: waang; sou saw: : yo an me: hao: am, purng, lat; ne paw; law: look; laa 'paa:: sang, waa; pyaw: kaa: hpak; tan: yan: yo an me; hao: wai. poi, pat; heit:nan:tang: paw; sai: hsam. tak: lat; hkwai: sai: awn, nai. man: hai; nam myaa: sawm: me; hang : hseng: kam: nai. paw; sai: hsam. tak: lat; hkwai: meng: sai: look; hsooei: lurt; sou paw; pei maw: : nawn: kaw; nawn: yoo, hou; lap: wai. li hkyaw: sung : purn; paw: yawng; am: waa;: sai: nai. kon: li : an waa; hsip: purng hpei: yeng: : lanug; tang: hki wooei: hpak; yan kaa: : tang; ao hin. mat:: hurt; yoong: sang; hkoop: look; sai: paw; laa paa: heit: : saa. heit: hki : paw; tak: heit: pan hsoot: awn, : wet.kaa, kang; weng: mon: sung : hou; sai: look; hkam: paw; lap: li yein wai. nou: wang; sou saw: ' kam:awn, nung, hkam: me; sai: hsam. tak: hawng. pak, lat; hseing maw: : tak: hawt; maa: hpeau : sai: yang: nawn: yoo, nou: oo, hkan; pein hteau : hsai surk; kyo: hoi; hpen hsoi: : hou; paw: lap: li wai sou soi: sawm: koo; wan:'pi: kam: nai. kut: htat, yat. paw: wai. : kwam: hkaa; hao: am; paw: li : hak: top. hsawng kam: : Lawng; hkur: look; awn, yam; nawn: mur; kang wan: : hao: hkaa; kut: yawn : murn nang, law, li, purn; hki, hawt; maa: ti; him: kik. kut: yat. loo: kawn : nying: sak; yein kut: : tin htip, ki, yaa, pit. ao kut: : sawm: kap; te: hkyaa. hkao: pang : sung taw; lei naw;:

ၶွၼ်းၶေႃ;ၶွၼ်းတႃ.၊ လုၵ်;ၼ်ႈပေႃ;သိင်ႁူၼ်း။ ၶွၼ်းၽႃ;ၼိုင်းတေႃးလႃ,ယႃ.၊ႁူ,ၸွတ်;သွင်းဝႃ.တႃမူၼ်း။ ၶွၼ်းၽႃ;ၼိုင်းတေႃးလႃ,ယႃ ၊ လုၵ်;ၼ်ႈပေႃ;ႁဝ်းၸဝ်;ႁဝ်းၼႆႉ၊ လိုၼ်ၾႃ;လပ်းထိုး၊ ဢႃ;မျႃးသိုၼ်ပိုင်ၼေႃးယိုင်းလွင်;တင်းဢီ၊ ယၼ်ၸၵ်;ၵ'ၵႃးမႃႇဢၼ်;လုၵ်;ၼ်ႈပေႃ;ႁဝ်းၸဝ်;ႁဝ်းၼႆႉ၊ ၶိုဝ်ႇမျႃးၼေ'၊ၼိုင်းဝင်;ႁူမ်း ၼူဝ်းလွင်;တင်းမ';ဝတ်း၊ ၽိတ်းၼၵ်ႉႁူမ်းလိုင်ၶုၵ်;ဝူၸႂ်းၵ'၊ ၶုၵ်;ပေႃးလပ်းလိူဝ်ႈလဵဝ်ႈၵူဝ်ႇမျႃးၼေ'၊ၼိုင်းဝင်;ႁူမ်း ၼူဝ်းလွင်;တင်းမ';ဝတ်း၊ ၽိတ်းၼၵ်ႉႁူမ်းလိုင်ၶုၵ်;ဝူၸႂ်းၵ'၊ ၶုၵ်;ပေႃးလပ်းလိူဝ်ႈလဵဝ်ႈ ၸိုဝ်ႈမျႃးၼေ'၊ ၼိုင်းၼုင်; ၶွၼ်းၶေႃ;ၶွၼ်းတႃ.၊ တုပ်;လင်လႃး၊ ယႃ,ပၼ် ႁႃ;ဢၼ်ပေႃ;လေႃးၸမ်;ၼိုးလၵ်;သွင်ပႃး၊ယိမ်းသုၵ်.ၼုင်းၽႃ;ၼိုင်းလို၊ၶွၼ်းၶေႃ;ၶွၼ်းတႃ.၊ ပၼ်းသႃးၵိ;ထံးၼို၊ ၽွၵ်ႃ;တူဝ်းသိုင်ဢႃ'ၼၼ်း။ ၶွၼ်းၼိုင်းၽွင်;ႁူမ်း၊ဢုတ်,လီ,ၶဝ်.ၸိၼ်တၼ်း၊ ၼီးပတိုင်းပွၵ်;ႁူးၼိၵ်၊ ၶွၼ်းၶေႃ;ၶွၼ်းတႃ.၊ လုၵ်;ၼ်ႈပေႃ;ႁူၼ်းထိုၵ်သိင်ႁၵ်.လိုၶေႃး၊ယႆႉဢၼ်ၸမ်;လ'းၽေ';လူင်းၼ်ႈယေႃႇမျႃးၼီး၊ ၶဝ်းမူဝ်ႇဝၼ်း။ ၶ်;ႁႃ ထပ်.ၸတ်းလွ'၊ ၵႂ်းၶွၼ်,ၼိုင်,ၵိတ်းၼွ'၊ ၼ်ႈၸမ်;လ'းႁၵ်.တေႃမႃး၊ ႁႃ;ဢၼ်ယူဝ်ႇၼ်ႉလိုယူဝ်ႇၼ်ႉၶေႃး၊ ယူဝ်ဢၼ်ၸမ်; ႁဝ်းၵႂ်,ပူဝ်င်,သတ်;ၸၼ်ပျႃးၵႃးၼၵ်;တၼ်းယၼ်၊ ယူဝ်ဢၼ်ၸမ်;ႁဝ်းဝႄ'ဝ', ၶိတ်;ၵိတ်းၼၼ်း၊ တင်းပေႃ;လေႃးလုၵ်;လႃ ပႃး။ လင်,ဝႃ;လ'းၶွၼ်,ၼ'မၼ်းႁ';ၼ်မျႃးလွႆးၸမ်;ႁဝ်းသိင်။ ၵႂ်းၼ'ပေႃ;လ'းသုံတၵ်းလတ်;ၵႂ'းၶိင်၊လ'းလုၵ်;သူၸႂ်း လူဝ်တ်;လိုပေႃ;ၼေၼေႃး။ ၶွၼ်းၶေႃ;ၶွၼ်းယူ,ႁႃ;လင်းဝ'လိၵ်ႈမျႃးလိုင်၊ ပူဝ်ၼ်;ပေႃးယွင်;ၵႂ်းဝႃ;၊ လ'းၼ'ႁူၼ်းထိုး ဢၼ် ဝႃ;သိုင်းပိုင်ၼေႃးယိုင်း၊ လွင်;တင်းၼီႁူၸႂ်းၸၵ်;ယၼ်ၽႃး၊ တင်;ဢၼ်ႁႃၼ်ႉမတ်း၊ ၵူဝ်တ်;ယုင်းလင်;ၶုပ်းလုၵ်;လ'းပေႃ;လႃ ပႃး၊ႁႄတ်းလႃ.ၵိတ်းဝီ၊ပေႃ;တၵ်းႁႄတ်းပၼ်သုတ်းၶွၼ်,၊ႁႄတ်.ၽႃ,ၽင်;ဝိင်းမူၼ်းလိုင်၊ႁႃ;လ'းလုၵ်;ၼ်ႈပေႃ;လင်းလိၵ်ယၵ်ႉ ဝ'ၼိုင်းဝင်;လိုလေႃး။ၵႂ်းၶွၼ်,ႈ;ၼ်းၸမ်;လ'းသုံတၵ်းၽွင်ပၵ်,လတ်;သိင်မေႃး၊တၵ်းႁွတ်;မူးၸိဝ်၊လ'းယင်းၶွၼ်းယူ,ၼိုင်း ႁူ,ၶၼ်;ၸိၼ်ထိဝ်သ'လူၵ်;မျႃးႁွ';ၽိုလ်သွ'။ ႁႃ;ပေႃးလင်းလိဝ်'လိုလွ'း၊လွႆး ႁူ;ဝၼ်းဝီ၊ၵႂ်းၼ'ၵိုတ်းထတ်,ယတ်.ပေႃး ဝ'၊ၵူးၶႃ;ႁဝ်းၶႆ;ပေႃးလီ၊ ႁၵ်းတူဝ်.သွင်ၵႂ်း၊လွင်;ၼူဝ်းလုၵ်;ၶွၼ်,ယႆ;ၶွၼ်းမူဝ်.ၽင်ဝၼ်း၊ ႁဝ်းၶႃ;ၵိုတ်းယွၼ်,၊ မူဝ်ၼ်ၼင်,လေႃ,လီ,ပူဝ်ၼ်;ၵိ,ၽွတ်;မႃးတိ;ႁ်းၵိၵ်.ၵိုၵ်းယတ်.လူးၵွၼ်,၊ၸိုင်းလၵ်;သိၵ်ၵုၵ်း၊ၼိၼ်သိပ်,ၵိ,ယႃ,ပိတ်. ဢဝ်ၵိုတ်း လွႆးၵပ်;ၸတ်းၸႃ.ၶဝ်းပင်၊လိုင်းတေႃ;လိဝ်ၼေႃ;။

အိပ်ရင်လဲအိပ်ပါတော့ ဘေဘေ့သားချွဲ ပုခက်ထဲမှာအိပ်နေတာအိပ်ပျော်အောင်အိပ်ပါ၊ စိတ်သောကဖြစ်မဲ့ ဘေးရန်အပြာပြာမှကင်းဝေးပါစေ။ မိဘများရဲ့သားချွဲပဟာ၊ နှာစေးခြင်း ဖျားနာခြင်းအစရှိသောရောဂါများကင်းရှင်းပါစေ၊ အိမ်ဂေဟာအတွင်းမှာနှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်အိပ်ပျော်ပါစေ၊ မိဘနှစ်ပါးစိတ်ကို အနှောက်အယှက်မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ အိပ်ရင်လဲအိပ်ပါတော့၊ ကတိုးအနံ့မွှေးကြိုင်တဲ့ ပန်းလိုသားကလေး၊ လေသာပြတင်းရှိတဲ့ ဒုတ်တိုက်အတွင်းအိပ်နေလိုက်၊ အိပ်ရင်လဲအိပ်ပါတော့ ဘေဘေ့တဦးတည်းသောကျော့်မြတ်ရတနာချစ်သား၊ နေ့ဝင်ရီတရောမေမေရေချိုးသွားတဲ့ အချိန်၊ တအောင့်လေးငိုကြွေရင်သားကိုချစ်တဲ့ မေမေပြန်လာလိမ့်မယ်၊ သည်းခံလျက်နှင့်စောင့်ပါ၊ သို့တည်းမဟုတ်မေမေမပြောဘဲခွဲခွါသွားကောင်းသွားမယ်၊ သားနှင့်

ဘေဘေနဲ့ သားကိုမေမေကမြင်သွားလိမ့်မယ်၊ဒါကြောင့်မေမေနောက်ကို သားကလိုက်ပို့တာပါဘဲ။ ဒီတခါဘေဘေက သား
နားလည်အောင် ပြောပြမယ်၊ ဘေဘေရင်သွေးတိတ်ပါတော့၊ သူတပါးက-တယ်ကောင်းတဲ့ကလေးဘဲလို့ ချီးမွမ်းလောက်
အောင်၊အိပ်ရင်လဲကောင်းကောင်းအိပ်ပါ၊ စိတ်ပူပင်စရာဘေးအဖြာဖြာမှဝေးကွာစေရန်၊သားအား ဖြုတ်၊ချွေးလေး၊ကြမ်းပိုးမဲ့
ခြင်တို့ကိုက်ခြင်းမှကင်းလွတ်စေရန်၊သားချွဲနှစ်နှစ်ပြုံးပြုံးအိပ်ပျော်စေရန်၊ဘေဘေခြင်ထောင်ကလေးနှင့်ထောင်ပေးပါမယ်
မကြာခင်ဘဲသားရဲ့မေရောက်လာလိမ့်မယ်၊သားကလေးအတွက်ကြိုးနှင့်ဆိုင်းထားတဲ့ ပုခက်တဲအိပ်လျက်၊နေ့စဉ်ရက်ဆက်အိပ်
ပျော်အောင်အိပ်ပါ၊ဤတွင်ရပ်တန့်ပါဦးမယ်၊ကျွန်ုပ်စကားအဆင်မပြေ၍ခေါက်ချိုးထားပါဦးမယ်၊နေ့လည်အိပ်လေ့ရှိတတ်သော
ခလေးများအကြောင်းရပ်နားပါဦးမယ်၊ဂိတ်နားရောက်လာတဲ့ လော်ရီကားကိုရပ်တန့်သလို၊စက်ကိုရပ်ပြီးထားမယ်၊ဒီယာနင်း
လျက်ရပ်တန့်စေပြီး၊ဂါတ်တဲတွင်အခုစခန်းချပါတော့မယ်။

(၅၂) မွၵ်တၵမွၵ်။

မွၵ်ၵံ့ၵေႃ	Mawk, kam. kaw;	မွၵ်,ၵံ့,ၵေႃ,	ကန့်ကော်ပန်း။
မွၵ်ၵင်ဝၼ်း	Mawk, kang wan;	မွၵ်,ၵင်ဝၼ်း	နေကြာပန်း။
မွၵ်ၵၢၼ်းငွၵ့်	Mawk, kan: ngawk.	မွၵ်,ၵၢၼ်းငွၵ့်	နှင်းပန်း။
မွၵ်ၵတီပႃ	Mawk, kaa; ti, paa,	မွၵ်,ၵႃ;တီ,ပႃ,	ကဏ္ဍိပါပန်း။
မွၵ်ၵဝ်း	Mawk, kao:	မွၵ်,ၵဝ်း	ဒန်းပန်း။
မွၵ်ၵၼ်တမႃ	Mawk, kan, taa, maa,	မွၵ်,ၵၼ်,တႃမႃ,	ဂန္ဓမာပန်း။
မွၵူင်းၵင်း	Mawk, kong: kang:	မွၵ်,ၵူင်းၵင်း	ကန့်ပလူပန်း။
မွၵ်ၵူင်းၵွၵ်	Mawk, kong: kwak;	မွၵ်,ၵူင်းၵွၵ်;	ကုလားမြက်စိ။
မွၵ်ၵိပ်မလမ်	Mawk, kyip, maa. lam	မွၵ်,ၵိပ်,မႃ့လမ်	အောက်မဲ့ညို။
မွၵ်ၵိပ်မၽိူၵ်	Mawk, kyip, maa. hpurk,	မွၵ်,ၵိပ်,မႃ့ၽိူၵ်,	အောက်မဲ့ဖြူ။
မွၵ်ၵင်ၶွင်	Mawk, kang hkawng;	မွၵ်,ၵင်ၶွင်;	ခွါညိုပန်း။
မွၵ်ၶႂႃၺူဝ်	Mawk, hkwa, nyo,	မွၵ်,ၶႂႃ,ၺူဝ်,	ခွါညိုပန်း။
မွၵ်ၶဝ့်တဵၵ်	Mawk, hkao; tek,	မွၵ်,ၶဝ်;တဵၵ်,	ကြက်ရုံးပန်း။
မွၵ်ၶဵမ်ၽိူၵ်	Mawk, hkyem hpurk,	မွၵ်,ၶဵမ်ၽိူၵ်,	မျက်နှပန်းဖြူ။
မွၵ်ၶမ်း	Mawk, hkam:	မွၵ်,ၶမ်း	သန့်ဇင်ပန်း
မွၵ်ၶဵမ်လႅင်	Mawk, hkyem leng	မွၵ်,ၶဵမ်လႅင်	မြတ်နှပန်းနီ။
မွၵ်ၶေႃလီ	Mawk, hkye, li,	မွၵ်,ၶေႃ,လီ,	ချယ်ရီပန်း။
မွၵ်ၶတ်တႃ	Mawk, hkat; taa,	မွၵ်,ၶတ်;တႃ,	ခတ္တာပန်း။
မွၵ်ၶရႃ	Mawk, kaa, raa,	မွၵ်,ၶႃ,ရႃ,	ခေါင်းလောင်းပန်း။
မွၵ်ၶေႃလႃး	Mawk, hkye; laa:	မွၵ်,ၶေႃ;လႃး	ချယားပန်း။
မွၵ်ၶွင်းလွင်း	Mawk, hkawng: lawng;	မွၵ်,ၶွင်းလွင်း	ခေါင်းလောင်းပန်း။

မွၵ်ၶမ်းၶွႆ	Mawk, hkam: hkoi;	မွၵ်,ၶမ်းၶွႆ;	စွယ်တော်ပန်း၊သစ္စာရွေ၊
မွၵ်ၶႃၵွင်း	Mawk, hkaa kong:	မွၵ်,ၶႃၵူင်း	ဆီမီးတောက်ပန်း၊
မွၵ်ၶိင်းၶဵမ်	Mawk, hkyeng: hkyeim	မွၵ်,ၶိင်းၶဵမ်	ခန်းတောက်၊
မွၵ်ငႃးၸင့်	Mawk, ngaa: sang.	မွၵ်,ငႃးၸင့်	ဆင်စွယ်ပန်း။
မွၵ်ၸမ်ၶမ်း	Mawk, sam hkam:	မွၵ်,ၸမ်ၶမ်း	စကားဝါစကယ်ပွင့်၊
မွၵ်ၸမ်ငိုၼ်း	Mawk, sam ngun:	မွၵ်,ၸမ်ငိုၼ်း	စကားဖြူ၊
မွၵ်ၸူၵႃ	Mawk, soo, kaa,	မွၵ်,ၸူ,ၵႃ,	စူကာပွင့်။
မွၵ်ၸမ်ၶဵဝ်	Mawk, sam hkyeio	မွၵ်,ၸမ်ၶဵဝ်	စကားစိမ်း၊
မွၵ်ၸမ်ၵႃး	Mawk, sam kaa:	မွၵ်,ၸမ်ၵႃး	စကားပွင့်။
မွၵ်ၸမ်ပေ	Mawk, sam pe,	မွၵ်,ၸမ်ပေ,	စပ္ပါယ်ပန်း၊
မွၵ်ၸၼ်းၵူး	Mawk, san: koo:	မွၵ်,ၸၼ်းၵူး	စန္ဒကူးပန်း၊
မွၵ်ၸီတႃၵူ	Mawk, si, taa, koo,	မွၵ်,ၸီ,တႃ,ၵူ,	သီတဂူပန်း၊
မွၵ်ၸႃလိတ်း	Mawk, saa; lit:	မွၵ်,ၸႃ;လိတ်း	ဒေါင်းတလိတ်၊
မွၵ်ၸႃတိၽူဝ်	Mawk, saa, ti. hpo,	မွၵ်,ၸႃ;တိ့ၽူဝ်,	ဇဒိတ်ဒိပွင့်၊
မွၵ်ၸႃလၼ်း	Mawk, saa; lan:	မွၵ်,ၸႃ;လၼ်း	ပြည်းပင်ပန်း၊
မွၵ်ၸိုၼ်းဝၼ်း	Mawk, surn: wan:	မွၵ်,ၸိုၼ်းဝၼ်း	နေကြာပွင့်။
မွၵ်သႃပေ	Mawk, hsaa; pei,	မွၵ်,သႃ;ပေ,	သပြေပန်း။
မွၵ်သိတ်ၸႃ	Mawk, hseit; saa,	မွၵ်,သိတ်;ၸႃ,	သစ္စာပန်း၊
မွၵ်သွင်တေႃၵူး	Mawk, hsawng, taw, koo:	မွၵ်,သွင်,တေႃ,ၵူး	ဆောင်တော်ကူးပန်း။
မွၵ်သႆၶၼ်	Mawk, hsai hkan	မွၵ်,သႆၶၼ်	နှယ်စစ်၊
မွၵ်သီၽုင်း	Mawk, hsi; hpoong:	မွၵ်,သီ;ၽုင်း	ဒိပ်မွှေးပန်း၊
မွၵ်သရပ်ၽီ	Mawk, hsaa; rap; hpi,	မွၵ်,သႃ;ရပ်;ၽီ,	သရဖီ၊
မွၵ်သရပ်ၽီလူး	Mawk hsaa; rap; hpi loo:	မွၵ်,သႃ;ရပ်;ၽီလူး	ဆိပ်ဘီလူး၊ဆလပ်ဘီလူး။
မွၵ်သင်ႁႃ	Mawk, hsang haa.	မွၵ်,သင်ႁႃ.	သမကပန်း၊ပင်ခကြီး။
မွၵ်သွၼ်	Mawk, hsawn.	မွၵ်,သွၼ်,	ထံမာလမ်း။
မွၵ်သၼပ်ၶႃး	Mawk, hsaa, nap; hkaa:	မွၵ်,သႃ;ၼပ်;ၶႃး	သနပ်ခါး၊
မွၵ်သွႆလႆလိင်	Mawk, hsoi; lai; leng	မွၵ်,သွႆ;လႆ;လိင်	ကြေခေါင်းရမ်း၊
မွၵ်သဵဝ်ၽိူၵ်	Mawk, hseio; hpurk,	မွၵ်,သဵဝ်;ၽိူၵ်,	ပလံဖြူ၊
မွၵ်သဵဝ်လိင်	Mawk, hseio; leng	မွၵ်,သဵဝ်;လိင်	စွယ်တော်ပန်း၊
မွၵ်သွႆပၼ်းလိင်	Mawk, hsoi; pan: leng	မွၵ်,သွႆ;ပၼ်းလိင်	ခါနီ။
မွၵ်သွႆပၼ်းၽိူၵ်	Mawk, hsoi, pan: hpurk,	မွၵ်,သွႆ;ပၼ်းၽိူၵ်,	ခါဖြူ၊
မွၵ်တတိင်းမူၺ်း	Mawk, taa. teng: mooei:	မွၵ်,တႃ့တိင်းမူၺ်း	တတိုင်းမွှေး။

မွၵ်တေႃးၼႃ	Mawk, taw: naa.	မွၵ်,တေႃးၼႃ.	ဒေါနပန်း။
မွၵ်တုံမႂ်	Mawk, toom; mai	မွၵ်,တုံ,မႂ်	မညှိုးပန်း။
မွၵ်တိၼ်ၶွင်	Mawk, tin hkawng;	မွၵ်,တိၼ်ၶွင်;	(ပန်းတမျိုး။)
မွၵ်တေႇတႃဝႃ	Mawk, tei, taa, waa,	မွၵ်,တေႇ,တႃ,ဝႃ;	ဇီဇဝါပန်း။
မွၵ်တင်မူဝ်ဢွၼ်	Mawk, tang; mou awn,	မွၵ်,တင်;မူဝ်ဢွၼ်,	ပထုဘတ်တုဆိပ်၊
မွၵ်ၼင်းမိၽႃးရႃး	Mawk, nang: mi, hpaa: raa:	မွၵ်,ၼင်းမိ,ၽႃး;ရႃး	ညမွှေးပန်း။
မွၵ်ၼင်းပၼ်း	Mawk, nang: pan:	မွၵ်,ၼင်းပၼ်း	နှင်းပန်း။
မွၵ်ၼင်းၼၢင်	Mawk, nang: naang;	မွၵ်,ၼင်းၼၢင်;	ဝဝယ်ရှူ၊
မွၵ်ၼိင်းသီ	Mawk, neng: hsi,	မွၵ်,ၼိင်းသီ,	နှင်းဆီပန်း၊
မွၵ်ၼိဝ်	Mawk, nioo.	မွၵ်,ၼိဝ်	လက်ပန်ပွင့်၊
မွၵ်ၼုၼ်းၶမ်း	Mawk, non: hkam:	မွၵ်,ၼူၼ်းၶမ်း	နန်းလုံးကြိုင်၊
မွၵ်ၼႃၵတ်	Mawk, naa: kat;	မွၵ်,ၼႃ,ၵတ်;	နဒါးကတ်ပန်း။
မွၵ်ၼုမ်းဝူဝ်း	Mawk, nom: wo:	မွၵ်,ၼူမ်းဝူဝ်း	စင်ဆင်ပွင့်။
မွၵ်ၼုတ်မဵဝ်း	Mawk, not, meau:	မွၵ်,ၼူတ်,မဵဝ်း	မိန်ပန်း၊
မွၵ်ပုတ်	Mawk, poot;	မွၵ်,ပုတ်;	(ပန်းတမျိုး။)
မွၵ်ပဝ်း	Mawk, pao:	မွၵ်,ပဝ်း	အင်ကြင်းပန်း။
မွၵ်ပၼ်းသေႇ	Mawk, pan: hsei;	မွၵ်,ပၼ်းသေႇ	ဂေါ်သန့်ဇင်ပန်း။
မွၵ်ပၼ်းတေႃ	Mawk, pan: taw	မွၵ်,ပၼ်းတေႃ	သစ်ခွပန်း။
မွၵ်ပိတ်း	Mawk, peit;	မွၵ်,ပိတ်း	ဧကတိုး။
မွၵ်ၽီလူး	Mawk, hpi loo:	မွၵ်,ၽီလူး	ဆိပ်ဘီလူး။
မွၵ်ၽေးၵႃတူဝ်း	Mawk, hpe: kaa; to:	မွၵ်,ၽေးၵႃ;တူဝ်း	ဗဲကတိုး။
မွၵ်ၽႃးဢွၼ်	Mawk, hpaa: awn,	မွၵ်,ၽႃးဢွၼ်,	ပန်းညို၊
မွၵ်ၽႃးၽိူၵ်	Mawk. hpaa: hpurk,	မွၵ်,ၽႃးၽိူၵ်	ထောလပတ်။
မွၵ်ၽၵ်းပိင်ၽိူၵ်	Mawk, hpak: ping; hpurk,	မွၵ်,ၽၵ်းပိင်;ၽိူၵ်,	ဖက်ပင်ဖြူ၊တခွက်ဖြူ၊
မွၵ်ၽၵ်းပိင်လိင်	Mawk, hpak: ping; leng	မွၵ်,ၽၵ်းပိင်;လိင်	ဖက်ပင်နီ၊
မွၵ်မူးလေႇ	Mawk, moo: lei:	မွၵ်,မူးလေႇ	မြတ်လေးပန်း။
မွၵ်မႂ်လိင်	Mawk, mai, leng	မွၵ်,မႂ်,လိင်	ခေါင်ရမ်းနီ၊
မွၵ်မိၼ်ႉသႃလင်	Mawk, min. hsaa; lang;	မွၵ်,မိၼ်ႉသႃ;လင်;	ပန်းလဲ။
မွၵ်မႂ်ၽိူၵ်	Mawk, mai, hpurk,	မွၵ်,မႂ်,ၽိူၵ်	ခေါင်ရမ်းဖြူ၊
မွၵ်မၼ်းၶျေ	Mawk, man: hkye	မွၵ်,မၼ်းၶျေ	သစ္စာပန်း၊
မွၵ်လိင်းညင်း	Mawk, ling: nyang:	မွၵ်,လိင်းညင်း	လေးညှင်းပွင့်၊
မွၵ်ဝၼ်းဝႂ်	Mawk, wan: wai,	မွၵ်,ဝၼ်းဝႂ်,	နေကြာပန်း၊

မွၵ်ဝုဝ်	Mawk, wo	မွၵ်,ဝူဝ်	ကြံပွင့်၊
မွၵ်ဝႆးဝၼ်း	Mawk, wai: wan:	မွၵ်,ဝႆးဝၼ်း	မန္တူပန်း။
မွၵ်ဝႆးဝၼ်းၽိူၵ်	Mawk, wai: wan: hpurk,	မွၵ်,ဝႆးဝၼ်းၽိူၵ်,	မန္တူဖြူ၊
မွၵ်ဝႆးဝၼ်းလႅင်	Mawk, wai: wan: leng	မွၵ်,ဝႆးဝၼ်းလႅင်	မန္တူနီ။
မွၵ်ႁမ်ႁွၵ်	Mawk, ham hawk;	မွၵ်,ႁမ်ႁွၵ်;	တောပန်းဥ။
မွၵ်ႁွၼ်ၵႆ	Mawk, hawn kai,	မွၵ်,ႁွၼ်ၵႆ;	ကြက်မောက်ပန်း။
မွၵ်ႁဵဝ်းငိုၼ်း	Mawk, hyeio: ngun:	မွၵ်,ႁဵဝ်းငိုၼ်း	ငွေကုန်မင်းပန်း။
မွၵ်ႁဵဝ်းၶမ်း	Mawk, hyeio: hkam:	မွၵ်,ႁဵဝ်းၶမ်း	ရွှေကုန်မင်းပန်း၊
မွၵ်ႁွၼ်ၼႃးၵႃး	Mawk, hawn naa; kaa:	မွၵ်,ႁွၼ်ၼႃ;ၵႃး	နဂါးပန်း။
မွၵ်မၼ်းၶဵလိူင်	Mawk, man: hkye lurng	မွၵ်,မၼ်းၶဵလိူင်	သစ္စာကြီးပန်း၊
မွၵ်မၼ်းၶဵလမ်	Mawk, man: hkye lam	မွၵ်,မၼ်းၶဵလမ်	သစ္စာနုက်၊
မွၵ်မၢၵ်ႁိၼ်ပင်လႆ	Mawk, maak, hin pang, lai,	မွၵ်,မၢၵ်ႁိၼ်ပင်,လႆ,	တောကသစ်ပွင့်။
မွၵ်ဢႃသႃဝႃတီ	Mawk, aa, hsaa, waa; ti,	မွၵ်,ဢႃ,သႃ.ဝႃ;တီ,	အာသဝတီ။
မွၵ်ဢဝ်	Mawk, ao	မွၵ်,ဢဝ်	မာလာပန်း၊ဒေါက်တာဖူး၊

(၅၃) တႆးၼႆးထႆၼႃးယူ။

တႆးၼႆးထႆၼႃးယူ	Tai: nai: htai naa: yoo,	တႆၼႆးထႆၼႃးယူ,	မိုးနဲ့ရှမ်းလယ်ထွန်နေသည်၊
ၼႃးမၼ်းဢမ်ပေႃးၵွင်	Naa: man: am, paw: kwang;	ၼႃးမၼ်းဢမ်,ပေႃးၵွင်;	၎င်း၏လယ်သိတ်မကျယ်။
လုၵ်သႆးႁေႃၵႂႆးမႃး	Look; sai; haw; kwai: maa:	လုၵ်;သႆးႁေႃ;ၵႂႆးမႃး	၎င်း၏သားကျွဲမောင်းလာ၏၊
ပေႃလုၵ်သွႆၵၼ်ထႆ	Paw; look; soi; kon htai	ပေႃ;လုၵ်;သွႆ;ၵၼ်ထႆ	သားအဘလယ်ထွန်နေ၏။
ဝႆးသေထႆၼႃးယဝ်ႉ	Wai: hsei htai naa: yao.	ဝႆးသေထႆၼႃးယဝ်ႉ	လယ်ထွန်ပြီးသောအခါ၊
ဝၼ်းၵုၼ်းမႃးသွမ်ၶဝ်	Wawn:kon:maa:hsawm;hkao	ဝၼ်းၵုၼ်းမႃးသွမ်;ၶဝ်;	လူအများဘိတ်၍လယ်စိုက်၏၊
ၼမ်ႉၼႃးၽိူၵ်တိူၼ်းတိူၼ်း	Nam.naa:hpurk,turn:turn:	ၼမ်ႉၼႃးၽိူၵ်,တိူၼ်းတိူၼ်း	လယ်ထဲမှာရေများဖွေးနေ၏၊
ထူဝ်ႇတိူၵ်ၵႃသွမ်ၵၼ်	Htooei;turk,kaa;hsawm;kan	ထူဝ်ႇ;တိူၵ်,ၵႃ;သွမ်;ၵၼ်	ကောက်ပင်နုတ်ပြီးစိုက်ကြ၏၊
ယူဢမ်ႁုင်ဢမ်ၼၼ်း	Yoo, am, hung am, nan:	ယူ,ဢမ်,ႁုင်ဢမ်,ၼၼ်း	မကြာမြင့်မှီ၊
တုၼ်ၶဝ်ၶဵဝ်တင်းတွင်	Ton;hkao;hkyeio tang: tong;	တုၼ်;ၶဝ်;ၶဵဝ်တင်းတွင်,	လယ်တခုလုံးစပါးများစိမ်းနေ၏၊
ၶွၼ်ၼမ်ႉမၼ်းလိၼ်လီ	Hkawn, nam. man: lin li	ၶွၼ်,ၼမ်ႉမၼ်းလိၼ်လီ	မြေဩဇာကောင်း၍။
ႁွင်းၶဝ်ငွင်းပဵၼ်ဢွၵ်	Hong:hkao; ngong:pen awk,	ႁွင်းၶဝ်;ငွင်းပဵၼ်ဢွၵ်,	စပါးနှံများပေါ်ထွက်လာ၏၊
ၼုၵ်ႉသွၵ်ၼုၵ်ႉၵူးလူဝ်ႇ	Nok. sawk, nok. ku: lou	ၼုၵ်ႉသွၵ်,ၼုၵ်ႉၵူးလူဝ်ႇ	စာကလေးချိုးငှက်အစရှိ။
လွင်းတဝ်လႆပူဝ်ႉပုတ်း	Long: tao lai; pou. put:	လွင်းတဝ်လႆ;ပူဝ်ႉပုတ်း	ဖျက်ဆီး၍စောင့်ပြီးနေရ၏။
ဢွၵ်ႁဵင်လဵင်ႉၶႆမႃး	Awk, heng; leng. hkai, maa:	ဢွၵ်,ႁဵင်;လဵင်ႉၶႆ,မႃး	နွေးဦးပေါက်လာသောအခါ၊

ပႃးၶဵဝ်းပတ်ၶဝ်ၵၢၼ်	Paa: hkyeio: pat, hkao; kan	ပါးခြိဝ်းပတ်,ခဝ်;ကန်	စပါးရိတ်ရန်တံစဉ်ယူလာသည်။
မုင်တူၺ်းသၢႆတႃ	Moong; tooei: hsai taa	မုင်;တူရွီးသုတ်းသ'တါ	မျက်စိတဆုံးကြည့်လိုက်လျှင်၊
လႆႁၼ်ပုမ်ၶဝ်ၵိုပ်	Lai;han poom,hsoot: hkao; kurp	လ';ဟန်ပုံ,ခဝ်;ကိုပ်;	ကောက်သိုင်းပုံကြီးကိုမြင်ရ၏။
ၶိင်ယိပ်ၶိင်ပေႃၶဝ်	Hkying, yeip, hkying, paw. hkao	ခိင်,ယိပ်,ခိင်,ပေါ့,ခဝ်;	စပါးနှင်းနှယ်ရသောအချိန်၊
ဢဝ်လေႃတေႃသွင်းယေး	Ao law. taw. hswang: yei:	အဝ်လေါ့တေါ့သွင်းယေး	စပါးကိုကျီထဲသွင်းရန်တင်လာ၏
လိၼ်မိူင်းႁပ်သိုဝ်ၽၼ်း	Lin murng: hap, sur. hpan:	လိန်မိုင်းဟပ်,သိုဝ့်ဖန်း	မျိုးစေ့ကိုထမ်းနေသောကမ္ဘာ။
ၽုၵ်သွမ်သၢင်ၵေႃငၢႆ	Hpook, hsawm; hsang kaw; ngai	ဖုက်,သွံ;သင်ကေါ်;ငႆ;	ဘာပင်စိုက်စိုက်လွယ်ကူသည်။
မိူင်းတႆးမိူင်းၽုၵ်ၶဝ်	Murng: tai: murng: hpook, hkao	မိုင်းတႆးမိုင်းဖုက်,ခဝ်;	ရှမ်းပြည်စိုက်ပျိုးတိုင်းပြည်ဖြစ်၏
ၸဝ်လူဝ်လၵ်းလႆၵိၼ်	Sao; lou lak: lai; kyin	လဝ်;လှိုလက်းလ';ကိန်	အမြင်ကျယ်သူတိုင်းစားရသည်။

(၁၄) မၵ်တၵမၵ်။

မၵ်ၵိလ်	Maak, kyen	မာက်,ကီလ်	နခွဲသီး။
မၵ်ၵိင်း	Maak, kyeng:	မာက်,ကိင်း	မကျည်းသီး၊
မၵ်ၵွင်ႉၵိင်း	Maak, kawng. kyeng:	မာက်,ကွင့်ကိင်း	သလဲသီး။
မၵ်ၵႃ	Maak, kaa,	မာက်,ကါ,	မလကာသီး၊
မၵ်ၵိင်	Maak, kyeing	မာက်,ကိင်	နာနတ်သီး၊
မၵ်ၵိင်ၶႃၵူၺ်	Maak, kyeng hkaa kooei;	မာက်,ကိင်ခါကူလွိ;	ဆဝ်သသီး၊
မၵ်ၵေႃ	Maak, kaw,	မာက်,ကေါ်,	သစ်အယ်သီး၊ဂုံးသီး။
မၵ်ၵေႃၵပ်း	Maak, kaw; kap:	မာက်,ကေါ်;ကပ်း	သစ်တော်သီး။
မၵ်ၵွၵ်	Maak, kawk,	မာက်,ကွက်,	ငွေးသီး၊
မၵ်ၵုင်တေႃ	Maak, koong, taw;	မာက်,ကုင်,တေါ်,	ဗုဒ္ဓသရက။
မၵ်ၵႆးယွၼ်း	Maak, kai: yawn:	မာက်,က'းယွန်း	ချွေးငယ်သီး၊ချွေးယားသီး။
မၵ်ၵမ်ပလင်း	Maak, kum, paa; lang:	မာက်,ကံ,ပါ;လင်း	ကင်ပလင်းသီး၊
မၵ်ၵရဝူၺ်း	Maak, kaa; raa; wooei:	မာက်,ကါ;ရါ;ဝူလွီး	ကရဝေးသီး။
မၵ်ၵတ်	Maak, kat;	မာက်,ကတ်;	သီဟရာဇာ၊သစ်ရာဇာ။
မၵ်ၵိင်ထတ်	Maak, kyeing htat;	မာက်,ကိင်ထတ်;	ဆဝ်သွားသီး။
မၵ်ၵိင်ၼမ်	Maak, kyeing nam.	မာက်,ကိင်နံ့	ရေဆဝ်သွား။
မၵ်ၵႃထိုၼ်	Maak, kaa, hturn,	မာက်,ကါ,ထိုန်,	ငါ့ပိုင်ရှင်၊
မၵ်ၶွၵ်း	Maak, hkawk:	မာက်,ခွက်း	ဆူးခေါင်းပြဲသီး၊
မၵ်ၶေႃ	Maak, hkaw.	မာက်,ခေါ့	ကြိ သီး၊
မၵ်ၶီၼူ	Maak, hkyi; noo	မာက်,ခီ;နူ	ပင်စိမ်းသီး၊

မၵ်ၶံ	Maak, hkam	မာၵ်,ၶံ	ဆီးဖြူသီး၊
မၵ်ၶေႃ	Maak, hkaw	မာၵ်,ၶေႃ	ဆီးသီး၊
မၵ်ၶိူဝ်သုံ	Maak, hkur hsom;	မာၵ်,ၶိူဝ်သုံ;	ခရမ်းချဉ်သီး၊
မၵ်ၶွၼ်	Maak, hkawn	မာၵ်,ၶွၼ်	ကင်ပွန်းသီး၊
မၵ်ၶႃၵႆ	Maak, hkaa kai,	မာၵ်,ၶႃၵႆ,	ကြက်ပေါင်သီး၊
မၵ်ၶူဝ်	Maak, hko,	မာၵ်,ၶူဝ်,	ဆေးဥ၊
မၵ်ၶီၵႃ	Maak, hkyi; kaa	မာၵ်,ၶီ;ၵႃ	ကျိုးအာသီး၊သွေးကြီးအာ၊
မၵ်ၶိၵ်းၽိူၵ်	Maak, hkyek: hpurk,	မာၵ်,ၶိၵ်းၽိူၵ်,	ဆင်ခြေဖြူ၊
မၵ်ၶိၵ်းလိင်	Maak, hkyek: leng	မာၵ်,ၶိၵ်းလိင်	ဆင်ခြေနီ၊
မၵ်ၶိၵ်းလံ	Maak, hkyek: lam	မာၵ်,ၶိၵ်းလံ	ဆင်ခြေနက်၊
မၵ်ၶိူဝ်	Maak, hkur	မာၵ်,ၶိူဝ်	ခရမ်းသီး၊
မၵ်ၶိူဝ်ၶၼ်း	Maak, hkur hkan:	မာၵ်,ၶိူဝ်ၶၼ်း	ခရမ်းစပ်၊
မၵ်ၶိူဝ်ဢိူၵ်	Maak, hkur urk;	မာၵ်,ၶိူဝ်ဢိူၵ်;	ဆင်ခရမ်း၊
မၵ်ၶိူဝ်သိယႃ	Maak, hkur si. hyaa.	မာၵ်,ၶိူဝ်သိ့ယႃ့	ခရမ်းပိန်၊ခရမ်းမိုးမျှော်၊
မၵ်ၶိူဝ်ဝႃၶဝ်	Maak, hkur waa; hkao	မာၵ်,ၶိူဝ်ဝႃ;ၶဝ်	ပဒိုင်းခတ္တာဖြူ၊
မၵ်ၶိူဝ်ၶွပ်	Maak, hkur hkawp;	မာၵ်,ၶိူဝ်ၶွပ်;	ခရမ်းကျွတ်သီး၊
မၵ်ၶိူဝ်ဝႃလံ	Maak, hkur waa; lam	မာၵ်,ၶိူဝ်ဝႃ;လံ	ပဒိုင်းနက်၊
မၵ်ၶေႃၶိူဝ်း	Maak, hkaw hkur:	မာၵ်,ၶေႃၶိူဝ်း	ပေါင်းဝဲသူ၊သိကြားရေစင်၊
မၵ်ၶိလ်	Maak, hkyen	မာၵ်,ၶီလ်	ရှင်ကဗွည်း၊
မၵ်ၶီယႃ	Maak, hkyi; yaa;	မာၵ်,ၶီ;ယႃ;	ချေးသီး၊
မၵ်ၶီၼူၵ်ႉလူင်	Maak, hkyi; nok. long	မာၵ်,ၶီ;ၼူၵ်ႉလူင်	မနိုသြခ၊
မၵ်ၶိူဝ်ၶိူဝ်း	Maak, hkur hkur;	မာၵ်,ၶိူဝ်ၶိူဝ်း	မြေပုံးခရမ်း၊
မၵ်ၶိူဝ်လိူၼ်း	Maak, hkur lein:	မာၵ်,ၶိူဝ်လိူၼ်း	မြေကုံခရမ်း၊
မၵ်ၶိူဝ်ၶဵဝ်း	Maak, hkur hkeau:	မာၵ်,ၶိူဝ်ၶဵဝ်း	ကင်းပုံ၊
မၵ်သွၵ်း	Maak, sawk:	မာၵ်,သွၵ်း	လိမ္မော်သီး၊
မၵ်သၢင်	Maak, sang:	မာၵ်,သၢင်	ခယန်ပင်၊ရှင်ပါကူ၊လဲလှသီး၊
မၵ်သႃတီၽူဝ်	Maak, saa, ti hpo,	မာၵ်,သႃ,တီႉၽူဝ်,	စာဒိပ်ဖိုလ်သီး၊
မၵ်သၢင်သုံ	Maak, sang; hsom;	မာၵ်,သၢင်;သုံ;	သထဲချဉ်သီး၊
မၵ်သၢင်သိမ်း	Maak, sang; seim:	မာၵ်,သၢင်;သိမ်း	သလဲချိုသီး၊
မၵ်သႃပိတ်	Maak, hsaa; pit;	မာၵ်,သႃ;ပိတ်;	သဖြက်သီး၊
မၵ်သႃပေ	Maak, hsaa; pei,	မာၵ်,သႃ;ပေ,	သဖြေသီး၊
မၵ်သၵ်ႉ	Maak, hsak.	မာၵ်,သၵ်ႉ	နွားပတီးသီး၊

မၵ်သုံပူ	Maak. hsom; poo	မၢၵ်,သူံ;ပူ	ချဉ်ပေါင်သီး၊
မၵ်သုံပွင်	Maak, hsom; pawng,	မၢၵ်,သူံပွင်	တောင်သလဲ၊
မၵ်သင်းၽေႃး	Maak, hsang: hpaw:	မၢၵ်,သင်းၽေႃး	သင်းဘောသီး၊
မၵ်သၢၵေႃးၶႄ	Maak, hsaa; kaw: hkye,	မၢၵ်,သၢ;ၵေႃးၶႄ,	ဖါလာသီး၊
မၵ်သၼ်လွႆ	Maak, hsan; loi	မၢၵ်,သၼ်;လွႆ	စင်ကျွန်းသီး၊
မၵ်သၼ်ၼမ့်	Maak, hsan; nam.	မၢၵ်,သၼ်;ၼမ့်	စမြွသီး၊
မၵ်သုံပင်လွင်း	Maak, hsom; pang lawng:	မၢၵ်,သူံ;ပင်လွင်း	တောင်သလဲ၊
မၵ်တုံ့တွၵ်	Maak, toom. tawk;	မၢၵ်,တုံ့တွၵ်;	ပျောက်မွှေး၊
မၵ်တီး၊	Maak, ti:	မၢၵ်,တီး	ကတောသီး၊
မၵ်တိုင်	Maak, tung	မၢၵ်,တိုင်	ခပေါင်းရေကြည်သီး၊
မၵ်တိုင်ယင်း	Maak, tung, yang:	မၢၵ်,တိုင်,ယင်း	ဒညင်းသီး၊
မၵ်တိတ်းသိဝ်	Maak, tet: hseio;	မၢၵ်,တိတ်းသိဝ်;	တောစွယ်တော်သီး၊
မၵ်တွႆၶႄ	Maak, toi, hkye,	မၢၵ်,တွႆ,ၶႄ,	သစ်ကြားသီး၊
မၵ်တိတ်းၼူ	Maak, tet: noo	မၢၵ်,တိတ်းၼူ	ပက်စင်သီး၊
မၵ်တိင်ၽိင့်	Maak, teng hpeng.	မၢၵ်,တိင်ၽိင့်	သခွါးပြုပ်၊
မၵ်တိုင်လုင်	Maak, tung, long	မၢၵ်,တိုင်,လုင်	ခပေါင်းကြီး၊
မၵ်တိုင်ၵိင်း	Maak, tung, kyeng:	မၢၵ်,တိုင်,ၵိင်း	ခပေါင်းရေကြည်၊
မၵ်တိင်ၼမ့်	Maak, teng nam.	မၢၵ်,တိင်ၼမ့်	သမန္တတ်၊
မၵ်တိင်သံပူထိုၼ်	Maak, teng sam, poo; hturn;	မၢၵ်,တိင်သံ,ပူ,ထိုၼ်,	မဟာကာသက်ဝါ၊
မၵ်ထၼ်	Maak, htan	မၢၵ်,ထၼ်	ထန်းသီး၊
မၵ်ၼမ့်တဝ်	Maak, nam. tao;	မၢၵ်,ၼမ့်တဝ်;	ဇီးသီး၊
မၵ်ၼွတ်	Maak, nawt:	မၢၵ်,ၼွတ်;	ကတွတ်သီး၊
မၵ်ၼွႆး	Maak, noi:	မၢၵ်,ၼွႆး	ဗဲလင်းမြွေ၊ဇုံလုံသီး၊
မၵ်ၼႃ	Maak, naa.	မၢၵ်,ၼႃ့	ဖန်ခါးသီး၊
မၵ်ၼႃလိၼ်	Maak, naa. lin	မၢၵ်,ၼႃ့လိၼ်	ကျွန်ုကြဖွသီး၊
မၵ်ၼူမ်ဝူဝ်း	Maak, nom: wo;	မၢၵ်,ၼူမ်းဝူဝ်း	ဝင်ဆင်သီး၊
မၵ်ၼွႆ့ၼႃး	Maak, noi. naa:	မၢၵ်,ၼွႆ့ၼႃး	ဩဇာသီး၊
မၵ်ၼိမ်းလိင်	Maak, nim: leng	မၢၵ်,ၼိမ်းလိင်	ဂုံညင်းသီး၊
မၵ်ၼိမ်းလႆး	Maak, nim: lai:	မၢၵ်,ၼိမ်းလႆး	ဂုံညင်းကြွား၊ဓိုးမြောက်၊
မၵ်ၼိမ်းတႃၵႆ	Maak, nim: taa kai,	မၢၵ်,ၼိမ်းတႃၵႆ,	မြောက်ဂုံညင်း၊ပေါက်နက်၊
မၵ်ၼမ့်တႃသိူဝ်	Maak, nam. taa hsou	မၢၵ်,ၼမ့်တႃသိူဝ်	ခပေါင်းရေကြည်သီး၊
မၵ်ၼိဝ့်ယင်း	Maak, nioo. yang:	မၢၵ်,ၼိဝ့်ယင်း	ပုဏ္ဏန်ထုပ်သီး၊

မၵ်ၼိမ်းလွင်	Maak, nim: long	မၢၵ်,ၼိမ်းလူင်	နှိုးနှိုက်ကြီး၊
မၵ်ၼမ်ႇတဝ်ပႃ	Maak, nam, tao; paa	မၢၵ်,ၼမ်ႇတဝ်ႈပႃ	ထုံမကျော်၊
မၵ်ပိၼ်း	Maak, pin:	မၢၵ်,ပိၼ်း	ဥသျှစ်သီး။
မၵ်ပေႃမၼ်	Maak, paw man	မၢၵ်,ပေႃမၢၼ်	သနပ်သီး၊
မၵ်ပၵ်ႉလိုင်	Maak, pak· lurng	မၢၵ်,ပၵ်ႉလိူင်	ရွှေပဂုံသီး။
မၵ်ပၵ်ႉမုၼ်	Maak, pak. mon,	မၢၵ်,ပၵ်ႉမူၼ်,	ကျောက်ဖရုံသီး။
မၵ်ပၵ်ႉပိင်း	Maak, pak. peng:	မၢၵ်,ပၵ်ႉပိင်း	ကျောက်ဖရုံသီး။
မၵ်ပၵ်ႉမု	Maak, pak. moo	မၢၵ်,ပၵ်ႉမူ	ကျောက်ဖရုံသီး။
မၵ်ပႃတၼ်	Maak, paa, tan,	မၢၵ်,ပႃ,တၢၼ်,	ပါတန်သီး၊
မၵ်ပပ်	Maak, pap;	မၢၵ်,ပပ်;	ကျွဲကောသီး၊
မၵ်ပဝ်	Maak, pao.	မၢၵ်,ပဝ်	အုန်းသီး။
မၵ်ၽႆး	Maak, hpai:	မၢၵ်,ၽႆး	ကနစိုးသီး နတ်စိုးသီး၊
မၵ်ၽႃ	Maak, hpaa;	မၢၵ်,ၽႃ;	သံပုရာသီး။
မၵ်ၽိုင်း	Maak, hpurng:	မၢၵ်,ၽိူင်း	ဇောင်းယားသီး၊
မၵ်ၽွတ်ႉ	Maak, hpawt.	မၢၵ်,ၽွတ်ႉ	ရဲယိုသီး၊ဖွတ်ချဉ်သီး၊ဇွေဇော်ပွား
မၵ်ၽိတ်ႉပွမ်	Maak, hyit. pawm;	မၢၵ်,ၽိတ်ႉပွမ်;	ငရုပ်ကောင်း။
မၵ်ၽိတ်ႉ	Maak, hpit.	မၢၵ်,ၽိတ်ႉ	ငရုပ်သီး၊
မၵ်ၽိတ်ႉသီႉၽႃ	Maak, hpit. si. hpaa.	မၢၵ်,ၽိတ်ႉသီႉၽႃ.	ငရုပ်ရှည်းမျှော်။
မၵ်ၽွင်သုမ်	Maak, hpawng hsom;	မၢၵ်,ၽွင်သူမ်;	ဆီတင်းသီး။
မၵ်ၽိတ်ႉၶျင်း	Maak, hpit. hkyang:	မၢၵ်,ၽိတ်ႉၶျင်း	ပိတ်ချင်း။
မၵ်ၽွင်ၶီႈတင်း	Maak, hpawng hkyi; tang:	မၢၵ်,ၽွင်ၶီႈ;တင်း	သီးအင်း၊
မၵ်မု	Maak, moo.	မၢၵ်,မူ.	ကွမ်းသီး၊
မၵ်မုင်	Maak, mong;	မၢၵ်,မူင်;	သရက်သီး။
မၵ်မိုတ်	Maak, murt,	မၢၵ်,မိူတ်,	ဒေါက်ရပ်သီး၊
မၵ်မၼ်ႇ	Maak, man.	မၢၵ်,မၢၼ်ႇ	မက်မန်းသီး၊
မၵ်မၼ်းယုၺ်း	Maak, man: you;	မၢၵ်,မၢၼ်းယူၺ်း	ကြက်ဆူသီး။
မၵ်မုၺ်	Maak, mooei;	မၢၵ်,မူၺ်;	လက်ဖွဲ့သီး။
မၵ်မႆႇၼိမ်	Maak, mai. nim	မၢၵ်,မႆႇၼိမ်	သစ်ဆိမ့်သီး။
မၵ်မိုဝ်း	Maak, mu:	မၢၵ်,မိုဝ်း	တောင်မကျည်းသီး။
မၵ်မုၼ်	Maak, mon,	မၢၵ်,မူၼ်,	မက်မုန်သီး။
မၵ်မုၼ်လွင်	Maak, mon, long	မၢၵ်,မူၼ်,လူင်	ဒိမ်သနပ်။
မၵ်မဝ်လွင်	Maak, mao; long	မၢၵ်,မဝ်;လူင်	ကင်ပလင်း။

မၵ်မဝ်ၶဝ်သၢၼ်	Maak, mao; hkao; hsan	မၢၵ်ႇမဝ်ႈၶဝ်ႈသၢၼ်	တောင်ဝင်သီး၊
မၵ်မုပ်ဝၼ်	Maak, mop, wan	မၢၵ်ႇမုပ်ႇဝၼ်	သပွတ်ချို၊
မၵ်ယုၵ်ႉယွၵ်	Maak, yook. yawk;	မၢၵ်ႇယုၵ်ႉယွၵ်း	ကစတ်၊
မၵ်လင်း	Maak, lang:	မၢၵ်ႇလင်း	ဇီနှဲ့သီး၊
မၵ်လွတ်	Maak, lawt,	မၢၵ်ႇလွတ်ႇ	မှန်ကူသီး
မၵ်လူလႃ	Maak, loo; laa;	မၢၵ်ႇလူႈလႃး	မှုတ်လင်းချဉ်သီး၊ပန်းတေဘသီး၊
မၵ်လိၼ်ႉသင်ႉ	Maak, lin. sang.	မၢၵ်ႇလိၼ်ႉသင်ႉ	ကြောင်လျှာသီး၊
မၵ်လိူဝ်	Maak, lur,	မၢၵ်ႇလိူဝ်ႇ	သဖန်းသီး၊
မၵ်လိမ်သႂ်	Maak, lim, hsai.	မၢၵ်ႇလိမ်ႇသႂ်	သုပယ်ချက်၊
မၵ်လပ်ႉၽႃ	Maak, lap. hpaa.	မၢၵ်ႇလပ်ႉၽႃႉ	ဝဲနှီကြီး၊
မၵ်လင်းလိၼ်	Maak, lang: lin	မၢၵ်ႇလင်းလိၼ်	ဇော်ဂျီဦးထုပ်၊
မၵ်လိူင်ၵႃၶမ်း	Maak, lurng, kaa hkam:	မၢၵ်ႇလိူင်ႇၵႃၶမ်း	ဧကရစ်၊
မၵ်ဝၼ်	Maak, wan	မၢၵ်ႇဝၼ်	ရှောက်ချိုသီး၊
မၵ်ဝဝ်း	Maak, wao:	မၢၵ်ႇဝဝ်း	ချဉ်စော်ခါးသီး၊
မၵ်ဝုပ်	Maak, wop,	မၢၵ်ႇဝုပ်ႇ	သပွတ်သီး၊
မၵ်ဝုပ်ၶုမ်	Maak, wop, hkom	မၢၵ်ႇဝုပ်ႇၶုမ်	သပွတ်ခါး၊
မၵ်ႁမ်မ	Maak, ham maa.	မၢၵ်ႇႁမ်မႃႉ	အသသတိသာ၊
မၵ်ႁူ	Maak, hoo;	မၢၵ်ႇႁူး	ငါးဥသီး၊
မၵ်ႁူဝ်လိင်း	Maak, ho ling:	မၢၵ်ႇႁူဝ်လိင်း	တယ်သီး၊
မၵ်ႁူင်	Maak, hoong,	မၢၵ်ႇႁူင်ႇ	ကညင်သီး၊
မၵ်ႁမ်ႁွၵ်	Maak, ham hawk;	မၢၵ်ႇႁမ်ႁွၵ်း	တောပန်းဥ၊
မၵ်ႁူဝ်ၶဝ်ယင်း	Maak, ho hkao, yang:	မၢၵ်ႇႁူဝ်ၶဝ်ႇယင်း	ဒိစ်မွေ့သီး၊
မၵ်ႁိူင်ၶုမ်	Maak, heng; hkom	မၢၵ်ႇႁိူင်းၶုမ်	ခရမ်းကသော့၊
မၵ်ႁဵဝ်းသွမ်	Maak, hyeio: hsawm,	မၢၵ်ႇႁဵဝ်းသွမ်ႇ	ဖါလာချဉ်ပေါင်၊
မၵ်ႁူတ်း	Maak, hyot:	မၢၵ်ႇႁူတ်း	မျောက်လွတ်၊
မၵ်ႁိူင်ၼူ	Maak, heng; noo	မၢၵ်ႇႁိူင်းၼူ	ကြက်နပေါင်း၊
မၵ်ႁိူင်ၼူလူင်	Maak, heng; noo long	မၢၵ်ႇႁိူင်းၼူလူင်	ကင်ပင်းခေါင်းလောင်း၊
မၵ်ႁိူင်သင်ႉ	Maak, hẹng; sang.	မၢၵ်ႇႁိူင်းသင်ႉ	ဆင်ခရမ်း၊
မၵ်ႁဵၼ်	Maak, hein;	မၢၵ်ႇႁဵၼ်း	သစ်ဆိမ့်၊
မၵ်ဢုၼ်	Maak. un;	မၢၵ်ႇဢုၼ်း	ရှောက်ချဉ်သီး၊
မၵ်ဢေႃးသႃ	Maak, aw: saa,	မၢၵ်ႇဢေႃးသႃႇ	သြစာသီး၊
မၵ်ဢေႃလႄး	Maak, aw, le:	မၢၵ်ႇဢေႃႇလႄး	သြလဲသီး၊

မၢၵ်ဢူဝ်း	Maak, o:	မၢၵ်,ဢူဝ်း	ရှောက်ပန်းသီး၊ကျွဲကောသီး၊
မၢၵ်ဢုၼ်	Maak, oon	မၢၵ်,ဢုၼ်	အုန်းသီး၊
မၢၵ်ဢၢင်ၶၢင်	Maak, ang hkang	မၢၵ်,ဢၢင်ၶၢင်	ကြက်ဟင်းခါးသီး၊
မၢၵ်ဢဵပ်ၶဝ်	Maak, ep, hkao;	မၢၵ်,ဢဵပ်,ၶဝ်;	ပေါက်ပွဲ၊ပေါက်မွှေး၊

(၁၅) သိုဝ်လုင်ငိုၺ်ၶိဝ်ယူ။

သိုဝ်လုင်ငိုၺ်ၶိဝ်ယူ	Hsur long ngen; hkyeio; yoo,	သိုဝ်လုင်ငီၺ်;ၶဵဝ်;ယူ,	ကျားကြီးသွားဖြဲနေသည်၊
သိုဝ်ဢၼ်ႇၶိၺ်ယိုဝ်မၼ်း	Hsur nan. hkyen yur, man:	သိုဝ်ဢၼ်ႇၶဵၺ်ယိုဝ်,မၼ်း	၎င်းကျားသည်အစာမာန်ထနေ၏၊
ၽၼ်းတုဝ်းၼုင်လိၺ်မႃး	Hpan: to nung; len; maa:	ၽၼ်းတုဝ်ၼုင်;လဵၺ်;မႃး	ကျိတကောင်ပြေးလာသည်၊
မႃးၽႃသိုဝ်သိုဝ်လုင်	Maa: hpaa, hsou, hsur long	မႃးၽႃ,သူဝ်,သိုဝ်လုင်	ကျားကြီးကိုလာတိုက်မိသည်၊
သိုဝ်လုင်ဢၢင်ဝိၺ်တိၵ်း	Hsur long ang; wen teik:	သိုဝ်လုင်ဢၢင်;ဝဵၺ်တိၵ်း	ကျားကြီးကခုန်အုပ်မည်ပြုသည်၊
ၽၼ်းဝိၺ်ဢွၵ်လိၺ်ပႆ	Hpan: wen awk, len; pai;	ၽၼ်းဝိၺ်ဢွၵ်,လဵၼ်;ပႆ;	ကျိခုန်ပြီးထွက်ပြေးသည်၊
သိုဝ်ၵေႃၶုၼ်ဝိၺ်ၽင်	Hsur kaw; hkoon, wen hpang;	သိုဝ်ၵေႃ;ၶုၼ်;ဝဵၺ်ၽင်;	ကျားကြီးတဟုန်ထိုးခုန်သည်၊
ႁူဝ်သမ်ႉလေႃၺႃးႁၢင်းတိၺ်	Ho hsam. law, nyaa: hang: ten	ႁူဝ်သမ်ႉလေႃ,ၺႃးႁၢင်းတဵၺ်	ဦးခေါင်းကိုမြားအုံနှင့်တိုက်မိ၏၊
တိၺ်သီၼႃသိုဝ်ၵူဝ်	Ten si; naa; hsur kou;	တိၺ်သီ;ၼႃ,သိုဝ်ၵူဝ်;	မြားတုပ်၍ကျားမျက်နှာယောင်၏
သိုဝ်ဝပ်လႆၼွၼ်းၶၢင်း	Hsur wop, lai; nawn: hkang;	သိုဝ်ဝပ်,လႆ;ၼွၼ်းၶၢင်း	ကျားဝပ်ပြီးငြိမ်နေသည်၊
လုၵ်ဢွၼ်လိင်ႉဝူဝ်းၵႂၢႆး	Look; awn, leing. wo: kwai:	လုၵ်;ဢွၼ်,လိင်ႉဝူဝ်းၵႂၢႆး	ကျွဲနွားကျောင်းသားများ၊
ၽွမ်ႉၵၼ်ယုဝ်းပုတ်းသိုဝ်	Hpawm. kan yu: put; hsur	ၽွမ်ႉၵၼ်ယုဝ် ပုတ်းသိုဝ်	ကျားကိုဝိုင်းဝန်းပစ်ခတ်ကြသည်
သိုဝ်လုင်တႆယိတ်ယုတ်	Hsur long tai yeit, yut;	သိုဝ်လုင်တႆယိတ်,ယုတ်;	ကျားကြီးဆန့်ငင်ဆန့်နှင့်သေ၏၊
ဢဝ်မိတ်ပွၵ်ၼၢင်သိုဝ်	Ao myit; pawk, naang hsur	ဢဝ်မိတ်;ပွၵ်,ၼၢင်သိုဝ်	ထားယူပြီးကျားရေကိုခွါကြ၏၊
ၶႆလုပ်သိုဝ်ထိုၵ်ၵႃ	Hkai loop, hsur hturk; kaa;	ၶႆလုပ်,သိုဝ်ထိုၵ်;ၵႃ;	ကျားရိုးကိုအတိုးကြီးစွာရောင်း၏
ၶျေပွင်းယႃသိုဝ်ႉမိုဝ်း	Hkye, pawng: yaa; hsu. mur;	ၶျေ,ပွင်းယႃ;သိုဝ်ႉမိုဝ်း	ဆေးပေါင်းသာတရုပ်များဝယ်၏
သိုဝ်ဢၼ်ၵႆႉၶုပ်းဝူဝ်း	Hsur an kai. hkop: wo:	သိုဝ်ဢၼ်ၵႆႉၶုပ်းဝူဝ်း	နွား မကြာခဏကိုက်သည့်ကျား၊
လႆတႆယွၼ်ႉလုၵ်ဢွၼ်	Lai; tai yawn. look; awn,	လႆ;တႆယွၼ်ႉလုၵ်;ဢွၼ်,	ကလေးများလက်ချက်နှင့်သေ၏၊
မိုင်းတေလူႉသိုဝ်ၵျိတ်	Murng: tei loo. hsur kyeit;	မိုင်းတေလူႉ သိုဝ်ၵျိတ်;	တိုင်းပြည်ပျက်မည့်နိမိတ် ကျားဆိုးသည်
ပိတ်တေလူႉႁူယၢၼ်း	Peit; tei loo hoo yan:	ပိတ်;တေလူႉ ႁူယၢၼ်း	ချင်းတောင်းရတ်မည့်လက္ခဏာ၊
ထုင်းၵႂၢမ်းမီးၼၢင်ၼႆ	Htoong: kwam: mi; naang, nai	ထုင်းၵႂၢမ်းမီးၼၢင်,ၼႆ	ရှေးထုံးတမ်းစကားဤသို့ရှိသည်၊
ၵွပ်ပိုဝ်သိုဝ်ႁႆႉတႆ	Kawp; pur; hsur hai. tai	ၵွပ်;ပိုဝ်;သိုဝ်ႁႆႉ,တႆ	ကျားဆိုးသေသောကြောင့်၊
ၶႆၽႃႉသႅင်မိုင်းသဝ်	Hkai, hpaa. hseng murng: sao;	ၶႆ,ၽႃႉသႅင်မိုင်းသဝ်;	တိုင်းပြည် ပြည့်ရှင် မင်းတရား၊
ၶျႃသူႉလုၵ်ဢွၼ်ယဝ်	Hkyaa; hsoo. look; awn, yao;	ၶျႃ;သူႉလုၵ်;ဢွၼ် ယဝ်;	ကလေးများအားဆုချသည်၊

၁။ ၽၵ်း။

(၅၆) ၽၵ်းယိုဝ်ၶင်းၶိၼ်,ထေ ဢၼ်မီးမၢၵ်မီးမွၼ်။

ၽၵ်းၵတ်	Hpak: kat,	ၽၵ်းၵတ်,	မုန်ညင်းရွက်၊
ၽၵ်းၵျီး	Hpak: kyi:	ၽၵ်းၵျီး	နံနံရွက်၊
ၽၵ်းၵုံ	Hpak: koom,	ၽၵ်းၵုံ,	ကတက်ရွက်၊
ၽၵ်းၵုတ်	Hpak: koot,	ၽၵ်းၵုတ်,	တတ်နိုးညင်းဒရင်ကောက်ရွက်၊
ၽၵ်းၵတ်လူင်း	Hpak: kat, loong:	ၽၵ်းၵတ်,လူင်း	မုံလာထုပ်၊
ၽၵ်းၵတ်ပီ	Hpak: kat, pi	ၽၵ်းၵတ်,ပီ	မုံလာထုပ်၊
ၽၵ်းၵတ်မွၵ်	Hpak: kat, mawk,	ၽၵ်းၵတ်,မွၵ်,	မုံလာပန်း။
ၽၵ်းၵံသွၼ်း	Hpak: kam, sawn:	ၽၵ်းၵံ,သွၼ်း	ရေကံဇွန်းရွက်၊
ၽၵ်းၵိပ်မႃ	Hpak: kyip, maa.	ၽၵ်းၵိပ်,မႃ.	မြင်းခွါရွက်၊
ၽၵ်းၵိူဝ်	Hpak: kur	ၽၵ်းၵိူဝ်	ကျက်ဟင်း။
ၽၵ်းၵင်းလွင်	Hpak: kang: long	ၽၵ်းၵင်းလွင်	ဆတ်ချင်ခွယ်၊
ၽၵ်းၵျဵတ်	Hpak: kyet.	ၽၵ်းၵျဵတ်	ကသော့ပုပ်၊
ၽၵ်းၵိူင်းၵင်း	Hpak: kurng: kang:	ၽၵ်းၵိူင်းၵင်း	တရုပ်နံနံပင်၊
ၽၵ်းၵၼ်ၵူင်	Hpak: kan; kong	ၽၵ်းၵၼ်;ၵူင်	ကံ့နပေါ်ရွက်၊
ၽၵ်းၶျီးလွႆ	Hpak: hkyi: loi	ၽၵ်းၶျီးလွႆ	မြင်းရိုသေ မြင်းသရိုဆေး၊
ၽၵ်းၶျီဝေႃး	Hpak: hkyi; wo:	ၽၵ်းၶျီ;ဝေႃး	ဟင်းကြီးရွက်၊
ၽၵ်းၶိူဝ်းသိူၵ်	Hpak: hkur: surk;	ၽၵ်းၶိူဝ်းသိူၵ်;	မြင်းခေါင်းလေဘင်း၊တောင်မှိုလှင်၊
ၽၵ်းၶုမ်ၼမ်	Hpak: hkom nam	ၽၵ်းၶုမ်ၼမ်	ဟင်းနုနွယ်၊
ၽၵ်းၶိူဝ်းၶႆ	Hpak: hkur: hkai,	ၽၵ်းၶိူဝ်းၶႆ,	ဘီးစပ်ရွက်၊
ၽၵ်းၶဵပ်	Hpak: hkyep.	ၽၵ်းၶဵပ်	ကင်းပုန်း။
ၽၵ်းၶိူဝ်းၶဵဝ်	Hpak: hkur: hkyeio	ၽၵ်းၶိူဝ်းၶဵဝ်	အောင်မြင်းညို၊
ၽၵ်းၶျီမူင်	Hpak: hkyi; moong,	ၽၵ်းၶျီ;မူင်,	စရုံရွက်၊
ၽၵ်းသွၼ်းဢေႃ	Hpak: sawn: aw;	ၽၵ်းသွၼ်းဢေႃ;	ခွေးတောက်ဆိမ့်၊ရေကံဇွန်းရွက်
ၽၵ်းသွၼ်းၽိူင်း	Hpak: sawn: hpurng:	ၽၵ်းသွၼ်းၽိူင်း	ကောက်ရိုးနွယ်၊
ၽၵ်းသုမ်ပူ	Hpak: hsom: poo	ၽၵ်းသုမ်;ပူ	ချဉ်ပေါင်ရွက်၊
ၽၵ်းသဵဝ်	Hpak: hseio;	ၽၵ်းသဵဝ်;	ပေါက်ရွက်၊ဒလရွက်၊
ၽၵ်းသုမ်သဵၼ်	Hpak: hsom; hsen	ၽၵ်းသုမ်;သဵၼ်	ကင်းကရာ၊
ၽၵ်းသုမ်သဵၼ်ၽူ	Hpak: hsom; hsen hpoo;	ၽၵ်းသုမ်;သဵၼ်ၽူ	ကင်ကရာဖို၊
ၽၵ်းသဵင်းၶုမ်	Hpak: hseng: hkom	ၽၵ်းသဵင်းၶုမ်	ဇီလေသါး၊
ၽၵ်းသုမ်ၵူၺ်	Hpak: hsom; kooei,	ၽၵ်းသုမ်;ၵူၺ်,	မြင်းရိုသေ၊

ၽၵ်းတိင်း	Hpak: teng:	ၽၵ်းတိင်း	ပေါက်လောက်ညို၊
ၽၵ်းတုပ်း	Hpak: top:	ၽၵ်းတုပ်း	ဗေဒါရွက်၊
ၽၵ်းတိၼ်ႁူင်	Hpak: tin hoong.	ၽၵ်းတိၼ်ႁူင်	ငါးရန့်ပကာ၊
ၽၵ်းတမ်လႆးလွႆ	Hpak: tam lai: loi	ၽၵ်းတံလႆးလွႆ	ဖလာနဘက်၊
ၽၵ်းတဵင်တုပ်း	Hpak: teing top:	ၽၵ်းတဵင်တုပ်း	ပေါက်လောက်ကြီး၊
ၽၵ်းထူဝ်ၶိူဝ်းၶမ်း	Hpak: hto, hkur: hkam:	ၽၵ်းထူဝ်,ၶိူဝ်းၶမ်း	စတော်ပဲရွက်၊
ၽၵ်းၼွႆး	Hpak: noi:	ၽၵ်းၼွႆး	ခဲရွက်၊
ၽၵ်းၼမ်	Hpak: nam	ၽၵ်းၼမ်	စရစ်ရွက်၊
ၽၵ်းၼမ်ပဝ်	Hpak: nam pao	ၽၵ်းၼမ်ပဝ်	မိန်တပေါ်ရွက်၊
ၽၵ်းၼွင်ၼဵင်း	Hpak: nawng; neng:	ၽၵ်းၼွင်;ၼဵင်း	ဟင်းရွက်တမျိုး၊
ၽၵ်းၼွၵ်	Hpak: nawk,	ၽၵ်းၼွၵ်,	မြင်းခွါရွက်၊
ၽၵ်းၼွႆးငူး	Hpak: noi: ngoo:	ၽၵ်းၼွႆးငူး	ပဲ ဟင်းခြေရွက်၊
ၽၵ်းပၵ်ႉ	Hpak: pak.	ၽၵ်းပၵ်ႉ	ပဂုံရွက်၊
ၽၵ်းပုၵ်ႉ	Hpak: puk.	ၽၵ်းပုၵ်ႉ	မုန်လာရွက်၊
ၽၵ်းပိင်	Hpak: ping;	ၽၵ်းပိင်;	ပတ်နံရွက်၊ကင်မိန်၊
ၽၵ်းပင်	Hpak: pang	ၽၵ်းပင်	ကင်မိန်နီ၊
ၽၵ်းပေႃမၢၼ်	Hpak: paw man	ၽၵ်းပေႃမၢၼ်	သနပ်ရွက်၊
ၽၵ်းပိင်မွၵ်လိင်	Hpak: ping; mawk, leng	ၽၵ်းပိင်;မွၵ်,လိင်	တပွက်ပင်၊တပွက်မ၊
ၽၵ်းပိင်မွၵ်ၽိူၵ်	Hpak: ping; mawk, hpurk,	ၽၵ်းပိင်;မွၵ်,ၽိူၵ်,	တပွက်ဖြူ၊
ၽၵ်းပုမ်	Hpak: pom;	ၽၵ်းပုမ်;	ထန်းပေါ်၊
ၽၵ်းပွတ်း	Hpak: pawt,	ၽၵ်းပွတ်,	ကညို၊
ၽၵ်းၽႆ	Hpak: hpai,	ၽၵ်းၽႆ,	ကနဖိုး၊ထင်ငါရုပ်၊ကွဲချောင်း၊
ၽၵ်းၽဵတ်း	Hpak: hpeit:	ၽၵ်းၽဵတ်း	ဟင်းရွ၊
ၽၵ်းၽႃးမဵၼ်	Hpak: hpaa; mein	ၽၵ်းၽႃးမဵၼ်	ပေါက်ဘူး၊
ၽၵ်းၽႃးလွင်	Hpak: hpaa: long	ၽၵ်းၽႃးလွင်	ငုစမ်းကထုပေါက်မ၊
ၽၵ်းမီတူၼ်	Hpak: mi, ton;	ၽၵ်းမီ,တူၼ်;	ကြက်သွန်မိတ်၊
ၽၵ်းမၢၼ်း	Hpak: man:	ၽၵ်းမၢၼ်း	ပက်မန်းရွက်၊
ၽၵ်းမွၵ်	Hpak: mawk,	ၽၵ်းမွၵ်,	ဆူးပုပ်ရွက်၊
ၽၵ်းမုင်သုမ်	Hpak: moong; hsom;	ၽၵ်းမုင်;သုမ်;	ဘောင်ဖွားချဉ်၊
ၽၵ်းမုင်ၶိူဝ်း	Hpak: moong; hkur:	ၽၵ်းမုင်,ၶိူဝ်း	ကံ့ကွန်း၊
ၽၵ်းလိူဝ်	Hpak: lur	ၽၵ်းလိူဝ်,	သပ်ရွက်၊
ၽၵ်းလုမ်းပုမ်း	Hpak: loom: poom:	ၽၵ်းလုံးပုံး	ပဲနံ့သာရွက်၊လုံးဘွဲ၊

ၽၵ်းလမ်းမုၼ်း	Hpak: lam; mun:	ၽၵ်းလမ်းမုၼ်း	ဒန့်ချွဲပြည်ပန်းရွှေ၊
ၽၵ်းလိတ်	Hpak: lit,	ၽၵ်းလိတ်,	မုသာမှုထိ၊ကေမှုထိ၊
ၽၵ်းလိုၼ်း	Hpak: lurn:	ၽၵ်းလိူၼ်း	ဟင်းနံ့သာ၊
ၽၵ်းလီပႃ	Hpak: li paa	ၽၵ်းလီပႃ	လယ်ကတု၊
ၽၵ်းလိုဝ်လူင်	Hpak: lur, long	ၽၵ်းလိူဝ်,လူင်	သပန်းကြီးတုဝ်၊
ၽၵ်းလိတ်မဵၼ်း	Hpak; lit, men:	ၽၵ်းလိတ်,မဵၼ်း	မုသာမှုထိ၊
ၽၵ်းလီယိၼ်	Hpak: li. yein,	ၽၵ်းလီ့ယိၼ်,	လယ်ကတုး၊
ၽၵ်းလိတ်လူင်	Hpak: lit, long	ၽၵ်းလိတ်,လူင်	ငါးရန့်ပန်းတု၊
ၽၵ်းဝုၼ်ႈ	Hpak: won.	ၽၵ်းဝုၼ်ႈ	ချွေးတောက်ရွက်၊
ၽၵ်းဝၼ်ဢွႆ	Hpak: wan oi;	ၽၵ်းဝၼ်ဢွႆ;	ကြက်တက်ရွက်၊
ၽၵ်းဝႃလူင်	Hpak: waa; long	ၽၵ်းဝႃ;လူင်	ခတုန်ကြီး၊
ၽၵ်းဝႃဢွၼ်	Hpak: waa; awn	ၽၵ်းဝႃ;ဢွၼ်	ခတုန်သိမ်၊
ၽၵ်းဝဵၼ်	Hpak: wen;	ၽၵ်းဝဵၼ်;	မေသထို့၊
ၽၵ်းႁႃ	Hpak: haa;	ၽၵ်းႁႃ;	ဆူးပုပ်ရွက်၊ ;
ၽၵ်းႁီ	Hpak: hi:	ၽၵ်းႁီႉ	ညောင်ချဉ်ရွက်၊
ၽၵ်းႁမ်းပႆ	Hpak: ham: pai;	ၽၵ်းႁမ်းပႆ;	ငါဖုံးဆေး၊
ၽၵ်းႁၼ်	Hpak: han;	ၽၵ်းႁၼ်	မြုံးရွက်၊
ၽၵ်းႁတ်းလွႆ	Hpak: hat: loi	ၽၵ်းႁတ်းလွႆ	ငါးပိုင်ရှင်၊ဆေးခါး၊
ၽၵ်းႁေႃလွႆ	Hpak: haw loi	ၽၵ်းႁေႃလွႆ	ပဒက်သာ၊
ၽၵ်းႁူဝ်လႃ	Hpak: ho laa	ၽၵ်းႁူဝ်လႃ	မဟော်ရာ။
ၽၵ်းဢၢင်ၶင်	Hpak: aang hkang	ၽၵ်းဢၢင်ၶင်	ကြက်ဟင်းခါးရွက်၊
ၽၵ်းဢူဝ်လႃ	Hpak: o laa	ၽၵ်းဢူဝ်လႃ	တပျက်ဗုက်၊
ၽၵ်းဢွတ်ဢဵတ်	Hpak: awt, et,	ၽၵ်းဢွတ်,ဢဵတ်,	ရေပဒုံးပင်၊
ၽၵ်းဢိမ်ၶိမ်း	Hpak: im hkyim:	ၽၵ်းဢိမ်ၶိမ်း	ပင်စိမ်းရွက်၊
ၽၵ်းဢၼ်လွႆ	Hpak: an; loi	ၽၵ်းဢၼ်;လွႆ	ဖါလာဒုဘန်၊
ၽၵ်းဢႃသူၺ်	Hpak; aa hsooei,	ၽၵ်းဢႃသူၺ်,	ဆီဒီးလေးကျွန်း၊ယင်းပျား၊
ၽၵ်းဢၢင်ၶင်ထိုၼ်	Hpak: ang hkang hturn,	ၽၵ်းဢၢင်ၶင်ထိူၼ်,	ကရမျက်စိ၊

၂၊ ႁူဝ်

ႁူဝ်ၵွႆၼင်းမိုဝ်း။	Ho koi nang: mur;	ႁူဝ်ၵွႆၼင်းမိူဝ်း	ကျောက်တက်လင်းလေ၊
ႁူဝ်ၶိင်	Ho hkying	ႁူဝ်ၶိင်	ချင်း၊
ႁူဝ်သိၵ်ၽူး	Ho hsik; hpoo;	ႁူဝ်သိၵ်;ၽူး	ဆိပ်ဖူးခွါဝိုးခေါင်းဆက်၊

ႁူဝ်ၽိူၵ်	Ho hpurk	ႁူဝ်ဖိုက်,	ဝိန်းဥ၊
ႁူဝ်ၽၵ်းမီ	Ho hpak: mi,	ႁူဝ်ဖက်းမိ,	ကြက်သွန်နီဥ၊
ႁူဝ်ၽၵ်းႁေႃ	Ho hpak: haw	ႁူဝ်ဖက်းဟော်	ကြက်သွန်ဖြူဥ၊
ႁူဝ်ၽၵ်းပုၵ်	Ho hpak: puk.	ႁူဝ်ဖက်းပုက်.	မုန်လာဥ၊
ႁူဝ်ၽႃလႃလႅင်	Ho hpaa, laa, leng	ႁူဝ်ဖာ,လာ,လိင်	ကတုံကနက်၊
ႁူဝ်မၢၼ်းၵျဵၼ်	Ho man: kyean	ႁူဝ်မာန်းကျိန်	ဇော်ခွန်းဥဖြူ၊
ႁူဝ်မၢၼ်းတွင်သိင်	Ho man: tawng sing	ႁူဝ်မာန်းတွင်သိင်	အာဒါလွတ်၊တောင်ဝင်ဥ၊
ႁူဝ်မိၼ်ႈ	Ho myin.	ႁူဝ်မိန့်	နနွင်းဥ၊
ႁူဝ်မၢၼ်းလႅင်	Ho man: leng	ႁူဝ်မာန်းလိင်	ဇော်ခွန်းဥနီ၊
ႁူဝ်မၢၼ်းလုင်	Ho man: long	ႁူဝ်မာန်းလုင်	မျောက်ဥ၊
ႁူဝ်မိၼ်ႈသႃလင်	Ho myin; hsaa; lang;	ႁူဝ်မိန့်;သာ;လင်;	မိဿလင်၊
ႁူဝ်ယူးႁူဝ်ပိင်	Ho yoo: ho peng;	ႁူဝ်ယူးႁူဝ်ပိင်;	သင်ပေါင်းဥ၊ခပေါင်းဖြူ၊
ႁူဝ်လင်းလိၼ်	Ho lang: lin	ႁူဝ်လင်းလိန်	ဆေးပုဇွန်ထုပ်၊
ႁူဝ်ဝၵ်း	Ho wock:	ႁူဝ်ဝက်း	ဝဥ၊
ႁူဝ်ဝၼ်ၼင်းလွမ်	Ho wan nang: lawm.	ႁူဝ်ဝန်နင်းလွမ်	ဝမုန်းကိုယ်ရုံ၊
ႁူဝ်ဝၼ်ႁွမ်	Ho wan hawm	ႁူဝ်ဝန်ဟွမ်	ဝမုန်းကွမ်းစားပန်းဥ၊
ႁူဝ်ဝၼ်ၶုၼ်တဵၼ်	Ho wan hkun; ten:	ႁူဝ်ဝန်ခုန်းတိန်း	မိန်ပလင်တင်၊
ႁူဝ်ဝၼ်ငူးႁၢဝ်	Ho wan ngoo: hao,	ႁူဝ်ဝန်ငူးဟာဝ်,	နဂါးဂုတ်၊နဂါးဝက်၊
ႁူဝ်ဝၼ်ၵျိပ်မႃ	Ho wan kyip, maa.	ႁူဝ်ဝန်ကျိပ်,မာ.	ထိဂုတ်၊
ႁူဝ်ဝၼ်မိၼ်	Ho wan myin	ႁူဝ်ဝန်မိန်	ဝမုန်းဖြန်၊
ႁူဝ်ဝၼ်လႅင်ထိုၼ်	Ho wan leng hturn,	ႁူဝ်ဝန်လိင်ထိုန်,	မြင်းကိုးကား၊
ႁူဝ်ဝၼ်ၵျိပ်မႃလႅင်	Ho wan kyip, maa. leng	ႁူဝ်ဝန်ကျိပ်,မာ.လိင်	သောက်နွရာ၊
ႁူဝ်ႁဵဝ်းၶႃ	Ho hyeio: hkaa,	ႁူဝ်ဟျိဝ်းခါ,	ပတဲကောသွ၊
ႁူဝ်ဢေႇ	Ho e	ႁူဝ်ဧဟ်	ဝက်မြေဥ၊
ႁူဝ်ဢႃလူး	Ho aa, loo:	ႁူဝ်အာ,လူး	အာလူး။

ႁၢၵ်။

ႁၢၵ်ၵုတ်ၶုၼ်လိူင်	Haak; koot, hkon lurng	ဟာက်;ဂုတ်,ခုန်လိုင်	ဆေးမွှားဝါ၊
ႁၢၵ်ၵုတ်တိၼ်မွင်	Haak; koot, tin mong;	ဟာက်;ဂုတ်,တိန်မုင်း	ဆေးဒိုးတီ၊
ႁၢၵ်ၶျူး	Haak; hkyoo:	ဟာက်;ချူး	ဂျုံမြစ်၊
ႁၢၵ်ငႃးဝေႃ	Haak; ngaa: wo	ဟာက်;ငါးဝေါ်	ကြံဘွယ်၊
ႁၢၵ်ထၼ်	Haak; htan	ဟာက်;ထန်	ထန်းမြစ်။

ႁၵ်ထုဝ်ပုင်	Haak; hto, pong	ႁၢၵ်;တုဝ်,ပုင်	ဝဲမြစ်၊
ႁၵ်ပိတ်းပီလိင်	Haak; pit: pi, leng	ႁ ၢၵ်;ပိတ်းပီ,လိင်	ကန့်ချဉ်နီ၊
ႁၵ်ပိတ်းပီၽိုၵ်	Haak; pit: pi, hpurk,	ႁၢၵ်;ပိတ်းပီ,ၽိုၵ်,	ကန့်ချဉ်ဖြူ၊
ႁၵ်ၽၵ်းၼွၵ်	Haak; hpak: nawk,	ႁၢၵ်;ၽၵ်းၼွၵ်,	မြင်းခွါခြ၊
ႁၵ်ၽၵ်းလိတ်	Haak; hpak: lit,	ႁၢၵ်;ၽၵ်းလိတ်,	မှတ်မြစ်၊
ႁၵ်မ'ၼႃး	Haak; mai, naa:	ႁၢၵ်;မ',ၼႃး	ငှက်မနှား၊
ႁၵ်ဢူးပႃသႃၵႃ	Haak; oo: paa, hsaa, kaa,	ႁၢၵ်;ဢူးပႃ,သႃ,ၵႃ,	ချောင်းခြားရိုးထုံးပင်၊

(၅၇) တုၼ်ယိူဝ်တုၼ်ယႃ၊ပႃးၼိုဝ်းပႃးယုံး။

၁။ တုၼ်။

တုၼ်ၵုင်	Ton; koong;	တုၼ်;ၵုင်;	ကြက်ဆူပင်၊
တုၼ်ၵူၺ်	Ton; kooei;	တုၼ်;ၵူၺ်;	ငှက်ပျောပင်၊
တုၼ်ၵုၼ်ဢွၼ်	Ton; kun awn,	တုၼ်;ၵုၼ်ဢွၼ်,	တစောင်းသင်ကနက်၊
တုၼ်ၵုၼ်းၶၼ်း	Ton; kun hkan:	တုၼ်;ၵုၼ်ၶၼ်း	တစောင်းလက်သက်၊
တုၼ်ၶေႃးမ	Ton; hkaw: maa.	တုၼ်;ၶေႃးမႃ.	မုတ္တမတော၊
တုၼ်ၶုံပွင်	Ton; hkom pawng,	တုၼ်;ၶုံပွင်,	စမုန်ခါး၊
တုၼ်ၶွၼ်ႇသၵ်ႉၽီလူး	Ton; hkawn. hsak. hpi loo:	တုၼ်;ၶွၼ်ႇသၵ်ႉၽီလူး	တစောင်းလက်ပတ်၊
တုၼ်ၶမ်းလိၼ်	Ton; hkam: lin	တုၼ်;ၶမ်းလိၼ်	ဖရုံတောင်ကြီး၊
တုၼ်ၶတ်တႃလွ'	Ton; hkat; taa, loi	တုၼ်;ၶတ်;တႃ,လွ'	~ ပတတ္တစာ၊
တုၼ်ၶဵမ်လံ	Ton; hkem lam	တုၼ်;ၶဵမ်လံ	ပန်းရင့်၊
တုၼ်ငႃး	Ton; ngaa:	တုၼ်;ငႃး	နှမ်းပင်၊
တုၼ်ငုၼ်ႈ	Ton; ngon.	တုၼ်;ငုၼ်ႈ	ပလောင်သော၊
တုၼ်ၸလိုမ်း	Ton; saa. lum:	တုၼ်;ၸႃ.လိုမ်း	မယားကြီး၊
တုၼ်သုံသိင်ၵႃ	Ton; hsom hseng kaa	တုၼ်;သုံ;သိင်ၵႃ	မှော်ချဉ်၊
တုၼ်သုံႁူမိဝ်း	Ton; hsom hoo meau:	တုၼ်;သုံ;ႁူမိဝ်း	မြေဖု၊
တုၼ်သံပူး	Ton; hsam poo:	တုၼ်;သံပူး	လင်းလေကြီး၊
တုၼ်သံပူးၽိုဝ်ႈ	Ton; hsam poo: hpur.	တုၼ်;သံပူးၽိုဝ်ႈ	လင်းလေရုံး၊
တုၼ်သံပူးလူင်	Ton;, hsam poo: long	တုၼ်:သံပူးလူင်	လင်းလေကြီး၊
တုၼ်သံပူးၶုံ	Ton; hsam poo; hkom	တုၼ်;သံပူးၶုံ	လင်းလေခါး၊
တုၼ်သံပူးၽႃ	Ton; hsam poo: hpaa	တုၼ်;သံပူးၽႃ	လင်းလေတိုက်တွ၊
တုၼ်သံပူးမႆႉ'	Ton; hsam poo: mai.	တုၼ်;သံပူးမႆႉ'	သစ်လေတိုက်လင်၊
တုၼ်သၼ်လုၼ်	Ton; hsan loon,	တုၼ်;သၼ်,လုၼ်	သံလွင်ပင်၊

တွၼ်ထၼ်ၶေႃမ	Ton; tan hkaw: maa.	တွၼ်;တၼ်,ၶေႃးမႃ.	မုတ္တမတော။
တွၼ်တပ်းသိင်	Ton; tap: hseng	တွၼ်;တပ်းသိင်	မရသိမ်၊
တွၼ်တွင်သိင်	Ton; tawng sing	တွၼ်;တွင်သိင်	နရပသိပင်၊
တွၼ်ထၼ်	Ton; htan	တွၼ်;ထၼ်	ထန်းပင်၊
တွၼ်ထူဝ်လိၼ်	Ton; hto, lin	တွၼ်;ထူဝ်,လိၼ်	မြေပဲပင်၊
တွၼ်ထူဝ်ႁေ.	Ton; hto, he.	တွၼ်;ထူဝ်,ႁေ.	ပဲစင်းငုံ၊
တွၼ်ၼိင်	Ton; neing;	တွၼ်;ၼိင်;	လဘက်ပင်၊
တွၼ်ၼိင်လိၼ်	Ton; neing; lin	တွၼ်;ၼိင်;လိၼ်,	ဒရိုင်တိုင်ဆေးနီ၊
တွၼ်ၼမ်ယႃႁၢႆ'	Ton; nam yaa. hai;	တွၼ်;ၼမ်ယႃ.ႁၢႆ;	ထိကရုံးကြီး၊
တွၼ်ၼွတ်ႁွမ်	Ton; nawt; hawm	တွၼ်;ၼွတ်;ႁွမ်	သီလစန္ဒနူး၊
တွၼ်ၼမ်ၵုၼ်ဢွၼ်	Ton; nam kun awn,	တွၼ်;ၼမ်ၵုၼ်ဢွၼ်,	တစောင်းသခ်နက်၊
တွၼ်ၼမ်ၵုၼ်လူင်	Ton; nam kun long	တွၼ်;ၼမ်ၵုၼ်လူင်	တစောင်းမြင်းနား၊
တွၼ်ၼမ်လိၼ်	Ton; nam lin	တွၼ်;ၼမ်လိၼ်	ဖက်ရဲဆံ၊
တွၼ်ၼမ်လေ	Ton; nam le	တွၼ်;ၼမ်ဇလ်	သီဟရာဇာ၊
တွၼ်ၼမ်ၶေႃၶိုဝ်း	Ton; nam hkaw hkur:	တွၼ်;ၼမ်ၶေႃၶိုဝ်း	သိကြွားရေစင်၊
တွၼ်ၼမ်ပဝ်လူင်	Ton; nam pao long	တွၼ်;ၼမ်ပဝ်လူင်	ဖဆိုးခေါ၊
တွၼ်ပၼ်	Ton; pan,	တွၼ်;ပၼ်,	ဗိုက်ဆံပင်၊
တွၼ်ပူ	Ton; poo.	တွၼ်;ပူ.	တွမ်းပင်၊
တွၼ်ပေႃ	Ton; paw	တွၼ်;ပေႃ	လျှော်ပင်၊
တွၼ်ပေႃမၼ်	Ton; paw man	တွၼ်;ပေႃမၼ်	သနပ်ပင်၊
တွၼ်ပွမ်ပိမ်ၶူမ်	Ton; pawm peim. hkom	တွၼ်;ပွမ်ပိမ်.ၶူမ်	ဆေးတလုံးခါး၊
တွၼ်ပိဝ်ပွင်ၽႃၽိူၵ်	Ton; peio pawng,hpaa.hpurk	တွၼ်;ပိဝ်ပွင်,ၽႃ.ၽိူၵ်,	တပင်တိုင်နန်း၊
တွၼ်ပိဝ်ပွင်ၽႃလမ်	Ton; peio pawng, hpaa. lam	တွၼ်;ပိဝ်ပွင်,ၽႃ.လမ်	သစ်စည်ပင်၊
တွၼ်ပိဝ်ပွင်ၽႃ	Ton; peio pawng, hpaa.	တွၼ်;ပိဝ်ပွင်,ၽႃ.	ထုပ်ခြင်းခြောင်၊
တွၼ်မၢၵ်ၶေႃ	Ton; maak, hkaw	တွၼ်;မၢၵ်,ၶေႃ	ဇီးပင်၊
တွၼ်မၢၵ်ႁူင်	Ton; maak, hoong,	တွၼ်;မၢၵ်,ႁူင်,	ကညင်ပင်၊
တွၼ်မွၼ်း	Ton; mawn:	တွၼ်;မွၼ်း	ပိုးစာပင်၊
တွၼ်မွၵ်တင်	Ton; mawk, tang;	တွၼ်;မွၵ်,တင်;	ပေါ်ပင်၊
တွၼ်မႂ်ႇၵင်ပႃ	Ton; mai. kang; paa	တွၼ်;မႂ်ႇၵင်;ပႃ	ရေချင်းယား၊
တွၼ်မွၵ်တင်မူဝ်လူင်	Ton; mawk, tang; mou long	တွၼ်;မွၵ်,တင်;မူဝ်လူင်	မတ်တုကြီး၊
တွၼ်မွၵ်တင်မူဝ်ဢွၼ်	Ton; mawk, tang; mou awn,	တွၼ်;မွၵ်,တင်;မူဝ်ဢွၼ်,	သုံးပန့်လှ၊
တွၼ်မႃႁေႃလႃ	Ton; maa, haw, laa,	တွၼ်;မႃ,ႁေႃ,လႃ,	မဟော်ရာ။

တုၼ်မႆႇတွင်ႁုၵ်း	Ton; mai. tawng hook:	တုၼ်;မႆႇတွင်ႁုၵ်း	ဒေါင်ကချာ။
တုၼ်မၢၵ်လိူင်ၵႃ	Ton; maak, lurng, kaa	တုၼ်;မၢၵ်,လိူင်,ၵႃ	ဇကရစ်။
တုၼ်မၢၵ်လိၼ်ႉသင့်	Ton; maak, lin. sang.	တုၼ်;မၢၵ်,လိၼ်ႉသင့်	ကြောင်လျှာ။
တုၼ်မႆႇလၢဝ်ဝီး	Ton; mai. lao wi:	တုၼ်;မႆႇလၢဝ်ဝီး	မျောက်ဆိတ်။
တုၼ်မႆႇဝိတ်	Ton; mai. wet;	တုၼ်;မႆႇဝိတ်;	ရင်းတိုက်။
တုၼ်မွၵ်ဢူဝ်း	Ton; mawk, o:	တုၼ်;မွၵ်,ဢူဝ်း	တောက်ထေား။
တုၼ်မိၼ်ႉၶုံ	Ton; myin. hkom	တုၼ်;မိၼ်ႉၶုံ	နှင်းခါး။
တုၼ်မႆႇပုမ်ႇၽတ်	Ton; mai, pom hpat,	တုၼ်;မႆႇပုမ်ႇၽတ်,	ရေပဒုံး။
တုၼ်မိၼ်ႉၶိူဝ်း	Ton; myin. hkur:	တုၼ်;မိၼ်ႉၶိူဝ်း	နှင်းနွယ်။
တုၼ်မိၼ်ႉသွမ်ႇ	Ton; myin. hsawm,	တုၼ်;မိၼ်ႉသွမ်ႇ	နှင်းမြာ။
တုၼ်မိၼ်ႉၽိူၵ်	Ton; myin. hpurk,	တုၼ်;မိၼ်ႉၽိူၵ်,	နှင်းဖြူ။
တုၼ်ယႃ	Ton; yaa;	တုၼ်;ယႃ;	ဆေးပင်။
တုၼ်လိူၼ်ၵႆ	Ton; lurn kai,	တုၼ်;လိူၼ်ၵႆ,	မိုးလိုးနွယ်။
တုၼ်ဝွၼ်	Ton; wawn	တုၼ်;ဝွၼ်	ထိန်းပင်။
တုၼ်ႁၢၼ်သင့်ႁွင်ႉ	Ton; han sang. hawng.	တုၼ်;ႁၢၼ်သင့်ႁွင်ႉ	ဆင်ပက်ခဲ။
တုၼ်ႁၢၼ်လိတ်း	Ton; han leit:	တုၼ်;ႁၢၼ်လိတ်း	ဆင်ပက်ခဲ၊ပက်ပေဘးကြီး။
တုၼ်ႁွႆႇလုင်	Ton; hoi long	တုၼ်;ႁွႆႇလုင်	မဲနယ်ကြီး။
တုၼ်ႁဵဝ်းၶႃ	Ton; heio: hkaa,	တုၼ်;ႁဵဝ်းၶႃ,	ပထဲကော။
တုၼ်ႁၢၼ်လဵင်	Ton; han leng	တုၼ်;ႁၢၼ်လဵင်	ဆေးပင်သပွဒါး။
တုၼ်ႁဵဝ်းလဵင်	Ton; heio: leng	တုၼ်;ႁဵဝ်းလဵင်	တောင်နှမ်း။
တုၼ်ဢွႆႇလမ်	Ton; oi; lam	တုၼ်;ဢွႆႇ;လမ်	ကြံနက်။
တုၼ်ဢိူင်	Ton; urng	တုၼ်;ဢိူင်	ဖလံတောင်ဝှေး။

၂။ ယႃ။

ယႃၵွႆးငူး	Yaa; kwai: ngoo:	ယႃ;ၵွႆးငူး	ဂန္ဓုံတောင်ပျံ၊ဝစ်သိန်းဝစ်ခုံး။
ယႃၵွႆးမုၼ်း	Yaa; kwai: mon;	ယႃ;ၵွႆးမုၼ်း;	ပျံ့သို။
ယႃၶိတ်းလူဝ်ႇၵႆ	Yaa; kyeit: looei kai,	ယႃ;ၶိတ်းလူဝ်ႇၵႆ,	ဆင်မနိုရည်။
ယႃၵႆတေႃလုင်	Yaa; kai, taw, long	ယႃ;ၵႆ,တေႃ,လုင်	ဟင်းဆန်ကွဲသိုင်း။
ယႃၵႆတေႃႁွမ်	Yaa; kai, taw, hawm	ယႃ;ၵႆ,တေႃ,ႁွမ်	နွားမြေရင်း။
ယႃၶိတ်းႁွႆ	Yaa; kyeit: hoi	ယႃ;ၶိတ်းႁွႆ	ခရုမြေ။
ယႃၶတ်းမွၼ်း	Yaa; hkat; mawn:	ယႃ;ၶတ်းမွၼ်း	ရုဏ္ဏမုသိ ရွှေဘာတင်း၊ဆွေးတနိုင်၊ ဆေးခါး။
ယႃၶုမ်	Yaa; hkom	ယႃ;ၶုမ်	

ယၢႁိုဝ်းငိုၵ်	Yaa; hkur: ngurk ;	ယၢ;ႁိုဝ်းငိုၵ်;	မိကျောင်းခွယ်။
ယၢၶွၵ်လိပ်	Yaa; hkawk, lip;	ယၢ;ၶွၵ်,လိပ်;	ရေနံ့ပန်းသိန့်၊တောပက်၊
ယၢၶဵမ်လိုင်	Yaa; hkyem lurng	ယၢ;ၶဵမ်လိုင်	ဆေးရွှေဝါ၊
ယၢၶႃးႁွမ်ထိုၼ်	Yaa; hkaa: hawm hturn,	ယၢ;ၶႃးႁွမ်ထိုၼ်,	တောစပါးလင်၊
ယၢၶႆႁဝ်	Yaa; hkai, hao	ယၢ;ၶႆ,ႁဝ်	ဈုလာသနပ်ါ၊
ယၢၶုမ်ႁိုဝ်း	Yaa; hkom hkur:	ယၢ;ၶုမ်ႁိုဝ်း	ဝဲစိတ်နီ၊
ယၢၶွၵ်လိပ်လုင်	Yaa; hkawk, lip; long	ယၢ;ၶွၵ်,လိပ်;လူင်	သရဖြန်နီ။
ယၢၶွၵ်လိပ်လႅင်	Yaa; hkawk, lip; leng	ယၢ;ၶွၵ်,လိပ်;လႅင်	မိသာရနီ။
ယၢငွင်းသင့်	Yaa; ngong: sang.	ယၢ;ငူင်းသင့်	ဆင်နှာမောင်း။
ယၢသုတ်ၶိတ်	Yaa; hsoot, hkeit,	ယၢ;သုတ်,ၶိတ်,	ဖါလာဝဝတီ၊
ယၢသုမ်ပင်တႆး	Yaa; hsom; pang tai:	ယၢ;သုမ်;ပင်တႆး	ဟင်းငရုံး။
ယၢသႆး	Yaa; hsai:|	ယၢ;သႆး	မြက်ရဲ။
ယၢသိၵ်ဝိ	Yaa; hsik; wi	ယၢ;သိၵ်;ဝိ	ကျွားမှဆိပ်၊ကုလားမှဆိပ်၊
ယၢသီမူ	Yaa; hsi, mou	ယၢ;သီ,မူ	စတုခါး။
ယၢတွႆႁူပ်	Yaa; toi, hoop,	ယၢ;တွႆႁူပ်,	ထိကရုံးငယ်၊
ယၢတုတ်းသုပ်	Yaa; tut: hsup,	ယၢ;တုတ်းသုပ်,	ကြူလက်ဆက်။
ယၢတီးတုတ်	Yaa; ti: toot;	ယၢ;တီးတုတ်;	လက်ကတူ၊
ယၢတိင်တီ	Yaa; teing ti;	ယၢ;တိင်တီ;	ဆေးဘက်ဝင် အပင်တမျိုး။
ယၢၼႃၽၵ်ၵႂႆး	Yaa; naa; hpak, kwai:	ယၢ;ၼႃၽၵ်,ၵႂႆး	ဆင်ငိုမြက်။
ယၢၼင်းၼွမ်	Yaa; nang: nom	ယၢ;ၼင်းၼွမ်	သကြေဓု၊
ယၢၼမ်ၼွမ်းသင်သီ	Yaa; nam. nom: hsang, hsi;	ယၢ;ၼမ်ၼွမ်းသင်,သီ;	ခြသ့်နို့ရည်။
ယၢၼုတ်ၶဵတ်	Yaa; not, hkyeit,	ယၢ;ၼုတ်,ၶဵတ်,	ပါးမှဆိပ်။
ယၢၼုတ်မဵဝ်း	Yaa; not, meau:	ယၢ;ၼုတ်,မဵဝ်း၊	ကြောင်မှဆိပ်။
ယၢပူၼ်းပုၵ်	Yaa; poon: pok,	ယၢ;ပူၼ်းပုၵ်,	မိတ်စလုလင်၊ကြောင်မီးတူ၊
ယၢပဵဝ်းဝေႃး	Yaa; pen: wo:	ယၢ;ပဵၼ်းဝူဝ်း	နွားမကျုံး။
ယၢၽဵတ်	Yaa; hpet;	ယၢ;ၽဵတ်;	မြေစာ၊
ယၢၽႃမုၼ်းၶဵတ်	Yaa; hpaa, mu: hkyeit,	ယၢ;ၽႃ,မုၼ်းၶဵတ်	ပါးလက်ဝါး။
ယၢၽႃမုၼ်းတွၵ်ႇတေႇ	Yaa; hpaa, mu: tawk. te.	ယၢ;ၽႃ,မုၼ်းတွၵ်ႇတေႇ	တောက်တဲ့ လက်ဝါး။
ယၢမိူင်းႁမ်း	Yaa; murng: ham:	ယၢ;မိူင်းႁမ်း	တီးစပ်၊ဓာမဏီပင်၊
ယၢမၢတ်လုပ်	Yaa; maat, loop,	ယၢ;မၢတ်,လုပ်,	ငလက်ဖြတ်၊
ယၢမိဝ်ႈၵႆႇဢွၼ်	Yaa; myein kai, awn,	ယၢ;မိဝ်ႈၵႆႇ,ဢွၼ်,	လင်းတပြည့်ဆိမ်း။
ယၢမိင်းတဵမ်	Yaa; meng: tem;	ယၢ;မိင်းတဵမ်;	ကျဲကော်၊

ယႃယိုဝ်ၽဵတ်	Yaa; yur; hpet;	ယႃ;ယိုဝ်;ၽဵတ်;	မြေတမျက်၊
ယႃလိၼ်ႇငိုၵ်	Yaa, lin. ngurk;	ယႃ;လိၼ်ႇငိုၵ်,	နဂါးစက်ပင်၊တစေဝင်းလက်ပတ်
ယႃလင်	Yaa; lang,	ယႃ;လင်,	အုံရှိန်၊
ယႃဝုဝ်းဝိုဝ်	Yaa; wo: wur,	ယႃ;ဝုဝ်းဝိုဝ်,	နတ်ချွဲ၊
ယႃႁူဝ်သူ	Yaa; ho som	ယႃ;ႁူဝ်သူ	မြက်မုန်ညင်း၊ဂတ်မြေဥ၊
ယႃႁၢၵ်လဵင်	Yaa; haak; leng	ယႃ;ႁၢၵ်၊လဵင်	ပဲစိတ်နီ၊
ယႃႁၢၵ်လိူင်	Yaa; haak; lurng	ယႃ;ႁၢၵ်;လိူင်	ပဲစိတ်ဝါ၊
ယႃႁွမ်ၵဵဝ်	Yaa; hawm kyeio,	ယႃ;ႁွမ်ၵဵဝ်,	ကြိတ်မန်ကျ၊
ယႃႁူဝ်ၶဝ်ယင်း	Yaa; ho hkao, yang:	ယႃ;ႁူဝ်ၶဝ်,ယင်း	နွားမရင်း၊
ယႃႁၵ်ႉၵၢၼ်	Yaa; hak. kan	ယႃ;ႁၵ်ႉၵၢၼ်	ပညာလက်ဘ။
ယႃႁွၼ်လင်းတႃ	Yaa; hawn lang: taa.	ယႃ;ႁွၼ်လင်းတႃ.	လင်းတပါးမြင်း၊
ယႃႁူဝ်ပႃလမ်	Yaa; ho paa lam	ယႃ;ႁူဝ်ပႃလမ်	ပြေည်ရှင်၊
ယႃႁွၼ်ၼူၵ်ႉယူင်း	Yaa; hawn nok. yoong:	ယႃ;ႁွၼ်ၼူၵ်ႉယူင်း	ဒေါင်းဦးကျွန်း။
ယႃႁူဝ်လူင်	Yaa; ho long	ယႃ;ႁူဝ်လူင်	ဆေးတလုံးကြီး၊
ယႃဢဵတ်ႉလူ	Yaa; et. loo	ယႃ;ဢဵတ်ႉလူ	မြီးမွေး၊ပြည်လုံးချမ်းသာ၊
ယႃဢိၼ်ယုတ်	Yaa; ein yut;	ယႃ;ဢိၼ်ယုတ်;	အကြောပေါင်းတထောင်၊

ၶ၊ ၶိုဝ်၊

ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶုမ်	Hkur: kawn 'hkom	ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶုမ်	ကုန်ခါး၊
ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶဝ်	Hkur: kawn hkao	ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶဝ်	ကုန်ချို၊
ၶိုဝ်းၵွၼ်လဵင်	Hkur: kawn leng	ၶိုဝ်းၵွၼ်လဵင်	မြင်းစကုန်းနီ၊
ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶွင်	Hkur: kawn hkawng,	ၶိုဝ်းၵွၼ်ၶွင်,	ခွါညို၊
ၶိုဝ်းၶမ်း	Hkur: hkam:	ၶိုဝ်းၶမ်း	ဂန္ဓုတောင်တန်း၊
ၶိုဝ်းၶီၵၢၼ်	Hkur: hkyi; kan;	ၶိုဝ်းၶီ;ၵၢၼ်;	စရိုးတောကွမ်း၊
ၶိုဝ်းၶိင်ပၢၼ်	Hkur: hkying, pan	ၶိုဝ်းၶိင်ပၢၼ်	ကြောင်ပန်း၊
ၶိုဝ်းၶင်ပုၵ်	Hkur: hkang, pook;	ၶိုဝ်းၶင်ပုၵ်;	ချဉ်ပုဘ်ခွယ်၊
ၶိုဝ်းၶၢၼ်လႆလိင်း	Hkur: hkan; lai ling:	ၶိုဝ်းၶၢၼ်;လႆလိင်း	မျောက်လွှေခါး၊
ၶိုဝ်းၶဝ်ယင်	Hkur: hkao yang	ၶိုဝ်းၶဝ်ယင်	ပရောင်ချဉ်၊
ၶိုဝ်းသုမ်ၶွၼ်လဵင်	Hkur: hsom; hkawn leng	ၶိုဝ်းသုမ်ၶွၼ်လဵင်	ကင်ပွန်းနီ။
ၶိုဝ်းတမ်ၽၵ်လပ်းမႆ	Hkur: tam hpak, sap: mai.	ၶိုဝ်းတမ်ၽၵ်,လပ်းမႆ	ကြီးပေါင်း။
ၶိုဝ်းတုတ်းမႃ	Hkur: tot: maa	ၶိုဝ်းတုတ်းမႃ	ခွေးအီးခွယ်၊
ၶိုဝ်းတင်တူ	Hkur; tang; too	ၶိုဝ်းတင်;တူ	စည်းမခန်း၊

ၶိူဝ်းထုဝ်တဵပ်	Hkur: hto, tep,	ခူဝ်းထုဝ်,တိပ်,	ခွေပဲ၊
ၶိူဝ်းထုဝ်ပုင်	Hkur: hto, pong	ခူဝ်းထုဝ်,ပူင်	ပဲစောင်းယား၊
ၶိူဝ်းၼမ်ႉပဝ်လူင်	Hkur: nam pao long	ခူဝ်းနမ့်ပဝ်လူင်	ကညိုတောပန်း၊
ၶိူဝ်းၼမ်ႉပဝ်ဢွၼ်	Hkur: nam pao awn,	ခူဝ်းနမ့်ပဝ်အွန်,	စိန်တပေါ၊
ၶိူဝ်းၼမ်ႉၼိပ်ႉမိဝ်း	Hkur: nam neip. meau;	ခူဝ်းနမ့်နိပ်ႉမိဝ်း	စွန်လက်သဲ၊
ၶိူဝ်းၼမ်ႉလေ	Hkur: nam le	ခူဝ်းနမ့်ဇလ်	သိပါရာဇာ၊
ၶိူဝ်းၼမ်ႉလင်း	Hkur: nam lang:	ခူဝ်းနမ့်လင်း	အခွလေ့၊
ၶိူဝ်းပဝ်လိူတ်	Hkur: pao lurt;	ခူဝ်းပဝ်လူိတ်;	တောင်ကြာ၊
ၶိူဝ်းၽေႉၽၢၼ်းဢွၼ်	Hkur: hpei. hpan: awn,	ခူဝ်းဖေ့ဖန်းအွန်,	ပြည်တားရှိန်၊
ၶိူဝ်းၽေႉၽၢၼ်းလူင်	Hkur: hpei. hpan: long	ခူဝ်းဖေ့ဖန်းလူင်	ပြည်တောကြီး၊
ၶိူဝ်းၽႃးၽင်	Hkur: hpaa: hpang,	ခူဝ်းဖါးဖင်	တောပန်းညို၊
ၶိူဝ်းမၢၵ်ၼုမ်းဝူဝ်း	Hkur: maak, nom: wo:	ခူဝ်းမာက်,နုံးဝူဝ်း	မဟာကာကိုးထပ်၊
ၶိူဝ်းမၢၵ်လမ်လိၼ်	Hkur: maak, lam lin	ခူဝ်းမာက်,လံလိန်	မြေသစ်ရှား၊
ၶိူဝ်းမႃႁႃၵႃ	Hkur: maa, haa, kaa,	ခူဝ်းမါ,ဟါ,ကါ,	မဟာကာ၊
ၶိူဝ်းမၢၵ်ႁိၼ်	Hkur: maak, hen	ခူဝ်းမာက်,ဟိန်	သစ်ဆိမ့်နွယ်၊
ၶိူဝ်းလၼ့်ၽီပၢႆ	Hkur: lan. hpi pai;	ခူဝ်းလန့်ဖီပါဲ;	နမနိုသံလျက်၊
ၶိူဝ်းလိင်လူင်	Hkur: leng long	ခူဝ်းလိင်လူင်	သမန်းကျား၊
ၶိူဝ်းဝၼ်	Hkur: wan	ခူဝ်းဝန်	နွယ်ချို၊
ၶိူဝ်းႁၢၵ်ၶဵဝ်	Hkur: haak; hkyeio	ခူဝ်းဟာက်;ခဵဝ်	ထရော်ညို၊
ၶိူဝ်းဢၢတ်ၶဵဝ်	Hkur: aat, hkyeio	ခူဝ်းအာတ်,ခဵဝ်	ပဉ္စပတ္တ၊

ၵျွင်းၵံႇၵူၺွၼ်လိၵ်တႆး။

ၵ	—	ၵလ'လ'ဝႃ	—	ၵ
ၵႃ	—	ၵၸႃးသေဝႃ	—	ၵႃ
ၵိ	—	ၵတင်လ'ဝႃ	—	ၵိ
ၵီ	—	ၵတင်ၶဝ်ၵိရပ်ဝႃ	—	ၵီ
ၵု	—	ၵတိုတ်ႉသိရိုးႃ	—	ၵု
ၵူ	—	ၵတိုတ်ႉသွင်သိရပ်ဝႃ	—	ၵူ
ၵေ	—	တရၺ်ထုဝ်းၵသတ်	—	ၵေ
ၵ'	—	ၵၵ'ၶိုၼ်းဝႃ	—	ၵ'
ၵႄႉ	—	တရၺ်ထုဝ်းၵၸႃးသေဝႃ	—	ၵႄႉ
ၵႄ	—	တရၺ်ထုဝ်းၵၸႃးသတ်သေဝႃ	—	ၵႄ
ၵံ	—	ၵလံဝႃ	—	ၵံ
ၵႃး	—	ၵၸႃးမ'ၼႃ	—	ၵႃး

(၅၈) ၵႂၢမ်းဝၢဝ်သၢဝ်တႆး၊

(၁) ၵႂၢမ်းဝၢဝ်သၢဝ်လတ်ၵူၼ်းတႆး၊

၁၊ ၵႂၢမ်းၽူဝၢဝ်- ၵႃၵေႃသွင် တေႃၽေမ်းပိူၼ်လဵင်းမႆႈႁူင်း ၶမ်းမိူင်းသဝ်ၵိင်တၵ်၊ ပိူၼ်သႃ ၼမ်ႉတွင်ၼႆႉဝၼ်လၵ်၊ လႆးပီ ႁဝ်းၶႆးယွၼ်းသိမ်း၊ သေမိတ်ႉ ဢိမ်ၶိမ်း၊

၂၊ ၵႂၢမ်းၽူသဝ်- ၵႃၵေႃသွင် တေႃၽေမ်းပိူၼ်လဵင်းမႆႈႁူင်း ၶမ်းမိူင်းသဝ်ၵိင်ၵူ၊ ပိူၼ်သႃၼမ်ႉ တွင်ၼႆႉမဵၼ်တူ၊ ၶႃၼင်းဢမ် ႁတ်းတမ်း၊ ၶူၺ်ၶမ်းပိူၼ်တင်း သိင်ၶႃႁူး၊



1, Kwam: hpoo; wao,-kaa kye hsawng to hpo mei: wyin sap: mai. hoong: hkam: murng: sao; kying, tak,၊ purn; hsaa; nam.tong nai. wan lak,၊ sai: pi; hao: hkai: yawn:sim:။ hsei meit. im hkyim:

2. Kwam: hpoo; hsao-kaa kye hsawng to hpo mei: uyin sap: mai. hoong: hkam: mung: sao; kying, koo, purn; saa; nam tong, nai. mein too,၊ hkaa; nang: am hat: tam:၊ hkooei hkam: purn; tang: hseing; hkaa; hooe:

၁၊ ၵႂၢမ်းၽူဝၢဝ်-ၵႃၵေႃသွင်တေႃၽေမ်းပိူၼ်လဵင်းမႆႈႁူင်းၶမ်းမိူင်းသဝ်ၵိင်တၵ်၊ ပိူၼ်သႃၼမ်ႉတွင်ၼႆႉဝၼ်လၵ်၊ လႆးပီ ႁဝ်းၶႆးယွၼ်းသိမ်း။ သေမိတ်ႉဢိမ်ၶိမ်း၊

၂၊ ၵႂၢမ်းၽူသဝ်-ၵႃၵေႃသွင်တေႃၽေမ်းပိူၼ်လဵင်းမႆႈႁူင်းၶမ်းမိူင်းသဝ်ၵိင်ၵူ၊ ပိူၼ်သႃၼမ်ႉတွင်ၼႆႉမဵၼ်တူ၊ ၶႃၼင်းဢမ် ႁတ်းတမ်း၊ ၶူၺ်ၶမ်းပိူၼ်တင်းသိင်ၶႃႁူး၊

၁၊ လူပျိုစကား-ခိုဇနီးမောင်နှံမှာ၊ အရှင်သခင်၏ရွှေညောင်ကိုင်းမှာလာ၍နားနေကြတာ၊ ဒီဒေသရဲ့ရေဟာ အစေတော်ထူးခြားစွာ အရသာရှိတယ်လို့သတင်းဖြစ်နေတယ်၊- ကိုကိုကရင်းရေကို နဲ့နဲ့လောက် သောက်ကြည့်စမ်းပါရစေ၊

၂၊ အပျိုစကား-ခိုဇနီးမောင်နှံသည်၊အရှင်သခင်၏ရွှေညောင်ပင်ကိုင်းမှာ လာ၍နားနေကြတာဟာ၊ဒီဒေသရဲ့ရေမှာ မသန့်ဖြန့်ပါ၊ ဒါကြောင့်နှမလေးက၊ မတိုက်ကျွေးဝံ့အောင်ဖြစ်ပါတယ်-သူများရဲ့ အချစ်ဦးရှင့်၊

(၂) လၵ်ႉထႃတႃႇၵႂၢမ်းဝၢဝ်သၢဝ်တႆး၊

မႄႈ၊	ၵႂၢမ်းထုမ်၊	ပွင်ဝႃ၊
၁။	ၵႃၶမ်းမေႃးပိူးပိူး၊ၵႃၼွင်ပီးဢွင်တွင်	လေႃၵုလ်၊
၂။	ၵွၵ်ႁွင်ၼိူဝ်လင်ၶႃးၸိတ်းၼႃးၼိူဝ်မွၵ်ယွင်	ယိုၼ်းၵုင်ၵဝ်၊
၃၊	ၵႃႇပေႃလႆ၊တႃႇၶမ်ၶုၵ်	ၶဝ်ၶုၵ်း၊
၄၊	ၵႃႇပေႃလိင်၊တႃႇၵိလွၵ်ၶေႃးဢွင်ၵုလ်	ပိၵုလ်၊
၅၊	ၵႃႇပေႃယိုၵ်၊တႃႇၵိုၵ်ၼမ်ႉတဵၼ်းၼႃး	ၼမ်ႉပုၼ်းပုၵ်၊
၆၊	ၵူဝ်ႈၵိုင်းလုင်းၶႃးၵႂ်၊လုင်းၼမ်ႉၶမ်ၵႃၼ်ၵွႆး	ၵူဝ်း။

		ဢိပ်ႉတိၼ်၊
၇	ဒွၢၵေႃယၢၵ်း၊မၢးၵေႃယၢၵ်း၊ၵႂၢမ်းလႆႈထၢၵ်းသေဢီလႂ်	ႁိင်း။
၈	ၵၢမ်းသႂ်ႇၵေႃႉ ၶိုဝ်းၶိုဝ်းႁူဝ်သီလႂ်လိဝ်	ၼွၼ်းတိၼ်မႄႈ၊
၉	ၶုပ်သွင်ၽိူဝ် မႄႈသီႁဝ်း၊ၵၢမ်းသိင်းၵၢမ်းသဝ်းၵႂၢမ်းတႃႇလႃႇ	ပုၼ်ႈတွၵ်း။
၁၀	ၶီၼုၵ်ႉလွၵ်း၊ၽေႃယွတ်ႈႁူလင်ၶိူၼ်း	ယၢႆႇလူၺ်ႈ၊
၁၁	ၼုးလုင်တႃႇၸိုဝ်ၽိူ၊လင်းတၢမ်းလႂ်ၸိုဝ်လိဝ်	ဝေးၼၢႆး။
၁၂	ၼုးလုင်တႃႇသႂ်ပီၵႂၢမ်းၼဝ်၊ၶုတ်ႉ ၶီၸဝ်ယၢႆႇၶိုၼ်း	ၶွ။
၁၃	ၼုးလုင်တႃႇၸင်ပင်၊မႄႈတင်ႁွင်းလင်	ႁွၵ်း၊
၁၄	လဝ်သင်သႂ်ပၢႆး ၶဵဝ်းတြၢႆးၼိုဝ်းႁွင်	ၶိူၼ်း၊
၁၅	လၢႆႉၽေထဝ်လင်သၢႆး ပေႃးၽုၼ်မၢႆးယႂ်းလင်ၵႂၢမ်းယႂ်းတွင်ႉ	သုတ်း၊ၽႆၸင်ယုင်း၊
၁၆	လင်ႉၽေထဝ်ႁူယၼ်း၊မၢၼ်းၸၢႆႈၵိုတ်ၸၢႆၼိူ	တုၼ်မၢၵ်သင်းထႅဝ်း။
၁၇	လင်ႉသီပၢၵ်ၵၢႆးၶီဝ်၊လုင်းမၢႆးလိင်လၢၵ်းလိဝ်ၵေႃမၼ်	ၼူၽႂ်ႈ။
၁၈	လဝ်သင်ၽွၼ်သိင်းသီ၊ပဝ်ပီၶိုၼ်မိင်းၽီ	ပုၼ်ႈတွၵ်း၊
၁၉	လိၵ်းလိၵ်းလွၵ်းလွၵ်း၊ၶီၼုၵ်ႉလွၵ်းတႅၶိူၼ်းတႅယႄး	ၽိူမ်းတေႃႈႁူၵ်ၽေၸဝ်ႁူၵ်း၊
၂၀	သၼ်သႃႇၼွႆၸိုဝ်ၶႃ၊ထုၵ်ပၢဝၢသေတုဝ်၊သၼ်ထႂ်ၼွႆၸိုဝ်လႂ်၊ထုၵ်တင်းႁႂ်ႈႁူၼိူဝ်း	သီလႂ်တင်း၊
၂၁	သုင်သေလႂ်၊တႅသေယိုဝ်	ဝၵ်းတင်။
၂၂	သီတိၼ်ပႃ ယုင်ယင်၊သွင်ၽိူၵ်ၶင်ပၢႆးပီး	လင်ႉ။
၂၃	သီးၵၢႆႉၸဵ၊သႂ်ႈၵၢႆႉၸီး၊လိၵ်းလီးၼီးၽေႃၼႆ	ၽီးၽႂ်ႈ။
၂၄	သီလိင်ၼင်လွၵ်းၼၢႆး ၼိုဝ်းၵင်မၼ်းၼီးမွၵ်လံၵၢႆးလုင်းၸႆ	မၢၵ်ဢႃးၼ်၊
၂၅	တၢၵ်းၵေႃတႅ ၵႂၢမ်းတၢၵ်းၵေႃတႅ	ၵီးငေႃ၊
၂၆	တွင်ဝၼ်ၸေႃ ၶုၵ်ႉလွၵ်း၊ၸေႃၵႂၢမ်းလုံပိုဝ်ႁူၵ်းတင်းၶင်	ဝၼ်ၽူ။
၂၇	တိဝ်းၶဝ်ႁွၼ်ႁွႆႈၽၢႆ၊တႃႇၽေႃႉၶျၢႆၵႂၢမ်းလႃႇ၊ၵုမ်းၵုမ်းၸၢႆလွင်လႃႇ	ယွႆးၵုင်ၸဝ်၊
၂၈	တၢႆၶေႃႇ ၽိူၼ်းၵၢႆးပုၼ်ၵႂၢမ်းလွတ်၊ပၵ်ႉၼုၼ်တွတ်ယင်းလုံ	တုၼ်ၵုလ်။
၂၉	တုၼ်မၼ်းတၼ်သၵ်၊ၵူမၼ်းတၵ်တိုၼ်း	တုၼ်မႄႈပၵ်၊
၃၀	တုၼ်မၼ်းပိင်းၼီးၵူမၼ်းၸေႃပၢႆယီးၵႂၢမ်းလုံ	သႃႇၼိဝ်းတိၼ်၊
၃၁	တွၵ်း၊သီသီလႂ်၊မၵ်ႉ သီသုၼ်၊သိုဝ်ၵိုတ်းမိဝ်းၶိူၼ်းသီသီလႂ်	ႁွၼ်းၽႂ်ႈ၊
၃၂	တုၼ်မၼ်းပိင်းၵိုင်၊ၵူမၼ်းၼုမိင်းပိုင်၊ထၼ်ပေႃးတုဝ်လႂ်ႈၶႃ	ပူး။
၃၃	တုၼ်မၼ်းၵၼ်ၶီ၊မွမၼ်းတီၼ်	
၃၅	တိၵ်းတင်းလင်ၵေႃၵႂၢမ်းႁွင်ႉ၊ၶၵ်းတင်းတွင်ႉၵေႃၵႂၢမ်းမေႃး၊ပေႃးလၢၵ်ၸၢဝ်ၶေႃး	
	မၼ်းမၢႆးလွင်၊သိင်ႁွင်ႉမၼ်းမေႃးပူၶၢႆၶၢႆ	တွင်တိုင်းႁိင်။
၃၆	တုၵ်တႃႇတင်တုၵ်လိဝ်း၊လွင်ပီၵၵ်းသီဝ်ႉပၼ်ၶွင်ႉၵၵ်းလႃႇ	ႁိဝ်းတိၼ်။
၃၇	ၶုၵ်ႉပိတ်ၵႂၢၼ်တုၵ်လိဝ်၊လုင်းႁိၼ်ၶုတိုင်းၶုၵ်ပေႃးမႂ်င်	ဝေႃ၊
၃၈	ၼင်းၵႂၢတ်းတွတ်း၊ၼင်းၵႂၢၼ်တွၼ်၊ၼုင်သိုဝ်ၶုၼ်သဝ်းယိုၼ်	ၶဝ်ၵပ်၊ၶဝ်ၶေႃ၊
၃၉	ၶွင်ၵႂၢၼ်ပၼ်ပိုဝ်းပိုဝ်း၊မႄႈၵေႃသီးႁူလ်	မၵ်တႃႇ။

၄၀	ၼင်းဢွတ်းထွတ်း၊ ၼင်းဢွၼ်ထွၼ်၊ ၼုင်သိုဝ်ယွၵ်းၵၢပ်ၼႆ့	ၼႆ့တဝ်ထွတ်၊
၄၁	ၼွင်ဢွၼ်ပၼ်ႁူင်ႁူင်၊ မႃ့ၵၢံသင်သေလႆး	မၵ်တႃ၊
၄၂	ၼႆ့ၶေႃးႁူးမၼ်းတၼ်ပႆ့ၶီ၊ ၵွတ်းၼႃးလႆ့သံၵွင်ပုံၶဝ်	ၶေႃးတၼ်၊
၄၃	ဝီႁေႃ့ၶွင့်၊ ၼွင်ႁေႃ့လိုၵ်၊ ဝီတႆ့တိုၵ်ၵႃၼင်း	ၵုင်းပၼ်ၵုၼ်၊
၄၄	ပေႃၵၢံလႃ၊ မေႃၵၢံလႃ၊ ၵၢဝ်သိုဝ်ပ့ႆဝႃ၊ ၵႆၼီးၼေႃးၼီးၼေႃး	ႁၵ့်ၶိုတ်ၵုၼ်၊
၄၅	ပႃပွၵ်းတေႃဢိၼ်မုၼ်၊ ၼႆ့ယွပ်ယုၼ်တင်းၼေႃး၊ ႁႆထိုၼ်တေႃဢိၼ်ၵႃၼ်၊ မိုင်းပေႃးယိုၼ်ၽၵ်းႃ	မုၼ်လဝ်ၶေႃးတြႃး၊
၄၆	ပေႃးၶႆၵႃလိၵ်ႉၵၢဝ်သိုဝ်၊ ပေႃးၶႆၵႃယိုၵ်ၵၢဝ်ဝိတ်	ႁူးလွင်၊
၄၇	ပႃယိုၼ်မုၼ့်တေႃးၼႃး၊ ပႃးလိုၵ်ၽိတ်းသႆ	ၶီထင်းမႆ၊
၄၈	ပုံသႃသႃ၊ ယႃပေဝႃပႃသုံသုံ	ပုံတွၵ်၊
၄၉	ပင်တႆးတုဝ်းႃ ႁွၵ်းၶံၶွင်၊ ၵၢဝ်တွင်ၼွင်မၼ်းႁူႃဢွၼ် တင်း၊ တေႃလွၵ်သႆ့တုၵ်းလိုၼ်၊ ပႃးတင်းၵိင်တင်းမွဵၼ်းလိုပ်ႆ	ၵင်ထႆ၊
၅၀	ဝိၼ်ပွၵ်ပိုၼ်ၵၢံပၵ်း၊ ဝိၼ်ၽၵ်းပိုၼ်ၵၢံဢိၼ်	ပွၵ်ႁုံ၊ ၽၵ်းတႃ၊
၅၁	ပင်ပၼ်ပလ၊ မႃးလဝ်ယုံယံ	ႁုဝ်း၊
၅၂	ၼိုဝ်လိၵ်ႉၼုင်သိုဝ်သုပ်း၊ ယိုမႃးတိုဝ်းႁုပ်းၵပ်	မၵ်ၶိုဝ်၊
၅၃	ၽုၼ်မႃးၼႆ့ၼႃးၶိုင်၊ လိတ်မႆတိင်တိင်ၼႆ့ၼႃးလုဝ်တေႃၽိုင်း	ၶိုဝ်၊
၅၄	ၽႆပုၼ့်ႁေႃမၵ်ၽေႃ၊ ၽႆၼ့ႆႁေႃမၵ်ၽေႃ၊ ၼိုးႁင်မၼ်းပႃဝင်ၶႂ်းလွင်ႁူႃလွင်ၶိုၼ်း	လိၼ့်၊
၅၅	ၽႆပုၼ့်ၼီးၶုဝ်၊ ၽႆၼ့ႆၼီးၶုဝ်၊ ပိုၼ်လုင်ဝုဝ်းသိဝ်းသီ၊ ပိုၼ်ၶီမသိဝ်းသွင်	ၵုၼ်းတေႃးႁူၵ်၊
၅၆	ၽႆၼ့ႆႁူး၊ ၽႆပုၼ့်ႁူး၊ ငုးသႃဢွၵ်မႃးလိုၵ်	လိၼ့်၊
၅၇	ၽႆၼ့ႆႁုင်း၊ ၽႆပုၼ့်ႁုင်း၊ သိုဝ်လုင်ၶွင့်ၶုင်းၶုင်းၼိုးႁူးၼွ	ထုတ်း၊
၅၈	မ့ႆၶုင်ၶင်း၊ ၼုၵ်ႉယင်းလဝ်းႁူၵိင်	တုၼ်ၵုၼ်၊
၅၉	ၼီးႁူၵၢံၼီးၼႃ၊ ၶဝ်ၵတ်ႁူၵႃဝၼ်း	ဝိတ်၊
၆၀	ၼီးၼႃၵၢံၼီးႁူ၊ ႁုၼ်းမိုင်းတိၵ်ၵၼ်လုသႃသႃ	ၶွင်၊
၆၁	မုၼ်းတလုံႉမႃးတုံႉႁူဝ်ၼဝ်	လုင်၊
၆၂	မုင်းၶႃးယၵ့်လွင်ႁႆႁွၼ်	ႁုဝ်း၊
၆၃	ၼိုဝ်ႁူႃဝိၼ်ထိင်ၼႃး၊ ၼိုဝ်မႃးဝိၼ်ၸၵ်ၶႆ	ထီးပဝ်း၊ လွင်လုင်၊
၆၄	ယၵ်းၵႃၼႆ၊ ႁူႃၵႆၵႃပုၼ့်	ၶီၶဝ်၊
၆၅	လုၵ်လဝ်ၽဝ်သီသိုဝ်၊ ၼုင်ၶီသိုဝ်လိင်လွၼ့်လွၼ့်	မၵ်ၽိတ်ႉ၊
၆၆	လုၵ်လဝ်ၽၵႃပၵ်၊ တိုဝ်းႁုပ်းၵပ်ၼေႃႉၶိ	မၵ်ၶိုဝ်၊
၆၇	လိုပ်ယႃတ်ယႃတ်မႃးသတ်ႁူးၼင်	ဝိႁူ၊
၆၈	ႁူဝ်လိင်လင်းၵင်း၊ ငဝ်တႃးၵၼ်ၶတ်ၶုၼ်၊ ႁေႃႉၵၢံႁူဝႃၵုံးၵုၼ်၊ ပိုၼ်ယင်းသိုဝ့်ၼိုဝ်း လူမုၼ်လဝ်တင်းႁျင်း	ယူးပတ်း၊
၆၉	ႁူဝ်ပုံတွၵ်းႁွၵ်း၊ ၼိုၼ်ၶွၼ့်တွၵ်သိဝ်၊ ဝတ်ႉၶဝ်ၶႃၵျူႉၵွႆၵႃလႆ	မၵ်ၵိင်ၶႃၵုၼ်၊

၃၀ ရှဝ်မၼ်းတၼ်မတ်း၊ဢိတ်းဢိၼ်ယိုဝ်သံရှုလ္ၿသံလွ'ဂေႃၽံပေႃး
၃၂ ၽိဝ်ပုလုၵ်း၊တုၵ်းၼႂ်းၼွင်၊ႁၼ်းသိင်းသွင်ၵျ်ၼၢဝ်ၽံထ'
၃၃ ၼုင်းပုင်းၼဝ်ပဝ်၊ၼၢဝ်ၼႆႇႁူၶႃႇႁူၼ်
၃၄ ၼုဝ်းပုင်းၼင်တိၼ်ဝိ၊ဝၼ်းထိလွင်လုင်းလင်
၃၅ ၼုဝ်းပုဝ်းၼင်တိၼ်လင်၊ပေႃးငင်ဝိၼ်သွင်ၽၵ်
၃၆ ၼုၵ်းလုၵ်းတၼ်တိၼ်လင်၊ပေႃးငင်ဝိၼ်သွင်ႁၵ်

ရှဝ်ထ':ဝိတ်၊
ၵင်ဝၼ်း၊
မေႃၶဝ်ၸေႃၵ်း၊
မွင်း၊
ၽိဝ်ၶဝ်၊
ၽိဝ်ၶဝ်၊

1 Kaa; hkam; maw: wi: wi:ı kaa; nou pi: awng, tawng,
2 Kawk, hawng; nur lang hkaa:ı heit: naa: nur mawk, yawng;
3 Kai, paw; lamı tai hkam hkok.
4 Kai, paw; leng: tai kyen kaw: awng, ooei;
5 Kai, paw; hpurk.ı tai urk, nam. te: naa;
6 Kwai: heng: long hkaw: kam,ı long: nam. am, han hoi:
7 Kwa, kaw; yak:ı maa: kaw; yak:ı am, lai; hpak: hsei hsein;
8 Kon: hsam kaw. hkyein: hkeyin: ho hsein; leio
9 Hko hsawng hpen,ı mai. hshi, hao:ı kon: hsip: kon; hsao: am, tai, lai,
10 Hkyi; nok. sawk,ı le, yawt, koo; lang hurn:
11 Ngoo: long tai nur hpaa.ı lang: taa. en, nur lin
12 Ngoo: long tai hsam pi am, nao;ı hkot. hkyi; kao, yaa hkum:
13 Ngoo: long tai kang pang,ı mai. tang, kawng: lang
14 Sao; hsang, hsam paa:ı haw: traa: nou: hawng;
15 Sang. me; htao; lang hsaa:ı paw: hpon maa: yam: lang am, yam: tawng.
16 Sang. me; htao; hoo yan:ı man: kaa; hkam; kurt, kaa; nou
17 Sang. hsi pak, ngaa: hkyeio long: maa: leng, lak: leio kaw; man;
18 Sao; hsang, awn, hsip: hsi,ı pao, pi, hkun; murng: hpi
19 Sik: sawk, sawk hkyi; nok sawk, teim hurn: teim yei:
20 Hsan hsai: wai. nur hkaa, htook, paa waa, hsei toı hsan, tam, wai. nur loi htook, tang: hoi hooei, nung;
21 Hsong hsei loı tem, hsei yur;
22 Hsi, tin pai yoong; yang;ı hsawng hpak, hkang; paa: pem:
23 Hsi, kaw. ham: hsam kaw. wi:ı leik: si: mi: hpai, naa;
24 Hsi, seing. nang, lawk: naa:: nou: kang man: mi: mawk, sam kaa: long, nung;
25 Tak: kaw; teimı am, tak: kaw; teimı
26 Tawng wa‾n haw, nok. sawk ı haw, am, lom; pen awk, tang: hang
27 Tep: hkao; awn, hoi; hpaa: tai; hpai: haa am, lai;ı koom: kam: haa sawng, lai;
28 Taa hkye hkan:ı hpan; ngaa: pun am, lawt;ı pak. mon, tawt; yang: lom
29 Ton; man: tan, hsak,ı wou mam: tak. turn;
30 Ton; man: peing:ı pem: wou man: haw, paa yem: am, lom;
31 Tawk, hsi, hsein;ı mat. hsi, hsonı hsam. kut: mur: hurn: hsi, hsein;
32 Ton; man: peing: ungı mou man: hom, murung: kungı htan; paw: to; lai: hkaa;
33 Ton; man: tam, hkeimı mou man: teim nam.

Law, kooi
You: koong, kao
Hkao; pook:
Pi kooei;
Nam. poon: pok,
Hur:
Neip. tin
Kyeing:
Hkyep: tin mai,
Pom tawk,
Yaa, soo,ı yoi:
Te: naa:
Hkyi;
Hawk;
Hurn:
Hsoot:ı hpaa; kang yoong:
Ton; maak, hsang: hpaw:
Noo hpai:
Pom tawk,
Hpum: taw: hook, le;
Kao; hook,
Hsein; tang:
Wo: tang,
Sang.

Hpi: hpai:
Maak. oon
i, ngaw;
Wan hoo
You: kooong, kao
Ton; kooei;
Ton; mai. pek,
Hai hkyep: tin:
Kawn: hpai:
Poo:

34 Teik: tang: lang kaw; am, hawng ၊ teik: tang: tawng. kaw; am, maw:၊ paw: lak;
ao hkaw: man: maa: sawng.၊ hseing hawng. man: maw: yoo, hkaa; hkaa;
35 To tai tang. to lip:၊ aung, pi; hao: hsu. pan nawng. hao: lai;
36 Nok. pit, awn, to leio၊ long: kyin nam. tung: hkyeio paw: heng;
37 Nang: awt: tawt:၊ nang: awn, tawn,၊ noong; hsur; hkawn, hsao: hpun
38 Nawng awn, pan, wen: wen: mai. aw; hsem: koo; lem;
39 Nang: awt: tawt:၊ nang: awn, tawn,၊ noong; hsur; yawk: ap, nam.
40 Nawng awn, pan, kwang; kwang;၊ mai. am, hsang; hsei lam:
41 Nam. me; nung; hoo: man: tan: tan, pai hkyeim: heit: naa: lai; hsam heing
poom, hkao;
42 Pi; kaw. hawng.၊ nawng. kaw. len; pi; tai, ten; haa nang:
43 Paw; am, laa,၊ me; am, laa,၊ ao hsur; pai. waa, hai; i: aw: i: aw:
44 Paa pawk: tei kyin mon;၊ nam. yawp, yon; tang: kye:၊ kai, hturn, tei kyin hein:
murng: paw: yein hpak, nung;
45 Paw: hkai; hou; leik. ao sou,၊ paw: hkai; hou; you, ao pet;
46 Paa yein, mou. te: naa:၊ paa: surk; hpet: hsai
47 Pom hsaa; hsaa;၊ yaa, pei waa; paa hsom; hsom;
48 Pang tai: to nung;၊ kyawk: hkam; hawng: ao tawng, nawng; man: kwa, awn
tang:၊ taw lawk, hsam. tok: sou: paa: tang: kying, tang: mou en, pai;
49 Pein mawk, purn; am, pak:၊ pein hpak: purn; am, kyin
50 Pang. pan, paa; laa.၊ maa: saa yoom yam
51 Mur; leik noong; hsur, hsoop:၊ you, maa: tu: koop: kap,
52 Hpon maa: nam, naa: heng;၊ let, mai; teng; teng; nam. naa: loop, taw hpurng:
53 Hpai, poon. kaw; maak, hpaa. hpai, nai. kaw; maak, hpaa: nou: kang man: paa
wang hkam: lawng; kwa, lawng; hkun:
54 Hpai, poon. mi: hko: hpai, nai. mi: hko: purn; soong wo: hsip: hsi,၊ purn; hki,
maa. hsip: hsawng
55 Hpai poon. hoo:၊ hpai, nai. nai hoo:၊ ngoo: hsaa awk, maa: lein;
56 Hpai, nai. hoong:၊ hpai, poon. koong:၊ hsur long hawng. kong: kong: nou: hooei,
57 Mai. hkong; hkang:၊ nok. yang: sap: koo; kying,
58 Mi: hoo am mi: naa;၊ hkao; kat, koo; haa; wan:
59 Mi: naa; am, mi: hoo: kon: murng; tek, kan loo hsaa; hsaa;
60 Mon: taa; loom.၊ maa: toom. ho nao,
61 Moong: hkaa: yao. sawng, kai, kawn
62 Mur; kwa, pein hteing naa:၊ mur; maa: pein wok, mai.
63 Yak: kaa; nai;၊ kwa, hai; kaa; poon
64 Look; sao; hpaa. hsi, hsen noong; hsur; leng lawn. lawn.
65 Look; sao; hpaa. paa.၊ tu: koop: kap, kaw wou
66 Ho leng sang: hang:၊ ngao; taa: han hkat; hkooei,၊ kaw: am, hoo. waa; kwam;
wooei,၊ purn; yang: hsu. mur: loo, moon sao; tang: kyawng:
67 Lurm; yat; yat;၊ maa: hsat; hoo: naang
68 Ho pom tawk: kawk:၊ murn hkawn. tawk, hsioo,၊ wat. hkao ngam; hkaa kioo
kwa, hai lai
69 Ho man: tan, mat:၊ kyet: kyin yur; hsam loi kaw; am, paw:
70 Ep, poo. look; nung; tok: nou: nawng: kon: hsip: hsawng kyam ao am, lai;

Tawng tung: heng;
Hkep: tin
Saw.
Hkao: kap,၊ hkao; hkye,
Mak. taa
Nam. tao; hpawt;
Mak, taa
Hke: tan,
Kong: pan, kooi
Kao. hkut; kooi
Moon sao; haw: traa:
Hoo: lawng;
Hkyein tang: mai
Pom tawk,
Hang tai
Mawk, koom;၊ hpak: too
Koop:
Maak, hkur
Hur,
Lin.
Kon: taw: hook,
Lin.
Tot:
Ton; kooi
Peit;
Kawng
Loog;
Koop:
Hti: pao:၊ sawng; long
Hkyi; hkap,
Maak, pit,
Maak, hkur
Yoo: pat:
Pi, hoo
Maak; kyeing hkaa; kooi
Ho hpai: hkyit,
Kang wan:

71 Oop: poop: ap, pap,ɪ ap, nam. koo; hkam: koo; nou
72 Oop: poop: nang, tin miɪ wan: li sawng, long: lang;
73 Oop: poop: nang, tin sang.ɪpaw: ngang. pein hsawng hpak.
74 Ook: look: tan, tin sang.ɪ paw: ngang. pein hsawng hpak,

Maw; hkao; maw; hpak;
Mawng:
Ep, hkao;
Ep hkao;

၁ ၽႆႇၶႆႈမေႃးဢိဢိးၽႆႇၼိူဝ်းတွင်ႇတူင်ႇ
၂ ၵွၵ်ႇသွင်ၼိုဝ်ၵလင်ၶႆႈၸွတ်းဢႆႈၼိုဝ်ၵပွၵ်ႇလွင်ႇ
၃ ၽၢ်ႈပေႃႈလႆႈတၢ်ႈၶႆၼူၵ်ႉ
၄ ၽၢ်ႈပေႃႈလိင်ႇတၢ်ႈၼိူဝ်လၼ်ၶေႃးၵွင်ႇၵူၺ်ႈ
၅ ၽၢ်ႈပေႃႈလူဝ်ၵ်ႇတၢ်ႈၵူဝ်ၵ်ႇဢုမ်ႇၸၢတ်းဢႆႈ
၆ ၶူဝ်းၸိင်းလူင်ၶေႃးၽႆႇလူင်းဢမ်ႇၽႆႇၸၼ်ႇသွၵ်ႈ
၇ ၵႆႇၵေႃႈယၵ်းမႆႈၵေႃႈယၵ်းၽႆႇလၢ်ႈထၵ်းၶေႃသိုဝ်လိုဝ်
၈ ၵူၼ်းသႆႈၵေႃႉၼိုဝ်းၼိုဝ်းႁူဝ်သိုဝ်ၼိူဝ်လိဝ်
၉ ၼူဝ်သွင်ယိုဝ်လိုဝ်မႆႉသီႇၸဝ်းၵူၼ်းသိုင်းၵူၼ်းသဝ်းၽႆႇတၢ်ႈလၢ်ႈ
၁၀ ၼႆႇၼူၵ်ႉလွၵ်ႇၸလ်ယွတ်ႇၵူႇလင်ႁူဝ်ၼ်း
၁၁ ငူးလူင်တၢ်ႈၼိုဝ်ၵလႆႉလင်းတႆႉၽိူဝ်လိုဝ်ၼိုဝ်ၵလိဝ်ၼ်
၁၂ ငူးလူင်ၶၢ်ႈသႆႈဝီၽႆႇဢၼ်ႇၼူတ်ႉၼိႆႉၽၵ်ႇယႆၼိုဝ်ၼ်း
၁၃ ငူးလူင်ၶၢ်ႈၽၼ်ပၼ်ႇမႆႉတၼ်ႇၵွင်းလၼ်
၁၄ လဝ်ႇသၼ်ႇသႆႈပႆးၸေႃးတြႆးၼိုဝ်းၵွင်
၁၅ လင်ႉၸမ်ႇထဝ်ႇလင်သႆးပေႃးယူဝ်ၼ်မႆးယႆးလင်ၽႆႇယႆးတွင်ႉ
၁၆ လင်ႉၸမ်ႇထဝ်ႇႁူယၼ်းမၼ်းၽႆႇၶႆႇၵူဝ်ႇတ်ၽႆႇၼိူဝ်
၁၇ လင်ႉသီႇပၵ်ႇငႆးၶိုဝ်လူင်းမႆးလိင်ႇလၵ်းလိူဝ်ၵေႃႈမၼ်
၁၈ လဝ်ႇသၼ်ႇၵွမ်ႇသိင်းသီႇပဝ်ႇဝိၼ်ႇၼိုဝ်ၼ်ႇမူဝ်င်းယီ
၁၉ လိၵ်းလိၵ်းလွၵ်ႇလွၵ်ႇၼိႆႉၼူၵ်ႉလွၵ်ႇတိႉႁူဝ်ၼ်းၶိႉယေႃး
၂၀ သၼ်သႆးဝႆႉၼိုဝ်ၵၶႆႇထုၵ်ႇပႆဝႆႇၶေႃတူဝ်သၼ်တႆႇဝႆႉၼိုဝ်ၵလွၵ်ႈထုၵ်ႇတင်းသွၵ်ႈႁူဝ်ၸိုဝ်ႇငႆႈ
၂၁ သူင်ၶေႃလွၵ်ႈတီႉၶေႃယူဝ်ၵ်
၂၂ သီႇတိဝ်ၼ်ပႆႈယူင်ႈယင်ႈသွင်ယွၵ်ႇၶင်ႈပႆးပိႉး
၂၃ သီႇၵေႃႉၸႆႇသႆးၽႆႉဝိးထိၵ်းထီးဝီးယေႃႈဢႆ
၂၄ သီႇလိင်ဢၼ်ႇလွၵ်းဢႆးၼိုဝ်းၽၼ်မၼ်းဝီးပွၵ်ႇလႆႇၽႆးလူင်ႇငႆ
၂၅ တၵ်းၵေႃႈတိႉၽႆႇတၵ်းၵေႃႈတိႉ
၂၆ တွင်ဝွၼ်ၸေႃႇၼူၵ်ႉလွၵ်ႇၸေႃႇၽႆႇလုံးဝီလိုဝ်ၵွၵ်ႇတင်းၺွင်
၂၇ တီးဝ်းၶဝ်းၵွမ်ႇသွၵ်ႈယႆႇၶၢ်ႈယေႃႈၺႆႇၽႆႇလၢ်ႈႁုံးႁုံးၸႆလွင်ႇလၢ်ႈ
၂၈ တႆႇၸၶိူဝ်းယူဝ်ၼ်းငႆးပိုဝ်ၼ်ၽႆႇလွတ်ႈပၵ်ႉမူဝ်ၼ်ႇတွတ်ယင်းလူဝ်

လေႃႉႁုလိုဝ်
ယွႆးႁုင်ႇၽဝ်
ၶဝ်ႈပုၵ်း
ဝိႁူလိုဝ်
ဢုံပူဝ်ၼ်းပူၵ်ႇ
ႁူဝ်ဝ်း
ၼိူႉတိဝ်ၼ်
ၵိင်း
ၼိုဝ်းတိဝ်ၼ်မႆႉ
ပူတွၵ်ႇ
ယႆႇလူႇယွႆး
ၸတ်းဢႆး
ၼိုဝ်
သွၵ်း
ႁူဝ်ၼ်း
သုတ်းယေႃႈၽၼ်ယူင်း
တူဝ်ၼ်ႈမၢၵ်ႇသင်းထေႃး
ၼူယေႃး
ပူတွၵ်ႇ
ယိုမ်းတေႃးႁူဝ်ၵ်ႇၶေႃၽဝ်ႇၼူၵ်ႉ
သလိုဝ်ၶင်း
ဝူဝ်းတင်
လင်ႉ
ယီးယေႃး
မၵႃႇၵွၼ်
ၵီႇငေႃႈ
ဝၼ်ႁူ
ယွႆးႁုင်ႇၽဝ်

၂၉ တၢင်;မၢင်းတၢင်,သၢဵ,၊ဝဵုမၢင်းတၢဵ,တူၺ်ၢင်း
၃၀ တၢင်;မၢင်းဝိင်းပိ်းဝဵုမၢင်းၶ႐ၢ,ပၢယီ်း ၵႃႇ,လွႆႈ တၢင်;ၵွၺ်;၊
၃၁ တွၵ်,သိ,သိၵ်ုၺ်;၊မတ်ႉသိ,သၢင်၊သဵုၵိုတ်းမူဝ်ႉၼူဝ်ငး သိသိၵ်ုၺ်း တၢင်;ပုႇ'ပိၵ်,၊
၃၂ တၢင်;မၢင်းဝိင်းၵိုင်၊ဝဵုမၢင်းၵူ ႇမူဝ်ငးၵိုင်၊ထၢင်;ပေႃးတူၵ်;လ'းၶၢ; သ'ဢွၵ်းဘိၢင်၊
၃၃ တၢင်;မၢင်းဘၢင်,ၵ်ႇ၊မွဵုမၢင်းဘ်ႇဢႅ ႁွၢင်းၾ'း၊
၃၄ တိၵ်းဘင်းလင်ၵေႃ;ၵႃႇ,ၽွင်၊တိၵ်းတင်းတွင်ၵေႃ;ၵႃႇ,မေႃး၊ပေႃးလၵ်;ဢဝ်ၶေႃးမၢင်း မႃး၊ပွၼ်,၊သိင်ၽွင်မၢင်းမေႃးယူ,ၶၢ;ၶၢ; ပူး။
၃၅ တူဝ်ဝ်ဘ'တင်,တူၵ်လိဝ်း၊တွင်;ပိ;ႁၢဝ်းသိုဝ်ပၢင်ၶွင်ႁၢဝ်းသ'; တွင်တိုင်းၵိင်၊
၃၆ ၶူၵ်ႉပိတ်,ဢွၢင်တူၵ်ထိဝ်၊ပေႃငးၵိၢင်ၶႅတိုင်းဢွၵ်ပေႃးၵိင်; ဢွၵ်းတိၢင်၊
၃၇ ၼငးဢွတ်းတွတ်း၊ၼငးဢွၢင်,တွၢင်;၊ၶုင်;သူဝ်ၵ်;ၶွၢင်,သၵ်းၾိုၢင် ထေႃ ၊
၃၈ ၶွင်ဢွၢင်,ပၢင်,ဝိၺ်းဝိၺ်း၊ပုႇ'ဢၶႃသိ်းၵူ;လိ်; ၶၵ်;ၵဵ,၊ၶၵ်:ၸဵ၊
၃၉ ဢငးဢွတ်းတွတ်း၊ဢငးဢွၢင်,တွၢင်,၊ၶုင်;သူဝ်ယွၵ်းဢဝ်,ၶႅ မၵ်,တၢ၊
၄၀ ၶွင်ဢွၢင်,ပၢင်ၵွင်;ၵုင်;၊ပုႇ'ၵႃႇ,သင်;ၶေသ်လႃး ၶႅတဝ်;ၵွတ်;၊
၄၁ ၶႅၸဝ်;ႁ;ၵူးမၢင်းတၢင်,ပ'ၵ်ႇ၊ႁ်တ်းဢေႃးလ';သိၵ်ိင်ပုံ,ၶဝ်; မၵ်,တၢ၊
၄၂ ဝိ;ၵေႃႉၽွင်၊ၶွင်ၵေႃႉလိၺ်;၊ဝိတ'တိၺ်;ႁၢဢငး ၸၽးတၢင်,၊
၄၃ ပေႃ;ၵႃႇ,လၢ,၊ၸၼ်;ၵႃႇ,လၢ,၊ဢဝ်သူဝ်ဝ်;ပုႇ'ဝၢ,၊ႁ';ၵိ်းဢေႃးၵိ်းဢေႃး ၵူင်းပၢင်,ၵုၺ်၊
၄၄ ပၢပွၵ်းတိၵ်ၵိၢင်မုၢင်;၊ဢႅ;ယွဝ်,ယူၢင်;တင်ၸၵ်ျံး၊ၵ',တူဝ်ၢင်,တိၵ်ၵိၢင်ႁ်ၺ်၊မိင်းပေႃးယိၺ် ၼၵ်,ၢ; ၵဝ်ႇဢိတ်;ၵုၺ်၊
၄၅ ပေႃးၶ';ႁ်;ထိၵ်ႉဢဝ်သွ်,၊ပေႃးၶ';ႁ်;ယွ်,ဢဝ်ပိတ်; မၢင်လဝ်;ၶ႐ေႃးတြႃး။
၄၆ ပၢယိၺ်,မူၢင်ၸတ်းဢေႃး၊ပၢးလူဝ်ၵ်ၽိတ်းသ' ၵူးလွင်;၊
၄၇ မူ'သၢ;သၢ;၊ယၢ,ပေဝၢပၢသူ'သူ' ၵ်ႇတင်းမ'၊
၄၈ ပင်တ'းတူဝ်ၢ;ၵျၵ်းခံၽွင်;၊ဢဝ်တွင်,ၶွင်;မၢင်းၵွႃ,ဢွၢင်တင်း၊တေႃလွၵ်,သဵုတူၵ်းၵိုၺ်၊ ပၢးဘင်းၵိင်,တင်းမွဵုၵိၺ်ပ'; ပူ'တွၵ်,
၄၉ ပိၢင်ပွၵ်,ပူၢင်;ၵႃႇ,ပၵ်း၊ပိၢင်ၽၵ်းပူၢင်;ၵႃႇ,ၵိၢင် ႁၢင်ထ'၊
၅၀ ပင်,ပၢင်,ပၢ;လၢ,၊မၢးလၢ,ယုံယံ မွၵ်,ၵုံ;၊ၽၵ်းတူၵ်၊
၅၁ ၼိဝ်;ၵ်ႇၵ်ႇ ၶုင်;သူဝ်ႉသူဝ်း၊ယွ်,မၢးတိုဝ်းၵူဝ်းၵဝ်, ၵူဝ်း
၅၂ ၽူၢင်မၢးဢွံၶႅၢးႁ်ိင်;၊လိတ်,မ'တိင်;တိင်;ဢွံၶႅၢးလုဝ်,တေႃၽူဝ်ငး မၢၵ်ၸူဝ်ဝ်၊
၅၃ ၽ',ပုၢင်ၵေႃ;မၢၵ်,ၽ၊ၽ',ၶႅ'ၵေႃ;မၢၵ်ၽ၊ၶိုးၵင်မၢင်းပၢဝင်ၶႃးလွင်;ႁွၢ,လွင်;ၼိုၢင်း ၵူဝ်ဝ်,၊
၅၄ ၽ',ပုၢင်ဝိးၸူဝ် ၽ',ၶႅ'ဝိးၸူဝ်၊ပူၢင်;လုင်ၵူဝ်းသိဝ်းသိ,ပူၢင်;ၵိ,မသိဝ်းသွင်ႉ လိၢင်၊
၅၅ ၽ',ပုၢင်ၵူး၊ၽ'ၶႅ'ၵူး၊ၵုးသၢဢွၵ်,မၢးထိၺ်; ၵူၢင်းတေႃးၵူၵ်,၊
၅၆ ၽ'ၶႅ'ၵုင်း၊ၽ'ပုၢင်ၵုင်း၊သူဝ်ဝ်လူင်ၽွင်ၸူင်းၸူင်းၶိုးၵူၺ်; လိၢင်၊
၅၇ ၽ'ၶႅ'ၵုင်း၊ၽ'ပုၢင်ၵုင်း၊သူဝ်ဝ်လူင်ၽွင်ၸူင်းၸူင်းၶိုးၵူၺ်; တူတ်း၊
၅၈ ပုႇ'ၸူင်;ၶင်း၊ၶူၵ်ႉယင်းလဝ်းၵူ;ၵိင်; တၢင်;ၵုၺ်၊

၅၉ ၶီးၼူၵႆႇ,ၶီးမႃ,ၸဝ်ႇၵတ်ႉ,ၼူႇၵႃႇ,ဝၼ်း
၆၀ ၶီးမႃၵႆႇ,ၶီးၼူ,ၼွၼ်းမူဝ်ၼ်တိၵ်ႉ,ၵၼ်လူသႃသႃ
၆၁ မွၼ်းတႃ,လုၵ်ႈမႃးတူဝ်ႉ,ၼူဝ်ၼဝ်,
၆၂ မုင်းၸႃႇယၢင်ႈၶွင်,ၵ',ၵွၼ်
၆၃ မူဝ်ၵွႆ,ပိၼ်ထီင်မႃးမူဝ်,မႃးပိၼ်ဝူၵ်မႂ်ႇ
၆၄ ယၵ်းၵႃ,မ';ၵွႆ,ၵ';ၵႃ,ပုမ်
၆၅ လုၵ်ႉလဝ်ႉ,ယႃႉသီ,သီလုပ်မုင်ႈသူဝ်ၼ်,လီင်လူမ်ႈလွမ်ႈ
၆၆ လုၵ်ႉလင်ႉၶႃႉၵႃႈပၵ်ႉ,တိုၼ်းၵုပ်းၵင်,ၵႃႉဢ်
၆၇ ၼူဝ်လီင်လင်းၵင်း,ၸဝ်ႉတႃးၵမ်ၸတ်ႉၶူလုပ်,ၵႃႉၵႆႇ,ၼူႉဝႃႈၸူင်းဝူလုၺ်,ပူမ်ႈ,ယၢင်းသိုၵ်ႈ
မူဝ်ၼ်းလူမုမ်လဝ်ႉၸင်းၵျူင်း
၆၈ လူပ်ႉ,သၵ်ႉ,ယတ်ႉ,မႃးသၵ်ႉ,ၼူးမႃင်
၆၉ ၼူပ်ပုံတွၵ်းတွၵ်းမူမ်ၵွမ်ႈတွၵ်,သိုပ်ႉ,ဝတ်ႉ,ၸဝ်ႉ,ၼ်ၸႃ,ၵိဝ်ႇၵျႃ,ၵ'လ'
၇၁ ၼူဝ်မႃင်းတမ်,မတ်းၵိတ်းၵိမ်ယူဝ်ႉ,သုံၼူလုၺ်ႉ,သုံလွ'ၵႃႉ,ၵႆႇ,ပေႃး
၇၂ ၵိုဝ်,ပူႉလုၵ်ႉ,ၵႃ,တူၵ်းၼူင်းမူင်ႇ,ၼွမ်းသိုင်းသွင်ၵုံ,ၵဝ်ၵႆႇ,လ';
၇၃ ၵုင်းပုင်းၵႃႉ,ပဝ်,ၵႃဝ်,မုၼ်ႉ,ၼုၼ်ႉ,မုၼ်ႉ
၇၄ ၵုပ်ပုင်းမင်,တိမ်မိ ဝမ်းထိၵွင်,လူင်းလင်;
၇၅ ၵုင်းပုဝ်းမင်,တိမ်လင်ႉၵႃႉႈငိုၼ်ၼ်ၼ်သွင်ယၵ်,
၇၆ ၵုၵ်းလုၵ်းတမ်,တိမ်လင်ႉပေႃႈငိုၼ်ၼ်သွင်ယၵ်,

ပိတ်;၊
ၶွင်၊
လူင်;၊
ၵုဝ်း၊
ထီးပဝ်း၊ၵွင်;လူင်၊
ၼီ;ၸဝ်,၊
မၢၵ်,ယိတ်ႉ၊
မၢၵ်ၼူဝ်၊
ယူႉပတ်း၊
ပိ,ၵူ၊
မၢၵ်,ၵိင်ၸႃ;ၵူလုၺ်၊
ၼူဝ်ထ':ၵိတ်,၊
ၵင်ဝမ်း၊
မေႃ;ၸဝ်;မေႃ;ယၵ်း၊
ပွင်း၊
ၵိုဝ်,ၸဝ်;၊
ၵိပ်,ၸဝ်;၊

၁ ညအချိန် တဗိဗိမြည်၏နက်ကျလျှင်ဝတုပ်တုပ်ဖြစ်သည်၊
၂ အိမ်မိုးပေါ်မြောင်းပေါက်၍၊တိမ်ပေါ်မှာလယ်လုပ်သည်၊
၃ ကြက်ဖနက်၊ဆုံထဲမှာသေနေသည်၊
၄ ကြက်ဖနီ၊လည်ပင်းကြိုးတစ်ပြိုးတွဲလွဲသေနေသည်၊
၅ ကြက်ဖဖြူ၊လယ်ကံသင်းရေထဲလူးပြီးသေနေသည်၊
၆ အဝ ကောင်းသောလည်ပင်းညိုကျွဲကြီး ရေထဲဆင်းလျှင်ခြေရာမထင်၊
၇ သွားသည့်အချိန်ထဲခါး၊လာသည့်အချိန်လဲခါး၊ဟင်းရွက်တရွက်မှလဲမရ၊
၈ လူ ၃-ယောက်၊ပုဝါတပိုင်ထဲ၊အတူတူပေါင်းသည်၊
၉ တံထားပျဉ် ၂-ချပ်၊တန်း ၄-ချ၊လူ ၁၀၊ လူ ၂၀-မရှောက်နိုင်၊
၁၀ စာကလေးချေး၊အိမ်တိုင်းကျသည်၊
၁၁ မြွေကြီးမိုးပေါ်မှာသေ၍၊ငှင်းတမြေပေါ်မှာဝဲသည်၊
၁၂ မြွေကြီး ၃-နှစ်ကြာသေသော်လဲမပုပ်ဘဲ၊ချိုးပေါင်းရက်ပြီးပြန်ကုသည်၊
၁၃ မြွေကြီးကွင်းပြင်မှာသေ၍၊ကျောပေါ်မှာဇရတ်တင်ထားသည်၊

ချည်ခင်။
ပင့်ကူမွေး။
ခေါပုပ်၊ကောက်ညှင်းထောင်း။
ငှက်ပျောဖူး။
ရေမြုပ်၊
လှေ။
ခြေသည်း၊
သံခနောက်။
ခုံတိနုပ်။
နှမ်းထုံး။
မျှိန့်ခွင်။
လယ်ကံသင်း၊
ကျင်ကြီး။

၁၄ သာမဏေ ၃-ပါး၊ချောင်းထဲမှာတရားဟောသည်၊
၁၅ ဆင်မအိုကြီးကျောခွဲ၊မြီးလှည်းကျောခွဲသော်လည်းဒိုက်ကိုမရိ၊ ခလောက်၊
၁၆ နားရွက်ဘွဲ့ဘွဲ့ကျသောဆင်မအိုကြီး ညကိုကိုယ်ဝန်ဆောင်ပြီး၊နံနက်ကျလျှင်မွေးသည်၊ အိမ်၊
၁၇ ဆင်လေးရာအစွယ်စိမ်း၊ငှက်တရထွင်ချည်ထားသော်လည်းမြဲနေသည်၊ မြင်းထောင်၊
၁၈ သာမဏေ ၄-ပါး၊မြေမြှုတ်ပြီးနတ်ပြည်တက်သည်၊ သင်္ဘောပင်၊
၁၉ ဖိတ်ဖိတ်စောက်စောက်အသံမြည်၍၊စာကလေးချေးအိမ်ပြည့်သည်၊ မီးကျည်၊
၂၀ မြုံးယက်ပြီးစင်ပေါ်တင်ငါးတကောင်ဖိသည်၊တောင်ပေါ်ထောင်မျှော်ထား၍ခရုတကောင်မိ၏ နှီးထုံး၊
၂၁ တောင်ထက်မြင့်ပြီး မြက်ပင်ထက်နိမ့်သည်၊ ယက္ကန်းရက်ကရိယာနှင့်ချည်ထုံး၊
၂၂ ခြေ ၄-ဘက်ရှစ်ရှက်ခတ်သွားသည်၊အား ၂-ဘက်ခြင်းတောင်းပါသည်၊ လှသွားလမ်း၊
၂၃ ၄-ယောက်ထမ်း၊ ၃-ယောက်ယစ်ခတ်၊လွန်ရှေ့ထွင်ရှိသည်၊ နွားဝန်တင်၊
၂၄ လယ်ကွက်ကဲ့သို့သေးထောင့်ဖြစ်၍၊အလယ်တွင်စကားပန်းတပွင့်ရှိသည်၊ ဆင်၊
၂၅ ခတ်သဲပြည့် မခတ်သဲပြည့်၊ မီးဒိ၊
၂၆ ထိန်းရွက်နှင့်စာကလေးထုပ်ရာ၊အထုပ်မလုံ၍၊အမြီးဘက်ကပြူထွက်လာသည်၊ အုန်းသီး၊
၂၇ ဖြစ်ကလေးထရံဖွတ်ထားက မီးထွန်း၍ရှာရာမတွေ့၊လက်နှင့်စမ်းမှတွေ့သည်၊ ဝတုံ၊
၂၈ ရွှေပိုက်ကွန်နှမ်းငွေပက်၍မလွတ်ကျ၊ကျောက်ဖရုံချတောင်ချောင်သည်၊ နားရွက်၊
၂၉ ပင်စည်ကျဉ်ဝှေ့ လောက်ကြီး၍ အရွက်ဖြန့်လျှက်ရှိသည်၊ ပင့်ကူမွေး၊
၃၀ ပင်စည်ပသိုင်းလောက်ကြီး၍၊အရွက်မှာငါးသ ဖွဲ့ထုပ်၍မလုံလောက်ပါ၊ ငှက်ပျောပင်၊
၃၁ နှီးလေးပင်၊လေးကွက်ချည်သော်လည်း၊အိမ်အပြန်လေးပင်ကျန်နေသေးသည်၊ ထင်းရှူးပင်၊
၃၂ ပင်စည်ပုစ်လောက်ကြီး၍အရွက်မိုင်းကိုင်ဖုံးအုပ်ရုံတင်မက၊လဲချားပါဖြန့်နှံ့သွားသည်၊ ခုံတိနစ်ကြီး၊
၃၃ ပင်စည်အစ်ချောင်းလောက်ရှိ၍၊အရွက်မှာရေပြည့်နှက်သည်၊ မီးရှိုး၊
၃၄ ကျောကိုနှိပ်သော်လဲမအော်၊ဗိုက်ကိုနှိပ်သော်လဲမမြည်၊သူ့လည်ပင်းဆွဲလာမှအော်သည်၊ ရေမှော်၊
၃၅ အသေကောင်ပေါ်အရှင်ကောင်တင်တာကို၊ကိုကိုကနှမလေးကိုဝယ်ပေးနိုင်ပါ့မလား၊ အင်ပက်ရွက်ခြောက်၊
၃၆ နံပြည်ရတ်ငှက်ကလေးတကောင်ထဲနှင့်၊အလွှန်နက်သောရေကိုသောက်၍ရေခန်းချောက်၏၊ ဘိနပ်၊
၃၇ မယ်ပုနှင့်မယ်ထွေး၊အင်္ကျီ ၂၀-ထည်ဝတ်သည်၊ ငွန်း၊
၃၈ ရေအိုင်ကလေးတလက်လက်နှင့်လည်နေသည်၊၎င်းတေးပတ်လည်မှာကျူပင်ပေါက်နေသည်၊ ပြောင်းဖူး၊
၃၉ မယ်ပုနှင့်မယ်ထွေး၊အင်္ကျီနက်ဝတ်ပြီးရေချိုးသည်၊ မျက်လုံး၊
၄၀ ရေအိုင်ကလေးကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းလည်နေသည်၊သစ်ပင်တပင်မှရေအိုင်ထဲမရှိပါ၊ ယက်ရေဘူး၊
၄၁ ရေထွက်သည့်အပေါက်မှာ၊ခဲတန်ဖျားလောက်အပေါက်ရှိသည်၊ ၎င်းရေကိုအသုံးပြုလယ်လုပ် ရာ စပါးအရအပုံပေါင်းသုံးထောင်မှုရရှိသည်၊ မျက်လုံး၊
၄၂ အစ်ကိုကခေါ်၍နှမကပြေးသည်၊အစ်ကိုကတာရိုးရှောက်ပြီးနှမကိုရှာသည်၊ ခဲတန်၊
၄၃ ပေပေလဲမဆဲ၊မေမေလဲမဆဲ၊ပခုံးပေါ်အင်္ကျီတင်ပြီး၊အော်အော်ပြီးငိုသည်၊ ချည်ငင်ဒိုင်း၊
၄၄ ငါးခုံးမဖျံကိုစားမည်လုပ်တော့၊ရေအိုင်တခုလုံးလှုပ်ရှားသည်၊တောကြက်တောကြောင်ကို စားမည်ကြံတော့တိုင်းပြည်တခြမ်းလုံးတိတ်ဆိတ်သည်။ ဝါကြိတ်စက်၊

ဘုန်းကြီးတရားဟောသည်၊

ကြိမ်းပေါက်၊

၄၅ ငယ်စေလိုလျှင်ထည့်ပါ၊ကြီးစေလိုလျှင်ထုတ်ပါ၊ အပ်နှင့်အပ်ချည်၊

၄၆ ငါးရှဉ့်သည်လယ်ကံသင်းကိုလျှိုရာ၌၊လှုပ်ရှားလျက်ဝင်သည်၊ နှမ်းခေါင်း။

၄၇ နှမ်းကြီးလိမ်သံကို ငါးချဉ် ချဉ်သည်ဟုမပြောနှင့်၊

၄၈ ယုန်တကောင်ချောင်းကိုခုန်ကျော်ဖြတ်ရာ၌ ၎င်းတကောက်ကွေးကအရင်သွားပြီး၊သစ်ငုတ် ထွန်တုံးနောက်ခြီး။
လန့်၍အကိုင်းအခက်ပါထွက်ပြေးသည်၊ မိုးတိမ်၊တံခါး။

၄၉ ပန်းဖြစ်သော်လဲသူများမပန်၊ဟင်းဖြစ်သော်လဲသူများမစား၊ ခမောက်၊

၅၀ ဖြစ်လိုကျယ်ပြီးလုံးပိုင်း၍၊၎င်းထိပ်တွင်အုပ်ဆောင်းတင်သည်၊ ခရမ်းသီး၊

၅၁ ငယ်စဉ်ကသင်တိုင်းဝတ်၍၊ကြီးပြင်းလာသောအခါခမောက်ဆောင်းသည်၊ ချွေး၊

၅၂ မိုးလင်းရွာ၍လယ်ကွက်ထဲရေခန်းချောင်သည်၊နေပူကျဲကျဲလယ်ကွက်ကောင်းမိုးငုတ်ထိရေဖုံး၏၊ လျှာ။

၅၃ ဟိုဘက်လဲချောင်ကမ္ဘား ဒီဘက်လဲချောင်ကမ္ဘား၊အလယ်တွင်ရွှေငါးသွားလိုက်လာလိုက်လုပ်၏၊ ရက္ကန်းရက်သူ။

၅၄ ဟိုဘက်လဲတံထား ရှိ၊ဒီဘက်လဲတံထားရှိ လူများသွား၁၄ကောင်ဆွဲ၍၊မြင်း၁၂ကောင်စီးလာ၏၊ လျှာ၊

၅၅ ဟိုဘက်လဲအပေါက်၊ဒီဘက်လဲအပေါက်၊သင်းမြွေထွက်ပြီးကစားသည်၊ အီးပေါက်သည်၊

၅၆ ဟိုဘက်လဲတောင်ကုန်း၊ဒီဘက်လဲတောင်ကုန်း၊ချိုင့်ထဲကကျားကြီးကုန်းကုန်းမြည်သည်၊ ဝါပင်။

၅၇ အခက်အလက်ရှိသောသစ်ပင်၊အခက်တိုင်းဗျိုင်းနားသည်၊ တောင်း၊

၅၈ နားရွက်သာရှိ၍မျက်နှာမပါဘဲ၊ ၅-ရက်တဈေးကျရောက်တိုင်းဈေးဝင်သည် ဗုံ။

၅၉ နားသာရှိ၍မျက်နှာမပါသော်လဲ၊တိုင်းပြည်လူထုအုတ်အုတ်ကြွက်ကြွက်ကြည့်ကြသည်၊ စကော။

၆၀ ဖိုင်းဖိုင်းကြီးဆီးစလာထိသည်၊ ခမောက်။

၆၁ သက်ငယ်မိုးပြီးမှ၊အချဉ်ဝါးထည့်သည်၊ စက္ကူထီးကြီး။

၆၂ သွားစဉ်ယာဘဲဖြစ်၍၊ပြန်စဉ်ဝါးလုံးဖြစ်သည်၊ ဝါးလက်ခုပ်။

၆၃ ဒီမှာဆိပ်ပြီး၊ဟိုမှာသွားပိုသည်၊ ငရုပ်သီး။

၆၄ စော်ဘွားသားလေးသိန်း၊အင်္ကျီနီချဉ့်ဘဲဝတ်ကြသည်၊ ခရမ်းသီး၊

၆၅ စော်ဘွားသားငါးရာ၊ဝါးကင်ခမောက်ကိုယ်စီဆောင်းကြသည်၊

၆၆ ခေါင်းနီရဲရဲနှင့်အရင်းကဆေးနီဆိုးပြီး၊ကွင်းလိုက်စွပ်ထားသည်၊မသိသူများကညစ်ပတ်တယ်
ဟုပြောကြသည်၊သို့ပေမဲ့သူများဝယ်ပြီး၊ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့သွား၍လှူသေးသည်၊ တံမြက်စည်း၊

၆၇ ပြောင်လက်လက်နှင့်သားရေပေါက်ထဲထည့်သည်၊ နားဒောင်း၊

၆၈ ခေါင်းပုတုတုဖြစ်၍၊ဆောက်နှင့်တူသည်၊ပေါင်ကြား ထဲထည့်ရာပျောက်ကွယ်သွားသည်၊ တောနာနတ်သီး၊

၆၉ သူ့ဦးခေါင်းခွေးလေးလောက်ကြီး၍ ချိုင့်သုံးချိုင့်၊တောင်သုံးတောင်မြက်စားသော်လဲမလောက် ဒီးခြစ်၊

၇၀ ကွမ်းအစ်တလုံးရေအိုင်ထဲကျ၍၊လူ ၀၂-ယောက်ကြီးစားဆယ်သော်လဲမရ၊ နေ။

၇၁ လုံးလုံးပြားပြား ညဘိုင်းနံနက်တိုင်းရေချိုးသည်၊ ထမင်းအိုးဟင်းအိုး၊

၇၂ ဝက်ဝံခြေရာကဲ့သို့လုံးပြားပြားနှင့်၊နေ့ရက်ကောင်းမှအိမ်အောက်ကိုဆင်းသည်၊ မောင်း။

၇၃ ဆင်ခြေရာကဲ့သို့လုံးပြားပြားနှင့်၊ဖွင့်လိုက်လျှင်နှစ်ခြမ်းဖြစ်သည်၊ ထမင်းထည့်သောအစ်၊

၇၄ ဆင်ခြေရာလောက်တွင်းကိုဖွင့်လျှင်၊နှစ်ခြမ်းဖြစ်သည်၊ ထမင်းအစ်။

(၃) ၽႂ်းလွင်ႈၶိုင်းလႄႈဝၵ်ႇၵၢၼ်းၼင်းသဵၵ်ႉ၊

ပီႈႁဝ်းလႆႈႁၢၼ်သုမ်မၢၵ်ႇဢုၼ်ႇ၊ သုၵ်းသမ်ႉလိူင်ပွတ်း၊ မိူၼ်ႁၢင်ႈတေႃႈသုမ်ဝၼ်းသိူမ်း၊ သၢင်သိူဝ်ႉၵျိုးပီႈႁဝ်းလႆႈမႃးဢွၵ်ႇၵၼ်ႉသုင်းတေႃႈၶျူဝ်၊ ႁဵမ်ႈႁဵမ်ႈ၊ လိူမ်းသိင်ၵေႃႈမၼ်းႁွၵ်ႈတုၵ်ႉထတ်း၊ မၢင်ၽဝ်ႇၽဝ်ႇႁၢင်မိူၼ်တေႃႈႁဝ်ႈပေႃးလႆႈ သွၼ်မျေႃႈယိၵ်ႉယိင်းဢွၵ်ႇၵႃႈၼွႆးသတ်း၊ ၶၼ်လၢၼ်းၽႂ်ႈ ၵူၼ်းဝၵ်ႇမိူၼ်ၼႆႉပီႈႁဝ်းၵမ်ႉၵိူဝ်ပိူဝ်ႉ ထၢမၵ်ႇႁိတ်းသၢင်ၶေႇမၵ်ႇ ဢွၼ်လုၵ်ႉၶွင်ၵမ်ႉႁူင်သေႇၽၵ်း၊ ၵိူဝ်ပီပေႃးလုၵ်ႉထင်ၵႃႈ ၼွႆးဢွင်ဢွၼ်မိူဝ်း လတ်းၼႆႉၵျိုးပီႈႁဝ်းၵမ်ႉပိူင်ပိူဝ်းႁႂ်ႈပေႃးလႆႈတုၵ်းတုၼ်မၼ်းၼိူင်ႁွင်လႆႈ လုၵ်ႉၼဝ်ႇ၊ ၼွ်ႉႁႂ်ႉၽႂ်းၽႂ်းၵူၼ်းၶႆႈ သုၵ်ႉသိ ၵိင်းလိူမ်း၊ လဵဝ်ဝၢၼ်းၼင်းၵျိုးပီ-ဢၼ်ၶူးမၼ်းမိူၼ်ၼင်ၸိူဝ်းလွင်ထွင်ၶိူဝ်သၵ်ႉၵျၢလၼ်တၢလလွင်ထွင်လုင်းသုမ်ႉသုင်းလုမ်ႉၽိူင်းလၵ်ႉ ၽၢႆးသိမ်သႂ် လုၵ်ႉလိူၼ်လဵပ်ႁဝ်းမဵပ်ၸဵၼ်းလိူၺ်ၼွႆးဢွၼ်ႇၶွင်ထွင်းၶၼ်ပီႈႁဝ်းယိင်းလေႃးမျေႃႈလွႆႈၵျိူင်း၊ ၵိူဝ်းၸိူဝ်းတၵ်းဝၵ်ႉဝႆးၵွပ်ႇဢွၵ်ႇလုၵ်ႉရိူင်းလၵ်ႉ လိူၼ်လဵပ်ႁဝ်းလႆႈထွတ်ႈၶိူဝ်းသေ သိူဝ်ႁွၼ်ယဝ်ႉလုင်းလမ်ႁွပ်ဝၵ်ႉဝႆးၶုတ်ႉသႂ်ႈမိူၼ်မႃးလၵ်ႉၵၢႆးလႆႈၵမ်ႉလႆႈ၊ ၶွင်ၵွႆႈပေႃးလႆႈတင်းမ်ႈထွႆးၵွပ်ႉၸဵၼ်းလုၵ်ႉလိူၼ်လဵပ်ႁဝ်းမဵပ်ၸဵၼ်းလိူၺ်ၼွႆးဢတွင်းၼွႆးၶႆႈၵုမ်း၊ လဵဝ်ဝၢၼ်းၼင်းၵျိုးပီ-လတ်းၼႆႉပီႈႁဝ်းၶႆႈလႆႈလေဢမ်လႆႈပိူင်ပိူင်၊ ၶွင်ၵွႆႈပေႃးလႆႈမႃးမျေႃႈမၢင်တူၺ်း၊ ႁၢၼ်သေႇလမ်ၽွမ်ပိူဝ်ၽိူဝ်ၼိူဝ်လမ်း၊ ပၼ်းၶမ်းပူင်ပႆႈၽူဝ်း၊ ႁဝ်းတေႃႈယင်းလႆႈတုၺ်းလႆႈယူလွတ်း၊ မိူဝ်လဵဝ်ၼႆႉၼင်းၵျိုးပီ-ပီႈႁဝ်းၶိူင်ႁၢင်တေႃးလႆႈယူၵ်ႉၵျိၵ်ႉလဵဝ်းယိုင်တူဝ်ပေႃႇမွတ်ႇသီးၽၵ်းၽႃမႆႉသင်းဝွမ်း၊

Pi; hao: lai; han hsom; maak, un;ı-hsook: sam. lurng pawt,ı-murn hang; tei hsom; wan seim:ı-hsang sur. wooei: pi; hao: lai; maa: ao kyin hsoong: saa: hkyo, him: him:ı-seim: hsing. kaw: maa; naw; hawm htook, htat;ı mang hpao, hang; murn tei: kawm. paw: lai; sawn myaw, yek. ying: ao kaa; nou: sat;ı hkan saa; kaa: hpoi. kawm; wak,ı mur; nai. hao: kam kur pou. htaa; maak,ı heit: hsang le; maak,awn,nan.am, hong; hseihpak,ı kur pi; paw: so, htang kaa; nou: ong; awng mu:ı sat; nai. wooei: pi; hao: am, purng, kur: kawm, paw: lai tooei: ton; man; nung kawng.sai. lom: noop;ı mo ukawm kawm:kom;kooei.hpai.hsooei hsi;kyeng:lim,sang,ı waa;nang:wooei:pi;aa; hkoo: man: murn nang, ngao: lawng, hpawng, hkyi, hsak; kyaa, san taa,laa. lawng, htawng,long: hkoom. hkong: lom; hpoong; sak; oo: hseim; hsai look; lurn sao; hao: map; ngao: lein; non: nam. nawng hpawng: hkoon pi; hao: yeng: sei: myaw, lawm hkyawng;ı kur; hik; tak: wak. wai: kawp, ao look; wong: sak; lurn sao; hao: lai; htawt, hko: hpaa; hso: hsur; kon yao. long: lam kawp, wak. wai: hkot. hsai: hkun; maa: lak; kaa: lai am, lai;ı hkawng kawm. paw: lai; tang: mai sawm: kawp; ngao: look; lurn sao; hao: map; ngao: lein; nou: aa; twang: nam. hkai: urng.ı sang. waa; nang: wooei: pi; sat; nai. pi; hao: hkai lai; le am, lai; purng, purng,ı hkawng kawm. paw: lai; maa: myaw, moong; lawm tooei:ı han hsei sam hawm pawm hpur nur lam;ı pan: hkam: pong, pai hpooi:ı hao: taw, yang: lai; tooei: lai yoo, lawt;ı mur; leio nai. nang: wooei: pi;ı pi; hao: murn hang; tei: yoo, kyik. leau: yrung; to paw; mawt; si; hpak; hpaa mai. hsang: wawm,ı

ပီ;ႁဝ်းလႆႈ;ႁၢၼ်သူမ်ႇ;မၢၵ်ႇ,ဢုၼ်ႇ;၊သုၵ်းသမ်ႉလိူင်ပွတ်း,၊ မိူၼ်ႁၢင်;တေႃႈသူမ်ႇ;ဝၼ်သိူမ်း;၊ သၢင်သိူဝ်ႉၵျိုး;ပီ;ႁဝ်းလႆႈ;မႃးဢွၵ်ႇၵၼ်ႉ သုင်းတေႃႈၶျူဝ်,ႁဵမ်ႈ;ႁဵမ်ႈ;၊ လိူမ်းသိင်ၵေႃႈမၼ်းႁွၵ်ႈတုၵ်ႉ,ထတ်း;၊ မၢင်ၽဝ်ႇ,ၽဝ်ႇ,ႁၢင်;မိူၼ်တေႃႈႁဝ်ႈ ပေႃးလႆႈ;သွၼ်မျေႃႈ,ယိၵ်ႉယိင်း ဢွၵ်ႇ;ၵႃႈ;ၼွႆးသတ်း;၊ၶၼ်လၢၼ်;ၽႂ်ႈ,ၵူၼ်းဝၵ်ႇ,မိူၼ်ၼႆႉ;ပီႈႁဝ်းၵမ်ႉၵိူဝ်ပိူဝ်ႉ,ထၢ;မၵ်ႇ,၊ ႁိတ်းသၢင်ၶေႇမၵ်ႇ,ဢွၼ်,လုၵ်ႉ;ၶွင်ၵမ်ႉ, ႁူင်;သေႇၽၵ်း,၊ၵိူဝ်ပီ;ပေႃးလုၵ်ႉ,ထင်ၵႃႈ;ၼွႆးဢွင်;ဢွၼ်မိူဝ်း;၊လတ်း;ၼႆႉၵျိုးပီ;ႁဝ်းၵမ်ႉ,ပိူင်,ပိူဝ်း;ႁႂ်ႈ ပေႃးလႆႈ;တုၵ်းတုၼ်;မၼ်း ၼိူင်ႁွင်,လႆႈ လုၵ်ႉ;၊ ၼွ်ႉႁႂ်ႉၽႂ်းၽႂ်း;ၵူၼ်းၶႆႈ သုၵ်ႉသိ; ၵိင်းလိူမ်း,၊လဵဝ်,ဝၢၼ်;ၼင်းၵျိုးပီ;ၽၢ;ၶူးမၼ်းမိူၼ်ၼင်,ၸိူဝ်းလွင်,ထွင်, ၶိူဝ်,သၵ်ႉ;ၵျၢ,လၼ်,တၢ,လၢ,လွင်,ထွင်, လုင်းသုမ်ႉ,သုင်းလုမ်ႉ;ၽိူင်းလၵ်ႉ;ၽၢႆးသိမ်; သႂ်လုၵ်ႉ;လိူၼ်လဵပ်; ႁဝ်းမဵပ်;ၸဵၼ်းလိူၺ်; ၼွႆးဢွၼ်ႇ ၶွင်ထွင်းၶၼ်ပီ;ႁဝ်းယိင်းလေႃးမျေႃႈ,လွႆႈၵျိူင်း;၊ၵိူဝ်းၸိူဝ်း;တၵ်း;ဝၵ်ႉ,ဝႆး;ၵွပ်ႇ,ဢွၵ်ႇလုၵ်ႉ;ရိူင်းလၵ်ႉ;လိူၼ်လဵပ်;ႁဝ်းလႆႈ;ထွတ်ႈ;ၶိူဝ်း ၶေႃ;သိူဝ်းသိူဝ်ႁွၼ်;ယဝ်ႉလုင်း လမ်ႁွပ်,ဝၵ်ႉ,ဝႆးၶုတ်ႉ,သႂ်ႈ:မိူၼ်;မႃးလၵ်ႉ;ၵၢႆးလႆႈဢမ်,လႆႈ;၊ ၶွင်ၵွႆႈ,ပေႃးလႆႈတင်းမ်ႈထွႆးၵွပ်ႉ;ၸဵၼ်း

လၢၵ်ႈ; လိူၼ်လၢၼ်; ႁၢမ်းမၼ်; ၸၢမ်းလီၵ်ႈလၢႆႈၶိုၼ်းၼႂ်းသွၼ်းၶၢဝ်းၶၢမ်ႇ, ' လၢင်, ဝၢႆ; ၼင်းငႆးမီ; လၢတ်ႈ; ၼႆ' မီ; ႁၢမ်းၶၢဝ်; လႆ'; ၸႆ; ပၢၼ်, လႆ' မူၼ်, မူၼ်, ' ၶွင် ႁွ. ပေႃးလႆ'; မၢႆးၸၢၵ်ႈ, မႂ်; လွ' တူဝ်ႈ။ ၵၢၼ်ထၢင်ႇလႄႈ ယူႇမိူဝ်ႈ လႅမ်ႈ' ပၢၼ်းသံးပူင်, ယိူဝ်ႈ ႁၢမ်းတေႃႇ; ယၢင်းလႆ'; ယူႇတူဝ်ႈ; လႆ' ယူႇလွၼ်;' မူၼ်; သိမ်းၼႆ' ၼင်းငႆးမီ; မီ; ႁၢမ်းမူၼ်ႁၢင်; ၵေႃးလႆ'; ယူႇ, ႁူၺ်ႈလီလႆ' ယူႇ; တူဝ်ပေႃႈ; မိုၼ်းမွတ်; လိူဝ်းလၢၵ်ႈ; ၸႂ်မူ' သၢင်းၵႂ်,။

ကိုကိုရှောက်ချဉ်သီးကိုမြင်ရ၍၊ ရှောက်ချဉ်သီးသည်ဝါဝါဝင်းမှည့်နေပါသည်၊ စိတ်ထဲကချိုချဉ်ရသာရှိလိမ့်မည်ဟုထင်သည်၊ အကယ်၍ကိုကိုကယူပြီးစားရလျှင်ချိုသောအရသာနှင့်စိတ်အတွေ့ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ တခါတရံစဉ်းစားကြည့်လျှင် မြင်ရုံမြင်ရပြီး၊ စကားနှင့်သာဖွဲ့နွဲ့ပြောဆိုရရုံမျှသာနေရတော့မည်လိုလိုဖြစ်နေပါပြီ၊ ယနေ့ကိုကိုသည်အသီးကို မျှော်ရင်းဆားကိုကိုင်ထားလျက်ရှိသော်လည်း၊ဘာ့ကြောင့်ရင်းအသီးကလေးသည် အပင်ပေါ်မှတခြမ်းကလေးလောက်မျှမကျတဲ့နေပါအံ့နည်း။ ကိုကို လက်ထဲရှိ သည့်ဆားသည်အရည်ပျော်လျက်ရှိနေချေပြီ၊ ဤဘဝမှာတော့ကိုကို၊ရင်းအပင်လေယူရာတိမ်းပြီး၊ အရွက်များယိမ်းယိုင်သည်ကိုမျှော်မှန်းပြီးကြည့်နေစဉ်၊ရေအိုင်တွင်သာ ကြည့်ရပေတော့မည်။ထို့ကြောင့်နှမရယ်၊ ကိုကိုဖြစ်အင်မှာစန္ဒာလမင်းရောင်ဝါသည်၊ကိုကိုမျှော်မှန်းပြီးကြည့်နေစဉ်၊ရေအိုင်တွင်သာ ကြည့်ရပေတော့မည်။ထို့ကြောင့်နှမရယ်၊ ကိုကိုဖြစ်အင်မှာစန္ဒာလမင်းရောင်ဝါသည်၊ကိုကိုမျှော်မှန်းပြီးဘဝ်းယူသော်လည်း အချည်းနှီးသာဖြစ်ရ အရောင်ဟတ်သည့်စန္ဒာလမင်းကိုတမ်းယူရန် အင်္ကျီလုံချည်ချွတ်ပြီး သဲသောင်တိုင်အောင်ငုပ်ပြီးဘမ်းယူသော်လည်း၊ ဤဘဝမှာကံကိုမက်မောသောစိတ်သည့်အပြင်၊ရင်းစန္ဒာလမင်းရောင်ဝါနောက်သို့သာ ပူဆွေးရပါတော့သည်၊ ထို့ကြောင့်နှမရယ်၊ မျှော်ကြည့်ရပြီး၊မွှေးစကားဝါပင်ရွက်ဖျားမှာ အောနှင့်တမ်းတနေပါသော်လည်း၊ လုံးဝမရနိုင်၍၊ကိုကို႔ာတော့မျှော်ကြည့်ရရုံသာ မျှော်ကြည့်ရပြီး၊ မွှေးစကားဝါပင်ရွက်ဖျားမှာ ပွင့်နေသည့်ပန်းကို၊ ကိုကိုဖြင့်လက်လှမ်းမှီနိုင်ရန်ခဲယဉ်း၍ လက်ချည့်သက်သက်ကြည့်နေရုံသာကြည့်ရပါတော့မည်။ ယခုနှစ်မရယ်၊ ကိုကိုမှာထရံအတွင်းကခိုအောင်းနေရသည့်ဝါးပိုးများလို တကိုက်တည်းနေရတော့မလိုဖြစ်နေပါပြီ။

(၅၉) တၢင်းၶၢမ်လႂ်းလူၼ်ႁၢမ်။

၁။ ပုၵ်ႈသႃ႞မၢၵ်ႈသွၵ်ႈ။

ၵွၼ်းၵေႃႇ ၼုင် ႁပ်မၢၵ်ႈသွၵ်ႈႁပ်ႈၼုင် ၶဝ်ၵတ်ႇၵႂႃႇ၊ မိူဝ်ႈၶၢဝ်ၶဝ်ႁူးၽၵ်းတူးၽၢႆ' ဝၼ်းဢွၵ်ႇလႆ' ပၢၼ်ၶၢဝ်ၵွၵ်ႇမၢၼ်းမၢၵ်ႈသွၵ်ႈႁူၺ်ႈၼုင်၊ ဝႆႉသေႁ' မၢၵ်ႈသွၵ်ႈၶုင်းၼုင်ယဝ်ႉ မၢၼ်းၶုၼ်းဢွၵ်ႇမႃးလေ၊ သၢမ်ႇလႆ' ပၢၼ်ၶၢဝ်ၵွၵ်ႇထိင်ႁူၺ်ႈၼုင်ယဝ်ႉ သၢင်လ' ဢွၵ်ႇၼွၵ်ႇၵတ်ႇၵႂႃႇယဝ်ႉ။

မၢၼ်းသမ်ႉပႃးတင်းမၢၵ်ႈသွၵ်ႈၶၢမ်ၵုတ်းၶဝ်ႁူးၽၵ်းတူႁူးတူ ႁူးတူၵ်း၊ ႁူးၼိူဝ်လေ၊ လႆ' ပၢၼ်ၶၢဝ်ၵွၵ်ႇမိူၼ်သိူဝ်ၼင်ၵႃႈတီႈၽၵ်းတူႁူးဝၼ်းဢွၵ်ႇၼၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၶဝ်ၵတ်ႇၵမ်းလူဝ်ၵေႃႇလႆ' ၶႆမၢၵ်ႈသွၵ်ႈယေႃႇၶုင်းယေႃႇၶုင်းယဝ်ႉ သၢင်ၶုၼ်းဢွၵ်ႇမႃးယဝ်ႉ။ မိူဝ်ႈၶၢဝ်သေႇၽၵ်းတူၵတ်ႇသီၽၵ်းယဝ်ႉလေ၊ ပၢၼ်ၶၢဝ်ၵွၵ်ႇၶဝ်ၶဝ်ဢွၵ်ႇဢွၵ်ႇယဝ်ႉၼၼ်ႉ၊ ၼူဝ်းမိုဝ်းမၢၼ်းမၢၵ်ႈသွၵ်ႈဢမ်ၵုတ်းသေလုၵ်ႈယဝ်ႉ၊ ၵွပ်ပိူဝ်ႈၼၼ်ႉၼပ်ႉၼႃ တူဝ်းမၢၼ်းႁပ်မၢၵ်ႈသွၵ်ႈမႃးလ' ႁူၺ်ႈၼၼ်ႉသေၵမ်း။

(ဢႃႈၽေႇမၢၼ်း ၄၅-ႁူၺ်ႈ။)

1. Pook; hsaa, maak, sawk:

Kon: kaw. nung; hap, maak:sawk: hap,nung; hkao; kat, kwa,ı Mur; an hkao;hoo: hpak:too hpai, wan:awk,lai; pan aa; kawk; man: maak, sawk; hooei, nung;ı wai: hsei hkai maak, sawk: hkung; nung;yao ı man: hkun: awk, maa: le;ı hsam. lai; pan aa; kawk; hteng; hooei, nung; yao. sang, awk, nawk; kat, kwa, yao.ı

Man: hsam. paa: tang: maak, sawk; an kut: hkao; hoo: hpak: too hoo: tou;ı hoo: tok:ı hoo:nur le;ı lai; pan, aa; kawk; murn sur, nang, kaa; ti; hpak: too hoo: wan; awk, nan. yao; hkao; kat, kam: lou kaw·lai; hkai maak,ı sawk: yei; hkung; yei; hkung; yao. sang, hkun: awk, maa: yao;ı Mur; an sei: hpak: too kat, hsi, hpak, yao. le; pan aa; kawk; hkao; hkao; awk, awk, yao. nan.ı nou: mu: maak, sawk: am, kut: hsei look; yao;ı kawp; pur; nan. nap. na, tooei: man: hap, maak, sawk; maa; lai hooei, nan. hsei kam:

(Aa; hpei, man: 45 hooei,)

၁။ ၸုၼ်;သၢႆ,မၢၵ်ထွၵ်း။

ႁူၼ်းႁေႃႉႁႆႈ;ႁၵ်ႇ,မၢၵ်ႇ,ထွၵ်းႁၵ်ႇ,ႁႆႈ;ၶဝ်;ၵၢတ်ႇ,ၵႂႃႇ၊ မူဝ်;ၼၼ်ႉၶဝ်;ႁႃးၽၵ်းတုၽ',ဝၼ်းၼွၵ်ႇ,သ';ပၼ်ၼၢႆ;ၵွၵ်;မၼ်း မၢၵ်ႇ,ထွၵ်းႁူၺ်းႁႆႈ;ဝ'ႈသေၶ'မၢၵ်ႇ,ထွၵ်းၼိုင်;ႁႆႈ;ယဝ်ႉ၊ မၼ်းၼိုၼ်းၼွၵ်ႇ,မၢႆးဢထ်;ၸႂ်လ';ပၼ်ၼၢႆ;ၵွၵ်;ထိင်;ႁူၺ်,ႁႆႈ;ယဝ်ႉလင်, လ';ၼွၵ်ႇ,ၵွၵ်ႇ;ၵၢတ်ႇ,ၵႂႃႇ,ယဝ်ႉ။

မၼ်းသုံပၢႆးတင်းၶၢၵ်ႇ, ထွၵ်းၼၼ်ႉၵိုတ်းၶဝ်;ႁႃးၽၵ်းတုႁႃးတေႃ;ႁႃးတုၵ်း၊ ႁႃးဢူဝ်ဢထ်;၊လ';ပၼ်ၼၢႆ;ၵွၵ်;မူၼ်ၸူဝ်ႉ ဢင်,ၵၢႆ;တီႈ;ၽၵ်းတုႁႃးဝၼ်းၼွၵ်ႇ,ဢၼ်ႉယဝ်;၊ ၶဝ်;ၵၢတ်ႇ,ၵႂႃႇလိူဝ်ၵေႃႉလ';ၶ'မၢၵ်ႇ,ထွၵ်း ပေႃ;ၼိုင်;ယဝ်ႉလင်,ၼိုၼ်းၼွၵ်ႇမၢႆး ယဝ်;၊မူဝ်;ၼၼ်ႉလေႃးၽၵ်းတုၵၢတ်ႇ,သီ,ၽၵ်ႇ,ယဝ်ႉဢထ်;၊ ပၼ်ၼၢႆ;ၵွၵ်;ၶဝ်;ၶဝ်;ၼွၵ်ႇ,ၼွၵ်ႇ,ယဝ်ႉဢၼ်ႉ၊ၶိူဝ်းမိူဝ်းမၼ်းမၢၵ်ႇ,ထွၵ်း ၼၼ်ႉ,ၵိုတ်းသေလုၵ်;ယဝ်;၊ႁွပ်;ပူဝ်;ဢၼ်ႉဢဝ်ႉၼၼ်ႉ,တူဝ်းမၼ်းႁၵ်ႇ,မၢၵ်ႇထွၵ်းမၢႆးလ'ႁူၺ်,ဢၼ်ႉသေၵႂႃႇ၊

(ၼၢႆ;ပေႃ,မၼ်း ၄၅-ႁူၺ်။)

၁။ လိမ္မော်သီးပုစ္ဆာ။

လူတယောက်သည်၊လိမ္မော်သီးအထမ်းတထမ်းနှင့်ဈေးသို့ဝင်သွားရာ၊ဈေးအရှေ့ဘက်တံခါးပေါက်မှဈေးစောင့် လိမ္မော်သီး တလုံးအကောက်ပေးရသည်၊ ဈေးအတွင်းလိမ္မော်သီး တဝက်ရောင်းချပြီးနောက်၊ ပြန်ပြီးထွက်လာရာ၊ ထွက်လာသည့်အထွက် အကောက်တလုံးပေးရပြန်သည်။

၎င်းနောက်သူသည်၊ကျန်လိမ္မော်သီးများဖြင့်၊ဈေးတောင်ဘက်တံခါး၊အနောက်ဘက်တံခါး၊မြောက်ဘက်တံခါး စသည်များမှ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နှင့် ရောင်းချရာ၌ အရှေ့တံခါးတွင်အကောက်ပေးရသည့်အတိုင်းပေးရပါသည်၊ဈေးဝင်တိုင်းလည်း ကျန်လိမ္မော် သီးတဝက်တဝက်ရောင်းချပြီး၊ နောက်ဆုံးတံခါးပေါက်သို့ ထွက်လာသောအခါ၊ လိမ္မော်သီးတလုံးမျှ လက်ထဲမှာမကျန်တော့ပါ၊ သို့အတွက်၊၎င်းသည်ဈေးသို့လိမ္မော်သီးမည်ရွေ့မည်မျှယူခဲ့သည်ကိုရေတွက်ကြည့်ပါ၊

(အဖြေမှာ ၄၅-လုံးဖြစ်သည်။)

၂။ ၸုၼ်သၢႆမတ်ႉမွၵ်။

ၶေႃးယိင်းႁေႃႇၸႂ်ပၢႆးမတ်ႉမွၵ်ႇၵႂႃႇလူၺ်ၵႂႃးသႂ်သူ၊ၵႂႃႇသုၵ်ဢိုၼ်းဢုံမေႃသံလုၵ်ၼၼ်ႉမိူဝ်ႈၼၼ်ႉၵႂႃးသႂ်သူဢၼ်ႉ၊ ပေႃးဝၢႆမၼ်း ဢင်းၼၼ်ႉမတ်ႉမွၵ်ႇသုၵ်ဢိုၼ်းဢုံမေႃပထမယဝ်ႉလိုင်၊ မတ်ႉမွၵ်ႇတုဝ်းမၢႆးပိၼ်သွင်သဝေ၊ မၼ်းဢင်းလင်ၼၼ်ႉလုၵ်ထွင်တႅမ်ၵႂႃးသူ ပထမဢၼ်ႉယဝ်ႉ။

မတ်ႉမွၵ်ႇၼၼ်ႉၵိုတ်းဢၼ်ႉမၼ်ႉဢင်းၼၼ်ႉသုၵ်ဢိုၼ်းဢုံမေႃတုတိယထိုင်ဝေ၊တုဝ်းမၢႆးပိၼ်သွင်သထိုင်ယဝ်ႉ၊ ၼိုဝ်ဢၼ်ႉမၼ်းဢင်း ၼၼ်ႉလူၵၢႆတႅမ်ၵႂႃးသူတုတိယၼိုၼ်လိုဝ်ႉဢင်လူမၢႆးၵၢႆတီၵႂႃးသူပထမဢၼ်ႉယဝ်ႉ၊ဝ'ႈသေဢၼ်ႉမၼ်းဢင်းၼၼ်ႉမတ်ႉမွၵ်ႇၼၼ်ႉၵိုတ်း သုၵ်ၵၢႆဢိုၼ်းဢုံမေႃတတိယဝေ၊ မတ်ႉမွၵ်ႇတုဝီးမၢႆးပိၼ်သွင်သထိုင်သေယဝ်ႉ၊ မၼ်းဢင်းၼၼ်ႉလူၵၢႆတီၵႂႃးသူတတိယတင်းသိင် တင်းၶုတ်းယဝ်ႉ၊

ၼိုဝ်ၼၼ်ႉဢဝ်ႉၼၼ်ႉတူဝ်းမတ်ႉမွၵ်ႇၼၼ်ႉလ'လူဝ်ႇ ၵၢႆတႅမ်ၵႂႃးသံသူယဝ်ႉဢၼ်ႉ၊ လ'ႁၼ်မတ်ႉမွၵ်ႇတင်းၵေႃတင်းဢံၽိင်ၶိင်း ၵၢၼ်ၵၢႆတႅမ်ၵႂႃးႁူသူဝေ၊ မၼ်းဢင်းပၢႆးမၢႆးမတ်ႉမွၵ်ႇၵၢႆတႅမ်ႁူၼ်းလ'မတ်ႉ၊ သုံလူဝ်ႇၵၢႆတႅမ်ၵႂႃးပေႃသူပိုၺ်သ'မတ်ႉဢၼ်ႉ တူၵ်တုၺ်းသေႇၵႂႃး။

(ၼၼ်ႉမၢႆးမတ်ႉမွၵ်ႇလိတ်းမတ်ႉဝေ၊ၵႂႃးပေႃသူလ'လူဝ်ႇပိတ်မတ်ႉယဝ်ႉ၊)

၂။ ပုၵ်;သႃ,မတ်.မွၵ်,၊

မေ;ယိင်းၵေႃ.ၼုင်;ပႃးမတ်.မွၵ်,ၵႂႃ.လူ,ၽြႃးသံသူ,၊ ၵႂႃ,သုၵ်;ၼူဝ်းၼမ်.မေႃ,သံလုၵ်;ဢၼ်မီးႁုမ်းၽြႃးသံသူ,ၼၼ်.၊ ပေႃ, ဝႃ;မၢၼ်းၼၢင်း ဢဝ်မတ်.မွၵ်,သုၵ်;ၼူဝ်းၼမ်.မေႃ,ပႃ;ထႃ;မႃ.ယဝ်.သုင်၊ မတ်.မွၵ်,တူးမႃးပဵၼ်သွင်သႃ.လေ;၊ မၢၼ်းၼၢင်းသၢင်, ဢဝ်လူ,ၵမ်;ၽွင်;တီ;ၽြႃးသူ,ပႃ;ထႃ;မႃ.ၼၼ်.ယဝ်;။

မတ်.မွၵ်,ဢၼ်ၵုတ်းၼၼ်.မၢၼ်းၼၢင်းဢဝ်သုၵ်;ၼူဝ်းၼမ်.မေႃ,တူ.တီ.ယႃ.ထိင်;လေ;၊ တူးမႃးပဵၼ်သွင်သႃ.ထိင်;ယဝ်.၊ မိူဝ်;ၼၼ်.မၢၼ်းၼၢင်းဢဝ်လူ,ၵႃ;တီ;ၽြႃးသူ,တူ.တီ.ယႃ,မိူၼ်သိူဝ်.ၼၢင်,လူ,မႃးၵႃ;တီ;ၽြႃးသူ,ပႃ;ထႃ;မႃ.ၼၼ်.ယဝ်;၊ ဝႆးသေၼၼ်.မၢၼ်းၼၢင်းဢဝ်မတ်.မွၵ်,ဢၼ်ၵုတ်းသုၵ်;ၵႃ;ၼူဝ်းၼမ်.မေႃ,တႃ.တီ.ယႃ.လေ;၊ မတ်.မွၵ်,တူးမႃးပဵၼ်သွင်သႃ.ထိင်;သေယဝ်.၊ မၢၼ်းၼၢင်းဢဝ်လူ,ၵႃ;တီ;ၽြႃးသူ,တႃ.တီ.ယႃ.တင်းသဵင်;တင်းမွတ်းယဝ်.။

မိူဝ်;ဢၼ်ၼပ်.ဢၼ်,တူဝ်းမတ်.မွၵ်,ဢၼ်လႆ;လူ,ဝႆ.ၵႃ;တီ;ၽြႃးသံသူ,ယဝ်.ၼၼ်.၊ လႆ;ႁၼ် မၢၼ်းၼၢင်းပႃးမႃးမတ်.မွၵ်,တင်းၵျေ,တင်းၼမ်ၽဵင်.ပဵင်းၵၼ်ၵႃ;တီ;ၽြႃးၵူ;သူ,လေ;၊ မၢၼ်းၼၢင်းပႃးမႃး မတ်.မွၵ်,ၵႃ;တီ;ႁိူၼ်းလႆမတ်.၊ သမ်.လူ,ဝႆၵႃ;တီ;ၽြႃးယေ;သူ,မဵၼ်;လႆမတ်.ၼၼ်.တွၵ်;တူဝ်းသေႇၵမ်း။

(ဢဝ်မႃးမတ်.မွၵ်,သိတ်းမတ်.လေ;၊ ၽြႃးယေ;သူ,လႆ;လူ,ဝႆ'ပိတ်မတ်.ယဝ်.။)

2. Pook; hsaa mat. mawk,၊

Me; ying: kaw. nung; paa: mat. mawk, kwa. loo, hpyaa: hsam hsoo,၊ kwa, hsook; nou: nam. maw, hsam look; an mi: hun: hpyaa: hsam hsoo. nan.၊ paw: waa; man: nang: ao mat. mawk, hsook; nou: nam. maw, paa; htaa; maa. yao. sung၊ mat. mawk, too: maa: pein hsawng hsaa. le;၊ man: nang: sang, ao loo, kam; hpawng; ti; hpyaa: hsoo. paa; htaa; maa. nan. yao;၊

Mat. mawk, an kut: nan. man: nang: ao hsook; nou: nam. maw, too. ti. yaa. hteng; le;၊ too: maa: pein hsawng hsaa. hteng; yao.၊ Mur; nan. man: nang: ao loo, kaa; ti; hpyaa: hsoo, too. ti. yaa, murn sur. nang, loo, maa: kaa; ti; hppaa: hsoo, paa; htaa; maa. nan. yao;၊ Wai: hsei nan. man: nang: ao mat. mawk, an kut: hsook: kaa; nou: nam. maw, taa ti. yaa. le;၊ mat. mawk, too: maa: pein hsawng hsaa. hteng; hsei yao.၊ man: nang: ao loo, kaa; ti; hpyaa: hsoo, taa. ti. yaa. tang: hseing; tang: mot: yao.။

Mur; an nap. an, tooei: mat. mawk, an lai; loo, wai. kaa; ti; hpyaa: hsam hsoo, yao. nan.၊ lai; han mat. mawk, tang: kyei, tang: nam hpeing. peing: kan kaa; ti; hpyaa: koo; hsoo, le;၊ man: nang: paa: maa: mat. mawk, kaa; ti: hurn: lai mat.၊ hsam. loo, wai kaa; ti; hpyaa: yei; hsoo, men; lai mat. nan. twak; tooei: hsei kam:

(Ao maa: mat. mawk, seit: mat. le; hpyaa; yei; hsoo, lai; loo, wai pet, mat. yao.)

ပန်းစည်းပုစ္ဆာ။

မိန်းမတယောက်သည်၊ ဘုရား ၃-ဆူကိုပန်းစည်းများသွား၍လှူသည်၊ ဘုရား ၃-ဆူအနားတွင်ရှိသော ရေတွင်း ၃-တွင်းထဲ ပန်းစည်းများကို၊ရေဆေးသည်၊ပဌမရေတွင်းထဲမှပန်းစည်းကို ရေဆေးရာ၌၊ပန်းစည်း ၂-ဆဖြစ်လာသည်၊ထို့ကြောင့် ၎င်းပန်းစည်း အနက်၊ ပန်းစည်းအချို့ကို ပဌမဘုရားတွင် လှူလိုက်သည်။

ကျန်သော ပန်းစည်းများကို၊ ဒုတိယရေတွင်းထဲမှရေနှင့်ဆေးပြန်ရာ ပန်းစည်း ၂-ဆဖြစ်လာပြန်သည်။ ထိုအခါ၎င်းပန်းစည်းများကို ပဌမဘုရားတွင် လှူသည့်နည်းတူ၊ လှူပြန်သည်၊ ၎င်းနောက် ကျန်ပန်းစည်းများကို တတိယ ရေတွင်းမှရေနှင့်ဆေး၍ပန်းစည်းများသည် ၂-ဆ ဖြစ်လာပြန်သည်၊ ၎င်းပန်းစည်းများအားလုံးကို၊ တတိယဘုရားတွင် လှူလိုက်ပြန်သည်၊

ဘုရား ၃-ဆူတွင်၊ လှူထားသောပန်းစည်းများကိုရေတွက်ကြည့်သောအခါ၊ ဘုရားအဆူဆူတိုင်းတွင်၊ ပန်းစည်းများညီတူညီမျှ ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့မြင်ကြရသည်၊ ၎င်းသူမသည် အိမ်မှပန်းစည်း ဘယ်နှစ်စည်းယူခဲ့၍၊ ဘုရား ၃-ဆူတွင်၊ တဆူလျှင် ပန်းမည်မျှ လှူသည်ကို၊ တွက်ကြည့်ပါ။

(အိမ်မှ ပန်း ၇-စည်းယူလာ၍၊ ဘုရားတဆူလျှင် ပန်း ၈-စည်းလှူလိုက်သည်။)

၃။ ပုၵ်သႃႇလိမ်ၽႆးၶိတ်။

ဢဝ်လိမ်ၽႆးၶိတ်ၵွင်ဝႆႉ ၃ ၵွင်၊ ယေႈၵွင်ယေႈၵွင်တေႉလႆႈဝႆႉလိမ်ၽႆးၶိတ်ၽိင်ၽိင်းႁၢမ်၊ ယေႈၵွင်ယေႈၵွင်ယႃႇႁူၵ်ႈၵဵဝ်သေ
၃ လိမ်၊ ၶႆႈသူႇလႆႈလိမ်ၵေႃႇဢမ်ၽိၼ်သင်၊ တေလႆႈဝႆႉၽိင်းၽိင်းႁၢမ်။ ပေႃးၵွင်ဝႆႉယဝ်ႉဢဝ်လိမ်ၽႆးၶိတ်ႁၢဝ်းၵွင်ၽေႃၶင်သွင်ၵွင်
ၼၼ်ႉ၊ ၼူဝ်းယေႈၵွင်ထွၼ်ဢဝ် ၂ လိမ် ၂ လိမ်ဢဝ်မႃးသႂ်ႇလေႃးၼူဝ်းၵွင်ၵၢင်သေၵႂႃႇ။ ဝႆႉသေဢမ်ႇဢွၼ်တူဝ်လိမ်ၽႆးၶိတ်ၼူဝ်းၵွင်
ၶင်ၵွင်းၼၼ်ႉသေယဝ်ႉ၊ မီးလႆႈလိမ်ဢႅၼ်ၵေႃႇ၊ ႁႃမၢၼ်းၽိင်းႁၢမ်တင်းလိမ်ဢၼ်မီးဢၼ်ႉထွၼ်ဢဝ်မႃးႁၢၼ်းၵွင်ၵၢင်ဢဝ်မႃးဝႆႉလေႃးၵွင်
ၶင်ၵွင်းၼၼ်ႉသေၵႂႃႇ။ ၵႂႃႇဢၼ်ႉထွၼ်ဢဝ်ထိင်ၼူဝ်းၵွင်ၵၢင် ၃ လိမ်၊ ထွၼ်ထိင် ၂ လိမ်၊ ထွၼ်ထိင်လိမ်းၼၼ်ႉသေယဝ်ႉ၊ သွႆႈတေလႆႈတၵ်း ၀၇
ၼူဝ်းၵွင်ၵၢင်ဢၼ်ႉဢမ်ၵိတ်းသေလိမ်ယဝ်ႉ၀၇ဢၼ်ႉသေၵႂႃႇ။ ပေႃးႁိတ်းလႂ်းတုၺ်းတေႃႇၸၢမ်ဢၢၼ်မၢၼ်ဢၢၼ်မိၺ်မၢၼ်းယူႇယဝ်ႉ။

သင်ဝ၇ၶႆႈႁဵတ်း ၅ ၵွင်တေႃႇသင်၊ ၇ ၵွင်တေႃႇသင်ႁဵတ်းၼႃႇပၢတ်ႈၵိၵ်ႉၵႂႃႇတိၵ်းတိၵ်းလႆႈယူႇယဝ်ႉ၊ ပေႃးၶႆႈႁဵတ်း ၅ ၵွင်လၢတ်
၀၇-ၵွင်ၽိင်းၽိင်းႁၢမ် ၅ ၵွင်၊ ၼူဝ်းၵွင်ၶင် ၄ ၵွင်ဢၼ်ႉဢဝ်လိမ်ၽႆး ၶိတ်ယေႈၵွင်ထွၼ်ဢွၵ် ၃ လိမ်မႃးဝႆႉလေႃးၼူဝ်းၵွင်ၵၢင်၊
ဝႆႉသေဢၼ်ႉဢၢၼ်တူဝ်လိမ်ၽႆးၶိတ် ၼူဝ်းၵွင်ၶင်ၵွင်း၇တေႃႇ၊ ၼူဝ်းၵွင်ၶင်ၵွင်း၇ဢၼ်ႉၽႆးၶိတ်မီးလႆႈလိမ်ဢႅၼ်ၵေႃႇဢဝ်ၼူဝ်းၵွင်ၵၢင်ဢွၵ်
မႃးႁႃလိမ်ၽႆးၶိတ်တင်းၵေႃႇတင်းဢမ်ၽိင်းႁၢမ်၊ ၵႂႃဝႆႉလေႃးၼူဝ်းၵွင်ၶင်ၵွင်း၇ဢၼ်ႉသေၵႂႃႇ။ ၵႂႃႇဢၼ်ႉသွႆႈတေလႆႈ၀၇-ဢဝ်ဢွၵ်ၼူဝ်းၵွင်
ၵၢင် ၁၀ လိမ်၊ ဢဝ်ဢွၵ်သိုင် ၃ သ၊ ဢဝ်ဢွၵ်ထိင်လိမ်း၇၊ ၵိုၼ်းလိမ်း၇ႁုၺ်းတေလႆႈတၵ်း ၀၇လိူဝ်ႈဢၼ်ႉယဝ်ႉ။

ၼႄႈမၢၼ်းမီးသိုဝ်ႈဢၼ်ႉ။ ယေႈၵွင်ပေႃးလိူဝ်ႈထွၼ်ဢွၵ် ၂ လိမ်၊ ပေႃးမီး ၃ ၵွင်တေလႆႈႁူလွင်ဢၢၼ် ၃ ၵွင် ၂ ပွၵ်(၃×၂)ၽိၼ်
၆ လိမ်ဢၼ်ႉယဝ်ႉ၊ ပေႃးမီး ၅ ၵွင်ယေႈၵွင်ထွၼ် ၃ လိမ်ဝႆႉၵိုၵ်းၼူဝ်းၵွင်ၵၢင်၊ ၅ ၵွင် ၃ ပွၵ် (၅×၃) ၽိၼ် ၁၅ လိမ်ဢၼ်ႉယဝ်ႉ၊ တွင်း
ဝႆႉၼူဝ်းသူၼူဝ်း ၃ ၵွင် ၆ လိမ်ပေႃးဢဝ်ဢွၵ်ၽိတ်တင်း ၆ လိမ် ဢမ်ၵိုၼ်းသင်ဢၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၼူဝ်း ၅ ၵွင် ၁၅ လိမ်ပေႃးဢဝ်ဢွၵ်ၽိတ်
၁၄ လိမ်ၵိုၼ်း ၁ လိမ်ႁုၺ်းဢၼ်ႉယဝ်ႉ။ ၶျႃးလသႃႇၵွၵ်သေယဝ်ႉထွၼ်ထုၺ်းသေၵႂႃႇ။

3 Pook; hsaa, lem, hpai; hkyjt,

Ao lem; hpai: hkyit, kawng wai, hsam kawng, yei; kawng yei; kawng tei lai; wai. lem; hpai: hkyit, hpeing, peing: kan, yei; kawng yei; kawng yaa, hou; kyei, hsei hsam lem;, hkai; hsou. lai lem; kaw; am, pein hsang, tei lai; wai. peing: kan, paw: kawng wai. yao. ao lem; hpai: hkyit, kaa; ti; kawng hpai, hkang; hsawng kawng nan., nou: yei; kawng htawn ao hsawng lem; hsawng lem; ao maa: hsou, law: nou: kawng kang hsei kam:, wai: hsei nan. an, tooei: lem; hpai: hkyit, nou: hkang kawng; nung; hsei yao., mi: lai lem; nai kaw;, hou; man: peing: kan tang: lem; an mi: nan. htawn ao maa: kaa; nou: kawng kang ao maa: wa. law: kawng hkang; kawng nung; nan. hsei kam:, kam: nan. htawn ao hteng; nou: kawng kang hsam lem;, htawn hteng; hsawng lem;, htawn hteng; lem; nung; hsei yao., hsam. tei lai; tak waa; nou: kawng kang nan, am, kut: hsei lem; yao; waa; nai hsei kam:, paw: heit: sam: tooei: tei han an, man, an myen; man: yoo, yao;

Hsang waa; hkai; hyeit: haa; kawng le; hsang, seit: kawng le: hsang, hyeit: nam, pat, kik. kwa. tik: tik: lai; yoo. yao;, paw: hkai; hyeit: haa; kawng lat; waa;—kawng peing: kan haa; kawng, nou: kawng hkang; hsi, kawng nan, ao lem; hpai: hkyit, yei; kawng htawn awk; hsam lem: maa: wai, law: nou: kawng kang, wai: hsei uan. an, tooei: lem; hpai: hkyit nou: kawng hkang; kawng nung; le, nou: kawng hkang; kawng nung; nan. hyai: hkyit, mi: la: lem; nai kaw; ao nou: kawng kang awk, maa: hou; lem; hpai: hkyit, tang kyei, tang: nam peing: kan, kwa, wai. law: nou: kawng hkang; kawng nung; nan. hsei kam:, kam: nan. hsam. tei lai;—ao awk, nou: kawng kang hsip: lem; ao awk, hteng; hsam lem; ao awk, hteng; lem; nung;, kut: lem; nung; kooei: tei lai; tak. waa; sur. nai yao,

Ne: man: mi: sur. nai, ye,, kawng paw: sou. htawn awk, hsawng lem,, paw: mi: hsam kawng tei lai; hoo, lawng, an hsam kawng hsawng pawk, (3x2) pein hook: lem, nan. yao,, paw: mi: haa, kawng yei, kawng htawn hsam lem, wai. kuk: nou: kawng kang, haa, kawng hsam pawk; (5x3) pein hsip: haa, lem; nan. yao,, tawng: wai, nou: sou nou: hsam kawng hook: lem, paw: ao awk, pet, hook: lem: am, kut: hsang nan. yao,, nou: haa, kawng hsip: haa, lem, paw: ao awk, pet, hsip: hsi, lem, kut: nung, lem, kooei: nan. yao,, hkyaa: saa, yaa: kwak, hsei yao. htawn tooei: hsei kam:

၃။ ပုၼ်;သၢ,လီ;ၽေ':ၶိတ်,၊ ၽိၼ်,ၸိၼ်:ၵၼ်၊ ယေ;ႁွင်ယေ;ႁွင်ယၢ,ၼႂ်;ၸဝ်;
ၼၢၼ်လီ;ၽေ':ၶိတ်,ႁွင်ဝ့'သံႁွင်၊ယေ;ႁွင်ယေ;ႁွင်တေလ';ဝ့'လီ;ၽေ':ၶိတ်,ၽိၼ်,ၸိၼ်:ၵၼ်၊ ယေ;ႁွင်ဝ့'ယၼ့်ၼၼ်လီ;ၽေ':ၶိတ်,ၵၢ;တႃး;ႁွင်ၽေ'
ၼဵ,သေသံလီ;၊ၶ';သွ့်,လ'လီ;ၵေႃ;ၵႃ,ငၼ်သၢင်၊ တေလ';ဝ့'ၵိၼ်းၵိၼ်းၵၼ်၊ပေႃ;ႁွင်ဝ့'ၵၢင်ၵေႃ:။ ဝ':သေၼၼ့်ၼၢၼ်,တုလိူၼ်းလီ;
ၶၢင်;သွင်ႁွင်ၼၼ့်၊ ၼႂ်းယေ;ႁွင်ထွၼ်ၼၢၼ်သွင်လီ;သွင်လီ;ၼၢၼ်မႃးသွ့်,လေႃ:ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်ၼၢၼ်ၶိၼ်ၼၼ့်ထွၼ်ၼၢၼ်မႃ:ၵႃ;ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်ၼၢၼ်
ၽေ':ၶိတ်,ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်;ႁွင်ၢ;သေယၢင့်၊ၶိ:လ'လီၼၼ'ၵေႃ၊ၾ;မၼ်:ၵိၼ်:ၵၼ်တၢင်းလီ;ၼၢၼ်ၶိ:ၼၼ့်ထွၼ်ၼၢၼ်မႃ:ၼႂ်:ႁွင်ထိၼ်;လီ;ၢ;သေယၢင့်၊
မႃ:ဝ့'လေႃ:ႁွင်ၶၢင်;ႁွင်ၢ;ၼၼ့်သေၵႃ:ၵႃ:ၼၼ့်ထွၼ်ၼွၵ်,ထိၼ်ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်သံလီ:၊ထွၼ်ထိၼ်;သွင်လီ၊ထွၼ်ထိၼ်;လီ;ၢ;သေယၢင့်၊
သွ့်တေလ';တၵ်,ဝၢ;ၵႃ,ၵိတ်:သေလီ;ယၢင်;ဝၢ;ၼ'သေၵႃ:။ပေႃ;ၾ်တ်:လႃ:တုလိူၼ်:တေၾၼ်ၼၢၼ်မၼ်,ၼၼ်ၶိလိုၼ်;မၼ်:ယူ,ယၢင်၊
သၢင်ဝၢ;ၶ';ၾ်တ်:ၾၢ;ႁွင်ၸလ်;သၢင်၊လိတ်:ႁွင်ၸလ်;သၢင်ၾ်တ်:ၼ်,ပဝ်;ၵိၵ်,ၵႂ,တိၼ်:တိၵ်:လ';ယူ,ယၢင်;။ ပေႃ;ၶ';
ၾ်တ်:ၾၢ;ႁွင်လတ်;ဝၢ;-ႁွင်ၵိၼ်:ၵိၼ်:ၵၼ်ၾၢ;ႁွင်၊ ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်;သိ,ႁွင်ၼၼ်ၼၢၼ်လီ;ၽေ':ၶိတ်,ယေ;ႁွင်ထွၼ်ၼွၼ်,သံလီ;မႃ:
ဝ့'လေႃ:ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်၊ဝ':သေၼၼ့်ၼၢၼ်,တုလိူၼ်:လီ;ၽေ':ၶိၵ်, ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်;ႁွင်ၢ:ၸလ်;။ ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်;ႁွင်ၢ;ၼၼ့်ၽေ':ၶိတ်ၶိ:လ'လီ;
ၼ'ၵေႃ;ၼၢၼ်ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်ၼွၵ်,မႃ:ၾ်လီ;ၽေ':ၶိတ်,တၢင်:ၵေ,တၢင်:ၼ်ၵိၼ်:ၵၼ်၊ၵႂ,ဝ့'လေႃ:ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်ႁွင်ၢ;ၼၼ့်သေၵႃ:၊ ၵႃ:ၼၼ့်
ၼ'ၵေႃ;ၼၢၼ်ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်ၼွၵ်,မႃ:ၾ်လီ;ၽေ':ၶိတ်,တၢင်:ၵေ,တၢင်:ၼ်ၵိၼ်:ၵၼ်၊ၵႂ,ဝ့'လေႃ:ၼႂ်:ႁွင်ၶၢင်ႁွင်ၢ;ၼၼ့်သေၵႃ:၊ ၵႃ:ၼၼ့်
သွ့်တေလ';ဝၢ;-ၼၢၼ်ၼွၵ်,ၼႂ်:ႁွင်ၵၢင်သိၼ်:လီ;၊ၼၢၼ်ၼွၵ်ထိၼ်;သံလီ;။ၼၢၼ်ၼွၵ်,ထိၼ်;လီ;ၢ;၊ၵိတ်:လီ;ၢ;ၵူ;ၸိူ:တေလ';တၵ်,
ဝၢ;လူဝ့်ၼ'ယၢင်;။
ၸၼ်:မၼ်:ၶိ:လူဝ့်ၼ'။ယေ;ႁွင်ပေႃ;လိူ,ထွၼ်ၼွၵ်,သွင်လီ;၊ပေႃ;ၶိ:သံႁွင်၊တေလ';ၾူ,လွင်;ၼၢၼ်သံႁွင်သွင်ပွၵ် (၃×၂)
ပေႃ;ၶိ:သံႁွင်၊ ၵိၼ်ၾူၵ်:လီ;ၼၼ့်ယၢင်၊ ၾၢ;ႁွင်သံပွၵ်(၅×၃)ၵိၼ်သိၼ်:ၾၢ;လီ;ၼၼ့်ယၢင်။ တွင်:ဝ့'ၼႂ်:လိူ
ၵိၼ်ၾူၵ်:လီ;ၼၼ့်ယၢင်၊ပေႃ;ၶိ:ၾၢ;ႁွင်ယေ;ႁွင်ထွၼ်သံလီ;၊ၾၢ;ႁွင်သံပွၵ်(၅×၃)ၵိၼ်သိၼ်:ၾၢ;လီ;ၼၼ့်ယၢင်။ ပေႃ;ၼၢၼ်ၼွၵ်,ပိတ်;သိၼ်:သိ,
ၼႂ်:သံႁွင်ၾူၵ်:လီ;ပေႃ;ၼၢၼ်ၼွၵ်,ပိတ်;တၢင်:ၾူၵ်:လီ;ၵႃ,ၵိၵ်:သၢင်ၼၼ့်ယၢင်။ၼႂ်:သံႁွင်ၾၢ;လီ;ပေႃ;ၼၢၼ်ၼွၵ်,ပိတ်;သိၼ်:သိ,
ၵိတ်:ၢ;လီ;ၵူလိူ:ၼၼ့်ယၢင်;။ၵျူ:လၢ;ယၢ:ၵူၵ်;သေယၢင့်ထွၼ်တုလိူ:သေၵႃ:။

၃။ မီးခြစ်ဆံပုစ္ဆာ၊

မီးခြစ်ဆံကို ၃-ပုံ ပုံထားပါ၊တပုံတပုံလျှင် မီးခြစ်ဆံညီတူညီမျှထားရမည်၊တပုံလျှင်မီးခြစ်ဆံ ၃-ဆံထက်မနည်းစေရ၊ ဘယ်နှစ်ဆံထည့်ထည့် ရနိုင်သည်၊ထိုသော် ညီတူညီမျှဖြစ်စေရမည်၊ရပုံပြီးနောက် ဘေးတက်ရှိသောအပုံ ၂-ပုံမှ မီးခြစ်ဆံ ၂-ဆံစီနှုတ်ယူပြီး၊အလယ်ပုံမှာသွားရောထားပါ၊ ၎င်းနောက် ဘေးဘက်ရှိ အပုံတပုံမှကျန်ရှိသော မီးခြစ်ဆံကို ရေတွက်ကြည့်ပြီး၊၎င်းအရေအတွက်နှင့်ညီမျှစွာအလယ်ပုံမှမီးခြစ်ဆံကို၊နှုတ်ယူပြီး၊၎င်းဘေးဘက်ရှိအပုံတပုံနှင့်သွားရောထားပါ၊ပြီးသည့်နောက်အလယ်ပုံမှ ၃ချောင်းထပ်ထုတ်ယူ၊ ၂-ချောင်းထပ်ထုတ်ယူ၊နောက်ဆုံး၌၎င်းအလယ်ပုံတွင် တချောင်းမျှမကျန်ဟုအဖြေပေးရမည်၊ အစမ်းပြုလုပ်ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊အဖြေမှန်ကိုတွေ့လာပါလိမ့်မည်၊

အကယ်၍၊ ၅-ပုံ၊ ၇ ပုံလုပ်လိုလျှင် လုပ်နိုင်သည်၊အစဉ်အတဲ့ မရိုဂဏန်းပြုလုပ်သွားရမည်၊ ၅-ပုံလုပ်လိုလျှင်၊ ၅-ပုံညီတူညီမျှပုံပါဟုပြောရမည်၊ ဘေးဘက်တွင်ရှိသော အပုံ ၄-ပုံမှ တပုံလျှင် ၃-ချောင်းစီအလယ်ပုံတွင် လာရောထားရမည်၊၎င်းနောက် ဘေးဘက်အလယ်ပုံတွင်ရှိသော အပုံတပုံမှ၊မီးခြစ်ဆံများကိုရေတွက်ပြီး၊၎င်းနှင့်ညီတူညီမျှအလယ်ပုံမှမီးခြစ်ဆံများထုတ်ယူပြီး၊၎င်းဘေးရှိအပုံဘပုံနှင့်သွားရောထားရမည်၊၎င်းနောက် အလယ်ပုံမှ၊ ၁၀-ချောင်းထုတ်၊နောက်ထပ် ၃-ချောင်ထုတ်၊နောက်ထပ် ၁-ချောင်းထုတ်ဟူ၍ပြောပြီး နောက်ဆုံး၌အလယ်ပုံတွင် တချောင်းသာကျန်သည်ဟုပြောရမည်၊

လုပ်နည်းမှာ-တပုံလျှင် ၂-ချောင်းစီနှုတ်ယူနိုင်းသောအခါ၊ အကယ်၍ ၃ ပုံရှိလျှင်၊ ၃×၂-၆ ချောင်းဖြစ်သည်၊ ၅ ပုံရှိ၍တပုံလျှင် ၃-ချောင်းထုတ်ခိုင်း ၅×၃-၁၅ ချောင်းရှိသည်၊ ၎င်းအတိုင်း စိတ်ထဲမှတ်ထားပြီး ၃ ပုံမှ ၆-ချောင်းထုတ်လိုက်လျှင်၊ တချောင်းမျှမကျန်ကြောင်းသိရမည်၊ ၅-ပုံမှ၊ ၁၄-ချောင်းထုတ်လျက်လျှင် တချောင်းသာကျန်ရှိကြောင်းသိရမည်၊ ဓယားကွက်ချပြီးနှုတ်ယူစမ်းကြည့်လျှင်၊အဖြေမှန်ကိုမြင်ရလိမ့်မည်၊

၆၀ (၁) ႁွင်းလႄးတၢၼ်းမိူဝ်းပွၼ်း

1	ႁိတ်းလွႆးလွႆးႁူလၢႆ	Heit: loi: loi: hoo. lai;
2	ၶႆလွႆးလွႆးႁူတႆ	Hkai; loi: loi: hoo. tai
3	ၶႆသဵဝ်းႁူၵၢၼ်း	Hkai; seio: hou; kan:
4	ၶႆၼၢၼ်းႁူလဵၼ်	Hkai; nan: hou; len;
5	ႁူတဵၵ်တဵၵ်ၼူဝ်းမွၵ်ႁူ	Ho tek, tek, nou: mawk. ho
6	ၶဵၼ်ႁၵ်းႁၵ်းၼူဝ်းသိုဝ်	Hkyen hak: hak: nou: hsur;
7	ယႃပုတ်သိုဝ်ႁူပိုၼ်ႁၢၼ်လင်	Yaa. put, hsur; hou; purn; han lang
8	မၢၵ်ႁိၼ်ႁၵ်းၵပ်းဢမ်လႆ	Maak, hin hak: kap: am, lai;
9	မေႃယႃလိၼ်ယႃပေတွႆမၢၵ်ႁိၼ်	Maw; yaa; lin yaa, pei toi, maak, hin
10	မေႃယႃမႆယႃပေဝႆႁိမ်းၽႆး	Maw; yaa; mai. yaa, pei wai. him: hpai:
11	ႁူၼၢၼ်ဝႆပႃၼႃ	Hoo. nan; wai. paa; naa;
12	ၵတ်းၵႃဝႆပႃလင်	Kat: kaa; wai. paa; lang
13	ၽႃလင်ၽုၼ်ဢမ်တုၵ်း	Hpaa. lang hpon am, tok:
14	ၵုၼ်းလူမ်းဢမ်မီးသူ	Kon: lom: am, mi: soo.
15	ၽုၼ်တုၵ်းသဝ်သၵ်းတွၵ်	Hpon tok: sao, sak: tawk,
16	လဵတ်ဢွၵ်သဝ်ပႃးတူဝ်ႈ	Let, awk, sao. paa: tooei
17	ပိုၼ်ဝႃၼမ်ဢမ်လႆဢမ်ႁူ	Purn; waa; nam. am, lai, am, ho
18	ယႃသီတေႃဢပ်သုၵ်	Yaa, hsi to ap. hsook;
19	ၵုၼ်းဢမ်ႁူဢမ်ႁင်ယႃႁိတ်းၵေႃ	Kon: am, ho am, hang yaa, heit: kaw.
20	မၢၼ်းသင်ပေႃႁဝ်းတႆ	Man: sang; paw. hao: tai
21	မီးၼမ်ၵေႃမီးပႃ	Mi: nam. kaw; mi: paa
22	မီးမႃၵေႃမီးသဝ်	Mi: maa kaw; mi: sao;
23	ထဝ်ယဝ်သွင်သွၼ်ထမ်း	Htao; yao. sawng, hsawn htam:
24	သွၼ်လူင်သွၼ်လင်ႁိုဝ်ပေႃးယမ်းဢမ်လႆ	Hsawn long hsawn lang hur, paw: yam: am, lai;
25	ၵင်ဝၢၼ်းတုၵ်းသင်တၵ်ၶဝ်	Kang wan: tok: sang, tak, hkao;
26	ပိၵ်ႁဝ်ဢမ်တၢၼ်းတမ်	Peik. hao; am, tan: tam
27	လီပိုဝ်ထမ်ငမ်းပိုဝ်တဵမ်	Li pur; htm ngam: pur; tem;
28	လီပိုဝ်ၵၢၼ်မၢၼ်းပိုဝ်ၵိုဝ်	Li pur; kan man: pur; kur
29	လၵ်းၽဵၼ်ၵႃတွတ်တွင်	Lak: hpean kaa tawt, tawng.
30	ငိုဝ်ၽဵၼ်သိုၵ်ၵွင်ၶေႃး	Ngur; hpeau surk; kawng, hkaw;

1	ၵႂ်ႈတဵၼ်းလွႆးလွႆးႁႃႉလႆႈ	တဖြည်းဖြည်းလုပ်ကိုင်သွားလျှင်ရတတ်သည်၊
2	ၶႆႈလွႆးလွႆးႁႃႉထႆႈ	တဖြည်းဖြည်းခရီးသွားလျှင် သေတတ်သည်၊
3	ၶႆႈလိဝ်းၵႂႃႇၵၢင်း	အလျင်ဖြစ်စေလိုလျှင် တွား၍သွားပါ၊
4	ၶႆႈၼၢၼ်းၼႂ်ႇလႅၼ်ႈ	အနှေးဖြစ်စေလိုလျှင် ပြေး၍သွားပါ၊
5	ႁူဝ်တႅၵ်ႇတႅၵ်ႇၼႂ်းမွၵ်ႇႁူဝ်	ခေါင်းကွဲလျှင် ဦးထုပ်ထဲသာကွဲပါစေ၊
6	ၶႅၼ်လႅပ်ႈၵႃႈၵႃႈၼႂ်းသိူဝ်ႈ	လက်ကျိုးလျှင် အင်္ကျီထဲသာကျိုးပါစေ၊
7	ယႃႇပိုတ်ႇသိူဝ်ႈၼႃႈပိူၼ်ႈၵႂၢမ်းလင်	သူတပါးကျောကုန်းခြင်းအောင်မထုန်နှင့်၊
8	မၢၵ်ႇၵႃႈၵၢၼ်းၵဝ်ႇၵူႈလႆႈ	ကျိုးနေသောကျောက်ခဲကိုပြန်မဆက်နိုင်၊
9	ၼေႃႈယႃႇလိၼ်ယႃႇပေႃးတူႇၶၢၵ်ႇၶိုၼ်	မြေဆေးအိုးကိုကျောက်ခဲမခေါက်နှင့်၊
10	မႆႉသႃႇမႂ်ႇယႃႇပေႃႉၵႂၢမ်းၽႆး	သစ်သားဆေးတံကိုမီးနားမထားနှင့်၊
11	ႁူႉၼၢင်ဝႆႈပႃႇၼႃႇ	သိများသိရင်ဆိုသောစကားရှေ့မှောက်ထား၊
12	ၵႂၢမ်းၵႃႇဝႆႈပႃႇလင်	ဘောင်သေးခဲ့ဆိုသောစကားနောက်မှာထားပါ၊
13	ထႃႇလၢင်ပိုၼ်ၵေႃႇတၢင်း	ငိုယင်းချုန်း၍ငိုယင်းမရှာ၊
14	ၵူၼ်းလူးၵေႃႇမီးလႄႈ	သေအိုးကြီးသမားနီးစားမရှိ၊
15	ပၢင်တၢင်းထဝ်ႉလႅင်းတွၵ်ႇ	ငိုယင်းစာစောရှာသျှင်နှုန်းဖြာပါ၊
16	လႅတ်ႇၶွၵ်ႇထဝ်ႉပႃႇတူၺ်ႈ	နေစာစောပူလျှင်စလူဆောင်းပါ။
17	ပိူၼ်ႈဝႃႈၼႂ်းၵေႃႇလႆႈၵေႃႇႁူဝ်	သူများဆိုရိုးစကား-မသန့်ရှင်းရေနှင့်၊
18	ယႃႇသိူၵ်းၶဝ်ႈသၢၵ်ႈ	ခေါင်းလျှော်ခြင်း ချီးခြင်းမပြုနှင့်၊
19	ၵူၼ်းၵေႃႇႁူဝ်ၵေႃႇႁၼ်ယႃႇၵႂ်ႈတဵၼ်းၽေႃ	မရေရာသူနှင့်ပေါင်းပေါ်ခြင်းမပြုနှင့်၊
20	မၢၼ်းထင်ႈၶႂ်ႈႁဵတ်းတႃႇ	မိမိဘုန်ကိုရိုက်သတ်တတ်သည်၊
21	မီးၼမ်ႉၵေႃႈမီးပႃ	ရေရှိလျှင်လည်းငါးရှိသည်၊
22	မီးမႃၵေႃႈမီးထဝ်	ငွေရှိလျှင်လည်းမိုင်ရှင်ရှိသည်၊
23	ထဝ်သဝ်ႈသွၼ်ႇသွၼ်ထမ်း	အိုခါမှသင်အံလျှင်၊
24	သွၼ်လူင်သွၼ်လၢင်ႁိူၼ်ပေႃးထမ်းၵေႃႇထႆႈ	တကိုယ်သုံးချေးပြန်သင်အံမရ၊
25	ၵိၼ်ဝၢၼ်းသုၵ်းထင်ၵၢၵ်ႇၶိုၼ်	နိုးချင်မှစပါးနှုန်းသျှင်၊
26	ၶိူဝ်းၵိဝ်ႈၵေႃႇတၢၼ်းတႆး	ခြောက်သော်လည်း ထောင်းဘို့အချိန်မရ၊
27	လိူဝ်ႈဝ်ႈသမ်ၼိူင်ႈၵူဝ်ႈၶႂ်ႈ	မေးသောကြောင့်ကောင်းသည်၊ရေးသောကြောင့်ကောင်းသည်၊
28	လိပ်ႈဝ်ႈၵၢၼ်မၢၼ်းပူဝ်ႈႁူဝ်	အလုပ်ကြောင့်ကောင်းသည်၊ ဆားကြောင့်အရသာရှိသည်၊
29	လၵ်းၶိူဝ်းၵႃတွတ်ႈတွင်ႈ	ပါးနပ်လွန်းလျှင် ကျိုးကန်းပိုက်ဘိုးမိသည်။
30	ၸိူဝ်းယိူဝ်လူၵ်ႉၶွင်ၶေႃႈ	အ-လွန်းလျှင် လည်ပင်းကြိုးငြိတတ်သည်၊

(၂) ထုင်းကွမ်းတီလီမတ်။

A ထုင်းကွမ်းတီလီမတ်၊တက်းမွက်လတ်ပၢန်ကၢန်
Htoong: kwam: ti; li mat;၊ tak: mawk, lat;၊ pau kan

B ကူခမ်ဢိက်ဝၢန်းၼွႆ၊ထီသွင်းငွႆကူမိုဝ်
Koo; hkam; eik. wan: nou၊li hsawang: sou koo; mu.

C ပိၼ်ၵွၼ်းယၢ၊ပေငိုဝ်၊ယၢ၊ပုတ်သိုဝ်ႁွပိုၼ်ႁၢၼ်လင်
Pein kon: yaa, pei ngur;၊ yaa, put, hsur; hou; purn; han lang

D ၵေႃ.ႁၵ်.ယေႈပုၼ်ၼင်ၵေႃ.သင်းယေးပုၼ်သတ်
Kaw. hak. yei; hpun nang၊ kaw. sang; yei; hpun hsat,

E လတ်ဢွၵ်ပၵ်ပိၼ်လုံး၊ၶဝ်ႁူၵွၼ်းထွမ်ယပ်
Lat; awk, pak. pein lom:၊ hkao; hoo kon: htawm. yap,

F မီးသုပ်းဢမ်သင်လတ်၊ပိတ်းဝတ်ဢမ်ႁၢၼ်ႁွႆး
Mi; hsop: am, sang; lat;၊ hpit: wat; am, han hoi:

G ယိုၼ်လႆပိၼ်တိင်ၶမ်းဢမ်ယိုၼ်လႆပိၼ်လမ်းမႆ
Yurn. lai; pein teng; hkam:၊ am, yurn. lai; pein lam: mai.

H ပိုၼ်လတ်သၢယၢၵုင်ၵင်ၶိ၊ပိုၼ်လတ်လီယၢၵုင်ၵင်ယုၼ်
Purn; lat; saa, yaa, kung. kang. hki၊ purn; lat; li yaa, kung kang. yoon,

I ၶုၵ်းၶၵ်းၵိၼ်ၵေႃၵျိၼ်၊ၶုၵ်းၶၵ်းလိၼ်ၵေႃၼွၼ်း
Hkook: hkak: kyin kaw; kyen.၊ hkook: hkak: len; kaw; non:

J သင်ၶႆသိူဝ်းႁူၵၢၼ်း၊သင်ၶႆၼၢၼ်းႁူလိၼ်
Hsang hkai; seio: hou; kan:၊hsang hkai; nan: hou; len;

K ႁိတ်းလွႆးလွႆးသင်လႆ၊ၶႆလွႆးလွႆးသင်ၶုတ်း
Heit: loi: loi: sang; lai;၊ hkai; loi; loi: sang; hkut:

L ႁိတ်းသင်ဢမ်ထုင်တီ၊ဢမ်လႆၼၢၵျီတၢဝၢၼ်
Heit: hsang am, htung ti;၊ am, lai; naa; kyi; taa wan

M ႁိတ်းသင်ႁိတ်းတေႇတေႇ၊ႁိတ်းသေႃ.သေ.ဢမ်ပေႃးၵျိၼ်
Heit: hsang heit: te. te.။ heit: saw. se. am, paw: kyin

N ႁၵ်.ၵၢၼ်ႁူပၢၼ်လႆ၊သိူဝ်ၶႆႁိတ်းၼင်ပိုၼ်
Hak. kan hou; pan lai၊ hsur. hkai heit: nang, purn;

O လီၵၢၼ်ယၢႁွမ်ႁုၵ်၊ထုၵ်ၵၢၼ်ယၢႁွမ်သွၼ်
Li kan yaa, hom; hook,၊ htook, kan yaa, hom; hson

P ႁၵ်.ၵၢၼ်ပိူဝ်တင်းၵျိၼ်၊သင်းၵၢၼ်ပိူဝ်ၽွၵ်ဝၢ
Hak. kan pur; tang: kyin၊ sang: kan pur; hpawk, waa;

Q ၵွမ်းလီၶဝ်ႁူၽိုဝ်ဢမ်သၢ၊ၵွမ်းသၢၶဝ်ႁူၽိုဝ်ဢမ်လီ
Kwam: li hkao; hoo hpou am, saa.၊ kwam: saa. hkao hoo hpou am. li

R လီတေႃလီၵျီးႁွမ်တေႃၼိူဝ်သၢ၊သၢတေႃသၢမၵ်ၼၢၵပ်းၶဝ်ယိၼ်
Li taw li kyi: hawm taw, nur. hsaa;၊ saa. taw, saa. mak, naa. kap: hkao; yein

S သွင်ယၢၼ်ၵၢၼ်ဝႆႉတင်းလွင်ႁမ်းပဝ်၊သွင်ဢမ်ယၢၼ်ဝႆႉႁူၶဝ်တေႃၵၢၼ်
Hsawng yan kan wai. tang: long ham: pao,၊ hsawng am, yan wai. ho hkao, taw, kan

T ဢမ်ႁၵ်.ၵေႃယိုၼ်သူၼွမ်၊ဢမ်သွမ်းၵေႃယိုၼ်သူသုပ်
Am, hak. kaw; yurn. sou nom၊ am, som: kaw; yurn. sou soop,

U သုပ်းသင်ယေႃးၶေႃးၵျိၼ်ဢိမ်၊သုပ်းသင်လတ်ဝၢပႆလႆ
Hsop: sang; yaw: hkaw: kyin im,၊ hsop: sang; lat; waa, pai lai

V ၵွၼ်းၵဝ်ၵေႃ.ၽၵ်းၵဝ်ၵမ်၊ၵွၼ်းၼမ်ၵျိၼ်ဢမ်သိင်
Kon: kao; kaw. hpak: kao; kam၊ kon: nam kyin am, hseing;

ၵဝ်ၵေႃႁဵတ်းၵဝ်ၵေ၊ႁႃၽုၼ်းႁေ ၵုၼ်မေႃဢမ်မီး	Kao; kaw. heit: kao; kye,' haa hpun: hae, kou; maw; am, mi:
သွႆၵၼ်ၵိၼ်သွင်ဝၼ်၊သွႆၵၼ်ႁမ်သွင်ဝဝ်	Soi; kan kyin sawng, wan soi; kan ham sawng, wao
ၶႆသူၵႂႃမိူဝ်းၼႃ၊ၽၵ်းႁႃမေႃဢမ်ပေႃး	Hkai; sou kwa, mur: naa;' hpak: haa; maw; am, paw:
ၶႆသူၶိုၼ်းပႃလင်မီးသင်ဢမ်လီဝႆ	Hkai; sou hkun: paa; lang mi: hsang am, li wai,
ၶွၼ်တိူၵ်းၼႃးယိူဝ်ၼဝ်၊ၶွၼ်ၵႂၢမ်ၵဝ်ႁဵတ်းၵၼ်	Hkon. turk, naa: yur; nao;' hkon. kwam; kao, heit: kan
ၵႂႃၼႃဝႆၶိုၼ်းလင်ၶေႃးသင်တႅၵ်းလႆငႆ	Kwa, naa; wai, hkun: lang hko: hsang tek: lai; ngai;
ၼမ်ႁႆယႃယုမ်၊ႁိူဝ်းသိူဝ်ႁႆယႃၶိူင်ၵၼ်	Nam. hai. yaa, yoom, hur:' hsur hai. yaa, hkurng kan,
ၶမ်ၼမ်ႁူလူၽူပႆဢွၼ်၊ၵႂၢၼ်းသွၼ်ဢမ်လီဝႆ	Hkam; nam. hou; loo hpoo; pai awn kwan: hsawn am. li wai.
ႁဵတ်လဵၼ်လုၵ်ဢွၼ်ပေ၊ႁဵတ်းတေလုၵ်ဢွၼ်ႁႆ	Heit; lein; look; awn, pe.' heit: te. look; awn, hai;
ပႆၼၢင်တႅတ်ယႃပီၽိုၼ်၊လိူၼ်းတိၼ်ဢမ်ပႆ၊ၵိၼ်ယႃပီၽိုၼ်ၼေးၵေႃမူ	Pai, naang; tet; yaa, pei hpoin; lurn: tin am, pai, kyin yaa, pei hpoin; ne: kaw mu.
ၶႆၵိၼ်ၵျေၵွၼ်ၼမ်၊ၶႆၵိၼ်ၼမ်ၵွၼ်ၵျေ	Hkai; kyin kyei, kawn. nam' hkai; kyin nam kawn kyei,
တီၼၢင်ႁူတူဝ်းလုၵ်း၊တီသုၵ်းႁူတူဝ်းၶု	Tei naang; hou; tooei: look:' tei sook: hou; tooei: hku,
ႁုင်ၶဝ်ႁူတူဝ်းႁမ်း ထဵၼ်ၼမ်ႁူတူဝ်းမုၼ်	Hoong hkao; hou; tooei: ham:' hten nam. hou; tooei: moon;
မႆမဵၼ်ဢမ်မိုၼ်ၼင်၊မူးထုင်ၶူလင်ၼုင်ဢမ်မိုၼ်ၼင်သပ်းတွင်	Mai. myen; am, murn nang, mu: htung' hkoo; lang nung am. murn nang, hsop: tong.
ပွတ်းႁူတဵပ်းယဝ်းႁူသုပ်	Pawt: hou; tep:' yao: hou; hsup,
သမ်ၽီးယႃၵေႃၽီး ၵႆၽီးႁူဝေၽီး	Sam hpei: yaa, ko hpe:' kai hpei: hou; we; hpei:
ယႃယႃဢမ်သူဝၼ်း၊ၵႂၢမ်းသွၼ်ဢမ်သူဢွၼ်	Yaa; yaa am, hsoo; wan: kwam: hsawn am, hsoo; on,
မီးၶိုၼ်းယႃၵူ၊ၶုၼ်ပေႃးၽၼ်မႃလႆယပ်	Mi: hkun: yaa, koo; hkoon paw: hpan maa' lai; yap,
ၼမ်သူၵႃလူ၊သူလီၵႃၼၼ်	Nam. hsou kaa; lou: sou li kaa; nan;
မိူဝ်ၵၢႆပီၵမ်တင်းလူတီယူၵမ်ႁေႃသူ	Mur gai pi kam; tang: loo ti; yoo, kam; ho sou
တီၼွၼ်းႁူတူဝ်းၶႃ၊မႃၶဝ်ႁူတူဝ်းယဵၼ်	Tei nawn: hou; tooei: hkaa,' maa, hkao; hou; tooei: yein
ၼၢင်ဢမ်ထုၵ်လုၵ်သေ	Naang; am, htook, look. hsei

ထုင်း ၄ုံးဘီ;လီမတ်;၊တၢၵ်ႈမွၵ်,လတ်;ပၼ်ႁၢၼ်
ႁူ;ၶႆ;ဢီၵ်,ဝၼ်းၼွႆ၊ထီသွင်းၸွႆႁူ;ၼိဝ်
ပဵၼ်ႁူၼ်းယႃ,ပေႃးၵိဝ်;ယႃ,ပိုတ်,သိုဝ်ငၢ;ႁၢ;ပိုၼ်;ႁၢၼ်ထင်
ၵေႃ.ႁၵ်.သေ;ယိုၼ်ၼင်ၵေႃ.ထင်းပေ;ယိုၼ်သတ်,
လတ်;ၶွၵ်,ပၵ်,ငၼ်လူ;ၶဝ်ႁူႁူၼ်းထွ,ယဝ်,
ဢီးသွပ်းၶႆ,ထင်;လတ်;၊ဢိတ်းဝတ်;ၶႆ,ႁၢၼ်ၵွ';
ယိုဝ်ၼ်လ';ပၼ်တင်;ၶႆး၊ၶႆယိုဝ်ၼ်လ';ငၼ်လႆ.ပ'
ပိုၼ်;လတ်;ထႃ.ယႃ,ၵိုင်ႁင်ဢီ၊ပိုၼ်;လတ်;လီယႃ,ငိုင်ႁင်ထုံ,
ၶုၵ်းၶၵ်းဢိၼ်ၵေႃ;ၵီလိုဝ်.၊ၶုၵ်းၶၵ်းလီလိုဝ်;ၵေႃ;ၼုၼ်း
သင်ၶ';လိဝ်းႁိ;ၵၼ်း သင်ၶ';ၼၼ်းႁိ;လီလိုဝ်;
ႁိဝ်းသွ';ထွ';ထင်;သ'; ၶ';လွ';လွ';ထင်;ၶိုတ်း
ႁိုတ်းသင်ၶႆ,ထိုင်တီး ၶႆ,လ';ၼႃ;ဢီတႃ;ဝၼ်
ႁိဝ်းသင်ႁိုတ်းၸၵ်ၸၵ်း၊ႁိဝ်းထေႃ.ၸတ်.ၶႆ,လ',ဢိၼ်
ႁၵ်.ႁၼ်ႁိ;ပၼ်သ'၊သိုဝ်.ၶ'ၼိုတ်းၼင်,ပိုၼ်;
လီႁၼ်ယႃ,ႁူ;ႁူၵ်,၊ထုၵ်,ႁၼ်ယႃ,ႁူ;သွၼ်
ႁၵ်.ႁၼ်ပိုဝ်;ပၼ်းဢိၼ်၊ထင်းႁၼ်ပိုဝ်;ထွၵ်,ဝႃ;
ၵုံးလီၶွ;ႁူၸိုဝ်ၶႆ,ထႃ.၊ၵုံးထႃ.ၶဝ်;ႁူၸိုဝ်ၶႆ,လီ
လီးတေႃ,ထီ၊ဢီးၼွႆးတေႃ,ၼိုဝ်သႃ;၊ထႃ.တေႃ,ထႃ.မၢၵ်ၼႃ.
ႁၼ်းၶဝ်;ယိုလိုဝ်
သွင်ယၼ်ႁၼ်၊ ၸ'တင်းလူၼ်ႁိုးပဝ်,၊ သွင်ၶႆ,ယၼ်၊ၸ'ႁူဝ်ၶင်,
တေႃ,ႁၼ်
ၶႆႁၵ်.ၵေႃ;သိုဝ်ၼ်ၸိုင်ၶူ၊ၶႆ,လူးၵႃ;ယိုဝ်ၼ်ၸိုင်လုပ်,
သွပ်းထင်;ယေႃးၶႃးဢိၼ်ၶႆ,၊သုပ်းထင်;သတ်;ဝႃ,ပ'လ'
ႁူၼ်းႁဝ်;ၵေႃ;ၸၵ်းႁဝ်;ႁႆ၊ႁူၼ်းဢဵၼ်ၶႆ,သိင်;
ႁဝ်;ၵေႃ.ႁွတ်းႁဝ်;ၸၵ်,၊ႁႃ;ယိုၼ်းၸသ်,ႁူၼ်;ၶေႃ;ၶႆ,ဢီး
ထွ';ႁၼ်ဢိၼ်ထွင်,ဝၼ်၊ထွ';ႁၼ်ႁိဝ်ထွင်,ဝဝ်
ၶ';ၸိုၵ်ႃ,မိုဝ်းၼႃ;၊ၸၵ်းႁႃ;ၶေႃ;ၶႆ,ပေႃး
ၶ';ၸိုၶိုၼ်းပႃ;လင်ဢီးသင်ၶႆ,လီၸ'
ၶူၼ်တိုၵ်,ၼႃ;ယိုဝ်;ၼဝ်;ၶူၼ်ၵုံးႁဝ်,ၸိတ်းႁၼ်
ဝႃ,ၼႃ;ဝ',ၵိုၼ်းသင်ၶူဝ်းသင်တူၵ်းသ';င';

ထုံးတမ်းစကားမှတ်သားဖွယ်ပြောကြားပါအံ့၊
ညဘိုင်းနံနက်တိုင်း၊နေ့တိုင်းပင်နှလုံးသွင်းသင့်သည်၊
လူဖြစ်ရာ၌မအနှင့်၊သူတပါးကျေးဇူးမြင်အောင်အကျိုးမပြင့်နှင့်၊
ချစ်သူသားရေချင်အမှုဖုန်းသူဖျော်ချင်အမှုရှိသည်၊
နှုတ်ထွက်စကားသေသေကြောင်းသက်ဖြစ်၍ သူတပါးနားဝင်ခက်သည်၊
နှုတ်ရှိ၍မပြောဆိုဘတ်သော နှုတ်နှင့်မှားယှင်းရာ၌အရာမထင်၊
သည်းခံနိုင်လျှင်ရွှေခဲဖြစ်သည်၊သည်းမခံနိုင်လျှင်သစ်တုံးဖြစ်သည်၊
သွားပါးထံမှမကောင်းသတင်းကြားကြားငြင်းမပုနှင့်၊ ကောင်းသတင်းကြားလျှင်လည်းရေ ပြင်းမယုံနှင့်။
အလျှင်စလိုစားလျှင်နှင်သည် အလျှင်စလိုပြေးလျှင်ပန်းသည်၊
အမြန်ဖြစ်စေလိုတွားသွားပါ၊အနှေးဖြစ်စေလိုလျှင်ပြေးပါ၊
ဖြည်းဖြည်းလုပ်ပြီးသည်ရတတ်သည်၊ဖြည်းဖြည်းလိုက်ခြင်းသည်မှီတတ်သည်၊
မသေမချာလုပ်ကိုင်ခြင်းသည်မျက်နှာသာမရ၊
ဘာဘဲလုပ်လုပ်တကယ်တမ်းလုပ်ပါ၊တော်အိမ်လျှောအိမ်လုပ်လှုပ်မစားနှင့်၊
ချစ်ခင်ကြလျှင်အလကားပေးပါရောင်းဝယ်ကြလျှင်သူတပါးလိုလုပ်ပါ။
လေပေးတဲ့ကြလျှင် အတူတူယှဥ်နှုန်းမယက်နှင့်၊ လေပေးတဲ့ကြလျှင် မြဲချပ်၊ မပေါင်းနှင့်။
အစားအစာကြောင့် ချစ်ခင်တတ်ကြသည်။ ဂုံးချောကားကြောင့် မုန်းတီးတတ်ကြသည်။
ကောင်းသောစကားလူတိုင်းနားဝင်ချိုသည်၊ အမင်္ဂလာစကားဘယ်သူ့နားဝင်ဝင်မကောင်း
အကောင်းချင်းအကောင်း၊ နံ့နံ့ပင်မွှေးနှင့်အမဲသုတ်လို၊ အကောက်ချင်းအကောက် ဖန်းခါးသီးကိုထမင်းချမ်းနှင့်ကင်စားသလို။
ပေါင်ခွာထားလျှင်လမ်းကြီးလိုဖြစ်စေ၍၊ ပေါင်စေ့ထားလျှင်ဒူးချင်းတေ့နေသည်၊
မချစ်သော်လည်းအောင့်ခါနမ်း၊မခင်သော်လည်းအောင့်ခါနမ်း၊
ချိုးမွှန်းတတ်လျှင်အဝစါးရသည်ပြောတတ်လျှင်အထမ်းလွတ်သည်
လူ ၉ ယောက်ဟင်းရွက် ၉ ဆုပ်၊ လူများသော်လည်းစားရှမကုန်နိုင်။
လူ ၉ ယောက် ၉ ယောက်စလုံးဗိုလ်လုပ်လျှင်၊ မီးဆိုက်ဘို့ထင်းတချောင်းမျှမနိုင်၊
ဗိုင်းစားမှမြိန်သည်၊ဗိုင်းထမ်းမှပေါ့သည်၊
ရှေ့ရေးကိုတွေးလျှင်၊ ဟင်း ၅ အိုးတောင်မလောက်၊
နောက်ကြောင်းပြန်စဥ်းစားလျှင်၊ဘာဘဲရှိရှိထားဘို့မကောင်း၊
လယ်ကွက်မြေဆွလျှင်မြက်ဆွေးသည်၊ စကားဖောင်းဖေါလျှင်ရန်ဖြစ်တတ်သည်၊
ရှေ့သွားနောက်ပြန်လှည့်ကြည့်၊ ဘာပစ္စည်းကျကျလွယ်လွယ်နှင့်ပြန်ရသည်၊

ၼႂ်ႈမ႑ ယႃႇ ယုႆ ၵိူဝ်း သူဝ်ၸ႑ ယႃႇ ၼူဝ်ငး ၵႆ,
ၶိုးၼႂ်ႈၶူၺ်လူ ၵူႈပ'ၽွၼ် ၵူႆ သွၼ်ၸၢႆ, ထီမ'
ၸ႑တ်းလီၵၢ်းလုၵ်ႈၽွၼ်, ၸၼ်ႇ ႑တ်းၸၵ်ႉလုၵ်ႈၽွၼ်, မ':
ပ', ၼၢင်းတိတ်းယႃႇ, ပေႃႈၾႃႈ လူဝ်ၼ်းတၢၼ်, ၸၢႆ, ပ', ၵိၼ်ယႃႇ, ပေႃႈ ၾူ ၸၢၼ်းၵေႃႇ မီၵ်ႉ
ၶ'ၵိၼ်ၵျ်ႈ, ၵွၼ်ႈၼၼ်, ၶ'ၵိၼ်ၼၼ်ႈ ၵွၼ်ႈ ၵျ်ႈ,
ၻတ်ၼၢင်းမ႑တူၺ်းလုၵ်ႈ ၻတ်လုၵ်ႈမ႑တူၺ်းၸိုၼ်,
ႁူၼ်ၶဝ်းမ႑တူၺ်းၸုၵ်ႈ ထီ ၼႂ်ႈၸ႑တူၺ်းမၼ်,
မ' ၼီၺ်ၸၢႆ, မူဝ်ၼ်ၼင်, မိူင်းထိုင်ၶူ လင်ၼိူင်ၸၢႆ, မူဝ်ၼ်ၼင်သူဝ်းတူၼ်
ၵွတ်းမ႑ တိင်း ယိၼ်းမ႑သိူဝ်,
ထႅင်ယႃႇ, ႁူၵ်ယေး ၵ'ယေးမ႑ ၸဝ်ႈယေး
ယႃႇယႃႇ ၸၢႆ, သူႇဝၼ်, ၵူႆသွၼ်ၸၢႆ, သူႇၵူၼ်
ၶီးၼႆးယႃႇ, ႁူၶၼ်, ပေႃးၽၼ်မႃး လ' သၢၵ်,
ၼႂ်ႈသိူဝ်ၵႃႇ လူဝ်ႇ လီၵႃႇ ၼၼ်
မူဝ်ငးၽီၵႆ တင်းလူ, တီႇယူ, ၵႆ ႁူၵ်လူဝ်
ၽွၼ်းမ႑ တူၺ်းၶႃႇ, မႃႇ, ၶဝ်ႈမ႑ တူၺ်းယႅၵ်လူဝ်
ၼၢင်ၸၢႆ, ထုၵ်, လုၵ်ႉ သေ

ရေကြီးလျှင်ဖော့ကိုမယုံနှင့်၊ ကျွဲအားရဲရာကိုယ့်ကြီးမွှာမရှိးနှင့်၊ ရေကြီးလျှင်ဖော့ကိုမယုံနှင့်၊ သွန်သင်စရာလိုလျှင်မျိုးသိမ်မထားနှင့်၊ ရော့ႉးလျှင်အရင်သွားဆူကိုကြည့်၊ တကယ်လုပ်ပြန်လျှင်ကလေးငိုသည်၊ အဝ ကားလုပ်လျှင်ကလေးနိုင်သည်၊ မစားခင်ချက်ပြုတ်သူကို အပြစ်မတင်နှင့်၊ အထိုင်မပြခင် ခြေမဆင်းနှင့်၊

နည်းနည်းစားလိုလျှင်များများခူး၊ များများစားလိုလျှင်နည်းနည်းခူး၊
ထိုင်မည်ကြီလျှင်အခန်းကြည့်၊ ထမည်ကြီလျှင်စင်ကိုကြည့်၊
ထမင်းချက်မည်ပြုလျှင်ဖွဲကိုကြည့်၊ ရေထည့်မည်ပြုလျှင်အမိုးကိုကြည့်၊
တုတ်နှင့်ချုံလက်နှင့်ဆွတ်သလိုမတူ၊ နွားခေါင်းရှိ ပြသည့်လည်းနွားတခမ်းလှုပ်သလို မတူ။
တိုလျှင်ဖြတ်-ရှည်လျှင်ဆက်၊
ဘေးနှင့်နီးလျှင်မကြောက်နှင့်၊ ဘေးနှင့်ဝေးလျှင်ရှောင်ပါ၊
ဆေးတိုင်းလည်းအာနိသင်မရှိတတ်၊ ပြောတိုင်းလည်းမပြောင်းလဲတတ်၊
ရွှေရှိလျှင်မင်းရာဇာအားမချေးငှါးနှင့်၊ နောင်ဆင်းရဲလျှင်ပြန်ရသွိုက်သည်၊
ရေကြည်ရာမိတ်ချမ်းသာသည်၊
မိမိအလှူအတမ်းကြောင့်နတ်ပြည်ဖြစ်သည်၊ နေစရာနေရာလည်းကိုယ်ထင်ရာဖြစ်သည်
အိပ်မည်ပြုလျှင်အချိန်ကြည့်၊ ဆန်စိမ်မည်ပြုလျှင်တမင်းချိန်းကိုကြည့်၊
ထိုင်မတော်လျှင်ပြန်ထပါ၊

(၃) ၵူဝ်းၽၢၼ် လီသုင်းၵၢႆ၊

ၵႆႉပ'ၵႆႉၽၼ်၊ ၶူဝ်းတုင်းၶူဝ်းတပ်းသိူ ၵုၵ်သၼ်ၸၢႆတီ လ'	Kai. pai: kai. hpan: hko: toop: hko; tap: hsou, kooei hsan am, teim lai;
ၵႃႇယွၵ်းယွၵ်း ၵႃႇယွင်ယွင် ငိုၼ်းသီႁွႆ ႁွႆ'တီ တွင်မႃး လွႆးလွႆ:	Kaa. yawk: yawk:, kaa. yawng, yawng,, ngun: hsi, hoi, koi;; teim tawng, maa: loi: loi;
ၵွၼ်းၽၼ်ၸၢႆတွၼ်ႉမီး၊ ၵူႆးပီးတၼ်လွႆ'ဢူၼ်	Kon: hpan am, tawn. mi:, kwam: pi: tan, loi oon;
ၵွၼ်းမီးၸၢႆတွၼ်ႉၽၼ်၊ ၵူႆးဝၼ်တၼ်ၼမ်ဢွႆ'	kon: mi: am, tawn. hpan: kwam: wan tan, nam oi;
ၶူဝ်းႁူမ်ယႃႇ ႁၵ်းၽိူဝ် သိူဝ်ၸၢႆၶူပ်းငူးတွတ်	Hko, hom; yaa, hak; hpur: hsur am, hkop: ngoo: tawt,
ၶ'ၵိၼ်ၼိူဝ်သင်၊ ပေႃးၸၢႆမီးမေႃ တွမ်ၸၢႆၵိၼ်လ'	Hkai; kyin nur. sang, paw: am, mi: maw; tom; am, kyin lai;
ၶ'ၵိၼ်လီၶဝ်ၵတ်၊ ၸၢႆၶ'ၵိၼ်လီၽၵ်ၽိူၼ်	Hki; kyin li hkao; kat,, am, hkai; kyin li hpak, purn;
ၶ'ၵိၼ်ၼိူဝ်လိင်း၊ ယႃႇပေႇတူၺ်းၼႃႇလိင်း	Hkai; kyin nur. ling:, yaa, pei tooei: naa; ling:
သဝ်ၵူပ်းတူးတွင်၊ သဝ်ၵွင်ႁႆ'ဝၵ်၊ သဝ်မႆ'ပွၵ်သၼ်းယွၵ်း	Sao; koop: tu: tawng, sao; kwang hai, wok,, sao; mai. pok, san: yawk:
သဝ်ပိၵ်တမ်တႃႇ၊ သဝ်ပႃႇၵိၼ်ၶီ၊ သဝ်ၶႃႇႁိူၼ်းႁူဝ်	Sao; pek,tam taa, sao; paa kyin hkyi;, sao; hkaa:hurn: ho:

၄ သိုဝ်ႉၶဝ်လႆႈပႃးယဵၼ်း ဢဝ်မဵဝ်းလႆႈပႃးလုၵ်ႉ
၅ တင်းလုင်ပဵၼ်ငူးႁဝ်ႉ ၵေႃႈၵဝ်ႉ ယိၼ်းပဵၼ်သိုဝ်
၆ ၼမ်ႉၵျိၼ်ယႃႇဢဝ်သုၵ်ႉ ၼႃႈၶႃႈ ႁိူၼ်းၶႃႈယဵၼ်း ယႃႇဢဝ်ႁဵတ်းမဵဝ်း
ပ ၼၢင်ဢမ်ႇတွၼ်ႉပွင်ႈ ပေႃးပွင်းမေႃ တွင်းပေႃးတဵၵ်ႉ
ၮ ၼၢင်ဢမ်ႇတွၼ်ႉၵူဝ်ႇ ပေႃးၵူဝ်ႇမေႃႇဝူဝ်ႇ ပေႃးလဵဝ်
တ ၼီႇၼမ်ႉဢမ်ႇႁူႉမႆႈ ႁဝ်ၼမ်ႉဢမ်ႇႁူႉၶူမ်း
ထ ပေႃးဢမ်ႇမေႃ ၵျိၼ်ပဵၼ်ၼီႇ ပေႃးဢမ်ႇမေႃၶျီႇ ၵႆႇပဵၼ်သွပ်းပဵၼ်ၵႂၢမ်း
ဒ ပေႃးၵျေႃ ၸႃႇတႃႉၶုၼ်ႇ မၢၵ်ႉဢုၼ်ႇလဵၵ်ႉ ၶမ်းၶွင်း
ၵ ပေႃးၵျေႃ ၸႃႇတႃႉလူင်း ၶမ်းၶွင်းလဵၵ်ႉ မၢၵ်ႉဢုၼ်ႇ
၀ မီးယူႇလေႇဢမ်ႇ ၵျိၼ်ၵေႃငိူဝ်း ဢမ်ႇမီးလေႇ ၵျိၼ်ၵေႃငိူဝ်
ပ မိူင်းမုၼ်းဢမ်ႇ တႆးလူၺ်ႇ လၢပ်ႉလူၺ်ႇလဵဝ်း တႆးလူၺ်ႇ ၼမ်ႉႁုင်ႇၼမ်ႉဢွႆႇၵူၺ်း
ၸ ယုမ်ႉၵႂၢမ်းဝၼ်ႇ ၵႂၢမ်းမိူင်းသူလူ ယုမ်ႉၵႂၢမ်းသူသူလီ
ၹ ယေးပေႃႉ ယေးၶဝ်တၵ်း ယေးၵွၵ်ႉမူ ယေးပၢႆႈ
ၷ လုၵ်ႉမေႈမႆႈ တိုဝ်မွၵ်ႉ ဝေႃး လုၵ်ႉပေႃမႆႈ ႁူဝ်ၵူဝ်ႇတဝ်
ၿ လုၵ်ႉႁၵ်ႉ ပဵၼ်လုၵ်ႉ သင်ၶမ်း လဵင်ပဵၼ်ထၼ်ႇ မီး
ယ ႁၵ်ႉလုၵ်ႉယႃႇ ၼေသႅဝ်း ႁၵ်ႉမဵဝ်း ယႃႇၼေသႅင်

Hsu. hkao; lai; paa: yei:ı ao mei: lai; paa: look;
Tang: long pein ngoo: hao,ı kaw kao, yein: pein hsur
Nam. kyin yaa ao hsook; naa: hkaa; hurn: hkaa: yei; yaa, ao heit: mei:
Nang am, tawn. pawng;ı paw: pawng: maw; tawng: paw: tek,
Nang am, tawn. kou;ı paw: kou; maw; wou; paw: leau
Ni; nam am, hoo. mai;ı hao nam am, hoo. hkom:
Paw: am, maw kyin pein ni;ı paw: am, maw hkyi; kai· pein hsop: pein kwam:
Paw: kyo, hsaa; taa, hkun;ı maak, un; lek; hkam: hkong:
Paw: kyo, hsaa; taa, long:ı hkam: hkong: lek; maak, un;
Mi: yoo, le; am, kyin kaw ngur:ı am, mi: le; kyin kaw ngur;
Meng: mon: am, tai looei; lap, looei; leau:ı tai looei; nam, hpung; nam. oi; kooei:
Yoom, kwam: wan; kwam; murng: sou loo,ı yoom, kwam: soo sou li
Yei; paw. yei; hkao; tak:ı yei; kwak. mu yei; pai,
Look: me; mai; tu: mawk, wo: look; paw; mai; ho ko; tao;
Look; hak pein look; sang,ı hkam: leng pein htan, mi;
Hak. look; yaa, ne sei:ı hak. mei: yaa, ne hseing;

ၵ ၵႃႉပႃး ၵႃႉၽၼ် ၶူဝ်းတုဝ်း ၶူဝ်းတဵဝ်းသႂ်ႇ ႁူၺ်သၼ်ဢမ်ႇ တီႇလႆႈ — ငြိုးကဲလျှင်မွဲတတ်သည်၊ အဝယ်ငုတ်များပင်တောင်းထဲထည့်မပြည့်နိုင်တော့ချေ။
၁ ၾႃႇယႂ်ၵ်းယႂ်ၵ်း ၾႃႇယႂ်ၼ် ယႂ်ၼ်ငိၼ်းသီ ၸႂ်ႉၶႂ်ႈ တီႇတွင် မႃးလႂ်ႈလႂ်ႈ — ရွှေးရွှေးနှမ်းနှမ်းနှင့်ကုန်ဈေးရာ ငွေ ၁၂ိ/– တပြည်းပြည်း ၄ိ/–ဖြစ်လာတော့သည်။
၈ ႁူၼ်းၽၼ်ဢမ်ႇ တႂ်ၼ်ႉမီး ၵူဝ်းမီးၽၼ်လႂ်ႈဢႃၼ် — မငွေးဘူးသောဆင်းရဲသားငွေးလာ လျှင်စကားတောင်လိုမောက်သည်။
၉ ႁူၼ်းမီးဢမ်ႇ တႂ်ၼ်ႉၽၼ် ၵူဝ်းဝၼ်တၼ် ဢၼ်ႇဢွႆႈ — မဆင်းရဲဘူးသေသောငွေးဆင်းရဲလျှင် စကားပျားရည်လိုချိုသည်။
၎ ၶူဝ်ၸူႈယႃႇ ႁၵ်ႉၽုဝ်ႇ သူဝ်ႇဢမ်ႇ ၶူဝ်းငူးတွတ်ႉ — အရိုင်ရှိလျှင်အကိုင် မချီးနှင့်ကျွဲမကိုတ်လျှင်မြွေပေါက်တတ်သည်။
၀ ၶႂ်ႈၵိၼ်ၶူဝ်ႇလင်ႈ ပေႃးဢမ်ႇ မီးမေႃႇတူဝ်ႇဢမ်ႇ ၵၼ်လႆႈ — ဆင်သားစားလိုပေမဲ့၊ ပြွတ်မစည်းမှီလျှင်မစားနိုင်။
၁၀ ၶႂ်ႈၵိၼ်လီၶဝ်ၵတ်ႉ ဢမ်ႇ ၶႂ်ႈၵိၼ်တီႇၽၵ်ႉ ပူဝ်ႇၼ် — အကောင်းစားလိုလျှင်ရေးဝင်ပါ၊ အကောင်းမစားလိုလျှင်သူများကိုမှာပါ၊
၁၇ ၶႂ်ႈၵိၼ်ၶူဝ်ႇလိင်း ယႃႇၼေတူဝ်ႇလၢႆးဢၼ်ႇ လိင်း — နောက်သားစားလိုလျှင်မျောက်မျက်နှာမကြည့်နှင့်၊
၁၂ လၢဝ်ႇႁဝ်းဢိုဝ်းတွင် လၢဝ်ႇၵွင်ႁႃႈ ဝူၵ်ႉ လၢဝ်ႇမူႇပုၵ်ႉ လၢၼ်းယူၵ်ႉ — ခမောက်သည်ဖက်ဆောင်း၊ ဖုံသမား ဝါးခေါက်၊ ဝါးသမားကြမ်းပြင်ရိုက်။
၁၃ လၢဝ်ႇငၵ်ႉ တမ်ႇဢႃ လၢဝ်ႇပႃႇၾၼ်ႇၵိ လၢဝ်ႇၶႃးႁူဝ်ၼ်းႁူၵ်ႉ — ထင်းရှူးသည်ထင်းမျက်နှင့်မီ ထည့်တင်ခါသည်ငါးချေးစားသကဲ့ယိုသွားအိမ်မှိုင်။
၄ သိုဝ်ႉၶဝ်လႆႈပႃးယဵၼ်း ဢဝ်မဵဝ်းလႆႈပႃးလုၵ်ႉ — ပေါင်းငယ်ရာပေါ်းကိုပါရှိသည်၊ မယားယူရာသားသမီးပါရှိသည်။
၅ တင်းလုင်ပဵၼ်ငူးႁဝ်ႉ ၵေႃႈၵဝ်ႉ ယိၼ်းပဵၼ်သိုဝ် — လမ်းမကြီးမြွေဟောက်သကဲ့သို့၊ မိတ်ဆွေဟောင်းကျားသကဲ့သို့ဖြစ်လာသည်။

ၼုံႇပိၼ်ယႃႇ,ၼၢဝ်သုၵ်ႉ;ၼႃး၊ဢႃ;ၵိူၼ်းဢႃႇယေးယႃႇ,ၼၢဝ်ၵွတ်ႇမေ
ၼင်ၼႆ,တွၼ်ႇပွင်း၊ပေႃးပွင်းမေႃ;တွင်းပေႃတီၵ်;
ၼင်ၼႆ,တွၼ်ႇၶိူဝ်;၊ပေႃးၶိူဝ်;မေႃ;ၶိူဝ်;ပေႃးလီဝ်
ၼီ;ၼႆ,ႁူ.မႄ;၊ႁဝ်ၼႆ,ႁူ.ၶူ:
ပေႃးၼႆ,မေႃပိၼ်ပိၼ်ၼီ;၊ပေႃးၼႆ,မေႃပီ.ပိၼ်သုဝ်းပိၼ်ၶွင်း
ပေႃးၵျူဝ်,သႃႇ,တႃႇ,ၶိၼ်;၊မၢၵ်,ၵိူၼ်;လီၵ်;ၼီးၶူင်း
ပေႃးၵျူဝ်,သႃႇ,တႃႇ,လုင်း၊ၼီးၶူင်းလီၵ်မၢၵ်,ၵိူၼ်,
ၼီးယူ,ၸသ်;ၼႆပိၼ်ၵေႃ;ၶိူဝ်;၊ၼႆ,ပီ ၸသ်;ပိၼ်ၵေႃ;ၶိူဝ်
ၼိင်းမူၼ်းၼႆ,တႃႇလူလိုၼ်;လဝ်,လူလိုၼ်;လီဝ်း၊တႃႇလူလိုၼ်;ၼုံႇယိုင်;ၼုံႇ
ၵွႆႇ;ၵူလိုၼ်း
ၼုံ,ၶူဝ်းဝၼ်;ၶူဝ်းမူင်းလိူၼ်လူ.၊ယုံ,ၶူဝ်းလူ.လိူၼ်လီ
ယေႃ;ပေႃ.ယေႃ;ၼဝ်;တၵ်း၊ယေႃ;ၵူၼ်းၶိဝ်းယေႃ;ပႃႇ;
လုၵ်;ၸမ်;မႄ;ၶိူဝ်းမွၵ်,ဝူဝ်၊လုၵ်ပေႃ;မႄ;ႁူဝ်ႁူဝ်;တဝ်;
လုၵ်;ႁၵ်.ပိၼ်လုၵ်;လင်း၊ၼီးလီင်ပိၼ်ထၼ်,ပီ;
ႁၵ်.လုၵ်;ယႃႇ,ၸၼ်ထေႃး၊ႁၵ်.မေးယႃႇၶၼ်သိင်;

သောက်ရေနှင့်မျက်နှာမသစ်နှင့်၊အိမ်အစေခံများကိုမယားအဖြစ်မသိမ်းပိုက်နှင့်၊
မပွားသောသားရေပွလာလျှင်၊ကြေးအိုးဖင်ကွဲသည်။
မရောက်ဘူးသောသားရေရောင်လာလျှင်၊မြေအိုးဖင်ကွဲသည်။
ကြေးထူမပူ၊သန်းထူမယား။
မစားတတ်လျှင်အကြေ ဖြစ်သည်၊ မစင်မစွန့်တတ်လျှင် စကားများတတ်သည်။
ကြက်ဖခတာထွန်းပြောင်ကဲ့လျှင်၊ရှောက်သီးကိုရွှေလုံးနှင့်လဲရသည်၊
ကြက်ဖခတာမွေးမှိန်လျှင်၊ရွှေလုံးကိုပင်ရှောက်သီးနှင့်လဲရသည်။
ရှိလျှက်နှင့်မစားလျှင်အသည်၊မရှိဘဲနှင့်စားလျှင်အသည်၊
ယင်ကောင်များထားလှုံခသရရိုးထုံးစံမရှိ၊ပျားရည်တင်လဲနှင့်သာသေရတတ်သည်၊
တိုင်းရေးပြည်ရေးစကားသုံးလျှင်စိတ်ပျက်သည်၊ရီးစားစကားပြောလျှင်စိတ်ချမ်းသာ၏
ရိုက်လေပေ င်ထဲဝင်လေဖြစ်သည်၊လက်ရပ်ခေါ်လေထွက်ပြေးလေဖြစ်သည်။
မုဆိုးမသားမသားကြွာပန်းပန်သည်၊မုဆိုးသားခေါင်းပျာလူးသည်။
ချစ်သားရတနာမှာမုန်းစရာဖြစ်လာ၍၊ရွှေနီမှာမီးခဲဖြစ်ရတော့သည်။
သွီးချစ်လျှင်အစုံမပြုနှင့်၊မယားချစ်လျှင်အကုန်မပြောနှင့်။

(၄) ယုင်းၶမ်းၼုၵ်.ပိၼ်မၵ်၊

ယုင်းၶမ်းၼုၵ်.ပိၼ်မၵ်
လုံ.ပိၼ်တၵ်တႃ'ယၼ်
လင့်ၾိုၵ်သုံ့မႃးႁၼ်
ထွတ်လိူဝ်ပၼ်သိၼ်;ၼိူင်း
ၾိုဝ်ၼၼ်လင့်ၾိုၵ်ၶွႆ'ဝႆ'းတႆ'
ယုင်းၶမ်းၼႆမႃးၵႆ'ဝႆ'မုင်

Yoong: hkam: nok. kyin maak,
Lom. pin; tak, tai yan
Sang. hpurk, hsam. maa: han
Htawt, sou pan hsein; nurng;
Hpur, an sang. hpurk, hkwai; wai: tai
Yoong: hkam; am, maa: kai wai, moong;

ယူင်းၶမ်းၼုၵ်.ပိၼ်မၢၵ်,
လူ.ပိၼ်;တၵ်,တႃ'ယၼ်
လင့်ၾူၵ်,သုံ့မႃးႁၼ်
ထွတ်,လိူဝ်ပၼ်သိၼ်;ၼူင်;
ၾူဝ်,ၼၼ်လင့်ၾူၵ်,ၶွႆ';ဝႆ'းတႆ'
ယူင်းၶမ်းၼႆ,မႃးၵႆ'ဝႆ',မုင်;

သစ်သီးဝလုံမှိုဲသောရွှေဥဒေါင်းငှက်၊
ပတ်လက်သွန်သေနေသည်။
ဆင်ဖြူတော်လာတွေ့၍
အသက်တချောင်းသုတ်ယူပြီးသွင်းပေးသည်၊
ဆင်ဖြူတော်သေလွန်သောအခါ
ရွှေဥဒေါင်းငှက်သည်၊အကြည့်အရှုမလာ၊

၆၁။ ၵႂ်ႈပၼ်သတိပုၼ်းတိုၼ်း။

(၁) ၶႆ'လၵ်းလဵမ်ၶဝ်ၵတ်း၊

ၶႆ'လၵ်းလဵမ်ၶဝ်ၵတ်	Hkai; lak: lem hkao; kat,	ၶႆ';လၵ်းလဵမ်ၶဝ်;ၵတ်,	လိမ္မာချင်လျှင်ရေးဝင်ပါ။
ၶႆ'ၽတ်ယတ်ႁႃပႃ	Hkai; hpat, yat, haa paa	ၶႆ';ၽတ်,ယတ်,ႁႃပႃ	ပေကျံလိုလျှင်ငါးရှာပါ။
ၶႆ'ပိၼ်မႃၶီဝိူဝ်	Hkai; pein maa hkyi; wooei,	ၶႆ';ပိၼ်မႃၶီ;ဝိူဝ်,	ခွေးဖြစ်လိုလျှင်တွေ့မရှောင်ကျင်ကြီးစွန့်ပါ။
ၶႆ'တႃတူဝ်သေႈတႅၼ်	Hkai; taa tooei hse, ten	ၶႆ';တႃတူဝ်,သေႈ,တႅၼ်	မျက်စိရောင်ချင်လျှင်ပျားကိုဒုတ်နှင့်ထိုးပါ။
ၶႆ'မေႃလဵၼ်လိဝ်သူ	Hkai; maw len lein; soo.	ၶႆ';မေႃလဵၼ်လိဝ်;သူ.	အလိမ်တတ်ချင်လျှင်မိုးစားထားပါ။
ၶႆ'သိူဝ်းႁူႉယူႉၵျွင်း	Hkai; seio:hoo.yoo, kyawng:	ၶႆ';သိူဝ်းႁူႉ,ယူႉ,ၵျွင်း	မြန်မြန်တတ်သိချင်လျှင်ကျောင်းနေပါ။
ၶႆ'သိူဝ်းတွင်းၵႆ'ဝႃ	Hkai; seio; tawng: kai. waa;	ၶႆ';သိူဝ်းတွင်းၵႆ'ဝႃ;	မြန်မြန်မှတ်လိုလျှင်မကြာခဏရွတ်ပါ။
ၶႆ'ပိၼ်ၶႃၼွၼ်းဝၼ်း	Hkai; pein hkaa; nawn:wan:	ၶႆ';ပိၼ်ၶႃ;ၼွၼ်းဝၼ်း	ကျန်းမြစ်လိုလျှင်နေ့လည်ချိန်အိပ်ပါ။
ၶႆ'သိူဝ်းတၼ်းၼိတ်ၵျပ်	Hkai: seio: tan: net; kyap;	ၶႆ';သိူဝ်းတၼ်းၼိတ်;ၵျပ်;	မြန်မြန်အားချင်လျှင် အဆောတလျင်လုပ်
ၶႆ'မီးလပ်ႁိတ်းၵၼ်	Hkai; mi: lap; heit: kan	ၶႆ';မီလပ်;ႁိတ်းၵၼ်	လာဘတ်ရှင်လိုလျှင်အလုပ်ကိုကြိုးစားပါ။
ၶႆ'သိူဝ်းၽၼ်လွင်းၽႆ'	Hkai; seio: hpau lawng: hpai.	ၶႆ';သိူဝ်းၽၼ်လွင်းၽႆ'.	မြန်မြန်မွဲလိုလျှင်ဖဲကစားပါ။
ၶႆ'သိူဝ်းၶႆ'ၶတ်းၶုၼ်	Hkai; seio: hkai. hkat: hkoon	ၶႆ';သိူဝ်းၶႆ'.ၶတ်းၶုၼ်	မြန်မြန်ပြောင်းလိုလျှင်မင်းကိုဆန့်ကျင်ပါ။
ၶႆ'မီးမုၼ်လူထပ်	Hkai; mi: moon loo, htap;	ၶႆ';မီးမုၼ်လူ,ထပ်;	ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလိုလျှင်လှူဒါန်းပါ၊
ၶႆ'တူဝ်းၽပ်ႁိတ်းၶတ်း	Hkai; tooei: hpap; heit: hkat:	ၶႆ';တူဝ်းၽပ်;ႁိတ်းၶတ်း	မျက်မုန်းကျိုးစေလိုလျှင်ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုပါ
ၶႆ'ၵႂႃႁတ်းပႃးၵေႃ.	Hkai; kwa, hat: paa: kaw.	ၶႆ';ၵႂႃ,ႁတ်းပႃးၵေႃ.	ရဲရဲသွားလိုလျှင်အဖော်နှင့်သွားပါ။
ၶႆ'သေႃ.လေႃ.ႁိတ်းၵႂၢမ်း	Hkai; hsaw. law. beit: kwam:	ၶႆ';သေႃ.လေႃ.ႁိတ်းၵႂၢမ်း	ကလက်လိုလျှင်သီချင်းဆိုပါ။
ၶႆ'သိုၵျမ်းၵိၼ်လဝ်	Hkai; sou kyam: kyin lao;	ၶႆ';သိုၵျမ်းၵိၼ်လဝ်;	စိတ်ကြမ်းလိုလျှင်အရက်သောက်ပါ။
ၶႆ'မီးၶဝ်ႁိတ်းၼႃး	Hkai; mi; hkao; heit: naa:	ၶႆ';မီးၶဝ်;ႁိတ်းၼႃး	ဆန်စပါးရှိလိုလျှင်လယ်လုပ်ပါ။
ၶႆ'ပိၼ်ၽြႃးယိုၼ်ႉၶျုၵ်	Hkai; pein hpyaa: yurn. hkyook;	ၶႆ';ပိၼ်ၽြႃးယိုၼ်ႉၶျုၵ်;	ဘုရားဖြစ်လိုလျှင်စိတ်ချုပ်တည်းပါ။
ၶႆ'မီးလုၵ်ဢဝ်မေး	Hkai; mi: look; ao mei:	ၶႆ';မီးလုၵ်;ဢဝ်မေး	သားသမီးရှိလိုလျှင်အိမ်ထောင်ပြုပါ။

(၂) ၵႆ'ၼွၼ်းဝၼ်းႁူဝ်ၶႆ'။

ၵႆ'.ၼွၼ်းဝၼ်းႁူဝ်ၶႆ'	Kai. nawn: wan: ho hkai;	ၵႆ'.ၼွၼ်းဝၼ်းႁူဝ်ၶႆ';	နေ့လည်အိပ်ကဲလျှင်ခေါင်းကိုက်သည်။
ၵႆ'.လေလႆ'ၺိၼ်းသေး	Kai. le, lai; nyin: sei:	ၵႆ'.လေ;လႆ';ၺိၼ်းသေး	အလည်သွားကဲလျှင်သတင်းစုံကြားရ၏
ၵႆ'.ဢဝ်မေးငိုၼ်းသိင်	Kai. ao mei: ngun: hseing;	ၵႆ'.ဢဝ်မေးငိုၼ်းသိင်;	ငါးမွှလိုက်စားလျှင်စီးပွားပျက်တတ်သည်။
ၵႆ'.ၵိၼ်ၼိင်ယိဝ်ယိုး	Kai. kyin nein; yo; you:	ၵႆ'.ၵိၼ်ၼိင်;ယိဝ်;ယိုး	လဘက်သိပ်စားလျှင်ဆီးရှင်သည်၊
ၵႆ'.လတ်ၽုၼ်းဢမ်ႁူ	Kai. lat; hpon: am, hoo.	ၵႆ'.လတ်;ၽုၼ်းဢမ်,ႁူ.	စကားမြန်မြန်ပြောလျှင်နားမလည်နိုင်။
ၵႆ'.ဢုမ်ပူသုပ်းၼႃ	Kai. om poo. hsop: naa	ၵႆ'.ဢုမ်ပူ သုပ်းၼႃ	ကွမ်းအလွန်စားလျှင်နှုတ်ခမ်းကွဲသည်။
ၵႆ'.လိင်ႉမႃၶိၵ်ပြတ်	Kai. leing. maa hkyek, pyat;	ၵႆ'.လိင်ႉမႃၶိၵ်,ပြတ်;	ခွေးမွေးထားလျှင်ခွေ့သည်အလာနည်း၏
ၵႆ'.မေႃလတ်ၵုၼ်းတွမ်	Kai. maw lat; kon: tawm	ၵႆ'.မေႃလတ်;ၵုၼ်းတွမ်	အပြောကောင်းလျှင်လူများသည်။

ၵႆႉၶႆႈႁွမ်းငိုၼ်းသူ	Kai. hkai; hawm: ngun: soo.	ၵႆႉၶႆႈႁွမ်းငိုၼ်းသူ	ငွေစုကဲလျှင်ငွေစုသည်၊
ၵႆႉလၢတ်ႈၼူႉၵွၼ်းၶေႃ	Kai. lat; noo. kon: hko	ၵႆႉလၢတ်ႈၼူႉၵွၼ်းၶေႃ	စကားရှည်ပြောကဲလျှင်လူများငြီးကြသည်၊
ၵႆႉဝီႁူဝ်ယူႉငႆႈ	Kai. wi ho yoo, ngai;	ၵႆႉဝီႁူဝ်ယူႉငႆႈ	ဝေါင်းဝါကဲလျှင်နေကောင်းသည်၊
ၵႆႉၶႆႉပႆႈသုမ်းၶေႃး	Kai. hkai. pai; hsoom: hko:	ၵႆႉၶႆႉပႆႈသုမ်းၶေႃး	အပြောင်းကဲလျှင်ပစ္စည်းဆုံးရှုံးသည်၊
ၵႆႉၼဝ်ၺူဝ်းထႅတ်ႈပိူင်ႈ	Kai nao nyo: htat; purng;	ၵႆႉၼဝ်ၺူဝ်းထႅတ်ႈပိူင်ႈ	အရှားကဲလျှင်ခေတ်ပျက်သည်။
ၵႆႉႁင်ႈၶိူင်ႈၵၢၼ်ႁမ်း	Kai. hang;hkurng; kan ham:	ၵႆႉႁင်ႈၶိူင်ႈၵၢၼ်ႁမ်း	အလှုပြင်ကဲလျှင်အလုပ်ပျက်သည်။
ၵႆႉႁဵတ်းၵႂၢမ်းလၢတ်ႈပျၵ်ႈ	Kai. heit: kwam: lat; pyak;	ၵႆႉႁဵတ်းၵႂၢမ်းလၢတ်ႈပျၵ်ႈ	သီချင်းဆိုကဲလျှင်ကပျက်ကချော်ဖြစ်သည်၊
ၵႆႉဢႃးတၵ်ႈသုမ်းႁဵင်ႈ	Kai. aa: tak; hsoom: heng;	ၵႆႉဢႃးတၵ်ႈသုမ်းႁဵင်ႈ	အကြမ်းဘက်ကဲလျှင်အားကုန်သည်၊
ၵႆႉတူဝ်းသႅင်းၵၢၼ်လူႉ	Kai. tooei: hseng: kan loo.	ၵႆႉတူဝ်းသႅင်းၵၢၼ်လူႉ	ပွဲကြည့်ကဲလျှင်အလုပ်ပျက်သည်။
ၵႆႉလဵၼ်ႈသူႉငိုၼ်းၾိူင်း	Kai. lein;soo.ngun:hpyoong:	ၵႆႉလဵၼ်ႈသူႉငိုၼ်းၾိူင်း	ရီးစားထားကဲလျှင်ငွေဖြုန်းသည်။
ၵႆႉလၢတ်ႈဢူင်းပိူၼ်ႈထႃႉ	Kai lat; oong: purn; htaa.	ၵႆႉလၢတ်ႈဢူင်းပိူၼ်ႈထႃႉ	လှည့်စားပြောကဲလျှင်သူများမြည်တွန်၏။
ၵႆႉလပ်ႉၽႃႉၽၢၼ်းလီ	Kai lap. hpaa. hpan: li	ၵႆႉလပ်ႉၽႃႉၽၢၼ်းလီ	ဒါးသွေးကဲလျှင်အခုတ်ကောင်းသည်။

(၃) ၶေႃႈၵႂၢမ်းလီမတ်ႉသႃ

ၶေႃးၵႂၢမ်းလီမတ်ႉသႃ	Hkaw: kwam: li mat; saa,	ၶေႃးၵႂၢမ်းလီမတ်ႉသႃ	နှလုံးသွင်းရန်သင့်သောစကား။
ႁူဝ်ႈတွင်းၵႂႃ ၽူဝ်မၢၼ်း	Hou;tawng: kwa, hpou man:	ႁူဝ်ႈတွင်းၵႂႃ ၽူဝ်မၢၼ်း	အမြဲမှတ်သားနာယူရန်။
မီးၶဝ်ႈဢမ်ႇမီးၽၵ်း	Mi: hkao; am, mi: hpak:	မီးၶဝ်ႈဢမ်ႇမီးၽၵ်း	ထမင်းရှိပြီးဟင်းမရှိလျှင်၊
တေႉၵိၼ်တၵ်းဢမ်ႇသင်ႈ	tei kyin tak: am,sang;	တေႉၵိၼ်တၵ်းဢမ်ႇသင်ႈ	စားရန်မဖြစ်နိုင်ပါ။
မီးၽၵ်းဢမ်ႇမီးၶဝ်ႈ	Mi: hpak: am, mi: hkao;	မီးၽၵ်းဢမ်ႇမီးၶဝ်ႈ	ဟင်းရှိပြီးထမင်းမရှိလျှင်။
ၶႅၵ်ႉသူ တဝ်ႈဢႃႇတွၼ်း	Hkyek. hsoo, tao; ai tawn:	ၶႅၵ်ႉသူ တဝ်ႈဢႃႇတွၼ်း	ရောက်လာသောဧည့်သည်ကိုရှက်သည်၊
မီးပဵၵ်ႉဢမ်ႇမီးၽုၼ်း	Mi: pek. am, mi: hpun:	မီးပဵၵ်ႉဢမ်ႇမီးၽုၼ်း	ထင်းရှားရှိ၍ထင်းမရှိလျှင်။
သူဝ်ႇၽႆးၵုၼ်းၵဵၼ်ႇယၵ်ႈ	Hsou, hpai: kun: kyen, yak;	သူဝ်ႇၽႆးၵုၼ်းၵဵၼ်ႇယၵ်ႈ	မီးပုံကြီးထည့်ဘို့အတော်ခက်သည်။
မီးမွင်းဢမ်ႇမီးၶွၼ်ႉ	Mi: mawng: am, mi: hkawn.	မီးမွင်းဢမ်ႇမီးၶွၼ်ႉ	မောင်းရှိပြီးခုတ်မရှိလျှင်
ၽူဝ်ဢမ်ႇတွၼ်ႉႁဵတ်းပွႆး	Hpou am, tawn. heit: poi:	ၽူဝ်ဢမ်ႇတွၼ်ႉႁဵတ်းပွႆး	မည်သူမျှပွဲမလုပ်ဘူးပါ။
မီးမႃႉဢမ်ႇမီးထဝ်ႇ	Mi: maa. am, mi: htao,	မီးမႃႉဢမ်ႇမီးထဝ်ႇ	မြင်းရှိ၍ဇက်ကြိုးမရှိလျှင်။
ၵျမ်ႇတၵ်းဢဝ်ယပ်ႇယၵ်ႈ	Kyam, tak: ao yap yak;	ၵျမ်ႇတၵ်းဢဝ်ယပ်ႇယၵ်ႈ	မြင်းဘမ်းရန်ခက်သည်။
မီးၶုၼ်ဢမ်ႇမီးၶႃႈ	Mi: hkoon am, mi: hkaa;	မီးၶုၼ်ဢမ်ႇမီးၶႃႈ	မင်းစိုးရာဇာရှိ၍ပြည်သူပြည်သားမရှိလျှင်၊
ၶဝ်ႇဢမ်ႇသႃႈမိူင်းၵုၼ်း	Hkao, am, hsaa; murng: kun:	ၶဝ်ႇဢမ်ႇသႃႈမိူင်းၵုၼ်း	တိုင်းပြည်စည်ကားခြင်းသတင်းမထွက်ပေ။
မီးၶႃႈဢမ်ႇမီးၶုၼ်	Mi: hkaa; am, mi: hkoon	မီးၶႃႈဢမ်ႇမီးၶုၼ်	ပြည်သူပြည်သားသာရှိ၍မင်းမရှိလျှင်။
တၵ်းထုပ်းသွၼ်ၵွၼ်းမိူၵ်ႈ	Tak: htop: son kon: murk;	တၵ်းထုပ်းသွၼ်ၵွၼ်းမိူၵ်ႈ	သူခိုးဒါးပြရန်များနှင့်ရင်ဆိုင်ရတတ်သည်၊
မီးၵႂၢမ်းဢမ်ႇမီးလွင်ႈ	Mi: kwam: am, mi: lawng;	မီးၵႂၢမ်းဢမ်ႇမီးလွင်ႈ	စကားသာရှိ၍အကြောင်းမရှိလျှင်၊
မုမ်ၵင်ႈသွင်ႈၼူဝ်းႁိူၼ်း	Mum kang;sawng;nou:hurn:	မုမ်ၵင်ႈသွင်ႈၼူဝ်းႁိူၼ်း	အိမ်ထဲထမီးဆောင်းသလိုဖြစ်သည်။
ၵႂၢမ်းပဵတ်ႇၶေႃႈမီးမႃး	Kwam: pet, hkaw; mi: maa:	ၵႂၢမ်းပဵတ်ႇၶေႃႈမီးမႃး	စကားကြီး ၈ ခွန်းရှိခဲ့သည့်အတိုင်း။
လူဝ်ႇသဵၼ်းသႃးႁူဝ်ႈလႆႈ	Lo, sein: saa: hou; lai;	လူဝ်ႇသဵၼ်းသႃးႁူဝ်ႈလႆႈ	ရရှိရန်စည်းစားဘို့လိုသည်။

(၄) မီးၶဝ်ႁႃမီးၽၵ်း။

မီးၶဝ်ႁႃမီးၽၵ်း	Mi: hkao; hou; mi: hpak:	မီးၶဝ်;ႁႃ;မီး;ၽၵ်း	
ပိၼ်ႈၵုၼ်းလၵ်းၵေႃႇၼုင်	Pein kon: lak: kaw. nung	ပိၼ်ႈၵုၼ်းလၵ်းၵေႃႇၼုင်;	ထမင်းရှိ၍ဟင်းရှိစေချင်၊
မီးၽၵ်းႁႃမီးၶဝ်	Mi: hpak: hou; mi: hkao;	မီးၽၵ်း;ႁႃ;မီး;ၶဝ်,	လိမ္မာသောလူတစ်ယောက်ဖြစ်၏၊
ၶျဵၵ်သူဝ်တဝ်ယေႃးဢမ်း	Hkyek, hsoo, tao; yaw: am:	ၶျဵၵ်,သူ,တဝ်;ယေႃးဢမ်း	ဟင်းရှိ၍ထမင်းရှိစေလျှင်
မီးပဵၵ်ႁႃမီးၽုၼ်း	Mi: pek, hou; mi: hpun:	မီးပဵၵ်,ႁႃ;မီးၽုၼ်း	ရောက်ရှိသောဧည့်သည်ချီးမွမ်း၏
သူဝ်ၽႆးၵုၼ်းလႆငႆ	Hsou, hpai: kun: lai; ngai;	သူဝ်,ၽႆးၵုၼ်းလႆ;ငႆ;	ထင်းရှူးရှိ၍ထင်းရှိစေလျှင်
မီးမွင်းႁႃမီးၶွၼ်ႇ	Mi: mawng: hou; mi: hkawn.	မီးမွင်းႁႃ;မီးၶွၼ်ႇ	မီးပုံကြီးထည့်ဘို့သွယ်သည်၊
ၵုၼ်းလုပ်သွၼ်ႇၵၼ်သွမ်း	Kon: loop, hsawn. kan som:	ၵုၼ်းလုပ်,သွၼ်ႇၵၼ်သွမ်း	မောင်းရှိ၍ဒုတ်ရှိစေလျှင်၊
မီးမႃႇႁႃမီးထဝ်	Mi: maa. hou; mi: htao,	မီးမႃႇႁႃ;မီးထဝ်,	လူအုပ်ကြီးဝမ်းမြောက်သည်၊
မိူဝ်တၵ်းဢဝ်လႆငႆ	Mur; tak: ao lai; ngai;	မိူဝ်;တၵ်းဢဝ်လႆ;ငႆ;	မြင်းရှိ၍ခက်ကြိုးပါစေ၊
မီးၶုၼ်ႁႃမီးၶႃ	Mi: hkoon hou; mi: hkaa;	မီးၶုၼ်ႁႃ;မီးၶႃ;	တမ်းသည့်အခါလွယ်ကူသည်၊
ဢူၶဝ်သႃၽုင်းႁဵင်း	Oo hkao, hsaa hpoong: heng:	ဢူၶဝ်,သႃ;ၽုင်းႁဵင်း	မင်းရှိ၍ပြည်သူပြည်သားရှိပါစေ၊
မီးၶႃႁႃမီးၶုၼ်	Mi: hkaa; hou; mi: hkoon	မီးၶႃ;ႁႃ;မီးၶုၼ်	ဘုန်းကြီး၍သတင်းကျော်သည်၊
ၽေးလႆလုၼ်ဢမ်ႁွတ်	Hpei: lai loon am, hawt;	ၽေးလႆလုၼ်ဢမ်,ႁွတ်;	ကျေးကျွန်ရှိ၍မင်းရှိပါစေ၊
မီးၵႂၢမ်းႁႃမီးလွင်	Mi: kwam: hou; mi: lawng;	မီးၵႂၢမ်းႁႃ;မီးလွင်;	သူခိုးဒါးပြ ဘေးအပေါင်းမဖြစ်နိုင်၊
မိူၼ်မၢၵ်ႇၵွင်ၸပ်းၽၼ်း	Murn maak. kawng; sup: hpan:	မိူၼ်မၢၵ်ႇ,ၵွင်;ၸပ်းၽၼ်း	စကားရှိ၍အကြောင်းရှိပါစေ၊
ၵႂၢမ်းပဵတ်ၶေႃၽူဝ်တွင်	Kwam: pet, hkaw;hpou tawng	ၵႂၢမ်းပဵတ်,ၶေႃ;ၽူဝ်တွင်း	ကျည်ဆံသည့်ဂျိုကိုမှန်သလို၊
ၵျမ်သိၼ်ပွင်းဢွင်မျွၵ်	Kyam, hsen pawng: awng, myawk;	ၵျမ်,သိၼ်ပွင်းဢွင်,မျွၵ်;	စကား ၈ ခွန်းမည်သူမှတ်သားသည်မသိ၊
သင်ၽူဝ်လေဢမ်ယုမ်	Hsang hpou le; am, yoom,	သင်ၽူဝ်လေ;ဢမ်,ယုမ်,	ကြံဖိဘိုင်းအောင်မြင်သည်၊
ထဝ်ၵွပ်းၼုမ်တူဝ်းသွမ်း	Htao; kop: noom, tooei: sawm:	ထဝ်;ၵွပ်းၼုမ်,တူဝ်းသွမ်း	မည်သူမသိမယုံကြည်ခဲ့ပါလျှင်၊
			ရှေ့ဆက်ပြီးပျိုဒိုတိုင်းစောင့်၍ကြည့်ပါ။

(၆၂) ၵႂၢမ်းၸွမ်းလတ်သုၵ်ၵႂၢမ်းလမ်ၼမ်း။

(ဢေႃးဝႆးၵႃလၵ်လင်ၵေႃႉထေ ဢွၼ်ႇၵူႊပိုၼ်ႈလွၼ်ႉလိုၼ်သိုဝ်ႉဢဝ် ၁၅၀)

သိုၵ်းၶဝ်ၶဝ် ပိၼ်ထိဝ်ထွမ်းတဵဝ်ဝၼ်းၼူး ၵျၢပၼ်လိၼ်မႃးၵူႊမိူင်းထၼ်ပေႃးဢုၼ်။
သိုၵ်းၶဝ်ပႆယႆးၽေယႆးၽိုၼ်မိူင်းႁွတ်လိုမ်ၽိုင်း ၵျႃပၼ်ၶဝ်မႃးဢင်ၵိၼ်မိူင်းၵုၼ်းထၼ်ပေႃးၵုဝ်၊
ၵေႃရၶဝ်ၵၢင်းလတ်တင်းၶဝ်ဝပႆၶိုၼ်းမိူင်း၊ၵေႃယႃၶဝ်တင်းလိုဝ်းသုံးထၼ်ပေႃးငဝ်၊
သုံးပႃးသိင်းထေႃးၶၢၼ်းမဝ်သိင်ၶဝ်ၶႅဝ်ၵိၼ်း၊သုၵ်ႉသူမႆၽိုၼ်းၽိုၼ်းသုံးဝၼ်မိူင်းလုင်၊
သုံးထုင်ယင်ႇပႃးၶိုင်ၶဝ်းလိင်း၊သုံးတင်းတဝ် မူၶဝ် ပိၼ်ပိင်း၊သဝ်းၵိုမ်ႁႅၼ်းဢွင်၊
မၵ်ပုင်းသိုဝ်လုင်းထွင်လိၼ်ထၼ်ပေႃးယၢၼ်း မသိၼ်းၵၢၼ်းထွမ်းလိုဝ်လုင်းလင်၊

သိုၵ်းၶိုပ်ပေႃးႁွင်မိူင်းသွၵ်ႉ ထွႆးတွင်လွ်တူၼ်း၊ ၵျႃပၼ်ၶဝ်မႃးၶူၼ်းမိူင်းထၼ်ပေႃးလိၵ်၊
သိုၵ်းၶဝ်မႃးၶူၼ်းမိူင်းသွ်တွင်းၽွႆ၊
ၵျႃပၼ်ၶဝ်မႃးၽိတ်ႉလူလႅဝ်းလိုၵ်ႈလံႉဝၼ်း၊ ၼႃလုဝ်းယၶဝ်ပ်မိူင်းပိူင်၊ လဝ်ထီးပိူင်ၵွၼ်ၼၼ်းမိူင်းသွ်တွင်းၽွႆ၊
ယိၵ်ႉ တူလိုၼ်းၼႃမိူင်းလဝ်ပေႃးမွင်ဝတ်းဝ့်ၽိုမ်တိုမ်း၊ မၵ်ပုင်းလိူဝ်လူင်းၾုံးလပ်းရထႃးလေႃ ထွႆးလိၼ်၊
ၶိၼ်လိုၵ်ဝတ်ႉ ဝတ်ႉမိူင်ဝၼ်းဝႃးလေႃလိၶႅထ်ထင်းၽႃးမၼ်းလူသုံးလ်၊
ၵျႃပၼ်ၶိုၼ်ဢိၼ်သ်မႃးၵုပ်ႉမိူင်းတ်၊ လဝ်လံထွင်ထီးလွတ်ၶိဝ်ၵ်းၼင်လႃးမိူင်ၶွႆးၽိုင်ႁုဝ်းမြုဝ့်မိူင်းလွ်၊
ၵလႃးဢႃ်ၵင်းမွ်ၶဝ်ပွၵ်ၶိုၼ်းမိူင်း ၵျႃပၼ်လဝ်တင်းလိုဝ်းမႃးၼင်ႁွတ်းၶုံၼ်၊
မွၵ်လၼ်ၼၵ်ယိုဝ်းသုင်လိၼ်ထၼ်ပေႃးၶွႆး၊ ၵျႃပၼ်လဝ်ပိူင်ထုၼ်ၵိၼ်းပ်းမႃးၵုပ်ႉ လႃးဢိၼ်-လိူင်ၼႃး။

Hsuk: hkye, hkap. pein hteau sawm: tou; wang: hkoo:! kyaa, pan, len; maa: soo: murug: htan; paw: on murng:
Hsuk: hkye, pai; yam: hpaa. yam: hpon mur: hawt; lwrm turng:! kyaa, pan, hkao; maa: naang; kyin kon: htan; paw: ko

Kaw, raa; hkaa. tang: lat; tang: hko hkao pai; hkun: mur: kaw, yaa, hkao tang: sur: hsoom: htan; paw: ngao
Hsoom: paa: hsing: htaw: maa, kawn: mao hseng hkao; hkam: ngun: hsook. hsoo, mai; hpun: hpun; hsoom; wan; murng: long

Hsoom: htong yao. paa: hkurng; hko: leing: hsoom: tang tap. moo, hkap. pein weing; hsao urm: him; nawng
Maak, poong: len; long: htawng lin htan; paw: yan: maa, hsim: kan: sawm: len; lop; lang
Hsuk: hkye, pai; paw kwang mur; hsawk. sawm: tawng. loi ton: kyaa, pan, hkao; maa: hkon: murng: htan: paw: leau
Kyaa, pan, hkao: maa: hpeau looei: lup; lam: hpan: aa; so: yaa. hkao pai; mur: pung; sao; hti: purng. haw nan: murng: hsoi; tawng: hawm

Yek tooei: naa; murng: sao; paw: mawng wot: wai. um tum: maak, poong: len; long: oom: sap: raa; htaa: law; sawm: lin
Hkyin sou te te. mur; wan: waa: law, li, le; tang: kaa: man: loo. hsoom: lai
Kyaa, pan, hkun; pein hsai maa: oop. murng: tai: sao; sam, sawng; hti: lawt; peio hai maa: nang; saa: purng, nou: urng, ko: myo. murng: loi

Kaa; laa: ai; kang: moi hkao pawk; hkun: mur: kyaa, pan, sao; tang: sur: maa: nang; heit: hkoon
Myawk; lan, nak; yu: hsoong lin htan; paw: ham: kyaa, pan, sao; purng, ton; ngun: hkam: maa: oop. saa: kyin sung naw:

သိုၵ်းၶေ့, ၶပ်ႉ ပိၼ်ထီဝ်ထွႆးတွ်; ဝင်းၶူး၊ ၵျႃႇ, ပၼ်, လဵၼ်; မႃးသူးမိူင်းထၼ်; ပေႃးဢွၼ်
သိုၵ်းၶေ့, ပႆ; ယမ်းၽႃႉ ယမ်းၽုၼ်မိူဝ်းႁွတ်; လိူမ်တိူင်း၊ ၵျႃႇ, ပၼ်ၶဝ်; မႃးၼၢင်; ၵိၼ်မိူင်းၵူၼ်းထၼ်; ပေႃးၵူဝ်။
ၵေႃ, ရႃ; ၶႃႉ တင်းလတ်; တင်းၶူဝ်ၶဝ်ပႆ; ၶုၼ်းမိူဝ်း၊ ၵေႃ, ယႃ, ၶဝ်တင်းသိူဝ်းသုမ်းထၼ်; ပေႃးငဝ်၊
သုမ်းပႃးသိင်းထေႃးမႃႉ ၵွၼ်းမဝ်သိင်ၶဝ်; ၶမ်းငိုၼ်း၊ သုၵ်ႉ သူ, မႆ; ၽုၼ်းၽုၼ်း; သုမ်းဝၼ်; မိူင်းလူင်။
သုမ်းထွင်ယဝ်ႉပႃးၶိူင်; ၶူဝ်းလိင်း သုမ်းတင်းတပ်ႉ မူ, ၶပ်ႉပိၼ် ဝိင်း၊ သဝ်ဢိူမ်းႁိမ်; ၼွင်။
မၵ်, ပုင်းလဵၼ်; လူင်းထွင်လိၼ်ထၼ်; ပေႃးယၼ်း၊ မႃ, သိမ်းၵၼ်းသွမ်းလဵၼ်; လုပ်း လင်၊
သိုၵ်းၶေ့, ပႆ; ပေႃးၵွင်မိူဝ်; သွၵ်ႉ သွမ်းတွင်, လွႆတွၼ်း၊ ၵျႃႇ, ပၼ်, ၶဝ်; မႃးၶူၼ်းမိူင်းထၼ်; ပေႃးလဵဝ်။
ၵျႃႇ, ပၼ်, ၶဝ်မႃးၽဵဝ်လူဝ်ႇလုပ်လမ်းၽၼ်းဢႃ; သူးယႃႉ ၶဝ်ပႆ; မိူဝ်းပုင်; သဝ်; ထီးပိူင်ႉ ႁေႃၼၼ်း မိူင်းသွႆ; တွင်းႁွမ်။
ယဵၵ်ႉ တူဝ်းၼႃ; မိူင်းသဝ်; ပေႃးမွင်ဝတ်းဝႆ၊ ဢုမ်တုမ်းမၵ်, ပုင်းလဵၼ်, လူင်းဢုမ်းသပ်းရႃ; ထႃးလေႃ; သွမ်းလိၼ်။
ၶိၼ်သူဝ်တေ့ တေ့ မိူဝ်ဝၼ်းဝႃးလေႃ, လိ, လေ; တင်းၵႃးမၼ်းလူ့ သုမ်းလႆ။
ၵျႃႇ, ပၼ်, ၶုၼ်; ပိၼ်သႆမႃးဢုပ်ႉ မိူင်းတႆးသဝ်; သၢမ်, သွင်; ထီးလွတ်; ပိူဝ်ႁႆမႃးၼၢင်; သႃးပိူင်, ၼူဝ်းဢိူင်, ၵူဝ်းမျဝ်ႉ မိူင်းလွႆ။
ၵႃ; လႃးဢႆ; ၵင်းမွႆၶဝ်ပွၵ်; ၶုၼ်းမိူဝ်း၊ ၵျႃႇ, ပၼ်, သဝ်; တင်းသိူဝ်းမႃးၼၢင်; ႁိတ်းၶူၼ်။
မျွၵ်; လၼ်, ၼၵ်; ယူးသုင်လိၼ်ထၼ်; ပေႃးႁမ်း၊ ၵျႃႇ, ပၼ်, သဝ်; ပိူင်, တွၼ်; ငိုၼ်းၶမ်းမႃးဢုပ်ႉ သႃးၵိၼ်သုင်ၼေႃး။

တရုပ်စစ်သည်တော်များသည်၊တသိတတန်းကြီးစီတန်းလျက်ရှိရာ၊ဂျပန်များချဉ်းနင်းဝင်ရောက်၍တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက်ဖြစ်သည်၊
တရုပ်စစ်သည်တော်များမိုယ်နိုင်ပြီး၊ဆုတ်ခွါ၍ကိုယ့်တိုင်းပြည်သို့ပြန်ရောက်သည့်နောက်၊ဂျပန်များ အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ရာပြည်သူပြည်သားများ ရှုံးရှာစက်ဆုတ်ကြသည်။
ဂူရခါးလူမျိုးများပျော်ရွှင်စွာနှင့်ကိုယ့်တိုင်းပြည်ရှိရာသို့အသီးသီးပြန်ကြ၍ ဂေါ်ရာလူမျိုးများအရေးမထွာသည့်အတွက်ငေးမှိုင်ကြ၏၊
တိုင်းပြည်နှင့်တကွ၊ဆင်၊မြင်း၊ကျွဲ၊နွား၊ဆန်ရေစပါး၊ကျောက်သံပတ္တမြား၊စိန်ရွှေငွေ၊အိမ် ယာလယ်မြေများ၊ပျက်စီးဆုံးရှုံးကြရသည်၊
ငွေများနှင့်တကွ လက်ဝတ်လက်စား၊အဝတ်အထည်များပါမကျန်ရေအိုင်နှင့်ကပ်နေသော ခံတပ်ကြီးပါပျက်စီးရတော့သည်၊
ဗုံးများကြဲချ၍ဗုံးကျင်းဖြစ်ပြီးပြေးလွှားသည့်အထဲမှာပင်၊စက်သေနပ်နှင့်လည်းဒလစပ်လိုက်၊ပြီးပစ်ခတ်ပေသေး၏၊
တရုပ်စစ်သည်တော်များဟိုမှသည်မှယောင်ချာချာနှင့်ပြေးမိပြေးရာ၊တောင်တန်းတလျှောက်ပုန်းအောင်းနေရသည့်အတွက်၊ဂျပန်များ
ဝင်ရောက်၍၊ထင်သလိုပြုလုပ်ပြီ တိုင်းပြည်ကြီးပြာပုံအတိ၊ဖြစ်အောင်ဖန်တီးကြတော့၏၊
ဂျပန်များလိုက်လံတိုက်ခိုက်သည့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည်၊ကြေး ဝါဘယက်တန်ဆာဆင်မြန်းသောရွှေပြည်ကြီးသို့ခိုလုံတွံမြန်းကြရ၏၊
တိုင်းပြည်ကြီးဘိုပြန်ကြည့်လိုက်သော်၊တိမ်ဖုံး သကဲ့သို့မှဲ့မှောင်နေပါတော့၏။၎င်းအတိုင်းမှာပင်ခုတ်မောင်းနေသောရထားကိုဗုံးကြဲပစ်ခတ်ထိမှန်၏။
လွန်ခဲ့သောရက်တွေမှာဆိုလျှင်၊အတော်ကြပ်တည်းလှ၍၊ လော်လီကားများအလဟဿပျက်စီးကြကုန်၏၊
ဂျပန်များသည်၊တသုတ်ပြီးတသုတ်တက်လာကြပြီး ရှမ်းပြည်ကိုအုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ကြရာ ရှမ်းပြည်တောင်တန်းဒေသအားလုံးကို အုပ်စိုးကြတော့သည်။
မုတ်ဆိတ်နှင့်ကုလားလူမျိုးများသည်၊ကိုယ့်တိုင်းပြည်ကိုယ်ပြန်ကြ၍၊ ဂျပန်များအရှင်သခင်အဖြစ်လာ၍အုပ်စိုးကြ၏၊
အမြောက်ကြီးများနှင့်၊ပစ်ခတ်ဖြိုခွင်းရာ၊မြို့ကြီးပြကြီးများ ပျက်စီးယိုယွင်းရလေတော့သည်၊ဂျပန်တို့သည် မနေရှင်ဝါဒဖြင့် အုပ်စိုးကြလေကုန်၏တကား။

၆၃။ ၵူၼ်းႁၢၼ်းၵၢမ်ႇၵၢၼ်၊

1 ၵသင်မၢး	ၵဢိုဝ်မၢး	Kaa. hsang maa;	Kaa. kur maa:
2 ၵဢိုဝ်မၢးလႆၸွႆ	ၵဢိုဝ်မၢးႁႃသိပ်းၸွႆ	Kaa. kur maa: lai soi.	Kaa. kur maa: haa;hsip:soi.
3 ပမြတ်ထၼ်ႁူဝ်	ၵမြတ်ႁႃတွင်	Kaa. myat; htan; hu	Kaa. myat; haa; tawng,
4 ၵမၢးသင်ထိင်	ၵၼမ်မၼ်းၶိၼ်မၢး	Kaa. maa: hsang, hteng;	Kaa. nam. man: khin maa:
5 ၵမိူင်းလူမၢး	ၵလင်းၶိူဝ်းမၢး	Kaa. murng: lou maa:	Kaa. lang: hkur: maa;
6 ၵၢၵၢးၵၢႁူဝ်	ၵၢၵၢးႁူၵ်းၶၢၼ်	Kaa; kaa: kaa;hu	Kaa; kaa: hok: hkan
7 ၵၢးၽူလူ	ၵၢးလုင်းၶျွင်းသွၼ်	Kaa: hpoo; lou	Kaa: loong: hkyawng: hson
8 ၵၢၵၢးဢမ်ႁိင်းၼေ	ၵၢၵၢးဢမ်ပေႃးႁိင်း	Kaa; kaa: am, heng: ne,	Kaa; kaa: am, paw: heng:
9 ၵူငိုၼ်းၽူလူမၢး	ၵူငိုၼ်းၵလၢးမၢး	Koo; ngun: hpoo; lou maa:	Koo: ngun: kaa; laa: maa:
10 ၵူငိုၼ်းၵၢႁူဝ်	ၵူငိုၼ်းပၼ်ၼိုင်	Koo; ngun: kaa; hu	Koo: ngun: pan: nung;
11 ၵႆလုင်းလင်းၶိူဝ်းယူႁူဝ်း	ၵႆလုင်းလင်းၶိူဝ်းယူ	Kai.long:lang:hkur:yoo,hu:	Kai. long; lang: hkur: yoo,
12 ၵႆမိူင်းၼႆႈထၼ်ႁူဝ်	ၵႆမိူင်းၼႆႈ ၂၇-လၵ်း	Kai murng nai: htan; hu	Kai murng: nai 27 lak:
13 ၵေႃႇသေပႃးလႆၵေႃႇ	ၵေႃႇသေပႃးသွင်ၵေႃႇ	Kaw. hse; paa: lai kaw.	Kaw. hse; paa: hsawng kaw.
14 ၵေႃယႃသွင်ပႃး	ၵေႃယႃဢမ်ပႃး	Kaw, yaa, sawng, paa:	Kaw, yaa, am, paa:
15 ၵမ်းပုၼ်ႉသွင်ႁွပ်ႉသွၼ်	ၵမ်းပုၼ်ႉဢမ်ႁွပ်ႉသွၼ်	Kam: pon. sawng, hop. son	Kam: pon. am, hop. son
16 ၵမ်လီတေႉတေႉမေႃ	ၵမ်လီၵေႃဝႃလႆယူ	Kam, li te. te. maw	Kam, li kaw; waa; lai; yoo,
17 ၵမ်ၼိုင်သွင်ၵၢးတေႃဢွၵ်	ၵမ်ၼိုင်ၵၢးတေႃဢွၵ်ယူ	Kam.nung;sawng,kaa;tei awk	Kam. nung;kaa:tei awk,yoo,
18 ၵမ်ဝၼ်းဢွၵ်ယူႁူဝ်း	ဢမ်ၵမ်ၼင်ၵဝ်	kam wan: awk, yoo, hu:	Am, kam: nang; kao,

ၵႃႉသၢင်မႃး	ၵႃႉၵိုၼ်မႃး	ဘာကုန်ယူလာသလဲ	ဆားကုန်များယူလာသည်။
ၵႃၵိုၼ်မႃးလ'ထွ'	ၵႃႉၵိုၼ်မႃးၶႃ,သိုၼ်းထွ'.	ဆားဘယ်နှစ်ပိဿာယူလာသလဲ	ဆားပိဿာ ၅၀-ယူလာပါသည်။
ၵႃႉမြတ်;ထၢၼ်;ၾိုၼ်	ၵႃႉမြၢတ်;ၶႃ;တွင်,	ဆားကုန်ကူးတာဘယ်လောက်မြတ်လဲ	၂၀-မြတ်ပါသည်။
ၵႃႉမႃးသၢင်ထိုင်	ၵႃႉၼမ်မၢၼ်းၵိၼ်မႃး	တာကုန်များယူလာသေးသလဲ	စာဆီယူလာပါသည်။
ၵႃႉမိူင်းလိူၼ်မႃး	ၵႃႉလၢင်းၶိုဝ်းမႃး	ဘဟ်တိုင်းပြေမှာယူခဲ့သလဲ	ထင်းခေးကယူလာပါသည်။
ၵႃ;ၵႃးၵႃ;ၾိုၼ်	ၵႃ;ၵႃးၶူၵ်းၶၢၼ်	ကားခဘယ်ပေးရပါသလဲ	မော်တော်ကားခ ၆၀-ပေးရပါသည်။
ၵႃးၽူ;လိူ	ၵႃးလုၼ်းႁူၼ်းသူၼ်	ဘယ်သူ့ကားလဲ	လုံးကျောင်းဆွပ်မော်တော်ကားဖြစ်၏။
ၵႃ;ၵႃးၵၢႆႇ,ၾိုင်းၸၢၼ်	ၵႃ;ၵႃးၵၢႆႇ,ပေႃးၾိုင်း	ကားခမများဘူးလား	မတော်ကားခမများပါ။
ႁူ;ငိုၼ်းၽူ;လိူၼ်မႃး	ႁူ;ငိုၼ်းၵႃ;လႃးမႃး	ဘယ်သူထံကငွေဈေးလာသလဲ	ကုသားဘိကဈေးလာပါသည်။
ႁူ;ငိုၼ်းၵႃ;ၾိုၼ်	ႁူ;ငိုၼ်းမၢၼ်းႁႂ်;	ငွေဘယ်လောက်ဈေးလာသလဲ	ငွေ ၈၀ ဈေးယူလာပါသည်။
ၵႂ် လုၼ်းလၢင်းၶိုဝ်းယူ,ၾိုဝ်း	ၵႂ် လုၼ်းလၢင်းၶိုဝ်းယူ,	လင်းခေးသို့မကြာမကြာသွားရဲ့လား	လင်းခေးကိုမကြာမကြာသွားပါသည်။
ၵ မိူင်းၼႄႈထၢၼ်;ၾိုၼ်	ၵ'မိူင်းၼႄ': ၂၇-လၵ်း	မိုးနဲ့မြို့နှင့်ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ	မိုးနဲ့မြို့နှင့် ၂၇ မိုင်ဝေးပါသည်။
ၵေႃႉၸဝ်;ပႃးလ'ၵေႃႉ	ၵေႃႉၸဝ်;ပႃးသွင်ၵေႃႉ	အပေါ်ဘယ်နှစ်ယောက်ပါသလဲ	အပေါ် ၂-ယောက်ပါ ပါသည်။
ၵေႃ;ယႃ;ထွင်;ပႃး	ၵေႃ,ယႃ,ၵၢႆႇပႃး	ဂေါ်ရာပါရဲ့လား	ဂေါ်ရာ မပါ ပါ။
ၵႂ်ႈပုၼ်ႈထွင်,ၶူဝ်ႉထူၼ်	ၵႂ်ႈပုၼ်ႈၵၢႆႇၶူဝ်ႉထူၼ်	အရင်တပတ်ကဒါးဖြန့်နှင့်တွေ့သေးသလား	အရင်တပါတ်ကဒါးဖြန့်နှင့်မတွေ့ပါ။
ၵႂ်လီၸတ် ၸတ်ႉၼေႃ	ၵႂ်,လီၵေႃႈဝႃ;လ'ယူ,	တော်သေးတာကံကောင်းတယ်နော်	ကံကောင်းတယ်လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။
ၵႂ်ႉႁႂ်;ထွင်,ၵႃးတေႃႇဢွၵ်,	ၵႂ်ႉႁႃ;ၵႃးတေႃႇဢွၵ်,ယူ,	ခဏနေလျှင်တော်ကားထွက်မလား	တော်တော်ကြာကားထွက်ပါလိမ့်မည်။
ၵႂ်ဝၼ်းဢွၵ်,ယူ,ၾိုၼ်း	ၵၢႆႇ,ၵႂ်ၼင်,ၵဝ်,	ထွက်ရက်များရှောင်ရဲ့လား	ရှောင်တော့မရှောင်ပါဘူး။

၆၄၊ ၵႂ်မသၢၼ်းလိၵ်ၶတ်၊

ၵႂ်မထၢၼ်းလိၵ်ၶတ်၊တၵ်းမွၵ်လတ်ယိင်းလ'း၊ဢိ၊ၸုဝ်းဢိး႟'း၊ယႃပေႃၶ'တေႃ၊ဝ၊လိင်မယ တူၼ်ၶႃ၊ၵုၼ်းယိဝ်းလုၵ်ၶၢၼ်ႁၢင်ၵၢႆႇ တုၵ်းတုၵ်၊ၽူယိင်းတေႃၸုၼ်ႉၶူၵ်၊ယႃပေႃႁူၸုလိုၼ်မႃးလေႃး၊ၶုဝ်းသၢင်းၽေႃး၊ယႃပေႃဝ့'တေႃလွၵ်မွၵ်တေႃလူသႃပေႃသုတ်ၵၢ' ၾိုၼ်းၼိူင်းငိုၼ်းဢိးၶႂ်း၊ယႃပေႃသိုဝ်ပုဝ်းၶဝ်မဝ် ဢိးၶဝ်ယႃပေႃလိင်ၵၢ'သၢင်း၊ပေႃးတေႃလတ်ၵူဝ်းၽဝ်းၶႃလ'ၵႂ်းႁွင်ၵေႃ၊မေႃလဝ်ယႃ ပေႃၵၢဝ်ၶူၵ်ၽၵ်း၊ ႁုၼ်းလၵ်းၼႃၽိဝ်ၶိုတ်းၵေႃႇငိုၼ်ၵၢႆႇလ'၊ ယႃၶ'ၵၢသိၵ်ၶုတ်းငိုၼ်း ၵင်ၶိုၼ်းယႃပေႃၽေႃၽၵ်မေႃးငိုၼ်၊ ၶၢၼ်ငိုၼ်ငိုဝ်ငိုၼ်သိုၼ်၊ ယႃပေႃသံမုၵ်ၵၵ်ၶိူင်း၊ ယႃပေႃငိုၼ်းသေႃးသူတေႃမြတ်၊ ငိုၼ်ၵၢႆႇၶ'ထွ'ၶ'မတ်၊ ယႃပေႃၶ'ၶိုင်းထႂ်း၊ ဢိးငိုၼ်းဢိးၶႂ်းယႃပေႃၽင်ၵႂ်သိမႃ၊ၼႄသႃယႃပေႃၶူၼ်တႃးတုဝ်ၸုဝ်းဘုဝ်႟'၊ ၵမျုဝ်းႁုၼ်းလ'းပေႃးတေႃၶႃၵ်ႉၼေႃး၊ ယႃပေႃၶႃၵ်ႉ ပႃၼႄ၊ပေႃးတေႃဝႃၶွင်းငိုၼ်၊ၶႃထွ မႃးတုဝ်၊ပေႃးသေႃၶုဝ်ၶႃသၢင်ၸူင်၊ပေႃးတေႃလိၵ်ႉၵင်မင်ၶႃတုလိုဝ်းတိၼ်၊ ပေႃးတေႃၵႂ်သိၼ်ၶႃ ဢိးၵိုင်သၵေႃ၊ ပေႃးတေႃၶ'လွင်ထႂ်းေမ၊ ၶႃၶူတိၵၢဝ်တိၵၢႆႇၵၢဝ်၊ ပေႃးတေႃလူတေႃတၢၼ်း၊ ၶႃငေႃလေႃးၽေ၊ ပေႃးတေႃးသၶိုင်းယိုဝ်၊ သိၼ်ၵၢႆႇမၢၼ်ၵၢႆႇတေႃလႃးလႃး၊ မၢၼ်ငႃးပႃးယႃပေႃဝ့'ၼိုးၶႂ်၊ ပေႃးတေႃၶႃၵ်ႉလုၵ်လိင်လုၵ်ထင်၊ ၶႃၵ်ႉၼိုဝ်ၵိၼ်ၼိုဝ်ၼွၼ်း၊ ပေႃးမေႃၸူၵ်းမေႃဝၢၼ်း၊လိူႉၵိၼ်ငိုၼ်ဝ'၊သိလုလ'ယႃပေႃၶတ်ႁင်ထ'၊ပေႃႉဝေႃပ'ၵ'၊ယႃပေႃပၵ်းမွၵ်၊ၶူ၊ၵတုင်ၼိုင်ငိုၼ်လိုဝ် ၶွၵ်၊ ယႃပေႃလံမၵ်ၽူယိင်း၊ ႁုၼ်းလၵ်းထိုင်းၵေႃႉၵေ၊ ႁုၼ်းလတ်ပျၵ်လတ်ၸူၵ်သၵေႃၵႂ်ၼိုး၊ ႁုၼ်းၵိုဝ်ၶႃ'ၵႂ်လ'ၶၢ'

[illegible]

Kam, maa, htan: surk; hkat,ı tak:mawk, lat; ying: sai:ı mi: wo: mi: kwai:ı yaa, pei hkai taw. waa,ı leing purn; maa: law:ı hkoı hsangı hpaw; yaa, pei pai taw lawk,ı mawk, tei loo, yaa, pei koo; kooi mi: hkam: yaa, pei hsu. wo: hkao mao;ı mi: hkao; yaa, pei leing. ai; hsaa; nao:ı pawı tei lat; kwam: hpao: hou lai; kam: kawng, kaw;ı maw; lao; yaa, pei ao hoong hpak:ı kon: lak: naa, hpeauı heit: kaw. purn; am, lai yaa pei hkai; aa; hsurk; hkoot: ngun:ı kang hkunı yaa, pei hpaw, hpak; mei: purn;ı han purn; ngur; purn hsurn;ı yaa, pei hsam, mook; ke. re:ı yaa, pei nyen: hse: hsoo, taw, myat;ı purn; am, hkai; htawm, hkai; mat; yaa, pei hkai; hkur: htam;ı mi: ngun:mi:hkam:ıyaa, pei hpang kom, hsi; maa,ınam, hsaa, yaa; pei honı taa: to wo: to kwai:ı aa; myo: konı saiı pawı tei hak. meiı yaa, yei hak. paa; naa;ı paw; tei waa hang: purn;ı hou; tawk; maa; toı paw: tei hko hou; hsang, hkyangı paw: tei len; kang pang, hou; tooei: tinı paw: tei kam hsin hou; mi: eing, hsaa; rei,ı paw; tei hkai; lawng; htam; mei,ı hou; hoo, tap; ti; am, ap;ı paw: tei loo, tei tan:ı hou; pe law: hpaa.ı paw: taw: hsaa, heng: you,ı hsin am, man; am, se laa: laa:ı man, ngaa: paa: yaa, pei wai. nou: hang;ı paw: tei hak. look; leing. look; sang;ı hak, mur; kyin mur; nuwn:ı pawı maw hkyaw: maw wawn:ısou.kyin purn; ngai;ı hsin; lai; yaa, pei hkat; hang htaiı paw: tei pai kaiı yaa, pei pakı mawk,ı kwa, kaa, tong, murng: purn; len hkawk,ı yaa, pei lam, mak; hpoo; ying:ı konı lakı ling: kaw. kyei, konı lat; pyak lat; hkyaw, hsaa, rei, am, mi:ı konı eau hi: am, lai; hkaa, raa,ı kon; aa, kaa, kai. nyaaı hpei:ı kon: lom: loungı kai. oop, kai.lat;ı sang;hou; kat; kyaa, kan ham:ı amı am, tan, am:ı manı tei pein aa; kyawngı lawng; purng nung;ı hkai pung;purm;yaa, pei twak;hengı toı hkurng; li ko hou; we;ı hsyaa,hpaa. paw; me; hou; ko yamı kaa lam yaa, pei pan pou. poong: hak.ı hpoo; lak. yaa, pei pan pou, turk; ngun: turk; hkam:ı aa; myo: meau:ı yaa, pei hou; manı pou. hkaa, mur.ı aa; myoı hpur yaa, hou; manı pou. konı peiuı nur peinı loop, pein einı yaa, pei pan kon; hkeio; mang;ı hang; am, kurng, am, ap; nan.ı yaa, pei hou sik tap; sou pan:ı hkying,kang wan:ı yaa,pei tai;hpaiıawk,ınawk;hkawk;wo:hkawk;kwai:ıyaa,pan nam hto:lon.ıpawıtei hkaa:saa:sao; hkaa: saa: hkoonı hou; hoo. lawng;ı paw: tei hsu. kawng;ı hou; loo mu. loo wan:ı paw: tei hkoot: meng: man:ı hou; hoo, ngou;ı kwam: purn; ıu; purn; so;ı hou; hoo, aoı kwam: purm; mao hou pet;ı hsang hkai seio: hou: kan:ıhsang hkai; nan: hou; len;ı hsang hkai; men; hou; hpuk:ı nawn: luk: pe. poo. yaa;ı look. laa; pe; hpun: hpai:ı mi ngun mi: hkam: hou; pawn gloo,ıkoo, hsoong hsei hsyaa,yaa.hou;yoo hou nawn:ı an nai. tak:lai;waa; kam, maa, htan: surk; hpet:ıhsang waa;hpou hkai;hoo,hkai;let kaw; hou; kai. hkai;ı houmat; lai; tawng: aoıyaa, yoo,ngao murn,ngur;ıkam;hpawng you saa;lur;saa,laa;hsei lai:htao:pan tai pai. lai;paw: purn; hkai; manhkoi an li ko am, hoo.ı an tak: loo. am, hanı nok naa tan murk; mou;ı kwam: an sou nan. man: am,aoi kwam an mao man: kai. mat;ı;ta:i am, waa;ı kon: myo: lou am, waa;ı kaa; an lat, ne maa:ı hkai; sou kyeip: tawng:mat; ao taa.

ဘံ,မ,ထအ်းလ္ဂူ်ဘ်;ဗတ်,၊ဟဘ်းမွှာ်,လတ်;ထိုင်းဟ’း၊ဒိ၊ဝူဝ်းဒိးဝ့’း၊ယာ႞,ဝေ်ဒ’တော႞,ဝ႞.၊ထ်ငဲမ႞.ယ႞,တူအ်ဂ့်၊ဂ္ဂူအ်းဟ်င်း ရဟ်;ဒအ်ခံဟံ,ထူဟ်းတုဟ်,၊ထူ,ထိုင်းတော်ဝအ်ရှဟ်,၊ယ႞,ဝေ်ဂူ;ရလ့်မြှ်အ်မ႞းလော႞း၊ ဝူဝ်းသင်းဝေယ႞းယ႞,ဝေ်ပ့’တော႞လ့ဟ်, မွှာ်းတော်ဂူ,ယ႞,ဝေ်သုတ်,အာ’ဂ္ဂူအ်း၊ဒိးဋိအ်းဒိးဒံးယ႞,ဝေ်ဘိုဋ်ဝူဝ်းဒဝ်မဝ်;၊ဒိးဒဝ်;ယ႞ဝေ်လီငံအာ’;သ႞;အဝ်း၊ပေ႞းဝေ်လတ်၊ဂုံး ထဝ်းဂှ်;လ’;ဟံးဂွင်,ဇော႞၊မေ႞;လဝ်;ယ႞,ဝေ်အာဝ်ရှင်ထေဟ်း၊ ဂ္ဂူအ်းလဟ်းအ႞,ဟိဝ်ဂ့တ်းဇော႞ မြှ်အ်;ဟံ,လ’;ယ႞,ဝေ်ဒ’;အာ႞; သူဟ်;ရုတ်းဋိအ်းဂင်ဋိအ်းယ႞,ဝေ်ယေ႞,ထဟ်;ငေ်းမြှ်အ်;၊ဂ့အ်မြှ်အ်;ဂူဝ်;မြှ်အ်သူ့အ်;၊ယ႞,ဝေ်သံ,ရဟ်;ငော်ငေ့်း၊ယ႞,ဝေ်ငိရှုံး ဇသ်းသူ,တော႞,ဖြတ်;၊ ပူအ်;ဟံ,ဒ’;ထွ,ဒ’;မတ်;၊ ယ႞,ဝေ်ဒ’;ဂူင်းထံး၊ ဒိးဋိအ်းဒိးဒံးယ႞,ဝေ်ထင်ဟံ့,သိ;မ႞.၊ အံ,သ႞ ယ႞,ဝေ်ရှအ်;တ႞းတူဝ်ဝူဝ်းတူဝ်ဝ့’း၊ အာ႞;ဖူဝ်းဂ္ဂူအ်းလ’း၊ပေ႞းတော်ဂှဟ်.ငေ်းယ႞,ဝေ်ဂှဟ်.ပ႞;အ႞;၊ပေ႞းတော်ဝ႞ဂှင်းပူအ်;၊ ဂှ;ထွဟ်;မ႞းထူဝိ၊ ပေ႞းတော်ဂူဝ်ဂှ်;သင်,ချ်င်,၊ ပေ႞းတော်သီရဉ်;ဂင်ပင်,၊ဂှ်;တူရုံးဝိအ်း၊ပေ႞းတော်ဟံသိအ်ဂှ;ဒိးဒ်င်,သ႞,ဇ်ို,၊ ပေ႞းတော်;ဒ’လွင်းထံ,ဇေ်,၊ ဂှ်;ဂူ.တိ;အာဝ်;တိ;ဟံ,အာဝ်;၊ ပေ႞းတော်ဂူ,တော်တအ်း၊ဂှ်;ဇေ်,လော႞းထ႞.၊ ပေ႞းတော႞းသ႞.ဂှ်င်း ယှ်,၊ထိအ်ဟံ,မအ်;ထံ,ဇထိလ႞းလ႞း၊မအ်,င႞းပ႞းယ႞,ဝေ်ဝ့’အ်းဂှင်း၊ပေ႞းတော်ဂှဟ်.လဟ်းလီငံလဟ်;ထင်း၊ဂှဟ်.ပူဝ်ဂ်အ်ပူဝ်; အွအ်း၊ပေ႞းမေ႞ချေ႞းမေ႞ဋအ်း၊ထို.ဂ်အ်ပူအ်;င’;ဘ်ငံ;လ’;ယ႞,ဝေ်,ဇတ်;ဂှဝ်ထ’၊ပေ႞းတော်ပ’ဂ’၊ ယ႞,ဝေ်ပဟ်းမွှာ်,၊ဂွ႞, ဂ႞.တူင်,မူင်ပူအ်;သီရဉ်ဂွဟ်,၊ ယ႞,ဝေ်လံ,မဟ်;ထူ;ထိုင်း၊ဂ္ဂူအ်းလဟ်းထိင်းဇော႞ဇဟ်,၊ဂ္ဂူအ်းလတ်;ပျဟ်;လတ်;ချေ႞,သ႞,ဇ်ို, ဟံ,ဒိး၊ဂ္ဂူအ်းဟဝ်ဂှ်ဟံ,လ’;ဒ႞,ဂ႞,၊ဂ္ဂူအ်းအာ႞,ဂ႞,ဂ’.ဉ႞းဝေ်း၊ဂ္ဂူအ်းလ္ဂူ;လ္ဂူင်၊ဟ့’ဇ့ဝ်,ဟ့’လတ်;၊ထင်ဂှ;ဇတ်;ချ႞,ဇအ်ဂှ်;၊ တံ,ဒိး၊ဂ္ဂူအ်းလဟ်းထိင်း၊ဂ့်င်းတူဝ်၊ဂူင်ထိဂူဝ်ဂှ;ဇင်;၊သြ’,ထ႞.ပေ႞; ဟံးဟံ,တအ်,ဟံး၊မအ်တော်ဒိအ်အာ႞;ဂ္ဂူင်းလွင်;ပူင်;၊ဒ’;ပိုင်.ပူအ်;ယ႞.ဝေ်တူဟ်;ဂှ်င်းတူဝ်၊ဂူဝ်;ထိဂူဝ်ဂှ;ဇင်;၊ဒ’;ပိုင်.ပူအ်;ယ႞.ဝေ်တုဟ်;ဂှ်င်းတူဝ်;ဒံး၊အာ႞;ဒူဝ်းမိဝ်း၊ယ႞,ဝေ်ဂှ်;မအ်းပို ဇဓ်;ဂှ်ဂူဝ်ယံ၊ဂ႞လံယ႞,ဝေ်ပအ်ဝို.ဝုင်းဂှဟ်.၊ထူ;လဟ်.ယ႞ဝေ်ပအ်ဝို.တူဟ်;ဋိအ်းတူဟ်;ဒံး၊အာ႞;ဒူဝ်းမိဝ်း၊ယ႞,ဝေ်ဂှ်;မအ်းပို ဒ႞,ဒူဝိ၊အမျူဝ်းတူဝိယ႞ဂှ;မအ်းပို.၊ဂ္ဂူအ်းဒိအ်၊ဒူဝ်ဒိအ်လုဝ်,ဒိအ်ဟ်ီလုံ၊ယ႞,ဝေ်ပအ်ဂ္ဂူအ်းဋ်ဝ်;မင်း၊ ဂှင်ဟံ,ဂူင်ဟံ,ဇဝ် အအံ၊ ယ႞,ဝေ်ဂှ်;ထိဟ်;တပ်;ထိုပအ်း၊ ဒိင်,ဂင်ဝအ်း၊ ယ႞,ဝေ်တ’ထ’းဂွဟ်,ဒွဟ်;၊ ဂွဟ်;ဝူဝ်းဂွဟ်ဝ့’း၊ယ႞ပအ်အံ;တူဝ်းလူအံ၊ ပေ႞းတော်ဒ႞းတ႞းထဝ်;ဒ႞းတ႞းဋအ်၊ဂှ်;ဂူလွင်;၊ပေ႞းတော်သိုဋ်ဂွင်း၊ဂှ်;လူမိုဋ်ဂ္ဂူဝအ်း၊ပေ႞းတော်ဒုတ်းမိဝ်းမအ်း ဂှ်;ဂူ.ဋ်;၊ဂုံးပူအ်; ထိုဝ်;ပူအ်;ထို;၊ဂှ်;ဂူ.အာဝ်၊ဂုံးပူအ်;မဝ်ဂှ်;ဝိဘ်;၊သင်ဒ’;ထိဝ်းဂှ်;ဂအ်း၊သင်ဒ’;အအ်းဂှ်;လီရဉ်;၊သင်ဒ’;မိရဉ်;ဂှ်;ထိုဟ်း၊ဂွအ်းလိုဂ်း ငေ့်ပူ.ယ႞;၊ ရဟ်.လ႞;ဇေ်.ထိုအ်းထ’း၊ ဒိးဋိအ်းဒိးဒံးဂှ်;ပွင်လူ,၊ ဂူ,သုင်ဇော်သြ႞,ယ႞,ဂှ်;အ္ဂူးအ်း၊ အာအ်အ့’တဟ်းလ’ ဝ႞;ဟံ,မ႞,ထအ်းလ္ဂူဟ်;ဋ်တ်း၊ သင်ဝ႞;ထိုဒ’;လီတ်းဇော႞;ဟ့’ဒ’;၊ ဂှ်;မတ်;လ’;တ့င်းအာဝ်၊ ယ႞,ယူ,ငဝ်မိအ်ငူဝ်၊ ဟံ;ထွင်;ယှ်,ထ႞;လူဝ်;ထ႞;လ႞းဇော်သ’၊ထဝ်;ဝအ်တ’ပ’,လ’;၊ပေ႞းပူအ်;ဒ’;မအ်းဂူဝ်၊အာအ်ထိဂူဝ်ဆံ,ဂှ.၊ဆအ်တဟ်းသူ.ဟံ, ဂှအ်;အွဟ်,အ;တအ်မူဟ်;မို;၊ဂုံးအာအ်ထို;အအ်မအ်းဟံ,အာဝ်၊ ဂုံးအာအ်မင်မအ်းဂ့’မတ်;၊တ’းဟံ,ဝ႞;၊ဂ္ဂူအ်းမူင်းလို့ဟံ,ဝ႞;၊ ဂ႞;အာအ်လတ်;ဇအ်မ႞း၊ဒ’;ထိုဂ်ဝ်;တွင်းမတ်;အာဝ်တ၊

ကမ္ဘာ့ဒွာန်းကြီးဖြတ်၊ယောဂျာဝီန်းမများအားဖြုံ့ဆိုပြောဆိုပါအုံ၊ ကျွဲနွားများရှိလျှင်၊ဝလုံမျိုးအား မရောင်းနှင့်၊မြင်းမွေးလျှင် ခွေးမသင်းနှင့်၊ချိန်ခွင်အလေးများများအသုံးပြုသူမသင့်လျှင်၊ဓိနိးမများယဉ္စန်းရကမည်ပြုလျှင်၊ သူတပါးဝါဋ္ဌမ်းများ၊ယူပြီးမရောလိုက် နှင့်၊အထည်ချောများကိုသစ်ငုတ်တိုင်ပေါ်မတင်နှင့်၊ပန်းများသူ့ကိုထားသျှင်၊မွှေးနံ့မရှူနှင့်၊ရွှေငွေရှိလျှင်ချိုဖွဲ့ခွားမဝယ်နှင့်၊ ထမင်းရှိလျှင် လေလွင့်သူအားမကျွေးနှင့်၊စကားပြောမည့်ကြီလျှင်ဂုတ်ကိုစမ်းကြည့်အရက်အိုးနှင့် ဟင်းမချက်နှင့်၊ပါးနင်လွန်းသည့် လူသူ့တပါးနှင့် ပေါင်းသင်းတို့ရာခဲယည်းသည်၊သို့က်ကူးခြင်းအကြောင်းကိုမပြော ကြနှင့်၊ညအချိန်သူ့ထပါးမယားကို မကျူးလွန်ပါစေနှင့်၊သူတပါးနှ အသည်ကို မရှုံ့ချပါနှင့်၊သူတော်ကောင်းကိုမညည်းဆဲပါနှင့်၊သူတပါးနားမထောင်ချင်သည်ကိုတရားမွေ့အကြောင်းမပြောနှင့် ရွှေငွေရှိ

လျှင်၊ညွန့်ထဲမဖြုတ်နှင့်၊နံ့ သာရည်ကြွဲ့ခွားများမလိမ်းနှင့်၊ ယောက်ျားများသည် မယားကိုချစ်လျှင်၊ ရှေ့မှောက်မချစ်ပါနှင့်၊ သူတပါးကိုအပြစ်တင်လိုလျှင်၊ ကိုယ်ချင့်ပါ။ရယ်တော့မည်ဆိုလျှင် ဆင်ချင်ပါ၊ ကွင်းပြင်မှာပြေးမည်ကြံလျှင် မိမိခြေကိုပြန်ကြည့်ပါ၊ ဥပုသ်စောင့်မည်ပြုလျှင် ဆုတောင်းပါ၊ တရားဓမ္မပြောမည်ပြုလျှင် နေရာသင့်မသင့်သိပါစေ၊ ဒူးဒါန်းမည်ပြုလျှင် လောဘစိတ်စွန့်ပယ်စေ၊ ဒေါသအမျက်ကြီးလျှင်လမပြ၊ မာန ၅-ပါးကိုယ်တွင်းမှကင်းစင်စေ၊ ခိုင်းစေသူများအား ချစ်မည်ဆိုလျှင် စားဖို့နှိမ်ချနဲ့ချားရာချစ်ပါစေ၊ချော့မော့ဖြေဖြတတ်လျှင် သူတပါးအသားခိုင်းစေရလွယ်သည်၊ပိုးကြိုးကိုတွန့်တုံးနောက်မြူးမချည်နှင့်၊အဝေးသို့ ခရီးသွားမည်ကြံလျှင် ပန်းမပန်နှင့်၊သူတပါးတိုင်းပြည်သို့ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်သွားလျှင် မ,ဘက် မသိုက်စားနှင့်၊ လိမ္မာပါးနပ်လွန်းသူအပေါင်းအပေါ်နည်းသည်။ပျက်ကချော်ပြောလွန်းလျှင် ဆုံးခြင်းကင်းမဲ့သည်။ ခါးရှည်သူအသုံးမကျ၊ စွာတတ်သူအေးတွေ့ရတတ်၏၊လေအိုးတတ်သူများနှင့်ပေါင်းပျက်ကွက်တတ်သည်၊မျိုးမွမ်းသင့်ဘဲချီးမွမ်းလျှင် အကြောင်းတရပ်ဖြစ်မည်၊သူတပါးကို မိုးအားကိုးလိုလျှင် မတွက်ကရိုင့်၊ကြောက်စရာအရာများရှောင်ကြဉ်ပါ၊ဆရာသမားမိဘများကိုရိုသေပါစေ၊ကျိုးကန်းကိုသစ်စေးပုံးမစောင့်စေနှင့်၊သူခိုးကိုရွှေငွေဥစ္စာမစောင့်စေနှင့်၊ကြောင်ဆိုသည့်အမျိုး အမဲစင်ကို မစောင့်စေနှင့်၊ ရန်းဆိုသည့်အမျိုး လူနာကို မစောင့်စေနှင့်၊အရိုးအကြောရှိအမဲကို သွားကျိုးတဲ့ လူမပေးနှင့်၊ ခင်းရာစာမျိုးကိုခစားတော့မည်ဆိုလျှင် ဘယ်လိုခစားရမည်ကို သိနားသည်ပါစေ။ သေနတ်ပစ်မည်ပြုလျှင် နေ့ရက်ချိန်ခါကိုကြည့်ပါ။ မြတ်မန်းခေါ်အဆိကောင်တွင်းတူးမည့်ကြံလျှင် အကြောက်ကို သိပါပါစေ၊ သူတပါးစကားကန့်လျှင် လက်ခံပါ။ သူတပါးစကား မဟုတ်မှန်လျှင် စွန့်ပစ်ပါ၊ အလျှင် ဖြစ်စေလိုလျှင် တွားသွားပါ၊ အနှေးဖြစ်စေလျှင် ပြေးပါ။ မှန်စေလိုလျှင် ကျင့်ပါ၊ ညည့်နက်မှအိပ်လျှင် ကွမ်းဆေးကုန်သည်၊ နေ့မြင့်မှထလျှင် ထင်းမီးကုန်သည်၊ရွှေ့ရှာလျှင် လှူဒါန်းပါစေ၊ဆရာသမားထက်မြင့်သောကုတင်ပေါ်မှာမအိပ်စေနှင့်၊ဗိုဟာကြီးလှုပ်ကမ္ဘာ့ခြံနှင့်ဟုဆိုရပေမည်၊ဘယ်သူမဆိုဆိုသည်ဖြစ်စေ၊နှိုးကြားလိုသည့်ဖြစ်စေ၊အမြဲရှုတ်ဆိုပါ၊သတိရမှတ်သားစေပါ၊ငေးငြိမ်းမနေနှင့်၊လူအချို့ အသက်ကြီးသော်လည်း ဘကားသာကြီး၍ အိုတာတောင်မှမရသေးပါ သူတပါးပြောပြလျှင် ဘူရယ်သည်၊ကြောက်စရာ သူမသိ၊ ပျက်စီးသည့်ဘားမြင်၊ ထိုင်းမှိုင်းမိုက်မဲသည်၊ မှန်ကန်သောစကားသူမယူ၊မရေရာသော စကားဘူမှတ်လေ့ပြုသည်၊ ရှမ်းဖြစ်စေ၊ဘယ်လူမျိုးမဆို ပြောဆိုခဲ့သမျှ နားယူမှတ်သားကြစေရာသည်၊

ခေါ်ဢူ ိးပုဝ့်သမိတ်တ႞။

ထဝ်လို့ဖို့သော်မဝ်။ ဢဝ်ထ ိဝၼ်းဢၼ်လ'မႃးလူမႃးဖေတ်းမိလ့်လိၵ်ယိုၼ်ၼ့'၊ ၵ်တင်းရှုၼ်တင်းၵ်ၼ် ၵှ်ငမႃးၵုၺ္ဵး ဢံၵႃး။ၵ်ယူထိ ိးသၼ်းမၵ်ဵးငိၼ်းဵးခံး၊ၵ်ဵးၵ်'ၼႃးထေႃတႃမႃးသော်ယဝ့်၊ၵႃဢၼ်ၵျံဝေၵ်ၵ်လ'ဢွင်၊ ၵႃဢၼ်သွင်ဝေၵ်

ၵ်လ'ဋ္ဌၵ်သော်းၵ်းဘိ႞။



ခုၼ်ခံးၼွင်။

ဢထုးဢရႃသိဖေ်ၵ်ႃၵုၼ်းမိုင်း။
ဢလုဝ်းယမိုင်းတ'ႉ ထႃၼပျၼ်ဝေၵ်ၵှ်း
ဝိင်းတွင်ၵျိုး၊ မိုင်းတ'းပွတ်ထၼ်း၊

★★